

Edebiyat Defteri

Yaşanmamış Aşkların Şairi -Yazıları-

Oluşturulma Tarihi:
26 Eylül 2024 Perşembe

Yayınlayan:
Edebiyatdefteri.Com
Türkiye'nin Kültür ve Sanat Platformu

HÜZÜNLÜ PRENSES

Bir varmış, bir yokmuş. Allah'ın kulu çokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellâl iken, pireler berber iken; eşek mühürdar, katır silahtar iken; ben babamın beşiğini tıngır mıngır salları iken, yani çok ama çok eskiden, Kafdağı yamaçlarına kurulu bir memleket varmış. Adına da Rüyalar ülkesi deniliyormuş. Burada, dünyaya dair hiç bir şey konuşulmazmış. Çünkü, dünyanın meşakkatli olduğu, çileli olduğu bilinirmiş ve bunun içindir ki, rüyalar ülkesinde acılara, çilelere, mutsuzluklara yer verilmezmiş. Her şey toz pembe görülür, herkes mutlu bir şekilde yaşamış.

Bu rüyalar ülkesinde, görenlerin gözlerinin kamaştığı, güzel mi güzel, tatlı mı tatlı, alımlı mı alımlı bir prenses yaşamış. Güzelliği dillere destanmış. Bir gören, bir daha gözünü ondan ayıramaz, yanar tutuşurmuş. Bir yürürse, sanki bahar da peşinden yürürmüş. Güzelliği yedi düvele yayılmış. Prensesin ise kıskanç bir babası varmış. Kızını ne prensler ne krallar istemiş. Ama prenses, evlenmeyi düşünmüyormuş. Çünkü, mutluluğun zorla elde edilmeyeceğini biliyormuş. Gönülünün, ruhunun prensine bir gün, bir yerlerde mutlaka rastlayacağına inanıyor ve gelen taliplerini nazik bir dille geri çeviriyormuş.

Prenses mutlu gibi görünse de, aslında çok mutsuzmuş. Çünkü babası kıskanç olduğundan, hiç bir yere gitmesine müsaade etmiyormuş. Sarayda her türlü imkân olsa da, bir dediği iki edilmese de, prenses yine de çok ama pek çok mutsuzmuş. Aradığı sevgiyi, ilgiyi. Rüyalar ülkesinde istediği her şey gerçek oluyor, bir isteğine ulaşması için hayal alemine dalması veya rüya görmesi yeterli oluyormuş. Ama, yaşantısında ve rüyasında ruhuna hitap edecek, gönülünü alacak, kendisini içten sevecek birisine rastlayamadığından mutsuzluğu gün geçtikçe artarak devam ediyormuş. Çünkü biliyormuş ki, önemli olan ruh güzelliğidir ve asıl olan gönül zenginliğidir.

Çok çok uzak diyarların birinde ise, Gerçekler Ülkesi adı verilen bir yer varmış. Burada yoksul bir genç yaşamış. Babası ne kral, ne de padişahmış. Küçücük dünyalarında kendi hallerinde yaşayıp giderlermiş. Gerçekler ülkesinde hep gerçekler konuşulurmuş. Yalana, rüyaya yer olmadığı gibi, hayal kurmak ve rüya görmek de yasakmış. Bu ülkede kralın sağ kolu büyücübaşımış. Büyücübaşı, gerçekler ülkesinin kralından aldığı emirle, tüm ülke halkını gözetim altına aldığından, rüya görenlere veya hayal alemine dalanlara çok ağır cezalar verdirirmiş. Çünkü kral, gerçeğe hayal veya rüyanın karışması halinde, tüm ülke insanların tembelliğini düşünür ve böylece fakir halktan toplanan vergiler azalacağından, komşu ülkelere karşı ekonomik güç ve otoritesinin sarsılacağına inanırmış. Ülkenin ormanları, dağları, taşları, arazileri kralın malı sayılır, halk bir köle gibi çalıştırılmıştı.

Gerçekler ülkesinde yaşayan yoksul genç, her gün ormana odun kesmeye gider, günlük nafakasını çıkartırmış. Yine böyle bir gün, çok yorulduğu için, bir ağacın gölgesinde uyuyakalmış. Uykusunda alımlı mı alımlı, güzel mi güzel, tatlı mı tatlı rüyalarının prensesini görmüş. İkisi de göz göze gelmişler. Onlar için o an zaman durmuş sanki. İkisi de birbirlerinden çok etkilenmiş. Oduncu genç, prensesi çok beğendiğini söylemiş durmuş dakikalarca. Prenses de kendisini tanıtmış ve demiş ki, "Ben rüyalar ülkesinin prensesiyim. Çok yalnızım ve mutsuzum. Lütfen benim yalnızlığımı paylaşır mısın? Benimle dost olur musun?" "Dost olduk bile!" demiş oduncu genç. Zaman öylesine ilerliyormuş ki, bu tatlı rüyadan uyanmak istemiyormuş. Dakikalarca, saatlerce bu rüyayı görmeye devam etmiş. Bir de bakmış ki, karşısında büyücübaşı. Genci apar topar kralın huzuruna çıkarmışlar. Kral sorgusuz sualsiz, gence ceza vermiş. Genç bundan sonraki hayatını minik bir serçe olarak devam ettirecek ve Gerçekler Ülkesi'ni hiçbir şekilde terk edemeyecekti. Büyücübaşı, bu cezayı çok ağır bulmuş ve kraldan, cezanın hafifletilmesini istemiş. Kral ise, bir tek şartla bu cezayı hafifletmiş. Rüyalar Ülkesi'nde bulunan güzeller güzeli prensesi, Gerçekler Ülkesi'ne getirmesi ve kralla evlenmesi koşuluyla ormancı genci affedecekti ve böylece ormancı genç, yine eski haline döndürülecekti. Verilen süre içinde prensesi krala getiremezse minik serçe oracıkta ölecekti.

Çaresiz, "Tamam." demiş genç, yola koyulmuş. Dağlar, denizler, ormanlar aşmış. Sonunda, prensesin yaşadığı Rüyalar Ülkesi'ni bulmuş. Prensesin bulunduğu sarayın penceresine konmuş. Camdan içeriye bakmış. Bir de ne görsün, ayın on dördü gibi güzel mi güzel, tatlı mı tatlı bir melek. Gözleri kamaşmış bu güzellik karşısında ve şöyle demiş kendi kendine. "Ahhhh! Keşke minik bir serçe olmasaydım. Belki prensesle ben evlenirdim." Sonra da, kralla yaptığı anlaşma gelmiş aklına. Küçücük gagasıyla, cama vurmuş.

Prenses, görkemli güzelliğiyle cama doğru yönelmiş ve penceredeki minik serçeyi görmüş. Onu hemen içeri almış. "Ne kadar şirin şeysin sen böyle. Yoksa sen de mi yalnızsın benim gibi." demiş. Avuçlarının içine almış ve bir de buse kondurmuş minik serçenin yanına. Minik serçe, prensesin tüm konuşmalarını anlayabiliyormuş. Minik serçe ile prenses çok iyi dost olmuşlar. Prenses, kendi elleriyle besliyor, yediyor, içiriyormuş minik serçeyi. "Daha önce nerelerdedin sen? O kadar yalnızım ki, hiç gitme ne olursun." demiş prenses. Minik serçe ise çok sevinmiş. Hiç gitmek istemezmiş ama krala verdiği söz aklına geliyormuş. Düşünmüş, taşınmış, prensesi kendi elleriyle krala götürmektense prensesin yanında kalmayı tercih etmiş. Ama, bu durumda kendisi ölecekti. Ne pahasına olursa olsun, krala götürmeyecekti prensesi. Nasıl olsa bir gün ölmeyecek miymiş. Prensesin yanında ölmenin bile mutluluk olacağını düşünmüş ve hiç prensesinden ayrılmamış. Prensesin yüzüne kan gelmiş, can gelmiş. Gülüp

oynamaya başlamış. Çünkü bir arkadaşı, bir can dostu varmış. İkisi de birbirlerine o kadar sevgi dolu bakıyorlarmış ki, birbirlerini görmeden yapamıyorlarmış. Sonunda kralın verdiği müddet dolmuş. Ağır ağır can çekişmeye başlamış minik serçe. Son bir gayretle, prensesin avuçlarına konmuş ve oracıkta son nefesini vermiş. Prenses, geceler boyu hep ağlamış minik serçenin ardından. Ve o zamandan beridir prensesin adı HÜZÜNLÜ PRENSES olarak kalmış.

***** . ***** *****

Not: Yaşamımız sürprizlerle doludur ve sevilen kişi aslında bizler için birer prensesdir. Çünkü, özel kişiler her zaman bu unvana layıktırlar.

Rüya ve gerçek, nasıl ki, hiç bir zaman bir araya gelemez ise, imkânsız aşklar da yan yana gelemmez. Zira, hiç bir zaman yaşayamaz gerçekte. Sadece bir şekilde yaşatırız bu büyük aşkımızı: Ruhumuzda, gönlümüzde. Bunu yaparken hiç bir engelle karşılaşmayız. Çünkü ruhlarımız özgürdür ve gönül gözüyle sevmek, sevmelerin en güzelidir.

Hiçbir masal böylesine hüzünlü bir sonla bitmemiştir. Masallar hep mutlu sonlarla biter. Bu masalın farkı buradadır. Çünkü, hiçbir zaman gerçeklerle rüyalar birbirleriyle buluşamaz. Burada önemli olan sevginin gücüdür. Minik serçe canı pahasına prensesin yanında kalmaya razı olmuş ve sevgisini canı ile ödemiştir. Sevginin gerçek gücü işte budur.

Sevginin kıymetini bilelim ve birbirimizi koşulsuz sevelim. Birbirimizden ilgimizi, sevgimizi, muhabbetimizi kesmeyelim. Sevgi, öylesine değerli ve öylesine büyüklü bir kelimedir ki, istesenez de zorla kimseyi sevebilirsiniz. Sevmek, içten gelen samimi duyguların bir ayna misali yansımasıdır.

Sağlıcakla ve mutlulukla kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
12/05/2009-İsparta

ZAMAN

Aşağıda okuyacağınız yazı tamamen gerçek olup rahmetli babam Muhip Erdener SOYDAN'ın hayatının bir bölümünü kaleme aldığı, ancak babamın ölümünden sonra hatıra defterini okuduğumda öğrendiğim ve olduğu gibi aktardığım trajik bir aşkın hatırasını anlatmaktadır.

ZAMAN

On dokuz yaşında lise öğrencisi, hayatı toz pembe gören bir çağdaydım. Yıl, 1963 başlangıçları idi. Ayla ile arkadaşlığımız bir yıla yakın bir zamandır devam ediyor, gün geçtikçe bambaşka hisler bizi birbirimize görünmeyen iplerle bağlıyordu.

O yıllar bizim için melankolik bir çağdı. Aşk ve şiir çağı... söylenmeyen hislerin şiir ve şarkı güfteleri ve melodilerle belirtilen bir çağı...

Kurtuluşu olmayan bir hastalığın pençelerine kendini kaptırmış bir anneannenin, üzerine titrediği torununun yeni yeni başlayan sevgisinin aşka dönüştüğü ortamların içinde başlayan tomurcuklanmış bir duygunun sakat, ince ruhlu, mağrur bir genç kalbin zorlandığı çağlar...

Sakattım...Fakat Ayla'nın beni anlayışla görmesi, acıyarak değil, severek yaklaşmasını engellemiyordu bu sakatlık. Bu benim için bitmeyen, evet hâlâ bitmeyen bir aşkın doğmasına sebep olmuş; Onun sesini duymadığım, yüzünü görmediğim zamanlar, için için görünmeyen gözyaşlarıyla ağlamıştım.

O zamanlar gece lisesine devam ediyordum. Ayla da cici, tatlı bir kolej öğrencisi idi. Gündüzleri tiyatrodaki figüranlık yaparak birkaç kuruş evime katkıda bulunuyordum. Onu da orada figüran olarak tanımış, sessiz, içli ve güzel yüzünü orada görmüş, neşelendiğimiz zamanlar şen kahkahalarını orada duymuştum. Orada konuşmuş; şiirlerden şarkılardan bahsetmiş, kulis aralarında, perde aralarında cıvı cıvı sesini kalbime nakşetmiştim.

Kavaklıdere'deki kuğuların yüzdüğü parkta beraber oturmuş, günlerden, aylardan ve yine şiirlerden bahsetmiştik...

Yine bir gün birbirimize söylenecek çok şey varken, söyleyemedim ayrılmış ve telefonda konuşuruz diyerek uzaklaşmıştık.

Hislerimiz telefonda kulaklarımıza daha yakın oluyordu.Dakikalarca konuşuyor,konuşuyorduk. Sevgiden, sevmekten, şiirden ve melodilerden bahsediyorduk.

O gün yine kalbim çarparak telefon numarasını çevirdim. Bir iki düdük sesi ve :

- Alooo, ben Ayla,

sesiyle, kalbimin gürültüsünü bastırarak cevap verdim:

- Ben Erdener, Ayla... Nasılsın? Bak yine bir şiir yazdım bu gece... Dinlemek istersen okuyayım...

- Tabi, tabi Erdener, oku dinleyeyim, kimbilir ne kadar güzel yazmışsındır.

- Beni şımartıyorsun Ayla. Böyle dedikçe eziliyorum ve diyorum ki acaba güzel Ayla benimle şaka mı yapıyor?

- Kat'iyen Erdener. Ben senin ne kadar içli ve iyi bir insan olduğunu biliyorum. Ve senin de kendini toplum arasında uzak bir kişi hüviyetine bürünmeni tasvip etmiyorum. Şaka veya eğlence kelimelerini sil, at. Ne olur bana söyleme, beni üzdüğünü tasavvur edebiliyor musun bilmem?

- Evet, Ayla. Saklanmayan bir his bu. Fakat senin sesinden, senin dudaklarından beni kendime güvenderecek kuvveti bulmak kadar güzel bir şey olamaz... Sahi, sana şiirimi okuyacaktım. Hani size geldiğimde masadaki vazoda kırmızı bir karanfil vardı ya, ben onu sana şaka olsun diye vazoya tersine batırmıştım. Ve sen de üzülmuştün. İşte ondan sonra bir pişmanlık sardı ki beni sorma. Bu gece rüyamda o kırmızı karanfili gördüm. Hüzünlüydü. Boynu bükülmüş duruyordu. Senin üzgün halin şimdi karanfile aksetmişti. Bu şiirimin ilhamı bütünüyle sendin.

- Ne kadar ilginç. Demek bir anlık benim üzüntüm seni bu kadar içli yaptı, ilhamın bu oldu demek. Ne güzel, oku , oku dinleyeyim Erdener, mutlu olurum dinledikçe.

- Seni mutlu etmek ne güzel Ayla. Hele senin ilhamınla yazılmış bir şiirin duygusu benim kalbimde oldukça. Ama... Ama Ayla, bu şiiri dinleyince hüsrana düşebilirsin.

- Neler söylüyorsun anlayamadım???

- Demek istiyorum ki... Neyse, neyse bak dinle... okuyorum.

Şiirimi bölüm bölüm okudum. Serbest vezinle yazmıştım. Birkaç bölümdü. Şiirin kahramanları küçük tatlı bir kız ile kırmızı bir karanfilin arasında başlayan çocuksu ve gittikçe anlamlar taşıyan bir sevgiyi sembolize ediyordu. Dalından kopan karanfil, küçük kıza o kadar bağlanmıştı ki, onu gördüğü yere başını çeviriyor, onun dokunuşlarıyla coşuyor, vazoya her tazelenen su ile sevgisi tazeleniyordu. Bu sevgiden yeni yeni tomurcuklarını açmak üzereydi. Bundan sonraları küçük kız bıktığı bir oyuncak gibi onu da unutmuştur. Vazoda kendince yalnız bırakmıştır. Ve bir gün bir yabancı eve geldiğinde pencereden dışarı atmak istiyordu, atıyordu küçük kızın gözleri önünde... Kırmızı karanfil düştüğü yerde son hayat kokularını dağıtırken, kırmızı yapraklarının arasında bir şebnem tanesinin parıldayarak yere süzüldüğü görülüyordu. Bu, kırmızı karanfilin başlayan bir ayrılığının göz yaşydı belki. Sevgiyle başlangıç, ayrılıkla sonuçlanmıştı...

Bir müddet sessizlik oldu...

- Sonu ayrılık ve göz yaşsı. Niçin böyle yazdın? Güzel, çok güzel... Ama hüsranlı bitirmeyecektin... Duygularımın ne olduğunu anlatamayacağım Erdener...

- Dedim ya, bir ilham ve rüya sonucu bu. Şiiri, tarifsiz duygularımın tesiri altında, ellerimde kalemim, bilinmeyen bir içgüdüyle, kağıt üzerine şekillendirmiştim. Sana gülünç gelebilir ama, belki de bir ayrılığın, ayrılığımızın anlamıdır bu...

- Neler diyorsun? Aklından sil böyle düşünceleri. Bir şiirin hüznü sonucu ile bizi mukayese edemezsin. Hayır ! Bunlar hep senin o ince duygularının eseri... Aramızdaki bağların böyle kopacağına inanmam. Her halde okuduğun romanlardan, gördüğün filmlerden esinlenerek söylüyorsun.

- Zaman bizden daha iyi bilir Ayla. İçimdeki bir his devamlı zorluyor beni. Düşünmek bile istemiyorum ama olmuyor. Bütün böyle acı düşünceleri unutmak elimizdedir. İstersen bir işin yoksa Ulus Meydanı'nda, Anıt'ın altında saat 16:00'da buluşalım. Hem dolaşır, hem de iyi ve güzel şeylerden bahsederez, olmaz mı?

- Geleceğim, yarın saat 16:00'da Ulus Meydanı'nda buluşuruz. Senin ders saatine kadar dolaşırız...

- Peki o halde, bekleyeceğim seni Ayla, hem de sabırsızlıkla...

Ertesi gün takvimler 1 Şubat 1963 Cuma gününü gösteriyordu. Ramazan ayı olması ve iftara yakın saatlere gelmesi nedeniyle Ulus Meydanı daha kalabalıktı. İşinden çıkan evine gitmeden alışverişini yapıyor, dükkanlar müşterilerle doluyordu. O gün okulda Fizik dersinden yazılı sınavımız vardı. Sabahtan öğleye kadar ders çalıştım. Öğleden sonra Ulus'taydım. Vakit daha vardı. 16:00'ya doğru buluşacağımız yere gelmiştim. O an bir gürültü kulaklarımızı tırmaladı. Başlarımızın üzerinden ışıltı ışıltı üzerimize konfeti taneciklerinin düştüğünü fark ettim. Özel bir gün değildi bu gün ama, " nedir???" demeye kalmadı bir insan seli ile beraber o tarafa koşmaya başladım. Ulus Gimasi'nin karşısında yolda simsiyah bir duman, hortum şeklinde semaya yükseliyordu. Gördüğüm manzara dehşet vericiydi. Ankara üzerinde uçan bir planörümüz ile yabancı bir yolcu uçağı çarpışmış ve yolcu uçağı Hükümet Meydanı'na yakın bir yere, bir bankanın üzerine düşmüştü. Bu duman, yer altı havagazı şebekesinin tahrifata uğramasıyla çıkan gazların tutuşması sonucuydu.

Yanmış ve erimiş insanlar... kopmuş eller, bacaklar, uzuvlar ve yerde sahipsiz sırmalı pilot şapkaları... Hava basıncından dolayı giysileri erimiş çırılçıplak kadınları, sirenin acı çığlıkları arasında, sırtlarındaki paltoları çıkarıp örtmeye çalışan yurttaşlar, polis ve itfaiye ekipleri... Bir mahşer sanki Ankara... Dante'nin Cehennem'inin küçük bir simgesi.

Yanan, eriyen insanların tiksindirici kokuları, buharlar, toz, dumanlar, dumanlar... Patlayan havagazı borusundan yükselen siyah, simsiyah kalın bir duman sütunu... Çığlıklar, çığlıklar, ağlayanlar, ağlamaklı olup ağlayamayanlar... Gözlerinin canlılığı kalmış bir erkek vücudu, sedye ile ambulansla taşınıyor. Her tarafı erimiş. Fırlamış gözleriyle ne olduğunu anlayamamışlığın hayreti ile karışık bakıyor. Görüyor mu bilmiyorum. Ne olduğunu bilmeden oradan oraya koşuşanlar, insan zerreleri, polis düdüklarine karışan siren sesleri, çığlıklar, çığlıklar, tırmalanan kulaklar, koşuyorum, nereye bilemiyorum, aksi istikamete koşuyorum, kaçıyorum...

Atatürk Lisesi'nin pencerelerinden seyrediyoruz duman sütununu. Siyah, simsiyah, yükselmekte hâlâ... Bu siyahlığı ile matem elbiseleri giydirmiş olay yerine... Çığlıkların akisleri kulaklarımı tırmalıyor, içim ezik, titriyorum, titriyoruz...

Sınav kağıdını cevapsız olarak tekrar masaya bırakıp kendimi evde buluyorum... Gece, bitmeyecek gibi başlayan bir gece, kâh sıçrayışlarla bölünen ağırlık, sayıklamalar ve sabahın nasıl geldiğini bilemiyorum... İçim ezik, bir tuhaf düşüncelerim ve düşüncelerimde yanan, eriyerek kaçışan insanlar, insanlar...

Akşam üzeri yine titrek parmaklarımla telefon numarası çeviriyorum... Sesini duyunca biraz olsun bu kâbustan uyanırım diyorum. Ahizde sinyaller... sinyaller... ve neden sonra içimi titreten ses:

- Ben Ayla...

Titrek, derinden gelen, boğuk bir ses, benzemeyen, alışageldiğim ses değil o ses.

- Ben oradaydım Ayla, bak gazeteler hep yazmış, bilemezsin sen kadar üzüntülüym şü anda... hiç olmazsa seni...

Fısıltı halinde cevap verdi konuşmamı bitirmeden:

- Ya ben, ben , ben nasılım???

Hıçkırık, ilk hıçkırığını duyuyordum. Her halde hadiseyi o da benim gibi görüyor olmalıydı. Tekrar sesini duydum:

- Babam, babam Erdener...

Dehşet içinde kaldım. Bir de bu üzüntü ile karşı karşıyaydım. Babası çok iyi bir insandı. Ulus'ta bir bankada çalışıyordu. Sessiz ve kendi halinde bir adam, iyi bir adam...

- Babanın rahatsızlığı arttı mı Ayla, söyle ne oldu, ne oldu?

Hayatımda hiç unutamayacağım kısacık üç kelimeyle hıçkırıkları karıştı telin öbür ucunda...

- Orada babamı kaybettim!

Ahize, titreyerek elimden kaydı, oda gözlerimin önünde döndü, döndü... Cevap veremedim, hiç konuşmak, tek kelime söylemek istemiyordu dudaklarım.

Tüm teselliler faydasızdı artık. Teselli edemezdim. Alışacak ve alışacaktım, zamanın geçmesini bekleyecektim. Telefon kapanmıştı.

Ertesi ve diğer günler biraz acısının dinmesi için tolerans bıraktım. Sakinleşmesini beklediğim için başsağlığına gidemedim. Acısının biraz dinmesini, biraz da olsa bu ebedi ayrılığa tahammül edebilecek bir ortama gelmesini bekledim.

Evlerinin kapısını çaldığımda, tanımadığım bir kadın çıktı. Teyzesinin gelip onları götürdüğünü söyledi. Adres bırakmamışlardı. annesiyle birlikte teyzesinin evine taşındığını söyledi. Ankara büyüktü ve gittikçe ufalmıştım bu haberden sonra... Nerelere sordum, nerelere haber bıraktıysam hiç birinden haber alamadım... Bildilerse de söylemediler ve içimde başlayan buruk bir acıyı sızı sızı duymaya başladım... Kolej öğrencilerinin dağıldığı saatlerde çok bekledim, göremedim... Tiyatrodan da ayrılmıştı.

Ben de tiyatrodaki figüranlığımdan ayrıldım. Çalışmak, okumak ve ona ulaşabilmek için ilimleri fersah fersah kat' etmek istiyordum.

İkmale kaldığım Fizik imtihanına gireceğim 16 Haziran 1963 tarihinde anneannemi kaybettim.... Yalnız, yapayalnız kalmıştım. Bir canlı olarak nasıldım bilemiyorum ama acılar içinde yüzen, kara parçasına ulaşmak isteyen bir kazazede gibi bir sonbahar yaprağı gibi savrulup gidiyordum...

Ankara'dan uzaklaşmak, kaçmak, Ankara'yı görmemek istiyordum. Bunca acıdan sonra Ankara benim şehrim, çocukluğumun geçtiği, gençliğime ulaştığım, hicranlı bir aşkı gömdüğüm şehir olamazdı.

Ayla'yı çok aramıştım, bulamamıştım... bulsam da ona söyleyecek güzel şiirlerim yoktu artık. Mırıldandığımız melodiler, aşkımızın simgesi Kuğulu Park yoktu artık... Yanmış, erimiş insanların dumanlarından güfteler, çığlıklarından besteler vardı aramızda.

Ve küçük kız, kırmızı karanfili unutmuştu demek ki. Ama ben unutamadım. İstemediğim bir dönmeyle gittiğim Diyarbakır'ın küçük bir ilçesi olan Çınar'da yağmur damlaları, toprak damlı odamı okşadıkça gaz lambasının titrek ışığında hâlâ onun sevgisiyle kaleme aldığım mısralar o meşum gün başımın üzerinde uçuşan kan ve et parçacıkları gibi pırıl pırıl uçuşmakta, aylarca Ayla'dan uzak kaldığım o küçük güneydoğu ilçesinde onun anılarıyla haşır neşir kalakaldım.

Yıllar sonra yine Ankara'daydım... Hürrem ; Ayla'nın benliğinde...

Ayla ; Hürrem'in şekillendiği biçimde ruhumu alt üst ederek ikisinin ortak sevgisiyle kaynaşmış olarak, ikisini bir tek vücutta birleştirmiş olarak Ankara'daydım...

Gözlerim her gezindiğim yerde Ayla'yı arasa da bulamıyordu. Sırma saçlı , yeşil gözlü bir sevgiliden hicranlı ayrılışımın hasretini tekrar ona kavuşarak gidermek istiyordum. Ben onu yitirmiştim ama, "Kırmızı Karanfil'in Aşkı " yitmemişti. Mısra mısra, buram buram onun hatırasıyla şiir defterimin sayfalarını doldurmuştu. O mısralar onundu. Hâlâ kor halinde yanan bir sevginin eşiğinde olduğumu biliyorum. Fakat aramız o kadar uzak ki Ayla, sana ermek istesem de eremiyorum. Koşullarımız o günkü koşullar değil artık. Belki şimdi sen, eşinin eve dönmesini bekleyen bir eş, belki de yavrularına karanfil demetleriyle örülmüş, güzel masallarla, melodilerle ninni söyleyen, ardından siyah önlüklerinin içinde okula uğurlayan bir annesin.

Aşkıımızın, çocukluktan gençliğe geçiş dönemlerimizin melodisi " La Paloma" her çalışta senin gülümseyen dudaklarında, gözlerimizde birbirimizi gördüğümüz o Kuğulu Park'ın kanepelerinde ellerimizin birleştiği akşam üzeri serinliklerinde tatlı anılarıyla yüzünü, şen gülücükleri ve yine seni düşünüyorum.

Ve belki de Ayla sen, gördüğüm her iyi, saf kalpli insanlarda şekillendin şimdi... Ve sen, kilometrelerce uzakta kalmış Ayşe'lerin, Hürrem'lerin sevdasına beni alıştırmış olmalısın ki, gönül sarayımın tahtında yuvarlak bir masada ayırt edilmeksizin oturuyorsun... Sen Ayla, sen onların ana kraliçeleri gibi başında, halelerle İsa'yı bağrına basan Meryem misali elinde bir kırmızı karanfille, hüznü bakışlarını uzaklara bükmüş olarak canlı bir tablo gibi yılların tozlu, kalın duvarlarını süslemektensin.

Suya atılan taşın bıraktığı halkalar gibi sen kolej öğrencisi cici Ayla.. Kara gözlerin, uzun, siyah saçlarınla büyür, genişler, taa hicranla kavrulmuş ruhumun derinliklerinde takılır kalırsın.

Yıllarca taşıdığım fotoğrafın, üzerimde bulunduğunda sobaya atılıp yakıldıktan sonra bile seni çılgınlar gibi ürperen duygular içinde sevdim... sevdim... sevdim... Yakılan resmin gönül pınarlarımın duvarlarınca şekillendi. Mona Liza gülümsemen tüm esrarıyla benliğime nakşolarak sisler ardında ulvi bir nağmelerin arasında bestelenerek her seninle dolu olduğum günlerde sudaki halkalarca biteviye büyüdü gitti...

Ve bugün 1 Şubat 1975 Cumartesi... Aradan geçen 12 yıl bile ölmeyen aşkıyı aynı tazeliğe muhafaza etmekte, hasret denilen ayrılık acısının burukluğunu aynen hissetmekteyim.

Ve biliyorum ki, karşılaştık bile belki birbirimizi tanımamazlıktan gelecek, gözlerimizi belli belirsiz birbirimizden kaçırarak ve o güzel anılarımızı bir an olsun beraber hatırlayacağız...

İkimizin de yolları şimdi apayrı... Başka dünyaların iki ayrı insanıyız. Ben yolunca, sen yolunca muttasıl gideceğiz. Bu yollardaki karlı dağlardan uçuşan beyaz kar taneleri, saçlarımıza sinsice dolacak, saçlarımız yılların ve yolların ezikliğince aklanacak olsa bile yine seni titreyen güçsüz dudaklarımda dökülen acı anılarımda bulacağız.

Ve belki de, sen gördüğüm her iyi insandaki uysallığın, ilhamımdaki bir perisin şimdi...

01 Şubat 1975

Muhip Erdener SOYDAN
Kazan/ ANKARA

LA PALOMA (Güvercin) Şarkısının Öyküsü

Bu şarkı, dünyada en çok söylenen halk şarkısı olma özelliğine sahip.

Bir buçuk asır önce (1863) Sebastián Iradier adında bir Bask'lı tarafından İspanyolca sözlerle yazılmış ve ilk defa Küba'da seslendirilmiş. Bir güvercin gibi dünyayı dolaşır ve her dinleyenin gönül telini titretmeye devam ediyor. Zanzibar'da düğün müziği, Romanya'da cenaze marşı, Meksika'da isyan şarkısı, Almanya'da gemici ağıdı olmuş. . Meksika İmparatoru Maximilian'ın idam edilmeden önce en son isteğinin, La Paloma şarkısını dinlemek olduğu rivayet edilir. La Paloma versiyonlarından en dikkat çekenini ise Almanya'da Nazilerin propaganda müziği olarak La Paloma'yı kullanması.

Alman Swing Ustası Coco Schumann, Auschwitz`de, gaz odalarına giden yolda bu şarkıyı çalmaya zorlandığını anlatıyor. Ve Nazilerin bu şarkıyı istismar ettiğini de belirtiyor.

Bu şarkının 200'den fazla versiyonu olduğu biliniyor.

Güvercin'in, hemen bütün kültürlerde barış simgesi oluşu, ilâhi dinlerin ortak tarihinden bir sayfa olan Nuh Tufanına dayanmaktadır. Yağmur dinince, güvercin gemiden salıverilmiş ve bir süre sonra ağzında bir zeytin dalıyla dönünce Tufan'ın bittiği ve suların çekilmeye başladığı anlaşılmıştır.

Batı kültüründe ise, tarihi, İranlıların Ege bölgesini fethetmeye gelmesi (M.Ö. 492) kadar eskiye giden ikinci bir güvercin motifi var. Bir Pers gemisi Athos dağı sahilinde fırtınaya yakalanır ve parçalanıp batınca gemiden bir güvercin sürüsünün havalandığı görülür. Önce bu kuşların batan gemideki denizcilerin ruhları olduğunu düşünülse de. her güvercinin gemidekilerden birine ait olduğu ve onların evlerine acı haberi götürmekle görevli olduğuna karar verilir. Güvercin, ayağına bağlı bir mektup olmadan evine dönerse geminin battığı ve sahibinin öldüğü anlaşılacaktır. O zamandan beri tek başına uçan bir güvercin, böyle acı bir haberin sembolü olduğunu hatırlatmaya devam ediyor.

İşte La Paloma şarkısının teması bu motif.

Pencerene konarsa
Bir güvercin
Ona sevgiyle bak
Çünkü o benim güvercinim
&

Ona aşkıyı anlat,
Ve benim hayatımı;
Çiçeklerle taçlandır,
Çünkü o bana ait.
&

Ah tatlım, haydi,
Ah, aşkıyı ver bana

Ah, benimle gel
Güzelim, yaşadığım yere
&

Havana'dan çıkarken,
Yaratana emanet!
Kimse görmedi beni,
Benden başka.
Bir de çok güzel kübalı bir kız,
Sanki peşimde,
Beni takip ediyor,
Evet beni efendim
&

Pencerene konarsa
Bir güvercin
Ona sevgiyle bak
Çünkü o benim güvercinim
&

Ah tatlım, haydi,
Ah, aşkını ver bana
Ah, benimle gel güzelim
Yaşadığım yere
&

Haydi, haydi;
Olmaz, olmaz...

BASINDAN : 01 Şubat 1963. Middle East Airlines'a ait Vickers Viscount tipi yolcu uçağı Ankara üzerinde, Türk Hava Kuvvetlerine ait C-47 Skytrain askeri yolcu uçağıyla çarpıştı. 120 kişi hayatını kaybetti.

Alev topu, yoldan geçenleri, önünde kaçan yayaları, ayakkabı boyacılarını yakalayıp yutmuştu. Yükselen kara duman tüm Ankara'dan görülüyordu. Kaza sonrasında çarpma ve infilakın etkisiyle gaz boruları da patlayarak alev almış, sağa sola saçılan yanmış, pembeleşmiş ve kömürleşmiş tanınmaz haldeki insan cesetlerinden etrafa yayılan ağır et kokusuyla manzaranın boyutları dehşet verici bir hal almıştı.

Alev topu, yoldan geçenleri, önünde kaçan yayaları, ayakkabı boyacılarını yakalayıp yutmuştu. Yükselen kara duman tüm Ankara'dan görülüyordu. Kaza sonrasında çarpma ve infilakın etkisiyle gaz boruları da patlayarak alev almış, sağa sola saçılan yanmış, pembeleşmiş ve kömürleşmiş tanınmaz haldeki insan cesetlerinden etrafa yayılan ağır et kokusuyla manzaranın boyutları dehşet verici bir hal almıştı.

KAZANIN OLUŞ ŞEKLİ

Lübnan'dan kalkan Middle East Airlines-Air Liban'a ait Vickers Viscount 745 D tipi, Sedar adlı yolcu uçağı önce Lefkoşa Havalimanı'na uğramış, oradan Ankara'ya doğru hareket etmiş ve saat 16:00'da Esenboğa Havalimanı kulesiyle irtibata geçmiş ve iniş için talimatlar doğrultusunda hareket etmekte iken 16:10'da Etimesgut Havaalanı'ndan kalkmış ve Ankara üzerinde görev uçuşu yapmakta olan, Türk Hava Kuvvetlerine ait Douglas C-47 tipi Çubuk-28 adlı askeri nakliye uçağıyla Akköprü mevki üzerinde çarpışmış, sol kanadı gövdesinden ayrılan yolcu uçağı, Ulus semtindeki Hükûmet Caddesinin Anafartalar Caddesiyle kesişme noktasına yakın iş hanları üzerine, askeri uçak ise Samanpazarı ve Yenihayat mahallelerindeki bazı gecekonduların üzerine düşmüştür. Daha sonra yapılan incelemelerde kazanın her iki uçak mürettebatı tarafından yapılan bir dizi ihmal neticesinde gerçekleştiği anlaşılmıştır. Yolcu uçağı, aletli uçuş kurallarına uyması gerekirken görerek uçuş protokolüne geçmiş ve bu durumu Esenboğa Havalimanındaki görevlilere bildirmemiş, askeri uçak ise bulunduğu konumu yine Esenboğa'ya rapor etmemiş böylece askeri uçağın bölgedeki mevcudiyetinden haberdar olmayan kule görevlileri yolcu uçağına iniş direktiflerini iletmeye başlamıştır. Kazada askeri uçaktaki 3 Türk Subayından, yolcu uçağındaki 3 kişilik mürettebattan ve 5'i Amerikan, 4'ü Suudi Arabistan, 1'i Lübnan ve 1'i Japon vatandaşı 11 yolcudan kurtulan olmamıştır. Yolcu uçağının deposundaki yakıtın ve çarptığı iş hanındaki İstanbul ve Garanti Bankaları şubelerindeki hava gazı borularının patlayarak tutuşması neticesinde yangın hızla büyümüş, sokakta günlük işleriyle ve Ramazan telaşıyla meşgul kalabalığı yutmuştur. Ulus semti her ne kadar günümüzde merkezi konumunu Kızılay semtine kaptırsa da kazanın olduğu tarihte Ankara'nın en önemli ticari merkezi konumundaydı. Bu nedenle ve kazanın Ramazan ayında gerçekleşmesinden dolayı, iftar öncesi telaşı içindeki kalabalık caddelerdeki can kaybı fazla olmuştur. İlk gün gazetelere 68 olarak yansıyan ölü sayısı, enkaz altından çıkarılanlar ve hayatını kaybeden ağır yaralıların da eklenmesiyle sonraki günlerde 120'ye çıkmıştır. Cenazelerden 49'u 5 Şubat 1963 tarihinde, dönemin Başbakanı İsmet İnönü, Bakanlar Kurulu üyeleri ve bazı milletvekillerinin de katıldığı Hacı Bayram Camii'ndeki öğle namazını müteakiben kılınan cenaze namazının ardından düzenlenen bir törenle Cebeci Asri Mezarlığı'ndaki şehitliğe defnedilmiştir.

[/italik]

İHTİLÂL YILLARINA AİT KÜÇÜK BİR ANI

"önce kol sonra sürgü sonra anahtar açılır kapı
itilirim sırtımdan ben ebedi kiracı kesilmiş hükmüm
önce sürgü sonra kol, sonra anahtar,kapanır kapı
bir ömür boyu diri diri içmek için gövdem
dolanır bacaklarıma balçık gibi ağır bir karanlık
çırpınsam küçücük pencerede çifte çapraz parmaklık
üstünde yüzüme örtülür binlerce kare demir örgü
her karesinde oyulmuş bir göz gibi kanar gökyüzü "

Nevzat ÇELİK

12 Eylül ihtilâlinde henüz 11 yaşında bir çocuktum. Ankara, Yenimahalle ilçesi, 5.durak Oğuzlar Sokak'ta geçti çocukluğum. Eski Yenimahalle evleri 3 katlı olurdu ve eski yapılardı. O yıllarda kendi yaşitlarımızla sokakta ve evlerin bahçelerinde oyunlar oynardık. Rahmetli babam akşam ezanı okununca bizleri evde görmek isterdi. Akşam hava biraz karardı mı, içine bir ateş düşerdi babamın. Kör kurşunların bizlere isabet edeceğinden endişe ederdi. Baba yüreği işte. Bir oyun sanırdık çocuk aklımızla yaşananları. Mahallede hırsız polisçilik oynardık. Sanırdık ki çocuk aklımızla hırsızlar kaçıyor polisler kovalıyor, silah sesleri de bunun için atılıyor. O tarihlerde oyun oynadığımız bahçede toprağa gömülmüş bir tabanca buldum bir arkadaşımınla. Paslanmaya yüz tutmuş gerçek bir tabancaydı. Karakol mahallemize yakındı. Gidip tabancayı karakola verdik arkadaşımınla. Vermez olsaydık. Aman Allahım neler yaşamadım ki o sırada. İfadelerimiz alındı, babam çağrıldı karakola. O güne değin karakol yüzü görmeyen garip babam düşünceliydi, biraz da öfkeli. "Oğlum size ne silahtan, niye dokundunuz, niye aldınız, bıraksaydınız, bak başınız derde girdi. Şimdi ahiret sualleri sorarlar" dedi. Saatlerce çıkamadık karakoldan. Silah işlemiyordu ve oldukça da paslıydı. Ama sonuçta bir silahtı ve ince ince araştırıldı polis memurlarınca. Kim gömmüş toprağa, niye gömülmüş, nasıl ve ne zaman bulmuşuz silahı. Bununla yetinilmedi, ikinci şube denilen eski Emniyet Müdürlüğü'ne ekip otosuyla götürüldük. Maceralı ve heyecanlı saatler yaşıyorduk. Çocukça ama saf duygular içindeydik. İkinci şubenin o küf kokan demir parmaklıklarının önünden geçtik. Her taraf demir yığınydı. Ahh! ve off! sesleri arasında koridorlarda ilerliyorduk. O sesler ki, hâlâ beynimin içinde çınlıyor sanki. Kafamı bir ara yukarıya doğru kaldırdım, bir yazı dikkatimi çekti: " BURADA ALLAH YOKTUR." Aman Allah'ım! Neydi bu böyle? Allah her yerdeydi, bizlere bu öğretilmişti. Yanlış yazdılar her halde diye geçirdim içimden. Çocuk aklı işte. Yıllardır bu yazıyı hiç unutmadım.

Aklımda kalan anılar bunlardı. Allah o günleri bir daha yaşatmasın.

ÖNCE EKMEKLER BOZULDU

Ne varsa eskilerde var demişler. Hep söylerim, teknoloji icat oldu, mertlik bozuldu diye. Niye mi? Anlatayım: Maalesef saatlerce pc başından kalkmıyoruz. Bayram günlerini, bayram tatili sanıyoruz. Teknoloji icat olunca, ki cep telefonu da teknolojinin bir ürünü. Haydi mesaj atmaya. Tv de teknolojinin bir parçası. Hal böyle olunca, akraba ziyaretleri, konu komşu ziyaretleri unutuluyor. Ne varsa eskilerde var diye boşuna demiyoruz.

Milletin gelir durumuyla alakalı bir durum da değil. Sanki, eskiden herkes çok mu zengindi? Ağzımızın tadı da kalmadı, bayramların tadı da. Her şey hormonlaştı,,, Baklavanın bile tadı tuzu kalmadı.. Şeker yerine maalesef son derece ucuz olan ve sağlık yönünden sakıncaları bulunan "glikoz" ya da "fruktoz" kullanılıyor. Oktay AKBAL yıllar önce yazmış olduğu bir eserinde şöyle demişti: " Önce ekmekler bozuldu, sonra da her şey.." Ne kadar doğru bir söz. Konu ekmekten açılmışken, maalesef ekmeği doğal yollardan kabartmak yerine, kimyasal bazı maddelerle destekleyerek hiç de sağlıklı olmayan koşullarda bizlere sunan fırıncılara ne demeli? Bir süre sonra bayatlamaya yüz tutan ekmeği bir inceleyiniz. Ekmeğin içinin yapış yapış olduğunu fark edeceksiniz... Durum maalesef karpuzda da aynı. Geçenlerde semt pazarından bir tane karpuz satın aldım, eve gidince kestim. Bir de baktım ki, içi bozulmuş. Yiyemeden çöpe attım. Bir hafta sonra karpuzu satın aldığım karpuzcuya giderek durumu anlattım. Yemin billah etti. "Bizim karpuzlarımızda kabak aşısı bulunmaz. Bozulması da mümkün değildir." dedi. Kabak aşısı... Allah Alah, bu terimi de yeni öğrendim. Domateste de aynı durum aşağı yukarı. Salatalıkta ve sivri biberde de durum farklı değil. Eve geliyorsunuz, dolaba koyuyorsunuz, bir de bakmışsınız, irileşmişler... Ne hikmetse? Eskiden gübre mi vardı? Gübre icat oldu, ağzımızın tadı tuzu bozuldu. Şimdi de simitlere sıra geldi. Dikkat edin bakın, nerde o eski simitler? . İki türlü susam varmış. Simitlerin susamları bile Çin'den geliyormuş. Şu Çinlilerin de el atmadıkları yer kalmadı. "Çin işi, Japon işi, bunu yapan iki kişi" sözü bile gerçek oldu baksanıza. Çinliler ve Japonlar piyasayı öyle bir ele geçirdiler ki, tutabilene aşk olsun.

Eeee,, demiştim,, önce ekmekler bozuldu, sonra da her şey...

Haksız mıyım?

Vecdi Murat SOYDAN
12 Eylül 2010-Isparta

FERDİ TAYFUR

Bende Ferdi Tayfur hayranlığı 1984 yılında başladı. O zamanlar 15 yaşındaydım. Rahmetli babam iki kefil, sekiz ay taksitle evimize küçük bir teyp getirdiğinde aldığım ilk kaset de Ferdi Tayfur'un aynı yıl çıkan Yaktı Beni isimli kasetiydi. Evimizin her yanını posterlerle donatmıştım. Gazete bayiiinde önce tüm magazin gazetelerini tarar, içinde Ferdi Tayfur resimleri olanlarını satın alırdım. Ne zaman yeni bir kaseti çıksa kasetçilerde tanıtım afişleri asılır, gazetelere yeni kasetin tanıtım ilanları basılırdı. Kasetin dağıtımının yapılacağı gece gözümde hiç uyku girmez, kasetteki şarkıları merak eder dururdum. Sabah erkenden doğruca kasetçiye gider yeni kaset gelmişse satın alırdım. Gününden önce gittiğim zamanlar da olurdu. İşte böylesi zamanlarda boynum bükük kalır, çok üzülürdüm. Bir keresinde ise yaz tatilinde kahvehanede işçi olarak çalışırken o günkü yevmiyemin tamamını yeni çıkan kasete vermiştim. Çoğu zaman ise param yetişmez kasetçiye borçlanırdım.Yeni kasetteki tüm parçaları en kısa zamanda ezberler ve sesimi Ferdi'ye benzeterek şarkılar söylerdim. Teybin sesini sonuna kadar açar, arka bahçeye komşu kızının gelmesini bekler ve ona dinletirdim zoraki olarak. Evlerimiz bitişikti, çıt olsa duyulurdu ses. Hasta varmış, uyuyan varmış dikkat etmezdim. Doğru bir davranış değil, çocukluk, gençlik işte, ben de yaptım hatalar. Mevzubahis Ferdi'nin yeni aldığı kaseti olunca akan sular dururdu.

O zamanlar renkli televizyonlar yeni çıkmıştı ama bizim o yıllarda renkli televizyonumuz yoktu. Çünkü biz fakirdik.Televizyonumuz gibi hayatımız da siyah beyaz geçiyordu. İlk video kaseti furyası o yıllarda çıkmıştı ve bizler renkli film seyretmek için mahallemizde bulunan mobilya dükkanının vitrininden video seyrederdik. Mağaza görevlisi video bittiğinde kaseti değiştirir, ara vermeden izlememizi sağlardı. Bazen de kasetin devamını koymaz, film yarım kalırdı. Homurtular ve küfürler eşliğinde bulunduğumuz mekânı terk ederdik. Cadde boyunca Ulus-Yenimahalle-Şentepe hattında çalışan minibüslerdeki yolcular zamanla kanıksadılar bu durumu. Çünkü öyle bir kalabalık olurdu ki sanırsınız burası bir şehir stadyumu. Komşumuz Halim amcalarda video kasetçiler vardı. Kasetçiden video filmi kiralar,akşamları seyretmeye giderdik. Mahallemizde ayrıca bir tane sinema salonu vardı. Ferdi Tayfur'un vizyona giren filmlerini bir kaç kez seyredirdim. Zaman zaman bu sinema salonunun dış kısmında bulunan çöplüğüne gider, atık ve kopuk film karelerinde Ferdi'nin resimlerini arardım. Bulduğumda ise bir servete konmuş gibi mutlu olur, kopuk film karelerini özenle makasla keser ve saklardım.

Ailemle birlikte üç katlı eski Yenimahalle evlerinde kiracı olarak otururken küçük bir odayı kendime mahsus odam yapmış, tüm duvarlara da Ferdi'nin resimlerini yapıştırmıştım. Yoldan geçenlere hem resim ziyafeti hem de müzik ziyafeti sunuyordum. Filmlerde Ferdi'yi kendimle özdeşleştiriyor, birlikte gülüyor, birlikte ağlıyorduk. Böyleydi bizim Ferdi aşkımız. TRT'nin katı kuralları gereğince televizyona çıkıp şarkı söylemesi yasaktı. Ayrıca şarkı türünün arabesk olması nedeniyle TRT yönetimince veto yemiş ve şarkıları yasaklanmıştı. Şarkılarını radyoda dinlemek de yasaktı. Yeni Yıl olduğunda yılbaşı gecesi bir kereye mahsus bu katı kurallar yıkılırdı. Bu yasakçı ve katı kurallar diğer arabeskçiler için de geçerliydi. Sonra nasıl olduysa TRT 'de Mobil reklam filminde "Mobil'e Güven, Gerisini Merak Etme Sen" sloganıyla izlemeye başladık Ferdi TAYFUR'u. Tüm Ferdi hayranları bu reklam filmini seyretmek amacıyla kendilerini evlerine atarlarlardı. Mahallemizdeki MOBİL akaryakıt tesisinde reklam filmindeki dev Ferdi resmini gördükçe sevincim kat kat artardı.

1986 yılının 15 Ekim'inde babam rahmetli olduğunda aklım başıma gelmiş, çocuksu ve saf duygulardan istemeyerek de olsa vazgeçmek zorunda kalmıştım. Çünkü evin en büyük çocuğu bendim. Annem tabiriyle evin aynı zamanda babasıydım. 17 yaşında küçük bir baba! Acımasız hayatın çileli yollarında yıllarımız geçti. Ailemiz parçalanmıştı. Ben o tarihlerde lise öğrencisiydim. Şimdi ilçe olan, ancak o tarihlerde Yenimahalle ilçesine bağlı Kazan'da yatılı olarak öğrenim görüyordum. Biricik kız kardeşim Dilek tüm engellememe ve karşı gelmeme rağmen henüz daha çocuk yaşında 16 sında evlendi. En küçüğümüz Hakan ise o tarihlerde 7 yaşındaydı. Annem ise 1990 yılında ikinci evliliğini yaptı ve bizler bir sığıntı misali üvey bir babanın bizler için yabancı olan evinde yaşamak zorunda kaldık. Sinemada seyrettiğim filmleri sanki yaşıntımda canlı canlı oynuyordum.

Sonra herkes gibi çoluk çocuğa karıştık. Hayat şartları yıllar öncesinin o çocukça ama bir o kadar da safça duygularımızı köreltti. Hayatımızın gerçek filmini canlı canlı oynuyoruz şimdi. Ferdi Tayfur eskisi gibi yine saygı ve sevgi duyduğum bir duayen olmaya devam ediyor. Çünkü gerçek yıldızlar ve sanatçılar kolay kolay yetişmiyor. Gerek karakteri ve insanlığı ve gerekse sanatsal yönü her zaman bir numara olmaya devam ediyor.Şunu belirtmeden geçemeyeceğim, dünya gözüyle bir kez olsun Ferdi Tayfur'u görebilmeyi ve onunla sohbet edebilmeyi o kadar çok istiyorum ki. Bir türlü bu hayalim gerçekleşmedi. Hayat şartları, iş, güç, çoluk çocuğun bitmek tükenmek bilmeyen ihtiyaçları derken bir türlü zaman ayırıp şöyle rahat rahat başımı alıp da Ferdi Tayfur'u bulmak için yollara düşemedim. Ne vakit niyetlensem aksilikler beni buldu. Bir kere, tek bir kere dünya gözüyle görebilseydim, konuşabilseydim ve sonra da huzurluca ölebilseydim başka da bir şey istemezdim. Siz ister bunun adına hayranlık deyin ister delilik. Bunun adı sevgidir. İstesiniz de herkesi aynı ölçülerde sevemezsiniz. Sevmek bir gönül işidir ve o gönüle çok özel kişiler girer. Aynı duyguları rahmetli babam için de taşıyorum. Giden geri gelmiyor maalesef. Sevgileri gönüllerde yaşatmak, karşılık beklemezsiniz sevmek, değer vermek yeryüzündeki tüm servetlerden ve her şeyden daha önemlidir. Çünkü böylesine yüce ve kutsal sevgilere hiç bir kuvvet paha biçemez.

FERDİ TAYFUR'UN HAYATI:

Doğum Tarihi: 15 Kasım 1945.Gerçek adı Turan Bayburt'tur. Babasının öldürülmesi, Ferdi'nin okul hayatının başlamamasına neden oldu. 10 yaşına basan Ferdi, çiftlikte çalışarak ailesinin geçimine katkıda bulundu. Daha 17 yaşındayken şarkıcı olmak hayaliyle Adana'dan İstanbul'a geldi. O yıllarda çocuk şarkıcılara pek rağbet bulunmadığından, kendini ispatlayamayan Ferdi Tayfur, tekrar Adana'ya döndü ve çiftlikte traktör şoförlüğüne devam etti. Bütün gün Çukurova'da Pamuk taşımakla geçen Ferdi Tayfur'un gönlünde alevlenen sarkıcılık ateşi bir türlü sönmeydi. Günümüze kadar albümleri 50 milyondan fazla satmıştır.

Şarkıcı ve şöhret olmak ümidiyle için için yanmaktaydı.Sonradan İstanbul'a geldi ve Saya Plak ile anlaştıktan sonra o firma için altı plak doldurdu. Ancak yaptığı 45'likler fazla satmadı ve patronu Ferdi'de gelecek görmeyerek anlaşmayı bozdu. Her defasında karşısına şanssızlık çıkmaktaydı. Abisinin bir iftira üzere hapse düştüğünü duyan Ferdi yeniden Adana'ya döndü ve çiftlikteki işlerin başına geçti. Aradan iki buçuk yıl geçmişti ki Zeren plak firmasından çağrı aldı. Yedinci 45'liği Kaderimsin büyük bir ilgi gördü. Fakat şanssızlık yine yüzünü gösterdi ve plak firması kapanmak zorunda kalınca Ferdi 4 yıl boyunca boş kaldı. Sonra Kader plak firmasıyla yaptığı Huzurum Kalmadı adlı plak istenen satışı yaptı. 1973 ve 1974 yıllarında Görsev Plak adına beş tane plak yaptı, Kir Çiçekleri, Bana Gerçekleri Söyle, Postacı, Mahkumların Duası ve Yüreğimde Yara Var. Sonra arkadaşı İsmail Mersinli'yle El ele adında bir plak şirketi kurdu, orda çıkardığı Akşam Güneşi çok büyük oranda satış yaptı. Yalnız çeşitli olaylar yüzünden o firmayı kapatmak zorunda kaldı ve Elenor plakla anlaştı.

Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük sanatçılarından birisi oldu. Dillere düşen şarkılarını sinemada aynı isimle filme çeken Ferdi Tayfur, çok sayıda film çekti. Sarkıcılık, sinema oyunculuğunun yanısıra, yönetmenlik arzusuyla yanıp tutuşan Ferdi Tayfur, şu filmleri yönetti: Haram Oldu, İçimde Bir His Var, Ya Benimsin Ya Toprağın, Canına Okuyacağım, Sevgiler Çiçek Gibi ve Affet Allah'ım.

1982 yılında kendi adına Ferdifon Plakçılık şirketini kuran Ferdi Tayfur'un Konya'da tanıştığı bir kadından bir oğlu, evliliğinden 2 kızı ve yaklaşık 25 yıldır birlikte olduğu sinema oyuncusu Necla Nazır'dan da bir kızı bulunuyor. 2000 yılında seker hastalığı sonucu ayak parmaklarını kaybetmekten son anda kurtulan sanatçının yurtiçi ve dışında milyonlarca hayranı bulunuyor. Yaklaşık 40 kaset ve 30un üzerinde film yapan ünlü sanatçı 9 kez Altın Plak ödülü aldı. 1982 yılında kendi adına Ferdifon Plakçılık şirketini kurdu.

FERDİ TAYFUR KENDİSİNİ ANLATIYOR :

1945 Yılında Adana'nın Hürriyet Mahallesi 381. sokakta Nezihe ablanın tek gözlü kerpiç evinde dünyaya geldim.Benden önce Tayfur isimli kardeşim varmış ve altı yaşından zehirli sıtma hastalığından kurtulamayarak ölmüş. Şimdi 4 kardeşiz. İki kız ikisi erkek. Benden büyük bir ağabeyim var adı Sermet. Küçüklerim ise Nafia ve Nerime, Annemin adı Şerife, babamın adı ise, Beyköylü Cumali.

<< BEYKÖYLÜ CUMALİ'NİN OĞLUYUM...>>

Sonradan annem anlatmıştı. Eğer ağabeyim Tayfur ölmeseymiş, belki de ben şimdi dünyada olmayacaktım. Öylesine yoksul bir durumdaymışız ki, annem beni doğurmak istememiş. Aldırmayı kafasına koymuş. Ama babam kendini içkiye vermiş oğlunun ölümü nedeniyle. Ve anam da o ızdırapla beni karnında unutmuş. Zorunlu olarak doğduğum zamanda , ölen oğullarının adının önüne bir Ferdi eklenmiş, şimdiki kimliğime kavuşmuşum. Altı yaşındayken babamı kaybettim. 29 yaşındaki 'Beyköylü Cumali ' beni , 3 kardeşimi ve annemi terkedip göçtü bu dünyadan. Şimdi hayal meyal anımsıyorum babamı. Ve hiç aklımdan çıkmıyor o dev yapılı efsane kahramanı babam. Özlüyorum ve sık sık rahmetli annemden, henüz tanıyamadığım babamın öyküsünü dinlemek istiyorum. Ama ilk sözcüklerle birlikte ağlamaya başlıyor. Sonra pişman oluyorum annemi üzdüğüm için. ' Dur anlatma anam ağlama söz bir daha babamı sormayacağım sana ' diyorum. Bir yandan hıçkırıklara boğulan anam, yine de susmak bilmiyor ve kesik kesik cümlelerle başlıyor ' Beyköylü Cumali'nin' öyküsünü dile getirmeye: ' Baban toprağı olmayan, beş parasız bir köylüydü. Birbirimizi delicesine severek evlendik.Hapisten henüz çıkmıştı.Bir düğün gecesinde göz göze geldik ve beni istetti. O denli mert bir insandı ki, tüm çevre halkı ona sığınırdı. Bilekli ve yürekliydi. Zaten hapishaneye de o yüzden düşmedi mi ? Halasının kocası askerdeyken halasına bir adam musallat olmuş. Cumali' ye haber salmış kadın. ' Gel beni bu adamın elinden kurtar ' diye. O da bıçağı kaptığı gibi adamın peşine düşmüş. Ve bıçaklamış. Karınca bile incitmezdi ama, namusuna da düşkündü. Namusu için dünyayı yıkardı. Tabii Jandarmalar hemen tutuklayıp hapse atıyorlar. Bir kaç yıl yatıp çıkıyor. Çıkar çıkmaz da evleniyoruz.İşte o gün bugündür de namı ' Beyköylü Cumali'ye' çıkıyor. Sonra evliyken askere çağırıyorlar. Sen o zaman 4 yaşındaydın. Hatırlamazsın, baban en çok da senden ayrı kaldığına üzülerek gitti askere. Hiç unutmam sabah erkenden kalkıp seni uyandırdı ve dakikalarca sarılıp sarılıp öptü.

YOKSULLUKLA İLK TANIŞMA...

'Bu çocuğa iyi bak ileride büyük adam olacak hanım' diyerek tahta bavulunu alıp yola koyuldu .Arkasından su döktük. Sen uykulu gözlerle babana el salladın. Neden sonra bir ağlamaya başladın ki susturabilene aşkolsun. İlle de ' baba baba ' diye tutturmuşsun. Komşular, akrabalar güçlükle susturdular seni. Her akşam seni ve ağabeyini alıp gezmeye götürürdü baban. Sen mi yoksa Sermet mi , bilemiyorum, geçmiş gün unutmuşum. Bir gün bir oyuncakçı dükkanında bir kamyon görmüşsünüz. Ayrılmak bilmemişsiniz dükkanın vitrininden. Çekiştirip duruyormuşsunuz babanızı ' kamyonu al ' diye. O gün Cumali eve geldiğinde yüzü sapsarı, gözleri öfkeden fırlayacak gibi... O dev yapılı adam adeta çocuk gibi ağlıyordu karşımda. Lanet ediyordu böyle hayata böyle yaşamaya. Sizlere o kamyonu alacak parası olmadığı için sabaha kadar uyuyamadı. Sigara üzerine sigara yaktı. Gezinip durdu odanın içinde. Bir ara yanınıza gelip ikinizi de okşadı saçlarınızdan. Ay ışığı tam Cumali'nin üzerine vurmuştu. Hani musluktan su damlar ya, işte öylece gözlerinden yaşlar damlıyordu, yanaklarınız üzerine. Sizler ise mişıl mişıl uyuyordunuz.

Bana dönüp ' şu küçümenlere bak. Kim bilir belkide rüyalarında o kamyonu görüyorlardır şimdi. Allah belasını versin bu kahpe dünyanın. Ahh! sefil para. Rezil ettin beni be ! '

' Hadi yatsana artık Cumali Efendi. Yarın ola hayrola. Çocuktur onlar isterler. Ne üzüntü ediyorsun kendine'

O hala ' Niçin, niçin ? ' diye inliyor, haykırıyordu. Onu izlerken yüreğim parçalanıyordu.

Benim de içimi bir hüzün kaplamıştı. İnsan bazen öyle oluyor ki, yoksulluğu unutuveriyor. Sanki Allah buyruğuymuş gibi herşeye razı gösteriyor. Ama çaresizliğe düştüğün zaman da isyan ediyorsun, yumruklarını havaya kaldırıp onulmaz acını göğe doğru yükseltiyorsun.

İşte böylesi bir garipliğimiz vardı Adana'da.

Anamın nasırlı ellerini iki elimin arasına almış öpüyordum. Tanrısal bir anlam kazanmıştı yüzü. Saçlarının ak telleri gözlerinin üzerine düşmüş, tere ve yanaklarındaki ıslaklığa yapışıp kalmıştı. O anda odaya ilk kızım Tuğba girmişti. Kucağında yığınla oyuncak vardı. Getirip hepsini odanın ortasına döktü.

' Allah bunlara yoksulluk göstermedi. Ey büyük Allah, sen ne kadar Kadirsin. Beni şu yavrularımdan ayırma' diyerek dualar etmeye başlamıştı rahmetli anam.

O kadar büyük sarsıntı geçiriyordu ki, karşımdaki yaşlı kadın bu duruma son vermek istiyordum. Ama o bir defa başlamıştı anlatmaya. Öyküyü yarıda kesmek adeta babama ihanet gibi geliyordu. Bir süre sustu. Tuğba'nın yanına giderek onu sevip okşamaya başladı...

Dışarıda hafif bir rüzgar vardı. Perdeler bayrak gibi dalgalanıyordu. Bir sigara yakıp pencerden dışarıya bakmaya koyuldum. Deniz gülüyordu adeta. Güneş aydınlattığı için, deniz de onun coşkun bir sevinç içindeki ışıklarını yansıttığı için mutluydular. Uzaktan anamla kızıma bakıyordum. Biraz önceki o acılı yüzün nasıl sevince ve şefkate dönüştüğüne hayret ediyordum. Sürekli kucaklayıp öpüyordu babaanne torununu.

Benim için ne kadar dokunaklı ve mutlu bir tabloydu. Seyrine doyum olmaz ilahi bir gösteriydi bu candan sarılış ve öpüşler.

'Şimdi baban yaşasaydı da görebilseydi şu kızı. Ne kadar çok severdi. Ahh ! körolasica talih. Ona o bıçağı saplayan eller, iki dünyada da rahat yüzü görmez inşallah ' Tüm bunları söylerken dişlerinin çatırtısını duyuyordum. Geçip yerine oturdu. Eliyle işaret ederek beni yanına çağırdı rahmetli annem.

' Ferdi gel de devam edeyim. Baban çok yiğit adamdı.'

Daha önce de dinlemiştim bunları. Artık dinlemek istemiyordum . Çünkü annemden kuşku duyuyordum.

Kaygılandım. Birkaç kez önemsiz de olsa kalp rahatsızlığı geçirmişti. Ayrıca ben de çok bunalıyordum.

Çünkü biliyordum ki , öykünün en acıklı bölümü başlayacaktı. Benim de yaşadığım ve gözlerimin önünden gitmeyen babamın hazin ölüm hikayesini anlatacaktı. Kanlar içinde ve vücudu dört bir yandan bıçaklanmış babamı görür gibi oldum birden. Yüreğim sıkıldı, burkuldu. O ne olağanüstü bir manzaraydı. Ve ben o acıyı yeniden yaşayacaktım.

Mecburdum buna. Annemi kırmak istemiyordum. Bağırına taş basıp dinleyecektim. Çünkü ne de olsa anlatılan babamdı ve anlatan da canım kadar sevdiğim annemdi.

'Askere gitti baban. İzmir'deydi. Kız kardeşlerinden Nafia, o askere gider gitmez, Nerime ise daha sonra dünyaya geldi. O ne sıkıntılı günlerdi. 2 bebek ve 2 de küçük çocukla yaşam mücadelesi veriyordum. Sizleri yanıma alıp, kardeşlerinizi de sırtıma bağlayıp, pamuk tarlalarında açlışıyordum. Elime geçen birkaç kuruşu sizlere harcıyordum. Çünkü ben açlığa alışmıştım. Sizlerin yiyeceği, maması önemliydi. Baban, yıllık izine geldiğinde o da tarlalarda çalışıyor, rençperlik yapıyordu. Bütün amacı, beş on kuruş para kazanıp bana giderken bırakmaktı. Sürekli sizleri doyuya sevememekten yakınıyordu.

Çünkü sabahları erken kalkıp kendisini tarlalara götürücek traktörlere yetişiyordu. Siz uykudayken gider, gecenin geç saatlerinde yine siz uyurken dönerdi. Hayatın bütün yükü omuzlarımıza çökmüştü sanki. Baş döndürücü bir hızla yuvarlanıp gidiyorduk bilinmedik yerlere. Hiç bir kimse de elimizden tutmuyor, dertlerimize bir çare getirmiyordu. Ama, sanki onlar bizden farklı mıydılar ? Mahallede hep birdik ve aynı yazgının tutsağıydık. Baban'la dertleşirdik gecenin geç saatlerinde. Ben yatağa uzanır, o da ayak ucuma oturup asker sigarasını yakar, elimi tutar, askerlik anılarını anlatırdı. Gün işiyana kadar hiç uyumazdı. Beni de uyutmazdı. ' Bizden geçti Şerife, şu çocukları bari kurtarsak' derdi devamlı... Ama kimi nasıl kurtaracağından da hiç söz etmezdi. Çünkü onları okutacak parası yoktu. Bu da onu kahrediyordu. Zaman zaman cebinden bir cüzdan çıkartıp fotoğraflarımızı gösterirdi. Bu da olmasa şu askerlik çekilmez ' derdi.

' Hadi, hadi ' derdim. ' Askerliğe kabahat bulma. Sana yaramış. Şişmanlamışsın baksana ' Yok be hanım. Bakma kilolu olduğuma. Kayın ağacı gibiyim. İçten içe çöküyorum . '

BU söz o kadar anlamız gelmişti ki bana. Yüzüne bakıp durdum öylece. Ne demek istemişti. Niye içten içe çöküyordu. Daha 30'unda bile değildi. Ama hiç üstelemedim.

' Hadi yatalım artık ' Eliyle ' boşver' gibilerinden bir daire çizdi havada.

'4 gün sonra iznim bitiyor. Canım hiç uyumak istemiyor. Sen de uyuma ne olur. Günü konuşmayı o kadar çok özledim ki '

' olur ' deyip, kendisini dinlemeye koyuldum. Hiç durmaksızın anlatıyordu. Ama hep kederli öykülerdi anlattıkları. Dertlenir, hüzünlendir, birden susar, sonra yine başlardı konuşmaya. Çoğunlukla da işi gücü çocuklardı. İstemiyordu onların da kendisi gibi acı çekmesini, Yoksul düşmesini. Ama onların da eninde sonunda aynı hayatın içinde olacaklarından emindi. Ve o zamanda Tanrı'ya yalvarıp mucize dilenirdi. Dört gecemiz de böyle gelip geçti. Yine bir sabahın ezanında çocuklar uyurken, varıp yollara düştü. Köşeyi dönene kadar da gözünü benden ayırmadı. Babam askerde duvarcı ustasıymış. İzmir'de askeri inşaatlarda çalışıp durmuş. Kötü yazgısı'Beyköylü Cumali'yi askerde de rahat koymamış. Birgün başına bir kaza gelmiş .Bir hastanenin inşaatında görevli iken askeri aracın arka kapısının aniden açılması ile yere düşmüş.Hemen, daha bir kaç saat öncesine kadar duvarlarında mala salladığı, koridorlarında çimento taşıdığı hastaneye kaldırmışlar. Bir koğuş bulup yatırmışlar. Yarası pek ağır değilmiş. Ama, acısı varmış omuzdan yana...

Bir hemşireyle tanışmış birgün hastanede. Genç güzel bir kızmış. Hastaneye bir Adanalı'nın geldiğini duyunca hemen ziyaretine koşmuş. O da Adanalı'yı. Babamı görür görmez bir çığlık koparmış;

' Aaaaa ben sizi tanıyorum ' Beyköylü Cumali 'değil misiniz? ' Meğerse kız babamın ününü yıllar önce duymuş.

Başlamışlar babamla sohbet etmeye.Kız ayrılmaz olmuş koğuştan. Kızın görevi aslında başka bir servisteymiş ama, gece-gündüz babama hizmet etmeğe başlamış.

Ve böylece aradan bir kaç gün geçmiş ya da geçmemiş. Kız, yine sabahın ilk ışıklarıyla birlikte koğuşa girmiş usulca. Koca koğuşta bir babam, birde öte köşede 2-3 hasta uyanıkmış. Diğerleri mışıl mışıl uyuyormuş.Ayaklarının ucuna basa basa gelip yatağın ucuna bir kuş gibi konuvermiş. Oldukça heyecanlı, telaşlı imiş. Babam hemen birşey söylemek istediğini anlamış.Ama hiç sesini çıkarmamış. Söyleyeceklerini beklemeye koyulmuş.' Senin ününü ben çok duydum. Adana'da erkek adam olduğunu haksızın yanında yer aldığını söylerlerdi. Herhalde bana da yardım edersin değil mi ?

Ve, sonradan babamın hayatına mal olacak isteğini başlamış anlatmaya...

' Yakında terhis oluyorsun... Hastaneden çıkmaya da az bir zaman var.Bizim oralara döndüğünde falanca bir köyde bir toprak ağası vardır. O benim akrabam olur. Çocuklarının başı için ne olur ona söylede bana biraz yardım etsin. Sefaletimiz hep böyle ömür boyu sürecektir mi ? Hiç bir çaresi yok mu ? bunun ' Beyköylü Cumali ? '

Aradan iki gün geçmiş. Babam taburcu olmuş. Hava değişimiymi, birikmiş izinlerdi derken teskere alıp Adana'ya dönmüş...

' Ama o ne dönüş ' diyor rahmetli anam.

Bütün mahelleli evimize toplanmıştı. Gözün aydın Şerife bacı. Hoşgeldin Cumali Gardaş diyen, sarılıp öpüyordu babanı. Bir efsane kahramanı gibi karşılanmıştı baban. '

' Hele sen yok muydun. Babanı bir an olsun yalnız bırakmıyordun. O kalabalığın arasında Cumali'nin pantolonuna yapışıp nereye gitse sen de ardından sürükleniyordun.'

Ahh.. Anam ne çok da acı çekmiş hayatta. Bütün bunları anlatırken hala o günlerin anılarıyla yüklüydü. Öylesine yoğun yaşıyordu o yıllar öncesini ve gençlik dönemlerini. Gözlerim bir ara anamın komidinin üstündeki resimlere takılıyor. Ne kadar da değişmiş.Tazeliğinden ve coşkulu bakışlarından hiç bir iz kalmamış.Vücudu çökmüş, kamburu çıkmış, saçları ağarmış bir kadın artık o...

Şimdi, hayatın bir sırrı gibi karşımda duruyor. Ben bunları düşünürken, annem babamın askerden geliş günlerini özetlemeye devam ediyor.

' Geldiğinin ilk haftasında benden çiğ köfte istedi. Biraz da para bırakıp: Sen hazırlığı yapadur, ben eti getiririm dedi. Sonra da çıkıp gitti. Eski arkadaşlarını görecekti. Ben sofrayı hazırladım. Yeşillikleri masaya yerleştirdim. Cumali'yi beklemeye başladım. Hayli geç olmasına rağmen ortalıkta yoktu. Sözde erken gelecekti de bana çiğ köftelik et getirecekti. Söylenmeye başladım. Ne gelen var ne giden. Beni aldı bir merak. Çünkü hiç böyle yapmaz,söz verdi mi saatinde evinde olurdu...

Sizlere bir kaç lokma yedirip yatırdım. Gece tüm sessizliğiyle Adana'ya çökmüş, sokaklar boşalmıştı. Kulağım kapıdaydı. Bir tıkırtı duysam hemen kalkıp bakıyordum. Meğerse ben endişe içinde babanı beklerken o da ölümü kucklamaya gidiyormuş. Ahh, bilseydim bırakır mıydım onu. Önüne geçer, ayaklarına kapanır, kapı eşiğinden dışarı komazdım. Sonradan öğrendim ki eski bir arkadaşına rastlamış. Arap Ahmet diye biri. Ben de tanırım. Çok severdi babanı. Babanı yemeğe davet etmiş. O da kıramamış. Gitmişler bir yere, yiyip içmişler. Sonra da yanlarına 2 arkadaşını alıp bir pavyona gitmişler.

İşte o pavyon babanın sonu oldu oğlum. Pavyonda o hemşire kızın bahsettiği ağaya rastgelmiş.Sekiz on kişilik bir mahiyeti varmış adamın masasında. Baban kalabalık masaya gitmenin ayıp olacağını düşünerek garsonla ağaya haber salmış.

' Gelsin de hele kendisi ile bir konuyu görüşeceğim. Rica ettiğimi söylemeyi unutma '

Garsonun haberi üzerine ağa memnuniyetle kalkıp gelmiş babamın yanına... Tanış çıkmışlar. Sarılıp öpüşmüşler. Biraz muhabbetten sonra Cumali, konuyu kendisine açmış. Kulağına eğilip akrabasının ricasını fısıldamış. Ağa teşekkür etmiş ilgileneneğini söylemiş. Sonra da izin isteyip masadan ayrılmış. Yerine döndüğünde arkadaşlarına hiç birşey söylememiş.

'Ağam niye kalkıp gittin o masaya. Ne oldu? Senden ne istediler ? ' diye soranlara da hiç yanıt vermemiş.

' Yok bir şey, benim özel meselem. Siz karışmayın.' Suskunluk içinde içmeğe devam etmiş ağa ve adamları. Ama, ağanın çakallarının içine bir kurt düşmüş. Snmişler ki Cumali, ağadan haraç istiyor. Kinlenmeye öfkelenmeye başlamışlar için için. Neden sonra baban tuvalete gitmiş. Bunu gören çakallar, birer ikişer Cumali'nin arkasından gitmeye başlamışlar.

Ve etrafını sarmışlar. İlk anda şaşırmış baban. İtişip kakışma olmuş aralarında. Uzun boylu, atlet yapılıydı Cumali. Çekirge gibi de çevik. Vurduğunu yere sermiş. Biri silahını çekip yanlışlıkla arkadaşını yaralamış. Silah sesi pavyonu birbirine katmış. Babanın arkadaşlarından sadece Arap Ahmet kalmış. Karşı taraftan da çoğu kaçmış. Arap Ahmet, gidip babanın ellerine sıkı sıkıya sarılmış.

'Yapma Cumali. Askerden yeni geldin. Daha çokluk çocuk doyamadı sana. Elinden bir kaza çıkacak. Gel gidelim burdan.'

Arap Ahmet, Tam babanı dışarıya çıkaracağı zaman bunu fırsat bilen çakallardan biri başlamış babana bıçak sallamağa. Sol böğründen yaralanıp yere kanlar içinde düşmüş...

Sonra alıp hastaneye kaldırmışlar babanı. Taşydıkları otomobilin içi kan gölü halindeymiş. Nöbetçi doktor hemen koşup ilk müdahaleyi yapmış. şafak sökmek üzereymiş. Güneş doğuyormuş Adana'nın üstüne. Gökyüzü masmavi pırlıtlar içinde yeni bir gün başlıyormuş. Ve babam hastanede durmaksızın kan keybediyormuş.

Adana'nın bir köşesinde bir insan ölümle pençeleşirken diğer bir köşesinde de başka bir dram oynanıyormuş. Annem ağlamaklı gözlerle yollara düşmüş: Yanında da ben. Konuya komşuya, önüne her çıkana, babamı sormağa başlamış. O sırada karşıdan koşmakta olan Deveci Mehmet'e rastlamış.

'Ben de size geliyordum bacı. Cumali biraz rahatsızlandı da kendisini hastaneye yatırdık.

Merak etme bacım. Sizi götürmeğe geldim demiş.' kesik kesik sözcüklerle, kısık bir sesle.

Anam daha da meraklanmış. Olduğu yerde sarsılmış.

Hemen bir faytona atlayıp gitmişiz hastanenin kapısına.

Kadınısı önsezilerle olayın çok önemli olduğunu anlamış anam.

Ama, dev gibi kocasına da fena şeyler kondurmak istemiyormuş. Beni aşağıda bırakıp onlar odaya çıkmışlar. Hayli kalabalıkmiş babamın yanı. Duyan gelmiş. Babamı vuran adam da bir intikama kurban gitmemek için gidip polise sığınmış. Arkadaşlarıyla da haber salmış:

'Ben ettim, o etmesin. Sarhoştum beni bağışlasın' diye.

Ama, babamın konuşacak hali bile yokmuş. Altı gün boyunca inleyip durmuş. Karısını , beni ve 3 çocuğunu sayıklayıp durmuş geceler boyu. Son gecesinde hep dualar etmiş Tanrı'ya. Bir yudum su istemiş anamdan. Kendine gelir gibi olmuş. Anamın eline sarılıp: 'Aman çocuklara birşey hissettirme. Onlar daha çok küçük. O minik dünyalarına kan ve göz yaşı sokmayalım.' demiş.

Anam biden sevinmiş babamın iyiye giden bu durumuna. Başını iki elinin arasına alıp, bir kaç lokma birşeler yedirmek için. Kısa bir süre gözlerini tavana dikip, ellerini anama dolamış. 'Beni terketme Şerife' gibilerinden. 1 saatlik bir sessizlikten sonra ruhunu teslim etmiş. O gözler bir daha açılmamacasına kapanmış.

Babamın ölümüyle birlikte çileli günlerimiz de başlıyordu. Genç yaşta ve 4 çocukla dul kalmıştı anam.

Önceleri bizi evlatlık verecek birilerini aradı. Ama kimse sahip çıkmadı bize. Akrabalarımız, hısımlarımız vardı. Fakat onların durumuda iyi değildi. Aradan kısa bir süre sonra bir çiftliğe gittiğimizi anımsıyorum. Orada annem pamuk tarlalarında çalışıyor ırgatlık yaparak bize ekmek parası kazanıyordu. Ama sadece ekmek parası. Çünkü ağalar çok az para veriyorlardı.

Çukurovanın bir poyrazı vardır. Estimi yakar insanı. 3 gün kaldınız mı o pamuk tarlalarında simsiyah birşey olur çıkarsınız. Hele bir de güneşliyse hava, çalışmak insan için ızdırap olur. İşte, bu koşullar altında sabahın erken saatlerinden başlayıp, gün batımına kadar çalışıyordu annem çiftlikte. Biz de orada burada oynayıp duruyorduk. Ortalıkta görünmemiz yasaklanmıştı bize. Çünkü, çiftlik sahibi adam ayak altında dolaşan çocuklardan hoşlanmazdı. Zavallı anam bir yandan toprakla boğuşurken öte yandan da bizimle ilgilenmeye çalışırdı. Çok onurlu bir kadındı. Kesinlikle bizlere bir laf gelmesini ve incinmemizi istemez, yan gözle bakılmasını dahi hoş görmezdi. Hemen dikiliverirdi her kimse, onun karşısına. Bunu bildiğimiz için, babamın arkadaşları tarafından yönetilen çiftlikte, Sermet ile birlikte yaramazlık yapmamaya çaba gösterirdik. Ama, diğer 2 kız kardeşim henüz çocuk sayılacak yaştaydılar. Söz dinlemiyorlardı ve işin vehametinden habersizdiler. Çiftlik sahibi adamın gözüne batacak hareket yapacak olsak biliyorduk ki, aç kaldığımızın resmidir. Bir daha da nerde iş bulup çalışacak anam... Ve günler böyle geçip gidiyordu. Akşamları çiftliğin avlusundaki çadırda kalıyorduk. Kuru ekmek yiyor, çorba içiyor, kırk yılın başında da bulgur pilavına kaşık sallıyorduk.

Üstümüz başımız perişandı. Yılkı atları gibi, başıboş büyüyorduk. Yaşlılarımız okula gidip alfebe öğrenirken kendilerine bir gelecek hazırlarken, biz, Türkiye'nin yığınlarca yoksul ve çaresiz insanlarından sadece birkaçı olarak soluk alıp vermekle yetiniyorduk.

O zamanlar kaç yaşındaydım bilemiyorum. Ama artık herşeyi kavrayacak , çözecek dönemlerim başlamıştı. Çiftlik bekçisi Siverekli Şehmuz, anneme talip oldu. Araya babamın arkadaşlarını katarak 'Şerife ile evlenmek istiyorum. Acaba bana varır mı?' diye sordurttu. Tek başına bu yükü taşıyamayacağını anlayan anam kabul etti...

Ve günün birinde sessiz bir törenle evlendiler.

Artık bir babalığımız vardı evde. Namuslu, efendi, bizi seven biri. En önemlisi de babama saygılı bir genç adamdı Siverekli Şehmuz. Pamuk toplama zamanı bitince o da işini bıraktı. Tekrar Adana'ya evimize döndük. Sonradan kulağımıza geldi ki, amcalarım bu gerçeği kabullenememişler bir türlü. Anneme öfke saçıp durmuşlar için için. Annemin evliliğini bahane eden amcalarım bizden ellerini eteklerini çektiler. Sanki annem evlenmeseymiş, bizi kanatları altına alıp okutacaklar, bize yardım edeceklermiş gibi. Bu evliliği bize kalkan gibi kullanıp durdular amcalarım. Tabii bir lokma yiyeceğe bile ihtiyacımız vardı ama, hiçbir kimseye el açmış değildik ve açmıyorduk da. Gündüzleri bize karşı neşeli görünen anam, geceleri yatağına kapanıp ağlardı. Ben de uyumaz, anamın göz yaşlarının dinmesini beklerdim. Yüreğim ızdırapla dolardı o anlar. Anam ağlarken nasıl uyuyabilirdim? İçim rahat etmezdi ki. Bitip tükenmez bir gariplik içindeydik. Ve daha sonraki yıllarda da o garipliğimizi köyden köye, çiftlikten , tarlaya taşıyıp durduk.

Babalığım aslında kasaptı. Adana'ya geldiğimizde kent bir türlü uyum sağlayamadı. Yabancılık çekti kent insanına. Çiftlikte, kendi başına hayat süren ve özgür olan babalığım, Adana'nın yoğun yaşamına ayak uyduramadı. Başında birde bakmakla yükümlü olduğu dört çocuk ve bir de kadın olmasına karşın ' Biz kimseye muhtaç olmadan da yaşarız' deyip duruyordu.

Henüz işsizdi babalığım. Kimsenin kapısını çalıp da iş istemeyi gururuna yediremiyordu. Bu yalnız onun özelliği değildi. Anadolu insanının, yüzyıllar ötesinden sürüklediği bir onur anlayışıydı. Zaman zaman annemle tartışıklarına tanık oluyordum iş konusunda.

' Şehmuz, hep böyle mi yaşayacağız. Çalışmak ayıp değil ki ' dedikçe, babalığıma bir sıkıntı basar, yüzü terden sırlıklam olur ve anamın yüzüne öfkeli öfkeli bakardı.

' Yeter hanım yeter. Kimin kapısına gidip el açayım. Hepsi kovar beni. Param mı var ki, dükkan açayım. Bu yaştan sonra ele güne rezil etme beni ne olur. '

Bu tartışmalardan sonra anam beni yanına alır, sanki bir kötülükten koruyacakmışçasına sıkı sıkıya sarardı. Başını, başıma yaslar, öylece sallardı beni.

' Baban sana o kadar çok güveniyordu ki seni okutmak için ceketimi satar yine onu okula yollarım diyordu. Senin okuyup paşa olmanı isterdi Ferdi'ciğim, içimde öyle bir his var ki sanki, sen bir başka insan olup çıkacaksın içimizden. Allahım ne olur beni yalancı çıkarma yanıltma. Şu oğlana bari mutluluk ver. O rahat yüzü görsün'

Söylediklerinden hiç birşey anlamazdım anamın. Susar, onu dinler, bazen de sıkılırdım. Mutluluğun ne olduğundan bile uzaktım. Nasıl bir rahat yüzü görecektim. O rahat yüzü dediğimiz bir insan mıydı, canlı mıydı, yiyecek, içecek bir şey miydi? Sözler ve düşler artık karnımı doyurmuyordu ki. Bildiğim tek şey, yağmurun yağdığı, güneşin sabah doğup akşam üzeri kaybolduğu, kimi insanların zengin, kimilerinin de yoksul olduğuydu. Ve ben de yoksuldum, işsizdim, cahildim, neyin ne olduğunu algılamaktan dahi uzaktım.

Neden sonra babalığım bir iş buldu. Kentin dışında kaçak olarak dana keser, mahalle mahalle, sokak sokak dolaşarak et satardı. Bu işe annem ve Sermet de yardım ederdi. Ben uyandığım evde kimsecikler olmazdı. Tabii iki kız kardeşimin dışında. Daha sonraları Sermet, işi simit satmaya dönüştürdü. Babalığımdan günde 5 lira sermaye alır, doğruca simit fırınına giderek, sepetini simitlerle doldururdu. Akşamları da döndüğünde bana günlük olayları anlatırdı.

Simitleri okulların önünde sattığını söyler, talebelerin bazen kendisi ile eğlendiğinden bahseder ve o günün kazancını avuçlarının içinde, sanki büyük bir servetmiş gibi herkesten gizleyip dururdu. Eğer o günü kazançlı gitmişse ve canını sıkacak bir olay olmamışsa, çıkarıp bana beş on kuruş para verirdi. O beş on kuruş bugüne kadar kazandığım milyonlardan çok daha değerliydi. Ağabeyimin canını dişine takarak kazandığı ekmeğini alın teriyle ıslattığı günlere aitti çünkü. Parayı aldığım gibi doğruca bakkala koşar, şeker alırdım. Şeker ağzımda erirken de sevincimden, evde kim varsa onlara koşar sarılırdım. O küçük şekerlerin lezzetini sabaha kadar damağımda taşırdım. Ağız tadıyla güzel bir uyku çekerdim.

Yıllar geçiyordu. On yaşına basmıştım. Benim de çalışmam gerekiyordu. Eve katkıda bulunma zamanım gelmişti. Kahvelerde, çarşılarda, otobüs terminallerinde çakmak taşları satmaya başladım. Bunun bir meslek olmadığını biliyordum ama , hiç olmazsa kendi harçlığını çıkarmak için de zorunluydum.

Sonra babalığımın bulunduğu bir işe girdim. Bir şekerçi dükkanında çıraklık yapıyordum. Haftada beş lira veriyordu patronum. On yaşındaydım ama, ne okumam vardı, ne yazmam. Birgün, bizim dükkana şeker çuvallarını taşımakta olan bir hamal, bana dönerek ' şu taksii görüyor musun ? Plakasında Adana yazıyor' dedi. İşte ilk alfabem de sadece bu Adana sözcüğünden oluştu. Ve o hamal daha sonraları her ikimizin de boş kaldığı zamanlarda bana okuma yazma öğretmeye başladı. Eline kağıdı kalemi alıyor, hangi harfin ne şekilde yazıldığını, defalarca tekrar ederek ezberletmeye çalışıyordu. Kısa bir süre sonra da okuma- yazmayı söker olmuştum. Ailemin ilk ve tek okur- yazar çocuğu bendim o anda. Annem sevinç içindeydi. Ağabeyim onur duyuyordu benimle. Eskiden olduğu gibi bana şeker, karamela yerine kalem, kağıt armağan ediyorlardı.

Benim bu okuma- yazma olayım ailede düzeni de getirmişti. Evimize gazete giriyor, sabahları başta annem olmak üzere hemen çevremi sarıyorlardı. Günün haberlerini benden öğreniyorlardı. Annem gazetede ilginç resimler görünce, kolumdan dürterek ' Hele şunu da okusana oğlum. Ne diyor. Bir öğrenelim. ' diyordu. Ben de zor zor okumaya çalışıyordum. Tabii bazı bilmediğim sözcükler geçiyordu. Onları da bir zeka kıvraklığıyla, çocuksu bir uyanıklıkla geçiştirmeye çalışıyordum. Sonra da içimden gülüyordum. ' Aldattım ' diye. Evimizde o eski yoksul günler pek kalmamıştı. Babalığım çalışıyor, ağabeyimin eli ekmek tutmuş ve ben de kendi masraflarımı çıkarır olmuştum. Hayat gülümsemeye başlamıştı. Artık yağmur pencerenin kırık camından içeriye süzülüyordu. Gece yarısı karnımız acıktığında birbirimizin yüzüne bakıp, yazgımıza boyun eğmiyorduk. Ve artık gözlerimiz ışıltılı vitrinlere takılıp kalmıyordu.

İLK AŞKIM...

15 yaşındaydım. Artık tek bir pencereden bakmıyordum dünyaya. Birden fazla pencerelerim olmuştu. Ve her pencereden ayrı bir tablo izliyordum. Her geçen gün biraz daha bağımsızlık kazanıyordum yaşamın güçlüklerine ve acılarına. Büyük bir olgunlukla karşılıyordum yazgımı ve yağımızı. Hiç bir hayat yeniden yaşanmıyor ve hiç bir yarın bugünden belli olmuyordu.

İnsanoğlu, sürekli olarak kendini olağanüstü bir takım duygulara ve olaylara karşı hazır tutmalıydı. Çünkü alışagelmis ve monotonlaşmış bir hayat, birden öylesine değişime uğruyordu ki, kendi bile şaşırıyordu.

İşte beni de şaşırtan ve halen izini üzerimde taşıdığım bir olay geldi başıma, 15 yaşındayken...

Nerden bilebilirdim, o gecenin bende bu denli ruh sarsıntısına yol açacağını? Oysa o gecenin diğer gecelerden bir farkı yoktu. Gökyüzü yine yıldızlarla doluydu ve Adana yine her zamanki sessiz karanlığına bürünmüştü

Bir düğün gecesiydi. Adana'ya yakın bir köyde yapılıyordu düğün. Ben de çağırıldım. Önceleri gitmek istemedim. Bir tek takım elbisem vardı ve o da hem ütüsüz hem de kirliydi. O kıyafetle gitmek delikanlılık onuruma dokunmuştu. Ama canım da öylesine çekiyordu ki. Fakat yapabileceğim birşey yoktu. Gün batmak üzereydi. Ya o elbiseyi giyip gidecektim, ya da kalacaktım. Hemen o anda aklıma bir sokak aşağımızda oturan ahbablar geldi. Onların kömürlü bir ütülerini vardı. Koşarak gidip kapılarını çaldım. Şanssızlık bu ya, onlar da evde yoktu. Uzun bir süre kapılarının önünden ayrılmadım. Her zili çalışımda biraz daha ümitleniyor, kapı açıldı, açılacak diye heyecandan içim içime sığıyordu.

Fakat gerçekten yoklardı evde.Çaresiz bir şekilde evime döndüm. Sanki 15 yılımın en büyük darbesini yemiş gibi bir yıkıntı içindeydim. Yüreğimde alevlenen küçük pırlıltı da sönmüştü, bir anda. Küfürler dolusu, öfke yüklü bir halde eve girdim ve elbisemi giyip yola çıktım. Güneş batmıştı. Akşam çökmüştü her tarafa . Bir türkü tutturmuş, ana caddeye doğru yol alıyordum. Hava o kadar güzeldi ki, hiçbir araca binmek istemedim. Yürümeye başladım köye doğru. Uzaktan varmakta olduğum köyün, tek tük ışıkları görünüyordu.Bir saate yakın bir zamandan sonra biraz da yorgun olarak köy düğününün yapıldığı meydana geldim.Davullar çalıyor, silahlar gökyüzünü kurşun yağmuruna tutuyordu. Meğerse sevdalanmaya gelmişim bu bir saatlik yoldan buralara kadar. Ve işte ilk aşkımin öyküsü...

Köyün öğretmenine aşık oldum o gece. 20 yaşında, esmer, uzun boylu bir kızdı. Ne adını biliyordum, ne de herhangi bir özelliğini . Ansızın ola gelmişti her şey. Gözlerimiz düğümlenmişti adeta. Sürekli birbirimizi izliyorduk. İçimde bir korku belirmeye başlamıştı. ' Evliyse yada bir belalı arkadaşı varsa?' diye kuşkulanıyordum. Aynı heyecanı onun da gözlerinde görmeye başladım. Kim bilir o da benden çekiniyordu. Neden sonra gülümsemeye başladı. Titriyordum. Gözlerime inanamıyordum. Bütün cesaretimi toplayıp, yanına gittim. Konuşmaya başladık. Köy halkı, içkiden artık iyice kendinden geçmiş durumdaydı. Kimsenin kimseyle uğraşacak hali yoktu. Adını söyledi. Öğretmenlik yaptığını anlattı. Sandalyede oturuyordu. Yanına çömelerek ' sizi hergün görmek istiyorum. Buna izin verir misiniz ? diye sordum.

' Siz onca yolu göze alıyorsanız buyrun ' dedi.

O gece gözüme dirhem uyku girmedi. Hep, şimdi adını anımsayamadığım o güzel gözlü, masum yüzlü kızı düşünüp durdum. Sonraki günlerde gizli gizli buluşmaya başladık. 15 yıllık hayatım ona o kadar ilginç gelmişti ki bir arada olduğumuz saatlerde hep beni konuştururdu, ben de zevkle, herşeyimi en ince ayrıntısına kadar ona anlatıyordum. Hüzünleniyordu. Zaman zaman beni avutuyor, yüreklendiriyordu. O kadar sevecen bir kişiydi ki... Sanki insanlığın tüm alnyazısını kendisine dert edinmişti. O zaman, gözlerimden yuvarlanmaya başlayan iri iri gözyaşları, yüreğimde çoktandır biriken kinleri, aptallıkları ve çamuru silip götürüyordu...

Karanlıkta, uçsuz bucaksız pamuk tarlalarının ortasında, dudağımı dudağına yapıştırıp bir süre öylece kalırdık. Ay ışığının yansıdığı pamuk tomurcukları , bu öpüşlere anlatılmaz bir sihir kazandırır. Bir düş içindeydim sanki. Fakat herşey o kadar gerçek ki... Aradan haftalar geçmişti. Hemen hemen her gece beraber oluyorduk.

Yine gecelerden bir geceydi. Beyaz kerpiçli okulun tek ışıklı odasının penceresine yanaştım. Camı tıkırdattım. Pencereyi açıp beni görünce öfkeden çıldıracak gibi oldu. Şaşırılmışım. Şaka yapıyor sanmışım, bu saatte ne işimin olduğunu sordu. Sustum. Eliyle işaretler yapıp gitmemi söyledi.

' Sana gelmeyeyim mi istiyorsun yoksa '

Bu soru üzerine pencereyi açıp avazı çıktığı kadar bağırdı bana. Kovulmuşum. Hemen dönüp gitmeyi gururuma yediremiyordum. Öylece kalakaldım bir süre. Ve çöküntü dolu bir yürekle, ağır adımlarla uzaklaşmaya başladım. Anladım ki, ben onun için sadece geçici bir hevestim. Belki de bir eğlence. Çünkü tahsil derecem sıfırdı ve ekonomik durumum da kötünün de kötüsüydü. O geceyi bir felaket gecesi olarak bugün bile anımsarım. Yolda yürürken düşüncelerim ve değer yargılarımla allak bullak olmuştu. Kalbimi ayaklarımın altına alarak önünde diz çöktüğüm ilk kız beni yaralamıştı. İlk çöküşüm, ilk ızdırabımdı o aşk.Çok sonra aynı kızı Adana'da gördüm. İlk anda irkildim. Adımlarım çakılmışcasına olduğum yere mihlanıp kaldım. O da beni görmüştü. Yalnızdı. Kendisini tanıdığım o düğün gecesindeki ilk tebessümüyle bana baktığını farkettim. Adana'ya yağmur yağıyordu.

Saçları sıırıslıklam olmuştu. İnsanlar saçak altlarına sığınmış yağmurun dinmesini bekliyorlardı. O anda hayli süredir içimde hissettiğim kin ve öfkem silinip gitti ve sevgiye dönüştü. Yanına yaklaşıp kolundan tutarak hemen oradaki mağazanın içine soktum.

' Ne olur hiç bir kötü söz söyleme ' deyiverdi. birden

' Hayır. Ne münasebet, seni öylesine çok özledim ki...

demek insan sevdiğini unutamıyormuş.'

' Nasılsın ? '

' Bildiğin gibi. Eski öykü sürüp gidiyor. Değişen bir şey yok. '

Yüreğim onulmaz acılarla çarpıyordu. İnsanlar geçiyordu yanımızdan: Omuzlarını vurarak, sağımızdan solumuzdan ve ikimizi bölerek ortamızdan geçen insanlar. Kederli yüzlü, gülen ve umursamaz insanlar. Hayat her yürekte, bir ayrı hüküm sürüyordu.

' Gitmem gerek, köye giden bir otobüs var, onu kaçırmayayım.'

' Yağmur yağıyor. İstersen dinmesini bekle. Gecikersen ben seni bırakırım '

Sadece elini uzattı. Hiç bir yanıt vermedi ' Allahaismarladık' bile demeden uzaklaşıp gitti. Ellerinini ellerime değdiği son andı o. Yağmur gittikçe hızını arttırıyordu. Gidiş o gidiş oldu. Ve bir daha hiçbir zaman göremedim onu. Dilerim içinde taşıdığı sırrın, acıklı bir öykü ile ilgisi yoktur.

' İLK SINAV, İLK BAŞARIM '

Şekerci dükkanını bırakıp, eniştemin traktör atölyesinde çalışmaya başladım. Çok dürüst bir insandı eniştem... Tamir ettiği traktörler saat gibi çalışır ve yıllar boyu sahibinden bir yakınma gelmezdi. Ama bu dürüst davranışı,ona pahalıya mal oldu. Dükkanını kapatmak zorunda kaldı. Çünkü, diğer tamircilerin yöntemiyle çalışmıyordu. Onlar

herhangi bir arızayı tam olarak anlamıyorlar, böylece müşterilerinin yeniden kendilerine gelmesini sağlıyorlardı. Tabii dükkanın kapanmasıyla birlikte ben de yeniden işsiz kaldım. Eniştem kendi sorunlarından çok benim işsiz kalmama üzülüyordu. Ama bu üzüntü çok fazla sürmedi. Bir çiftlik ağası kendisini ustabaşı olarak yanına aldı. Beni de götürdü eniştem. Ordaki görevim Çiftlikte çalışanlara traktörle yemek taşımaktı. Böylece ilk kez direksiyon başına geçmiş oluyordum.

Benim için yeni bir dünya başlamıştı. Günde 3 defa traktörüne biniyor ve çiftliğin dört bir köşesine giderek, çalışanlara yemek dağıtıyordum. Yanık türküler tutturuyordum direksiyon başında. Sesim, motorun sesine karışıp, uçsuz bucaksız Adana ovalarında derin yankılar yapıyordu. Sevdalarımı, acılarımı, özlemlerimi hep bu türkülerde dile getiriyordum. Zaman zaman uğulduyan rüzgar, türküleri hiç tanımadığım, bilmediğim insanların kulaklarına kadar iletliyordu. Çiftliğe komşu olan köylüler bazen gelip beni dinlemekten büyük zevk alıyorlardı. Traktörle yanından geçtiğim ırgatlar, başlarını yukarıya kaldırıp, ellerindeki işleri bırakıp, beni dinlemeye koyulurlardı. Onların bu ilgisi ben daha da yüreklendiriyor, sesime daha çok anlam kazandırıyor. Akşam olup da, herkes yorgun ve bitkin halde yatağına uzandığında, konuları hep ben olurdu. Çalışanların çoğu yoksuldu ve bir lokma ekmek parası için yollara düşmüşlerdi. Aralarında genci de vardı, yaşlısı da. Ve hepsinin de öyküsü aşağı yukarı aynı olduğu gibi, düşleri özlemleri de ortaklı.

Ne acıdır ki, o koşullar altında doğan insanlar, maalesef yine o koşullar altında yaşamını sürdürmeğe mahkumdu bizim toplulumumuzda. Tabii benim gibi istisnalar hariç...

' Bu çocuğun sesi ne kadar güzel... '

' Bu Ferdi, galiba ses sanatçısı olacak... '

' Hadi, şu sesin sayesinde sen bari hayatını kurtar' gibi sözlerle benim onurumu okşar, bana moral verirlerdi. Ben de o gece tüm bu övgülerin etkisiyle sabaha kadar uyuyamaz, nice pembe dünyalar, düşler kurardım. Ve bu düşlerden silkinmem ancak güneşin bir altın nehir gibi odama uzanmasıyla olurdu. İşte o zaman, gerçek beni bir ahtapotun kolları gibi sarar ve hayata küskünlüğüm yeniden başlardı. Henüz hiçbir şey olmadığını ve şu anda sadece basit bir toprak işçisi olduğumu tüm acımasızlığıyla kavradım...

Birgün çiftlikte çalışırken bir gazete parçası elime geçti. Adana'da yayınlanan bir yerel gazetenin sayfasıydı bu.

Adana'da yeni kurulan Adana radyosu için bir yarışma yapılacağını yazıyordu. Yarışma müzik dalındaydı. Büyük bir heyecan dalgası sardı içimi. Sıcak duygular birden tüm benliğimi içine aldı. Çiftlik kahyasından izin isteyerek hemen Adana'nın yollarına düştüm. Doğru, radyoevine giderek yarışmanın koşullarını öğrendim. O zamanlar 17 yaşındaydım. Kayıt parası olarak 15 Lira istediler. Parayı yatırdım ve hemen çiftliğe döndüm.

Yarışma günü geldiğinde, heyecanım artık doruk noktasındaydı. Çünkü, işin içinde bir de alay konusu olmak vardı. ' Ya kazanamazsam ben ele güne ne derim ' diye kara kara düşünüp duruyordum.

Çünkü o kadar övgüler ve güzellemeler yağıyorlardı ki, adeta zorunlu hissediyordum kendimi başarılı kılmaya. Ve nihayet, sabahtan beri beklediğim salonda, benim adım anons edilerek, yarışmanın yapıldığı stüdyoya çağırıldılar. Masa başında kravatlı, heybetli ve kolalı gömlekli adamlar oturmuş beni süzüyorlardı. İnsanlara karşı verdiğim ilk sınav olduğu için ne yapılacağını, nasıl davranılacağını bilememenin çaresizliği içerisindeydim. Bu konuda okul deneyimim bile yoktu... İlk anda ürkütücü geldi o adamlar, o oda bana.

Masadaki adamlardan biri sert bir dille, kapıyı kapatmamı söyledi. Arkamı dönüp kapıyı ittim. ' İyi kapat, iyi kapat oğlum . Mandalını çevir.' Adeta, yeniden kükredi aynı adam.

İyice sersemlemiş elim ayağıma dolanmıştı. Kapının mandalını çevirdim ve köşeye büzülerek, suçlu bir çocuk edası ile beklemeye başladım. Sanki kendi isteğimle yarışmaya gelmiş gibi değil de, büyük bir suç işleyip yargıcın önüne yakalanıp getirilmiş bir hükümlü gibiydim...

Yarışma başlamıştı...

Mikrofon başına geçip arkamda sazlar olduğu halde yarışma türkümü söylemeye başladım. Ahmet Sezgin'in ' Küp içinde ayran' adlı türküsünü seslendiriyordum. Söylerken gözlerimi kapamıştım. Çünkü adım okunmadan biraz önce yine benim gibi bir yarışmacıdan böyle bir öğüt almıştım.

' Gözlerini kapa ve kendini yalnızmış gibi hisset' demişti. İsmi dahi bilmediğim bu arkadaşımın öğüdü oldukça yararlı olmuştu. Türkümü bitirdim ve jüriyi başımla selamladım ve salonu terkettim...

Sonuçları bir hafta sonra açıklayacaklarını söylediler. Tabii o bir haftanın nasıl geçtiğini tahmin edersiniz sanırım. Danışmadaki görevli, sonuçların evlere bildirileceğini söylemişti. Ama, nerede bende o sabır. Bir hafta geçtikten sonra, doğru radyoevine giderek sonucu almak istedim. Önceleri söylemek istemediler. Ama, ben öylesine direttim ki, beni bir kat yukarıya çıkartıp aldığım puanı söylemek zorunda kaldılar.

100 üzerinden 93 puanla ikinci olmuşum. Sevincimden havaya zıpladığımı ve avazım çıktığı kadar bağırdığımı anımsıyorum. İlk sınavım ve ilk başarımdı bu benim. Sokağa çıktığımda, insanlara sevgi doluydum. herkesi, tüm dünyayı ortak etmek istiyordum bu yoğun mutluluğuma. Anam geldi gözlerimin önüne birden. Ona müjdeyi nasıl vereceğimi düşünerek ve koşarak evime geldim. Benim için en büyük ve tek varlıktı anam. Babamın mirası, bana hayat veren kadındı o. Elleri sarılıp, bir yandan ağlıyor, bir yandan da başarıyı kesik kesik cümlelerle müjdeliyordum. Anam da ağlıyordu. ' Yavrumsu benim... Aslan oğlumsu benim...' diyerek yanaklarımdan, saçlarımdan öpüp duruyordu.

' Ahh... Keşke baban da sağ olsaydı da bugünleri görseydi. Ruhunu şadettin onun da Ferdi'ciğim ' diyordu.

Babamın sözü geçince, sevincim birden buruk bir duyguya dönüştü. ' Beyköylü Cumali'yi anımsadım. Hiçbir zaman gözlerimin önünden gitmeyen silüetini, tüm görkemiyle yeniden görür gibi oldum. Sanki birazdan kapı çalınıp içeri girecek, beni kucaklayacakmış gibi bir duyguya kapıldım. Ve o kadar inandım ki, bu duyguya, kapının eşliğinde onu beklemeye başladım. Ama çok uzaktaydı artık babam. Ölümsüz bir adından gayri, geriye hiçbir şeyi kalmamıştı. Babam... Babacığım benim... Ölüm, ne kadar da erken ve zamansız gelmişti ona. Aradan o kadar zaman geçmesine

rağmen , hala onun özlemi içindeyim ve onun kişiliği ile duyuydum.

Adana radyosuna gidip gelmeğe başladım. Nedense bir türlü bağlamacı ağabeylerim bana fırsat tanımıyorlardı. Bu arada babalığım da beni bu işten alıkoymak için elinden geleni yapıyordu. ' Bu gidişle sen hiçbir kazmaya sap olamazsın. Gel bu işten bir an önce vazgeç ' deyip duruyordu.'

Anam da onun tam aksi görüşteydi. Şiddetle babalığıma karşı koyuyordu.

' Sen karışma bey. Göreceksin benim oğlum bu işte dikiş tutturacak, başarılı olacak ' Bense tüm bu tartışmaları sakın bir biçimde dinliyordum. Çünkü ne babalığımın söylediği kadar ümitsizdim ne de anamın dedikleriyle avunuyordum. Yüreğimde tek bir aşk vardı, o da müzik. Ama bu aşka varabilmek için neler yapmam gerekiyordu, hangi yollardan ona sahip olabilirdim, bilemiyordum.

Yine annemle baş başa kaldığım bir gün kendisine bir sözüm olmuştu. O sözlerde, gizli kalmış müzik tutkusu ve geleceğe inancım vardı. ' Anam, birgün gelecek sana sesimi radyolardan duyuracağım. Türkiye'nin en yaygın üne sahip sanatçısı olacağım. '

Süpriz başarı, hayatımı altüst etmişti. Yakın bir gelecekte ünlü biri olacağıma kendimi öylesine inandırmıştım ki, köy yaşamı beni sıkıya başlamıştı artık. Büyük kentlerin özlemiyle doluydum. Alıp başımı kaçmak istiyordum bu diyarlardan. Ne pahasına olursa olsun, kendimi kabul ettirmek, bir isim sahibi olmak amacımdı. Çünkü, hayatta hiçbir seçeneğim kalmamıştı. Kaybedeceğim hiç birşey olmadığı gibi. Kardeşlerimin ve ailemin sefaleti için de bir umut ışığı haline gelmiştim. Onlara iyi bir hayat temin etmek en yüce ideallerimin başında geliyordu.

Ne olursa olsun, anneme verdiğim sözü yerine getirmek istiyordum. Ama nasıl? Bavulu alıp Adana'yı terketmek ve istanbul'a adım atmak. Hemen kararımı verdim ve birkaç arkadaşla birlikte yola çıktık. Arkadaşlarım evden kaçmışlardı, ben ise annemin elini öperek ve onun rızasını alarak ayrılmıştım. Cebimizde yok denecek kadar az para vardı. Bir serüvenin hazin bir başlangıcı olarak, otobüse binip, yollara düştük. İstanbul'a yaklaştıkça içimizde belli belirsiz hüznler oluşmağa başlamıştı. Hepimiz, ailelerimizden ilk kez ayrı kalıyorduk. Bir yalnızlık, bir karanlık çökmüştü duygularımıza. Garip bir keder kaplamıştı, yüzlerimizi. Sadece filimlerde gördüğümüz, kartpostallarını vitrinlerde izlediğimiz bir kente doğru yol alıyorduk süratle. Acaba orada bizi bekleyen kim bilir ne dertler, acıklar, olaylar vardı? Hepsinden habersizdik tüm bunların. Ama, başımıza gelecek olanları da az çok tahmin edebiliyorduk. Bir akşam üstüydü. İstanbul'un ilk ışıkları görünüyordu taa uzaklardan. Cennete mi gelmiştik, yoksa cehenneme mi ? En azından bu soruya bir yanıt alacaktık. Bakalım kader ne gösterecek. Bir bahar gecesi İstanbul'a girdik. Işıklar içindeydi bu düşler kenti. Geniş caddeler uzanıyordu önümüzde. Binaları vardı İstanbul'un göğe doğru uzanan... Gürültüsü vardı İstanbul'un kulakları sağır eden... ilk kez gördüğümüz ve şaşkınlıktan küçük dilimizi yuttuğumuz otomobiller geçiyordu otobüsümüzün penceresinden... Bir kadın, erkekle elele yürüyordu... Bir çocuk, caddenin öteki yakasına geçmek için araçlara el kol ediyordu. Ve bir köpek havlayıp duruyordu gelip geçenlere... Otobüsümüz yol alıyordu. Bir rüya alemindeydik sanki. Hangi tarafa baksak bir başka görkemli tablo ile karşılaşılıyorduk. ' Bizim ülkede meğerse ne kadar güzel yerler varmış ' diyordu yanımdaki arkadaşım. Bir diğeri de ' Bu gördüklerimiz maket değil, değil mi ? ' diye soruyordu.

Deniz kenarına yanaşmıştık. Muavin, şoförün yanından bağırdı hepimize: ' Evet burası İstanbul. Buraya kadar beyler. ' Derin ve renkli bir uykudan uyanmış gibi silkindik. Birbirimize baktık. Otobüsteki yolcular inmişti. Sadece biz kalmıştık. Şoför geldi yanımıza: ' Hadi ne duruyorsunuz. Gidecek yeriniz mi yok ? Evden kaçtınız değil mi ? ' Bu sözler gözümüzü korkutmuştu. Polise teslim edilmekte vardı işin içinde. Hemen küçük valizlerimizi alıp aşağı atladık. Ve sonra da korkusuzca, pervasızca İstanbul sokaklarına daldık.

Arkadaşlarım, Yeşilçam'ın yazıhanelerine dadanmağa başladı. Günde 15 lira yevmiye ile figüranlık yapıyorlardı filimlerde. Ben ise sesimi duyurmak istiyordum. Ama kimse dinlemek istemiyordu bile. Açlık canımıza tak etmişti.

Bana da teklif ettiler, filimlerde oynamamı. Kabul etmedim.

Hayalimde sadece ses sanatçısı olmak vardı çünkü. Evden aldığım iki-üç kuruşu da tüketmiştim. Ne yattığım yer belliydi , ne yediğim içtiğim. Kırıntılarla karnımı doyuruyor, boş bulduğum bir parkta kıvrılıp sabahlıyordum. Tabii bir de bekçi sorunu vardı parkta. Çok iyi anımsarım ki, nice geceler bir bekçi düdüğüyle uyanmış ve ardına bakmadan kaçmışımdır karanlıklar içinde. Annemin bir sözü vardı. 'Oğlum, hayatın boyunca kötü yollara sapmadan çalış. Çalışmak ayıp değil. '

Birgün kendimi, Ahırkapı'da buldum. Erol Taş'ın kahvesinin karşısındaki arsada otobüsler park ediyordu. Orada otobüsleri yıkamaya başladım. Otobüs başına 10 lira alıyordum. Geceleri de artık yatacak bir yerim çıkmıştı. Otobüsün içinde sabahlıyordum. İşim bayağı tıkrındaydı. Aldığım para sadece ekmek paramı karşılıyordu ama, yine de memnundum hayatımdan. Ne de olsa küçük insanlardık ve küçük mutluluklarla tatmin olabiliyorduk. Ama, oranın kahyası tüm düşlerimi ve rahatımı altüst etti. Önceleri yıkadığım otobüslerden para kırpmaya başladı. Sonra da beni işten çıkarmak için elinden geleni yaptı. Bilseydim ki günün birinde Erol Taş Ağabeyimle aynı filimlerde oynayacak ve ünlü biri olacak, o katı yürekli kahyayı Eol Ağabey'e şikayet eder ve ben onun işine son verdirirdim.

Güneş bir batıp bir çıkıyordu. Bir anlık sevinçlerim, hemen kursağımda kalıyordu. Ama, ne olursa olsun, kötü bir yola sapmamaya kararlıydım. Bir çok tok insanın elde edemediği özelliğin sahibiydim. Çünkü onurlu ve namusluydum. Annemden gelen bir barışçılık duygusuyla kaderime razı oldum. Ve işten ayrıldım. Bir gün bir bahçede bahçıvanın birine rastladım. Yüzündeki çizgilere bakılırsa yüzlerce yaşındaydı. Bana istanbul'u anlattı. Görmediğim bilmediğim istanbul'u.

' Ne kadar çok yıpranmışsınız. Bunların hiç birinden haberim yok' dedim. Aldığım yanıt hayli ilginç gelmişti bana...

' Delikanlı biz de senin yaşayacağın yılları göremeyeceğiz. Kim bilir, hayat belki bu yanıtın taa kendisiydi. Çok iyi ve sevecen bir insandı bahçıvan. Rastladığım her iyi insan gibi o da ızdırap çekiyordu..

Kendime yeni bir iş bulmuşum. Dikiş makinaları boyayan bir atölyede çıraklık yapıyordum. Sıkılmaya başlamıştım istanbul'dan. Annemi özlemiştim. Sila hasreti çekiyordum. Küçük evim, kırık dökük eşyalarım ve sıcacık bakışlı

anam gözümde tütmeğe başlaştı. Gariplerin yeri yuvasıdır. Baktım olacak gibi değil, Adana'ya dönmeğe karar verdim.

Yeniden tarlalarda traktör sürmeğe başladım. Koskoca Caterpillar makinalarının çıkardığı motor sesleri, sesime ve türkülerime karışıyor, yine büyük düşler kuruyordum. Teyzemin oğlu Mehmet'le çalışıyorduk, 18 yaşlarındaydım. Traktörcünün biri beynimizi yıkadı.

' Siz bu işi çok iyi biliyorsunuz. Burada 150-200 lira aylık alırken, İzmir, Aydın taraflarında 300 lira maaş alırsınız.'

Yeni ufuklar açmıştı bu sözler bize. Teyzemin oğlu ile birlikte işi bırakıp Söke'ye doğru yola çıktık. Yeni bir serüven başlıyordu bizim için. Fakat Söke'de de umduğumuzu bulamamıştık. Kimse iş vermiyordu. Yine başıboş, Söke sokaklarında dönüp dururken bir tornacı çocuk sokuldu yanımıza. Bizimle ilgilendi. Otele yatırdı, yemek yedirdi. Alıp geneleve götürdü. İlk kez gidiyordum böyle bir yere. Adana'lı bir kadınla tanıştım orada.

' Ben' dedi, ' Yarın Konya'ya gidiyorum. Orada çalışacağım ' ' İyi yolculuklar ' dedim...

' Seni mutlaka orada beklerim' demesin mi? Sesimi çıkaramamıştım.

' Geldiğinde nedenini öğrenirsin '

O anda üzerinde bile durmadım bu çağrının. Ama, sonradan aklımı kurcalamaya başladı. Büyük bir merak içinde kalmıştım.

' Seni orada bekliyorum ' sözleri kulağımda çınlamaya başladı. İki üç gün silinip gitmedi o yalvaran ses.

Bir iş bulmuştuk Mehmet'le. Çiftlikte çalışıyorduk. Fakat, bu işte de dikiş tutturamadık. Ayrıldık. Mehmet'le bir akşam üzeri oturduk konuştuk. Ne yapacağımıza karar vermemiz gerekti. Mehmet: ' Ben Adana'ya gidiyorum. Ha orada sürünmüşüz, ha burada. Hiç bir şey farketmiyor. Bu yaban eller beni çökertiyor' dedi.

Ben ise, çoktan kararımı vermiştim. Konya'ya gidip o kadını bulacaktım. Cebimde çok az bir para vardı. Mehmet otobüs parasının dışındaki paralarını da bana vererek Adana'ya gitti, ben de Konya'ya doğru yola çıktım. Mehmet çok ısrar etti gitmemem için önceleri. Ama baktı ki olacak gibi değil, bana şans dilemekten başka hiçbir şey söylemeden otobüse atlayıp el salladı.

Konya'ya geldim. Otobüsten iner inmez, doğruca Konya genelevinin yolunu tuttum. Bütün evleri aradım. Yoktu. Kızını kötü yola sürükleyen bir ananın ızdırabı içinde dört dönüp dolaştım genelev sokaklarında. Başımı uzatıp her baktığım pencerede, sanki karşıma çıkacakmış gibi bir heyecan duyuyordum. Saatler boyu boşuna aranıp durdum. Yorulmuşum. Gidip ordaki bir kahvede çay içtim. Garson çocuk içtenlikle hizmet ediyordu bana. Ona sordum.

Adanalı bir kadın tanıyıp tanımadığını öğrenmek istedim. ' Bilmiyorum ' dedi

' Ama bekle birkaç gün. Belki gelir.'

'Param yok. Bekleyemem. Çalışmam lazım' dedim.

' Ben sana iş bulurum. Üzülme.' 'Nerde' diye sordum. ' Benim çalıştığım yerde '

Genelevin yanındaki kahvede garsonluk yapmağa başladım. Ama, önceden bir şart koşmuşum. Hayat kadınlarına servis yapmayacaktım.

' Olur. Nasıl istersen. Ben dışarda çalışır sen de içerdeki müşterilere bakarsın.

Yeme içme kahveciye ait olmak üzere günde yedi buçuk lira para kazanıyordum. Otele ikibuçuk lira ödeyip, geri kalanla da idare etmeğe çalışıyordum. İki haftaya yakın bir zaman çalıştım kahve ocağında. Elimde birikmiş bir kaç kuruş da param vardı. Bu işin bana göre olmadığını anlayıp oradan ayrıldım.

Bir süreliğine dahi olsa, şarkıcılık hayallerimi bırakıp, meçhul bir kadının peşine düşmüştüm. Beklediğim kadın gelmedikten sonra, artık o civarda çalışmam gereksizdi.

Bir pavyonda iş buldum. Yanılmıyorsam, ' Teksas ' adlı bir pavyondu. Patron önce sesimi dinlemek istedi. İki türkü söyledim. Beğenilmiştim. 15 lira yevmiyeyle işe başladım. Her gece ahlak zabitasından izinsiz olarak ve idareten gün ışığına kadar şarkılar, türküler söylemeye başladım sarhoş yüreklere. Bu arada, pavyonda bir kadınla tanıştım. 30 yaşlarındaydı. Çocukları olduğu için beni gizli gizli evine alıyordu. Ve bir çocuğum olduğunu anladım o kadından yıllar sonra. Şimdi pırlıl pırlıl bir insan o. Yanımda ve bütün yükümlülüğünü üstlenmiş durumdayım. Kimden olursa olsun, eğer o insan benim oğlumsa, benim canım demektir.

Konya, benim yaşamımda önemli rol oynayan bir kent durumuna gelmişti bir anda.

Aylar vardı ki, evden uzaktım. Evim ve ailem burnumda tütüyordu. Bir anda Konyalı olup çıkivermiştim.

Batakhanelerinden, en lüks semtlerine kadar her yerini bellemiştim. Çeşitli çevrelerden dostlar da edinmiştim. Gece yaşantım bana boyutları alabildiğine uzanan bir başka dünyayı tanıtmıştı. İnsanları, çalışanları ve her türlü kötülüğe müsait kişilerle bir ayrı özelliğe ve anlamı vardı Konya gecelerinin. Zaman zaman pavyonda kadın yüzünden çıkan kavgalar ve hatta zevk olsun diye sıkılan kurşunlar beni sarsıntı dolu bir hayatın içine itiyordu. Korkuyordum. Çünkü, yaşım henüz küçüktü ve herşeye karşın anasının kuzusu olarak yetişmiştim.

Bir otelde kalıyordum. Aynı otelde ikamet eden astsubayla dost olmuştum. Bazen kendi kendime düşündüğüm olurdu. Daha doğrusu teselli bulurdum. Derdim ki içimden, ' Başıma bir felaket gelirse yeni arkadaşımın üniformasına sığınır o da beni kurtarır' Sanki o her an yanıbaşımdaymış gibi bir avuntuyla kendime moral verir, güç katardım. Şimdi adını anımsayamadığım o astsubay, çok iyi bağlama çalardı. Gecenin geç saatlerinde işten döndükten sonra otelin girişinde beni bekler bir vaziyette bulurdum. Dertliydi bir şeyden yana. Ama, duygularını saklamayı çok iyi bilirdi. Benden hayli büyük olduğu için de ihtiyatla yaklaşırdım ona. Beklerdim ki o konuşsun , o dertleşsin. Oysa o hiç sesini çıkarmaz, otel kapısının önüne çıkar bana bağlama çalar, bazen de türküler söylerdik. Gurbetlik zor şeydi vesselam. Ne kadar şanslıydım ki , evimden kilometrelerce uzakta ve yapayalnız bir haldeyken, karşıma saygı duyduğum bir ağabey çıkarmıştı Tanrı. İlk bağlamayı onun bağlamasından öğrendim. Tam bir disiplin içinde bana bağlama çalmasını öğretti, dost ağabeyim.

Sonra daha başka arkadaşlarım da oldu. Bunlardan biri bana bir kart vererek İstanbul'a gitmemi söyledi. Biriktirmiş olduğum bir kaç kuruşla kendime bir saz alıp ikinci kez İstanbul yollarına düştüm. Gelirken otobüste başımdan ilginç bir öykü geçti.

Otobüste yanıma genç bir kız düştü. Almanya'ya giden işçilerden biriymiş. İstanbul'dan Münih'e uçacakmış. Kumral,

yeşil gözlü 20 yaşında şirini bir kızdı. Sohbet etmeye başladık. Elimde saz görünce, turneye çıkmış sanatçılardan biri sandı önce. Kısaca özgeçmişimi anlattım. İçinin burkulduğunu hissettim. Acımalı bir ifade oluştu yüzünün gülen durumu. Ama çok geçmeden o da bana anlattı neden Almanya yollarına düştüğünü. İkimizin de birbirimizden pek farkı kalmamıştı. Üç aşağı, beş yukarı aynı mayanın insanlarıydık. Ama, kim bilir belki de o benden daha cesurdu. Çünkü, ben ekmeğimi yurt içinde kazanmanın savaşını verirken, o bu mücadeleyi sınırlarımız dışına taşırmayı başarmıştı. Hem de kız haliyle.

' Gidiyoruz ama, gerçekten umduğumuzu bulabilecek miyim acaba ? ' deyip duruyordu boyuna.

Belliydi ki, küskündü bazı insanlara. Vatanında iş bulamamış ve yoksulluk canına tak demişti. Öfkeliydi topluma ve kurallara. Sözcüklerinden değil, tavırlarından seziyordum bu duygularını.

' Denize düşen yılanı sarılır. Biz de Almanlardan medet ummağa başladık. Kaderde elin gavuruna hizmet de etmek varmış. ' diyordu.

Kendisini teselli edecek hiç bir söz bulamadım. Çünkü öfkesinde, özleminde ve tutkularında yerden göğe kadar haklıydı. Onu avutmak, yüreğindeki acıya biraz olsun ortak olabilmek benim harcam değildi. Çünkü, kafa yapısı ve kültürüyle benden kat kat üstündü.

Gece yolculuğu yapıyorduk. İstanbul'a yaklaşıyorduk. Güneş doğuyordu tepelerin ardından. Yol boyunca her ikimizde gözümüzü kırpmamıştık bile. Çoğunlukla o konuşuyor, ben de dinliyordum. Toplumsal yaralarımızdan , Türkiye'nin çeşitli sosyal ve ekonomik sorunlarından söz ediyordu. Heyecanının üstünden gelemiyor ve yumruklarını sıkarak ozanlardan dizeler okuyordu. Bense saf saf dinliyordum. Kıza hayran olmuş, pencereden dolan rüzgarın uçuşturduğu saçlarını seyre koyulmuştum. Yol tükenmek üzereydi. Otobüsümüz artık İstanbul'daydı. Çok öncelerden kalan aşına yollar ve deniz üzerindeki vapurlar yine karşıma çıkmıştı. Kız bana kalacağı otelin adresini vererek elini uzattı.

' Bir kaç gün daha buradayım. Beni ara. Sirkeci'de el sallayabileceğim en son insanın sen olmasını istiyorum. ' dedi... 'İlk bağlamayı elime Konya'da aldım. Bir astsubay ağabey, bana bağlamanın inceliklerini öğretti. Yine Konya'da tanıştığım biri bana tavsiye kartı vererek İstanbul'da iş bulmamı sağladı... '

' Keşke hiç gitmeseydin. Seni mutlaka görmeğe geleceğim. İkimize de bol şanslar. '

Bavulumu alıp Çemberlitaş'ta bir otele yerleştim. Bu arada ben, elimde kartla iş aramaya başladım. Aslında aklımda tek birşey vardı, o da kız. İkinci günü Lunapark Gazinosu'nda iş buldum kendime. Kart etkisini göstermiş ve bağlama çalmam için beni Nurten İnnap'ın saz heyetine vermişlerdi. Yevmiyem 15 liraydı. Bunun 5 lirasını otele veriyordum. Kızın verdiği adrese gittim. Ama, anlamsız ve belirsiz bir kuşku vardı içimde. Kızın bana takınacağı tavır düşündürüp duruyordu beni. Eğer ki, ters bir hareketle karşılaşsam, bu kızlardan yiyeceğim ikinci darbe olacaktı. Otelin kapısına geldiğimde iri yarı bir adam yolumu kesti. ' ne istiyorsun ?'

Kızın adını verdim. Bu oteli sen ne zannettin deyip, hayatımda acısını unutamayacağım bir tokat attı bana. Hiç karşı koyamadım adama. Zaten koyamazdım da. En azından benim iki mislimdi. Geriye dönerek, gözyaşlarımın görülmemesi için تنها yollara daldım. Bir duvarın dibine kapanıp ağladım. Yediğim tokadın acısı belki geçmişti ama, kızı bir daha görememe korkusu içimi dağlamıştı. Hemen o anda aklıma başka bir fikir geldi. Otelin telefon numarasını buldum. Telefon açarak kızla irtibat kurdum. Kıza herşeyi bir çırpıda anlattım. Valizini toplayıp bana geleceğini söyledi. Birlikte aynı odada kalıyorduk artık. Gündüzleri geziyor geceleri de gazinodaki programıma gidiyordum. Kız beş gün kadar İstanbul'da kaldı. Birbirimize aşktan tek bir söz dahi etmiyorduk ama biliyorduk ki aşkıktık ikimiz de.

Kızın gitmesine birgün vardı. Onunla son gecemdi. Elele yürüyorduk İstanbul'un ışıklı yollarında. Keskin bir sessizlik ve soluksuz bir yürek çarpıntısı içindeydik. Bugüne dek sevdiğim insanlarla sürekli beraber olmak hiç kismet olmamıştı bana. İşte bu da sonuncusuydu. Çiçeklerin solması, çimlerin sararması gibi bir başka doğa kuralı daha vardı demek ki. İnsanları acımasızca ayıran bu kuralı çözmeye çalışıyordum kafamda. Kızın elini sıkıyordum avuçlarımda. Sıkı sıkıya sarılıyordum, kopmamacasına. Başını omuzuma dayıyor, gözlerini kaçıırıyordu benden. Ve binlerce insanın arasında sadece yalnızlığımızı yaşıyorduk, suskun dudaklarla.

' Sana bir şey söylemek istiyorum' dedi, bir ara kollarıma sarılarak.

' Gitmek istemiyorum Almanya'ya. Yanında kalmak istiyorum. ' diyerek çantasından biletini çıkarıp bana uzattı; ' Al yırt '

Sadece sustum. Çünkü, bir çılgınlık olurdu bu. Hem onun, hem de benim için.

' Sen yola çıkmışsın bir kez. Bu yoldan geri çevirmeğe her ikimizin de gücü yetmez sevgilim! ' diye yanıtladım kızı.

Biletini alıp yeniden çantasına koydum. Yanakları ıslanmıştı. Bir ağacın yamacına oturup doyasıya öptüm onu.

Yıllardır hayalinde süslediği Almanya düşünüyünce kendi sevdam uğruna nasıl bir anda yok edebilirdim. Benim ne yarınım belliydi, ne de İstanbul'da kalıp kalmayacağım.

Ertesi gün Sirkeci tren istasyonunda onun dilediği gibi, ona en son el sallayan ben oldum. Tren gözden kaybolana kadar bana veda eden ellerini sallayıp durdu. İnsan hayatında takvim yapraklarının çok büyük önemi var. Daha dün beraber olduğumuz bir insan bir de bakıyorsunuz ki, kuş misali uçup gitmiş.

İstanbul... koca bir şehir... İnsanın gönlünün ta orta yerinde birşeyler kopup gidiverince, dört milyonluk şehir, nasıl da sessizleşiyor...

Martılar çığlık çığılğa... Vapurlar desen öyle... İnsanlar koşuşturuyor sağa sola... Ama nereye?... İki yorgun adım

Sirgeci garından şehrin göbeğine doğru süzülürken, şehrin gürültüsü belirginleşiyor birden. Hızlı adımlarla yanımdan gelip geçiyorlar... Ama nereye?... O nereye gidiyor ya da gidecek?...

Galata Köprüsü'ne geldim bile...

' Bu kadar uzun muydu bu köprü'... Kendi kendime bu soruyu sordum... Vücudum ağırlaşmıştı sanki... Yorgun bacaklarım çekmiyordu beni... Oysa daha biraz önce yanıbaşımdaydım...'

Kıvrılıp giden raylar geldi gözümün önüne. Öfkelenim bu pırl pırl parlayan demir parçalarına... Soğuk , bir yılan gibi...

' Karnim acıklık mıydı bilmiyorum. Ceketimin yakalarını dökülen susamları gördüğümde farkettim simit aldığımı... İştahla yutuyordum her lokmayı... Var gücümle yutuyordum lokmaları... Öfkelenmişim zaman böyle olur hep. Anam da böyleydi... Kızdığı zaman, çamaşırları daha temiz yıkadığını söylerdi hep... Hırsını onlardan alır, ovalar da ovalarmış...'

Anam gözlerimin önüne gelince, şehir güzelleşiverirdi birden... Yalnızlığımı unutturdum köprü çıkışında... Yaşam her şeye karşın sürüyordu. Acılar ise, yüreğin bir gizli anısı olarak ebediyen hükmünü koruyordu. Nice yürekler var ki, şu anda nice acıları taşımak zorunda. Toplumun dışında fırlatılmış insanlarla dolu bir yeryüzünde yaşıyoruz. Acaba, burun kıvrığımız, kınadığımız ve hatta suçladığımız insanların üzerinde hiç mi günahımız yok. Onların 2. sınıf vatandaş olmalarında hiç mi payımız yok. Çünkü, her insan fiziksel eksikliklerinin ötesinde doğarken eşittir. Hiç bir eşitlik Tanrı'nın eşitliğiyle ve adaletiyle eşdeğerde değildir. İnsan doğar, biçimlenir ve ölür. İşte onu dünyaya getiren nasıl Tanrı kavramıysa biçimlendiren, yönlendiren de toplum ve onun kurallarıdır. Acıklı bir gülümsemeye yüzümüze bakan insanlarla, sırtan insanlar arasında dağlar kadar fark vardır. Bireysel bir yararcılıkla çevremizdeki birçok insanın nasıl yaşamına kıydığımızın, bazen umrunu bile duymayız içimizde. Oysa daima, kitlelere mal olmuş mutluluklar, kutsal ve kalıcıdır.

Eğer öykümü baştan aşağı okuduysanız, bu sözlerin anlamını mutlaka algılamışsınızdır. Herkes benim kadar şanslı ve herkes benim gibi ihtiraslı olmak zorunda değildir. Eğer ki, kaderci bir felsefeye sahip olsaydım ve biraz da zayıf iradeli bir insan olarak yetişseydim, kimbilir belki de şu anda bir şarkıcı Ferdi Tayfur değil de, sürünmekte olan milyonlarca insandan sadece biri olurdu. Açlık ve yoksulluk ne bir kader, ne de tanrısal bir buyruktur.

' İstanbul'a giderken otobüste genç bir kıza tanıştım. Konyalı'ydı ve Almanya'ya işçi olarak gidiyordu. Kızla dostluğumuzu hayli ilerlettik İstanbul'da. Ama sonunda bir tren alıp götürdü onu yaban ellere...' Luna-Park müzikolinde Nurten İnnap'a bağlama çalarken yıllardır düşümü süsleyen amaca doğru ilk adımı attım ' Leyla ' isimli plak doldurdum. İlk kez stüdyoya girdim ve bu plaktan 500 lira para kazandım. Az miktar sattı ilk 45'liğim. Ama yine de patronum kara geçmedi değil. Plak şirketim Saya Plak şirketi idi. Sahibi ise Fahrettin Sayan Bu plak firmasına tam altı tane plak yaptım . Patron bu plaklarla hayli yükünü tuttu. Ama benim aldığım 500 lirada hiç bir değişiklik olmadı. Ve altıncı plaktan sonra da Sayan, birgün ben yazıhanesine çağırarak; ' Sen artık sevilmiyorsun. Yedinci plağının satacağını sanmam. Tutulmuyorsun.' diyerek işime son verdi. Bu sözler beni çok etkilemişti. Adeta kamçılanmıştı. İliğime kadar sömürmüş, sonra da bir paçavra gibi fırlatıp atmıştı. Ama, yüreğimdeki duyguları ve öfkeyi hiç bir zaman dudaklarıma yansıtmaya gücüm yoktu. Boyun eğip kapıdan dışarı çıktım. Gidip otelime, yatağıma uzandım. Bir sigara yakıp tavana doğru yayılan dumanlara bakarak insanlar karşısındaki aczime küfürler edip durdum. Ama, elden ne gelirdi ki...

Bir gün odamın kapısının altından hışırtılı bir sesle bir zarfı elime aldım. Adana 'dan geliyordu. Açıp okudum. Beynimden vurulmuşa döndüm. Başım dönüyordu, ellerimle kayrolanın kenarına güçlkle tutunarak kendiyimi yatağına attım. Hayat sanki eğleniyordu benimle. Ağabeyim Sermet bir iftiraya uğramış ve tutuklanmıştı. Cebinde esrar bulmuş polis. Annemin imzasını taşıyordu satırlar. Her bir sözcükte anamın gözyaşlarını, ümitsizliğini, çöküntüsünü görüyordum. Beni çağırıyorlardı. Hemen çalıştığım gazinoya giderek izin aldım ve hemen Adana'ya yola çıktım. Madem ki ailemin bana ihtiyacı var öyleyse iki elim kanda da olsa gitmem gerekirdi. Yol boyunca anamın halini düşündüm durdum. Bu yaştan sonra başına bu olay da mı gelecekti. 20 saat sonra Adana garına vardı otobüsüm. Hemen bir faytona atlayıp eve gittim. Anamın eline sarılıp öpmeğe başladım. Bir kalbin ölümüne şahit oldum o gece. Annem konuşmuyordu. Alnında derinin altında gizlenen ve henüz meydana çıkmayan belli belirsiz buruşukluklar bütün yüzünü kaplamıştı. Bütün gücümle yüzüne bakıyor ve o güne kadar bilmediğim çizgiler farkediyordum.

Neden sonra Sermet Ağabeyimin öyküsünü anlattı. Bir süre Adana'da kalmamı ve çalışıp ocaklarına yardım etmemi istedi. Başımıza gelen ani felaket, beni müzikten ve amaçlarımdan koparacak kadar büyüktü. Kendimi aşılmaz bir duvarın ötesinde görüyor, normal adetler ve normal hayatın diğer tarafta bulunduğunu ızdırıpla düşünüyordum.

Adana'nın yabancı olmadiğim bir işte çalışmaya başladım. Tarım işçiliği yapıyordum. Sabahın erken saatlerinde kalkıyor tarlanın başına gidiyordum. Ortalık aydınlanırken 15'er kişilik gruplar halinde bir sıra oluşturur ve kazma, dövmeğe başlardık. Kozaların etrafında kabuk bağlamış bazı yabancı bitkileri, toprağı kırarak yok etmeğe çalışırdık. Buna kozaların havalandırma işlemleri deniliyordu biz ırgatlarca.

25 yaşına basmıştım artık . Delikanlılık çağımızın çevherini taşıyorduk. İstanbul hayal kent olmuştu benim için. Unutup gitmişim. Zeren Plak Fiması diye bir plak firmasından çağrı aldım. Adanalı bir arkadaşımdaydı sahibi. Adı yanılmıyorsa Mehmet Zerentürk'dü. Bana plak doldurmamı önerdi. İlk plaklarımı dolduramamdan bu yana, ikibuçuk yıl geçmişti. Yedinci 45 'liğimi Zeren Firması adına doldurdum. ' Kaderimsin '. Plak büyük bir ilgi gördü. Özellikle Adana ve yöresinde binlerce adet sattı. Plak kapağının üzerindeki fotoğraflardan tanıyanlar beni birbirlerine gösteriyorlardı.

Ama, talihim kısa sürmüştü ne yazık ki. Firma sahibinin kardeşi bir adam öldürmüş ve o da firmayı kapatmak zorunda kalmıştı. İstanbul'dan dört yıla yakın bir süredir uzak kalmıştım. ' Kaderimsin ' adlı şarkımı dinleyen Kader Plak Firması sahibi bana bir haber yollatıp, İstanbul'a davet etti.

Ve işte yıllar boyu dillerden düşmeyen ' Huzurum Kalmadı ' isimli şarkımı bu plak firmasına okudum;

BİLSEN UZAKLARDA
KİMLER AĞLIYOR
GELEMEN SEVGİLİM
KADER BAĞLIYOR

GURBET ELLER BANA
BİR MESKEN OLDU
GELEMEM SEVDİĞİM
FELEK BAĞLIYOR

HUZURUM KALMADI
FANİ DÜNYADA
YAPIŞTI CANIMA
BİR KARA SEVDA

Evet yapıştı canıma bir kara sevda. O kara sevda sözcüğü öyle geniş bir içerik taşıyordu ki, bu şarkının sözlerini yazana kadarki olan yaşamımın her kesitinde, her saniyesinde bunu yoğun biçimde duydum. O kara sevdada sevdiğim kızdan tutun da babamın vuruluş olayına kadar her birşey yer alıyordu. Plak istenen satışı yapmıştı ama yine de istediğim huzura kavuşamıyordum.

1973 yılında ağabeyimle birlikte Adana'nın Hürriyet Mahallesi'nde bir kiraathane açtık. Adını da Ses koyduk. Ağabeyim ve babalığım kiraathaneyi çalıştırıyorlar, ben de durmaksızın eve kapanıp besteler yapıyordum. Yine aynı yıl şimdi eşim olan Zeliha ile nişanlandım. Bu nişanda ailemin ısrarı büyük rol oynadı. Nişanlımın babası bir inşaat ustasıydı. Sade bir törenle yüzükleri parmaklarımıza geçirdik. Artık omuzlarıma ikinci bir sorumluluk yüklenmişti. Plaklardan kazandığım paraların bir bölümünü eve veriyordum, bir bölümünü de nişanlımla harcıyorduk. Durmaksızın beste yapıyordum. İçimde öylesine yoğun bir birikim vardı ki, elime kağıdı kalemi aldığımda dizeler bir su gibi akıyordu kağıt üstüne. İstanbul'dan Görsev plak firmasından bir çağrı aldım. Gittim. iki yıllık bir sözleşme imzaladık. Plak başı bir lira alacaktım. Bu firmaya, anlaşmamız süresince 5 tane 45 lik doldurdum. ' Kır Çiçekleri ', ' Bana Gerçekleri Söyle ', ' Postacı ', ' Mahkumların Duası ' ve ' Yüreğimde Yara Var '. Plakların satışı iyi gidiyordu. Patron ayrıca ayda bin lira da maaş bağlamıştı bana. Çünkü 1974 yılında mütevazı bir evlilikle dünyaevine girmiştim. Tüm eşyaları taksitle almıştık. Özellikle mobilyacıya büyük borcum vardı. İki yıl kadar sonra Görsev Plak firmasıyla bir anlaşmazlığımız oldu. Ve oradan ayrılmak zorunda kaldım. aynı plak firmasıyla çalışan İsmail Mersinli'yle çok iyi arkadaş olmuştuk. Kafa kafaya verip onunla Elele adlı bir plak şirketi kurduk. 1975'de , kendi adıma doldurduğum ilk 45'liğim ' Akşam Güneşi ' çok büyük oranda satış yaptı. Sermayemiz kısıtlı ve İsmail ile benim bakmakla yükümlü olduğumuz ailelerimiz vardı. İlk plağımızın iyi satış yapmasına karşın yine de büyük sarsıntılar geçirdik ve sonunda da firmayı kapatmak zorunda kaldık.

Bu arada Elenor plak firması sahibi Atilla Alpsakarya ile tanışmıştım. Benim iki bestemi alıp Gülден Karaböcek'e okutmak istedi. Hiç düşünmeden ' Peki ' dedim. ' Dur Dinle Sevgilim ' ile ' Bana Gerçekleri Söyle ' idi bu şarkılar. Sonra Elenor Plak Firmasıyla 2 yıllık anlaşma imzaladım. Stüdyoya girip ' Bırak Şu Gurbeti ' adlı plağı okuduğumda Atilla Alpsakarya 25.000 lira avans verdi bana. Artık gittikçe adımları duyurmaya başlıyordum, ünüm yaygınlaşıyordu. Bu firmaya yaptığım ikinci plağımdan sonra volkswagen marka bir otomobil aldım. ' Alıştım ' 'Yad Eller' ve ' Çeşme ' adlı plaklarım bu dönemin en iyi satış yapan 45'likleriydi. Yalnız plak olarak değil sinema alanından da yoğun öneriler geliyordu. Ancak aynı zamanda menajerim olan Atilla Alpsakarya, film çevirmemin henüz zamanı olmadığını söylüyordu. Benim de bu arada bir kızım olmuştu. Kızım bana çok şans getirmişti.

Soner film markasıyla altı filmliğine bir anlaşma imzaladım. İlkinden 20.000 lira diğerinden de 75.000 lira aldım. İlk filmim ' Çeşme ' ydi ve rol arkadaşım da Necla Nazır' dı.

Filmin çekimi Antalya'daydı. Hafızamın alamayacağı kadar büyük bir aşk yaşıyordu kamera karşısında. Ve bu aşk günün birinde özel yaşamımıza da yansdı.

10 Mart 1977' de ilk filmim Adana 'da gösterildiğinde yer yerinden oynamıştı. Film hiç kimsenin beklemediği gişe rekorları kırıyordu. İşletmeci İzzet Bey, kendi memleketim olduğu için gala yapmamı istedi. Memnuniyetle kabul ettim. Göründüğüm her planda çılgınca alkışlanıyordum. Filmin arasında beni sahneye çıkartıp ' Çeşme ' şarkısını okumamı istediler. Ben de kırmayarak ilk dördlüğü okudum.

İlk kızımdan sonra bir kızım daha olmuştu. İki kızım ve bir oğlum vardı. Ailemi İstanbul'a getirtip bir ev tuttum. Gerek plak satışlarımdan, gerekse filmlerden büyük paralar kazanıyordum.

Sürekli teklifler yağıyordu. Adeta halk arasında bir kahraman olup çıkmıştım. 1977'deki ' Derbeder' filmi ile ünüm daha da artmıştı. Sonra ' Merak Etme Sen ' adlı plağı geldi. Bu şarkım hala dillerde dolaşıp duruyor. Şarkılarımın bazı sözleri halk dilinde günlük konuşmalara bile girmişti.

Çocukluğumda kurduğum düşler gerçek olmuştu artık. Anama verdiğim sözü tutmuştum. Ama herşeye rağmen yine de içimde bir ekisklik vardı. Öldüğüne bir türlü inanamadığım babamın da bu günleri görmesini isterdim. Sanki günün birinde çok uzaklardan gelip ' Beni kaçırdılar oğlum. Ben başka bir ülkedeydim ' diyerek bizi bağrına basacak, beni alınımdan öpecek gibi geliyor. Nice iyi insanlar var ki, ızdırıp içinde ölürlər. İşte benim babam da bunlardan biriydi.

Adını aldığım dublaj sanatçısı Ferdi Tayfur kadar belki büyük bir sanatçı değilim. Ama, onun adına ona layık bir biçimde yaşattığım için mutluyum.

Bunca yıl sonra gelişen zenginlik ve şöhret beni şımartmadı, bilakis halen benim çocukluk günlerimin ızdırabı içinde olan insanlara karşı büyük bir zaafım ve ilgim var.

Beni kasetlerimde, filmlerimde kuyruklar oluşturup yalnız bırakmayan beni buralara getiren yüce halkıma sonsuz saygılar.

Ferdi TAYFUR

[ikiyanayasa]

BİTMEYECEK OLAN MİRAS : SEVGİ VE DÜRÜSTLÜK

Her zaman söylerim, “Her şeyin başı sevgidir.” diye. Düşünsenize bir, sevgi olmazsa insanlarla iletişimde zorluk çeker insan. İlişkiler sanal, kopuk ve donuk bir hal alır. Sürtüşmeler başlar. Sevmeye önce kendimizden başlamalıyız. Ama bencillikten ayrılan bir yanı olmalı kendimizi sevmenin. Sık sık aynanın karşısına geçelim ve bir katre tebessüm edelim kendimize. Yapılan bir araştırmada, bebekler günde ortalama 300 kez gülüyormuş. Ancak bu sayı yetişkinlerde 20'de kalıyormuş. Gülme esnasında yüzümüzden kaburga kaslarına 150 ile 200 arasında kas harekete geçiyormuş. Hiç düşündünüz mü, “Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkartır.” sözü acaba neden söylenmiştir diye? Yılanlar güler mi, bilinmez ama, aslanların gülmedikleri kesin. Evet, ormanın kralı aslan, hayvanlar içinde gülemeyen bir canlıymış. Hayvanlardan da yalnızca insanlarınkine benzer bir kas yapısı olan hayvanlar gülebiliyormuş ve buna örnek gorillermiş.

Berlin Hür Üniversitesi'nden profesör Niemitz, insanların yanı sıra, 10 yıl boyunca Berlin Hayvanat Bahçesi'nde hayvanları da gözlemlemiş. 'Hayvanlar birbirleriyle oynarken, yüzleri insanlarınki gibi bir ifade alıyor. Dişlerin gözüktüğü, gerçekten gülen bir yüz görüüyor Buna oyun yüzü deniyor ama aslında hayvanlar da gülüyor. Üstelik insanlarda olduğu gibi ritmik bir şekilde nefes alıyorlar Ayrıca biraz sesleri de çıkıyor, “he he he “ diye sesler çıkarıyorlar' diyor araştırmasında.

“Dost için sırtımı köprü yapmaya hazırım ben; Yeter ki temiz kalpleri taşıyan ayaklar geçsin üzerimden.” demiş Honoré de Balzac. Tebessümle dostluk ve arkadaşlık arasında derin bir bağlantı var. Tebessüm etmeyen, donuk bir yüz ifadesiyle kendini selam vermeye mecburmuş gibi hisseden bir arkadaşınız sizce üzerinizde ne derece olumlu bir etki yaratır? “Selam vermese, bundan daha iyiydi” diye düşünmez misiniz? Her işimizde gerçekçi, doğal olmalıyız. Yapmacık hareketlerden kaçınmalıyız. İşimiz gereği stresli olduğumuz anlar çok fazladır. Kabul ediyorum. Ancak, karşımızdaki kişilerin ne suçu var ki? Değerli yazar Vedat TÜRKALİ'nin “ Fatmagül'ün Suçu Ne?” isimli romanından esinlenerek televizyona uyarlanan filmin ismi hep dikkatimi çekmiştir. Aklıma işte bu olumsuz insan ilişkileri geliyor. Diyorum ki kendi kendime: Yapmacık, duygudan yoksun, ikiyüzlü sözüm ona bazı arkadaşlarımı, dostlarımı (!) gördükçe “Murat'ın Suçu Ne” sorusunu soruyorum. “Suçumuz insan olmak.” diyordu bir eserinde değerli yazar Oktay AKBAL. Gerçekten de suç bizim mi? Yıllardır kamu görevinde bulunuyorum. Doğal olarak işimiz insanlarla ilgili. Tabiri caizse, insan sarrafı olduk. Bir bakışıyla, bir gülüşüyle o insanın yapmacık mı, yoksa içten ve samimi olarak mı hareket ettiğini anlayabiliyorum. Derdim ki hep, “ İnsanları tanıdıkça, iki yüzlülüklerini görüyorum, üzülüyorum. Canımı acıtıyorlar çünkü. Riyakar, bencil ve yapmacık hareketlerini gördükçe, uzaklaşmak istiyorum o ortamdan. Öyle bir iş bulmalıyım ki, ya da öyle bir işim olsun ki, insanların zararlarından en az biçimde etkileneyim.” Buldum da, yani bulduğumu sandım. Kitaplardan zarar gelmezdi, bir kütüphanede görev alabilirdim. Aldım da. Kafam dinç miydi? Bu soruya cevabım “ hayır” oldu. Kitapları okuyanlar sonuçta insanlardı. Ne mi oldu? Raflardan kitaplar birer birer çalındı. Okumak için değil de, çalmak için kitap araklayan öğrenciler yine canımı acıtmıştı. Kaç defa çantalarında yakaladım çaldıkları kitapları. Öğretmenin verdiği ödevleri kütüphanede yapmak zor geliyordu onlar için. Onlar da, koca ansiklopediyi doğru çantaya zula ediyorlardı. Yok, yok.. yine rahat yoktu bana. İnsanın olmadığı bir yer nerde var? diye düşündüm. Cevabını bulamadım. Mutlaka bir şekilde iletişime geçiyordum çünkü insanlarla. " İnsanları tanıdıkça, hayvanları daha çok seviyorum," diyordu bazı arkadaşlarım. Bu sözü araştırdım, Johann Wolfgang Von Goethe'ye aitmiş. Demekki, yıllardır insanların karakterleri hiç değişmemiş. İnsanları da hayvanları da, kısaca yeryüzündeki tüm canlıları sevelim. Öncelikle aynaya kendimiz bakalım ama.

Kıramadığım, darda kalmış dostlarıma, arkadaşlarıma borç para verdiğim de çok olmuştur. Ancak çok azı sözlerinde durdu ve borçlarını zamanında ödedi. Kısaca, canımı hep acıttılar. Acıtmaya da devam ediyorlar. Oysa ben, bu yaşıma kadar kimseden borç para almamıştım. Ödeyemediğimden değil, onur ve gurur meselesi yaptığımdan. Çünkü rahmetli babamdan öyle görmüştüm. Neden hep beni bulur böylesi insanlar? Sorusunu çok sordum kendime. Yanıtı bende gizliydi. Çünkü onlar arkadaşım, dostlarım. Varken, nasıl yok diyebilirdim ki? Şimdi biraz akıllandım gerçi. En azından kimseye kefil olmuyorum. Yüklü miktarlarda kimseye borç para vermiyorum. Yani en azından şimdilik. Benim kimseye bir zararım olmamıştır. Olmaz da. Kimsenin de bana zararı olmasın. Ama canım yine de acıyor. Öyle sanıyorum ki, bu bir yapı ve karakter meselesi. Meşhur sözdür :“ Beş parmağın beşi de bir değil ki” derler. Hiç unutmuyorum, yıllar önceydi, rahmetli babam dara düşmüş ancak kimseden borç para isteyememişti. Yüklü miktarda borcu vardı ve ödeyemezse, evimize icra gelecekti. Ne yaptı bu durumda babam? Tefeciye gidip borç para aldı. Oysa o kadar çok yakın dostu ve arkadaşı vardı ki. Üstelik babamı kırmazlardı. Ama babam, onuruna ve gururuna düşkün haysiyetli ve karakterli bir kişiydi. Tefeciye borçlandı ve borcunu da faiziyle birlikte ödedi. Kendisine “Neden böyle yaptın baba? O kadar çok arkadaşın var ki, onlardan isteyebilirdin? “ dedim. , Hiç unutmuyorum cevabı şu oldu. “ Oğlum, insan haysiyeti ve şerefi için yaşar. Ya borcumu zamanında ödeyemezsem, ya sözümde duramazsam? İtibarım ne olur? Demezler mi, Erdem bey yalancı çıktı, o bir sahtekardır. Tefeciden alıyorum ki, tefeci utansın aldığı faizden. Ben değil!” Yeri gelmişken burada zikredebim, babamı çok erken vakitte kaybettim. Henüz 43 yaşındaydı babam. Ben ise o tarihlerde 17 yaşındaydım. Bana öylesine değerli bir miras bıraktı ki, işte şu sözü kulağımda küpe olarak kaldı ve kalmaya da devam edecek. “ Oğlum, ben zengin bir insan değilim. Sana öyle bir miras bırakıyorum ki, sen de dikkat edersen bu öğüdüme, bu miras hiç bitmez. Benim servetim dürüstlüğümdür oğlum. Sana dürüstlüğümü, onurumu ve de kitaplarımı bırakıyorum. Onlara iyi sahip çık. Evlatların

da dürüstlükten sakın ayrılmazın." Nur içinde yat canım babam. Mirasını korumaya devam ediyorum.

Bir çok edebiyat sitesinde yazıyorum. Şöyle bir soruyla karşılaştım bir edebiyat sitesine üye olurken." Eserleriniz var mı?" Eserlerim... Var mıydı ki? Hayır yoktu. Basılı bir eserim yoktu. Düşündüm, bir cevap yazmalıydım. Ve şahsıma münhasıran şu cümle oluştu : " İnsanın en büyük eseri kendisidir." Ben bu eseri rahmetli babamdan miras olarak aldım. Çocuklarıma da benden kalacak. Bundan değerli bir miras olabilir mi?

Bir şiir etkinliğinde arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Hastanede yatan şair bir büyüğümüze ziyarete gitmişlerdi. Allah düşürmesin hastaneye, ama eksik de etmesin. Kefenin cebi yok, hepimiz ölümlüyüz, topraktan geldik, toprağa gideceğiz diyorlardı. Ölümün gerçek yüzünü ve rahmetli babamı hatırladım o an. Ne zaman ölümden bahsedilse, babam gelir gözümün önüne. Ve yine aynı anda kendiliğinden şu cümle döküldü dilimden: " Kefenin cebi yoktur ama, sevginin cebi vardır : Kalbimiz."

Yazımın başında belirtmiştim, önce aynaya kendimiz bakalım. Bakarken tebessüm edelim. Bir katre tebessüm. Çok mu zor? Lütfen yerinizden kalkınız ve doğruca aynanın karşısına geçiniz. Tebessüm etmenin hiç de zor olmadığını göreceksiniz.Ne bekliyorsunuz, şimdi, hadi...

Sevgiyle ve dostça kalınız...

Vecdi Murat SOYDAN
07 Aralık 2010-Isparta

DOSTLUK VE ARKADAŞLIK

Eskiden savaş yapılırken askerler gelebilecek herhangi bir saldırıyı kontrol edebilmek amacıyla sırtlarını bir ağaca, kayaya veya taşa vererek ok atarlarmış. Bu nedenle de sırta dayanan taşın ismi ARKA-TAŞ'dan ARKADAŞ şeklinde dilimize yerleşmiş ve bugün bile, güvenebileceğimiz bizi arkadan vurmuyacak olan samimiyetine güvendiğimiz kişilere verdiğimiz isim olmuş.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü'nde "arkadaş" kelimesinin anlamı şudur : 1-Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, yâren. 2- Bir ortamda birlikte bulunanlardan her biri.

"Dost" kelimesinin anlamı ise: Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen kimse. Burada bence ince bir nüans var ve şu sonuç ortaya çıkıyor : Demek ki, her arkadaş aslında iyi bir dost olmasa da, her dost aynı zamanda bir arkadaşdır.

"Gerçek dostlar yıldızlara benzerler. Karanlık çökünce ilk onlar gözüdürler." demiş Napolyon. Bazen dostluklar, kardeşliğin bile önüne geçebilecek kadar güçlü olabilir. Gerçek dostluklar da işte böylesine sağlam temeller üzerine kurulmalıdır. Dostlar, hatalı gördükleri hususlarda birbirlerini uyarmalı ve daha çok hata işlemekten caydırmaya çalışmalıdır. Dostluklar vefa ile güçlenir ve taçlanırlar. Dostluk, insanların sahip oldukları en yüce duygudur. İnsanlar arasındaki en büyük güven kaynağıdır. Ancak önemli ve vazgeçilmez kuralları vardır. Dostluk; karşılıklı özveri ister, ikiyüzlülüğü sevmez ve yalanı bağışlamaz. "Eğer herkes dost sandığı kimselerin bir de kendi arkasından söylemiş olduklarını duysaydı, dünyada dost kalmazdı." demiş Blaise Pascal. Dostluk, zamana dayalı olarak güç oluşan bir değerdir. Gerçek dostluklarda vefa, saygı, özveri ve sevgi vardır. Dostluklar arasında hiçbir şekilde çıkar ilişkisi bulunmamalıdır. Böbrek yetmezliği nedeniyle hayatını kaybeden ve son günlerinde büyük acılar çeken Dünya eski satranç şampiyonu Bobby Fisher ölmeden önceki son anlarında yanındaki bir dostuna 'Hiçbir şey acıyı insan dokunuşu kadar hafifletmiyor' demiştir. Çek asıllı yazar Kafka'nın mutsuzluk ve yalnızlık içerisinde sürdürdüğü yaşantısında tek dostu Max Brod'muş. Ölümünde de bir tek o varmış yanında. Ünlü yazar ölmeden önce "Sevgili Max, son isteğim; benden geriye kalacak olan günlüklerimi, el yazmalarımı, benim yazdığım ve bana gelen mektupları, çizimlerimi ve diğerlerini okumadan yak" demiş. Ancak arkadaşı Brod bu son dileği yerine getirmemiş. Böylece, Kafka'nın ölümünden sonra yayımlanan eserleri 20. yüzyılda dünya edebiyatında kalıcı bir etki bırakmış oldu.

Yaşadığımız dünyada gerçek dostları bulmak o kadar zor ki. Arkadaşlık ve dostluk üzerine söylenen atasözlerimiz ve deyimlerimizde arkadaşlık ve dostluğun o sıcaklık, tarifsiz lezzetine vurgu yapılırken, bazen de en acı ilaç olarak karşımıza çıktığı ve bu durumun güven zedelenmesine yol açtığı görülmektedir. Örneğin bir atasözümüz "Dost sanma şanlı vaktinde dost olanı. Dost bil gamlı vaktinde elinden tutanı." derken, gerçek ve riyakar dostların ayrımını yapmış, iyi gün dostlarının "dost" olmayıp, bizlere hiçbir fayda sağlamadığı gibi, bir asalak misali bünyemize girerek bizlere zarar verdiklerini vurgulamıştır.

Gözlerinin ışığını çok küçük yaşlarda kaybeden, ancak manevi anlamda ışığını hiç kaybetmeden hayata tutunan, yüreği insan sevgisiyle dolu, hayat tecrübesi ve keskin zekasıyla sayısız eserler meydana getiren ünlü halk ozanı Aşık Veysel ŞATIROĞLU "Dost dost diye nicesine sarıldım, benim sadık yarım kara topraktır..." demiş. Bilindiği üzere toprakta her çeşit madde vardır. Kurşun, demir, bakır, alüminyum gibi elementler, kömür, petrol gibi madenler, çeşitli mineraller, özetle yeryüzündeki tüm maddelerin kaynağı topraktır. Kısaca, canlı madde ile cansız maddenin özü aynıdır. Kemiklerimizdeki karbon, kanımızdaki su, beynimizdeki fosfor maddesi toprakta da mevcuttur. Bedenimiz topraktan (balçıktan) yaratılmış olup, yine toprağa karışacaktır. Yaşayan bütün bitki ve hayvan türleri, öldüklerinde toprağa karışırlar ve onun bir parçası olarak bu dengede rol alırlar. Şu anlamlı sözü pek çoğumuz duymuştur. "Topraktan geldik, toprağa gideceğiz."

Bacon, "Kadın kocasının, delikanlılıkta sevgilisi, olgun çağda arkadaşı, ihtiyarlıkta da hasta bakıcısıdır." der. Bir anlamda kadını yüceleştirir bu sözüyle. Kadın, anadır, yardır. Sevenin gözünde baş tacıdır. Hz. Ömer (r.a) kişiye imandan sonra verilen şeylerin en hayırlısının salih kadın olduğunu söyler. Her şey sevgiyle başladığına göre, hayat arkadaşı olarak seçtiğimiz eşimiz de, bize güven veren, gönülden sevilen bir arkadaşdır, sırdaştır, dosttur. Acaba hangimiz bunun bilinciyle eşimizle gerçekten bir dost ve arkadaşız. "Dostluk mantar yemeği gibidir. Zehirli veya zehirsiz olup olmadığı ancak yendikten sonra belli olur." diyor bir Uzakdoğu atasözü.

Konu dostluk ve arkadaşlıktan açılmışken, şu örneği vermek yerinde olacaktır: Aşk ve arkadaşlık bir gün yolda karşılaşmışlar. Aşk, kendinden emin bir şekilde sormuş: "Ben senden daha şamimi ve daha cana yakınım. Sen niye varsın ki bu dünyada? Arkadaşlık cevap vermiş: "Sen gittikten sonra bıraktığın gözyaşlarını silmek için."

Büyük düşünür ve şair Fuzuli, karşılaştığı hüsranelerin ve uğradığı hayal kırıklıklarının yarattığı yılgınlıkla her ne kadar, "Dünyada dost yoktur dostlar !.." demişse de, sayıları az bile olsa gerçek dostluklar her zaman ve her yerde vardır. Bernard Shaw "Benim en iyi dostum terzimdir. Çünkü ne zaman beni görse, derhal o andaki ölçülerimi alır. Oysa bütün öteki tanıdıklarım benim hala eskisi gibi olduğumu düşünürler." derken, dostluğun asla eskimeyeceğini dile

getirir. "Dost acı söyler" atasözünü duymayamız yoktur. Aslında dost acı söylemez, doğruyu söyler. Doğru ise çoğu zaman acıdır, işimize gelmez.

Sözlerimi, Çanakkale Savaşı'nın o çetin şartlarında aşağıda yaşanan şu ibretlik hadiseyle bitirmek istiyorum.

Savaşın en kanlı günlerinden biri. Asker, en iyi arkadaşının az ileride kanlar içinde yere düştüğünü görür. İnsanın, başını bir saniye bile siperin üzerinde tutamayacağı ateş yağmuru altında bulunmaktadırlar. Asker, teğmene koşar.

- Teğmenim, fırlayıp arkadaşımı alıp gelebilir miyim?

Delirdin mi sen der gibi bakar teğmen.

- Gitmeye değer mi? Arkadaşın delik deşik olmuş. Belki de ölmüştür. Kendi hayatını da tehlikeye atma.

Asker ısrar eder. İsrarına dayanamayan Teğmen:

- Peki... Git o zaman... der.

Asker o korkunç ateş yağmuru altında arkadaşına ulaşır. Onu sırtına alıp, koşa koşa sipere döner. Birlikte siperin içine yuvarlanırlar. Teğmen, kanlar içindeki askeri muayene eder. Sonra onu sipere taşıyan askere dönerek :

- Sana, hayatını tehlikeye atmana değmez, demiştim. Bak haklı çıktım. Bu zaten ölmüş der. "Değdi teğmenim" der asker.

- Nasıl değdi? diye sorar teğmen.

- Bu adam ölmüş görmüyor musun?

- Gene de değdi komutanım. Çünkü yanına ulaştığımda henüz sağdı. Onun son sözlerini duymak dünyaya bedeldi benim için.

Ve arkadaşının son sözlerini hiçkırarak tekrarlar teğmene:

"Geleceğini biliyordum!"

"Geleceğini biliyordum!"

Dostça, sağlıklı ve sevgiyle kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN

04/03/2011, Isparta

MEHMET AKİF ERSOY VE İSTİKLAL MARŞIMIZ

MEHMET AKİF ERSOY VE İSTİKLAL MARŞIMIZ

Bilindiği üzere "İstiklal Marşının Kabul Edildiği Günü ve Mehmet Akif ERSOY'u Anma Günü Hakkında Kanun" 10.05.2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve 07.03. 2008 gün ve 26809 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İstiklal Marşının Kabul Edildiği Günü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü Hakkında Yönetmelik hükümleri üzerine de, kamu kurum ve kuruluşlarının işbirliği ve koordinasyonunda sivil kuruluşların ve halkın katılımıyla, her yıl 12 Mart tarihinde İstiklal Marşının Kabul Edildiği Günü ve Mehmet Akif Ersoy'u Anma Günü törenleri düzenlenmektedir.

MEHMET AKİF ERSOY'UN HAYATI:

Vatan ve Millet şairi olarak anılan Mehmet Akif ERSOY, 1873 yılında İstanbul'da doğdu. 27 Aralık 1936 yılında aynı kentte öldü. Babası, Fatih Camii medrese hocalarından Arnavut İpek'li Tahir Efendi'dir. Ortaöğrenimini Fatih Merkez Rüşdiyesi'nde ve Mekteb-i Mülkiye İdadisi'nde gördü, bir yandan da Fatih Camii'ndeki derslere giderek Arapça ve Farsça öğrendi. Ortaöğrenimini bitirdiği yıl, yeni açılan Halkalı Ziraat ve Baytar Mektebi'ne girdi, dört yıl süren öğrenimi sonunda baytarlık (veterinerlik) bölümünü birincilikle bitirdi (1893). Ziraat Bakanlığı'na memur olarak girdi, dört yıl kadar Rumeli, Anadolu, Arnavutluk ve Arabistan'da görev yaptı. Bir süre sonra, ek görev olarak, Halkalı Ziraat ve Baytar Mektebi'nde kitabet dersleri (1906) verdi. 1908'den sonra, arkadaşı Eşref Edip ile birlikte Sırat-ı Müstakim (1908) ve daha sonra Sebil'ür-Reşad (1912) dergilerini çıkardı; bu yıllarda, resmi görevi olan Umur-i Baytariye Müdür Muavinliğinde çalışırken Darülfünun Edebiyat-ı Umumiye müderrisliğine atandı (1908). Balkan Savaşı'ndan sonra Umur-i Baytariye şubesindeki görevinden (1913), ardından Darülfünun'daki (1914) görevinden ayrıldı. Meşrutiyet'in ilk döneminde, Ziya Gökalp'in öncülüğüyle başlayan "Türkçülük" akımına karşı, Mısırlı bilgin Muhammed Abduh'un (1849-1905) etkisiyle, "İslâm birliği" görüşünü benimsedi. Sırat-ı Müstakim ve Sebil'ür-Reşad'da yayımladığı makaleler, şiirler, çeviriler ve Fatih, Şehzadebaşı, Süleymaniye, Beyazıt camilerinde verdiği vaazlarla (1912) bu ülküyü yaymaya çalıştı. Birinci Dünya Savaşı içinde İtilaf Devletleri'ne karşı Ortadoğu'da bir İslâm Birliği kurma siyaseti güden Almanya'nın çağrısı üzerine, Harbiye Nezareti'ne bağlı "Teşkilat-ı Mahsusa" tarafından Berlin'e gönderildi (1914), burada Almanlar'ın eline esir düşmüş Müslümanlar için kurulan kamplarda incelemelerde bulundu. Dönüşünde yine birkaç ay kadar da Arabistan'a yollandı, savaş yılları içinde "Bâb ül Meşihat"e bağlı olarak kurulan "Dâr ül-Hikmet il-İslâmiye" başkatipliğine atandı (1918). Kurtuluş Savaşı sırasında Kuvayı Milliye'den yana davranış ve yazılarından dolayı, Dâr ül-Hikmet il-İslâmiye'deki görevinden atıldı (1920). Anadolu'ya geçerek Birinci Büyük Millet Meclisi'nde Burdur Milletvekili olarak görev yaptı (1920-1923); Konya ayaklanmasını önlemek, halka öğüt vermek için Konya'ya gönderildi. Oradan Kastamonu'ya geçti, Nasrullah Camisi'nde Sevr Antlaşması'nın iç yüzünü, Kurtuluş Savaşı'nın niteliğini anlatan coşkulu bir vaaz verdi, bu vaaz Diyarbakır'da basılarak (1921) bütün vilayetlere ve cephelere dağıtıldı. Yaşamının bu döneminde "İstiklâl Marşı"nı yazdı (1921). Kurtuluş Savaşı kazanıldıktan sonra İstanbul'a döndü; çağdaş ve uygar yeni Türkiye'nin kurulması için zorunlu görülen siyasal ve toplumsal devinin ve devrimleri, kendi inanç ve ülküsüne aykırı gördüğü için Türkiye'den ayrıldı. Mısır'a gitti, Hilvan'a yerleşti, Kahire'deki Câmî-ül Mısriyye" adlı üniversitede Türk Dili ve Edebiyatı müderrisliğine bulundu (1925-1936), bu gönüllü sürgün döneminde siroz hastalığına tutuldu; sağaltım için döndüğü İstanbul'da öldü. Türk edebiyatında "toplum için sanat" akımının başlıca temsilcilerinden biridir. Halka seslenen,yalın, halkın söyleyiş özelliklerini koruyan, konusu günlük ya da siyasal olaylardan alınmış, gerçekçi ve gözleme dayalı, aruz ölçüsü ile lirik-epik, lirik-didaktik şiirler yazdı.

Mehmet Akif ERSOY, şiiri toplum için yazan, ama şiiri şiir yapan özelliklerden feragat etmeyen ve Türkçe'nin bütün imkânlarını ustalıkla kullanan, sarsılmaz bir iman sahibi ve Milli Mücadele kahramanıdır.

ESERLERİ:

Safahât, ikinci kitap, Süleymaniye Kürsüsünde (1912)
Safahât, üçüncü kitap, Hakkın Sesleri (1913)
Safahât, birinci kitap (1914)
Safahât, dördüncü kitap, Fatih Kürsüsünde (1914)
Safahât, beşinci kitap, Hâtıralar (1917)
Safahât, altıncı kitap, Âsım (1919)
Safahât, yedinci kitap, Gölgeler (1933)
Safahât, bütün şiirleri I-II (1943, ölümünden sonra)

İSTİKLAL MARŞININ KABULÜ :

Düşman sürülerinin Ankara önlerine kadar geldiği ve Müslüman Türk'ün yediden yetmişe kıyam ederek "Enbiya yurd, şuheda burcu" Anadolu'ya ebediyen sahip olabilmenin kavgasını yaptığı günlerde, mevcut heyecanı terennüm

edecek, Milli Mücadeleyi dile getirecek bir "Milli Marş" yazılması için Maarif Vekaletince (Milli Eğitim Bakanlığı) müsabaka açılmış ve bu müsabakada kazanacak şiir sahibine beş yüz lira mükafat vaat olunmuştu. Yarışma için 734 şiir gönderildi. Bir kurulca bunlar titizlikle incelenip 6 tanesi ayrıldı. Ama hiçbiri beğenilmedi; marş olacak değerde bulunmadı. O zaman Burdur Milletvekili olan Mehmet Akif'in para ödülünden rahatsızlık duyduğu için yarışmaya katılmadığı öğrenildi. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi, şairin Meclis'teki sıra arkadaşı Balıkesir Milletvekili Hasan Basri Bey'in (ÇANTAY) yardımını istedi.

Hasan Basri Bey bundan sonrasını şöyle anlatıyor:

"Akif Bey'in yanımda olduğu bir zaman, elime bir kağıt parçası alarak, onun dikkatini çekecek bir tarzda yazmaya başladım.

- Ne yazıyorsun?

- Marş...İstiklal Marşı yazıyorum.

- Yahu sen ne adamsın? Seçilecek şiire para ödülü verileceğini bilmiyor musun? İçinde para olan bir işe nasıl katılıyorsun?

- Yarışma kaldırıldı! Seçilecek şiire ne para verilecek, ne de her hangi bir ödül. Milli Eğitim Bakanı bana güvence verdi.

- Ya, o halde yazalım.

İşte böylece yazılmaya başlanan ve 48 saatte bitirilen İstiklal Marşı, imzasız olarak Milli Eğitim Bakanlığının seçici kuruluna sunuldu. Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi, daha önce seçilen 6 şiirle birlikte yeni şiiri Ordu Komutanlarına gönderdi. Onlardan, şiirlerin askerlere okunmasını, beğenilenleri sıralamalarını istedi. Komutanlar, kısa sürede sonucu bildirdiler: Hepsi de Mehmet Akif'in şiirini birinci sıraya almıştı. Bundan sonraki iş, İstiklal Marşı'nın TBMM'ne getirip kabul ettirmektir. Marş, ilkin Meclis'in 1 Mart 1921 günü yaptığı ikinci oturumunda ele alındı. Meclis Başkanı Mustafa Kemal'in söz vermesi üzerine Hamdullah Suphi kürsüye gelerek, sık sık alkışlarla kesilen şiiri okudu ve son seçimin Meclis'e ait olduğunu söyledi. O gün oylama yapılmadı. Şiirle ilgili konuşmalar ve oylama, Meclis'in 12 Mart 1921 günü öğleden sonraki oturumunda yapıldı. Bazı milletvekilleri, bir komisyon kurularak şiirin yeniden incelenmesini, bazıları da hemen görülüp karara bağlanmasını istediler. Uzunca tartışmalardan sonra, şiirin kabulü için verilen 6 önerge benimsendi ve İstiklal Marşı çoğunlukla kabul edildi.

Şiirin bestelenmesi için açılan ikinci yarışmaya 24 besteci katıldı. 1924 yılında Ankara'da toplanan seçici kurul, Ali Rifat Çağatay'ın bestesini kabul etti. Bu beste 1930 yılına kadar çalındıysa da 1930 da değiştirilerek Cumhurbaşkanlığı orkestrası şefi Osman Zeki Üngör'ün 1922 de hazırladığı bugünkü beste yürürlüğe kondu. Marşın armonilenmesini Edgar Manas, bando düzenlemesini İhsan Servet Küncer yaptı.

Marş'ın kabulünden sonra Meclis muhasebecisi Necmeddin Bey, kanûnen müsabakayı kazanana verilecek olan 500 lira nakdî mükâfatı getirdi ise de Âkif Bey, "Ben müsabakaya girmedim; bu para bana ait değildir" diye reddetti. Fakat muhasebecinin "Kanun metninde mükâfatın, kazanana verileceği yazılıdır. Sizin marşınız kabul edilmiştir; bu para sizindir, Meclis kasasında kalmaz. Siz, usûlen tesellüm edin, sonra istediğinizi yaparsınız" diye ısrar etmesi üzerine Âkif Bey parayı alıp, Hilal'i Ahmer bünyesinde fakir kadın ve çocuklara bakan, iş öğretren bir hayır kurumu olan Dar'ül Mesai'ye ve bir rivayete göre ise Sarıklı hastanesindeki yaralı gazilere bağışladı.

İstiklâl Marşı için tahsis edilen beş yüz lira mükâfâtı Üstat'ın kabul etmemesi, o zaman çok kimselerce tuhaf görülmüştü. Maddi açıdan o sırada sıkıntısı da olmasına rağmen bu ikramiyeden bahsedene çok kızardı.

Üstat, Ankara'da ceketle gezerdi. Paltosu yoktu. Pek soğuk günlerde Şefik'in muşambasını ödünç alarak ederek giyerdi. Bir gün Baytar Şefik (KOLAYLI) :

"- Âkif Bey, şu mükâfâtı red etmeyip de bir muşamba, yahut bir palto alsaydın daha iyi olmaz mıydı? diyecek oldu. Hiddetinden ne hallere geldiğini görmeliydiniz. Böyle söylediği için iki ay Şefik'le konuşmadı.

İstiklal Marşı kabul edildiğinde, Mehmet Akif'in cebinde , Zonguldak milletvekili Hayri Bey'den borç aldığı iki lirasının olduğunu ve milli marş için 500 lira teklif edildiği günlerde 140 lira ile Ankara'da bir çiftlik alınabildiğini biliyor muydunuz?

"İSTİKLAL MARŞI MİLLETİN MALIDIR! "

Üstat, uzun bir hicretten sonra memlekete dönmüştü. Gurbet illerinde sevgili yurdunun hicran ve hasreti onu yakmış, kavurmuştu. Ciğerleri şişmiş, vücudu bir külçe kemik halinde kalmıştı. Beyoğlu'nda Mısır Apartmanı'nın loş ve sâkin bir odasında son günlerini yaşıyordu. Sevdiği bazı arkadaşları kendisini ziyarete gelmişlerdi. Millî Mücadele günlerinden bahsediliyordu. Söz İstiklâl Marşı'na intikâl etti.

İstiklâl Marşı denince üstadın gözleri büyümüş ve parlamıştı. Hastabakıcının yardımıyla doğruldu, anlatmaya başladı:

"- İstiklâl marşı... O günler ne samimî, ne heyecanlı günlerdi. O şiir, milletin o günkü heyecanının bir ifâdesidir. Bin bir fecâyî karşısında bunalan ruhların, ıztıraplar içinde halâs dakikalarını beklediği bir zamanda yazılan o marş, o günlerin kıymetli bir hatırasındır. O şiir bir daha yazılamaz... Onu kimse yazamaz... Onu ben de yazamam... Onu

yazmak için o günleri görmek, o günleri yaşamak lâzım. O şiir artık benim değildir. O, milletin malıdır. Benim millete karşı en kıymetli hediyem budur...”

Bunu söylerken üstat yorulmuştu. Başı yastığa düşüyordu. O kemik külçesini yavaşçacık itina ile yatağına uzattık. Misafirler veda ettiler. Üstat gözlerini kapadı. Sakin, sessiz uyumaya başladı.

Bir gün, arkadaşı Eşref Edip, Mehmet Akif ERSOY'a sormuş:

“– İstiklâl Marşı'nı niçin Safahat'a koymadınız?”

“– Onu millete hediye ettim. Artık o, milletindir. Benimle alâkası kesilmiştir. Zaten o, milletin eseri, milletin malıdır. Ben yalnız gördüğümü yazdım.” demiş üstat.

AKİF'İ DAHA İYİ ANLAYABİLMEK İÇİN...

*** Ateist olduğunu söyleyen bir yazarın Eyüp Sultan camiinin şadırvanında abdest aldığı görünce “Cancağızım bari küfründe sebatkâr (sabırlı) olsaydın.” der.

*** Hasta yatağında, ölümünden kısa bir süre önce şu sözleri söyler: “Ben de Peygamberimiz gibi 63 yaşında ölüyorum. Bunun için çok mutluyum.”

*** Mehmet Akif, Berlin'e gittiği zaman konaklaması için Alman hükümeti tarafından Berlin'in hatta Avrupa'nın en lüks oteline götürülür: Adlon Oteli. Ancak Akif: “Ben burada kalamam, lütfen beni daha mütevazı bir yere götürün.” der. Alman yetkililer ısrar eder ve nedenini sorar. Akif: “ Benim burada kendilerini temsil ettiğim Mehmetçikler, şimdi dünyanın dört bir yanında, hele de Çanakkale'de ot, sap yiyorlar; taşa, toprakta yatıyorlar. Durum böyleyken ben bu otelde nasıl kalabilirim.” der.

*** Akif Bey şu sözü sıkça tekrarlar: “İnsan hayatta iki şeyi bilmeli, ‘Haddini ve hesabını.’ Ben haddimi hep bildim ama hesabımı hiç bilemedim.” Gerçekten de Akif Bey şahsi bütçesini hiçbir zaman denk getiremedi. Daima giderler ağır bastı. Hep borçlu yaşadı. Para sıkıntısı yaşadığı zaman şu fıkrayı anlatırdı: “Bir Arap şairine sormuşlar, ‘Niçin bizi arayıp sormuyorsun?’ Şair cevap vermiş: “Kalbimde birkaç yer var. Biri kasaba, biri bakkala, biri manava... Bunlardan başkasına sıra ve yer kalmıyor.” Rahmetli kendini bu şaire benzetirdi.

*** Milletvekiliyken Taceddin Dergahı'nda kaldığı odanın tek sergisi bir kilimdi. Bir akşam dostlarını evine çay içmeye çağırılmıştı. Ancak o ikindi vakti dostlarına koştı: “Çayı sizde içeceğiz.” dedi. Sebebi sorulunca da şu açıklamayı yapmak zorunda kaldı: “Bizim odanın kilimini bir fakire vermişler.” Aslında odanın kilimini veren başkası değil, kendisiydi.

*** Mısır'da yaşadığı sırada evini taşıyacağı zaman geceleri tercih ederdi. Sebebi ise kırık dökük eşyalarının görülmemesi için. Varlıklı dostları, yoksulluğunu görür de yardım etmek için kendisini zorlar diye korkardı.

*** Emin Erişirgil anlatıyor: Bir gün canı oldukça sıkılmış bir vaziyette gelen Mehmet Akif, herkeste bir endişe uyandırır. İsrarlara rağmen konuşmamakta, sorulara cevap vermemekte, huzursuzluğu, sıkıntısı giderek artmaktadır. Çok sevdiği, kendisine "amca" dediği arkadaşının kızı Süheyla Hanım'ı kıramayacak ve şu ibretlik sözlerle insanlığa ışık tutacaktır: "Halide Edib Hanım beni görmek ve İstiklal Marşı'ndan dolayı tebrik eylemek istemiştir. Hâlbuki evvelki akşam tekke odasına gelen birtakım adamlar bu hanım aleyhinde bir sürü laflar söylediler de onları susturmak vazifem iken yapamadım. Şimdi ben ahlakça o hanımın çok dûnunda bir mevkie düştüm. O bana gelip de: 'Ne güzel yazmışsınız!' deyince ne cevap vereceğim?" Akif'imize günlerce ıstırap çektiren bu halet-i ruhiye, hepimiz için bir "muhasabe" zamanının vaktini haber veren ve nasıl davranmamız gerektiğini hatırlatan muhteşem bir "tablo"dur.

*** Mithat Cemal KUNTAY anlatıyor :

Cuma günleri Akif'in evinde buluşur, Fransız ve Fars edebiyatını ondan dinlerdim...

Yine bir Cuma günü Akif'in evinde buluştuk Birlikte Gülistan ve Bostan'ı okuyorduk. Fakat aniden bir gürültü koptu, odanın dışında çocuklar çığlık çığlığa boğuşuyorlardı. Okumak mümkün değildi. Susturmak için dışarı çıktım, tam sekiz çocuk... Beşi Akif'in çocuklarıydı, diğer üçü yabancıydı. Anladım ki bizimkileri azdıran dışarıdan gelen o üç çocuktü. Onlardan birisinin yanağını öyle sıktım ki tırnağımın izleri yanağında kaldı. Akif de yanımıza geldi, ben de hışımla sordum, “kim bunlar?” Hepsı benim çocuklarım dokunma onlara dedi. Nasıl olur, senin çocuklarını tanıyoruz dedim. Gel içeri anlatayım dedi...

Akif anlatmaya başladı: “Fakültede Mustafa Tahsin isimli bir arkadaşım vardı. Bir gün bana dedi ki, sen sözüne güvenilir bir adamsın, gel seninle bir hususta anlaşalım. Biz üniversiteyi bitirince evleneceğiz değil mi dedi, inşallah dedim. Çocuklarımız olacak değil mi dedi, inşallah dedim... Gel söz verelim, kim önce ölürse hayatta kalan ölenin çocuklarına sahip çıksın. “Var mısın bu anlaşmaya” dedi, “varım” dedim... Mustafa Tahsin öldü ve ben yıllar önce verdiğim bu söze bağlı kalmak mecburiyetindeyim. Gittim arkadaşımın çocuklarını aldım getirdim ve artık onlar da benim çocuklarımdır. Sakın onlara bir şey söyleme, dedi.

O yıllarda Akif'in beş çocuğu vardır, işinden istifa etmiştir ve cebinde beş parası yoktur. Buna rağmen daha üniversite öğrencisiyken arkadaşına verdiği o sözü unutmamıştır, evinde o çocuklara kol kanat germiştir...

*** Mithat Cemal KUNTAY 27 Aralık 1936'da vefat eden Mehmet Âkif Ersoy'un cenaze merasimini anlatıyor :

"Çıplak bir tabut geldi. 'Bir fukara cenazesi olmalı' dedim. O anda Emin Efendi Lokantası'nın sahibi Mahir Usta, elinde bir bayrakla cenazeye koştu. Sebebini anlamadım. Yine o anda yüzlerce genç peyda oldu. Üniversitenin büyük sancağına çıplak tabutu sardılar. Ellerimi yüzüme kapadım. Cenazeyi tanımıştım. Al sancakla siyah Kâbe örtüsüne sarılan tabut, üniversite gençlerinin bir ürperme manzarası alan elleri üstünde gidiyordu."

*** Ömer Lûtfi Bey anlatıyor:

Berlin'de merhumun en büyük endîşesi Çanakkale idi. Gece gündüz Çanakkale cephesini düşünürdü. Her sabah tekrar ederdi:

"– Ömer Bey, bu Çanakkale ne olacak?"

"– Allah bilir amma vaziyet tehlikelidir. Askerlik noktasından düşünülünce ümit yok. Ancak fen kaidelerinin hâricinde, fevkalbeşer bir şey olmalı ki dayanabilsin."

Ben böyle dedikçe:

"– Eyvah, son istinadgâhımız da yıkılırsa ne olur?"

Diyerek çocuk gibi gözlerinden yaşlar dökülmeye başladılar. Çanakkale için ağlamadığı gün yoktu. Ben kavâid-i harbiyeden bahsettikçe canı sıkılırdı. Onun böyle askerî muhâkemelere tahammülü yoktu. O, dâima kat'î bir kelime isterdi.

"– Bütün dünya toplanıp hücum etse yine Çanakkale sukût etmez!"

Onun büyük îmanı başka bir ihtimâle müsâid değildi. Onun için tehlikeden bahsettikçe havsalası yanardı. O zaman ben de kavâid-i harbiyeyi bir tarafa bırakır, kendisini teselli ederdim. Ne dersiniz bu sözlerim karşısında çocuk gibi sevinmez miydi?

Benim onda gördüğüm yurt sevgisi, o kadar yüksekti ki onu tasvir mümkün değildir.

TEMİZ AHLAKLI GENÇ

Âkif'in mektep tahsili zamanlarında en açık ve candan görüştüğü Sabri Sözen Bey merhumun bize kuvvetle te'min ettiğine göre "Mehmed Âkif Bey içki kullanmamıştır. Onun nezâhati, terbiyesi, seciyesi, akranları içinde mesel-i sâir olmuştu. O, bir karıncayı bile incitmedi. Çok temiz, çok hayırhah, çok namuslu bir gençti..."

SEVMEDİKLERİ

İki adamı sevmezdi: Fazla terbiyeli ve fazla terbiyesiz olanı. Nezaket, ona insanların gizlenmeye muhtaç olan bir taraflarını örten bir şey gibi görünüyordu. Gözünde, fazla nâzik olan adam, gizli adamdı. İki yüzlülere garazdı. Fakat yaşı ilerledikçe:

"İki yüzlüleri artık sever oldum; çünkü yaşadıkça yirmi yüzlü insanlar görmeye başladım." Diyordu ve yaşlandıkça herkesten kaçırıyordu. Daha yaşasaydı, yalnız kalacaktı; cemiyetle karşı karşıya tek bir adam...

Aşağıya aktardığım yazı 1983 yılında Türk Edebiyatı dergisinin Mart sayısında yayınlanmış olup, yazıyı yazan Dr. Mecit Bumin'dir.

"Muhterem Mehmet Akif'in son günlerini anavatanda geçirmek arzusu ile İstanbul'a geldiğini ve Mısır Oteli'nde kaldığını duymuştum. Otelinde ziyaretine gidememişim, bende büyük bir eksiklik. O zamanlar beri, tıp fakültesinin ilk sınıflarındaydım ve sağlık vekaleti yurtlarının birinde kalıyordum. Boş zamanlarımızı kütüphaneye gidip okumakla geçirirdik. Bir Pazar günüydü. Arkadaşım Mithat Müdüroğlu ile birlikte Beyazıt Kütüphanesi'ne gidiyorduk. Vakit erkendi. Kütüphanenin açılma saatini, tam karşısında bulunan ve "Küllük" denilen kahvelerin birinde oturarak bekliyorduk. Sulu kar yağıyordu. Tam bu sırada caddeden tek atlı bir araba geçiyordu. Arabacının yanında fesli bir genç oturuyordu. Yüğü, örtüsüz bir tabut olan araba, cami kapısına yöneldi. Tam bu sırada ikimiz birden kalkıp önlerine koştuk. Fesli gence sorduk:

-Bu tabut kime ait?

Delikanlı bize şöyle bir baktı ve:

-Bu tabut Mehmet Akif Bey'e aittir. Ben de katib-i hususiyim, dedi.

Hemen tabutu arabadan aldık ve hürmetle musalla taşının üzerine usul-ü vechile yerleştirdik. Arkadaşım ile görebildiğimiz birtakım eksiklikleri tamamlamak vazifesini üstlendik. Katipten merhumun kartvizit büyüklüğünde iki fotoğrafını istedik. Birini tabutun başına dayadık, birini de yanımıza alarak heyecan ve telaşla katibin adını bile sormadan, fatihamızı okuyup Kapalıçarşı'ya daldık. Bir büyük bayrak ve raptiye alarak döndük. Bayrağı büyük naaşın üzerine örttük. Kâtipten tekrar izin alarak Çağaloğlu yolunu tuttuk.

Gözümüze takılan ilk matbaaya girdik. Matbaacıya durumu anlattık. Fotoğraftan parası karşılığında vesikalıktan biraz büyük boyda bol miktarda tabettirdik. Bir miktar toplu iğne ve siyah kurdele da almak istedik. Matbaacı:

"Bunlar da benden olsun" diyerek parasını almadı. Siyah kurdeleyi münasip büyüklükte parçalara böldük. Toplu iğnelerle tabettiğimiz fotoğraflara kurdeleleri iledik. Oradan doğruca talebe yurtlarına koştuk.

Kısa bir zaman parçası içerisinde tıp talebe yurdunu dolaştık. Rastladığımız herkese büyük şairimizin cenazesinin Beyazıt Camii'nde olduğunu, öğlen namazından sonra kaldırılacağını haber veriyorduk. Bu arada Kadırga Yurdu'na da indik. Yollarda rastladığımız kimselere sadece haberi vermekle kalmıyor, yakalarına merhumun fotoğrafını da iliştiriyor, naaşın Edirnekapı'da toprağa verileceğini söylüyorduk.

Öğle namazına yakındı, Beyazıt Camiine geldik. Cenazenin yanında, resmi kıyafetleri ile Darüşşafaka ilkokul birinci sınıf talebelerini öğretmenle birlikte gördük. Daha sonra cemaat çoğaldı. Namazdan sonra tabut omuzlara alınarak Beyazıt meydanına çıkıldı. Cenaze alayı ilerledikçe kalabalık artıyordu. Edebiyat Fakültesi önünde 5 dakika duruldu,

saygı duruşunda bulunuldu.

Artık cenaze alayı büyümüşü. Tabut gençlerin ve halkımızın omuzlarında, bayrağımıza sarılı vaziyette ilerliyordu. Edirnekapı'ya kadar böylece gelindi. Tabut mezara indirildikten sonra görmek isteyenler için merhumun yüzü son bir kere açıldı. Tam bu sırada Güzel Sanatlar Akademisi'nden bir genç mezara atladı ve alçılı bir bezle merhumun o nazik yüzünün mülajını aldı. Ona müdahale edenler olduysa da genç heyecanlı tavrıyla:

"İlerde bir gün belki heykeli yapılırsa lazım olur" dedi.

Mezar usul-ü veçhile kapandı. Kur'an-ı Kerim okundu, dualar edildi ve büyük kaybın verdiği iç burukluğuyla cemaat oradan ayrıldı.

Resminin arkasına, "Rahmetle anılmak, ebediyet budur amma, Sessiz yaşadım kim beni nereden bilecektir." diye yazan Âkif, sessiz yaşasa da, vefatı gazetelerde birkaç satırlık alelade bir haber olarak yayınlansa da unutulmadı.

İstiklal Marşı Şairimiz Mehmet Akif ERSOY'u rahmet ve minnetle anıyoruz.

Vecdi Murat SOYDAN
11/03/2011-Isparta

18 Mart Çanakkale Deniz Zaferi Ve Şehitleri Anma Günü

Bilindiği üzere her yıl 18 Mart'ta yurdumuzda Çanakkale Deniz Zaferi ve Şehitleri Anma Günü etkinlikleri kapsamında törenler yapılmaktadır.

18 Mart Şehitler Günü ve 19 Eylül Gaziler Günü'nde Yapılacak Törenler Hakkında Yönetmelik 24.08.2003 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, 18 Mart'ta Şehitler Günü, 19 Eylül'de de Gaziler Günü adıyla anma törenleri düzenlenmektedir.

O halde şehit ve gazi kelimelerinin anlamları üzerinde durmakta fayda vardır:

Şehit : 1- Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse. 2-Din yolunda canını veren kimse anlamlarına gelir.

Şehitlik, Allah katında peygamberlikten sonra en yüksek mertebedir. Şehitler, Allah'ın sevgili kullarıdır. Cennette onlar için sonsuz nimetler hazırlanmıştır. Arapça, tanık anlamına gelen şehit, Allah'a ya da kutsal saydığı değerlere tanıklık etmek ülküsüyle can veren kişidir. Kur'an, Allah yolunda öldürülenlerin, Allah'ın bağışını ve merhametini kazandıklarını bildirir.

Sakin Allah katında öldürülenleri ölümler sanma. Doğrusu onlar Rableri katında diridirler. Cennet meyvelerinden rızıklanırlar. (Al-i İmran Suresi:169-170)

Buna göre şehitler ölü sayılmamalıdır, onlar diridir; yaptıkları boşa çıkarılmayacak ve dünyada kendilerine tanımlanan cennete konulacaklardır.

Müslümanları, düşmanlarına üstün kılan en mühim esaslardan biri "Ölürsem şehidim, kalırsam gazi" inancıdır. Bu durum ayette iki güzelden biri şeklinde ifade edilmiştir. (Tevbe Sûresi, 52) Yani, mü'min için savaşta iki güzel neticeden biri vardır: Ya galip gelecek, ya şehit olacaktır.

Gazi : 1. Düşmanla savaşan veya savaş yapmış kimse. 2. Savaştan sağ ve zafer kazanmış olarak dönen kimse anlamlarına gelir.

ÇANAKKALE DESTANI

03 Kasım 1914 -18 Mart 1915 tarihleri arasında Çanakkale Boğazı'nda cereyan eden bir seri deniz savaşlarıyla Gelibolu Yarımadası'nda 25 Nisan 1915 - 8/9 Ocak 1916 tarihleri arasında yapılan kara savaşları, Türk tarihinin en şerefli sayfalarını dolduran birer zafer destanıdır. Altı asır dünyaya nizam veren bu millet bitap düşmüştü. Trablusgarp'tan, Balkanlar'dan çekilmişti.

Batılı; "Başka milletlerin, müdafaadan ümidi kestiği anda, Türk milletinin taarruzu başlar!" diyor. İşte Çanakkale savaşları, bunun destanıdır.

Bu destanda; cephaneliğin infilak etmesiyle gözlerinden olan Memiş'in; komutanın: "Vah evladım vah! Gözlerinden mi oldun?" demesine karşılık: "Üzülme paşam, üzülme! Bu gözler göreceğini gördükten sonra bu hale geldi!" şeklindeki cevabı vardır.

Bu destanda; Fransız zırhlısı Büve'nin 610 mürettebatının denize saçıldığı anda; İngiliz zırhlısı Oşin'in, sudaki karıncalar gibi çabalayan düşman askerlerini toplaması için ateş kesen Türk topçusunun civanmertliği vardır. Bu destanda; yolunu şaşırıp, merkebiyle düşman içine düşen, dipçik darbeleri altında mendilini çıkarıp: "Beni komutanınıza götürün!" diyerek, Anzak komutanı karşısında da : "Bizim komutanın size selamı var! Bunlar düşman amma deniz suyu da içemezler! Size tatlı su yolladı!" hilesini yapıp mukabilinde çikolata, konserve olarak birliğine dönen, kıvrak Türk zekasının sembolü olan Saka Hüseyin'ler vardır.

Bu destanda; birkaç kalas, birkaç metre halat ve 30 yardımcısıyla 35,5 santim çapındaki 100 tonluk topu Çimenlik kalesi burçlarından indirip Hamidiye tabyalarına nakleden 65'ini geçmiş imalat-ı harbiye ustası Ramazan Ağa'lar vardır.

Bu destanda Rumeli Mecidiyesi tabyasında 20 dakikalık baygınlıktan sonra 276 kilogramlık üç mermiyi peyderpey atıp İngilizlerin Oşin Zırhlısı'na boğazı dar eden ; Cevat Paşa'nın "Dile benden ne dilersen evladım." demesine karşılık "Bir şey istemem kumandanım." diyen, Paşanın ısrarıyla "Tek tayınla doymuyorum komutanım." deyip çift tayın alan; fakat bir süre sonra "Herkes tek tayın yerken bu ikinci tayın boğazımdan geçmiyor." diyerek kendi isteğinden feragat edip, tayını reddeden "Koca Seyid'ler vardır.

Bu destanda; cephanesi bitmiş geri çekilen askerlere; "Düşmandan kaçılmaz! Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum!" diyen Anafartalar, Conkbayırı muharebelerinin kahramanı Mustafa Kemal vardır.

Ve yine bu destanda, Atatürk'ün Nutuk'ta anlattığı:

“Siperler arasındaki mesafe sekiz metre, yani ölüm muhakkak. Birinci siperdekiler hiçbiri kurtulmamacasına kamilen düşüyor. İkinciler onların yerine geçiyor. Fakat, ne kadar gıpta edilecek bir itidal ve tevekkülle biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakikaya kadar öleceğini biliyor, hiç ufak bir korku ve endişe göstermiyor, sarsılmak yok. Okuma bilenlerin elinde Kur'an-ı Kerim cennete gitmeye hazırlanıyorlar. Bilmeyenler kelime-i şehadet getirerek yürüyorlar. Emin olunuz ki, Çanakkale Savaşları'nı kazanan bu yüksek ruhtur.” dediği bu ruhu taşıyan Anadolu yiğitleri vardır.

Çanakkale Savaşları 8,5 ay sürmüştür. Türk ordusunun karşı koymasıyla Çanakkale, Irak, Filistin cephelerinde bir milyona yakın İngiliz ve Fransız askeri, batıdaki ana cephelerinden uzak tutulmuş oldu. Savaşlar iki taraf için de büyük kayıplara sebep oldu. İtilâf devletleri, Çanakkale'ye önce 70.000 kişi göndermişlerdi. Sonradan bu kuvvet 500.000 kişiye çıkarıldı. Bunun 400.000'i İngiliz, 79.000'i Fransız ordusundandı. İngilizlerin kaybı 115.000'i ölü, yaralı, esir ve memleketine gönderilen; 90.000'i hasta olmak üzere 205.000 idi. Fransızların kaybı 47.000 idi.

Genel Kurmay Başkanlığı Askeri Tarih Stratejik Etütler Daire Başkanlığı verilerine göre kaybımız şu şekildeydi:

Şehit: 55.127

Hastanede Şehit Düşen: 21.498

Toplam Şehit: 76.625

Yaralı: 100.177

Kayıp: 10.067

Hava Değişimi: 64.440

Toplam Zayiat: 251.309 'dur.

Çanakkale Savaşları, maneviyatın maddiyatı yendiği yer olma özelliği ile dünya tarihi üzerinde de büyük etkilere neden olmuş, asırlardır avrupalılar tarafından sömürülen ülkelerin bağımsızlık fikrinin kuvvetlenmesine yardımcı olmuştur. Çanakkale Zaferi, Türk milletinin kaderini olumlu yönde değiştirmekle kalmayıp, dünya milletlerinin düşünce yapısının değişimine de büyük etki etmiştir.

Çanakkale Zaferi, hiç kuşkusuz sonuçları itibarıyla tarihin akışını ve her şeyden önemlisi Türk ulusunun kaderini değiştiren çok önemli bir başarıdır. Çanakkale Zaferi, vatanın bütünlüğü ve ulusun bağımsızlığı söz konusu olduğunda, Türk milletinin neleri başarabileceğinin en güzel kanıtıdır. Tarihte eşine az rastlanır çok uluslu bir güce kanları ve canları pahasına dur diyen ve tüm dünyaya "Çanakkale geçilmez" dedirten büyük Türk milleti ve onun bağrından çıkan kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri, dün Çanakkale'de olduğu gibi, bugün de Çanakkale muharebelerini kazandıran yüksek ruha sahip olarak, ülkesine ve milletine yönelik her türlü tehdit ve tecavüzü bertaraf edebilecek güç ve kararlılıktadır.

Çanakkale Savaşları tarihin dönüm noktalarından birisidir. Hele ki, Seyid Onbaşı'nın 215 okkalık (275 kg) gülleyi bir başına kaldırıp, ağzına sürdüğü topla Ocean zırhlı gemisini boğazın kanlı sularına gömmesi, Çanakkale Savaşı'nın dönüm noktasıdır. İkinci çayını İstanbul'da içeceklerini düşünen haçlı zihniyeti, aylarca süren göğüs göğüse mücadeleden sonuç alamayınca, denizden Gelibolu sahilindeki topçu bataryalarını yıkarak ilerlemeyi düşünüyordu. Fakat bu hamleyi yaparken Seyid Onbaşı'yı hesaba katmamışlardı. Düşman saldırısı sırasında kısa bir süre baygınlık geçiren Koca Seyid, kendine geldiği zaman, etrafındaki bütün askerlerin şehit düştüğünü gördü. Düşman donanmasının boğazı geçmek üzere olduğunu görünce kendini toparladı ve tarif edilemez bir kuvvetle, top güllisini sırtladı. Daha önce top mermisi kullanmayan Koca Seyid'in ilk iki hamlesi boşa gitti ama üçüncü top, Ocean zırhlısını delip geçmeye ve düşman askerlerinin, karşılarında koca bir ordu durduğuna inanıp kaçışmalarına yetti. Tek başına koca ordu kadar korku saçan Koca Seyid'in bu kahramanlığı dillere destan oldu. Seyid Onbaşı, savaşın ardından Balıkesir'deki köyüne döndü ve burada mütevazı bir hayat yaşadı. Ömrünün sonuna kadar bir fabrikada hamallık yapan, devletin vermek istediği maaşı kabul etmeyen Seyid Onbaşı, 1939 yılında zatürreden öldüğünde, geriye, mertlik, iyilik bıraktı. Havran ilçesindeki Çamlık Köyü'nün adı, artık Kocaseyit Köyü.

Koca Seyid'in madalyası bile yoktu. O da "Müracaat et, sana madalya versinler, maaş bağlasınlar" diyenlere, "Biz madalya için, maaş için dövüşmedik. Ya şehid olacağız ya gazi dedik. Ücretini Cenab-ı Allah'tan bekledik ve rabbim bize gazilik rütbesini nasib etti" demiştir.

1939 yılının Aralık ayında vefat eden Koca Seyit geride maddî hiç bir servet bırakmamıştı. Madde bakımından belki dünyanın en fakir insanıydı, fakat, şanlı tarihe mal olan şanlı hatıralar bırakmıştı.

Aşağıdaki hatıra Seyid Onbaşı ile Atatürk arasında geçmektedir :

Çanakkale Savaşları biteli 21 yıl olmuştur. Havran'a gelen Atatürk Kaymakam ve hazır bulunanlara Koca Seyid'i tanıyıp tanımadıklarını sorar. Üzüntüyle tanımadıklarını görür ve "Bana, o yiğidi bulup getirin. Sizi, onunla tanıştırmak istiyorum. Yaptığınız, milletin kahramanlarına vefasızlıktır. Kendisini tanıyın ki, bu topraklar üzerinde yaşamının bir bedeli olduğunu bilirsiniz." der. Koca Seyid'i bulurlar, Havran'a getirirler, traş ettirirler, nahiye müdürünün elbiselerini giydirebilirler ve Atatürk'ün karşısına çıkartırlar. Atatürk "Koca Seyid bu elbise sana çok yakışmış, nereden satın aldın?" diye sorunca Koca Seyid, "Paşam, geldiğinizi haber verdiler, çok sevindim, beni arattığınızı duyunca dünyalar benim oldu. Bana bu elbiseyi giydirdiler. Kaymakam bey öyle uygun gördü." diyerek cevaplar. Bunun üzerine Atatürk orada bulunanlara; "Siz vatan için, millet için, namusu için canını ortaya koyan

böyle insanları bu kadar mı yorsunuz? Eğer siz onları tanımazsanız geleceğinizi göremezsiniz. Hedeflerinizi bilemezsiniz.” diye sitem eder.

Çanakkale Savaşları'nı benzersiz kılan, işgalci devletlerin dönemin en muazzam savaş gemileri ve binlerce askeri ile boğazı kuşatıp arsızca saldırması değil, gökten yağmur gibi yağan ateşe göğsünü siper eden aziz Mehmetçik'tir.

Çanakkale'yi Çanakkale yapan, bitmek tükenmek bilmeyen düşman mermilerinin sesi değil, yaralı düşman askerini sırtına alarak onu düşman mevzisine kadar götürerek, işgalci askerlere insanlık dersi veren kahraman Mehmetçik'tir.

Mehmetçik ismi nereden geliyor, hiç düşündünüz mü?

Türk ordusunun kahraman askerine unvan olarak verilen “Mehmetçik” simgesinin kökeni İslamiyet öncesi Türk medeniyetine kadar uzanmaktadır. Atalarımız daha Orta Asya'dayken belirli eşyaları, cisimleri ve şekilleri belirli manalara simge yapmışlardır. Mesela, “ok” Tanrı'ya bağlılığın, “yay” da bu bağlılığın cihana yayılmasının simgesi idi. Keza davulun, tuğun devlet şeklinde değişik anlamları vardı. Doğal olarak Türk ordusu içerisinde görev yapan askerler için de bir simge geliştirilmişti. Bu dönemde Türk ordusu içerisinde görev yapan askerlere alp, alp er, alperen vb. unvanlar verilmekte idi. Bu unvanların verilmesinin temel nedeni askeri kişiliğin bir kişiye ait olmaması, tüm ulusu temsil etmesi nedeniyle olmuştur.

İslamiyet sonrası Türk ulusunun oluşturduğu devletler içerisindeki ordularda görev alan askerlere Mehmetçik unvanının verilmesi görülmeye başlanmıştır. Bu durumun gerekçesi ise şu şekilde ortaya konmaktadır: İslam dini benimsendikten sonra uluslar üzerinde özellikle bu dinin peygamberi olan Hz. Muhammed'e (s.a.v.) karşı bir hayranlık oluşmuştu. Oluşan bu hayranlık üzerine insanlar doğan erkek çocuklarının birçoğuna Mehmed ismini vermişlerdir. Bu isim daha sonra Mehmet şekline dönüşecektir. Mehmet isminin kullanımı günümüzde de yaygın şekilde görülmektedir. Özellikle kırsal kesimde yaşayan insanlarımızın bir çoğu doğan erkek çocuklarına Mehmet ismini koymaktadırlar.

Mehmet isminin kullanım alanının bu kadar geniş olması sonucunda zamanla askere giden erkek evlatlar için söylenen bir deyim haline dönüşmüştür. Tüm Türkiye'de bu şekilde anılan askerlerimizin bu adı alması zaten cesaret ve kahramanlığının sonucu olmuştur. Bütünü kahraman olan bir milletin fertlerini ismen ayırt etmek, kahramanlıklarını sayabilmek ise imkansızdır. İşte onların hepsini bir tek adla bağrına basmak için Türk milleti, adları ayırt edilemeyen evlatlarının hepsine birden bir sevgi, kendisini savaş alanlarında tanıyan düşmanları ise bir saygı nişanesi olarak Mehmetçik demiştir. Mehmetçik bütün Türk ordusunun simgesidir. Mehmetçik bir isim değil bir fikirdir, bir amaçtır.

Mehmet isimli şiirimde bu konuyu şu şekilde açıklamıştım:

MEHMET

“Baba” dedi çocuk,
“Benim adım neden Mehmet?”
“Dedenin adından gelir.” dedi adam.
“Askerlere, neden Mehmetçik derler?” dedi çocuk.
“Her Türk doğuştan askerdir,
Asker ocağı ise, Peygamber ocağıdır,
Aslı ise, Muhammed'dir Mehmet'in.” dedi adam.
“Ben büyüyünce asker olacağım,
Düşmana kurşun sıkacağım.” dedi çocuk.
Büyüdü zamanla o küçük çocuk.
Mürüvvetini, ben ölmeden göreyim.” dedi annesi.
Ondokuzunda evlendirdi Mehmet'ini.
Bebeleri daha doğmadan asker oldu çocuk.
Düşmanla çarpıştı, yiğitçe savaştı,
Alçakça pusuya düşürüldü.
“Mehmet şehit oldu.” dediler.
“Şehitler ölmez! vatan bölünmez!” dedi babası.
“Vatan sağ olsun!” dedi annesi.
Mehmet'in bir oğlu oldu,
Hatırasını yaşatmak için ismini “Mehmet” koydular.
Büyüdü zamanla o küçük çocuk.
“Dede.” dedi çocuk,
“Benim adım neden Mehmet?”
“Çünkü deden gazi,
Baban şehit,
Aç ellerini semaya
Dua et.
En kutsal emanet,
Vatan!

Vatan cennet ise
Adın ile cennet.
Senin adın bunun için Mehmet!" dedi dedesi.

Vecdi Murat SOYDAN

YABANCI ASKERLERİN ANLATIMI İLE ÇANAKKALE

O günleri yaşamış düşman askerlerinin anlatımıyla Çanakkale izlenimleri :

“Bayraklar dalgalanıyor, borular öttürülüyor ve dalgalar halinde üzerimize geliyorlardı. Ben makinalı tüfeği sabitleştirdim ve oturduğum yerde namluyu öne ve arkaya çevirerek ateş ediyordum. Nişan almıyordum ama iskalamak olanaksızdı. İki yüz metre bile yoktu aramızda. Çok kalabalıklar ve arazinin kayalık olması nedeniyle yayılamıyorlardı. Bir açıklıktan geliyorlardı üzerimize. Biz bu uçtaydık ve onlar da öteki uçtan geliyorlardı. Ben ateş ediyordum, iki numaram mermi şeridini tutuyor ve kutudan yeni şeritler çıkartıyordu. Diğerleri tüfekleriyle ateş ediyorlardı. Ateşin etkisini göremiyorduk, sanki büyük bir nesneye ateş eder gibiydik. Tek tek insanlar yoktu karşınızda. Her şey birden sona erdi ve birden önümüzde kimse kalmadı...”

“Avrupa’da hiçbir asker yoktur ki -bu ifadenin altını çiziyorum- Türklerle mukayese edilebilsin. Almanların müdafaada gayet iyi oldukları kabul olunabilir. Fakat siperlerde onlar dahi Türklerle kıyas edilemez. Misal olarak Gelibolu’yu zikretmek isterim. Orada bizim gemi ateşlerimizle büyük zayiata uğrayan kıtalar, Türk olmasalardı yerlerinde kalamaz ve derhal değiştirilirlerdi. Halbuki Türkler bütün muharebe müddetince yerlerinde kaldılar.”

“Türklerin içinde iriyarı biri vardı, neredeyse iki metrenin üstünde olmalıydı, bizimki de en az onun kadar iriydi. Sanırım prestij için iri adamlarını seçmişlerdi. İkisinde de beyaz bayraklar vardı. Ve ortada duruyorlardı. Ben ölüleri gömenlerden biri değildim ama siperin kenarına oturdum ve bir süre sonra yanlarına gidip Türk’e sığır kavurması ikram ettim. Gülümsedi, çok sevinmiş göründü ve o da bana ipe dizilmiş incir verdi. Jacko adını verdiğimiz Türk askerlerinden ben de, bizimkilerin hepsi de pek hoşlanmıştık. Onun için kötü bir söz söylendiğini duymadım, temiz dövüşürlerdi ve dünyanın en cesur insanlarıydı. En yoğun ateş karşısında bile durmazlardı, adeta fanatik insanlardı. Onlarla ateşte karşılaştığımızda çok esaslı insanlar oldukları sonucuna vardık...”

KENDİ CENAZE NAMAZINI KILAN ŞEHİTLER

Kirte muharebeleri sırasında bölükler arka siperlerde hücum sıralarını beklemektedirler. Tüm askerler süngü takmış siperlerden fırlamaya hazır. Sinirler gergin. Bütün dudaklar kıpır kıpır dualar okunuyor, Kelime-i Şahadet getiriliyor. Süre uzuyor. Yüzbaşı erlere sesleniyor... “Yavrularım... Aslanlarım... Biraz sonra Cenab-ı Rabbül Âlem’in huzuruna varacağız. Abdestsiz gitmeyelim... Haydi! Tüfeklerimizin kabzalarına ellerimizi sürüp, hep beraber teyemmüm edelim...” Teyemmüm edilir. Bekleme devam etmektedir. Biraz sonra Yüzbaşı; “Çocuklarım.Saniyorum biraz daha bekleyeceğiz. Önümüzde biraz daha zaman var. İleride arkadaşlarımız şehit oluyorlar. Hem onlar için, hem de vakit varken kendi cenaze namazımızı kılalım.KÂBE karşımızda...” Arkadan Of’lu Ali Çavuş bağırır. “ER KİŞİ NİYETİNE!...” O gün yapılan hücumda, kendi cenaze namazını kılan pek az kişi sağ kalabilmişti. Onlar Allah’a verdikleri sözü tuttular.

BİR MECİT

Kocadere Köyü’nde kurulan sargı yerine getirilen yaralılarından yarası oldukça ağır olan Lâpseki’nin Beybaş Köyü’nden Halit, komutanın elbisesine yapışır. Nefes alıp vermesi oldukça zorlaşmasına rağmen tane tane kelimeler dökülür dudaklarından:

“Ölme ihtimalim çok fazla. Bir pusula yazdım. Arkadaşıma ulaştırın.” Tekrar derin derin nefes alır, defalarca yutkunur ve devam eder,
“Ben... Ben, köylüm Lâpseki’li İbrahim Onbaşı’dan bir mecit borç aldım. Ölürsem söyleyin hakkını helal etsin.” ve son nefesini verir.

Aradan fazla zaman geçmez, sürekli gelen yaralılarından şehit olanların üzerlerinden çıkartılarak komutana ulaştırılan künyeler, eşyalar ve mektuplar arasından çıkan bir pusulada şunlar yazmaktadır:

“Ben Beybaş Köyü’nden arkadaşım Halil’e bir mecit borç verdim. Kendisi beni göremedi. Biraz sonra taarruza kalkacağız. Belki ben dönemem. Arkadaşıma söyleyin ben hakkımı helal ettim.”

ŞEHİT YARBAY HASAN BEY

Fransız ölüleri arasında bir kıpırtı gördü, oraya yöneldi. Yerde yatan bir Fransız neferinin üzerine eğilerek omzundan tutup çevirdiğinde Fransız elindeki kasaturayı Yarbay Hasan Bey’in göğsüne sapladı. Göğsü kan içinde kalan Yarbay Hasan Bey’in “Allah şahidim olsun ki Fransız’a kötü bir niyetle yaklaşmadım.” dediği duyuldu. Alay imamı başında Kuran okumaya başladı. 7-8 ayet okumuştur ki Yarbay Hasan Bey; “İmam Efendi, La Havle Vela Kuvvete İlla Billahi Aliyyil Azim duasını 33 kere okuyunuz.” dedi ve duayı kendisinde tekrar ettikten sonra “Beni ayağa kaldırınız.” dedi. Tabur komutanları ayağa kaldırdıklarında, “La İlahe İllallah Muhammedün Resulallah.” dedi. İleriye bakarken yüzünde bir tebessüm belirdi ve yüksek sesle “NİÇİN ZAHMET BUYURDUNUZ YA RESULALLAH!” diyerek ruhunu teslim etti.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

- Sultan Abdülhamid'in olayları kırk yıl önceden görerek Çanakkale'deki tabyaları güçlendirdiğini ve elden geçirdiğini, bazı yeni tabyaları inşa ettirdiğini, onun yaptığı çalışmaların belki de savaşın seyrini değiştirdiğini,
- Avustralya'nın ve Yeni Zelanda'nın gençlerinin "Avrupa'yı Almanlardan kurtarmak ve Avrupa'nın özgür kalmasını sağlamak" propagandasıyla toplandığını, bu gençlerin daha önce Gelibolu denilen yerin adını bile duymadıklarını,
- İngilizlerin sabah saatlerinde girdikleri boğazı ellerini kollarını sallayarak, canlarının istediği her yeri bombalayarak geçebileceklerini zannettiklerini, akşam beş çayını Marmara Denizi'nin ortasında içmeyi planladıklarını, İstanbul üzerine bahisler kurduklarını,
- Osmanlı Devletinin elinde sadece 26 deniz mayını kaldığını, Nusret Mayın Gemisi'nin kaptanı Tophaneli Hakkı Binbaşı'nın mayınları nereye ve ne zaman bırakması gerektiğinin bir gece önce rüyasında bir yüce kişi tarafından kendisine bildirildiğini, bu mayınların hiç akla gelmeyecek biçimde Ertuğrul Koyu'nda kıyıya paralel olarak döküldüğünü, İngilizlerin boğazı defalarca dikine kontrol etmelerine rağmen bu mayınları tespit edemediklerini çünkü bu mayınların son mayın kontrolünden sonra sabaha karşı bırakıldığını,
- İngilizlerin 18 Mart faciasının suçlusu olarak mayın taramacıları sorumlu tuttuğunu, hepsinin kurşuna dizdirildiğini, savaş bittikten yıllar sonra her iki ordu arşivleri açıklanıp gerçekler öğrenilince bu askerlerin ailelerinden özür dilendiğini, tazminat ödendiğini, iade-i itibar yapıldığını ve şerefli birer asker olarak öldüklerini ilan ettiklerini,
- Mısırdaki toplanan askerlerin kayıtlarını tutan bir katibin sürekli "Australia and New Zealand Army Company/Avustralya ve Yeni Zelanda Ordu Birliği" yazmaktan sıkıldığını pratik bir çözüm olarak bu kelimelerin baş harflerini alarak ANZAC kısaltmasını bulduğunu, bu kısaltmanın dünya tarihine geçtiğini,
- Çıkarma beklenmediği için küçük bir takımdan başka hiçbir askeri birliğin bulunmadığı koya çıkan 4.000 İngiliz askerine Yahya Çavuş ve arkadaşlarının eski tip piyade tüfekleriyle 18 saat boyunca karşı koyduğunu, mermi israfı yapmamak için asla tek dolaşan hedeflere ateş edilmediğini, neredeyse hiç bir mermi israfının yapılmadığını, düşman askerlerinin orada çakılı kaldığını, bir santimetre ilerleyemediklerini, takım komutanlarının üstlerine telsizlerinden verdikleri raporlarda karşılarında kalabalık bir makineli tüfek birliğinin bulunduğunu bildirdiklerini, dışarıdaki kıyıyı gören İngiliz askerlerinin çıkmak istemediklerini bunun üzerine komutanlarının onlara arkalarında ateş ederek zorla savaşmaya gönderdiklerini, havadan savaşın seyrini takip etmekle görevli bir İngiliz pırpır uçağının pilotunun kıyıda 50 metre açığa kadar denizin kıpkırmızı kan ile dolduğunu gördüğünü, bunun hayatında gördüğü en korkunç şey olduğunu söylediğini,
- Savaş istatistiklerine göre bir m²'ye 6.000 mermi düştüğünü, bu oranın dünya savaş tarihinin en yüksek oranı olduğunu, havada iki merminin çarpışma ihtimalinin 600 milyonda bir olduğunu, bu çarpışan mermilerden Çanakkale'de onlarca bulunduğunu, savaş gazilerinin "Cehennem diye bir yer vardır,biz orayı gördük." dediklerini,
- Galatasaray Sultanisi (Lisesi) öğrencilerinin okul sıralarını bırakarak cepheye koştuklarını, 15-16 yaşlarındaki bu fidanların hepsinin tek bir saldırıda İngiliz makineli ile biçildiğini, olayı gören bir Türk askerinin yıllarca ağzını bıçak açmadığını ve ne zaman Çanakkale'den bahsedilse hüngür hüngür ağladığını,
- Darü'l Fünun'un tüm son sınıf öğrencileri şehit olduğu için o sene hiç mezun vermediğini,
- Gömülemeyen ölülerin on binleri bulunduğunu, ortalığın kokudan ve sineklerden geçilmediği, domuzun bile yaşamayacağı şartlarda askerlerin savaştığını, ilk ateşkesin dostluk gösterisi değil, şartların her iki taraf için de artık kaldırılamayacak kadar ağırlaştığı için zorunlu olarak alındığını, iki tarafın askerlerinin o gün arkadaşlık yaptıklarını, birbirlerine sigara, yiyecek ve tespih, yüzük, rütbe gibi ufak tefek hediyeler verdiklerini, bu manzarayı gören bir Türk subayının "gören insanın zalimleşeceğini, bir zalimin de insanlaşacağını" ifade ettiğini,
- Ortılığı basan sinekler yüzünden hiçbir yiyecek maddesinin birkaç tane sinek yutmadan yenilemeyeceğini, salgın hastalıkların da savaş kadar can aldığını, Çanakkale Savaşları'nda daha önce hiç bilinmeyen zeka ürünü hileler ve aldatmacalara başvurulduğunu, Türklerin soba borularından top bataryaları yaptığını ve bu şaşırtmacanın işimize çok yaradığını, askerlerin tahta düzenekler yaparak siperden hiç çıkmadan tüfek atışı yapabildiklerini, bomba fırlatan düzenekler yapıldığını, İngilizlerin Türk topçusunu yanıltmak ve zaten az olan mühimmatı boşa harcatmak için tahtadan kocaman gemiler inşa edip yüzdürdüklerini, toprağın altında bile savaş olduğunu, her iki tarafın tüneller açarak düşman siperlerinin altına kadar gelip patlayıcı yerleştirdiklerini, bu şekilde iki tarafın da çok kayıp verdiğini,
- Çanakkale seferinin son direnişinin ileride vatanı bir kere daha kurtaracak ve cumhuriyeti kuracak olan genç liderimizi tüm dünyaya tanıttığını, müslüman ülkelerde Mustafa Kemal'in kahraman ilan edildiğini, kartpostallarının ve posterlerinin kapış kapış satıldığını,
- Çanakkale'de doktorların askerlerden daha çok yorulduğunu, binlerce yaralıyla ilgilenmek zorunda kaldıklarını, ümitsiz vakalarla hiç ilgilenilmediğini ve kurtulma şansı olanlara öncelik verildiğini, bir Türk doktoruna kendi oğlunun yaralı olarak getirildiğini, "Kurtulma şansı yok." diye oğlunu tedavi etmediğini, hemen bir sonraki yaralıyı istediğini, yaralılardan ancak ertesi gün başını alabildiğini ve o zaman da oğlunun mezarına gidebildiğini,

- Savaşta Türk ordusunun tek bir pırpır uçağı olduğunu, bu uçağın arada sırada askere moral vermek için uçtuğunu, bu uçağın tüm birliklerimizin sevgilisi olduğunu ve ona "Tek Kuyruk" adını taktıklarını,

- Savaşın özellikle sonlarına doğru ordunun istihkakları azalttığını, askere günde sadece yarım ekme verilebildiğini, bu ekmeğin de taş gibi kuru olduğunu, açlık içinde siperlerde yaşayan Mehmetçiklerin ayakkabı köselelerini kaynatıp çorba niyetine içmeye çalıştıklarını,

Medeniyetin öncüsü İngilizlerin beyaz bayrak sallayan Türk askerlerini kurşuna dizdiğini, esir askerlerimizi tahta barakalara doldurarak diri diri yaktıklarını, esir alınan aç Türk esirlere maymunlara fıstık atar gibi yiyecek kısıntıları atarak eğlendiklerini, Türk askerinin savaşta silahsız düşman askerini öldürmediklerini hayretle gördüklerini, bu sayede çok sayıda İngiliz ve Anzak'ın ölümden döndüğünü biliyor muydunuz?

Kutsal vatan topraklarımızı canları pahasına koruyarak şehitlik onuruna erişen aziz şehitlerimizi minnet ve şükranla anıyoruz.

Ne mutlu Türk'üm diyene!

Araştıran ve yazan :
Vecdi Murat SOYDAN
18/03/2011-Isparta

SEVGİLİYE MEKTUP (1)

- Sevgiye dair örnek mektup - (kurgudur)

"SEVGİNİN TARİFİ YAPILAMAZ, SADECE HİSSEDİLİR."

Ahhh benim gül goncası biricik prensesim. Sesim, bitmez tükenmez nefesim. Aşk ile duygulanmak sadece sana mı mahsus benim kınalı biricik bebeğim. Biliyorum, mevzu aşk ve sevgi olunca sevgiliye verilen değeri göstermek adına yazılmış ve yazılmamış tüm kelime ve cümleler bile ne kadar etkisiz ne kadar kifayetsiz kalıyor değil mi? Seni çok iyi anlıyorum. Çünkü ruhlar birbirlerini anlar sevgilim. İkimizin ruhu ezelde buluştu ve yeryüzüne sevgi tomurcuğu misali indirildi. Bir elmanın bir yarısı sen, diğer yarısı ben.

Kalbim, ahhh kalbim, her bir tik-tak sesi, biri senin, diğeri benim için. Kalbimin bir yarısı sen, bir yarısı ben. İşte ikimiz. Biliyor musun ben seni tanımadan önce, bir hiçtim. Bilir misin, el değmemiş ve kimse tarafından ayak basılmamış bir adacık nasıl ki mahsun ve kimsesiz bir yetim gibi boynu bükükse, işte ben de öyleydim. Ta ki, sen benim yüreğime dokunana, ta ki bana elini uzatana dek. İşte ben buyum. Seninle mutlu, seninle huzurluyum. Sana rastlayışımla, Sevgi Adası'na döndüm sanki. Her bir uzvum, baharı bekleyen kurumuş ağaç dalları misali senin sevginle canlandı. Yüzüm güldü. Neşe geldi, can geldi bana. Neşe getirdin; can suyu misali can verdin damarlarıma. Yüreğim kıpır kıpır oldu sayende. HOŞGELDİN, SEFALAR GETİRDİN GÜLÜM. İşte ben buyum. Varlığınla anlamlı, yokluğunla bir hiçim. Ben aslında SEN'im. Sen ise ben. Senin ya da benim kim olduğumuzun ne önemi var ki? Bizim adımız SEVGİ. Bir bütünü, önemli olan budur. İki ruh birleşti ve BİZ olduk. Ben, Sen'im. Yetmez mi?

Kendimi yeryüzünde yaşayan milyarlarca insan arasında o kadar şanslı görüyorum ki. Bana nasip oldu bu gönül fethi. Daha ne olsun. Önemli olan, fethetmek değildir, orada kalabilmektir. Kalmasını bilmektir. Bu da ancak, birbirimize duyduğumuz mucizevi sevginin ve saygının devamı ile mümkündür. Platonik devam eden nice aşklar vardır ki, aslında başlamadan bitmiştir. Bir kandırmacadan ibarettir bu türlü aşklar. Tek taraflı yaşanan aşk ve sevgiler sevgi de, aşk da değildir. Dilerim, vuslata bir an önce ereriz seninle prensesim. Sana doyasıya sarılabilmek, öpebilmek, koklayabilmek. Ahhh benim nazlı çiçeğim; bir bilsen, öyle çok isterim ki bu rüyanın gerçekleşmesini. Elinden tutabilmek, gözlerine doyasıya bakabilmek mutlulukların en güzeli olmalı.

Biliyor musun, bir mum misali eriyip bitmekten korkuyorum ben. Seni ilk gördüğümde, öyle sanıyorumki, kalbim dakikada 150 kere atacak. Yüzüm kızaracak heyecandan. Ellerim titreyecek. Tüm bedenim benim olmaktan çıkacak. Bunları düşünmesi bile ne kadar güzel. İşte sevgi budur. Heyecan duymuyorsa bir insan, bil ki orada sevgi de azalmıştır. Ben, hep aynı duygular içindeyim. Bir kartopu misali, gittikçe büyüyor sana olan bitimsiz sevgim.

Aşk, kanun dinleseydi aşk olmazdı ki adı. İkimiz, kendi kanunumuzu kendimiz yazdık. Aşkın kanunu bu. Yüce sevgimizin ölümsüz eseri. Dursun istiyorum, zaman dursun ve bizler zamanı esir alalım. Ömrümden diyorum yıllarımı sana versem, karşılığında ise senden sadece ve sadece bana vefa duygusuyla bağlı kalmanı istesem, sevgini sunmanı istesem, çok şey mi istemiş olurum. Benim yaşam sevincimsin. Işığımın. Gönlümde çağlayan sevgi pınarımsın. Bu pınar hiç kurumasın, birlikte yaşatalım ve hep mutluluğa doğru yol alalım. Bu yol ki, meşakkatli, çetin. Yer yer dikenli ve mutlaka ama mutlaka bir yerlerimizi kanatıyor. Gececeğiz bu yollardan, ikimiz de geçeceğiz. Birlikte, sadece ikimiz. El ele, gönül gönüle verirsek, hangi engel bizi yıkabilir ki? Yeter ki güvenelim birbirimize. Her zaman ve her koşulda bir olalım. Zaten ruhlarımız ve gönüllerimiz bir değil mi? Senin adın sadece dudaklarımda değil, yüreğime kazınmış. Dilimdedir adın. Dilim lâl olmuşsa, boşuna mı olmuş. Bu aşkımız saf, bir bebek kadar masum ve tertemiz. Sevgi secdesine kapandık bile sen ve ben. Yoksa birbirimize nasıl bağlı kalabilirdik ki değil mi? Günahsız bir sevgi bu. Karşılık bulan ama çıkarsız bir sevgi. İşte sevginin mucizevi gücü budur. Aşk haremimde bir tek sevgiliye yer verdim ben. Gönül gözümle sevip, ruhumla gördüğüm, hissettiğim yalnızca ve bir tek sevgiliye. O da sensin aşkım. İlgiden, sevgiden yoksun kalmak, sadece ve sadece ölü beden ve ruhlara özgüdür. Sana kıyabilir miyim ben? Mahrum edebilir miyim sevgimden. Sana gelen her türlü dert ve ızdırap bana gelsin. Ben sana hiçbir şekilde zarar gelmesini istemiyorum. Varlığım yoluna kurbandır. Geçtiğin toprak, bastığın kuru yaprak olayım.

Sarhoş olmak, ahhhh, zaten ben varlığınla çoktan sarhoş olmuşum. Kurtuluş yolu, vuslattır sevgili. Ne zaman birbirimize kavuşursak, işte o zaman kurtuluşumuz olacaktır. İşte o zaman, sana, soluklarımdan bir şifa değil, binlerce şifa sunmaya and içtim. Bu uğurda canımı koydum ortaya. Canım sana feda olsun ey sevgili. Tüm her şeyimle seninim. Seni sevmek, Allah ve peygamberden sonra gelen en büyük lezzet. Bu lezzeti benden esirgeme ne olur. Kollarım her gece seni sarıyor, damarımdaki kan seninle anlam kazanıyor çünkü kalbimde sen varsın ve kalbim her bir uzvuma kanımı pompaladıkça, seni taşımış oluyor. Seninle hayat buluyorum. Göklereki tüm yıldızlar bizimdir sevgili. Sen zaten bir yıldızsın. Kalbime sığdıramamışım ki seni, göklere nasıl sığdırayım mukaddes ismini.

O beklenen güzel günler yakındır sevgili. Sabır, işte bütün mesele bu. Benim bir türlü rıza gösteremediğim, ama

senin tüm benliğinle inandığın değer sabır. "Beklenen gün gelecekse, çekilen çile kutsaldır." derler. Çilemiz, sabrımız, ikimizi de o beklenen, özlenen güzel yarınlara götürecektir. İnanalım ve sabırla bekleyelim yeter ki.

Allah'a emanet ol gül goncası. Henüz vakit bu vakit değil. Gül goncası büyüyecek, görkemli bir gül olacak ve ancak o zaman koklanacak. İşte o zaman sadece bana mahsus, sadece benim koklayabileceğim bir gül olacak. O gül sensin. Benim her şeyimsin. Seni senden de çok seviyorum benim biricik elma şekerim.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
10/04/2011

MEKTUBUNUZ VAR !

MEKTUBUNUZ VAR !

80 li yıllar... o yıllar ne güzel yıllardı.. vefa vardı o yıllarda. Arkadaşlık, dostluk vardı. Borç para alınırken, ' senet ' yapılmaz, söze itibar edilirdi.Domatesler lezzetli ve hormonsuz, her şey doğaldı. Şarkılar kaliteli, sanatçılar seçkindi. Kitap okumaya meraklı bir gençlik vardı.Herkesin evinde telefon olmasa da, okumak için en az bir gazete bulunurdu. SEVDİM SENİ BİR KERE denmişse, sevilmişti yürekten sevgili. Sevgide riyakarlık,onursuzluk sayılırdı. 80'li yıllar herşeye rağmen çok güzel yıllardı... O yıllarda yaşamış olmaktan dolayı, kendimi çok şanslı hissediyorum :)

Bizlerin robotlardan farkı,duygularımızın olmasıdır. E-mailler çıktığından beridir, mektupların, kartpostalların hatta telefonların da papuçları dama atıldı. Gerçi şimdilerde dam da kalmadı, her yer çok katlı otoparka döndü, sokaklar caddeler delik deşik oldu. Nasıl ki, " Tüfenk icat oldu, mertlik bozuldu."Şimdi, kopyalayarak herkese gönderdiğimiz duygudan uzak, ruhsuz, kuru "günaydın"lar dışında ruhumuzu ve yüzümüzü aydınlatacak güzel sözlere o kadar hasretiz ki?

Yaşları en az benim kadar olanlarınız bilir. 15- 20 yıl öncesine kadar bayram tebriklerini kendi ellerimizle özenle seçer, sevdiklerimize birbirinden güzel kartpostallar gönderirdik.Lütfen hatırlayınız,bunu yaparken kartpostalları kendi zevkimizden ziyade karşı tarafın beğenisini de düşünerek yapardık. Sevdiklerimize birbirinden güzel anlamlı ve duygu dolu özenle seçtiğimiz kelimelerden kurulu mektuplar da gönderirdik. Gönderdiğimiz mektuplar daha açılmadan, ellere alınır alınmaz zarfa ve kağıda kokularımız siner, bizden bir parça yüreklerde ve ellerde hissedilirdi. Sevdiklerimiz gönül gözleriyle sanki o an bizleri görürler, bir başka heyecan duyarlardı. Ben, kendimden biliyorum. Bu heyecanı çokça da yaşadım. O vakitler 14-15 yaşlarındaydım. Haftalık olarak yayımlanan Hey dergisi, Hayat dergisi ve Ses dergisini hiç kaçırmazdım.Yine haftalık olarak yayımlanan Milliyet Çocuk ve Türkiye Çocuk dergilerini de alır okurdum. Harçlığım yetmediğinde babamdan utana sıkıla harçlık ister, nerde kullanacağımı söyledikten sonra babam hiç tereddütsüz bana harçlığımı verirdi. Çünkü, söz konusu okuma arzumdu.Babamın, hatıra defterinde de belirttiği üzere ve benim yeni öğrendiğim bir gerçek vardı bu hususla ilgili: "Murat, yeter ki okusun, yurduma yararlı bir kişi olarak kazanılsın" notunu düşmüştü defterine. Babam öldükten hemen sonra ise,maddi durumumuzun gittikçe zayıflaması nedeniyle bu dergileri almaya son vermek zorunda kaldım.

Rahmetli babam, kültürlü, kendini aşmış, ileri görüşlü çok okuyan, çok düşünen, bilgili bir insandı. Okuma sevdası ve merakı bana babamdan geçmiştir. Cebindeki son parayı kültür dergilerine ve ansiklopedilerine verdiğinde, içinin yandığını, ezildiğini, gözlerinin dolduğunu derinden hissedirdim. Aylık olarak çıkan Yıllarboyu Tarih isimli kültür dergisini yıllardır alır ve evimizin bir köşesinde itina ile saklardı. İyi bilirim, parasızlıktan bu derginin aylık fasiküllerinin bazılarını alamamıştır. Bu dergileri hala saklarım ve eksik sayılarını gördükçe, içim hep burkular, gözlerim dolar. O an gözümün önüne babam gelir,, 43 yaşındayken, daha olgunluk çağındayken ahiret alemine göç eden babam gelir aklıma. O an, dokunsalar ağlarım.

Babamdan miras olarak bana kitapları, ansiklopedileri, ve dergi fasikülleri kaldı. Parasızlıktan maalesef ciltlendirememişti bu dergileri. Yıllar sonra bana nasip oldu bunları ciltlettirmek. Şimdi kütüphanemin bir köşesinde yıllardır babamın "canlı" hatıraları olarak yerlerini aldılar. Babamın elleri değdi o kitaplara. Hatıra ve şiir defterlerine babamın naif ve şahsına münhasır güzel kokusu sinmiş,, Yıllardır hep baba hasretimi, işte ben bu kitapları, dergileri, hatıra ve şiir defterlerini "babam" niyetine koklayarak gidermekteyim. Size saçma gelebilir ancak ve ancak bu duyguları hisseden ve babasızlığı yıllardır yüreğinde hissedenler bilir.

Şimdilerde elini ayağını çekmiş pek çok ünlü sanatçı, o vakitler hep magazin dergilerinde bir numaraydılar. Boy boy renkli afişlerini koleksiyon yapmış ve diğer kültür dergileriyle birlikte saklamıştım iki odalı fakirhanemizde. Sonraları o kadar çok ev değiştirdik ki, her kiraya çıkışımızda, işte o magazin ve kültür dergilerinden ister istemez ayrı kalıyor, bir çoğu yollarda taşınırken zarara uğruyor, bir kısmı ise yanlışlıkla çöpe atılıyordu. Sanki bitmiş bir aşkın derin acısını mahalle çöplüğüne anılarımla birlikte gömüyordum.

O dönemlerde, haftalık olarak aldığım magazin dergisi Hey'in bir de Mektup arkadaşı sayfası vardı. Oradan edindiğim arkadaşlarla mektup arkadaşı oluyordum. Masumane duygular içinde, zarfın içine mektuba sarılı olarak ya saçımızdan bir tel, ya da kendimize ait siyah beyaz resimlerimizi içine koyar, bir haftalık bir yolculuktan sonra, mektuplarımız birbirimize ulaşırdı.Kendi resmimiz ise bize ancak en erken 10 gün sonra iade edilirdi mektup arkadaşımız tarafından. Malum olduğu üzere o zamanlar bilgisayar da internet de yoktu.Bırakın bunları, bizim evimizde telefon bile yoktu. Telefon etmemiz gerektiğinde, postaneden jeton alır, telefon kulübesinde sıraya girer ve konuşurduk. Ama hiçbir zaman bu mektup arkadaşlarımla telefonda konuşmak aklıma bile gelmedi. Yazdığımız o sevgi dolu mektuplarımızda her türlü riyadan uzak duru ve temiz duygularımız vardı.Böylesine heyecan veren atmosferi yaşayan birisi olarak, aklımda hep, mektup arkadaşımın gelen ve postacının kapımıza gelip, beni görür görmez gülümseyerek "Yine sana mektup var," demesi kaldı. Aklımda, o mektubu alır almaz duyduğum ve kalbimin

yerinden sökülürcesine gümbür gümbür atması ve mektup arkadaşımın, zarfın içine döktüğü ve benim daha zarfı elime alır almaz hissettiğim o büyüleyici ve etkileyici parfümü kalmıştır.Hissetmek ve gönül gözüyle görmek bu olsa gerek. Bir kez olsun ben, mektup sevgilimi (!) yüz yüze göremedim,, Sadece bir kez gönderdiği ve benim, baktıktan sonra iade ettiğim siyah beyaz resmini görmek dışında.

Hiç abartmıyorum, bu duyguları yaşayanlar bilir, postacılar kapılarda büyük bir heyecan içinde beklenirdi. Hele ki bu mektup bir asker mektubu ise. Hele ki bu mektup, gurbetten , çok uzak diyarlardan yazılmış ise. Aynı duygular içinde pek çok mektup yazmış ve okumuştum. Bu mektupların içinde kız kardeşime yazmış olduğum mektupların ayrı bir önemi vardır.Yurtdışı mektubu olduğu için zarfı da özel olur, zarfın sol üst kısmında kutucuk içinde "UÇAK İLE" ibaresinin Türkçe veya yabancı dildeki anlamı yazardı. O vakitler Batı Almanya ile Doğu Almanya henüz birleşmemişti. Adres kısmına mutlaka şu ibareyi yazmam gerekirdi. " WEST GERMANY- BERLIN " Bundesrepublik Deutschland (Batı Almanya-Berlin) Gurbetçilerimizden biliyordum, eğer telaffuz hatası yapıp da adres yanlış ya da eksik yazılmış ise, mektuplar yerine ulaşmıyor,adrese iade oluyordu.Ben hep özenle doğrusunu yazar, hatta Almanlara mahçup olmamak, onların hakkımızdaki yanlış ve önyargılı düşüncelerine fırsat vermemek için, caddeyi bile hiç bir kısaltma yapmadan, Almanca kelimelerle yazardım. Bu yüzden hiç bir mektubum iade olmadı.

Şimdi yıllar geçti,,, çocukluk anıları gözümde canlandı. Çocukluk anıları dedim de, aklıma Ferdi TAYFUR'un "Ah Bir Çocuk Olsaydım." isimli şarkısı geldi. Sözlerimi bu şarkı sözüyle bitiriyorum:

"Ah bir çocuk olsaydım, parklarda oynasaydım,
Dertten kederden uzak, arkadaşlar bulsaydım.
Büyüdüm de ne oldu, ömrüm kederle doldu.
Çocukluk günlerimi, gönlüm hep arar oldu.

Seller gibi coşardım, kanatlanır uçardım,
Bu duygular içinde, ah bir çocuk olsaydım.

Umutlarım yel oldu, göz yaşlarım sel oldu,
Yaşamak azap oldu, ah bir çocuk olsaydım.

Nerde o saf dostluklar, nereye kayboldular?
O çocukluk günlerim, mazide mi kaldılar? "

Sağlıcakla ve sevgiyle kalınız benim değerli arkadaşlarım.

Vecdi Murat SOYDAN
13 Ağustos 2011- Saat 14.00-Isparta

BAYRAMLAR

NOT : Usta şair Cevat ÇEŞTEPE hocamın BAYRAM KARŞILAMASI isimli yazısına yapmış olduğum yorumumdur. Cevat ÇEŞTEPE ustanın yazısını da yazımın altına kopyaladım. Mutlu bayramlar...

Üstadım, ne olur ne olmaz, ölümlü dünya,,,ben en erken şimdiki zaman kipini kullanarak bayramınızı kutlayayım. Bakarsınız, hadi ölmedik diyelim, çoluk çocuktan fırsat kalmaz. Olur ya bir aksilik olur kutlayamam zamanında, kabul buyurunuz şimdiden. Gerçi baklavamız, böreğimiz yok şu anda. Hanım daha hazırlık yapmadı. Hazır alacağız sanırım baklavayı. Ama annem olsa şimdiye çoktan yapardı. Annem daha neler yapar bilir misiniz? Manti, gözleme.. Yemeklerden kuru fasulye.. Etsiz'i bu. Eti bulsak kuru fasulyeyi, fasulyeyi bulsak eti bulamıyorduk fi tarihinde,, Gerçi benim tevellüt 69 model şavrole,, Hitler'den kalma savaş esiri değilim,,,

Rahmetli babam anlatırdı, 1943 doğumluydu kendisi,,, Derdi ki çaya katacak şeker bulamazdık da çayın içine üzüm katar içerdik,,, 70 li yılların ortalarını acayip hatırlıyorum yine de. Annem, tüp gaz kuyruğunda beklemem için beni gönderirdi, tüpün üzerine oturur saatlerce tüp kuyruğunda beklerdim,, yağ kuyruğuna hiç girmedim, galiba annem evde hiç yağ kullanmazdı o vakitler,, yağcılığı sevmemem ordan gelen bir alışkanlık olsa gerek,, Sonra,, yıllar geçti,,, haaa, mevzuu bayramdı özür dilerim,, dağıldı konu tarafımdan. Bayram harçlığı almak için mahalleliden sıraya giren ve en erken saatlerde kapı kapı dolaşan çocuklar vardı,,, Ben utanmışımdır hep,, Sanki dilencilik yapmaya giden birisi gibi görmüşümdür kendimi,,Gerçi sefilleri oynuyorduk o tarihlerde, yine de yiyecek ekmeğimiz, ocakta kaynayan bir tas çorbamız vardı. Babam hep dardaydı,, Şöyle adam gibi mutlu, huzurlu olduğunu görmedim,, Babam da göremedi zaten, o yüzden en erken yaşlarda öbür tarafa gitti,,, umarım orda huzurludur,,,

Şimdiki nesil tembel,, bize düne kadar muhallebi çocuğu derlerdi. Başkentte büyüdüğümüz için ve aileden görgü, terbiye alıp da, sokak çocuklarının mahalle kavgalarında hep dayak yiyen biz olduğumuz için,, Kız kardeşim oyuncak bebeğiyle oynardı,, ben oyuncak arabamla,,, ama bizim öyle çok oyuncağımız olmadı,, Hatırlıyorum da, bayramlarda yeni giysileri annem bize, çarşamba pazarından aldığında çok sevinirdik,, o gün hiç uyuyamazdık,, prova yapardık üzerimizde,, hatta bir kaç kez bayramdan en erken günlerde yeni giysilerimi giyip de sokağa çıktığım olmuştur,, Hey gidi günler,,,

Şimdiki nesil internet ve cep tel çocuğu.. bayram kutlamak için eskiden bayram tebrikleri yazardık, özenle seçerdik karpostalları,,, şimdi,, bir tuşa dokunuyor internet çocuğu, hopppp anında mailine düşmüş.. sanal alemde bayram işte böyle kutlanıyor,, bilmem kaçınıcı kopyasını bilmem nerden indiriyorlar bir de.. dikkat ettim de, harf yanlışı olsa bile, kimse düzeltme zahmetine katlanmıyor, hopppppp aynı mesajı millet birbirine çekiyor,,, cep telde de durum aynı,, ben, facebook'tan bayram ve kutlama mesajı göndersem dahi, mesajımı özenle kendim yazıyorum, kendim oluşturuyorum,,,

Şimdiki nesil acayip usta..

Şimdiki bayramlar garip,,

Aklıma Aziz Nesin'in 'şimdiki çocuklar harika' isimli kitabı geldi,,,

Şimdi yaşasaydı Aziz Nesin, kitabının ismini değiştirir miydi??
ya da şu isimle bir kitap yazar mıydı ki?

' şimdiki nesil acayip'

kal sağlıcakla usta..

Yazınız nefisti,, yorumum yazınızın yanında sönük kaldı,,

Usta olan sizsiniz,, biz kimiz ki usta ..

saygılar,,,

Vecdi Murat SOYDAN
27/08/2011 Isparta

BAYRAM KARŞILAMASI - kutlama yazısı (Cevat ÇEŞTEPE)

Bayram sabahına en erken saatte uyanmak için, çalar saat zilinın “hadi uyanın bakalım, bayram başladı” makamında, bugünden ayarlanması gibi.

Kadının aceleyle topladığı yatak çarşafını, gene aceleyle pencereden silkelirken göremediği, geceden çarşafta kalmış saç tokasını aşağı düşürmesi gibi.

Erkeğin, bir yandan pencereden çarşaf silkelirken öte yandan da “dikkat et bari, kesme yüzünü” diye seslenen karısına.., “tırış olurken konuşurma beni, gene kestireceksin yüzümü” demesi ve sonra “ahh..” diye çığlık atması gibi.

Bağrıışmalara uyanan çocuklardan birinin gözlerini ovuştururken “anne, çişim geldi”, diğerinin göbeğini kaşırken “baba, karnım aç” demesi, babanın “annenize söyleyin”, annenin de “babanıza söyleyin” demesi gibi.

Kahvaltı hazırlığı öncesinde alınan “hadi biraz acele edin” komutuyla çayın demini tam olarak tutamaması, ekmeğin sofraya özensiz ve kalın dilimlerle getirilmesi ve bu saatlerde masada okunmaya alışık gazetenin sayfalarının hiç el sürülmemiş haliyle bir köşede “bende ne haberler var” edasıyla ama biraz da boynu bükük durması gibi.

Sofrada annenin ve babanın aynı anda aklına gelmesiyle bir ağızdan “bu bayram şekerlerinin-çikolataların yarısını kim götürdü, söyleyin bakalım” diyerek çocuklara bakması, çocuklardan birinin dolu çay bardağını kahvaltı masasına dökmesi ve diğer çocuğun çayı döken çocuğa fısıldayarak “konu değişsin diye şakacıktan yaptın değil mi ” demesi gibi.

Annenin el yordamıyla hiç bulamayacağı saç tokasını saçlarında araması, babanın çocuklara göz kırparak gülümsemesi, çocukların “demek ki yarısını da babamız götürmüş” diye düşünmesi ve ikisi birden üstüne yağ ve reçel sürülmüş kocaman ekmeğin dilimini, kocaman ısırılarken üzerlerine reçel dökmeleri ve tam bu an ’da kapının çalınması gibi.

Ve bahçede kendilerine ekmeğin atılmasını bekleyen güvercin kalabalığı ve onları kenardan izleyen birkaç serçenin aniden ortalarına bomba gibi düşen saç tokasından korkuyla kaçışıp, uçuştuktan sonra gene aynı yerlerine konması ve aynı bakışlarla kendilerine atılacak ekmeğin parçalarını beklemeleri gibi.

.....,

Ve çok uzun yıllar önce bir bayram sabahında, yaşlı bir kadın ve yanındaki küçük çocuğun Cebeci asri mezarlığının ziyaret kapısından içeri girmeleri, yolunu ezberlemiş adımlarla küçük meydandaki ilk sapaktan soldaki bol ağaçlı yola doğru yönelirken çocuğun kocaman ve beyaz bir taş üzerinde yazılı dörtlüğü beyninin kıvrımlarına hece hece yerleştirerek bunu bir bayram sabahında sizlere “uzak bayram sabahlarından biraz da hüzünlü bir anı” olarak anlatması gibi.

Gitti gelmez bahar yeli
Şarkılar yarıda kaldı
Bütün bahçeler kilitli
Anahtar Tanrıda kaldı...../C.S.Tarancı.

Daha nice bayramlar, içinden hüzünleri ayıklanmış olarak hep güzel bir telaş olmaya ve bir tatlı huzur almaya gelsin, anahtarı sizlerin ellerinde olan bahçelerde karşılaşınsın...

Hepinize, hepimize, bütün ülkemize ve bütün insanlığa...

Cevat Çeştepe

ESKİ BAYRAM YENİ BAYRAM POLEMİĞİ

ESKİ BAYRAM YENİ BAYRAM POLEMİĞİ

"Geçmiş zaman olur ki / Hayali cihan değer/ Bir an acı duyar insan belki / Sevmişse biraz eğer /Anlar ki geçenlerin / Rüyaymiş hepsi meğer / Rüya olsa bile o günlerin / Hayali cihan değer..." Necip Celal Andel

Ben çocukken, geçmiş zamanlardan laf açıldığında rahmetli babam söze şöyle başlardı: "Biz çocukluğumuzu çocuk gibi yaşayamadık, savaş tüm dünyayı etkilediği gibi ülkemizi de etkilemişti" diyerek ikinci dünya savaşının ekonomik sıkıntılarının dünya ülkelerine ve dolayısıyla topluma nasıl yansıdığını anlatır ve sözlerini şöyle sürdürürdü: "Çay bulsak, şeker bulamazdık. Çayın içine, şeker yerine üzüm katardık da öyle içerdik."

Bizler de şimdiki nesle 80'li yılları kastederek şöyle demiyor muyuz " Bizim zamanımızda cep telefonu yoktu." Bırakın onu, evimizde telefon bile yoktu. Jetonla çalışan kulübeye giderdik. O dönemde bilgisayar ve internet de yoktu. Sanal oyunların yerini, jetonla çalışan ve "atari " adı verilen oyunlar almıştı. Paramızı verir, atariciye giderdik. O zamanlar rengarenk ve çeşit çeşit kartpostallar satılır, insanlar şimdiki gibi mailleşme ve chatleşme yerine birbirlerine kendi el yazılarıyla mektuplar yazarlardı. O dönemlerde ayrıca video film furyası vardı ve her evde olmasa da mahalledeki üç beş komşuda mutlaka video oynatan cihaz bulunurdu. Hem şimdiki gibi flash bellek yoktu, kasetçiden müzik kaseti satın alır, mono teybe takar dinlerdik. Bir müzik kasetinin fiyatı, o zamanlar pahalıydı. Abartmıyorum, "Gecekondu'nun Kahvehanesi"nde boğaz tokluğuna günlük üç kuruş yevmiyeye çalışırken kafa kafaya gelirdi alacağım kaset. Televizyon kanalları şimdiki gibi çeşit çeşit değildi. Devletin televizyon kanalı TRT dışında özel televizyonlar yoktu.

Şu anda, bu yazıyı hazırlarken, telefonuma bir mesaj geldi. Mesaj çeken kişiyi tanıımıyordum. Çocuk olmalıydı ki mesajda şunlar yazılıydı " bayramın mübarek olsun dede." Önce espri sandım, bilirsiniz ki gençler aralarında " hacım,enişte vb." konuşur. " dede" de neydi?? Dedesi miydi ki? Bunları düşündüm bir an. İşte size canlı bir örnek sıcağı sıcağına. Demek ki günümüzde bayram kutlamaları birinci dereceden yakını da olsa kişinin, mesaj yoluyla oluyor ve olağan karşılanıyor. Sonra da , "Nerede o eski bayramlar" edebiyatı yapıyoruz. Suçu kendimizde aramalıyız. Çocukluğumdaki bayramları hatırladım da, bir avuç kuru yemiş ve şeker için mahallenizde çalmadığınız kapı kalmazdı. Aldığımız şekerleri, kuru yemişleri ceplerimize doldurur, sonra da evimize gelerek ceplerimizi boşaltır ve sıradaki evlere giderdik. Allah bereket versin, kısa günün karı akşam olunca kendini belli ederdi. En az üç beş ay yetecek kuruyemiş ve şeker. Gerçi yaşımız büyüdükçe, gurur onur meselesi yaptık sonraları da, şeker için kapılara gitmez olduk.

Ankara'nın yoksul semtinde oturduğumuzdan olsa gerek, genelde herkesin cebinde akrep bulunurdu. Yani kimseden para çıkmazdı. Para çıksa çıksa ne iş yaptığını hala bilmediğim yan apartman komşumuz, Münip Bey Amca'dan ve karşı komşumuz Ali Bey Amca'dan çıkardı. Bizler mahallemizdeki komşularımızın huylarını bildik. Kim para verir, kim şeker verir, kimden bir şey çıkmaz, bilirdik. Tedbirimizi ona göre alır, para veren komşular pek çıkmasa da, kaliteli şeker ve kuruyemiş veren komşularımız mutlaka bulunurdu. Ali Bey Amca, bunlardan birisiydi. Yalnız başına yaşar, kapısını öyle pek kimseler açmazdı. Çok sık olmasa da arada bir, günü birlik çocukları gelir, güya Ali Bey Amca'ya bakarlar ve giderlerdi. Bayram zamanlarında sanki o da çocuk olmuştasına sevinir, bizlerle birlikte eğlenir, gülerdi. Aslında normal zamanlarda ciddi bir insandı. Bahçesine topumuz kaçtığında, ceza olarak topumuzu iki gün bize vermemişti.

Şimdiki nesil topladıkları şekerleri ve kuruyemişleri tembellik yapıp eve götürmektense, birer ikişer poşet alıp ellerine, akşama kadar nevale topluyorlar. Gözlemliyorum onları. Onların da bildikleri bir şey var. Kim ne verir, kim hiç vermez, çok iyi biliyorlar. Her şey değişir, zaman da mekan da değişir ama çocukların gözlemleri asla değişmez. Çocukların saf ve masum halleri de.

Şimdiki nesil internet çocuğu. Kendi çocuğunu bakkala zamanında gönderip bir ekmek bile alıramıyorsun.Söz dinlemiyorlar, dik başlılar. Akraba ziyareti ne demektir bilmeden yaşıyorlar. Hal böyle olunca bir sonraki kuşak herhalde bayram denilince bayramın adını resmi tatil olarak hatırlayacak. Değişen bir şey daha var sanırım. Şimdi eskisi gibi yeni nesil, bayramlık giysi, ayakkabı vb. istemiyor. Kendi çocuklarımdan biliyorum istemediklerini. Çünkü eskisi gibi yokluk yok ve her bir şey dudak uçuklatan fiyatlarla satılmıyor. Bolluk var her üründe. Büyükler anlatır, eskiden herkeste para varmış ama, her istediğin bulunmuyormuş.

Çocukluğumuzda her bayram annem Çarşamba pazarından bizlere yeni giysiler ve ayakkabılar alırdı. Hatta alındığı gün üzerimizde prova yapar, sokağa çıkar hava atardık. Ben şimdiki durumu, maddiyata bağlıyorum. O zamanlar yokluk içindeydik. Zavallı babam hep bizler için çalıştı. Bayramlarda en kaliteli, marka giysi ve ayakkabılarımız olmasa da, yeni olması bizim için önemliydi ve mutluluk veriyordu bizlere. Oysa zavallı babam ayağındaki Sümerbank malı ayakkabısıyla bırakın yazı, kışı bile çıkarmıştır. Zavallı, garip babam her aklıma geldiğinde hep içim yaniyor, kışın buz

gibi soğuklarda ayakları nasıl da donmuştu kim bilir? O zamanlar idrak ediyordum bunları. Ama ne acıdır ki geçen zaman da geri gelmiyor. Analar, babalar çocukları için kendilerini işte böyle feda ediyorlar. Tabiri caizse, yemezler yedirirler, giymezler, giydirebilirler.

Aklıma gelmişken, çocukluk hatıralarımın bir köşesinde hep kalmıştır, bahsetmeden geçemeyeceğim. Bayramlarda ayı oynatıcıları vardı. Ayı oynatıcılarının elinde tef bulunur, şarkılarla türkülerle sokak sokak dolaşırlardı. Sürüsüne bereket mahalle çocukları başta olmak üzere, kadın, kız, erkek, yaşlısı genci hep birlikte sokağın başında kalabalıklar ordusu halinde kapımızın önüne kadar gelirler ve sevimli aylar sanatlarını icra etmek üzere meydanlıktaki yerini alırlardı. Tef çalan ayı oynatıcısının (ben buna ayı terbiyecisi diyorum) bir de değneği vardı. İstedığı hareketi yapmayan ayıya karşı değnekle müdahalede bulunur, zavallı ayıcık böğürerek, sağa sola saldırmak ister, ama burnundaki tasması fazla gitmesine engel olurdu. O vakitler şimdiki gibi hayvan savunucularını ara da bul. Öyle bir şey de bilinmiyordu.. Bırakın hayvan haklarını bilmeyi, insan haklarının esamesi bile okunmuyordu o vakitler. Ayı terbiyecisi, elinde tefi "Ayşe teyzem hamamda nasıl bayılır? Bayıl bakalım?deyip hayvanı sırt üstü yere yatırırdu. " Aylana gazoz, bayılana limon "tekerlemesi eşliğinde ise "Ayşe teyzem hamamda nasıl oynar "deyip hayvanı iki ayak üzerinde sağa sola hareket ettirerek zıplattırırdu. Tabii bu işlemi zavallı hayvanın burnundaki halkayı çekerek, hayvana acı verdirerek sağlardı. O sırada sokağa ayının geldiğini haber alan büyüklerimizden bazıları, ayı terbiyecisinden bir istekte bulunur ve sırtlarının ağrıdığını beyan ederek, yüzükoyun yere yatarlardı. Ayıcık, terbiyecisinin de yardımıyla, iki ayağını adamın sırtına basardı. Kulunçlara iyi geldiği için yapılmış bu hareket.Tabi, ayı terbiyecesi bahşişini alırdı, babasının hayrına oynatmazdı ayısını. Gösteri bitince, seyircilere bir tepsi uzatılır ve kimin gönlünden ne koparsa verirdi. Hatta kimi komşularımız, ayının yaptığı gösteriden çok, ayıya acıdıkları için verirlerdi parayı.

Bilirsiniz, bayram tıraşı denilen bir gelenek var.Bayram öncesi genelde berbere gider tıraşımızı oluru. Bu gelenek aslında çok eskilere dayanıyor. Yokluk yıllarının çok daha olumsuz olduğu yıllarda, insanlar ancak bayramdan bayrama tıraş olabiliyorlardı.

Eskiden bu kadar ayakkabı bolluğu yoktu. Herkes ayakkabı alamazdı. İnsanların yeni ayakkabı almalarına, ancak ayakkabılarının tamiri olanaksız hale geldiğinde rastlanırdı. Aynı durumda terziler de öyle. Şimdiki gibi elbise, pantolon bolluğu da yoktu. Giysiler eskiyinceye kadar kullanılır, yırtılırsa ördürülerek giyilirdi. Ayakkabı tamircileri ve terziler bayram haftasında iyi iş yaparlardı

Çok iyi hatırlıyorum, bayram ziyaretlerinde genellikle akide şekeri, badem şekeri veya lokum ikram edilirdi. Hali vakti yerinde olan modern ailelerin bayram ikramları likör ve yanında çikolata olurdu. Çocukluğumda mahalle mahalle dolaşıp macun satan macuncular vardı. Eritilmiş ve içinde şekerden başka her şey olan boyalı bir şekerlemeydi macun. Macuncu amcanın yanına gider, bayram harçlıklarımızla doyasıya şeker yerdik. Macuncu amca, ayrıca horoz şekeri ve elma şekeri de satardı. Ben en çok macun şekerini severdim.

Bir de hiç unutmam, bayramlarda arkadaşlarla Ankara Ulus'taki Gençlik Parkı'na giderdik. Bayramlarda ana baba günü olurdu gençlik parkı. Dönemin isim yapmış en ünlü sanatçılarından bazıları özellikle bayram turnesi için biraya gelirlerdi. Param olmadığından maalesef izleyememiştim bayram programlarını. O vakitler ekmek davasıydım ve hem okuyup hem de çalışıyordum. Şimdi param var ama, o sanatçılar yok. O dönemler için "Yokluğun gözü kör olsun" demek geliyor insanın içinden.

Eskiden bayramlardaki durum buydu. O zamanlar, bayramlarda çocuklara alınan her yeni giysinin çok değerli olarak görülmesi işte bu nedenledir. Yokluklar içinde yaşanan bayramlarda yeni ayakkabı veya elbise sahibi olma sevincinden başka bir şey değildi eski bayramlar.

Sözün özü, " değişen bayramlar değil, koşullar ve değişen bizleriz aslında."

Bu vesileyle bayramınızı kutlar, aileniz ve sevdiklerinizle birlikte sağlık, mutluluk ve huzur dolu yıllar geçirmenizi temenni ederim.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkının Şairi)
30/08/2011-İsparta

BERLİN'DE HAKİMLER VAR

“BERLİN'DE HAKİMLER VAR “

* Memleketin nasıl yönetildiğini anlamak mı istiyorsunuz; onun müziğine kulak veriniz. Nerede güzel eserlerden oluşmuş uyum vardır, orada adalet ve erdem hüküm sürer. Konfüçyus

Adalet deyince akla ilk gelen, herkesin hemen hemen bildiği bir deyim vardır : “Berlin’de hâkimler var!..”
Deyim nereden geliyor, hikayesine bakalım:

Prusya Kralı büyük Frederik, Postdam ormanlarında gezinirken bir değirmenin bulunduğu tepenin yanındaki alçak bir tepe üstünde durur ve değirmeni satın alarak yerine bir saray yaptırmak ister. Fakat değirmenciye bu satışa bir türlü razı edemez. Kral değirmenciye ikna etmek için önce değirmene değerinin kat kat üstünde bir meblağ ödemeyi teklif etse de Sans-Souci, “Olmaz ! satılık değil bu değirmen.” der. Kral bu cevaba kızar ve “ Sen benim Prusya Kralı olduğumu bilmiyor musun yoksa?” diye sorunca, “ Biliyorum, biliyorum” der Sans- Souci, “Sen de benim bu değirmenin tapusu ile sahibi olduğumu bil.” diye cevabı yapıştırır.Kral iyice köpürür ve “ Zorla alırım o halde.Bakalım o zaman ne yapacaksın?” der.Değirmenci bu söz üzerine hiç telaşa düşmeden: “Berlin’de hakimler var.” cevabını verir. Kral bu cevap üzerine ıslah ettiği mahkemelerin adaletine kendi aleyhinde de güvenildiğini anlar ve bu yıl değirmenin Prusya Krallığı devam ettikçe korunmasını ister ve onun daha altında olan tepeye sarayını diker ve adını da Sans-Souci Sarayı koyar.

Şimdiki örnek de ecdadımızdan : Bursa’daki Ulu Camii’nin ana kubbesinin tam altında 18 köşeli bir şadırvan vardır. Hiçbir camide olmayan, Ulu Cami’yi diğerlerinden ayıran bu özelliği mimarın estetik kaygısı sanırsanız yanılırsınız. Yıldırım Beyazıt dönemi eseri olan cami ve şadırvanın hikâyesi şöyle:

Caminin inşa hazırlığı sırasında arazide hakkı olanlara istimlak bedeli ödenir. Ama nasılsa halledilir diye sona bırakılan, üzerinde harap bir kulübenin olduğu küçük parça sorun olur. Arsanın sahibi yaşlı bir Hıristiyan kadındır ve ne kadar fazla para teklif edilirse edilsin arazisini vermek istemez. Cami arazisinin tam orta yerine denk gelen arsanın mülkiyetinde sorun çıkınca proje iptal edilir. Birkaç sene sonra yaşlı kadın ölür, kimi kimsesi olmadığı için arazisi devlete kalır. Projenin önünde engel kalmamış görünür. Bu kez Bursa kadısı çıkar ortaya. Kadının Hıristiyan olduğunu, arsanın camiye dahil edilmesine bu nedenle karşı çıktığını, onun ölümüyle mülke sahip olan devletin arsayı kadının rızası hilafına kullanılamayacağını söyler. Mimara kalmıştır çözüm bulmak. Sonunda üzerinde namaz kılmanın doğru olmayacağı düşünülüp burası şadırvan haline dönüştürülür...

İnsanların huzurlu yaşamasına vesile olan, hayatlarının devamını sağlayan en önemli değerlerden biri de adalettir. Adalet kelimesi adl kökünden gelip, eşitlik manasına gelmektedir. Adalet kelimesinin tam karşılığı “eşit bölüştürmek”tir. Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme anlamlarına gelir.

Adalet hususundaki şu hikaye bilgelik anlamı taşır :

Hint hükümdarı taşınıyormuş. Kitapları toplanmış develere yüklenmiş. Hükümdar "Bunlar çok olmuş, en önemlilerini ayırın, bir tek deveye yükleyin." diye talimat vermiş. Veziri, kitaplardan sorumlu kişiyi çağırmış ve üç konudaki kitapları yüklemesini söylemiş: Birincisi, hükümdarı adalete yönelten kitaplar. "Çünkü hükümdar, adaleti kendisine meslek kabul ederse, büyük küçük herkes huzur içinde yaşar ve ülkede asayiş hüküm sürer. Yüreği yaralı bir tek mazlum olsa bile, onun iniltisi bütün alemleri sarar ve ülkeyi sarsar. Keşmekeş içinde bir dünyadan kurtulmak için hükümdarın adil olmasından başka bir şey gerekmez." demiş. İkincisi, halkın kanunlara itaat etmesinin yollarını gösteren kitaplar."Çünkü "Hükümdar zulüm tohumu ekerse halk da ona itaat etmez, kanunları dinlemez. Arpa ekilen yerden buğday alınmaz. Halk kanuna itaat ederse hükümdar zulüm yapamaz. Hükümdar zulüm yapmazsa halk kanunlara itaat eder." demiş.

Üçüncüsü sağlık hakkındaki kitaplar.Vezir son olarak şunları söylemiş: "Acıkmadıkça yemeğe el uzatmayan ve doyar doymaz sofradan kalkan sağlığını kaybetmez. Bu üç konudaki kitapları okuyan hükümdar, adil olması ve sağlıklı kalması gerektiğini öğrenir."

Adalet, zulmetmeyerek herkese hakkını vermek ve her şeyi akıl, mantık ve hikmete uygun olarak yerine getirmektir. Adalet, zulmün karşılığıdır. Kainatı yaratan, kuşatan, insanların huzurlu bir şekilde yaşamasını isteyen ve zulmün her çeşidini yasaklayan yüce Rabbimiz, Nahl suresinin 90. ayetinde şöyle buyurmaktadır: “Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.” Tarihte adaletsizliğin ve zulmün baş gösterdiği toplumların uzun süre yaşadıkları görülmemiştir. Nitekim nice Nemrut, Fravun, Ebu Cehil, Ebu Leheb gibi zalimler yok olup gitmişlerdir.

Osmanlı imparatorluğu döneminde adalete öylesine saygı duyulmuştur ki; kadı, Fatih Sultan Mehmed’in ellerinin kesilmesine dahi karar verebilmiştir. Fatih Sultan Mehmed, yeni yaptıracığı caminin inşasında kullanılacak iki mermer sütunu Sinan Atik isimli Rum mimara teslim eder. Mimar, bu sütunları üçer arşın kesip kısaltır. Fatih de buna sinirlenerek mimarın elini kestirir. Mimar da bunun üzerine padişah aleyhine dava açar. Fakat ne Galata ne de Eyüp

kadılığı padişahı yargılamayı göze alamaz. Mimarın şikayetini Uskûdar kadısı Hızır Bey kabul eder ve davayı açar. Mahkemeye celp edilen büyük padişah, baş köşeye geçmek istediye de davacıyla birlikte mahkeme huzurunda ayakta bekletilir. Yargılama sonunda, padişah suçlu bulunur. Ceza olarak mimara yapılan haksızlığın aynısının tatbik edilmesine, yani padişahın elinin kesilmesine karar verilir. Rum mimar, mahkemenin verdiği bu büyük karar karşısında şaşkına döner ve davasından feragat eder. Mimar kisası istemediği için, Fatih, günde on altın tazminata mahkum olur ve hatta kısıstan kurtulduğu için, bu tazminatı kendiliğinden yirmi altına çıkarır. Böylece padişahın eli kesilmekten kurtulur.

Evliya Çelebi'nin aktardığına göre, mahkemenin kararından sonra Fatih çıkardığı demir sopayı kadıya göstererek; "Eğer sen Allah'ın hükmünü uygulamayıp, elimi kesmeye beni mahkum etmeseydin bununla senin başını paramparça ederdim" der. Kadı Hızır Bey Çelebi de sakladığı kamayı çıkararak cevap verir; "Sen de benim hükmümü kabul etmeseydin, ben de bununla seni delik deşik ederdim." Bu durumu gören Rum mimar adeta kendini kaybetmiş, yerlere kapanmış, hıçkırıklarla, gözyaşlarıyla ağlayarak şöyle demiştir: "Hepiniz şahit olun ki, ben davamdan vazgeçiyorum ve bu adalet anlayışı karşısında müslüman oluyorum!.."

Fatih Sultan Mehmed zamanında Osmanlı çatısı altındaki milletler o kadar çok huzur ve refah içerisinde yaşıyorlardı ki, bu devirde bir müslümanın günlerce dolaştıktan sonra yıllık zekâtını verebileceği bir tek fakir dâhi bulamadığını tarihçiler ifade ediyor. Bunun üzerine bu müslümanın, zekâtının tutarı olan parayı bir keseye koyarak İstanbul Cağaloğlu'ndaki bir ağaca asıp, üzerine de şu ilginç sözleri yazdığı rivayet ediliyor: "Müslüman Kardeşim! Bütün aramalarıma rağmen memleketimizde zekâtımı verecek kimse bulamadım. Eğer muhtaç isen, hiç çekinmeden bunu al." Bu kesenin o ağaçta üç ay kadar asılı kaldığı söylenmektedir.

Osmanlıların devleti âdil ve hoşgörülü bir şekilde yönetmeleri, özü itibariyle Allah'ın Kur'ân'daki emirlerine dayanır: Nisa suresinin 58. ayetinde; adalet hususunda yüce rabbimiz, "Allah size, emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adalete uygun hüküm vermenizi emreder. Allah bununla, size ne de güzel öğüt veriyor! Şüphe yok ki Allah Semî ve Basîr'dir (sözlerinizi de, hükümlerinizi de hakkıyla işitir, bütün yaptıklarınızı hakkıyla görür." buyurur.

İşte, ruh dünyaları bu ilâhî terbiyeyle şekillenmiş Osmanlı idarecileri yüzyıllarca; "Etnik yapı, ırk ve dil gözetilmeden, adalet bütün insanlar arasında eşit olarak uygulanmalıdır." prensibini kendilerine rehber edinmiş ve bunda da oldukça başarılı olmuşlardır. Osmanlılar fethettikleri coğrafyalarda o güne kadar ezilmiş, hor görülmüş insanlara geniş hürriyetler tanımış, haksız tutumlara son vermiş, kısacası halkla kaynaşma yoluna gitmişlerdir.

Türk düşmanı olmasıyla tanınan Fransız tarihçi Fernand Grenand bir eserinde Osmanlı zamanında banliyöleriyle beraber nüfusu yarım milyon olan o muazzam İstanbul'da dört senede yalnız dört cinayet işlendiğini ve ağzına kadar tüccar eşyasıyla dolu bir kervansarayı bir tek kişinin muhafaza ettiğini yazmaktadır. Kanunî Sultan Süleyman döneminde ise, Sultan Süleyman'ın hükümdarlık yaptığı 46 yıl boyunca, başşehir İstanbul'da, yılda ortalama sadece 1 cinayet işlendiği tespit edilmiştir.

Tarihçi Helbert Melzing 16. asırda Osmanlı devleti ile Avrupa'yı şöyle kıyaslamaktadır: "Kanuni Sultan Süleyman'ın imparatorluğunda adalet hâkim iken Avrupa'da Charles Quint rüşvetler sayesinde imparator olmuştur. Sultan Süleyman bir gün Süleymaniye Camii'ni inşa ettireceği arsa üzerindeki bir yahudinin evini parasıyla istimlâk etmek istedi. Yahudi bu satışa razı olmadığından Sultan müftüye müracaat etti. Müftünün kararı şu idi: 'Ancak bir mukavele ile Sultan bu evi kiralayabilecekti. ' Bu karara Sultan boyun eğmiştir. O, üstelik dünyanın o devirdeki en büyük devletinin başkanı olarak yahudinin ufak evini zorla almazken; Portekiz kralı yahudilere 'program' yaptırıp, ateşte diri diri yakıyordu.

İngiltere'nin İstanbul sefaretî memurlarından Ricault meşhur eserinde şunları yazmaktadır: "Osmanlı ordusu hareket halinde iken; geçtiği yerlerdeki ahalinin, yağmaya uğrama, kız ve kadınlarına taarruz edilme gibi ahvalden şikâyet ettikleri vaki değildir. Askerler ahaliye kötü muamele etmezler sahip olmak istedikleri eşyayı pazarlık yaparak ve bedelini peşin ödeyerek satın alırlar. Bence bu adalet ve hakkaniyet halidir ki Türklerin muvaffakiyetine sebep olmakta ve imparatorlukları gittikçe büyümektedir.

1846-1908 yılları arasında yaşamış İtalyan romancı, öykü yazarı ve şair Edmondo de Amicis'in İstanbul ile ilgili şu tespiti ilginçtir: -"Krallar, prensler, Krezüs, dünyanın kuvvetli ve zengin insanları, o anda hepimize acıdım; gemide bulunduğum yer sizin bütün hazinelerinize bedeldi ve İstanbul'a bir bakışımı bile bir imparatorluğa değışmezdim."

16. yüzyılda yaşamış Avusturyalı diplomat Baron W. Wratislav Türkler hakkında şöyle der :

- "Dini emirlerin dışında kalan bazı şeylere Tanrı buyruğu gibi değer veren bazı insanlar, kedi, köpek, balık, kuş ve Tanrı'nın başka canlı ve konuşamayan yaratıklarına yiyecek sadakası vermekle Yüce Tanrı'nın gözüne gireceklerine inanırlar. Bu inançların bir sonucu olsa gerek, yakalanmış kuşları öldürmeyi büyük günah sayarlar ve bunları bir çeşit kurtuluş akçesi verir gibi, satın alarak azat etmekle Yüce Tanrı'nın hoşnutluğunu kazanmış olurlar. Balıklar için de sulara ekmek kırıntısı atarlar. Türkler, bir gülün yerde sürünmesine asla dayanamazlar."

Bir gün Hz. Musa ibadetini bitirdikten sonra bir ağacın altına oturur. Hemen yakınındaki çeşmeyi seyredirken atlı bir savaşçının çeşmeye geldiğini görür. Savaşçı su içmek için eğildiğinde boynundaki altın kesesi ıslanmasın diye çıkarır çeşme başına bırakır. Suyunu içtikten sonra altın kesesini unuttur ve yoluna devam eder. Hemen arkasından hoplaya zıplaya bir çocuk gelir. Tam su içecekken altın keseyi fark eder ve hiç düşünmeden alır ve oradan uzaklaşır. Çocuğun arkasından çok yaşlı bir ihtiyar inleyerek su içmeye gelir. Bu arada altın kesesini çeşme başında unutan savaşçı, kesesini almak için koşarak çeşmeye gelir. Telaşla etrafa bakar, fakat su içtiği çeşmenin başında altın kesesini

bulamaz.Hemen yanındaki yaşlı adamın boğazına sarılır ve altın kesesini vermesini ister.İhtiyar adam, ne kadar "Ben almadım." dese de atlı savaşıyı ikna edemez.İyice sinirlenen savaşı, kılıcını çeker ve yaşlı adamı oracıkta öldürür.Olan biteni gören Hz. Musa;"Ey Rabbim, bu nasıl bir adalettir?Senin hikmetinden sual olunmaz ama ben bu işten hiçbir şey anlamadım" der.Bu isyana benzer sözlere karşılık gaipen şöyle bir ses duyulur:'Ey Musa!.. Ben sana işlerimi anlayacak kadar akıl vermedim ki sen benim hakkımda yorum yapıyorsun?Ama kalbinin yatışması için gerçek şudur: Altın kesesini unutan savaşı, O küçük çocuğun babasının malını yağmalamıştı.Ölen ihtiyar ise gençliğinde çok güçlü zalim bir adamdı.Hiç uğruna bir köylüyü öldürmüştü.O ihtiyarı öldüren savaşı, işte O köylünün oğludur.

Sözlerimi, adalet üzerine söylenen şu özlü sözlerle bitiriyorum.

*Adalet dünyadan kalkarsa, insan hayatına değer verecek bir şey kalmaz. Kant

*Adaletsiz bir ülke mezbahadan başka bir şey değildir. Clemenceau

*Adaletin gecikmesi adaletsizliktir.Landor

*Haksızlığa yönelip bütün insanların senin peşinden gelmesi yerine, adaletli olup yalnız kalman daha iyidir. M. Gandhi

*Bırakın adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun.Freud

*Hukuk bir gün herkese lazım olur. Anonim

*Ne zulüm, ne merhamet yalnızca adalet Anonim

*İnsanlar ancak adaletle doyurulur.Emerson

* Adalet önce devletten gelir.Aristo

*Bir davada karşı tarafı dinlemeden verilen karar doğru olsa bile hiçbir zaman adil olamaz.

Seneca

*Bir tek kişiye yapılan bir haksızlık, bütün topluma yapılan bir tehdittir.Montesquieu

*İnsanların çoğunda adalet sevgisi, adaletsizlik korkusu yüzünden vardır.La Rochefoucauld

*Hiçbir şey devlete, yasalara saygılı olmak kadar yaraşmaz.Justiniaus Kanunları

*İnsancıl olmadıkça adil olamazsın.Vauvenargues

*Bir rejim, halkın adalete inanmaz bir hale geldiği noktaya gelince o rejim mahkûm olmuştur.Montesquieu

* Hükümdar haksız olarak bir köylüden yumurta alırsa, adamları köylünün bütün tavuklarını alır.Sadi

*Adaletsiz rejimi, adaletle yıkınız. Gandhı

* Adalet topaldır, ağır yürür fakat gideceği yere er geç varır.Mirabeau

*Haklı olduğunuza inanıyorsanız, sakın olmayı başarabilirsiniz.Bud Holiday

*Ceza kaldırılabilir; ama suç insanın içinde sonsuza kadar yaşar.Ovidius

*Bir yargıç, iyi niyetle dinlemeli, akıllıca karşılık vermeli, sağlıklı düşünmeli, tarafsızca karar vermelidir.Sokrates

*Ne kadar yüksekte olursan ol, yasalar senden de yüksektir.Thomas Fuller

*Yasaların bittiği yerde zulüm başlar.Lord Chatham

*Yasama, yürütme yargı içiçe geçmişse, özgürlükler garantide değilse, anayasa yok demektir. Kuvvet kimdeyse o hâkimdir.Jean-Jacques Rousseau

*Adalet nerede hesap sorarsa, merhamet orada haklarını kaybeder. Refik Halid Karay

*Adalet ancak hakikatten, saadet ancak adaletten doğabilir. Anatole France

*Gökyüzü kafana düşse de yine adaletten şaşma.W.Watson

*Kılıç ;zaferleri, zeka siyasi üstünlüğü, adalet de ahlaki muzafferiyeti temin eder.SimeonLuce

Vecdi Murat SOYDAN

09/09/2011 Isparta

BOKS BİR SPOR MUDUR?

Bu yazımda sizlere bir spor dalı olarak kabul edilen *oksun olumsuz tarafları hakkında bilgiler vereceğim. Konuya geçmeden önce spor sözcüğünün sözlük anlamına bir bakalım. Kişisel veya toplu yarışlar biçiminde yapılan bazı kurallara göre uygulanan beden hareketlerinin tümüne spor denilir. Boksun tanımı ise, belirli kurallara uyularak yapılan yumruk dövüşü, yumruk oyunu anlamına gelir.

Ülkemizde ve dünya ülkelerinin pek çoğunda ilgiyle izlenen *oks, dünyanın bilinen en eski spor dallarından birisidir. Boksun tarihine bakacak olursak, eski Yunan'da ve Roma'da *oks önemli sporlardan birisiydi. Ama bu spor acımasız bir biçimde yapıldı ve dövüş genellikle *oksörlerden biri ölünceye kadar sürerdi. Daha sonra yasaklanan *oks 18. yüzyılın başlarında İngiltere'de yeniden ortaya çıktı. 1719'da James Fig, Londra'da bir ring kurarak hem ders verdi, hem de bütün rakipleriyle dövüştü. Çıplak yumrukla yapılan bu dövüşlerin kuralları yoktu ve çok acımasız biçimde bazen saatlerce sürüyordu. İngiltere'de 1866'da amatör spor kulübü kuruldu. John Chambers ve VIII. Queensburg Markisi'nin yönlendirmesiyle eldivenle yapılan maçlar için kurallar getirildi. Böylece çağdaş *oksun temelleri atılmış oldu.

Türkiye'de *oksa ilgi 1. Dünya Savaşı sonrasında başladı. 1919'da İstanbul'da ilk *oks kulübü kuruldu. Türkiye'de profesyonel *oks 1950'lerde başladı. 1923'te Boks Federasyonu kuruldu. Yetkililer Avrupa'da *oksa başlama yaşının ilkökula başlama yaşı olduğunu, Türkiye'de ise bu yaşın 9-10 yaş olduğunu belirtiyorlar. Türkiye'de *oks; minik, alt minik, yıldız, genç ve büyükler olmak üzere çeşitli katagorilere ayrılıyor. Birçok ülkede halen *oksun ve halterin spor sayılıp sayılmadığı tartışılıyor. Boks sporunun genç yaşlarda vücutta kalıcı hasar bıraktığını söyleyen birçok hekim, *oksun bir şiddet gösterisi olduğunu savunuyor. Uzmanlar *oksun bir spor olmadığını, insanlara fiziksel olarak zarar verdiğini, dişlerin kırılıp, insanda deliliğe yol açtığını belirtiyorlar. Ayrıca kafatasına alınan her darbeye beyin hasar görebileceğini belirtip şu örneği veriyorlar: Yumurtayı elinizde ileri geri hareket ettirerek sallayıp içini açtığınızda sarı ve beyaz kısmının karıştığını görürsünüz. Kafatasına alınan darbeler de böyledir. Gelen bir darbeye, kafatası içindeki beyin dokusu ileri geri hareket eder, bu durumda kafatası kemiklerinin iç yüzeyine çarpan beyin dokusunda da ciddi tahribatlar oluşabilir.

Türkiye'deki hekimleri temsil eden bir meslek örgütü olan Türk Tabipler Birliği'nce yapılan açıklamada *oksta zaferin, karşısındakinin devam etmesini engelleyecek derecede zarar görmesiyle eş anlamlı olduğu vurgulanarak *oksun bir spor olmadığı, aksine şiddet ve saldırganlığı yüreklendirdiği bildirilerek yasaklanması istenmiştir. Çünkü *oks disiplin, kontrol ve kondisyonu geliştirme özelliği nedeniyle önerildiği iddia edilse de aslında şiddet ve saldırganlığı yüreklendirici olabilmektedir. Bilimsel veriler, profesyonel ya da amatör *oksun sağlık için ciddi tehlikeler içerdiğini göstermektedir. Beyin, baş, gözler, kulak, boyun, burun ve pek çok diğer organda özellikle uzun dönem içinde geri döndürülemeyen harabiyet oluşturmaktadır. Dünya Tabipler Birliği'nin 1983 yılında Venedik'te yapılan 35. Genel Kurulu'nda benimsenen rapora göre de *oks tehlikeli bir spordur. Diğer sporların aksine *oksta temel amaç, karşı tarafa bedensel bir zarar vermektir. Boks ölümle sonuçlanabilir ve dikkat çekecek sıklıkta kronik beyin zedelenmesi ortaya çıkarır. Bu nedenle Dünya Tabipler Birliği *oks sporunun yasaklanmasını önermektedir.

Şiddeti küçük yaşta öğrenen çocuklar, insanlarla olumsuz ilişkiler kurmaya başlar. Bir de çevrelerinin o küçücük çocukları dövüşmeleri için motive ettikleri düşünülürse; çocuğun iletişim kurmanın yumruk atmaktan geçtiğini düşünmesi son derece doğaldır. Çocuklar ve ergenlik çağındakiler için *oks asla kabul edilemez. Onları şiddeti çağrıştırmayan diğer spor alanlarına yönlendirmek daha doğru olacaktır. Bütün bu görüşlerin ışığında Türk Tabipler Birliği, üyesi olduğu Dünya Tabipler Birliği gibi, *oks sporunun yasaklanmasını öneriyor.

Amerika'da profesyonel *oksörler arasında yapılan bir araştırma uzun süre *oks yapan kişilerin reflekslerinin zayıfladığını ve hafıza kaybına uğradığını ortaya koydu. The Physican and Sports Medicine dergisi; ortalama 25 yaşında olan ve 10 yıldır *oks yapan 42 *oksör üzerinde yaptığı araştırma sonunda, *oksörlerden 2'sinin beyin travması geçirdiğini, 17'sinin de geçirme riskinin çok yüksek olduğunu belirtti. Nörologlar, *oksun olimpiyat sporlarından çıkarılması ve açık gösterimden yasaklanması yönünde görüşler belirtmektedirler. Dünyada ve ülkemizde ringlerde pek çok sporcu geçirdiği beyin travması sonucu yaşamını yitirmiştir. Diğer sporlarda da ölümlere rastlamak mümkündür. Ama durum *oksta farklı.

Bile bile ölüme davetiye çıkarılıyor. İki insanın acımasızca ve intikam hırsı içinde birbirlerini dövdükleri ve adına da *oks dedikleri spora ben spor değil, şiddet diyorum. Hatta daha da ileri gidip profesyonel olarak *oks ile uğraşan bazı kişilerin özel yaşantıları incelendiğinde agresif olduklarını ve saldırgan tutum içine girerek çevrelerine zarar verdiklerini, bunun ise temellerinin gençlik yıllarında *oksla uğraştıkları için olduğunu söyleyeceğim. Hele ki, iki bayanın bu sporu yaparken birbirlerini dövmesi kadar garip bir olay yok. Sadece tebessüm ediyorum izlerken. Saç saça baş başa kavgalarına tanık olduğumuz kadınlar, bundan böyle kendilerini müdafaa etmek için soluğu *oks ringlerinde alacaklardır.

Tyson 20 yaşında dünyanın en genç ağır sıklet şampiyonu unvanını almıştı. Sonrasında bir çok adi olaya bulaştı,

alkole, uyuşturucuya aliştı. Tecavüzden içeri girdi. Bir *oks müsabakasında karşı karşıya geldiği Holyfield'in kulağını ısırıp kopardı. Unvanını kaybetti. İçindeki canavarı uyandırmamak için et yemiyormuş ve kahve içmiyormuş. Tabiri caizse, sağı solu belli olmayan ruhsal yapısı her an değişen nörotik bir vaka.

Boksörlerin önemli bir bölümü kenar semtlerden, sokaklardan gelmiş insanlardır. Çoğu *oksör zamanla yer altı dünyasına girmiş, gece hayatı ve karanlık işlerle haşır neşir olmuş veya barlarda fedailik yapmışlardır.

Ne diyordu Ulu Önder Atatürk? "Ben, sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim."

Vecdi Murat SOYDAN
08 Kasım 2011-Isparta

[ikiyanayasla]

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

NOT : Bu yazıyı hazırlarken pek çok kaynaktan faydalandım. Atatürk cihana sığmadı ki, bu yazıya nasıl sığsın? Eksiklerim olmuşsa, ki- muhakkak vardır, affınıza sığınıyorum değerli arkadaşlarım.

* Boyu 1.74 idi.Hayatının son dönemlerine kadar 76 olan kilosu hastalığının ilerlemeye başlamasıyla 46'ya kadar düşmüştü. 43 numara siyah rujan ayakkabı giyerdi.

* Atatürk, boğazına düşkün, çok yiyen bir insan değildi. Kendisi bir konuşmasında ziyafetlerde çok yemek yenmesini tasarrufa aykırı bulduğunu ve sağlığa zararlı olduğunu söylemiştir.

* Sabah kahvaltısında; çay, kahve içer, fazla bir şey yemezdi. Yataktan kalkar kalkmaz odasındaki divanın üzerine bağdaş kurarak oturur, günün ilk kahvesini ve sigarasını burada içerdi.Bir özelliği de kendi kendine tıraş olmamasıydı. Sigara ve kahveyi severdi. Günde 10-15 fincan orta şekerli kahve ve 40-50 arası sigara içerdi.Soğuk ayrıntı, bir dilim ekmeğe yerdi. Bazen bir kâse yoğurt yer, sonra sütlü kahve içerdi.Öğle yemeğinde bir iki dilim ekmeğe yerdi. Etsiz kuru fasulye, pilav çok sevdiği yemektir. Kuru fasulyeye, yağlı fasulye derdi. Ayran ve limonata içerdi.İki dilim ekmeği ayrıntı batırarak yerdi. Yoğurdu da ayrıca yiyordu."Kuru fasulyeye okulda alıştım." demiştir. Kışla yemeği, askerî yemek sayılmıştır kuru fasulye. İkinci üzeri ekmeğe bir bardak ayran içerdi.Sofradan genellikle doymuş olarak değil, aç kalkarmış. Akşam yemeğinin ayrı bir önemi var. Konuklarıyla birlikte yerdi. Devlet görevi akşam yemeklerinde devam ediyordu. Omlet severdi.Özellikle gece geç saatlerde acıkınca peynirli omlet yermiş. Sahanda yumurtayı da severmiş. Etli taze bamya de sevdiği yemeklerdendi. Karnıyarık da sever, pilavla karıştırarak yermiş. Haşlanmış kuşkonmaz da sevdiği bir yemekmiş. Enginarı hiç yememiş. İsteddiği halde hiç yiyememiş. Hastayken enginar yemek istemiş. Hatay'dan ısmarlamışlar. Fakat kendisi komaya girmiş ve yiyememiş. Ara sıra fava denilen zeytinyağlı, limonlu bakla ezmesinden istediği olurdu. Tatlılarla arası pek iyi değilmiş. Ama gül reçeli severmiş. Meyvelerden kavunu seviyormuş. Kavrulmuş, tuzlu leblebi, fıstık da sevdiği yiyeceklerden. Soğan, sarımsak, pastırma gibi kokulu yiyecekleri sevmiyormuş. İçkilerden rakı ve bira içiyordu. Sofrasında çeşit bol değilmiş.

* Sofrada uzun süre oturmak geleneğini Atatürk'te görmekteyiz. Bugün çağdaş ülkelerde insanlar, sofralarda uzun zaman oturmaktadırlar. Tartışır, eğlenirler, iş hallederler. Atatürk de öyle yapmıştır. Sofrayı O, ülke sorunlarını çözümlenmede bir araç olarak kullanmıştır. Sağlıklı beslenmenin koşullarından olan az yemek, Atatürk'ün de beslenme politikası olmuştur. Onun sofrasında bol çeşit olmaması da bu hususu kanıtlar. Geleneksel Türk içkisi olarak O'da rakıyı seviyor ve leblebi, kavun gibi mezeler yiyor. Bunlar da O'nun geleneksel yanlarından birisini oluşturuyor. Beslenmesinde Türk zevkinin egemen olduğunu görüyoruz. Türk mutfağının yemekleri, mezeleri, tatlıları, içecekleri ve meyveleriyle besleniyordu. Avrupa mutfağının yiyecekleriyle beslenmemiştir.

* O'nun döneminde devlet görevlilerinin sofralarında et yemeği hemen hemen yoktu. Kebaplar, yağlı ağır yemekler yemiyordu. Bazen tavuk yada hindi yeniyordu. Anadolu'da halk eti Kurban Bayramında görebiliyordu. Ülke yoksul durumda idi. Halkın et yemediğini Atatürk çok iyi biliyordu. Kendi sofrasında da bazen etli yemek oluyordu. O'nun ülkenin bu yoksul durumunu göze aldığını ve bu nedenle de et yemediği söylenebilir. Yemek sofrasında ve sevdiği yemeklerde daha çok sebze ağırlıklı yemekler dikkati çekiyor. Yemeklerdeki gelenekselliği sürdürmesi, O'nun geleneksel Türk kültüründen kopmayışının bir kanıtıdır.

* Kendine koruma önlemi aldırılmaz ve buna çok kızardı. Önemli memleket meselelerini geceleri ve yemek esnasında görüşür, hangi konu görüşülecekse o konuya vakıf kişileri çağırırdı. Hiç kimse Atatürk'ün sofrasına izinsiz, davetsiz gelemezdi. Her şeyi bilmek , her bildiğini değerlendirmek inancında idi. O nedenledir ki konuştuğu insanları rahatlatılabilmek , her şeyi konuşabilmek ve çözümlenmek için sofrasına çağırırdı. Şu inançtaydı; içki ve dostlukla rahatlamış insanlar , bir süre sonra fikirlerini cesaretle ortaya koyar, bildiklerini , işittiklerini kendi görüşlerine göre değerlendirirlerdi. Bu yüzden Atatürk; bir çok devlet memleket, dünya meselelerini zaman zaman sofraya getirmiş , orada konuşulmuş hatta karara bağlamıştır. Devlet ,memleket , dünya olayları Atatürk sofrasının aynasıdır. Fikirler ulusal görüşlere orada dönüşürdü. Örneğin, sofrasındaki en yakın arkadaşlarını çevresinden uzaklaştırır, bakan,başbakan değiştirir ,kadrosunu kurar, kadrosunu tasfiye eder, halkı aydınlatır ve devlet adamlarını uyarırdı. Mustafa Kemal, "İçkiyi severim, fakat istediğim zaman bunu keserim. Vazifem esnasında bir damlasını ağzıma koymam. Vatan işlerine içki karıştırmam. İçki ve vazife iki ayrı şeydir" derdi. Çankaya'da, çalışma vakti gelince sofradan kadeh ve meze kalkar, yerine kağıt ve kitap gelirdi.

ATATÜRK'ÜN SOFRASI İLE İLGİLİ ANILAR, DÜŞÜNCELER :

Hilmi Uran:

"Atatürk'ün sofrası umumi karakteriyle bir bilginler sofrasıydı."

Kılıç Ali:

"Sofrasının çok muntazam olmasını isterdi. Sofrasına otururken her şeyin yerli yerinde, düzgün halde bulunmasına bilhassa ve bizzat dikkat ederdi. Sofranın tanziminde, sofranın örtüsünde, tabaklarda, çatal bıçaklarda bir çarpıklık, bir yanlışlık görürse bunları bizzat düzeltir, ondan sonra sofraya otururdu."

F. Rifki Atay:

“Bu bir içki ve cümbüş sofrası değildi. Dostları ile hatta düşmanları ile sohbet ve tartışma meclisi idi. (..) Pek azı zevk ve eğlence meclisi olmuştur. Saatlerce pek ciddi şeyler okur veya yazardık. (..) “Türk dili ve Türk tarihi meselelerinin, onun sofrasında tam bir fakültelik zaman tutmuş olduğunu tahmin ediyorum.”

Sabiha Gökçen

"Şu bilinmelidir ki, Gazi Paşa'nın sofrası asla bir işret alemi yeri, bir vakit geçirme, bir zaman öldürme yeri değildi.. O bu sofrayı adeta bir okul haline sokmuştu. Dünya sorunlarının, yurt sorunlarının, ilmin, felsefenin, sanatın, insanlık idealinin ve uygar Türk Ulusu'nun geleceğinin sabahlara kadar tartışıldığı bir okuldu bu sofraya... Aydınlıklarla, iyi niyetlerle dolu bir sofraya."

Soyadını Atatürk' ten alan İbrahim 1925 yılından ölümüne dek Atatürk' ün sofrabaşılığını yapmış ve anılarında Atatürk' ün sofralarına şöyle yer vermiştir :

“Atatürk'ün sofrası, sofradan çok bir okula benzerdi. Sofrayı hazırlarken nasıl çiçekle süslemeyi ihmal etmezsem tabakların, bıçakların yanına mutlaka birer bloknot ile kalem yerleştirmeyi de hiç unutmazdım. Yemek odasının bir köşesinde de okullardaki gibi bir de kara tahta bulunurdu. Tebeşiriyle silgisiyle o da sofranın bir parçasıydı. Belki şaşanlar olurdu ama o karatahtaya ben bile çağırılmıştım.

Biz sofrayı hazırlarken, Atatürk'ün davetlileri de genellikle bilardo odasına alınırlardı. Bazen Atatürk davetlilerini bilardo oynarken karşılardı. Bilardo çok oynardı. Davetliler tamam olunca da: ‘Buyurun, isterseniz sofraya oturalım’ diyerek ev sahipliği yapardı. Sofrada konuşulan, yada tartışılan konular, çoğu kez şafak sökünceye kadar sürebilirdi. Tartışılan konuyu ise, düşüncelerini öğrenmek istediği misafirlerine: ‘Beyefendi, siz bu konuda ne buyuruyorsunuz?’ diye sorardı. En uzun konuşmaları bile sabırla dinlerdi. Sonra da bir başka misafire dönerek: ‘Ya siz ne diyeceksiniz acaba? Ya da sizin bir diyecğiniz var mı’ diye sürdürürdü.

Kısaca, sofrasında bulunanların gözlemleriyle de belirtmeye çalıştığımız, Atatürk'ün sofrasına çağırılanlar; elbette O'nun değer verdiği kişilerdi. Çoğu kez kalabalık bir topluluğu oluşturan bu kişiler; hepsi kendi alanlarında otoriter isim yapmış kimselerdi”

Yokluk ve savaş yıllarında yetişen Atatürk yemek seçmez ve ısrarla yemek isteği olmazdı. Bir konuşmasında ziyafetlerde çok yemek yenmesini tasarrufa aykırı bulduğunu ve sağlığa zararlı olduğunu söylemiştir. Damak zevki konusunda geleneksel yemeklere ve özellikle zeytinyağlılara önem verirdi. Hemen hepimizin bildiği gibi en sevdiği kuru fasulyeydi. Kuru fasulye ve pilav Atatürk' ün vazgeçilmezleriydi. Ana yemeklerde tereyağı kullanılmasını isterdi.

1931 – 1935 yılları arasında Atatürk' in aşçılığını yapan Halit Atay anılarını şöyle anlatıyor :

“Atatürk sabaha kadar çalışırdı. Sabah, iki yumurtalı, içerisine beyaz peynir katılmış omlet yerdi. Bazen, omletin soğuk olduğunu söyler gönderirdi. Biz de tekrar yapar gönderirdik. Yemek konusunda çok titizdi ve asla soğuk yemek yemezdi.'

Atatürk'ün en sevdiği yemeğin kuru fasulye olduğunu ifade eden, bu nedenle mutfaktan kuru fasulyenin eksik olmadığını kaydeden Atay, 'İster Çankaya'da olsun, isterse Dolmabahçe'de, kuru fasulye yemeği yapardık. Hatta trenle yolculuk yaptığımız zamanlar bile ilk yaptığımız yemek, kuru fasulyeydi'

Halit Atay, Atatürk'ün toplantı için Yalova'ya gittiği dönemde, Dolmabahçe Sarayı'nın mutfağında, ocakta unutulmuş bir tencerenin, yangın çıkmasına neden olduğunu da şöyle anlatıyor :

'O gün sabah erkenden mutfakta çalışmaya başladık. Büyük tencerelerle krema hazırlıyorduk. Ocağın üzerine bıraktığımız tencereyi unuttuk ve diğer işleri yapmaya başladık. Ocağın üzerinde unuttuğumuz tencere çok ısınmış. Bir patlama oldu. Patlamadan sonra mutfakta yangın çıktı. Yangını söndürmek için itfaiye ekipleri geldi. Yangın büyümeden söndürüldü. Bunun için çok sayıda ifade verdim. Ne kadar çok ifade verdiğimi hatırlamıyorum. Bu durum Atatürk'e ulaştı. (Bize şimdi kızacak) diye beklerken, o bize hiç kızmadı.'

İsmet BOZDAĞ Atatürk sofralarını şöyle anlatıyor :

“Atatürk, sofraya ne kadar kalabalık olursa olsun, bütün konukları ile tek tek ilgilenir, onların eksiklerini görür, isteklerini hemen fark ederdi. İçki içerken mezelerle el sürmez, sadece leblebi yemekle yetinirdi. Leblebiyi, derin bir çanakta sağ elinin üç parmağı ile alır, teker teker ağzına atar, sofrada yabancı yoksa, leblebiyi havaya atar ağız ile yakalardı.

Güzel bir fikir söyleyen, ya da güzel bir espri yapan oldu mu, elindeki birkaç leblebinin bir yada ikisini bu arkadaşının avucuna koyarak beğenisi açıklardı.

Sevdiği yemekler: Etsiz kuru fasulye (Atatürk buna “yağlı fasulye” derdi), pilav, omlet, karniyarıktan hoşlanırdı. İçki ne kadar uzarsa uzasin yemek yemez, içki bittikten sonra yemeğe otururdu.”

* Bir ders ve tedris yeri olan sofrasında sabahlayan Atatürk, ekseriya, “İnönü çalışıyor, ben rahat ediyorum” derdi. Uykunun dostu değildi. Zaman zaman geçirdiği kısa hastalıkları müstesna; sabah güneşini görmeden yatağına girmez ve uyumazdı.

* Evinde ,çevresinde hatta konuk olduğu evlerde bile eğri duran eşyaları düzeltmeden rahat edemezdi.

- * Uykusu çok hafifti. Yaşamında hiç kimseyi pijamasıyla karşılamamıştır. Çalışkanlığı, zekası, kibarlığı, dürüstlüğü, hiç kimseden çekinmeden her şeyi herkesin yüzüne karşı söylemesi en büyük özellikleriydi.
- * Alnı geniş, kaşları çok gür ve kalkık, dudakları ince, saçları altın sarısı, gözleri masmavi, omuzları geniş, elleri ince ve zarifti.
- * Özenli ve temiz bir Türkçe konuşurdu. Ancak bazı kelimeleri Rumeli şivesiyle telaffuz ederdi. Konuşma zevki ve merakı ile renkli, neşeli ve sade anlatış üslubuna sahipti.
- * Kuvvetli ve yanılmaz bir hafızaya sahipti.
- * Sevdiklerine “ çocuk” diye hitap ederdi.
- * Frenk musikisine bağlı, alaturka musikide ise makamları ayırabilecek kadar bilgili idi.
- * Yerine göre türküler de söylerdi. Sesi mat, yavaş, tatlı ve cazibeli idi. Bilhassa Rumeli türkülleri söylerken derin ve onulmaz bir gurbet ve sıla acısı gözlerinde yaşarırdı.
- * Atatürk'ün kendisine mahsus telaffuz ettiği bazı kelimeler vardır. Mesela: Tabancaya “tapanca”, kırbaça “kırpaç”, henüze “henus”, muhakkaka “muhakkaka”, yoğurta “yoğurt”, sarhoşa “sarfiş” derdi. En ağır kelimesi “ebleh” yerine geçen “hebenneka” (ahmak) idi.
- * Tevazu ve mahcupluğu ile tanınırdı.
- * Mükemmel ölçülerde siyasi ve askeri kabiliyete sahipti.
- * Kimi severse onlara yakınlık gösterirdi. Kendisine yakın arkadaşlarının ailelerini de toplardı.
- * Manastır Askeri Lisesi yıllarından kalan bir alışkanlıkla hayatı boyunca en sevdiği yemek kuru fasulye ve pilav olarak kaldı. Tatlıya düşkün değildi, ama cani istediğinde çok sevdiği gül reçelini tercih ederdi.
- * Atlardan sonra en sevdiği hayvan köpekti. “Fox” adını verdiği köpeği, Gazi'nin yatağının ayak ucunda uyurdu. Hayvanlara düşkünlüğü o derecedeydi ki bir gün misafirlerinin de görebilmesi için yeni doğmuş bir tayla annesinin Çankaya Köşkü kabul salonuna getirilmesini bile emretmişti.
- * En sevdiği dans valsti. Zeybek de oynardı. Oyunu efekari ve kibardı. Müzik zevki çeşitlilik gösteriyordu.Klasik Batı müziği dışında Anadolu ezgilerini de severek dinlerdi.
- * Gömleklerinin hepsi beyazdı. Bu gömlekler ilk yıllarda İsviçre`de özel olarak dikilirken sonra yerli malı kullanma kampanyasına öncülük edebilmekiçin Beyoğlu`nda bir terziye diktirilmeye başlanmıştır.
- * Takım elbiselerinin tasarımlarını hep kendisi çizerdi.Lacivert takım giymeyi sevmezdi.
- * Askeri lisede öğrenmeye başladığı Fransızca'yı sonraki yıllarda geliştirdi. Zengin bir kelime bilgisi vardı. Konuşurken araya Fransızca sözcükler de eklerdi.
- *Kumardan hoşlanmaz ama arkadaşlarıyla fasulyesine poker oynardı.Oyun sonunda kazandıklarını iade ederdi.
- * Sportmen kişiliği vardı. Her gün at biner, yüzmeye gider ve bilardo oynardı.
- * Eğitim hayatı boyunca en başarılı dersi matematikti. Pozitif bilimlere ilgisi hayatı boyunca sürdü.
- *Kuşları çok severdi.Çankaya Köşkü`nde özel bir bakıcının ilgilendiği güvercinliği vardı.
- * Millî Mücadele'de millî birliği temin eden eşsiz bir liderdir.
- * Büyük vazife ve mesuliyet adamı idi. Zihni daima bir düşünceye takılı idi.
- * Sık sık derine inen bir felsefi düşünüş, ince bir zekanın ve titiz bir sağduyunun devamlı kontrolü altında bir mantıkçılık, duyduklarını kolayca tutup kavrayan, sonra hepsini boş bir sentez içinde yoğuran bir muhakeme, metotlu ve ilmi bir tefekkür eksikliğinin boşluğunu örtmekte idi.
- * Mektep dersanelerinde olduğu gibi kara yazı tahtası daima karşısında duran feyizli sofrası; bazı geceler uzun sürerdi.Arkadaşlarının tahammüllerinin tükendiğini gözlerinden anlayan Atatürk; tuzlu leblebisinden veya şamfistğından birkaç tane verir, uykularını giderirdi. Daha laubalilerini yüzlerini yıkamaya sevk ederdi. Fakat o gecenin ilhamının ortaya koyduğu mevzuyu neticeye bağlamadan yemek gelmesini emretmezdi.Sarhoşluktan hiç hoşlanmazdı.
- * Ramazan ayı gelir gelmez Atatürk'ün emriyle, İncesaz heyeti Çankaya Köşkü'ne giremezdi. Kandil geceleri de köşkte saz çalınmazdı. Hafız Yaşar (Okur) 'u huzuruna çağırır, Kur'an-ı Kerim'den bazı sureler okuturdu. Ayrıca

Peygamber efendimizin dirayetli bir devlet adamı, iyi bir başmandan olduğunu da sık sık tekrarladı.

* Gerek Kur'an, gerek mevlit okunurken çok mütehasis olduğu görünürdü. Hatta Mızıka heyetinde bulunan hafızlardan ramazanlarda camilerde mukabele okuyanlara bir ay müddetle izin verirdi.

* 1927 yılında Büyük Nutuk'unu yazarken akşamları yine sofraya oturuyor, herkes karşısında yiyor, içiyor; fakat o, ağzına bir damla bile içki koymamıştır. Hatta yemek yerken herkesin içişini gülümsemeyle seyretmiş, kırk sekiz saat hiç gözünü kırpmadan yazıyı dikte ettirmiştir. Öyle ki, yazı yazmaktan yorulan değişiyor, fakat o, binlerce belge arasından ayırdığı notlarıyla büyük eserini tamamlamak için uykusunu bile vermektan çekinmemiştir.

* Yakınlarının deyişlerine göre, Atatürk, küçük yaşlardaki çocuklardan hiç hoşlanmaz, hele viyaklamalarına, yaramazlıklarına kesinlikle katlanamazmış. Yalnız; ömrünün sonlarına doğru, kundakta görür görmez, hayret edilecek bir yakınlıkla sevip, bağlandığı küçük Ülkü bunların dışında. Fakat yine hayret edilecek bir şey ki, genellikle küçük çocuklardan hoşlanmayan Atatürk, ömrü boyunca rastladığı kimsesiz çocukları evlat edinip bağrına basmaktan da kendini almamıştır. Atatürk, gençliğinden beri, kız, erkek dokuz çocuğu evlatlık edinmiştir. Atatürk'ün bu koruyuculuk özlemi, daha çok ömrü boyunca evlatsız kalıp, annesinin ölümünden sonra kız kardeşinden başka bir yakını bulunmayışından ileri gelmektedir. Koruyuculuk ettiklerinin hepsiyle ilgilenererek, özellikle iyi yetişmeleri için her fedakârlığa katlanan bir baba şefkatiyle severdi. O kadar ki; sofrasında daima beraber bulundurur, her arzularını yerine getirirdi. Hesabını kitabını iyi bilmekle tanındığı halde, evlat saydıklarından hiçbir şey esirgemezdi ve etrafındakilerin de, onları sevip saymalarını isterdi. Çankaya Köşkü'nde, hepsinin bir arada bulunduğu zamanlarda, aralarına kıskançlık girmesin diye, iş taksimi yapardı. Masraflarını, Genel Sekreteri Hasan Soyak'a gördürdü. Harçlıklarını da onun vasıtasıyla verdirirdi.

ATATÜRK KAPALI YERDE VE GECE FOTOĞRAF ÇEKTİRMEZDİ

* Atatürk'ün fotoğrafla ilgili bilinmeyen bir özelliğini Hanri Benazus şöyle anlatıyor : "Atatürk'ün gözleri mavi olduğu için çok hassastı. O zamanlar bugünkü gibi modern flaşlar yoktu. Işık olarak magnezyum çubukları yakılırdı. Fotoğrafçılar onları yakar öyle fotoğraf çekerlerdi. Atatürk'ün gözlerini bunlar rahatsız ettiği için hiçbir zaman kapalı yerde ve gece fotoğraf çekmezdi. Çok az sayıda kapalı yerde fotoğrafı vardır. Onlarda özel olarak her taraftan ışıklar açık olduğu için flaşsız çekilirdi."

* Ömrü yetseydi bir dünya turuna çıkıp Türk dili ve tarihi üzerindeki çalışmalarını genişletmek en büyük hayaluydi.

* Binlerce kitabı vardı. Ama bunların arasında bir tanesini hayati boyunca hatta cephede bile başucundan ayırmadı. Reşat Nuri Güntekin'in ünlü Çalıkuşu" romanını hep yanında taşır, her gün rast gele bir yerinden açar, birkaç sayfa okurdu.

* Hayatının çoğunu geçirdiği savaş cephelerinden sonra Cumhurbaşkanı olarak geçirdiği yıllar ona bir tecrit yaşantısı gibi geliyor, çok sevdiği halkından ve sade bir vatandaş yaşamından uzaklaştığını düşünüyordu.

* Hoşgörülüydü. Köylünün birinin gazete kağıdına sardığı tütünü içmeye çalışırken eli yanmış bu sebepten gıyabında Atatürk'e küfretmişti. Adam mahkemeye çıkarılacaktı. Atatürk olayı dinledikten sonra " Az bile söylemiş, Onu mahkemeye vereceğinize doğru dürüst sigara içmesini temin edin" demiştir.

* Hastalığının başlangıcında kendisini muayene eden Dr. Fissinger günde kaç paket sigara içtiğini sormuş, Atatürk "sekiz" demişti. Doktor bunu günde bir pakete indirmesi gerektiğini söyleyince gülümseyerek şu cevabı cevap vermiştir. " Ben zaten bir paket içiyorum. Bundan sonra bunu sizin izninizle yapacağım".

* Bir sabah milletvekilleri ile trene bindiğinde kondüktörün milletvekillerinden bilet parası almamasına şaşırılmış ve nedenini sormuştur. Trenin milletvekillerine bedava olduğunu öğrenince epey sinirlenmiş, "Ne de güzel halkçılık ama" demiştir.

* İlk mecliste bir oturum sırasında üyelerden biri laikliğin ne manaya geldiğini anlamadığını söyleyince Gazi çok sinirlenmiş ve elini kürsüye vurarak bir din bilgini olan üyeye cevap vermiştir: "Adam olmak demektir hocam, adam olmak!"

* "Atatürk" hitabını ilk kez dönemin Türk Dil Kurumu Başkanı bir konuşmasında kullanmış, Mustafa Kemal de çok beğenerek soyadı olarakalmıştı. Kendisine " Ata" diye hitap edilmesinden hiç hoşlanmazdı.

* Cephelerde düşmanla göğüs göğüse savaşmış biri olarak en ilginç özelliği savaş meydanları dışında kan görünce fenalaşmasıydı. Gittiği yurt gezilerinde kendisi için kurban edilen hayvanlara bakamaz, böyle durumlarda sırtını döner yada kesilmelerini engellerdi.

* Fransız tarihçisi Herriot Ankara'ya geldiğinde Gazi'nin kulaklarının duyuyor olmasına şaşırılmış, anılarında bunu esprili bir dille anlatmıştı: "T.C`de birtane kulakları duyan kişi var onu da Cumhurbaşkanı yapmışlar".

* Bir gün halk arasında dolaşırken çarşafly bir kadına rastlamış, "Hafız Hanım benim hatırım için başındaki örtüyü açar mısın?" diye sormuştu. Kadın baş örtüsünü açarak , Atatürk'ün önünde eğildi ve ellerini öptü.

* Annesine çok bağlıydı. İzmir'de bulunan annesinin ölüm haberini almadan şifreli telgraf açıldığı esnada tahmin

eden ve gördüğü rüyasını annesi ile birlikte yeşil kırlarda gezerken birden ortaya çıkan bir sel annesini yanlarından alıp götürdüğünü tahmin etmiştir.Öldüğünü öğrenince de gözlerini havaya kaldırarak yanaklarından sel gibi akan göz yaşlarını içlerine akıtmak istercesine; " Millet sağ olsun. Milletin annesi benim annemdir." demiştir.

* İçinde bulunduğu şartları değerlendirmede, engelleri ortadan kaldırmada gösterdiği büyük başarı Atatürk'ün ayrı bir özelliğini teşkil etmektedir. Diyebiliriz ki Atatürk, Türk toplumunda sadece çağdaşlaşma gereğini gördüğü için değil, bu çağdaşlaşmayı en kısa zamanda gerçekleştirecek yolu gösterdiği için ve nihayet çağdaşlaşmaya engel olan etkenleri cesaretle bertaraf ettiği için büyüktür. Esasen "Modern Türkiye'nin Kurucusu" sıfatını da işte bu büyüklüğünden almaktadır.

* Muzaffer Başkomutan olarak İzmir'e girdiği gün, önüne serilen düşman bayrağını, "Bayrak bir milletin bağımsızlık alâmetidir; düşmanın da olsa saygı göstermek gerekir!" diyerek, onu yerden kaldırtmıştır.

* Bir milleti hürriyet ve bağımsızlığa kavuşturan büyük eserinin haşmeti karşısında, memleketin büyük sanatkârları, şairleri, tiyatro sanatçıları elini öpmek istedikleri zaman "Sanatkâr el öpmez; sanatkârın eli öpülür!" cevabını vermiştir.

* Çanakkale'de kendisine karşı savaşırken bir kolunu kaybeden ünlü Fransız Generali Gouraud'ya, yıllar sonra Ankara'da karşılaştıkları zaman -Generalin boş kolunu işaret ederek- : "Türk topraklarında yatan şerefli kolunuz, memleketlerimiz arasında son derece kıymetli bir bağıdır!" demiştir.

* Mısır elçisine, bir sabah, Çankaya sırtlarından doğmakta olan güneşi göstererek: "Doğudan şimdi doğacak olan güneşe bakınız! Şu anda günün ağardığını nasıl görüyorsam, uzaktan bütün doğu milletlerinin de uyanışını öyle görüyorum. Bağımsızlık ve hürriyetine kavuşacak daha çok kardeş millet vardır. Bu milletler, bütün güçlülere, bütün engellere rağmen mânileri yenecekler ve kendilerini bekleyen geleceğe ulaşacaklardır. Müstemlekecilik ve emperyalizm yeryüzünden yok olacak ve yerlerini milletler arasında hiç bir renk, din ve ırk farkı gözetmeyen yeni bir âhenk ve işbirliği çağı alacaktır!" demiştir.

* "Yurtta barış, cihanda barış" için çalışmak, Atatürk için dünyamızda yaşayan bütün insanları birbirine daha çok yaklaştırmak, daha çok sevdirmek yolundaki çabaların bir parçası idi. O, "İnsan her şeyden önce mensup olduğu milletin varlığı ve mutluluğu için çalışmalı; fakat başka milletlerin de huzur ve refahını düşünmelidir" derken, işte bu çabasını dile getiriyordu.

* Atatürk'e göre "Milletleri idare edenlerin vazifesi, hayatı mutlu kılmak hususunda milletlerine yol göstermekti. Bütün insanlığın varlığını kendi şahıslarında gören adamlar mutsuzdu. Hayatta mutluluk, ancak gelecek nesillerin şerefi, varlığı ve huzuru için çalışmakla mümkündü.

* O, karşılık beklemezsizin, insanlığın mutluluğuna hizmet edebilecek adam yetiştirmenin, en büyük zevk olduğunu söylüyor ve şöyle diyordu: "Bahçesinde çiçek yetiştiren insan, bu çiçekten bir şey bekler mi? Adam yetiştiren insan da, çiçek yetiştirendeki hislerle hareket etmelidir. Ancak bu tarzda düşünen ve çalışan adamlardır ki memleketlerine, milletlerine ve bunların geleceğine faydalı olabilirler".

* Atatürk'e göre, milletler arasında düşmanlıkların yerini akrabalık bilinci almalı idi. Kıt'alar ve milletler arasında ırkçı ve şoven yaklaşımlar, yerini bütün insanlığın paylaştığı bazı ortak değerlere terk etmeli idi. "İnsanları mesut edecek yegâne vasıta, onları birbirine yaklaştırarak, onları birbirlerine sevdirecek karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını temine yarayan hareket ve enerji idi. Dünya barışı içinde insanlığın gerçek mutluluğu, ancak bu yüksek ideal yolcularının çoğalmasa ve muvaffak olmasıyla mümkün olacaktı. Dünya vatandaşları kıskançlık, açgözlülük ve kinden uzaklaşacak şekilde eğitilmeli, insanlığın bütününün refahı, açlık ve baskının yerini almalıydı." Bütün milletlerin çağdaş uygarlık düzeyinde birleşmesi, bu ortak uygarlığa dahil olması Atatürk'ün en samimî arzusu idi. Çünkü O, insanlığın hepsini bir vücut ve her milleti bunun bir organı sayıyordu.

* Atatürk'e göre, insanlar arasında artık hiçbir renk, din ve ırk ayırımı tanımayan bir ahenk ve işbirliği çağı açılmalı, milletler bağımsızlıklarını, millî niteliklerini, millî kültürlerini kaybetmeksizin, her türlü emperyalist görüşün dışında, insanlığın ortak değerlerinde birleşmeli idi. Bu ortaklaşa değerlerin kıtaları birbirine bağlaması, insanları renk, ırk ve din farkı gözetmeksizin birbirine yaklaştırması lâzımdı. Çünkü insanlığın yükselmesi, insanlık idealinin gerçekleşmesi bu şuurun ayakta tutulmasına bağlı idi. İşte Atatürk, görüş ve düşünceleriyle, bu yönüyle de insanlık tarihi önünde aşilamayacak bir büyüklüğü temsil etmektedir.

ATATÜRK'TEN ÖZDEYİŞLER :

"Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı, bir mutluluk parıltısıdır! Memleketi asıl aydınlığa boğacak sizsiniz. Kendinizin ne kadar mühim, kıymetli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Sizlerden çok şeyler bekliyoruz."

"Kadının en büyük vazifesi evlattır. İlk terbiye verilen yerin ana kucığı olduğu düşünülürse bu vazifenin ehemmiyeti layıkıyla anlaşılır. Milletimizin kuvvetli bir millet olmaya karar vermiştir.. Bugünün gereklerinden biride, kadınlarımızın her hususta yükselmesini. temindir. Bu sebeple kadınlarımızda alim ve teknik bilgi sahibi olacaklar ve erkeklerin seçtikleri Bütün tahsil derecelerinden seçeceklerdir. Sonra kadınlar sosyal hayatta erkeklerle beraber yürüyecek ve birbirinin yardımcısı ve koruyucusu olacaktır. "

"Çocuklarımızı artık düşüncelerini hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye, içten inandıklarını savunmaya, buna karşılık da başkalarının samimî düşüncelerine saygı beslemeye alıştırmalıyız. Aynı zamanda onların temiz yüreklerinde; yurt, ulus, aile ve yurttaş sevgisiyle beraber doğruya, iyiye ve güzel şeylere karşı sevgi ve ilgi uyandırmaya çalışılmalıdır."

"Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."

"Bütün ümidim gençliktedir."

"Büyük başarılar, değerli anaların yetiştirdikleri seçkin çocukların yardımıyla meydana gelir. Milletın bağıında temiz bir nesil yetişiyor. Bu eser (Türkiye Cumhuriyeti Devleti) ona bırakacağım ve gözüm arkamda olmayacak."

"Çocuk sevgisi insan sevgisi için bir ihtiyaçtır."

"Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız." İki Mustafa Kemal vardır: Biri ben, et ve kemik, geçici Mustafa Kemal... İkinci Mustafa Kemal, onu "ben" kelimesiyle ifade edemem; o, ben değil, bizdir! O, memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur. Ben, onların rüyasını temsil ediyorum. Benim teşebbüslerim, onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepimizsiniz. Geçici olmayan, yaşaması ve başarılı olması gereken Mustafa Kemal odur!

"Arkadaşlarımdan tek bir dileğim var: Ben öldükten sonra beni millete unutturmasınlar. O kadar sevdiğim milletin beni unutması ruhum için en acı azap olur."

Vatan sana minnettardır, rahat uyu ulu önder Atatürk.

Vecdi Murat SOYDAN
10 Kasım 2011-Isparta

AVA GİDEN AVLANIR

YAZARIN NOTU : Anı'mın uzun olduğunun farkındayım, her şeye rağmen bölmek istemedim. Bu nedenle sabrınızdan dolayı şimdiden teşekkür ediyorum sizlere.

2000 yılının son aylarıydı. Eskişehir İli'ne bağlı Beylikova İlçesinde Kaymakamlık Yazı İşleri Müdürlüğü'nde Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni olarak görev yapıyordum. Herkesin evinde bilgisayar olmasa da, bilgisayar kullanımı daha yeni yeni yaygınlaşıyordu ve yeni bir iş kolu da böylece doğmuş oluyordu. Ortalık mantar gibi bilgisayar dükkanlarıyla doluydu. Bu işi bileni de, dürüstü de, hilesine hurdasına kaçanı da hemen bir bilgisayar dükkanı açıyor, çoluk çocuğunun nevalesini çıkartıyordu. Bir dikiş tutturamayıp, her işi deneyen ve son çare olarak kurtuluşu bilgisayar dükkanı açmakta bulan, bastırtıkları kartvizitlerine unvan olarak "bilgisayar teknisyeni" veya "işletme müdürü" olarak yazdıran hepsi olmasa da bazı uyanık ve üç kağıtçı ama sözde dürüst işletmeciler ve yanlarındaki çıraklarının tamamen insafına kalıyordu insan.

Peşine şu kadara veririz, taksit olursa şu kadar olur deyip, hemen ellerine hesap makinelerini alıyorlar, bir sarraf gibi, ince ince hesap yapıyorlardı. Dışimden tırnağımdan biriktirdiğim az da olsa dövizim vardı elimde. Param hazırды. Peşin alacaktım bilgisayarı. Fakat bir tanıdığım yoktu. O sırada ilçede bulunan matbaacı Yaşar bir yıl önce dükkanına yeni bir bilgisayar almıştı. Sanıyordu ki, bilgisayar programı sayesinde işlerini geliştirecek ve piyasadan çok daha fazla iş alacaktı. Ancak işleri umduğu gibi gitmedi ve bir süre sonra dükkanına icra geldi. Birkaç parça malı ve tabi bu arada elindeki bilgisayarı da "yediemin"e verildi. O zamana kadar ne bu sözün anlamını ne de Yaşar'ın içinde bulunduğu bu durumu bilmiyordum. İşim olmamıştı ki benim yediemin'le. Sözlüğü açıp baktım, yediemin'in anlamına. Meğerse, "birden çok kişi arasında hukuki durumu çekişmeli olan bir malın, çekişme sonuçlanıncaya kadar emanet olarak bırakıldığı kimseye" deniyormuş.

Matbaacı Yaşar bana, "Murat ağabey, benim bir bilgisayarım var, geçen yıl almıştım. Ancak borçlarım var, ödeyemedim. Şu anda bilgisayar yediemin'de. Bilgisayar iyi, kaliteli, başkasına gitmesin, alırsan senin de işine yarar" dedi. Ben de birkaç yere haber salmıştım "Tanıdık bir bilgisayarınız varsa, bana yardımcı olun da oradan alayım bilgisayarı. Kazık yemeyelim durduk yerde." diyordum.

Hiç birimiz bilgisayar kasasının içinde hangi parçalar bulunur, rem nedir, ana kart nedir, işlemci nedir? Bilmiyoruz. Bilgisayar kasasının kazara fişi çıksa, "bozuldu kasa" diyerek panik yapıyor herkes. Biz de dahil. Kaymakamlıkta kullandığımız bilgisayar yeni alınmıştı. Bir tuşa basmaya korkuyorduk. Hele bir "del" tuşu vardı ki, kazara bassak, tüm bilgilerimiz silinir miydi? Hep bu endişe içindeydik. İlçede bir tane bile bilgisayar tamircisi yoktu ve en yakın tamirci ise 80 km. uzaklıktaki Eskişehir İli'nde ydi.

Malmüdürlüğü'nde vezne memuru olarak görev yapan arkadaşım Mehmet'e de söylemişim bu isteğimi. O da biliyormuş matbaacı Yaşar'ın bilgisayarının yediemin'de olduğunu. "Ne yapayım Mehmet ağabey? Alayım mı bu bilgisayarı? Yediemin miymiş neymiş oradan alınacakmış günü gelince. Ne dersin?" diye sorduğumda, "Kaçırma Murat, bilgisayar iyi, al derim" dedi. İş yerindeki bilgisayarlarda ufacık bir sorun olsa vezneci Mehmet'i çağırırdık. O da bir profesör edasıyla işe müdahale eder, bozulan veya programdan dolayı çöken bilgisayarı ameliyat eder, bazen bildiğinden bazen de tesadüfen deneme yanılma yöntemiyle onarırdı. İlçede ne kadar onardığı bilgisayar varsa yarısı bir süre sonra tamamen bozulur ve bir çoğu da kullanılamaz hale gelirdi.

Birkaç gün sonra bir kaç yere imza atıp, paramı da peşin ödedikten sonra yediemin'den bilgisayarı aldım. İcra Müdürü arkadaşımды. İmzayı atmadan önce beni uyarmış "Murat, sen bilirsin, alacaksan al ama, eğer şimdi almazsan, ikinci kereye kalırsa, bu kez değeri düşer, şu anda kriz de var, kimse bilgisayar almaz, ikinci ihaleyi bekle, yarı fiyatına bile alırsın bunu." demişti. Ben işin o boyutunu düşünmemiştim. Ağlayanın malının gülene hayır etmeyeceğini biliyordum. Benden başka bilgisayarı alacak bir başka alıcı da çıkmamıştı. İstesem, birinci ihalede almaz, ikinci ihaleyi bekler ve değerinden aşağı bir fiyatla alırdım. Bu, hileli bir durum olurdu ki, kendime yaşıtıramazdım. Daha önceden belirlenmiş fiyattan bilgisayarı satın aldım. Böylece matbaacı Yaşar'a iyilik yapmış oluyordum. Düşüncem şuydu : Şimdi bu bilgisayarı başka yerden de alırdım, hem de hiç kullanılmamışını. Böyle yapmakla birinci ihalede hileye başvurmadan bilgisayara gerçek değerini vermiş olacaktım. Sonuçta Yaşar'ın bir kaybı olmayacaktı ve borcunun bir kısmını da ödemiş olacaktı.

Bu bilgisayar daha sonra başıma ne işler açtı bir bilseniz. İki de bir bozuluyor ve ben soluğu Eskişehir'de alıyordum. Sonunda, içindeki parçaları yükseltmeye karar verdik. Karar verdik diyorum, çünkü vezneci Mehmet'in teşhisi bu yöneydi. "Ağabey, hani bu bilgisayar kız gibiydi, bir sorun çıkarmayacaktı. İki de bir bozuluyor. Sıfırını alsam bundan iyiydi. Durmadan masraf yapıyorum." dedim. Bana, bir bilgisayar uzmanı gibi, " Teknoloji sürekli geliyor, şimdi bir bilgisayar alsan, 6 aya kadar yenisi çıkıyor. En iyisi içindeki sistemi yükseltmek." dedi.

Aldım elime hantal kasayı, doğruca götürdüm Eskişehir'de bulunan meşhur Esnaf Sarayı'na. Güya tanıdıkı

Bilgisayarcı. Bir başka arkadaş devreye girmişti "İyi esnaftır, selamımı söyle sana yardımcı olur." dedi. Bilgisayarcı ince hesap yaptı, "peşin olursa, şu kadar olur, vadeli olursa bu kadar olur." dedi. Paramı peşin verdim. Bıraktım bilgisayarını oraya. Bir hafta sonra yenilenmiş olarak aldım. Parça garantisi vermişti ama kağıdı imzalayıp vermedi. "Muhasebecim hazırlayacak, şimdi hafta sonu. Bir ara adresinize gönderirim." dedi.

Aradan 3 ay geçmedi, bilgisayar yine bozuldu. Yine yüklendim elime, doğru Esnaf Sarayı'na. Bir de ne göreyim, dükkanın yerinde yeller esiyor. Taşınmış, ortada yok adam. Soruyorum komşu esnaflara. "Nereye gitti bu adam? Nereye taşındı?" dedim. "İşleri bozuldu, taşındı." dediler. "Ulan aptal kafam benim, sana neydi de tanıdık esnafa gittin?" diyerek söyleniyorum kendi kendime. Sonunda bir esnaf adresini verdi. Elimde kilolarca ağırlıkta kasa, hadi bakalım yürü yürüyebilirsen. Buldum adamın yeni dükkanını. Bulmaz olsaydım, sanki kimse bulmasın diye en bulunmadık yere taşınmış adam. Yorgunluktan bittim. Kendisi dükkanda yokmuş o sırada. Babası olduğunu söyleyen kişiye durumu anlatıyorum. Telefon ediyor oğluna. Akşam üstü saat dörtte gelecekmış dükkana, şimdi gelemezmiş. Saate baktım, öğleye geliyor saat. Mecburen turlayıp, Eskişehir'de vakit geçirdim. Akşam oldu, adam dükkanda beni bekliyor. Durumu anlattım tekrar. "Yapacak bir şey yok, bizim muhasebeci fatura kesmeyi unutmuş. Dükkanı da değiştirdik, karışıklık oldu. Bu parçaları aldığım yer Ankara'da falanca yer. Orası yardımcı olur." dedi. "Bari bana iki satırlık yazı ver de, ispat edeyim senden aldığımı bu parçaları." dedim. Yazıyı aldım ve kapıdan öfkeyle çıkıp ilçenin yolunu tuttum.

Bu arada 21 Şubat 2001 ekonomik krizi patlak verdi. Elimde bulunan üç kuruş paranın değeri arttı. Ama ben yaklaşık 3-4 ay önce aldığım bilgisayarını şimdi alsaydım, çok ucuza mal olacaktı. Çünkü kriz öncesi 670 TL olan dolar 1.000 TL'sini aşmış, ikiye katlamıştı. Hem oradaki zararım, hem de şimdi edeceğim masrafa en az 3 tane yeni bilgisayar alırdım.

Bir hafta sonra elimde bilgisayar kasası, doğruca Ankara'ya gittim. Günlerden Cumartesi. Elimde gazete kağıdına sarılmış bilgisayar kasası. İple de sıkı sıkıya bağladım ki, kopmasın. Sağlık Bakanlığı'nın önünden Bakanlıklara, oradan da Küçükkesat'a gideceğim. Bir de ne göreyim, mahşer yeri gibi Kızılay'da bulunan Sağlık Bakanlığı'nın önü. Şans bu ya, piyango bana vurdu o gün. Meğerse sağlık çalışanlarının mitingi varmış. Her yer polis kaynıyordu. Elimde bilgisayar kasası, yürüyorum. Arada bir dinlenip, el değiştiriyorum. Polisin birisi durdurdu beni. İkincisi de peşinden geldi. Bir bana, bir de elimdeki pakete şüpheli gözlerle baktılar. Polislerle aramda şu konuşmalar geçti:

- Ne var bunun içinde?
- Bilgisayar kasası.
- Aç bakalım.

Çaresiz açıyorum. Bakıyorlar içine.

- Bomba falan olmasın.
- Yok ağabey, ne bombası? Bilgisayarım var da, bozuldu onu tamire getirdim.
- Nerden geliyorsun sen?
- Eskişehir'den.

Bakışı değişiyor. Şüphesi artıyor. Yanında bulunan ikinci polis memuru soruyor bu kez :

- Eskişehir'de bilgisayarıcı yok mu? Suyu mu çıkmış Eskişehir'in?
- Vallahi ağabey, anlatsam inanmazsınız.
- Kısa kes. Anlat bakalım.
- Tamam ağabey, kısa kesip anlatacağım.

Bandı en başından alıp, anlatıyorum kısaca başımdan geçenleri.

- Nüfus cüzdanını ver.
- Tamam, burada. Vereyim.

Nüfus cüzdanıma bakıyor, bir de bana. Nüfusa kayıtlı olduğum yer ve doğum yerim "Ankara". Dikkatini çekiyor.

- Burada "Ankara" yazıyor.
- Ankara'lıyım ağabey.
- Ne iş yapıyorsun?
- Memurum. Kaymakamlıkta memurum. İsterseniz kurum kimliğimi de vereyim.
- Ver bakalım.

Veriyorum. İnceliyor.

- Niye baştan söylemedin? Bak bir sürü zaman kaybettik senin yüzünden.
- Sormadınız ki ne iş yaptığımı. Suçlu değilim ben.
- İyi,,, çabuk buradan uzaklaş.

Hızla, yürüyebildiğim en çabuk adımlarla uzaklaştım oradan. Sonunda firmanın yerini buldum. Yetkiliye durumu anlatarak, elimdeki kağıdı uzattım. Yazıyı inceleyen adam : "Depo kayıtlarına bakmamız gerekir." Dedi. "Bakın o

halde” dedim. Adam bilgisayar kayıtlarına baktıktan sonra :

- Evet, parçalar bizden alınmış.

Sözünü kestim adamın.

- Gördüğünüz mü, bakın ben haklıyım.

- Ama...

Oldum olası bu “ama” kelimesinden nefret ederim.Hep olumsuzluk ve hayal kırıklığı yaratmıştır üzerimde. Adam, “ ama” dediyse, kesin olumsuz bir durum vardı, sezinlemişim.

- Ama, bu durumu sizin bilgisayar parçalarını almış olduğunuz yer çözecek. Biz değil. Parçaları size biz satmadık ki, garantiyi biz verelim. Garantiyi size bu parçaları veren firma verecek. Elinizde garanti belgesi yok mu?

- Olsa, orada çözerdim. Muhasebecisi belge tanzim etmemiş, iş yerini kapatınca firma, karışıklık olmuş.

- Üzgünüz. Yapacak bir şey yok.

Çay, kahve ikram ettiler. Karnınız açsa yemek bile söyleyebiliriz dediler. Yemeği düşünen kim? Boşu boşuna gelmişim Ankara’ya. Bir de yolda suçlu muamelesine tabi tutulduğum yetmezmiş gibi. Öfkeyle ve de yorgunlukla tekrar Eskişehir’e döndüm.

Aradan yine bir hafta geçti. Başka bir bilgisayarçı buldum. Hiç olmazsa tanıdık değil. Parçaların yenisini alacağım. Dükkandan içeri girdim, selam verdikten sonra yetkili olanına dedim ki :

- Ben seni tanımam, sen beni tanımazsın. Tanımadığın da daha iyi.Bu bilgisayarın ana kartı, işlemcisi arızalı ve ayrıca da rem’ini yükselteceğim.

Kasanın içini açtı baktı, inceledi. Yeni takacağı parçaları belirledi ve ancak bir hafta sonra alabileceğimi söyledi. Gönül ferahlığı içinde oradan ayrıldım.

Bir hafta sonra paramı da cebime koyarak Eskişehir’e tekrar gittim. Eskişehir caddelerinde yürüyorum. Bu arada yolu da karıştırınca, kendimi bir anda eski garajların önünde buldum. Baktım karşı caddenin kaldırımında bir kalabalık var. Biraz soluklanayım, nedir ki bu kalabalık diye kendi kendime sorarak ilerledim. Bir adamın etrafında 8-10 kişi toplanmış, ellerinde saatler olan esmer olanı diyor ki :” Alın beyler, bedava bunlar, altın kaplama. Ben cebimdeki tüm paramı bu saatleri almak için verirdim. Param olsa da hepsini alsam.” Nasıl bir tongaya düştüğümü kestiremezdim. İçimden bir ses, “ Yürü Murat, git işine, 200 metre sonra bilgisayar dükkanında olacaksın.” diyor. Bir başka ses de diyor ki :” Dünya kadar zarar ettin bu bilgisayardan. Saat altınmış. Almasa bu adam almazdı.Hiç olmazsa zararını çıkar Murat” diyor. Ne bilirdim ki bu adamların şebeke olduğunu. Meğer, yabancı, saf, Türk parasını bilmez görünen ve anlaşılmaz bir lisanla bozuk bir Türkçe’yle konuşan saat satıcısı (!) işte bu düzenbaz şebekenin adamlarından birisiymiş. O sırada bir adam daha geldi yanımıza. Ben cüzdanıma elimi attım, tereddüt içindeyim, “ Alsam mı, almasam mı” diye. Meğer o adamlar, beni gözetliyorlarmış ve planlarının bir parçası da buymuş. Adam, yanıma gelerek, “Sen kararsızsın, alma istersen, hepsini ben alıyorum.” demez mi? Cebinden de bir tomar para çıkarıp, saatçiye vermek istemez mi? Tamam dedim içimden, gitti altın kaplama saatler. Diğer birinci adam ise, benden için o adama “Bu arkadaş senden önce geldi. Saatleri almak da onun hakkı.Satıldı saatler.” dedikten sonra bana dönerek, “ Hadi birader, ver saatçinin parasını, al saatleri, kaç liran var senin” dedikten sonra, ben masum masum 200 dolarım var deyip, bilgisayar tamiri için ayırdığım tüm paramı çıkardım. Yol paramdan başka param kalmadı. O an, gözümün önüne geldikçe, aptallığıma kızırım hala. Nasıl bir duyguydu, nasıl bir anda olup bitti her şey. Film gibi tabiri caizse. Elimden çekip paramı alan ve güya saatçiye verecek olan o birinci adam, “ Hayırlı olsun, saatler senin.” dedikten sonra “ Endişe etme, şimdi gider satarız bunları kuyumcуда” demez mi? Bir anda herkes dağıldı. Orada bulunan en az 15 kişinin 8’i kendi adamlarıymış. Nerden bilebilirdim ki? Saatlerin yarısı elimde, yarısı yerde. Yabancı sandığım adam, bir anda ayağa kalkıp son sürat koşmaya başladı. Nereye bakacağımı şaşırtdım. Herkes bir yerlere kaçıyor. Benim gibi müşteri olan kişiler ise, ne olduğunu anlayamadılar ve ben onlara dönerek “ Nereye gitti bu satıcı? Neden herkes bir anda kaçıştı? diyorum. O birinci adam da yok ortada. Elimde bilgisayar kasası ve 20 kadar saatle ortada kaldım. Şaşkınlık içindeydim. Niyetim,sözde o altın kaplama saatleri alıp kara geçmek ve bilgisayar için harcadığım paramı kurtarmak içindi.

Şaşkın şaşkın bir elimde bilgisayar kasası, doğruca bilgisayarçıya gittim. Çocuk daha kapıdan beni görür görmez “ Ne oldu ağabey? Nedir bu telaşın? Bir şey mi oldu, hasta mısın? “ dedi. Dedim ki, “ Önce bana bir sigara ver. Sonra da çay söyle. Sana anlatacağım neler olduğunu.” Bir solukta anlattım başımdan geçenleri. Elimdeki saatleri inceledikten sonra “ Ağabey,bu saatlerin hiç birisi altın değil. Değeri de çok ucuz. Onlar şebeke, sadece sen düşmedin ağlarına. Zaman zaman gelirler bu civarlarda bunu hep yaparlar. Dua et, canına bir şey olmamış.Buna da şükret” dedikten sonra, vakit kaybetmeden Emniyet’e gitmemi söyledi. Ne diyecektim Emniyet’e? Sonra memurdum, demezler miydi bana “Bu kadar saati ne yapacaksın?” diye. Moralim sıfırlanmış vaziyette çaresiz eve döndüm.Yaşadığım bu olayları Kaymakam Bey’e anlattım. Üzüldü halime. “İstersen Emniyet Müdürlüğünü arayayım, eşkallerini tarif edersen bulurlar belki” dedi. Kaymakam Bey’e, “Bunu yaparsam, bana sormazlar mı, bu kadar çok saati ne yapacaksın? demezler mi efendim ” dedim. Beni dinledikten sonra, moral vererek, “geçmiş olsun” dedi.

Aradan yıllar geçti... Ben yaşadığım bu olayı asla unutmadım. Öyle bir ders oldu ki bana, bir daha seyyar satıcılardan hep uzak durdum.Bir kavgaya tanık olsam, bakmıyorum bile kim kavgaya ediyor, neden ediyor? diye.

Saatlere gelince : Zararımın üçte birini çıkardım. Elimde kalan saatlerin çoğunu da tanıdıklarına ve arkadaşlarıma hediye ettim.

Siz siz olunuz, benim düştüğüm bu komik duruma asla düşmeyiniz. Bu yaşadığım olaylar beni filozof yapmasa da, tecrübe kazandırdı. Ne demişler : “Bir musibet, bin nasihatten evladır.”

Yaşadığım bu acı tecrübeden geriye kulağımda küpe olarak kalan bir söz daha var : “Ava giden avlanır.”

Selam ve saygılarımla.

Vecdi Murat SOYDAN
28 Kasım 2011-Isparta

Atatürk ve İslamiyet

Atatürk'ü dinsiz olarak niteleyenler olduğu gibi, onun adından nemalanıp, Kemalizm'i bir ideoloji ve Atatürk'çülüğü yeni bir din gibi gösterme gayretinde olan kişiler de olmuştur. Çıkarıcılığın, menfaatin olduğu her yerde iki yüzlü insanlar da vardır. Atatürk gerçekten de dinsiz miydi? İnançsız mıydı? Yüce Allah (c.c) ve peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) hakkındaki düşünceleri nelerdi? Öldüğünde ardından yeni Türkçe'yle yazılan mevlit olduğunu bilseydi acaba nasıl bir tepki verirdi? Acaba ölüm döşeğindeyken ölüme yaklaştığı son saniyelerde ağzından çıkan son sözler ne olmuştur?

Kendisine dinsiz diyenler ile O'nu putlaştıranları bu yazımda aynı kefeye koyacağım. Çünkü, her iki taraf da riyakar insanlardır. Amacım, iki yüzlü insanların maskelerini indirmek, yüce Atatürk'e yapılan bu çirkin ve mesnetsiz iddiaların asılsız olduğunu delilleriyle ortaya koymaktır.Yazımın bu bölümünde Atatürk'ün dindarlığını, İslamiyete bakış açısını değerlendireceğim.

TBMM'nin açılışı için hazırlattığı bildiri bile, tek başına Atatürk'ün dindar kişiliğini gözler önüne sermek için yeterlidir.

TBMM'nin Açılış Bildirisi :

Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920 Cuma günü açılmıştır. Bu açılışın 21 Nisan 1920'de tüm Türkiye'ye gönderilen bildirgesi, bildirgeyi kaleme alan Atatürk'ün samimi dindarlığını açıkça gözler önüne seren tarihi bir belge niteliğindedir:

“1. Allah'ın yardımıyla 23 Nisan Cuma günü, Cuma namazından sonra Ankara'da Büyük Millet Meclisi açılacaktır.

2. Vatanın bağımsızlığı, yüksek halifelik ve saltanat makamının kurtarılması gibi çok önemli vazifeleri olan Meclisin açılış gününü, Cumaya tesadüf ettirmekten maksat, o günün kutsallığından faydalanmak ve açılmadan önce sayın milletvekilleriyle Hacı Bayram Camii'nde Cuma namazı kılmak, Kuran ve namazın nurlarından faydalanmaktır. Namazdan sonra Peygamberimiz (sav)'in sakalı ve sancağı el üstünde olduğu halde Meclis binasına gidilecektir. Camiden buraya kadar olan merasim için Kolordu Komutanlığı'nca özel olarak askeri tertibat alınacaktır.

3. O günün kutsallığını güçlendirmek için bugünden başlayarak valiliklerde, vali beyefendinin düzenlemesiyle hatim indirilecek, muhayiri şerif okunacaktır. Hatmin son kısımları Cuma namazından sonra Meclis binası önünde tamamlanacaktır.

4. Kutsal ve yaralı vatanımızın her köşesinde aynı biçimde bugünden başlanarak muhari ve hatm-i şerif okutularak Cuma günü ezandan önce selavat verilecek ve hutbede halife padişahımızın adı söylenirken, padişahımızın ve topraklarımızın bir an önce kurtuluşu ve mutluluğa erişmesi için dua edilecektir. Cuma namazı kılınıktan sonra hatim duası yapılarak yüce halifelik ve saltanat makamının ve bütün yurdun kurtulması uğrunda milli çalışmaların kutsallığı ve milletin her bireyinin kendi temsilcilerinden oluşan Büyük Millet Meclisi'nin vereceği vatan görevlerini yerine getirmesine ilişkin vaazlar verilecektir. Sonunda halife ve padişahımızın, din ve devletimizin, vatan ve milletimizin kurtuluşu, mutluluğu ve bağımsızlığı için dua edilecektir.

Bu dini ve vatani törenin arkasından camilerden çıkıldıktan sonra bütün yurttaki hükümet konaklarına gelinerek Meclisin açılmasından dolayı kutlama yapılacaktır. Her tarafta Cuma namazından önce Mevlid-i Şerif okunacaktır.

5. Yüce Allah'tan tam başarı dileriz."

Atatürk'ün dindar kişiliği :

Atatürk'ün manevi kızı Ülkü ADATEPE anlatıyor : “Annemi Zübeyde Hanım büyütüştür. Onun anneme anlattığı bir anıyı aktarayım; Atatürk, 25 Ağustos'ta Kocatepe'ye çıktığı zaman orada şöyle dua ediyor: "Allah'ım, senin bana verdiğin fikir ve zekayla ben bütün planlarımı gerçekleştirdim. Bundan sonrası artık senin mukadderatın..." O, Allah'ına inanan bir insandı. Paşa, ramazanda Dolmabahçe'de veya Çankaya'da olduğunda anneme, 'Vasfiye, oruç tutuyor musun?' diye sorar, annem "tutuyorum" dediğinde de çok memnun kalırmış. Bana hastalandığımda dua ettirirdi, kendisi de ederdi. Çok iyi hatırlıyorum; paratifo geçiriyordum, çok üzülmiş ve beni kurtarması için Allah'a dua etmiş. Annesi Zübeyde Hanım da çok dindarmış. Anneme daha yedi yaşındayken Kuran dersleri aldirmaya başlamış. Kız kardeşi Makbule Hanım'ın da namazını devamlı kıldığını biliyorum.”

Vasfi Rıza ZOBU anlatıyor : “Peygamber'e (sav)'e çok hürmet ederdi. Peygamber (sav)'in çok sağlıklı bir muhakemeye vakıf olduğuna kaniydi. Bir gece Hz. Peygamber (sav)'in askeri dehasından bahsediyordu.Onun dine, fikre karşı saygılı bir kişiliği vardı. Kuran'a çok hürmeti vardı. Yanında üç hafız vardı; Hafız Yaşar, Hafız Hüseyin ve Hafız Mehmet. Ben o hafızları onun yanında, Çankaya'da tanıdım. Saygıyla dinlerdi. Onun karşı olduğu, yobazlardı.”

Cemal KUTAY anlatıyor : “Bir gün Ertuğrul Yatı'nda ressam İbrahim Çallı, Atatürk'ün yanındadır. “Şu renkleri tuvale

almak mümkün müdür?" der. Çallı; "Tabii, Gazi Hazretleri" diye cevap verir. "Demek ki siz bu renkleri alabiliyorsunuz" diye tekrarlar Gazi. Çallı; "Deneyelim ve görelim" der. Ayrılacağı zaman Atatürk, Cevat Abbas'a şunları söyler: "Söyleyin bu adama bir daha gelmesin. Ne zaman ki haddini bilir, Allah'la boy ölçüşmeye kalkışmaz, sıraya girer kul olarak, bunu da ispat eden bir eserle gelir, ben o zaman onun affedilmesine şahitlik ederim."

Füreyya Koral (Kılıç Ali'nin İlk Eşi) anlatıyor : "Laikti. Laiklik, dinsizlik değildir. O inançlıydı. Namazını bilmiyorum, ama ilk meclis zamanı kıldığını duymuştum. Kuran'ın Türkçeye çevrilmesi, dinin anlaşılmasına vesile olan büyük bir hizmettir. O, dinin politika aracı olarak kullanılmasına ve istismarına karşıydı. Ve buna hiçbir zaman izin vermedi."

Atatürk'ün manevi kızı Sabiha Gökçen anlatıyor : Bir sabah, Ata'nın elini öpmek üzere yanına girdim. İşleri ile meşguldu. Bir süre ayakta bekledim, birden derin bir iç geçirdi ve 'Allah' dedi. (O bunu sık sık tekrarları.) Atatürk hakkında evvelce çok şeyler duymuştum, bu tesirle olacak, bir hayli şaşırdım. O'nun ağzından Allah kelimesini duymak beni şaşırtmış ve heyecanlandırmıştı. Ata'nın yüzüne şaşkın bir şekilde bakmış olacağım ki; 'Sen dindar mısın?' diye sordu. Ben de ailemden aldığım din terbiyesiyle 'Evet, dindarım' dedim ve bu cevabımı nasıl karşılayacağını anlamak için ürkek ürkek yüzüne baktım. Cevabım hoşuna gitmişti. 'Çok iyi... Allah büyük bir kuvvettir. O'na daima inanmak lazımdır.' dedi ve bu konuda uzun uzun izahat verdi. Ben de o zaman anladım ki, Atatürk hakkında söylenenlerin aslı yoktur ve Ata bütün söylenenlerin hilafına dindar bir insandır." Atatürk Kuran okutulmasına da son derece önem vermiştir. Hafız Zeki Çağlarman Atatürk'ün bu yönünü şöyle anlatmıştır: "Atatürk'ün kız kardeşi Makbule Hanım'la uzun yıllar komşuluk yaptık. Her yıl Ramazan ayı yaklaşınca Atatürk kız kardeşine; 'Makbule, Ramazan geliyor, annemize hatim okutmayı ihmal etme'der ve hatim okuyacak hafıza hediye edilmek üzere bir zarf içerisinde para verirdi." (Din Toplum ve Kemal Atatürk, Ercüment Demirer, s.10)

Atatürk'ün din hakkındaki şu düşünceleri önemlidir : " Din insanların gıdasıdır. Dinsiz adam boş bir eve benzer. İnsana hüznü verir. Mutlaka bir şeye inanacağız. Bu dinlerin en sonuncusu elbette en mükemmeldir. İslam dini hepsinden üstündür." (Niyazi Ahmet Banoğlu, Nükte ve Fıkralarla Atatürk, s. 196)

"Bizim dinimiz en makul ve en doğal dindir. Ve ancak bundan dolayıdır ki son din olmuştur. Bir dinin doğal olması için akla, tekniğe, ilme ve mantığa uygun olması gerekir. Bizim dinimiz bunlara tamamen uygundur. ... İslam'ın sosyal hayatı içinde hiç kimsenin, bir özel sınıf halinde varlığını sürdürme hakkı yoktur. Kendilerinde böyle bir hak görenler dini kurallara uygun harekette bulunmuş olmazlar. Bizde ruhbanlık yoktur, hepimiz eşitiz ve dinimizin kurallarını eşit olarak öğrenmeye mecburuz" (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, 1959, c.2, s. 90)

"Türk milleti dindar olmalıdır yani bütün sadeliğiyle dindar olmalıdır demek istiyorum. Bizzat hakikate nasıl inanıyorsam buna da öyle inanıyorum... Din şuura muhalif, ilerlemeye engel hiçbir şey ihtiva etmiyor."(Maurice Perno ile yaptığı röportaj 11 Şubat 1924 (Atatürk'le Konuşmalar, Cumhuriyet Gazetesi eki, s. 111)

Atatürk, yüce yaratıcı Allah (c.c) hakkında ise şunları demiştir : "Allah birdir, şanı büyüktür. Allah'ın selameti, sevgisi üzerinize olsun. Peygamberimiz Efendimiz Hazretleri Allah tarafından insanlara dini gerçekleri duyurmaya memur ve elçi seçilmiştir. Bunun temel esası, hepimizce bilinmektedir ki, Yüce Kuran'daki anlamı açık olan ayetlerdir. İnsanlara feyz ruhu vermiş olan dinimiz son dindir. En mükemmel dindir. Çünkü dinimiz akla, mantığa, gerçeğe tamamen uyuyor ve uygun düşüyor." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. 2, s. 93)

"Ey Arkadaşlar! Tanrı birdir, büyüktür- Adalet-i ilahiye, O'nun tecellilerine bakarak diyebiliriz ki, insanlar iki sınıfta, iki devrede mütalaa olunabilir, ilk devir insanlığın çocukluk ve gençlik devridir. İkinci devir, insanlığın kemal (olgunluk) devridir. 'Ey millet! Allah birdir, şanı büyüktür. Allah'ın selameti, atıfeti ve hayrı üzerinize olsun. Peygamberimiz Efendimiz Hazretleri, Cenab-ı Hak tarafından insanlara dini hakikatleri tebliğe memur ve resul olmuştur. Koyduğu esas kanunlar cümlemizce malumdur ki Kur'an-ı azimüşşandaki husustur. İnsanlara feyz ruhu vermiş olan dinimiz son dindir, temel dindir. Çünkü dinimiz akla mantığa hakikate tamamen uyuyor. Eğer akli mantığa, hakikate uymamış olsaydı bununla diğer ilahi ve tabii kanunlar arasında aykırılıklar olmalı gerekirdi. Çünkü bütün kanunları yapan Cenab-ı Hak'tır." (Atatürk'ün 7 Şubat 1923 tarihinde Balıkesir'de Zağanos Paşa Camii'nde vermiş olduğu hutbeden bir bölümdür.)

Atatürk; Peygamber Efendimizi çok iyi tanımış, onun üstün özelliklerini çeşitli vesilelerle anlatmıştır:

"O, Allah'ın birinci ve en büyük kuludur. O'nun izinde bugün milyonlarca insan yürüyor. Benim, senin adın silinir; fakat sonsuza kadar O, ölümsüzdür." (Dr. Utkan Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri -Atatürk ve Din Eğitimi, A. Gürtaş, s. 26)

"Tarih, hakikatleri tahrif eden bir sanat değil, belirten bir ilim olmalıdır. Bu küçük harbte bile askerî dehâsı kadar siyasi görüşüyle de yükselen bir insanı, cezbeli bir derviş gibi tasvire yeltenen cahil serseriler, bizim tarih çalışmamıza katılamazlar. Hz. Muhammed (sav) bu harb sonunda çevresindekilerin direnmelerini yenerek ve kendisinin yaralı olmasına bakmayarak, galip düşmanı takibe kalkışmamış olsaydı, bugün yeryüzünde Müslümanlık diye bir varlık görülemezdi." (Şemsettin Günaltay, Ülkü Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 100, 1945, s. 3)

"Hz. Muhammed (sav)'in bir avuç imanlı Müslümanla mahşer gibi kalabalık ve alabildiğine zengin Kureyş ordusuna karşı Bedir'de kazandığı zafer, fani insanların karı değildir; O'nun peygamber olduğunun en kuvvetli işareti işte bu savaştır." (Hakikati Tasvir, "Ş. Günaltay'ın Anıları" A. Gürtaş, s. 26)

Atatürk'ün Hz. Muhammed (sav)'e duyulacak sevgiyi tarif ettiği sözleri ise şöyledir:

Büyük bir inkılap yapan Muhammed'in (sav)'e karşı beslenen sevgi, ancak onun ortaya koyduğu fikirleri, esasları korumakla tecelli edebilir. (Şemsettin Günaltay, Ülkü Dergisi, sayı 100, s. 4)

Atatürk'ün, 1926 yılında yaptığı bir konuşmada Hazreti Muhammed'in (sav) adının unutulmayacağını vurguladığı belirtilerek, konuşmasında, 'O, Allah'ın birinci ve en büyük kuludur. O'nun izinden bugün milyonlarca insan yürüyor. Benim, senin adın silinir, fakat sonuca kadar O, ölümsüzdür' ifadelerini kullandığına dikkat çekiliyor. Atatürk'ün 1 Kasım 1924'te yaptığı konuşmada, Hazreti Muhammed'in (sav) kabilesi tarafından sevilen bir kişi ve nasıl peygamber olduğunu anlattığı belirtilerek, konuşmadan şu örnek cümleler veriliyor: 'Son peygamber olan Muhammed Mustafa (sav) 1394 sene evvel Rumi nisan içinde rebülevvel ayının on ikinci pazartesi gecesi sabaha doğru tan yeri ağarırken doğdu... Hazreti Muhammed (sav) eyyam-ı sabavet (çocukluk günleri) ve şebabeti (gençliği) geçirdi. Fakat henüz peygamber olmadı. Yüzü nuranî (ışıklı, saygı uyandıran) sözü ruhanî, reşit, rüiyette bibedel (görünüşte emsalsiz), sözüne sadık ve halim, mürüvvetçe (iyilikseverlikte) saire faik (başkalarına üstün) olan Muhammed Mustafa (sav) evvela bu evsaf-ı mahsusa (özel nitelik) ve mütemayizesiyle (sivrilmesiyle...) kabilesi içinde Muhammed'ül-Emîn (güvenilir Muhammed)oldu.Muhammed Mustafa (sav) peygamber olmadan evvel kavminin muhabbetine, hürmetine, itimadına mazhar oldu. Ondan sonra ancak 40 yaşında nübüvvet ve 43 yaşında risalet (peygamberlik) geldi. Fahr-i alem Efendimiz namütanahî (sonsuzca) tehlikeler içinde, bipayan (tükenmez) mihnetler ve meşakkatler karşısında 20 sene çalıştı ve din-i İslamı tesise ait vazife-i peygamberisini ifaya muvaffak olduktan sonra vasil-ı ala-yı illiyyin (cennetin en yüce yerine erişen) oldu.'

1930 yılında Hazreti Muhammed'i (sav) küçük düşürmeye yönelik ifadeleri içeren bir kitap ve yazar hakkında Atatürk'ün, şu açıklamayı yaptığı kaydediliyor: 'Muhammed'i bana, cezbeyle tutulmuş sönük bir derviş gibi tanıttirmek gayretine kapılan bu cahil adamlar, onun yüksek şahsiyetini ve başarılarını asla kavrayamamışlardır. Anlamaktan da çok uzak görünüyorlar. Cezbeyle tutulmuş bir derviş, Uhud Muharebesi'nde en büyük komutanın yapabileceği bir planı nasıl düşünür ve tatbik edebilir? Tarih, gerçekleri değiştiren bir sanat değil, belirten bir ilim olmalıdır. Bu küçük harpte bile askeri dehası kadar siyasî görüşüyle de yükselen bir insanı cezbeli bir derviş gibi tasvire yeltenen serseriler, bizim tarih çalışmamıza katılamazlar. Muhammed (sav) bu harp sonunda çevresindekilerin direnmelerini yenerek ve kendisinin yaralı olmasına bakmayarak galip düşmanı takibe kalkışmamış olsaydı, bugün yeryüzünde Müslümanlık diye bir varlık görülemezdi.'

İslam dininin dünya insanlığı için büyük bir inkılap olduğunu ifade eden Atatürk'ün, Hazreti Muhammed'in (sav) vefatının yıldönümü dolayısıyla 1930 yılında yaptığı bir konuşmada da İslam dininin insanlık için bir inkılap oluşunu ve korunması gerektiğini şu cümlelerle açıkladığı kaydediliyor: 'Büyük bir inkılap yaratan Muhammed'e (sav)karşı beslenen sevgi, ancak onun ortaya koyduğu fikirleri, esasları korumakla tecelli etmek gerekti. Peygamber ölür ölmez düşünülecek şey, bir an evvel onu toprağa tevdi etmek değil yaratmış olduğu inkılâbı emniyet altına almaktır...'

Atatürk'ün Uşağı Cemal Granda Anlatıyor :Bir gece sofrada Peygamberimiz (s.a.v) haşa küçültür şekilde konuşmalar yapıyordu.Atatürk bu konuşmalardan sıkıldığını belli etti.Elini masaya indirerek:
-"Bu bahsi kapatın.Peygamber'imizi (s.a.v) küçültmek isterseniz,kendiniz küçülürsünüz."dedi.

Atatürk Harbiye'de okurken,öğrenciler abdestsiz olarak namaza giderlermiş,çünkü okuldaki muslukların sayısı çok azmış.

Onun yanında bulunduğum süre içerisinde Kadir gecelerinde sofraya kurulmazdı.Bazen Mevlid dinlediği de olurdu.Hafız Yaşar Bey'in Mevlid'ini saygı ile dinlerdi.Mevlid'in Miraç bölümünde,"Göklere çıktın Mustafa (s.a.v) "denince gözleri yaşarırdı.O zaman hemen kolonyaya götürürdük,inanışı samimi idi.
Öyle "Allah" derdi ki yalnız kalınca,onun gibi kimse diyemez.Herkes çekilip yapayalnız kalınca gökyüzüne bakar,kendi kendine "Allah (c.c.) " derdi.

Bir gün sofrada çevresindekilere:

-"Bana Allah'ın (c.c) büyüklüğünü anlatır mısınız? " diye sordu.

Konuklar birer birer Allah'ı (c.c) nasıl anlayabildiklerini anlattılar.Çoğu ipe sapa gelmez şeylerdi.Hepsini dikkatle dinleyen Atatürk:

-"Hepiniz Allah'ı (c.c) ayrı ayrı görüyor ve yüceltiyorsunuz.Anlaşılan Allah (c.c).herkesin yücelttiğinden de yücedir,"dedi.

Atatürk'ün Uşağı Cemal Granda Anlatıyor : Bir yaz akşamı Dolmabahçe sarayında kadınlı,erkekli bir yemek vardı.8-9 saat süren yemek sona ererken salonunun büyük kapısının parmaklıkları arasından güneş doğuyordu.Atatürk'ün bir işaretiyle manevi kızları Nebile hanım,sandalyesinin üzerine çıktı.İnce endamı ile bir heykeli andırıyordu.Sabah ezanı okunmaya başladı.Ahenkli bir ses geniş şekilde yankılandı.
Atatürk başını yukarıya doğru kaldırmış, kendinden geçmiş bir halde ezanı dinliyordu.Biran geldi yanaklarından yaşlar süzölmeye başladı.

Atatürk'ün dindarlığının kanıtlarını hem kişisel yaşamında hem de konuşma ve söylevlerinde bulmak mümkündür. Sık sık Kuran okutması, Kuran okunduğunda kimi defalar duygulanarak gözlerinin yaşarması, din ve mukaddesatin önemi konusunda samimi yorumlarda bulunması, kişisel yaşamından edindiğimiz ve kendisinin inancını ortaya koyan bulgulardır. Atatürk'ün Türk Milleti'ne kazandırmaya çalıştığı ahlak ve dünya görüşüne baktığımızda da, hurafe ve yanlış geleneklerden arındırılmış, saf ve samimi bir din anlayışı dikkat çeker. Pek çok konuşmasında dinimizi övmüş ve dinin toplum tarafından anlaşılacak şekilde yaşanması gerektiğine dikkat çekmiştir. Bu konudaki bazı sözleri şöyledir:

"Bizim yüce dinimiz, her Müslüman erkeğe kadına karşı bir farz kılıyor ve her Müslüman, bu dine bağlananları aydınlatmakla vazifelidir. (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. II, s. 144)

"Türkler dinlerinin ne olduğunu bilmiyorlar. Bunun için Kuran Türkçe olmalıdır."(Osman Ergin, Türk Maarif Tarihi, 5/1957 (A. Gürtaş, s. 41)

"Türk Millet'i daha dindar olmalıdır. Yani bütün sadeliği ile dindar olmalıdır, demek istiyorum. Dinime; bizzat gerçeğe nasıl inanıyorsam, buna da öyle inanıyorum. Şuura aykırı, ilerlemeye engel bir şey ihtiva etmiyor. Halbuki Türkiye'ye egemenliğini veren bu Asya milletinin içinde; daha karışık, yapmacık, batıl inançlardan ibaret bir din daha vardır. Fakat bu cahiller, bu acizler sırası gelince aydınlanacaklardır. Onlar bu aydınlığı göremezlerse kendilerini mahva mahkum etmişlerdir demektir. Onları kurtaracağız." (Maurice Perno ile yaptığı röportaj 11 Şubat 1924 (Atatürk'le Konuşmalar, Cumhuriyet Gazetesi eki, s. 111)

Atatürk'ün söylev ve öğütleri incelendiğinde, Türk Milleti'nden istediği şeylerin Kuran ahlakına uygun meziyetler olduğu görülür: Bilime ve sanata önem vermek, hurafelerden korunmak, akılcı ve çalışkan olmak, temizlik, estetik ve kaliteye önem vermek, yurdunu ve milletini sevmek gibi... Atatürk'ün bu konudaki bakış açısını şu sözleri özetlemektedir:

"Hangi şey ki; akla, mantığa, toplum yararına uygundur, biliniz ki dinimize de uygundur. Bir şey akıl ve mantığa, halkın yararına uygunsa kimseye sormayın. O şey dine uygundur." (Atatürk'ün S. D. II, 1923, s. 127)

Atatürk dini suistimal etmek isteyen kötü niyetli kimselere karşı halkı her zaman uyarmıştır. Buna meydan vermemek için pek çok konuşmasında halkımızı dinimizi öğrenmeye çağırmıştır:

"Bizi yanlış yola sevk eden soysuzlar bilirsiniz ki, çok kere din perdesine bürünmüşler, sâf ve temiz halkımızı hep din kuralları sözleriyle aldata gelmişlerdir. Tarihimizi okuyunuz, dinleyiniz... Görürsünüz ki milleti mahveden, esir eden, harabeden fenalıklar hep din örtüsü altındaki küfür ve kötülükten gelmiştir." (Atatürk'ün S.D. II, 1923, s. 127)

"Bizde ruhbanlık sistemi yoktur. Hepimiz eşitiz ve dinimizin buyruklarını eşit olarak öğrenmeye mecburuz. Her fert; dinini, diyanetini, imanını öğrenmek için bir yere muhtaçtır. Orası da okuldur... Nasıl ki, her hususta yüksek meslek ve ihtisas sahiplerini yetiştirmek lazım ise, dinimizin gerçek felsefesini tetkik ve bilimsel ve fenni telkin kudretine sahip olacak güzide ve gerçek büyük alimler dahi yetiştirecek yüksek kurumlara malik olmalıyız." (Atatürk'ün SD, c. II, s. 90 (Türk Tarihi TSK ve Atatürkçülük, s. 318)

"Evlatlarımızı o suretle talim ve terbiye etmeliyiz, onlara o suretle ilim ve irfan vermeliyiz ki, ticaret, ziraat ve sanat aleminde ve bütün bunların faaliyet sahalarında faydalı olsunlar, ameli bir uzuv olsunlar. Binaenaleyh maarif programımız, gerek ilk tahsilde, gerek orta tahsilde verilecek bütün şeyler bu görüşe göre olmalıdır." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, Cilt II, s. 111)

Sabiha Gökçen Atatürk'ün dindarlığı ile ilgili hatırasını şöyle anlatıyor : "10-11 yaşlarında idim. Bursa'daki evimiz Atatürk'ün köşküne çok yakındı. Bir gün Atatürk Bursa'yı şereflendirmiş, köşkün bahçesinde dolaşıyordu, ben de onu yakından görmek arzusu ile kıvranıyordum.

Yine bir gün bahçede dolaştığı sırada yerimden fırladım, Ona doğru koştum. Beni yolumdan çevirenlere ağlamakla karşı koymaya çalışıyordum, birden bir ses işittim: "Bırakın onu" diyordu, "Bırakın gelsin." Koşarak Ata'nın yanına gittim, ellerine sarıldım. Atatürk sordu:

"Çocuk, sen okula gidiyor musun?"

Harpler sebebiyle okulumu yarıda bırakmıştım ve bir yatılı okula alınmamı istedim.

"Ben seni yanıma alayım, gelir misin?" diye Atatürk sordu.

"Abime sorayım" dedim. Kabul ettiler, derhal çağırarak onunla konuştu, anlaştılar. Böylece Çankaya'ya geldim. Uzun zaman ayrı kaldığım okuluma yeniden başlamanın sevinci içinde memnundum. Çankaya Köşkü bahçeleri içindeki eski bir seyis evi düzeltilerek okul haline getirilmişti. Köşkte çalışanların, yaverlerin ve diğer hizmetlilerin çocukları ile birlikte ben de bu okula gitmeye başladım.

Bir sabah, Ata'nın elini öpmek üzere yanına girdim. İşleri ile meşguldü. Bir süre ayakta bekledim birden, derin bir iç geçirdi ve "Allah!" dedi. (O, sık sık bu şekilde yapardı.)

Atatürk hakkında evvelce çok şeyler duymuştum, bu tesirle olacak bir hayli şaşırdım. Onun ağzından Allah kelimesini duymak beni şaşırtmış ve heyecanlandırmıştı.

Ata'nın yüzüne şaşkın bir şekilde bakmış olacağım ki:

"Sen dindar mısın?" diye sordu.

Ben de ailemden aldığım din terbiyesi ile;

"Evet dindarım" dedim ve bu cevabımı nasıl karşılayacağını anlamak için ürkek ürkek yüzüne baktım. Cevabım hoşuna gitmişti.

"Çok iyi... Allah, büyük bir kuvvettir. O'na daima inanmak lazımdır" dedi ve bu konuda uzun uzun izahat verdi. Ben de o zaman anladım ki; Atatürk hakkında söylenenlerin aslı yoktur ve Ata, bütün söylenenlerin hilafına dindar bir insandır."

Atatürk, camiiler ile ilgili ise şunu demiştir : "Camilerin mukaddes minberleri halkın ruhi, ahlaki gıdalarına en yüksek, en verimli kaynaklardır. Minberlerden halkın anlayabileceği dille ruh ve beyne hitap edilmekle Müslümanların vücudu canlanır, beyni temizlenir, imanı kuvvetlenir, kalbi cesaret bulur."(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, c. 1, s. 225)

"Düşmanlarımız, bizi dinin etkisi altında kalmış olmakla itham ediyor, duraklamamızı ve çöküşümüzü buna bağlıyorlar;bu bir hatadır. Bizim dinimiz hiç bir vakit kadınların, erkeklerden geri kalmasını talep etmemiştir. Allah'ın emrettiği şey, Müslüman erkekle, Müslüman kadının beraberce din öğrenerek eğitilmesidir. Kadın ve erkek bu ilim ve eğitimi aramak ve nerede bulursa oraya gitmek ve onunla mücehhez olmak zorundadır. İslam ve Türk tarihi incelenirse görülür ki, bugün kendimizi bin türlü kuralla bağlanmış zannettiğimiz şey yoktur. Türk sosyal yaşantısında kadınlar bilimsel yönden eğitim ve öğretim görmekte ve diğer konularda erkeklerden katiyen geri kalmamışlardır. Belki daha ileri gitmişlerdir." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, 1959, c.2, s.86)

"Türk Milleti daha dindar olmalıdır, yani bütün sadeliği ile dindar olmalıdır, demek istiyorum. Dinime, bizzat hakikate nasıl inanıyorsam, buna da öyle inanıyorum. Şuura muhalif, terakkiye engel hiçbir şey ihtiva etmiyor. Halbuki Türkiye istiklalini veren bu Asya milleti içinde daha karışık, sun'i, batıl inanışlardan ibaret bir din daha vardır. Fakat bu cahiller, bu acizler sırası gelince aydınlanacaklardır. Eğer ışığa yaklaşamazlarsa kendilerini mahv ve mahkum etmişler demektir. Onları kurtaracağız." (Atatürk ve Din Eğitimi)

"Arkadaşlar, efendiler ve ey millet, iyi biliniz ki, Türkiye Cumhuriyeti şeyhler, dervişler, müritler, meczuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat, medeniyet tarikatıdır."

"Büyük dinimiz çalışmayan insanlıkla hiç ilgisi olmadığını bildiriyor. Bazı kimseler çağdaş olmayı kâfir olmak sayıyorlar. Asıl küfür onların bu zannıdır. Bu yanlış tefsiri yapanların maksadı İslâmların kâfirlere esir olmasını istemek değil de nedir? Her sarıklıyı hoca sanmayın, hoca olmak sarıklı değil, dimağladır." (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri (II), s. 128)

"-Biz ne Bolşevikiz, ne de Komünist: Ne biri, ne diğeri olamayız. Türkler milliyetperver ve dinlerine hürmetkar bir millettir." (Petit Parisien muhabirine Bursa'da verdiği demeçten)

"-Din ve mezhep hiçbir zaman politika aleti olarak kullanılamaz."

Atatürk'ün İslam'da vicdan özgürlüğü konusunda şunu demiştir : "Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz, dine saygı gösteririz. Düşünce ve tefekküre muhalif değiliz. Biz sadece din işlerini millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyor, kasde ve fiile dayanan taassupkar hareketlerden sakınıyoruz." (Sadi Borak, Atatürk ve Din, 1962 (A. Gürtaş, s. 34)

Şih ve Atatürk arasındaki şu fıkraya bakalım : Atatürk, yanındaki valinin kulağına eğilip sorar;

-Kimdir bu ?

Vali yanıt verir; "Efendim kendisi Şih'tir. Yörede çok hatırlısı vardır."

Atatürk Şih'i yanına çağırır ve "Bak baba, imanın ölçüsü sakalın boyunda değildir. Şunu rica etsem de en azından Peygamber efendimizinki gibi kısaltsan" der ve eliyle de boyun altı hizasını gösterir.

Şih; "Emrin olur Paşam" diyerek yerine çekilir.

Aradan zaman geçer, bir akşam Atatürk Amasya'daki Şih'i hatırlar ve Valiyi telefonla arayıp durumu sorar. Vali nasıl söyleyeceğini bilememekle birlikte, Şih'in sakal boyunda en küçük bir kısalma bile olmadığını aksine kimselere el sürdürmediğini anlatır.

Atatürk telefonu kapatır, kağıdı kalemi eline alır ve az sonra nazırını çağırıp, yazdığı yazıyı Amasya Valiliği'ne tebliğ etmesini ister. Ertesi gün Amasya'dan bir haber gelir ki Şih Efendi Ata'yı görmek üzere Ankara'ya yola çıkmış...

Şih gelir Atatürk'ün karşısına çıkar. Sakal tamamen kesilmiş, sinekkaydı bir tıraş olunmuş, saçlar kısaltılmış, kılık kıyafet baştan sona değiştirilmiş, bambaşka görünüme bürünmüştür.

Atatürk'ün mesai arkadaşları bu değişimi anlayamaz ve Ata'ya sorarlar;

"Aman Paşam, o Şih ki sakalına el dahi sürdürmezdi, siz ne ettiniz de kökünden kesmesini sağladınız? " Atatürk gülümser, sonra da yanındakilere dönüp;

"Dün akşam Amasya Valiliği'ne bir yazı gönderdim ve Şih'i Afyon'a vali atadığımı bildirdim" der. Ardından da yeni bir yazı hazırlayıp nazırına bu yazıyı da Şih'a vermesini söyler.

Yazıda şöyle yazmaktadır;

"İnancın ölçüsünün sakalda olmadığını anladığına sevindim. Valilik meselene gelince, bugün koltuk uğruna kırk yıllık sakalından vazgeçebilen yarın başka şeyler için milletinden bile vazgeçebilir. Seni böyle bir ikileme mahkum bırakmayalım. Kal sağlıklıyla..."

Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav) hakkındaki düşünceleri :

Hz. Muhammed (sav)'e hayrandı. Atatürk tarihin büyük simaları içinde en çok kimleri beğenirdi? 1924 Martı'nın 3. günü Meclis kürsüsünde hilafet nutkunu söylerken Yavuz Selim'den hep "Hazreti Yavuz" diye bahsetti. En çok takdir ettiği kumandan Timur'du. "O sizin yerinizde olsa yaptıklarınızı yapabilir miydi?" diyene "Bunu bilmem, fakat ben onun yerinde olsaydım, yaptıklarını yapamazdım" dedi. Fakat yeryüzünde kendisinin en hayran olduğu kimse, şüphesiz ki Hz. Muhammed (sav)'dir. O'nun devlet kurmaktaki şefliğine hayrandı. Hiç yoktan devlet kurmak (İsmail Habip Sevük)

Namaz Kılan Memurlar :

Atatürk devrinde namaz kılan memurların işlerinden atıldığı kesin olarak yalandır. Ordunun başı olan rahmetli Fevzi

Çakmak yazımcısı Orgeneral Asım Gündüz namaz kılarlardı. Atatürk devrinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olan Abdülhalik Renda, Cuma namazlarını Hacı Bayram Camii'nde kılar. Yazılarımızın doğruluğunu ispat için canlı şahit de gösterebiliriz. Çok şükür Asım Gündüz Paşamız hayattadır. Kendilerinden sorabilirsiniz.

Yıl 1930, Atatürk Fevzi Çakmak'la birlikte yurt gezisine çıkıyor, yolculuk trenle yapılıyor. Vagona Atatürk, Fevzi Çakmak'la başbaşa vermiş memleket işlerini görüşüyor. Dalkavukluğu ile tanınan bir milletvekili içeri giriyor. Ata'nın kulağına gizli bir şeyler söylüyor. Atatürk birden kaşlarını çatıyor ve Fevzi Paşa'ya dönerek, "Paşam, lütfen beni takip ediniz, arkadaş bir haber getirdi, birlikte inceleyelim" diyor.

Atatürk ile Çakmak, Cumhurbaşkanlığı Maiyet Erkanı'na ait vagona geçiyorlar. Atatürk vagonun kapısını hafifçe açıyor ve Fevzi Paşa'ya gösteriyor. Yüksek rütbeli bir subay vagona kanepede oturmuş. Atatürk vagonun kapısını kapadıktan sonra milletvekilinin yüzüne tükürüyor ve Mareşal'a diyor ki: "Paşam, bu adamın biraz evvel kulağıma gizli bir şeyler söylediğini gördünüz. Bu adam, Muhafız Kıtası'na mensup yüksek rütbeli bir subayın vagona namaz kıldığını gammazladı. Bu adam, namaz kılmayı kendi aklınca suç görüyor. Durumu size göstermek için buraya kadar zahmet ettirdim."

Atatürk ilk istasyonda milletvekilini trenden indiriyor ve gelen devrede milletvekili seçtirmiyor.

(Kaynak : Ercüment Demirer, Din, Toplum ve Kemal Atatürk-Bakış, Aralık 1969)

Cumhuriyet'in ilk Diyanet İşleri Başkanı rahmetli Rifat Börekçi'den defalarca dinledik. Rifat Börekçi bize şöyle söylemişti: "Ata'nın huzuruna girdiğimde beni ayakta karşılardı. Utanır, ezilir, büzülür, "Paşam beni mahcup ediyorsunuz" dediğim zaman "din adamlarına saygı göstermek Müslümanlığın icaplarından" buyururlardı. Atatürk, şahsi çıkarları için kutsal dinimizi siyasete alet eden cahil din adamlarını sevmezdi." 21

Atatürk'ün Din Telakkisi

Atatürk'ün din telakkisini kati olarak pek az kimse öğrenebilmiştir. Orman Çiftliği'nde başbaşa kaldığımız bir gün, din hakkında ne düşündüğünü sordum. Bana dedi ki: "Din vardır ve lazımdır. Temeli çok sağlam bir dinimiz var. Din bir vicdan meselesidir. Herkes vicdanın emrine uymakta serbesttir. Biz dine saygı gösteririz, düşünüşe ve tefekküre muhalif değiliz. Biz sadece, din işlerini millet ve devlet işleriyle karşılaştırmamaya çalışıyoruz; kaste ve fiile dayanan taassupkar hareketlerden sakınıyoruz. Mürtecilere asla fırsat vermeyeceğiz" (Olaylar ve Atatürk, s. 55)

Atatürk'e göre, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşünü hazırlayan önemli sebeplerden birisi İslamiyet'ten uzaklaşmaktır:

'Türkler İslam oldukları halde, bozulmaya, yoksulluğa, gerilemeye maruz kaldılar; geçmişin batıl alışkanlık ve inançlarıyla İslamiyet'i karıştırdıkları ve bu suretle gerçek İslamiyet'ten uzaklaştıkları için, kendilerini düşmanlarının esiri yaptılar. Gerçek İslam'ın çok yüce, çok kıymetli gerçeklerini olduğu gibi almamakta inatçı bulundular. İşte gerilememizin belli başlı sebeplerini bu nokta teşkil ediyor...(Sadi Borak, Atatürk ve Din, s. 36-37 Rönesans, Aralık 1991, s. 61)

Evet, Türk insanının yaşadığı din gerçek İslam'dan uzak, hurafeler ve batıl inançlar üzerine kurulu bir dindi. Bu din, Türkiye'yi karanlığa götürüyordu. Bu gidişi durdurmanın tek çaresi vardı: Gerçek İslam'ın halka anlatılması... Yani hurafeleri, batıl inançları içinde barındırmayan, Atatürk'ün, 'akla, fenne, ilme uygun...' (İzmir, 3 Şubat 1923, Atatürk Diyor ki, Varlık Yayınları, s. 46) dediği, dinin özünü teşkil eden Kuran'ın anlatılması gerekiyordu. Atatürk bu amaçla şunları söylüyordu: Türkler, dinlerinin ne olduğunu bilmiyorlar. Bunun için Kuran, Türkçe olmalıdır. " (Osman Ergin, Türk Maarif Tarihi 1-5, 1977 A. Gürtaş, s. 41)

Dini meseleler hakkındaki görüşlerini öğrenmek isteyen Fransız gazeteci Maurice Perno'ya Atatürk yine kesin bir şekilde şu cevapları vermiştir:

M. Perno: "Şu halde yeni Türkiye'nin siyasetinde dine aykırı hiçbir temayül ve mahiyet olmayacak demektir?"

Atatürk: "Siyasetimiz dine aykırı olmak şöyle dursun, din bakımından eksik bile hissediyoruz."

M. Perno: "Zat-ı asilaneleri, düşündüklerini bendenize daha iyi izah buyururlar mı?"

Atatürk: "Türk Milleti daha dindar olmalıdır, yani bütün sadeliği ile dindar olmalıdır demek istiyorum. Dinime, bizzat hakikate nasıl inanıyorsam, buna da öyle inanıyorum. Şuura muhalif, terakkiye engel hiçbir şey ihtiva etmiyor. Halbuki Türkiye istiklalini veren bu Asya milleti içinde daha karışık, sun'i, batıl inanışlardan ibaret bir din daha vardır. Fakat bu cahiller, bu acizler sırası gelince aydınlanacaklardır. Eğer ışığa yaklaşamazlarsa kendilerini mahv ve mahkum etmişler demektir. Onları kurtaracağız." (Atatürk ve Din Eğitimi, Ahmet Gürbaş, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, s.32)

"Türk Kuran'ın arkasında koşuyor; fakat onun ne dediğini anlamıyor, içinde neler var bilmiyor ve bilmeden tapınıyor. Benim maksadım; arkasında koştuğu Kitap'ta neler olduğunu Türk anlasın." (Osman Ergin, Türk Maarif Tarihi 1-5, İstanbul 1977 (A. Gürtaş, s. 41)

Atatürk, Kuran'a olan bağlılığını onu "Kitab-ı Ekmel" yani "En Mükemmel Kitap" Prof. Enver Ziya Karal, Atatürk'ten Düşünceler, İş Bankası Yayınları,1969 (A. Gürtaş, s. 39) diye tanımlayarak dile getiriyordu. Dolmabahçe Sarayı ve Çankaya Köşkü'ne hafızları çağırarak sık sık Kuran okutmuş, ayetler üzerinde incelemelerde bulunmuş ve hafızlarla meal ve tefsir konularında fikir alışverişinde bulunmuştu.

Atatürk özel sohbetlerinde pek çok kez dindar olmanın gerekliliğinden, Peygamber Efendimiz'in hayatından, Asr-ı Saadet ve Hülefayı Raşidin (dört halife) dönemlerinden, dinimizin yüceliğinden, Allah'ın kudretinden söz etmiştir. İslam Dininin son ve mükemmel din, Peygamberimiz (sav)'in de son peygamber olduğunu her fırsatta vurgulayan Atatürk, ulusuna da dindar olmayı, dinini öğrenmeyi öğütlemiştir.

Atatürk, dinimizin akıl ve mantığa uygun olduğunu da aşağıdaki sözleriyle belirtmiştir: "Bilhassa bizim dinimiz için herkesin elinde bir ölçü vardır. Bu ölçü ile hangi şeyin bu dine uygun olup olmadığını kolayca takdir edebilirsiniz. Hangi şey ki akla, mantığa halkın menfaatine uygundur; biliniz ki o bizim dinimize de uygundur. Bir şey akıl ve mantığa, milletin menfaatine, İslam'ın menfaatine uygunsaydı kimseye sormayın. O şey dinidir. Eğer bizim dinimiz aklın mantığın uyduğu bir din olmasaydı mükemmel olmazdı, son din olmazdı".(10 Atatürk'ün S.D. II, 1923, s. 127)

Atatürk'ün ölmeden hemen önceki son sözleri :

Atatürk'ün son anlarında başucunda bulunan Hasan Rıza Soyak, Atatürk'ün, gözlerini açtığı anda "saat kaç? " diye sorduğunu, fakat ruhunu teslim etmeden önceki son sözünün 'Vealeykümesselam' olduğunu hatıratında anlatmıştır.

Her insanın karşılaşacağı ölüm gerçeğinin son saniyeleri geldiğinde, o sırada yanında bulunanlardan Dr. Neşet Ömer bey "Dilinizi göreyim efendim. Lütfen dilinizi dışarıya doğru çıkartın" diye telaşlanırken, Atatürk, Dr. Neşet Ömer beye bakarak "ve Aleykümesselam" diyerek gözlerini kapatmıştır. (Kılıç Ali'nin Anıları Sh 659. Hulusi TURGUT)

Peki, o sırada Atatürk'ün yanında bulunanlar telaş ve çaresizlik içerisinde kıvranırlarken ve hiç gereği yokken Atatürk'ün "ve Aleykümesselam" demesinin anlamı ne olabilir?

Böyle bir sorunun yanıtını Kur'an ayetlerinden öğrenelim. İşte Kur'an'ın söyledikleri: "Rabbimiz Allah'tır" dedikten sonra dosdoğru yolu izleyenlerin ölümleri anında melekler yanlarına gelirler: 'Korkmayın, üzülmeyin, size söz verilen cennetle sevinin. Dünya yaşamında da, ahiret yaşamında da biz sizin dostunuzuz. Cennet'te canınızın çektiği ve istediğiniz her şey, esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın bir ikramı olarak size sunulur' diye kulaklarına fısıldarlar." (Fussilet Suresi 30,31,32)

" İyiliklerini içeren kitabı sağ tarafından verileceklere, melekler: " Selamün Aleyke " derler." (Vakia Suresi 90,91)

Ulu Önder Atatürk'ün İslam dini ile ilgili düşüncelerine yer verdiğim bu araştırma yazısı pekala bununla sınırlı olamaz. Tarihimizi gerçek kaynaklardan ve her türlü baskıdan uzak objektif bir şekilde öğrenmemiz şarttır. Yalan yanlış, siyasi ihtiraslarla dolu ve maksatlı yazılan yazılar bizim tarihimizi yansıtamaz. Ve asla şunu unutmamalıyız ki, her tarih dilimi kendi zaman dilimi içinde değerlendirilmelidir. İnsanlar yalan söyleyebilir, olayları çarpıtabilir. Ancak tarih asla yalan söylemez. Her türlü yanlış, siyasi ve subjektif bilgilerden uzak olunmasını ve tarihimizin doğru kaynaklardan öğrenilmesini temenni ediyorum.

Yanılmayan bir tek Allah(c.c) tır.
Saygılarımla.

Vecdi Murat SOYDAN
17 Aralık 2011-İsparta

ERMENİ SOYKIRIMI YALANI

Bilindiği üzere 1915 olaylarıyla ilgili Ermeni iddialarının inkârını suç sayan yasa tasarısı, akıllara ziyan bir kararla Fransız Milli Meclisi'nin ardından Senato'dan da geçti. Fransa Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin desteğiyle gündeme gelen soykırımı inkâr yasa tasarısı, Türkiye'nin son dakikaya kadar yaptığı sert uyarılara rağmen onaylandı. 343 üyeli Senato'daki oylamaya sadece 68 senatör katılırken, "açık oy" sistemi nedeniyle birçok senatör vekaletle uzaktan oy kullandı.

Teklifin yasalaşması halinde, Fransa'da 'Ermeni soykırımının' varlığını inkâr etmek suç haline gelecek ve inkâr edenler 1 yıl hapis ve 45 bin Euro tazminat cezasıyla yargılanacak. Fransız kanunlarına göre, meclis ve senatoda 60 senatör ve milletvekili, tasarıya itiraz edip iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurabiliyor. Umarız Fransa Anayasa Mahkemesi bu maksatlı ve hukuka aykırı sözde soykırımı inkar yasasını bozar da sağduyulu ve tarafsız hiçbir tarihinin tasvip etmediği bu tarihi yanlıştan dönülmüş olur.

Sözde Ermeni soykırımı inkar yasasına destek veren Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy kimdir? Neden böyle bir girişimde bulunarak, tarihi gerçekleri olduğu gibi kabul etmeyerek, tarihi, tarihçilere değil de, siyasetçilere bırakmıştır? Bunun nedenlerini araştırdığımızda ilginç bilgilere ulaşıyoruz. Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'nin kökeni, ortaçağda İspanya'dan Osmanlı'ya sığınmış olan Sefarad Yahudilerine dayanmaktadır.

Gazeteci Yazar Ersoy DEDE bir yazısında Sarkozy'nin kökeniyle ilgili şu ilginç bilgilere yer vermiş : "Bugünkü Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy, aslında bir Osmanlı torunudur. Hatırlarsanız, Sarko, seçim kampanyası sırasında 'Ben Selanikli bir Yahudi'nin torunuyum' demişti.. kendi vatandaşı tarihçi ve felsefeci Olivier Chartier ise, Sarko'nun kökeni ile ilgili olarak şu tespitte bulunmuştu; 'Sarkozy'nin anne tarafından olan dedesi Benedict Mallah, Osmanlıların kucak açtığı Sefarad Yahudilerindendi. Dedesinin kuzeni olan Ascher Mallah da 1900'de Galatasaray Lisesi'nden mezun oldu.' Ascher Mallah'ın 14 Temmuz 1900'de aldığı diplomanın isim hanesinde; 'Ascher Mallah Efendi', verildiği kurum hanesinde ise 'Osmanlı Eğitim Bakanlığı' yazıyor.. Anne tarafı böyle.. Baba tarafını da Macar tarihçi Sandor Mosony yazdı.. Mosony'ye göre Sarkozy'ler, Osmanlılara karşı savaşan 2. Ferdinand döneminde, Macar Kralı tarafından, asalet unvanı ve şövalye armasıyla ödüllendirilen bir aileydi. (1628) Mosony, Sarkozylerin Macaristan'daki köyü Allatyan'da bir şato sahibi de olduklarını, Sarkozylere ait şatonun 2. Dünya Savaşı'ndan sonra komünistler tarafından devletleştirilerek yıkıldığını açıklamıştı. Kilit mesele ise, Sarko'nun dedesinin başına gelenlerde gizli.. Özetle şöyle diyebiliriz; '2. Ferdinand'ın asalet unvanı ile ödüllendirdiği Sarkozy'nin dedesi, Osmanlı tarafından asıldı..' İşte aileden yıllar boyu çıkmayan acının kaynağındaki hikaye."

Geçtiğimiz günlerde Le Monde gazetesine demeç veren Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy "Başarısız olursam politik hayatıma son veririm. Evet, bu kesin" demiş.

Seçimleri kaybederse birkaç ay içinde, yine Cumhurbaşkanı seçilmesi durumunda da beş yıl sonra, siyasete son vereceğini ifade ederek şunları söylemiş: "Her halükarda, hayatımda ilk kez siyasi kariyerimin sona ermesi ihtimaliyle karşı karşıyayım".

Sarkozy, bu açıklamalarla "koltuğa yapışmadığını" göstermek istemiş ve sık sık "Ben diktatör değilim" cümlesini tekrar etmiş.

Sarkozy, politikayı bıraktıktan sonra ise iş hayatına atılacakmış. Paraya olan zaafını inkar etmeyen lider, Cannes'daki G20 zirvesinde de, dünya devletlerine hitaben, "Ben de gelecekte para kazanmak isterim" demiş. Ünlü işadamlarından Sarkozy'ye şimdiden teklifler geliyormuş. Sarkozy, iş hayatında da kendini yormak istemiyormuş. "Seyahat edebilirim. Haftaya, salı gününden başlayıp perşembe günü bitirebilirim. diyormuş.

Tüm cumhurbaşkanları gibi tarihte bırakacağı izin nasıl olacağından kaygı duyan Sarkozy, "Gelecekte sevgiyle anılmak için, fazla uzatmamak lazım" diye düşünüyormuş.

Financial Times'da yer alan haberde ise, Sarkozy'nin politikalarına onay verenlerin oranının yüzde 32'ye kadar düştüğüne işaret edilmiş.

Kastamonu ili'ne bağlı Kapaklı köyünün Tütenli Mahallesi'nde yaşayan Ermeni asıllı Serkis Durak (74), AA muhabirine yaptığı açıklamada şu çarpıcı ifadelerde bulunmuş : "Bölgedeki Türklerden farklı hiçbir uygulama görmüyoruz, Allah devletimizden razı olsun. Hem muhtar azalığı yaptım. Hem de köy kooperatifinin yönetim kurulu üyesiyim. Dedem burada yaşamış 80 yaşında ölmüş. Babam burada yaşayıp burada öldü. Bende burada doğdum burada yaşıyorum ve burada öleceğim. Biz her şeyden memnunuz. Huzurumuz burada gayet iyi. Bizi rahatsız eden kimse yok. Ama bu tarz dışarıda yapılan söylemler bizi rahatsız ediyor. Fransa'nın her seçim öncesi böyle bir şey çıkartmasını doğru bulmuyoruz. Bizim üzerimizden siyaset yapmasınlar. Biz bu topraklarda doğduk. Türk milleti ile aynı şartlarda yaşadık. Bizler burada mutluyuz. Bizi rahat bıraksınlar. Eğer söylendiği gibi bir soykırım ya da çifte standart olsaydı ben muhtarlık seçimlerinde birinci aza ya da köy kooperatifinin yönetim kurulunda olabilir miydim?" Dedesinin 4 sene askerlik yaptığını söyleyen Ermeni asıllı Ahmet Kazeroğlu da "Dedem Kars'ta askerlik yapmış ve o dönem ölen Ermeni vatandaşlarının tifo ve benzeri hastalıklardan öldüğünü ve Türkleri haksız yere soykırımla suçladıklarını söylediler. Bizler burada en ufak bir kötülük kimseden görmedik" demiş. Kapaklı Köyü Muhtarı Salih Yılmaz köyde şu anda 70 kişinin yaşadığını, 50 hane bulunduğunu, köylerinin Tütenli

Mahallesi'ndeki 10 hanede de 20 Ermeni asıllı Türk vatandaşlarının yaşadıklarını belirterek : "Bu zamana kadar birbirimizi kırmamışızdır, birbirimize mümkün oldukça yardım ederiz. Biz yüzyıllardır burada kardeşçe yaşıyoruz. Bizler Fransa'nın bu tavrını kabul etmiyoruz kınıyoruz" demiş.

Bu örnek bile topraklarımızda yıllardır yaşayan ve hiçbir negatif ayrımcılığa maruz kalmadan hayatlarına devam eden ermeni asıllı vatandaşlarımızın memnuniyetlerini belirtmeye yetmektedir.

Ne diyelim, Sarkozy gibilerine Allah akıl fikir versin. Tarafalı, önyargılı ve sağduyudan yoksun bu ilkel düşünceler karşısında söyleyecek başka söz bulamıyorum. Ümit ederim ki, yanlış hesap Fransa Anayasa Mahkemesi'nden döner de bu haksız duruma Fransız kalınmaz ve adalet yerini er geç bulur.

Araştırma :

Vecdi Murat SOYDAN

28/01/2012-Isparta

PARFÜM SANAYİİ, FRANSIZLARIN PİSLİĞİNDEN DOĞMUŞTUR! (1.Bölüm)

Avrupa'da parfüm sanayiinin ne zaman ve hangi ihtiyaçtan doğduğunu biliyor musunuz? Avrupa'daki parfüm sanayii, Fransızların pisliğinden doğmuştur!

Bu tarihi gerçek, yazılı kaynaklarla da sabittir. Ancak, bazı önyargılı batılı tarihçi ve yazarlar maalesef şanlı tarihimizi ve Avrupa'ya medeniyeti getiren Osmanlı'yı görmezden gelerek, tarihi gerçekleri örtbas etmeye çalışmışlardır. Ataların sözüdür: " Güneş balçıkla sıvanmaz!"

Yalan yanlış bilgilerle maksatlı olarak tarihimizi çarpıtan yalancı tarihçilere inanmayalım. Gururla, özgüven içinde şu cümleyi rahatlıkla söyleyebiliriz : " Avrupa bir zamanlar pislik içinde yüzerken, temizliği Avrupalılara ecdadımız öğretmiştir."

O çağların Avrupa'sında yıkanmak pek adet olmadığı için herkes bitli gezermiş. Şehir meydanlarına kurulan pazarlarda kuyruğa girer ve bit ayıklamakta çok maharetli bir maymunun önünde kafalarını eğerek bitlerini kırdırırlarmış.

Osmanlı'nın iz bıraktığı Balkanlar ve Kuzey Afrika coğrafyasında Türk hamamının namı almış yürümüştü. Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de 16. yüzyıldan kalma Türk hamamları ve kente özgü termal kaplıcalar kentin en değerli hazineleri sayılmaktadır. Budapeşte, Rudas, Kiraly, Roc isimli Türk hamamları çok modern bir şekilde restore edilerek hem yerli halkın hem de milyonlarca turistin çok rağbet ettiği mekanlar arasında bulunmaktadır.

Konuyu, "tuvalet" kelimesinden başlayarak devam ettirmek istiyorum.

Tuvalet kelimesi dilimize Fransızca'dan geçmiştir. (Fr. toilette) Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde şu anlamlara gelir :

- 1.İnsanın dışkısıyla idrarını boşalttığı yer, abdesthane, ayakyolu, yüznumara, hacet yeri, hela, kenef, memişhane, kademhane,
2. Yıkanma, tıraş olma, giyinme, süslenme, taranma işi,
3. Gece kıyafeti:
4. Vücut temizliği ve bakımı için gereken nesne,
5. Sidik veya dışkı.

Sık bilinen adıyla WC sözcüğü ise, İngilizce water (su) ve closet (Eski İngilizce'de helâ) sözcüklerinin kısaltmasıdır. Alafranga tuvalet, klozet ya da WC, genellikle bir oturak, oturak kapağı, su deposu ve sifon sisteminden oluşan tuvalet verilen isimdir. İnsan dışkısının su yolu ile kanalizasyona aktarılmasını sağlayan en hijyenik tuvalet türüdür. Alafranga tuvalet , Alaturka tuvalet olarak bilinen ayaktaşlı helâdan oturaklı ve su depolu olması ile ayrılır. Günümüzdeki ayaktaşlı helâlarda da yaygın olarak su deposu ve sifon sistemi kullanılır.

Batıdaki klozetlerde çoğunlukla taharet musluğu bulunmaz ve temizlik nemli veya kuru tuvalet kağıtları ile yapılır. İslam ülkelerinde ve Müslüman nüfusun kayda değer seviyede çok olduğu Batılı devletlerde taharet musluklu klozetler de kullanılır.

Alafranga sözcüğü Türkçede Anglosakson, Cermen ve Latin halklarına ait kavramları tanımlamak için kullanılır. Bu tip tuvaletler Türkiye'ye ilk olarak Batılı devletlerden geldiği için bu isimle adlandırılmışlardır.

İnsanlar tarihlerinde çok uzun bir süre tuvalet kullanmadılar. Başlangıçta hayvanlar nasıl yapıyorlarsa, onlar da öyle yaptılar. İşlerini en yakın çalının dibinde veya bir ırmak kenarında görebiliyorlardı. Ancak toplumlar geliştikçe, köyler, kasabalar ortaya çıktıkça tuvalet ihtiyacını karşılamak için daha uzak mesafelere gitme zorunluluğu doğdu. Ayrıca açıkta bırakılan atıkların yarattığı kötü koku ve hastalık tehlikeleri de insanlarda bu konuda bazı önlemler almanın zamanının geldiği bilincini oluşturdu.

Binlerce yıl önce Sümerler, Mısırlılar ve Hindistan'da yaşayanlar oturakta oturup, ihtiyaçlarını giderdikten sonra oturağa düşenleri uzakta bir yerlere döküyorlardı. İki bin yıl önce ise Romalılar ilk basit tuvaleti kullanmaya başladılar. Atıklar oturdukları deliğin içine düşüyor, deliğin altından akan su onları uzağa taşıyordu.

Çiftçilerin, açık arazide çalışanların ise zaten böyle bir dertleri yoktu. Tarlanın bir köşesine çukur kazıyor, çukur yeterince dolunca, toprakla dolduruyor ve başka bir çukur kazıyorlardı. Geceleri ise yataklarının altında bir lazımlık bulunduruyorlardı.

Ortaçağda kale ve şatolarda atık bir delik vasıtası ile binanın etrafındaki su birikintisine düşürülüyordu. Bir yere tuvaletini yapıp, onu bir tanktan gelen su ile sürükleyip, uygun bir yere bırakma fikri ilk olarak Kraliçe 1. Elizabeth

zamanında, 1589 yılında John Harrington'dan geldi. Ancak o zamanlar İngiltere'deki evlerde ne böyle bir tankı dolduracak, ne de atığı alıp götürecek su sistemi vardı.

Günümüzdekilere benzer bir tuvalet ancak iki yüzyıl sonra 1778'de İngiltere'de bir saat yapımcısı olan Alexander Cumming tarafından tasarlandı ve Joseph Bramah tarafından geliştirildi. Tuvaletlerden evlere yayılan kötü koku ise 1849 yılında Stephen Green'in 'U' şeklinde bir boruyu tuvaletin çıkışına monte etmesi ile son buldu. Tuvaletlerin ve günümüzde lavaboların da altında bulunan bu 'U' şeklindeki boruda her zaman bir miktar su kalır ve kokunun oluşmasını önler.

Tabii o zamanlar tuvaletler dökme demirden yapılıyordu. Sonra düzgün yüzeylerinin temizlenme kolaylığı bakımından seramik tuvaletler üretilmeye başlandı. 1888 yılında ise tuvaletlere zinciri çekilince suyu akan klozetler ilave edildi.

Bizde tuvaletler için hela, kenef, ayakyolu, WC., 00, yüznumara gibi birçok isim kullanılır.

Yüznumaranın hikayesi ise değişik. Eskiden Fransa'da otellerde tuvaletler koridorların uçlarındaymış. Odaların her birine birer numara verilirken, tuvaletlere “numarasız” demişler ve '00' diye işaretlemişler. Fransızca'daki “numarasız “ kelimesi ile “100 numara “ kelimesi hemen hemen aynı telaffuz edildiğinden, tercüme hatası sonucu dilimize “yüznumara” olarak yerleşmiştir.

Yazımın ikinci bölümünde, konuya devam edeceğim.

Saygılarımla

(Birinci Bölümün Sonu)

Vecdi Murat SOYDAN

12/02/2012-Isparta

PARFÜM SANAYİİ FRANSIZLARIN PİSLİĞİNDEN DOĞMUŞTUR (2. Bölüm)

Parfüm, latince, kokulu duman anlamına gelen “perfumum” kelimesinden gelmekte olup, tarihi ise oldukça eskidir. Günümüzden yaklaşık 5000 yıl önce, Mısırlılar güneş tanrıları Râ için güneşin doğuşundan batışına dek kokulu otlar yakarlardı. Ölülerini ise kokulu yağlar kullanarak mumyalar, mezarlarına parfüm şişeleri ve kokulu kremler koyarlardı. Nitekim, yapılan kazılarda Mısır Firavunu Tutankhamon’un mezarından parfüm şişeleri ve krem vazoları çıkarıldı. Mısırlılar günlük hayatlarında ise kokulu yağlar ve pomatlar kullanırdı. Bunlar içinde en çok tercih ettikleri “kyphi” adını verdikleri kokulu bir yağdı. Kyphi, bal, şarap, pirinç, mersin çiçeği, safran, katırtırnağı ve ardıç özlerinden oluşan bir karışımdı. Nefertiti yasemin banyosu yapar, banyodan sonra vücuduna sandal ağacı, amber ve ender rastlanan çiçek özleri sürerdi.

Çağdaş niteliklere sahip ve bilinen ilk parfüm 14. yüzyılda, 1370 yılında yapıldı ve güzelliğiyle ünlü Macar kraliçesine atfedildi. Esans ve biberiye yağı ile alkol karışımından elde edilmiş, lavanta yağı ile zenginleştirilmiş bu karışıma özel bir isim verilmesi de unutulmamıştı: “Macar Suyu”.

16. yüzyılda cam sanatının ilerlemesiyle birlikte parfümün gelişme süreci de hızlandı. O yıllarda parfümün en çok üretilip tüketildiği ülke Fransa idi. Fakat parfümün vücuda sürülmesinin hastalıklara neden olacağı düşünülür, parfüm sadece pis kokuları maskeleyerek için kullanılırdı. Bu nedenle giysilere, eldivenlere, mendillere, hatta mücevherlere bile parfüm sürülürdü.

17. ve 18. yüzyıllarda, parfüm endüstrisi oldukça gelişti. Özellikle Fransanın Grasse bölgesi parfüm endüstrisinin merkezi haline geldi.

20. yüzyılda parfümler muhteşem şişeleriyle birer sanat eseri halini aldı. Parfümler vücut kokularını bastırmak için değil, kişiliklerin altını çizmek için kullanılmaya başlandı ve çağdaş yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline geldi.

Fransa’da bulunan ünlü Versailles (Versay Sarayı) ilk inşa edildiğinde (1661 yılında) tuvalet veya banyo düşünülmemiştir. Bunun sebebi o zamanki asillik anlayışında, asillerin istediği yerde ihtiyaçlarını giderebileceğidir. Bu sebeple Avrupada yaygın olarak Versailles sarayının kokusunun Avrupadaki tüm saraylardan eşsiz olduğu söylenirdi. 1768 yılına kadar da sarayda işleyen tuvalet yoktu. 1789 yılında Fransız Devriminden sonra bütün sarayda sadece 9 tane tuvalet vardı ve bunlar sadece kral ve yakın aile üyelerine aitti. Sarayın geri kalan çalışanları lazımlık kullanırdı ve bu kokular daire ve genel atmosfer ile çalışanların giysilerini tamamen sarardı. Yasaklanmış olmasına rağmen lazımlıklar genellikle çalışanlar tarafından oda pencerelerinden dışarı boşaltılırdı. Herkes istediği yerde ihtiyacını giderdiği için Paris’te sokaklar, avlular, parklar pislik ve kokudan geçilmez haldeydi. Kral, 1606 yılında alenen ihtiyaç giderenlerden ceza alınmasını emretti. Suç işlerken yakalananlar çeyrek altın tutarında ceza ödemeye mahkum ediliyor, cezayı ödemeyenler ise 24 saat hapsediliyorlardı. Fransa kralının özel dairesine giden koridor, durmadan gidip gelenler yüzünden son derece pis idi. Sanki bir saraya değil de bir ahıra giriliyormuş gibiydi. İddiaya göre Fransa kralı 14. Luis sabahları avucuna damlatılan şarap hülasesıyla temizlendiğini zannediyormuş. Asla dışlerini yıkamamış, vücudunu ise alkol karıştırılmış suda ve ancak hasta olduğu zamanlarda yıkamıştır. Sarayda durum böyleyken, halk ise Sen Nehri’ne girerek pisliklerinden arınıyorlarmış (!)

Yazar Fikret OĞUZTÜRK’ün “Ortaçağı Özledim “ isimli kitabından bir alıntıyı sizinle paylaşmak istiyorum: Katil Avrupalının sadece içi değil dışı da kirlidir. Son zamanlara kadar da kirli kalmıştır. Bazı yabancı filmlerde, seyredenler görmüşlerdir.

Kadın veya erkek elinde ıslatılmış bir bezle koltuk altlarını ve boynunu silerek temizlenir veya temizlendiğini zanneder! ..

Yine bazı filmlerde, elinde bir bardak su ve diş macunu sürülmüş diş fırçasıyla dişlerini fırçalayan kişi, bardaktaki su ile ağızını çalkalayarak aynı bardağa döker ve bu işlemi tekrar tekrar yapar.

Seyrederken adeta insanın midesi ağızına gelir.

Şu meşhur küvetleri bilirsiniz... Yıkılırken kirlenen suyun içinde temizlenmek!

Bu, Avrupalının ve Avrupalılaştıranların temizlik anlayışının en iyi göstergesidir! .

Günümüz Avrupasında; bilhassa Pariste parfümeri endüstrisinin çok gelişmiş olması, Avrupalının asırlardır temizliği günah sayışının neticesi olarak leş gibi kokması ve bu kokuyu örtmek isteğinin ürünüdür...

Şimdi Avrupalının, yani şu medeni barbarların temizlik anlayışına kendi kaynaklarından biraz göz atalım:

Dr. Cabanesden yapılan bir tercümede, Fransanın ve Fransızların ne derece korkunç bir pislik içinde yüzdüğü şöyle anlatılıyor:

Ortaçağ sonlarına doğru yalnız evlerde değil, asiller ve zenginlerin saraylarında da hela (tuvalet) yoktu! .. ihtiyaçlarını gidermek isteyenler, altında bir çeşit oturak bulunan iskemlelerine oturarak rahatlarlar; bu iskemleyi de odalarının bir bölmesine gizlerlerdi.

Bahsi geçen oturakların pis kokusunun yayılmaması için kapaklı birer kutu içine konulduğu ve yatağın başucunda (kadın ve erkeğe ait) iki adet sağlam soluk konulduğu, zamanla bu kutuların yatak odası takımlarındaki komidin olarak; günümüzde, bizim de evlerimizi şereflendirdiğini acaba biliyor muyduk? ..”

Ünlü Fransız yazar ve gezginci Dr. A.Brayer “ İstanbul’da Dokuz Yıl” adlı kitabında (1936) şu ibretlik cümleye yer vermiştir:

“ Bu gün bir Avrupalı, fakir bir Türk köylüsü kadar temizliğe dikkat etmez. Eski Paris’in ne kadar pis bir şehir olduğu herkesçe bilinir. Türklerin temizliğine ulaşabilmemiz için daha en az yarım asra ihtiyacımız var.”

Fransız yazar Bussy-Rabutin (1618– 1693) tiyatrolarda tuvalet bulunmadığını, ihtiyaçların locaların içinde karşılandığını, ellerinde bir kova ve geniş bir pelerinle Viyana sokaklarında bazı kimselerin “ İhtiyacı olanlara kolaylık! Gelin oturun ve rahatlayın” diye bağdıklarını yazar.

“Tuvalet “ İngiltere’ye 17. yüzyılda girebilmiştir. Yine aynı şekilde pislikleri sokaklara dökmek 17. yüzyıla kadar Almanya’da adetti.

Pariste Banyocu denilen bir esnaf kitlesi vardı.Bu adamlar, o devirde, ikişer ikişer gezerler, bir arabanın üzerine oturttukları bakırdan bir tekneyi peşlerinden sürükleyerek sokak sokak, mahalle mahalle dolaşırlardı.Eğer yıkanmak isteyen bir aile tarafından çağrılırlarsa bakır tekneyi evin bu iş için elverişli bir yerine yerleştirirler, sonra da ellerindeki kovalarla sıcak su taşıyarak tekneyi doldururlardı.Teknenin içine önce evin erkeği girer yıkanır,onu sırasıyla, evin hanımı, çocukları ve hizmetçiler takip ederdi. Bu şekilde yıkanmak o kadar zor,o kadar masraflı idi ki, dar gelirli şehirli, böyle bir lükse çok seyrek kalkışlılardı.Orta halli bir Parisli bile ancak bayramlardan, önemli günlerden önce yıkanıp temizlenirdi.Hele kadınların pek çoğu evlenmeden önceki gece yıkanıp temizlenirdi o kadar.

Eski Yunan hamamları ise, bugünkü kahvehaneler gibiydi.Hamamlarda toplanılır, konuşulur,eğlenilir ve yemek yenilirdi.

Ünlü Roma İmparatoru Neronun annesinin ve eşi olan Popeenin eşek sütüyle yaptığı banyolar tarihe geçmiştir.Ünlü Fransız tarihçisi Michelet: Bin yıl boyunca bir tek banyo bile yapılmadı. diyerek durumun vehametini dile getirmeye çalışmıştır.

O günlerin doktorlarının, bugünkü meslektaşlarından çok farklı bir sağlık anlayışları vardı.Mesela Günlük Sağlık Kitabı adlı bir kitabın yazarı şu tavsiyelerde bulunuyordu:

Hergün ellerinizi yıkayın, yüzünüzü temizleyin, traş olun.Bu arada ifrata kaçmamak suretiyle başınızı da yıkayabiliriz.

Fakat Jean De Renoue adlı başka bir doktor ise onunla aynı fikirde değildi: Ellerinizi yıkayabilirsiniz diyordu.Ayaklarınızı da ara sıra yıkamanızda mahzur yoktur.Fakat başa su sürmek, son derece tehlikelidir.Unutmamalıdır ki,başa sürülen su, her türlü derdin kaynağıdır.

15. yüzyılda Hıristiyan din adamları temizlik ve yıkanma konularında fetva vermiş ancak şehveti körükleyici etkisinden dolayı kadınların çıplak yıkanmasını hamamlarda ve toplu alanlarda yasaklamış olup sadece evde banyo yapmasına izin vermiştir. Ortaçağa doğru ise açık alanlarda yıkanmayı ahlaki açıdan sakıncalı bulup tamamen yasaklamıştır. Neden olarak ta “hastalık bulaşmasını, cinsel arzuların artmasını” göstermiştir.

O zamanlarda veba, tifüs gibi salgın hastalıkların artmasında en büyük etkenin su olduğuna inanılıyordu. Hatta 16. yüzyılda yayınlanan bir tıp makalesinde suyun mikrop ve hastalık taşıdığı ve bu nedenle yıkanmanın insan vücudun direncini zayıflatacağından bahsedilir. Yıkanmanın sadece ahlaksızlık nedeniyle değil sağlık açısından da zararlı olduğu ve hatta yıkanmış vücudun hava ile teması sonucunda genişleyen deri gözeneklerinden hastalık bulaşacağını hatta ölümcül olacağı konusunda da bilgi verilir. Nezle, grip gibi enfeksiyonlarla birlikte körlüğün de sudan bulaştığına inanılırdı.

16. yüzyılın ortalarına doğru halk tamamen banyo yapmayı unutmuştur. Sadece el, yüz ağızlar yıkanmaktadır. Banyo yapan çok elit bir kesim kalmıştır. O da yılda birkaç kez! Örneğin, İspanya kraliçesi 1. Isabel (1451- 1504) doğduğunda ve evlendiğinde olmak üzere hayatı boyunca 2 kez yıkanmıştır; Yılda 2 kez yıkanmış olan bir başka kişi de Fransa kralı 14.Louis’tir. Fransa’yı ziyaret eden bir Rus elçisi, dönüşünde yayınladığı notlarında 14.Louis’in vahşi bir hayvan gibi koktuğundan bahseder. Avrupa’ya göre Rusların banyo kültürü daha iyiydi. En azından ayda bir banyo yapıyorlardı.(!)

Bundan 3000 yıl önce banyo kültürüne sahip eski Yunanlılardan itibaren Avrupalıların tekrar banyo alışkanlığını kazanması ancak 19. yüzyılın başlarına doğru gerçekleşecektir.

Peki, Avrupalı medeni devletler (!) bu durumdayken Osmanlı’ da durum neydi?

Bu konuyu da yazımın üçüncü bölümünde ele alacağım.

(İkinci Bölümün Sonu)

Saygılarımla.

Vecdi Murat SOYDAN

PARFÜM SANAYİİ FRANSIZLARIN PİSLİĞİNDEN DOĞMUŞTUR (3. Bölüm)

Hamam sözcüğü; Arapça Hammam=Banyo, İbranice Hamam=Sıcak olmak sözcüklerinden türemiştir. Özel bir düzenle ısıtılan sıcak ve soğuk suyu bulunan, yıkanma amacıyla kullanılan yapı anlamına gelmektedir. Hamam, kısaca "yıkanma, arınma ve şifa bulmaya mahsus yer" olarak tanımlanabilir.

Yıkanmanın hastalıkların tedavisinde ve önlenmesinde kullanımı MÖ. 15. Yüzyılda Eski Yunan'a kadar gitmektedir..Burada, bedeni terbiye ve tedavi yeri konumunda hamamlar bulunduğu bilinmektedir. Hamamlar esas mimari yapısını Roma çağında yakalamıştır. Bu dönemde çok geniş alanlar üzerine inşa edilen hamamlar, temizliğin yanı sıra kültür ve spor etkinliklerin de merkezi olmuştur.

Hamamın tarihi Romalılar'a kadar uzanmaktadır. Vezüv yanardağının patlamasından sonra küller altında kalan Pompeii şehrinde yapılan kazılar, Romalılar'ın kullandıkları hamamları ortaya çıkarmıştır. Bu hamamların yalnız temizlik için değil, zevk ve eğlence için de yapıldığı anlaşılmaktadır. Romalılarda sınıf farkı olduğu için, hamamlarda kölelerle asilerin giriş kapıları ve yıkandıkları yerler ayrılmıştı. Roma hamamlarında ayrıca buhar banyosu yeri, soğuk ve sıcak su havuzları da vardı.

Hamam, Anadolu kültürünün oldukça önemli bir parçası olup, tarih sahnesine 6 bin yıl önce Sümerlerle çıkmış, ardından tarihte adı geçen hemen her medeniyetin kültürel bir parçası olmuştur. En anlamlı ve en sık "Türk" adıyla söylenegelmiştir. Öyle ki turistler, "Türkiye" dendiğinde, akıllarına gelen ilk şey olarak, çoğunlukla "Türk hamamı" dır.

Türk hamamı, Türk banyosu geleneğinin, 15. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu'nun hamam kültürüyle birleşiminden ortaya çıkan bir yapıdır. Bu tarihten başlayarak ülkenin dört bir yanında inşa edilen hamamlarla 17. yüzyılda, sadece İstanbul'da, yaklaşık 15 bin hamam olduğu biliniyor. Bu devirde insanlar, çeşitli fırsatları kollar, birçok nedenle (nefse, gelin, güvey, adak, kırk, sünnet hamamı; hamamda kız beğenme...) hamama giderlerdi. Hamamlar, kapalı Osmanlı toplumunda, zevk ve eğlencenin her çeşidinin yaşandığı mekânlardı. Erkek ve kadın hamamının ayrı olmadığı "tek hamamlar"da, çoğunlukla gündüzler kadınlara ayrılırken, erkekler ise sabah erken saatlerde ya da gece yıkanırđı.

Hamamın insan sağlığına yararı çoktur. Uzun süre kalmamak kaydıyla, sıcak su ve sabunla yapılacak temizlik için en uygun yer olan hamamda, terleyen vücudun, lif ya da keseyle ovularak yıkanması, kan dolaşımını hızlandırdığı için rahatlatlık hissi verir.

Türk hamamı başlıca üç bölümden oluşur:

Soyunma yerleri: Geniş bir sofa ve bunun çevresinde bölmeli sekiler bulunur. Yıkanan kimseler, bu sekilerde uzanıp dinlenirler.

Yıkanma yerleri: Soğukluktan geçilerek girilir. Burası da bazı bölümlere ayrılır. "Kurna başı" denilen, herkesin teker teker yıkandığı yer; "halvet" adı verilen, kapalı ve yalnız başına yıkanma hücreleri; bir de üzerine uzanıp ter dökülen "göbek taşı". Göbek taşı, hamamın mermer kaplı zemininden daha yüksek yapılmıştır ve çeşitli geometrik şekillerde olabilir.

Isıtma yeri (külhan): Hamamın altında ateş yanan yerdir. Alev ve duman, mermer zeminin altındaki özel yollardan, duvar içlerinden geçer, "tüteklik" adı verilen bacadan çıkar.

Temizlik husûsunun kusursuz olması için köylere varana kadar her tarafta hamamlar yapılmıştır. Türk evleri, son derece temizdir. Ayakkabılarla aslâ içeri girilmez. Her yer, namaz kılınabilecek derecede pırıl pırıldır. Evlerde hayvan beslemek diye bir şey yoktur. Hattâ kuş bile sokulmaz. Bu güzel hasletlerin tabii bir neticesidir ki Osmanlılar, umûmiyetle gürbüz yapılı, kuvvetli kimseler olarak tebârüz etmiştir. Batılıların kendi ifâdeleriyle o dönemdeki temizlik mahrûmu obur Avrupa'nın tek bir şehrinde bile bütün Osmanlı mülkünden daha çok sakat ve biçimsiz insanlar vardı. Hem vücutlarını tertemiz tutmak hem sıhhatlerini idame etmek için Türkler hamama çok giderler. Onun için şehirlerde birçok güzel hamamlar mevcut olduğu gibi hiç olmazsa bir tek hamamı olmayan hiçbir köy yoktur. Bütün hamamlar hep aynı şekilde yapılmıştır ve aralarında bazılarının daha büyük ve mermerlerle daha fazla süslenmiş olmasından başka hiçbir fark yoktur.

Ecdadımız gittiği her yerde, bazıları günümüzde dahi ayakta duran ve mimarî tarzıyla hâlâ hayretle seyredilen 'hamam'lar yapmış; kendi 'temiz' olduğu gibi evini, çarşığı, pazarı, sokağı da temiz tutmuş ve temizliğiyle Avrupalı'yı şaşkına çevirmiştir!.

17. asır sonlarında yurdumuza gelen Grolet adlı bir yazar; "Türkler, yıkanmada mübalağaya kaçarlar; bu kadar sık yıkanmasalar, muhakkak ki, daha az hasta olurlar! Hemen her gün yıkandıkları için de beyinleri sulanmaktadır!..' diyerek pislikten kendi beyninin sulandığını ortaya koyarken; bir İspanyol seyyah da, 'Türkler, biz Hıristiyanların pis olduğunu ileri sürüyor. Halbuki yıkanmak zararlıdır. İspanya'da hayatı boyunca iki defa yıkanmış erkek veya kadın yoktur. Yıkanmanın zararı pek çok kişide görülmüştür. Hele biz Hıristiyanlar, alışık olmadığımız için bize daha zararlıdır.'" sözü ile İspanya'daki pisliği bizzat itiraf etmiştir!

Yemeklerden sonra el yıkama sünnetini yaşatması ile yabancıları dahi etkileyen Osmanlıdaki bu geleneği için Fransız yazar J.B Tavernier şöyle der : "Türkiye'de sofradan kalkılır kalkılmaz mutlaka eller ve ağızlar yıkanır. Önünüze sıcak suyla sabun getirilir. Büyüklerin konaklarında ya gül suyu veyahut güzel kokulu başka bir su da ikram edilir. Bunlarla da mendilinizin bir ucunu ıslatırsınız. Mutfakları çok temizdir. Mutfak takımları da güzellik ve parlaklık itibarıyla eşsizdir. Gerek sofraya takımları, gerek yemekleri azami nispette temizdir.

Bir başka yazar Comielle Le Bruyn ise; şu düşündürücü ifadelerde bulunmuştur : "Türkler, Avrupa 'da ekseriyetle tesadüf edildiği gibi insanların yemek yedikleri veyahut yıkanıp temizlendikten sonra tekrar yiyecekleri kaplarda köpeklerinde yemek yemesine müsaade etmezler. Avrupa'da çok defa sofraya köpeklerinde kullanmış olduğu kaplar getirilir."

1620-1692 yıllarında yaşamış olan ünlü Fransız gezgin Melchisedech Thévenot bir eserinde Türklerden bahsederken şöyle der : " Türkler çok yaşarlar ve az hasta olurlar. Bizim memleketlerdeki böbrek hastalıkları ve daha bir sürü tehlikeli hastalıkların hiçbirini bilmezler. Öyle zannediyorum ki Türkler'in bu mükemmel sıhhatlerinin başlıca sebeplerinden biri de sık sık hamama gitmeleri ve yiyip içmedeki itidalleridir. Çünkü az yemek yerler Hıristiyanlar gibi karmakarışık şeyler yemezler umumiyet itibarıyla içki alemleri yapmazlar ve daima idman yaparlar."

Bir başka yazar M. Thornton ise şöyle der : "Türk evlerinde temizlik azami derecededir: Döşeme tahtaları halılar ve Mısır hasırlarıyla kaplıdır; pabuçlarla kunduraların merdiven önünde bırakılması adet olmak itibarıyla odalarda sofalarda çamurlara ve ayak izlerine pek nadir tesadüf edildiği halde bütün evlerde her hafta muntazam tahta silinir."

Fransız yazar ve gezgin A Brayer ise Türklerin temizlik anlayışıyla ilgili şu önemli tespitlerde bulunmuştur : " Sünnet olmak ve vücuttaki tüyleri izale etmek saçları kesmek geniş elbiseler giymek günde beş vakit abdest almak her tabii ihtiyacın defini ve en ehemmiyetsiz kirleri müteakip yıkanıp temizlenmek yemekten sonra el ve ağız yıkamak her hafta ev temizlemek haftada bir kere ve hatta ekseriya birkaç kere hamama gidip gayet ucuz yıkanmak gibi adetleriyle Türkler'i görürüz. Osmanlı, yıkanıp temizlenmeyi hiçbir zaman ihmâl etmez. Tâkatten düşse bile çocukları, uşakları veya hanımı vasıtasıyla yıkanıp temizlenir. Öldüğü zaman da cenâzesi bile şeriât ahkâmına göre yıkanıp temizlenmeden tabutuna konulmaz. Oysa Avrupalılar, hastalandıklarında veya tâkatten düştüklerinde temizlik kaygısını umûmiyetle unutuverirler. Ölünce de evinde bulunabilen en kötü beze sarılıp dikildikten sonra tabuta konulurlar. Âilesi cesedinin en sathî bir şekilde temizlenmesini aklından bile geçirmez." demektedir.

Kanuni Sultan Süleyman zamanında İstanbul'a gelen bir Alman rahibi, 1560'de yazdığı bir eserde şöyle demektedir: "İstanbul'daki temizliğe hayran oldum. Burada herkes günde beş defa yıkanır. Bütün dükkanlar tertemizdir. Sokaklarda pislik yoktur. Satıcıların elbiseleri üzerinde ufak bir leke bile bulunmaz. Ayrıca ismine (hamam) dedikleri ve içinde sıcak su bulunan binalar vardır ki, buraya gelenler, bütün bedenlerini yıkarlar. Halbuki bizde insanlar pistir, yıkanmasını bilmezler."

Hıristiyanlığın en revaçta olduğu orta çağda, büyük tıp âlimleri, yalnız Müslümanları ve Avrupalılar Endülüs'e tıp tahsil etmeye gelirlerdi. Çiçek hastalığına karşı aşığı bulanlar, Müslüman Türklerdir. Türklerden bunu öğrenen Jenner, ancak 1796'da bu aşığı Avrupa'ya götürdü ve haksız olarak "Çiçek aşısını bulan kimse " unvanını aldı. Halbuki, tam bir zulmet diyarı olan o zamanki Avrupa'da insanlar, hastalıktan kırılıyordu. Fransa kralı XV. Louis 1774'de çiçekten öldü. Avrupa uzun zaman veba ve kolera salgınlarına uğradı.

Napolyon 1798'de Akka kalesini çevirdiği zaman, ordusunda veba zuhur etmiş ve hastalığa karşı çaresiz kalınca, Müslüman Türklerden yardım istemek zorunda kalmıştı: "Türkler, ricamızı kabul ederek hekimlerini yolladılar. Bunlar tertemiz giyinmiş, nur yüzlü kimselerdi. Önce dua ettiler ve sonra ellerini bol su ve sabun ile iyice yıkadılar. Hastalarda zuhur eden hıyarcıkları neşterle yardılar. İçindeki sıvıyı akıttılar ve yaraları tertemiz yıkadılar. Sonra hastaları ayrı ayrı yerlere koydular ve sağlamların mümkün olduğu kadar onlara yaklaşmamasını tembih ettiler. Hastaların elbiselerini yaktılar ve onlara yeni elbiseler giydirdiler. Bizden hiç bir ücret almadan yanımızdan ayrıldılar."

Osmanlılarda temizlik anlayışının önemini, 19. asır Türkiye'sini çok iyi bilen İskoçyalı asilzade, İngiliz milletvekili H. Munro Butler Johnstone da, "Türkler" isimli eserinde bu konuda şöyle demiştir:

"Osmanlı sadece yeryüzünün en kibar milleti değil, aynı zamanda en temizdir de. Gerçek şu ki, temizliğin dışında nezaket hiçbir şey ifade etmez. Her ne kadar "temizlik dindarlığın diğer bir adıdır" sözü Hristiyanlar tarafından da söylene bile, onu uygulayanlar Osmanlılardır. Temizlik onlar için sadece sıhhat amacıyla uyulan bir şey değildir. Onu samimi olarak dinî görevlerinden biri sayarlar. Hıristiyanlar pislik bulaşmış bir şeyi temiz kabul etmezler; fakat bir Türk pislığe hafif temas etmiş bir şeyin kirli olduğunu kabul eder. Temizlik konusundaki hassasiyetlerinin bir sebebi de abdesttir ki onu diğer milletlerden daha sık alırlar. Durulamak, temizliğin temelidir. Daha ötesi, Türkler için evler de insanlar gibi tertemiz ve kirlenmemiş olarak tutulmalıdır. Her Türk evinin eşliğinin üstünde ısmarlama piriç harflerle "Pis hiç bir şey bu eşiklere değmesin" yazılmaktadır. Bundan dolayıdır ki hiçbir moda veya özentisi, Türkleri ayakkabılarını kapı dışında çıkarmaktan alıkoyamamıştır. Onun evi temizliğin mabedidir." sözleriyle ifade etmiştir. Osmanlılar'da temizlik o kadar önemlidir ki, Osmanlı'da sanayi ilk kez sabunla başlamıştır. Osmanlı Devletinde üretilen belli başlı sabunların bazıları şunlardı : "Trablus sabunu, Çiçek sabunu, Misk sabunu, Hünkari sabun, Beyaz ve Siyah Paşa sabunu, Alaca sabun, Kara sabun, Kokulu sabun, Kandiyi sabunu, Girit sabunu, Arap sabunu, Leke sabunu ve Fes sabunu. Osmanlılarda sabunla ilgili ilk düzenlemeler Fatih Sultan Mehmet, İkinci Bayezid, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman devri kanunnamelerinde görülür. Fatih dönemine ait Foça Sabunhanesi ile ilgili düzenlemede ve Yavuz devrine ait Trablus Sancağı Kanunnamesi'nde sabun konusunda hukuki düzenlemeler bulunur. Sonraki dönemlerde sabunun üretimi, kalitesi, fiyatı, kontrolü, ticareti ve sabuncu esnafı konularında oldukça fazla vesika ve düzenleme bulunması dikkat çekmektedir. Sabun, Osmanlı Devleti'nde 'sabunhane' denilen

ve şahıslara ait olan imalathanelerde geleneksel yöntemlerle üretiliyordu. Sabunun kalitesi ise, kullanılan malzemeye ve üretim tekniklerine bağlıydı. Zeytinyağının kalitesi, kullanılan suyun temizliği, katılan maddelerin oranı, pişirme teknikleri, sabuncu ustanın mahareti ve becerisi sabunun kalitesini belirleyen başlıca unsurlardı.

Osmanlı Devletinde sabun üretimi yapılan yerlerin başında Batı Anadolu ve Adalar, Şam, Halep ve Nablus gelmektedir. Bu yerler zeytin ağacı ve sabunun ham maddesi olan zeytinyağının bolca bulunduğu yerlerdir. O dönemde en fazla sabun üreten merkezler ise Midilli ve Girit Adaları, Ayvalık, Edremit, Kemer Edremit, İzmir, Kızılcatazla, Yunda Acası ve Urla'dır. Buralarda imal edilen sabunun büyük bir bölümü, bazı senelerde tamamı, saray, ordu ve İstanbul halkının ihtiyacını karşılamak üzere 'Dersaadet tahsisatı' olarak ayrılırdı.

18. yüzyılın ilk yıllarında Girit'te sabunhane sayısı birkaç tane iken, yüzyıl ortalarına doğru on mislinden fazla arttı ve adadaki sabunhanelerin adedi daha sonraki dönemlerde 45'e ulaştı. Osmanlı topraklarında geleneksel sabunhanelerin yanı sıra sabun fabrikalarının da kurulup seri üretime geçilmesi için 19. yüzyılın ikinci yarısında gerçekleşmişti."

Fatih Sultan Mehmed vasiyetnâmesinde, "İstanbul'un her sokağına ikişer kişi tâyin eyledim. Bunlar ki, ellerinde bir kap içerisinde kireç tozu ve kömür külü olduğu hâlde günün belirli saatlerinde bu sokakları gezeler. Sokaklara tükürenlerin tükürükleri üzerine bu tozu dökeler ki yevmiye yirmişer akçe alsınlar. Ayrıca 10 cerrah, 10 tabip ve 3 de yara sarıcı tâyin eyledim. Bunlar ki ayın belli günlerinde İstanbul'a çıkalar ve o evde hasta olup olmadığını soralar; var ise şifası orada mümkün ise şifâyâb olabilir. Değil ise kendilerinden hiç bir karşılık beklenmeksizin hastanelere kaldırılarak orada salâh buldurulabilir" demektedir ki Osmanlı'nın temizlik ve sıhate verdiği önemin bir delilidir.

Osmanlı'da şehrin temizliğini, Subaşı'nın emrinde çalışan "çöpçü subaşı" yapmakta ve denetlemekteydi. Çöpçübaşı sokakları acemi oğlanlarına temizletirdi. Bu çöpçülerin sayısı bin kadardı ve garip kıyafetleri olup, matruş ve keçe külahı giyerdiler. Çöplük subaşısı, onlara İstanbul sokaklarındaki bütün çöp, hayvan pisliği ve kalıntıları toplatırdı. Evliya Çelebi'nin anlattığına göre, sepetlerde toplanan çöpler deniz kenarlarında çamur teknelerinde ayrılır, içinde akçe, mangır veya işe yarar başka şeyler bulunursa bunlar çalışanların olurdu. Çöplük Subaşısı'nın denetiminde çalışan çöpçülere "çöp çıkarıcı" da denilmekte idi. Bu kimseler sokaklardan geçerken "çöp çıkarıcı, çöp çıkarıcı" diye bağırırlar, arkalarında bir küfe ile sokakları dolaşır, birikmiş çöpleri küfelerine doldurarak denize atarlardı. O devirde sanayii artıkları olmadığı için çöpler suda erir gider deniz kirlenmezdi. Hükümet, Beyazıt, Sultanahmet Meydanı gibi meydanları yılda bir iki defa angarya suretiyle İslâm olmayanlara temizletilirdi. Saray ve etrafının temizliğini ise "mezbelekeşin" ismi verilen kimseler yapardı.

Çarşı temizliğinden çarşı esnafı, mahalle aralarının, meydanların, sokakların temizlenmesinden ve mesken çöplerinin toplanmasından arayıcı teşkilatı sorumluydu. Çarşı temizliği için yapılacak harcamalar "avarız sandığı" denilen esnaf sandıklarından karşılanıyordu. Çöpçülük ve lağımçılık gibi hizmetler Evliya Çelebi'nin naklettiğine göre ekseriyetle Ermenilere gördürülürdü. Mahalle temizliği ise, İslami bir gereklilik sayıldığından, sorumluluğu mahalle imamına bırakılmıştı. Temizlik konusunda çok hassas olan Osmanlı, işi kaytaran temizlikçi ve süpürgecileri kürek cezası ile korkuturdu. Çöplük subaşıları gündüzleri kol gezerek çarşı pazarın, mahalle aralarının temizliğine dikkat etmek, bozulmuş kaldırımları tamir etmek, harap binaları Mimarbaşına haber vermek gibi görevleri vardı."

Eski İstanbul' un hamam kitabelerinden birinde yazan bir yazıda şunlar yazılıdır :

"Tıynetin na-pak ise, Hayr umma sen germabeden Önce tathir-i kalb et, sonra tathir-i beden."

(Kötü huylu, kirli karakterli bir kimse isen, hamamdan bir şey bekleme. Temizlik istiyorsan evvela kalbini temizle, sonra da bedenini.)

Bir sonraki bölümde eski Türklerde ve İslam'da temizlikten bahsedeceğim.

(Üçüncü bölümün sonu)

Saygılarımla
Vecdi Murat SOYDAN
01/03/2012-İsparta

PARFÜM SANAYİİ FRANSIZLARIN PİSLİĞİNDEN DOĞMUŞTUR (4. Bölüm)

Yapılan araştırmalarda, İslamiyetten önceki dönemlerde de Türklerin giyim kuşamlarına özen gösterdiği, son bin yıldır ise, ütülü elbise, ipek mendil, eldiven ve havlu kullandıkları belirtilmiştir. Kıyafetlerini özel yöntemlerle çeşitli renklere boyayan Türkler, "Bin Yıl Önce, Bin Yıl Sonra-Kaşgarlı Mahmud ve Divanü Lugati't-Türk" isimli kitapta yer alan bilgilere göre, Türkçede "ütü" olarak kullanılan söz, Divanü Lugati't-Türk'te "ütüg" olarak geçmektedir. Bu alet, Kaşgarlı Mahmud tarafından, "mala biçiminde olan, ısıtıldıktan sonra giysilerin kırışıklıklarına bastırılarak sıcaklığın etkisiyle bu kırışıklıkların düzleşmesini sağlayan demir parçası" olarak tanımlanmıştır. Günümüzün ütüsünün ateşte ısıtılarak kullanılan eski biçimi olan "ütüg" için eserlerde, "ütidi" fiili de "ol tonug ütidi (o giysinin kırışıklıklarını ütiledi ve düzeltti)" şeklinde kullanılmaktadır. Sözlük bölümünde yer alan "suvluk" sözünü Kaşgarlı Mahmud "havlu", "eliglik" sözünü ise "eldiven" olarak tanımlamaktadır. "Su" sözcüğünün bin yıl önceki biçimi olan "suv" kelimesine getirilen yapım ekiyle türetilen "suvluk" un, el, yüz ve vücuttaki suyu kurutmak amacıyla kullanılan havlu olduğu anlaşılmaktadır.

Bin yıl önce Türklerin giyim kuşamında mendil kullandıkları, erkeklerin gerektiğinde burunlarını silmek için ceplerinde taşıdıkları ipek mendil olan "ületü" nün bir başka giyim kuşam aksesuarı olarak görüldüğü göz önüne alındığında bu verilerin, Türklerin bin yıl önce giyim ve temizliklerine dikkat ettiklerini, ütülenmiş kıyafet ve ipek mendillerle dolaştıklarını göstermektedir.

Kur'an-ı Kerim'de Rabbimiz temizlik konusunda şunları emretmiştir: " O'na (Kur'an'a) temizlenenlerden başkası dokunamaz." (Sure-i Vakıa 79. Ayet.), "Eğer cünüp iseniz tam temizlenin." (Maide/ 6), "Allah, tevbe edenleri ve temizlenenleri sever." (Bakara/222) " Onda- takva üzerine kurulan mescidde - temizlenmeyi seven erkekler vardır. Allah da temizlenenleri sever." (Tevbe/ 108) "Elbiseni temizle." (Muderris/ 10)

Peygamber Efendimiz de yemeklerden önce ve sonra mutlaka ellerini yıkardı ve bizimde yıkamamızı tavsiye etmektedir. Parmaklarını temizlemeden ellerini mendil ile silmezdi. El yıkama sanıldığı kadar da kadar basit bir işlem sayılmaz aslında. Elleri suyla ıslatmış olmak yıkama yerine geçmiyor. Kurallarına uymazsanız, sadece sabunu köpürtmek de bir işe yaramıyor. Avrupa milletleri sağlığa zarar veren şeylerden kaçınmayı ve temizliği Türkler'den öğrenmişlerdir

Müslüman namaz kılarken Allah'ın huzurunda bulunur. Allah'ın huzuruna çıkmak için beden, elbise ve namaz kılınacak yerin temiz olması gerekir. Dinimiz iç temizliğine de büyük önem vermiştir. Müslümanın dışı temiz olduğu gibi kalbi ve rûhu da temiz olmalıdır.

Namazın şartlarından birisi de abdest almaktır. Abdest almakla belirli organlar her gün birkaç defa yıkanmış olur. Bundan başka namaz kılan kimsenin bedeni, elbisesi ve namaz kılacağı yerin de temiz olması gerekir. Gusül yapmak yani bütün vücudu yıkamak, gerekli hallerde farzdır. Gerekli olmadığı zamanlarda en az haftada bir defa vücudu yıkayıp temizlemek Peygamberimizin emridir. Peygamber Efendimiz, dişlerin temizliği üzerinde önemle durmuş ve «Misvak (diş fırçası) hem ağız temizler, hem de Allah'ın rızasını kazandırır.» buyurmuştur.

Peygamberimize, insanların en üstün olanı kimdir? diye soruldu, Peygamberimiz bu soruya şu cevabı verdi: "Kalbi temiz, sözü doğru olandır."

Temizlik sadece vücut, elbise ve evlerin iç temizliğinden ibaret değildir. Dinimizde temizliğin alanı çok daha geniştir. Bu sebeple çevre temizliği üzerinde ayrıca durmamız gerekir. Çünkü çevre temizliği yalnız kendimizi değil, başkalarını da ilgilendiren bir konudur. Çevreyi kirletmek başkalarını rahatsız etmek, diğer insanlara zarar vermek demektir. Halbuki müslüman başkalarına zarar vermeyen, hiç bir canlıyı incitmeyen insandır.

Peygamber Efendimiz: "Avlularınızı temizleyiniz." buyurarak evlerin çevresinin de temizlenmesi gerektiğini bildirmiştir.

Peygamber Efendimiz: "Lânete uğramışlardan olmaktan sakının" buyurdu.

Bunun üzerine Ashap:

– Bunlar kimdir. Ya Rasûlellah? diye sorunca, Peygamberimiz:

– "Halkın gelip geçtiği yolu ve gölgelendikleri yerleri kirletenlerdir." buyurdu.

İnsanların gelip geçtiği yolları, oturup kalktıkları ve dinlendikleri yerleri kirleterek başkalarının rahatsız edilmesi İslâm ahlâkı ile bağdaşmaz. Müslüman diğer insanları rahatsız eden davranışlarda bulunmaz, bulunmamalıdır.

Peygamberimiz; mescidin duvarında gördüğü tükürüğü bir taş parçası ile bizzat kazıyıp ortadan kaldırmıştır. Bu, onun

çevre temizliğine ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Peygamberimiz, yerlere tükürmeye bile izin vermezken, bir müslüman nasıl olur da çevreyi kirleterek insanları rahatsız edebilir? Nasıl olur da başkalarının zarar görmesine sebep olacak davranışlarda bulunabilir?

Peygamber efendimiz, Rum imparatoru Heraklius ile mektuplaşırdı. Birbirlerine elçi gönderirlerdi. Bir defa, Heraklius birçok hediye göndermişti. Bu hediyelerden biri de, bir doktor idi. Doktor gelince, "Efendim! İmparator hazretleri beni, size hizmet için gönderdi. Hastalarınıza bedava bakacağım!" dedi. Resulullah efendimiz kabul buyurdu. Emir eyledi, bir ev verdiler. Her gün nefis yiyecek, içecek götürdüler. Günler, aylar geçti. Hiç bir Müslüman, doktora gelmedi. Doktor, utanıp gelerek, "Efendim! Buraya, size hizmet etmeye geldim. Bugüne kadar, bir hasta gelmedi. Boş oturdum, yiyip içtim, rahat ettim. Artık gideyim" diye izin isteyince, Peygamber efendimiz, "Sen bilirsin. Eğer daha kalırsan, misafire hizmet etmek, ona ikram etmek, Müslümanların vazifesidir. Gidersen de uğurlar olsun. Yalnız şunu bil ki, burada senelerce kalsan, sana kimse gelmez. Çünkü, Eshabım hasta olmaz! İslam dini, hasta olmamak yolunu göstermiştir. Eshabım temizliğe çok dikkat eder. Acıkmadıkça bir şey yemez ve sofradan, doymadan önce kalkar." buyurdu. Bunu söylemekle Müslüman hiç hasta olmaz demek doğru değildir. Fakat sıhhatine ve temizliğe itina eden bir Müslüman, sağlam kalır, kolay kolay hasta olmaz.

Zamanımızdaki bazı Müslümanların temizliğe riayet etmediklerini gösteren batılılar, bu suçu yüce dinimize yüklüyorlar. Halbuki İslamiyet'te temizliğin önemi büyüktür. "Temizlik imandandır." buyurulmuştur. Eshab-ı kiramdan sonra gelen ve tabiin adını alan Müslümanlardan bazıları Eshab-ı kirama, "Allahü teâlâ Kur'an-ı kerimde sizi çok sevdiğini bildirip övmektedir. Bunun sebebi nedir?" dediklerinde, "Biz temizliğe de çok dikkat ederdik." diye cevap verdiler. Müslümanlar, camilere, evlere ayakkabı ile girmez. Yere serili döşemeler tozsuz, temiz olur. Her müslümanın evinde banyo bulunur. Vücutları, elbiseleri, çamaşırları, yemekleri hep temiz olur. Temiz olunca da mikrop ve hastalık bulunmaz. Allahü teâlâ, Kur'an-ı kerimin çeşitli yerlerinde, "Allah tevbe edenleri ve temiz olanları sever" buyuruyor.

Temizliğe dikkat etmek her insanın görevidir. Toplumda yaşayan bireyler olarak kişisel temizliğimize azami derecede özen göstermemiz gerekir. Kendimizi toplumdaki soyutlayıp çevremize karşı da duyarsız olmamalıyız. Tertemiz bir dünya için el ele verelim, gerek bedenimizi ve gerekse ruhumuzu her türlü mikroptan arındıralım.

(Son)

Vecdi Murat SOYDAN

13/03/2012

TAKINTILI AŞK HASTALIĞI

Takıntılı aşk konusuna geçmeden önce aşkın tanımı üzerinde durmakta fayda var. Aşk, aşırı sevgi ve bağlılık duygusu, sevi anlamına gelir. "Bu akşam ölürüm, ya benimsin ya toprağın, ölümüne sevda, esirin oldum" benzeri cümlelerle şarkılarda sıkça geçen kara sevdalar yoksa birer hastalık mıdır? Mecnun bu devirde yaşasaydı yine Leyla için çöllere düşer miydi? Ya da çağın aşıklarına uyup sürekli Leyla'nın çevresinde dolaşır, radyolardan onun için şarkı ister ve duvarlara "Seni seviyorum Leylaaa!" diye yazar mıydı? Ferhat, Şirin için dağları deler miydi? Yoksa Şirin'in derdine Boğaz Köprüsü'ne çıkıp "Şirin gelmezse kendimi atarım" naraları atar mıydı?

İnsan aşık olduğu kişinin onu istememesine hatta yanına yaklaşmaması için mahkeme kararı çıkartmasına rağmen sevmeye nasıl devam eder? Her türlü hakarete rağmen neden onun çevresinde dolaşır, telefonlar açar, yollarına güller döker. Hatta aşkı için ölür ya da sevdiğini öldürür. Uzmanlar bu duruma takıntılı aşk adını veriyorlar ve takıntılı aşkları hastalık olarak değerlendiriyorlar. Sadece takıntılı aşklar değil, literatüre geçen birçok aşk hastalığı var ve aşk hastalıkları o kadar çok yaygınlaştı ki artık liselerde bile aşk cinayetleri işleniyor. Aşk vakaları ve cinayetleri gazetelerin üçüncü sayfalarından manşetlere taşınıyor.

Uzmanlar anlatılan bir duygu da olsa aşkın, beynin fizyolojik, yapısal, işlevsel durumuna bağlı gelişen bir olgu olduğunu söylüyorlar. Kişinin kopamadığı karşısındaki kişi değil, kendi zihninde idealize ettiği kişidir. Kopamama nedeni de sevgi ihtiyacı, yalnız kalma endişesidir. Günümüzde diziler, şarkılar, filmler hep aşktan söz ediyor. Hatta liseliler arasında aşık olmayan ya da aşkı olmayanlar dışlanıyor. Bunun nedeni ise, gençlerin ailede görmediği sevgiyi dışarıda aramasıdır.

Olamayacak bir aşkın peşinden koşmak ya da biten ilişkinin ardından terk edilme gerçeği ile yüzleşememek. Takıntılı aşkların tehlikeli girdabına yakalananlar, kendilerini sonu gelmeyen bir çıkmazın içerisinde buluveriyorlar. Eski sevgilisini bir türlü unutamayan ve takıntılı düşünceleri nedeniyle sonunda intihara kalkışan bir kadın iki yıl boyunca gördüğü psikolojik tedavinin ardından geçmişte yaşadıklarını anlatırken içinden bir türlü çıkarıp atamadığı huzursuzluğu artık hissetmediğini doktorlarına ve yakın çevresine söylerken şunları anlatmıştır: "Onu aklımdan bir türlü çıkaramıyordum. Kafamın içinde şeytanlar cirit atıyor, artık hiçbir zaman bana geri dönmeyeceğini fısıldıyorlardı. Onun bende bıraktığı izlerin ve beni çıldırtmasından korktuğum bu düşüncelerin tehlikeli olduğunun, tıpkı kangrenleşmiş bir organın vücudu zehirlediği gibi beynimi ve ruhumu sinsice çürüttüğünün farkındaydım. Biliyorum bu halimle etrafımdakiler için de bir üzüntü kaynağı olmuş, hatta hissettiklerimi anlattığımda bana yönelen bakışların tuhaflaştığını, acıma ve korku dolu bir hâl aldığını fark etmiştim ama ayrılığımızın üzerinden bir yıl geçmesine rağmen vazgeçemiyordum bir türlü onu düşünmekten. Hele ki kokusu aklımdan çıkmıyordu bir an bile. Takıntılı düşüncelere sahip olduğumu fark etsem de diğer bir yandan onu tekrar geri kazanacağıma emindim ve bunun için çabalamak zorunda olduğumu hissediyordum. Ondan başkası ile olmayı aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Aşık olduğum adama ihanet edemezdim ne de olsa. Hayatıma başka bir erkeği dahil etmek bir kenara dursun, gündelik yaşamımı bile doğru dürüst yürütemez hale gelmiştim. Geceleri tek başıma oturup saatlerce onu düşünüyorum, birlikte geçirdiğimiz günleri hayal gücümde tekrar yaşıyordum. Uykusuz geçen gecelerin ardından işe gitmekte zorlandığım için işten de çıkartılmışım. Hiçbir uğraşım kalmamıştı, aslında bu durumdan çok da şikâyetçi değildim. Artık bütün vaktimi ona ayıracağım için içten içe mutluluk duyuyordum. Yakalandığımda hissedeceğim utancın korkusunu da bir kenara bırakmışım. Onu her gün adım adım izliyor, kimlerle neler yaptığını öğrenmeden duramıyordum. Görüştüğü kadınları da zaman zaman takip ediyor, onları kendimle kıyaslayarak kıskançlıkla karışık öfke duyuyordum ve sürekli acı çekiyordum. Tekrar onunla birlikte olmak için sahip olduğum her şeyi vermeye hazırdım. Kendimi değiştirebilir, olmamı istediği kadın olmak için bir saniye bile tereddüt etmezdim. Eskisi gibi hakaret etse, yapmadığını bırakmasa bile yeniden bana dönmesi için ne gerekiyorsa göze alırdım. Ne de olsa artık kaybedecek hiçbir şeyim kalmamıştı."

Birbirlerine psikolojik veya fiziksel olarak zarar veren, ancak ayrılmayı bir türlü göze alamayan çiftler kendilerini bir aşk çıkmazı içerisinde buluyorlar. Ayrılan tarafı aklımdan bir türlü çıkaramayan terk edilen kişi, geride kalan olmayı bir türlü kabul edemiyor ve tekrar bir araya gelmeye dair takıntılı düşünceler geliştirmeye başlıyor. Başkası ile yeni bir ilişkiye bağlanma düşüncesine tahammül bile edemiyor. Takıntılı aşk hastalığı zihnini ele geçirirken, tekrar bir araya gelseler bile bir türlü gerçekleşmeyecek olan mutlu bir ilişkinin hayalini kuruyor.

Takıntılı aşk kavramına aynı zamanda takıntılı aşk bağımlılığı ya da ilişki bağımlılığı da diyebiliriz. Tanım olarak takıntılı aşk; kişinin gerçek ya da ulaşılamayan, platonik bir aşkı takıntı haline getirip bütün benliğini ona adanması, hayatını ona göre yönlendirmesi, çok yoğun duygular yaşaması fakat bu aşkın gitgide kişinin kendisine ve çevresindeki insanlara zarar vermeye başlaması, kişinin günlük hayattaki işlevselliğini azaltmasıdır. Takıntılı aşık yalnızca aşık olduğu kişinin onu mutlu ve tatmin edebileceğine inanır, onsuz bir hiç olduğunu düşünür ve kişi kendisi mutsuzken aşık olduğu kişinin de mutlu olmasını istemez. Aslında kişi kafasında bir illüzyon oluşturmuş ve aşık olduğu kişi için oluşturduğu anlama aşık olmuştur. Takıntı, sınırları aştığında tehlikeli sonuçlar da doğurabilir, aşık olunan kişiyi takip etme, şiddet uygulama, taciz, tecavüz, cinayet, kişinin intihar etmesi gibi. Takıntılı aşkın en önemli tetikleyicisinin kişinin aşık olduğu kişi tarafından reddedilmesi olduğu düşünülmektedir. Fiziksel veya duygusal

yönden reddedilen kişi devamlı kendini kabul ettirmek ve erişilemek için çabalamaktadır.

Takıntılı aşkın ortaya çıkmasında çeşitli sebepler olduğu düşünülmektedir. Bunlardan en önemlisi kişinin bebeklik çağında kendisine yeterince ilgi ve sevgi göstermeyen annesi ya da ona bakan kişi ile güvenli bir bağ oluşturamamasıdır. Bunu oluşturamamış çocuklar anneleri yanlarından her ayrıldığında ağlamak, korkmak, yoğun endişeye kapılmak, bazen tam tersi anneden uzaklaşmak gibi sağlıklı olmayan davranışlar gösterirler. Anne ya da çocuğa bakan kişi ile kurulamayan bu güvenli bağ, kişinin gelecek romantik ilişkilerinde de aynı şekilde çaresizce bu ilgi ve sevgi arayışına girmesine neden olmakta ve uçlara gidilebilmektedir. Çocuklukta yaşanmış ve çocuğun derin bir değersizlik hissetmesine neden olan olaylar, travmalar da ileride takıntılı aşk oluşturmaya neden olmaktadır.

Ailede madde veya alkol bağımlılığı olmasının da takıntılı aşk için bir risk faktörü olduğu düşünülmektedir. Kişinin, hayatına bir anlam katamamış olması, kendini tatmin etmeyen bir iş hayatı veya sosyal çevreye sahip olması ve bununla beraber gelen sıkıntı ve anlamsızlık hissi de takıntılı aşkın nedenlerinden biridir. Ayrıca buna eşlik eden başarısızlık, düşük özgüven, kırılganlık ve zayıflık hissi kişide yoğun endişe oluşturmaya ve kişi bu endişeyi kafasında oluşturduğu aşka yönlendirerek bu şekilde dışarı vurmaktadır. Bununla birlikte kişi kafasında oluşturduğu takıntılı aşk ile var oluşuna bir anlam katmakta ve önemli bir boşluğu doldurduğunu düşünmektedir. Bu sebeple de aşk karşılıklı olmadığında yine de bunun peşinden umutsuzca gitmekte, kıskançlık krizlerine girmektedir.

Takıntılı aşk yaşayan kişilerde görülen bir başka özellik de kendilerini çevrelerinden daha özel ya da farklı görme eğiliminde olmalarıdır. Genelde fark edilen bir başka gösterge de takıntılı olarak aşık olunan kişinin ulaşamaz ya da eşit olmayan seviyede özelliklere sahip olmasıdır. Evli olması, çok daha yaşlı ya da genç olması, farklı bir sosyal kesimden olması, çok uzakta olması ya da platonik olması gibi. Takıntılı aşıklarda genelde depresyon, davranış bozukluğu, bağımlı kişilik özellikleri, kaygı bozukluğu, takıntılı kişilik yapısı, bilişsel çarpıtmalar yani olayları olduğundan farklı algılama, değerlendirme ve yorumlama eğilimi, takıntılı aşk ile tetiklenmiş psikiyatrik hastalıklar, örneğin şizofreni, madde bağımlılığı ve düşük hayat işlevselliği sıkça görülmektedir. Bu tür psikolojik problemlerle karşı karşıya kalan kişilerin, uzman desteği almaları gerekir.

Belli başlı aşk hastalıkları şunlardır:

Erotomanik aşklar: Erotomanik tip, sanrısız bozukluk denilen rahatsızlıkta kişi, çevresindeki herkesin özellikle de amirinin, patronunun ya da bir ünlünün kendisine hayran olduğunu düşünür, hatta aşkı olduğuna inanır.

Paranoid aşklar: Aşırı şüpheli kişilerin sevdiklerine güvenmemesidir. Sürekli kıskançlık krizlerine girerler. Size değil çevreye güvenemediği için böyle davrandığını söyler. Aslında onun kendine güveninde problem vardır. Böyle aşıklara karşı daima dürüst davranmak gerekiyor. Yoksa sevdiğine de kendisine de zarar verebilir.

Antisosyal aşklar: Topluma ve insanlara zarar verirler. Ama bundan vicdan azabı duymazlar. Hırslılar, kapkaççılar ve hatta ailelerine, kendilerine eziyet eden, alkol ve madde müptelası olan bu kişiler hiç kural tanımazlar. Dürtüsel davranışları ilk zamanlarda onun tutkulu bir aşık olduğunu düşündürebilir. Fakat antisosyal kişiler kolay kolay vicdan azabı duymadıkları için sevdiklerine zarar verir. Antisosyal erkekler genellikle bağımlı kadınlarla evlenirler. Çünkü tüm yaptıklarına ancak bağımlı kişilik yapısında birisi tahammül edebilir.

Depresif aşklar: Depresif kişileri mutlu bir ifadeyle göremezsiniz. Belki de onların mutluluğu mutsuzluktur. Zaten onlar aşkı adeta acı çekmek için yaşarlar. Depresif aşık sevdiğine hiç kavuşamayacağını ya da kavuşsa bile hiç mutlu olamayacağını düşünür. Depresif bir kişiyi sevenler ona karşı sakin ve anlayışlı olmalıdır.

Sağlığımız nasıl olursa olsun, öncelikle ruh sağlığımız iyi olsun.

Vecdi Murat SOYDAN
13/07/2012, Isparta

ADAM DEĞİLİM !

ADAM DEĞİLİM!

Resim bana ait,, ayakları görünen kişi benim,, adamlığının yarısı yok işte :)

Bazen bu dünyaya ait olmadığımı düşünürüm. Işınlanmışım da, yanlışlıkla düşmüşüm bir yerlerden, ama çok uzaklardan gelmişim duygusuna kapılırım. Dayanamadım, geçenlerde anneme sordum. Çünkü en doğrusunu annem bilir. Babam bu dünyada yaşamadığı için ona sormadım. 'Anne, bana doğruyu söyle, beni sen mi doğurdun? Başka bir yerden falan gelmiş olmayım?' Annem garip garip yüzüme baktı, elinde süpürge ya da terlik olsa kesin kafama fırlatırdı. Mesafeyi de ayarladım, burnumun üzerine bir yumruk almayayım diye. Annem önce cevap vermedi, ama ben düşüncelerini okudum o an. Annem büyüttü beni, nasıl tanımam ki huyunu suyunu. Şöyle sertçe bir bakışı vardı ki, yanardağ olsa yanında, anneminki baskın çıkardı. Pimi çekilmiş el bombası gibiydi. Eyvah dedim bir fırtına kopacak. 'Manyak mısın sen oğlum? Kafanda var mı senin? Seni ben doğurdum tabi. Kim doğuracak. Bizim sülalemizde kanı bozukluk olmaz. Namusuma da laf söyletmem.' dedi. Biliyordum bu cevabı vereceğini. Konu açılacak olsa, hemen namustan söz ederdi. Yine namustan başladı anlatmaya. Bunu hep yapardı. Kaçınıcı baskıydı bu kim bilir? Ezberlemiştim diyeceklerini. Sanki bandı geriye alır, dinlerdiniz. Bandı geriye almayı şimdiki nesil bilmez. Eskiden kasetçalarlar vardı ve şarkıyı dinleyeceğiniz zaman, geriye sardırırdınız. İşte annem de aynısını yaptı. Sülalesinden aldı konuyu, zamanımıza gelene kadar bayağı saat geçti.

'Anne, namus meselesi ayrı, yani diyorum ki, babama bakıyorum huylarını almışım, bir de sana bakıyorum, saçımızın kıvrıcık olması dışında hiçbir yerimiz benzemiyor. Ben ak diyorum, sen kara diyorsun. Hatta çok da zıt düşünüyoruz. Babam belli de, vallahi seni bilemedim. Kızma be anne. Bu soruyu sormam gerekiyordu. Ben farklıyım sanki. Ne bileyim işte bu dünyaya ait değilim, yani ben başka yerlerden gelmişim sanki.' dedim. Ulan nerden sordum bu soruyu, baltayı taşa vurmakla kalmadım, annemin sinir katsayısını da yükselttim. Annem bunun üzerine sinirinden başladı ağlamaya. 'Yahu anam, dur, ağlama. Yanlış anladın, anamsın tamam, iyi ki bir soru sordum sana. Bilsem sormazdım. Hadi üzülme anam.' dedim, yanağından öptüm. Bu kez başladı gülmeye. Ulan dedim kendi kendime, manyak bir aileyiz işte. Hem ağlarız, hem güleriz. 'Otur karşıma da, sana anlatayım.' dedi.

Annem okul yüzü görmemiş. Varlıklı bir ailenin kızıymış. Babası ölünce, annemi amcası büyütmüş. 1980 yılında Kenan Paşa ' okuma yazma bilmeyenler için kurslar açtı da, anam a'yı b'yi öğrendi. Ama zeki kadındır, unutmaz hiçbir şeyi. Cahildir ama zekidir. Matematiği hala benden kuvvetlidir. Ben okula giderken bile çarpım tablosunu anneme sorardım öğrenmek için. Matematiğim çok zayıftı, hala da öyleyim. Allah'tan hesap makineleri çıktı da işim kolaylaştı. Şimdi dönelim esas konumuza. Annem aldı sazı eline, başladı anlatmaya :

' Oğlum, babanla 1968 yılında evlendik. 1969 yılının Ekim ayının 6 sında Pazartesi günü öğlen saat oniki buçukta Ankara Gülhane Askeri Hastanesinde dünyaya geldin. 7 aylık doğdun. Doktorlar ölmemen için seni 3 gün oksijen çadırında tuttular. 3 gün benden saklamışlar, üzülmemem için. Seni soruyorum hemşirelere, uyuyor diyorlar sende için. Beni de uyutuyorlar ki, seni sormayayım. 3 gün sonra seni kucağıma verdiler. Ölmemen, yaşaman için çok dualar ettik. Baban bir yandan ben bir yandan hep ağladık, çok üzüldük. Ama iştahlıydın. Doktorlar, ölür bu bebek diyorlardı, kulağımla da duydum. Herkes inansa da bir tek ben inanmadım senin öleceğine. Anayım yavrum ben. Nasıl büyüttüm seni bir bilsen. Rahmetli Polat amcam, ' Bu çelimsiz bebek, bu elmayı yerse adam olur, yemezse, ölür.' dedi. Kendi eliyle bir elmayı rendeledi, sana yedirdi. Koca elmayı yedin. Allah rahmet eylesin, amcam dedi ki, ' Bu bebek ölmez. Kim ne derse desin, inanma. Hem de göreceksin, bu bebek büyük adam olacak'' dedi. Annem, sonra da devam etti anlatmaya 'Bak, dediği çıktı amcamın. Okudun, adam oldun.' dedi. Baban içli adamdı, sen babana çekmişsin oğlum. Huyun suyun aynı baban. Babanın içkisi vardı, senin yok. Çok tertiplisin, titizsin. Baban da öyleydi. Benim evladımın oğlum sen. Annemim ben senin. ' Bir an durdu ve şu soruyu sordu :' Oğlum doğru söyle, içmiyorsun değil mi? İçersen sütümü helal etmem sana. ' dedi. Yıllardır bu süt davası devam eder. Onun yüzünden tüm mahalledeki kızlar kardeşim oldu benim. Kimseyi sevemedim. Ulan burada da çıktı karşıma süt davası. 'Yok anne, ne içkisi, içmiyorum tabi. Kumar da oynamıyorum. Bilmem zaten oyun moyun.' dedim. Rahatladı. İçi huzur doluydu. ' Gelinimi de üzme Murat. O elin gurbetinde. Senle beraber yıllardır gurbette. Bak, gelinimi üzersen sütümü helal etmem sana.' Tamam dedim, çattık.. Keşke açmasaydım bu konuyu. ' Başka ne kaldı anne, her şeyi söyledin. Süt, süt diyorsun, şu süt meselesini karıştırma.' dedim. Demez olsaydım, civataları gevşemiş makine gibi öyle bir ses çıkardı ki, gürlüdü adeta. ' Yoksa içiyor musun sen? Gelinimi üzüyor musun? ' Anne dedim, tamam, sustum, kızma. '' Sustum mecburen. Gelinimi yıllardır geçinemeyen annemdir. Bunu demez tabi. Ama sever işte, ana yüreği.

Adamlık neyle ölçülüyor?Mevkii ile mi? Para ile mi? İnsaniyetle mi? Annemin gözünde, içki içmemekle, kumar oynamamakla, kariya, kıza bakmamakla ölçülür.

Ben adam mıyım peki? Değilim. Olmak da istemiyorum. Çünkü farkım olmalı benim, herkesin adamlıkla yarıştığı bir

dünyada, 'adamım' deyip de değeri ni neden düşüreyim ki?

Sevgiyle kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN

04 Mayıs 2013- Saat 12.50-Isparta

GECEKONDU HASAN

Gecekondu Hasan amcayla tanıştığımda on dört yaşındaydım. O tarihlerde ortaokul üçüncü sınıfa gidiyordum. O zamanlar kahvehane ve kumar alışkanlığım yoktu ama bu tanışmadan sonra kahvehane ve kumarhaneden ayrılmaz olmuştum. Günümün büyük bir bölümü buralarda geçiyordu. Zaman zaman yorulsam da her akşam iş bitimi alacağım yevmiyemi düşündükçe yorgunluğumu unutuyordum. Kahvehanenin bulunduğu bina eski bir binaydı ve üç kattan oluşuyordu. Kahvehane alt katta küçük bir bahçe içindeydi. Üst katında babamın arzuhalci dükkânı vardı. Emekli olduktan sonra babam, oyalanmaktan ziyade geçim şartlarının zorluğundan dolayı tekrar çalışmak zorunda kalmış, ailemizin yükünü omuzlamaya devam etmişti. Ben hiç olmazsa yaz tatillerinde ve hafta sonlarında çalışarak harçlığımı çıkartmak ve babama yük olmamak için bu kahvehanede çalışmaya başladım. Üç yıl burada geçti. Hayatın gerçeklerini burada öğrenmeye başladım. Okul bilgi öğretiyordu ama hayatı öğretmiyordu. Burada neler öğrenmedim ki? Cam silmesini, çay demlemesini, bardak, kaşık yıkamasını, çay servisi yapmasını, masa, sandalye silmesini, hatta taze yeşil soğanın nasıl yıkanıp, ne şekilde doğranacağını öğrendim. Bir keresinde Topal Salim amca elime üç baş yeşil soğan verip, 'Bunları dışarıda bir güzel yıka ve getir.' demişti de, ben soğanların çamurunu ovalaya ovalaya elimle yıkamış, doğrayacağım sırada soğanların bir tanesinin kök kısmını bıçakla kesip atmıştım da, o sırada Topal Salim amca, pencereden beni görmüş, derhal bahçeye çıkarak, "Dur, durrrr! ne yapıyorsun sen! Niye kesip attın soğanın baş kısmını? Soğanın lezzeti buradadır, sen kökünü çöpe attın." demişti. Demek ki soğanın kökü atılmazmış ve en lezzetli yeri de baş kısmıymış. Bunu o vakit öğrenmiştim.

Kahvehanenin, daha doğrusu kumarhanenin daimi müşterilerinden Taksici Çolak Bayram amca yiyecek siparişi vereceği zaman özellikle de eski kaşar olmasına dikkat etmemi, yanında da bir ekmek, bir kaç tane domates, biber, az zeytin alıp gelmemi söylerdi. Eski kaşarla bizim bildiğimiz normal kaşar ayırımını da o zaman öğrenmiştim. Merak edip sormuştum eski kaşarla normal kaşar arasındaki farkı. Eski kaşar daha lezzetli olup, fiyatı da normal kaşara göre biraz fazla olurmuş. Kumar masasına bir oturuldu mu kolay kolay kalkılmaz. Parası bitip kalkanı çok gördüm, kazananın masadan oyun bitene kadar kalkmadığını da. Oyuna kendilerini kaptıranlar saatlerce kumar masasında vakit harcarlar, bu esnada açlığı tokluğu da unutulardı. Kimi açlığını sigarayla, kimi çayla, kahveyle bastırır, kimi de midesi kazındığı için yiyecek siparişi verirdi. O vakitler şimdiki gibi kimsede cep telefonu yoktu. Hatta çoğu lokantada şimdiki gibi yiyecek içecek siparişi alınıp, adrese teslim yapılmazdı. Bu nedenle de genelde beni gönderirler, istedikleri siparişi onlara getirirdim. Sipariş veren kişinin yanında küçük bir masa bulunur, yemeğini yedikten sonra, işaret verir, derhal masasını siler, temizlerdim. Çoğu zaman yiyecekler artar, artan bu yiyecekleri çay ocağında yerdim.

Kahvehanenin kocaman kocaman camları vardı ve her gün silinmesi gerekiyordu. O zamanlar cam silin adı sanı bilinmiyordu. Okunmuş gazetelerin sekiz, on sayfasını dörde katlar, suyla ıslatır, camları silerdim. Doğal ve basit bir temizleme şekli olduğunu o zamanlar öğrenmiştim. Camları da pırıl pırıl, tertemiz yapardı. Kahvehanenin küçük bahçesinin de sabahtan akşama kadar temiz tutulması şarttı. Ağaçlardan düşen yapraklar bahçeyi kirletiyor, rüzgârın etkisiyle de masaların, sandalyelerin üstleri toz oluyordu. Ben Ocakçı Orhan amcaya yardım ediyordum. Anlattığına göre yıllar önce Hukuk Fakültesi'ni okurken başı bazı siyasi olaylar yüzünden derde girmiş, üniversite üçüncü sınıftan atılmış, çeşitli işlerde çalıştıktan sonra meslek olarak da bu kahvehanede yıllardır hem ocakçılık hem de çay servisi yapmaya başlamıştı. Bir ailesi, karısı, çocukları var mıydı? Bu konuyu ne ben sorabilmiş, ne de kendisi anlatmıştı. Alkol içerken görmemişim ama yüzünün kızarmasından ve lafların ağzında dolanmasından alkollü olduğunu anlardım. Hiç bir yakını kahvehaneye uğramadığına göre demek ki hayat mücadelesini bir başına veriyordu. Kahvehanede günlük yevmiyesinden başka, kumar oynayanların vermiş oldukları bahşişlerle ve burasının aynı zamanda kumarhane olduğunu bilmeyen, amaçları sadece çay içip, nefeslenmek olan diğer müşterilerden almış olduğu çay paralarıyla yolunu buluyordu. Kumarhanenin daimi müşterilerinden ve dışarıdan gelip kumar masasına oturan misafirlerden çay parası alınmazdı.

Ocakçı Orhan amcanın kumarhanede ağır sözlere maruz kaldığına ve itilip kakıldığına çok şahit oldum. İçine atar, kimseyle muhatap olmamaya çalışır, söylenen işleri yapardı. Bana arada sırada nasihat eder, koşullar ne olursa olsun okulumu bitirmem gerektiğini, aksi takdirde ciğerleri beş para etmeyen kişiler tarafından itilip kakılacağını söylerdi. Gözlerine baktığımda ise nemiendiğini görürdüm. Nasıl çay demlenmesi gerektiğini, işin püf noktalarını ve tabi kurnazlık taraflarını ondan öğrenmiştim. Meselâ yeni demlenen çay dinlenmeye bırakılırken içine bir kaç tane kesme şeker atılırdı. Söylediğine göre şeker yerine bir parça karbonat da atılırmış. Saf saf sebebini sorduğumda yüzüme alaycı alaycı bakarak, "Sen de hiçbir şey bilmiyorsun. O zaman ben öğreteyim sana." demişti. Çayın rengini koyulaştırmak için yapılmış bu işlem. "Ben çay demliğinin içine karbonat atmam. Lezzetini bozar. Ama kesme şeker atarım, çayın rengini koyulaştırır." demişti.

Babam kahvehanenin bir üst katında bulunan küçücük bir oda içine sıkışıp kalmış arzuhalci dükkanında müşteri bekler, çoğu günler hiç siftah yapmadan dükkânı kapatır eve giderdi. Babamın iş yerinde küçük bir tüp gaz, bir kaç tane tabak, çatal, bardak, kaşık bir de demlik bulunurdu. Babam kendi çayını burada demler, içerdi. Bir gün babama çay servisi yapayım da sıcak sıcak içsin diyerek yanına gitmiştim. "Çay mı getirdin bana oğlum? Eline sağlık." demiş,

çayı içtikten sonra da cebinden bozuk para çıkarıp çay bardağının yanına koymuştu. "Ne yapıyorsun sen baba! Bu para da ne? Olmaz öyle şey. Al paranı baba, koy cebine." demiştim de, babam "Olmaz oğlum. Laf söz duyma sen. Sana gelen laf bana gelir." demişti. Ben de, "Baba, sana çayı getiren ve ismarlayan benim. Bir bardak çayın lafı mı olur? Babamsın sen benim. Oğlun olarak sana bir bardak çay ikram edemeyeceksem ve senden para alacaksam yazıklar olsun bana. Almam paranı. Bir daha da bana para falan verme." demiştim. Kaderin cilvesi, ben bir daha babama çay götüremedim, çünkü yaz tatili bitip de okullar açılınca ben okuluma dönmek zorunda kaldım. Okulların açılmasından kısa bir süre sonra da babamı kaybettik.

Gecekondu Hasan, aslen Ankara'nın Kızılcahamam İlçesindendi. Babamla eskiden beri tanışıyorlardı. Hatta Gecekondu Hasan'ın benden birkaç yaş küçük kızı süt kardeşimdi. Eşinin rahatsızlanması nedeniyle kızını annem emzirmiş ve dolayısıyla kızıyla süt kardeşi olmuştuk. Her zaman olmasa da arada bir mekâna uğrar ya babasından para alır ya da evden yemek getirirdi. Saçları kısaydı, ciddi bir duruşu vardı, hızlı hızlı yürür, başını yerden kaldırmazdı. Ben kendisini her gördüğümde içimden "Yine erkek Fatma geliyor." derdim. Hasan Amca, babama büyük saygı gösterir, değer verir, iltifatlarda bulunurdu. Zayıf, çelimsiz bir adam olsa da, yüreği mangal gibiydi. O sert duruşunun altında aslında yumuşacık bir yürek yatıyordu. Kumarhane sahibi olması, bu alemin içinde olan kişilerin kendisine dış bilemesine sebep oluyordu. Sert görünmesi doğaldı. Güçlü olmalıydı. Yoksa bu işin raconu belliydi. Adamı bir dakikada harcarlardı. Uzun yıllardır Yenimahalle'de kahvehane, daha doğrusu kumarhane işletiyordu. Bu alemin kulağı kesiklerindendi. Tartıya çıksa kırk dokuz kilo gramı geçmezdi. Birkaç kez tanık olmuştum, kızdığına karşısındaki adama "Ulan ben kırk dokuz kilo bir adamım, üflesele düşerim, ama bana yanlış yapanın a... nı da dizine indiririm." demişti. Bu ilginç küfürü ömrü hayatımda sadece Gecekondu Hasan'dan duymuştum. Öğlene kadar kahvehaneye pek gelmez, özellikle akşam üstleri oyun başlamadan önce uğrardı. Topal Salim amca ile iş ortağıydılar. Burası seksen metrekare büyüklükte tek odadan oluşuyordu ve vişne çürüğü renginde kalın bir perdeyle odanın küçük bir bölümü ikiye bölünmüştü. Her akşam konuklar olur, onlara ikramlarda bulunurdum. Çay servisi yapar, ihtiyacı olanlara sigara, karnı acıkanlara ekmek, eski kaşar, zeytin, domates, biber alırdım. Adamlar, dünyanın parasını kumarda kaybettikleri halde, sigaradan veya yiyeceklerden arta kalan para üstünü benden çoğu kere isterlerdi. "Yeğenim benim, koy cebine o da senin olsun." diyen üç beş tane adam gibi adam da yok değildi. Orada çalıştığım süre içerisinde, bana bir kişi bile kötü söz söylemedi. Hatta, okumam için teşvikte bulundular, "Oku oğlum. Baban gibi ol, baban değerli bir insan. Sakın bu alemin içine girme, bu alem pisliktir, hastalıktır. Sen buralara yakışmazsın." derler bana öğüt verirlerdi. Bunda Nüfusçu Erdem Bey isminin de büyük etkisi vardı. Çünkü babama sevgi, saygı duyarlar, hal hatır sorarlardı. Babamın adı hep beni korudu. Sanki koruyucu bir melek vardı yanımda ve beni her türlü zor şartlardan korunuş, işlerimi kolaylaştırmıştı. Bu tarifi imkânsız duyguyu hayatım boyunca hep yaşadım ve hâlâ bu güç beni korumaya devam ediyor.

Oyun partileri geç saatlere kadar sürerdi. Mekânın dili olsa da anlatsa orada neler yaşandığını. Polis ekibinin geleceği saatler belliydi. Geldiklerinde, Gecekondu Hasan hemen dışarı çıkar, polis amcalara hal hatır sorardı. Bir keresinde ben de sordum hatırlarını. Elime tutuşturulan bir zarfı kendilerine vermiştim. Ekip görevini yapıyor (!) ve oradan ayrılıyordu. Orada çalışmak benim için çok büyük bir tecrübe oldu. İnsanları, hayatı öğrendim. Büyük bir okul diyebilirim. Bana lazım olan bilgileri aldım oradan. Bu yaşıma geldim, halen de kılıç, yüzbir, barbut, biriç, vb. oyunlarını bilmem. Bir tek piştiiyi ve okeyi bilirim onu da babam öğretmişti eğlence niyetine. Hiç de merak etmedim bu kumar oyunlarını öğrenmek için. Çünkü o mekânda insanların perişanlığını, yaşanan aile dramlarını, kumar alışkanlığının insanı intihara kadar götürebilecek kötü bir alışkanlık olduğunu gözlerimle görmüş, kulaklarımla ne olaylara şahit olmuştum. Bir olay var ki daha dün gibi aklımdadır. Kumarhane müşterilerinden birisi kumar masasında emekli maaşını bırakmış, tekrar oyun oynamak için borç para istemiş ve Gecekondu Hasan da kendisine borç para vermişti. Adam kaybettiklerini tekrar kazanmak istemiş, ama onu da kaybetmişti. İnsanın gözünü hırs bürümeye görsün. En büyük hatalarımızdan birisi de bitmek bilmeyen isteklerimiz, kısa yoldan zengin olma hayallerimizdir. Kumar oynamak bağımlılık yapan ciddi bir hastalıktır. Maalesef yakalandı mı bu hastalığa insan, kolay kolay bir daha iflah olmuyor. Almış olduğu borç parayı da kumar masasında bırakan adam, "Bir şans, bana bir şans daha. Bana para verin, borç para verin." dediğinde Gecekondu Hasan kendisine şöyle demişti. "Neyin karşılığında? Paran mı kaldı sanki. Tamam, bırak oynama artık!" Adam yalvaran gözlerle, yıllardır kulaklarımdan çıkmayan, her aklıma geldiğinde beni derinden yaralayan, yüreğe vurulan bir hançer misali içimi yakan şu cümleyi söyledi: "Her şeyimi verdim, param kalmadı, evimi de sattım, verecek bir şeyim kalmadı, karım ile kızım evde, onları alın!"

Bu cümlelerin o anda Gecekondu Hasan üzerindeki etkisi büyük oldu. Sakinliğiyle tanınan Gecekondu Hasan o dakikadan itibaren bambaşka bir ruh haline büründü, bir volkan misali patladı. Adamın yakasına yapışarak, "Ulan yıllardır bu alemin içindeyim, adımız kumarcıya çıkmış, ama ben adima leke getirmem, kumarcıysam pezevenk değilim! Kaç lira kaybettin ulan sen! Al şu paranı, çek git! Bir daha da bu mekâna ayak basma!" demişti. Adam bu cümleyi duyduktan sonra çocuklar gibi ağlamaya başladı. Nerdeyse teselli etmeye yanına ben gidecektim ki, Gecekondu Hasan'ın bağırtısı duyuldu: "Karı gibi ağlama ulan! Kaldır başını ve çık git bu mekândan." dedi. Adam bir süre buraya adım atmadı, atamadı. Aradan bir kaç ay geçti, bir de baktım adam bayramı fırsat bilip yine gelip oturmuştu kumar masasına.

Bin dokuz yüz seksen üç, bin dokuz yüz seksen altı yılları arasında çalıştığım bu kahvehanede hayatı öğrendim. Sinemada izlediğim Ferdi Tayfur'un filmlerinin etkisi altında kalmıştım ama sanki burada o filmler gerçek oluyordu, bire bir canlı canlı yaşanıyordu. Ben Ferdi'nin gençliğini oynuyordum sanki. Babam fakirdi. Tıpkı filmlerde olduğu gibi. Çolak Taksici, Uzun Adam, Gecekondu Hasan, Topal Salim sanki filmlerden kopup gelmiş, bire bir canlı canlı hayatın içinde yaşıyorlardı. Karakter oyuncularını ve kötü adamları burada da vardı. Tüm bu olumsuz şartlar altında

ekmeğimi buradan ıkartıyordum.

Bin dokuz yüz seksen altı yılında babam rahmetli olunca, bu kahvehaneden ayrılıp başka işlerde çalışmaya başladım. Gecekondu Hasan'ın kumarhanesi hayatımda bir dönüm noktası olmuştur. Genç yaşta hayata atılmamda, ciddi kararlar almamda olumlu etkilerini gördüm. Atamam çıkıp, nüfus memuru olarak devlet dairesinde işe başladığımda Gecekondu Hasan'ı da ziyaret etmiştim. Beni görünce çok mutlu olmuş, babamdan söz ederken gözleri yaşarmıştı. Bana, "Baban büyük adamdı, dürüst adamdı. Ne mutlu senin gibi bir evlat yetiştirmiş. Ben yıllardır bu alemin içindeyim, bu alemin içinde olup da bozulmayan hiç kimseye rastlamadım. Bir tek sen hariç. Oğlum, koum, helâl olsun sana! Babanın mekânı cennet olsun! Bir kere olsun elini oyun kağına srmedin. Bozulmadın. Hep böyle kal." demiş, beni yanaklarımdan pererek bağrına basmıştı. İkimiz de o anda duygulanmıştık. Dokunsalar, Hasan Amca'yı bilmem ama ben ağlardım, hem de hüngür hüngür ağlardım, çok zor tutmuştum kendimi.

Gecekondu Hasan amca artık yaşamıyor. ldğn öğrendiğimde çok zldm. Aklımda da her zaman kaleme aldığım bu hatıralar kalacak ve benimle birlikte yaşayacak. Kim bilir ileride belki filme de çekerler. Ben bu alemin hem içinde hem de dışında hayatı öğrenmem adına yaşamış olmanın buruk sevincini yaşıyorum ve bana "Sen ne mezunusun?" diyenlere tek bir cevap vermek istiyorum: "Ben stajımı Gecekondu Hasan'ın kahvehanesinde yaptım ve ordan mezun oldum."

Vecdi Murat SOYDAN

(Yaşanmamış Aşkların şairi)

15 Haziran 2013-İsparta-Saat : 12.38

[ikiyanayasla]

"MEMLEKET NERE HEMŞERİM?"

Yıllardır bu sözü duyarım. Otobüste, trende, çarşıda, pazarda, sokakta, iş yerinde, düğünde, bayramda, cenazede, piknikte, her yerde sorarlar bana. 'Nerelisin?' Ondan sonra da 'Ne iş yaparsın?' sorusu gelir. Aklım erdiğinden beri bu sorularla karşılaşırım. Ben çocukken de şöyle sorarlardı. 'Sen kimin oğlusun, baban ne iş yapar?' Hatta sık sık 'Büyüyünce ne olacaksın?' derlerdi. Bu soruyu kendime de çok sordum. Gerçekten de büyüyünce ne olacaktım? Bir çok meslek vardı ama ben bir türlü ne olacağımı bilemiyordum. Klasik cevaplar vardı da, ben hiçbir zaman bu klasik cevapları vermezdim. Ya hiç bir şey olamazsam? Yalancı çıkarsam? Hiç kimseye de cevap vermiyordum. Ama işi garantiye aldıktan sonra, 'Asker olacağım.' demeye başladım. Aklım ermeye başlamıştı ya, her çocuk da büyüyünce askere gidiyordu. Ben de asker olacaktım. 'Asker olacağım, düşmanları öldüreceğim.' demeye başladım. Oyuncak silahım bile vardı. 'Aferim, büyü, çakı gibi asker ol.' derlerdi. Bir de baktım, birden bire ne çabuk da büyümüşüm. Ama büyüyünce iş değişti. Nefret eder hale geldim bu sorulardan. 'Büyüyünce ne olacaksın? Baban ne iş yapar?' sorularının yerini 'Nerelisin? Ne iş yaparsın?' soruları aldı. Adamlara da denmiyor ki, 'Ulan ne iş yaparsam yaparım, nereliysem nereliyim, sana ne! Ben sana sormuyorsam sen de bana sorma!'

Bir gün doktorla görüşmek için hastanenin bekleme salonunda otururken yanımdaki yaşlı bir bey amca 'geçmiş olsun' dileklerini ilettikten sonra, 'Hayırdır, hasta kim? Sıkıntı nedir?' dedi. Böyle de çok meraklı bir milletiz işte. Kendisine, doktorla konuşmak için beklediğimizi sakın bir şekilde söyledim. Ardından 'Nerelisin?' sorusu geldi. Sanki kan beynime sıçradı. Deli olduğum, hiç cevap vermek istemediğim bir sorudur bu. 'Amca, nereliysem nereliyim. Ispartalı da olabilirim, Ankaralı da olabilirim, başka bir yerden de olabilirim. Nereli olmam çok mu önemli? İnsanız sonuçta. Türkiyeliyim.' dedim. Adamcağız soruyu sorduğuna soracağına pişman oldu. İyi de oldu, aklına gelirim de, bir daha hiç kimseye sormaz böyle saçma sapan soruları. Neden meraklıyız ki bu kadar? İyi ki bir selam verdik millete. İnsanlara hiçbir zaman 'Nerelisin?' sorusunu sormam. Yunanistan'da da doğsa, oralı da olsa sormam. İnsandır çünkü. Sanki bu soruyu sorunca, ayrımcılık hissiyatına kapılıyorum.

Ne demiş büyükler: 'Doğduğun yer değil, doyduğun yer.' Beynelmilel olduk resmen. O kadar yer dolaştık ki eşimle birlikte. Garibim, kendi memleketini unuttu benimle memleket memleket gezmekten. Bir de sormazlar mı, 'Eşin nereli?' diye. Ulan öldürür müsün, sabaha mı bırakırsın? Yahu kardeşim sana ne eşimin nereli olduğundan? Türkçe konuşuyor muyuz? Konuşuyoruz. Türk müyüz? Türk'üz. Eeee, mesele ne? Yani Trakyalı olsa ne yazar, Ardahan'lı olsa ne yazar? İnsanız sonuçta. En çok da çocukların kafası karışıyor. İki oğlum da Eskişehir'de doğdu. Kız kardeşime sordukları zaman İstanbul ile nüfus kütüğümüz dışında bir bağımız olmadığı halde, "İstanbul'luyum." der. Eşim aslen Çankırı'lıdır. Ama Ankara'da doğup büyümüş. Annem Ankara'nın başka bir ilçesinden. Bizim ailede herkes farklı yerlerden anlayacağınız. Yaşımı sorun, işimi sorun, ama bana lütfen hiç kimse nereli olduğumu sormasın. Kırarım, dökerim. Kendi kendime sayarım, söverim, huylum batsın.

Bazı insanlar suratıma baktıklarında beni yukarıdan aşağıya süzüyorlar. Kimi saçımla, kimi işimle, kimi konuşmalarım ile ilgileniyor. Herkes beni birilerine benzetiyor. Onlara göre bazen Erzurumlu olurum, bazen Ağrılı. Bazen de yeri yurdu olmayan bir çingeneyimdir. Her şeyden önce insanım. Ama "İlle de söyle!" dersiniz o saniye bir sıfır öne geçerim. Çünkü ben Türkiye Cumhuriyeti topraklarının başkenti Ankara'da doğdum, orada büyüdüm. Oldu mu istediğiniz? Ankaralıyım demekle bir ayrımcılık, bir hemşehricilik de ben mi yapayım?

Yıllarca görev yaptığım Eskişehir'den Isparta'ya mesleğim icabı 2008 yılında taşındık. Çok seviyorum güller diyarını. İnsanları da sevmek istiyorum, yakınlaşsınlar bana, bir adım gelsinler, iki adım gideyim diyorum. Olmuyor. Bazıları hâlâ hemşehricilik yapıyor. Sanki zorla makamlarını ellerinden almışım gibi bana diş biliyorlar. Bazıları da severmiş gibi görünüyorlar, yüzüme gülüp, arkamdan kuyumu kazıyorlar. Çözemiyorum, oyunlarını o kadar güzel oynuyorlar ki, Hollywood oyuncularına taş çıkarttırırlar. Çok azı da bana gerçekten değer veriyor. "Bizim oğlan" kelimesini çok seviyorum. Ispartalılar sevdikleri kişilere "Bizim oğlan, bizim kız" derler. Çok anlamlı, çok samimi bir anlatım tarzı bu. Benimsenmek, anlaşılacak ne güzel şey.

"Memleket nere hemşerim?" dediklerinde gülerim. Benim için doğduğum yer değil, doyduğum yer önemlidir. Ben 81 vilayetten almışım özelliklerimi. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir bütündür, bölünemez. Ben Türkiyeliyim, liderim ulu önder Atatürk. Bayrağım al yıldızlı Türk bayrağı. Resmi dilim Türkçe. Atatürk ilke ve inkılaplarını özümstedim, benimsedim, babamdan bana miras kaldı, ölene dek ayrılmaz etim, kemiğim, iliğim.

Vecdi Murat SOYDAN

30 Haziran 2013- Isparta

[ikiyanayasa]/[ikiyanayasa]/[ikiyanayasa]

NÜFUSCU ERDEM BEY

Yukarıdaki resim 1973 veya 1974 yıllarına ait. En solda eli burnunda oturan kişi rahmetli babam. Oradaki elini ağzına götürerek küçük çocuk da ben. Küçükken saçlarım sarıymış, sonradan siyaha dönmüş. Bu resmi 2013 yılının Nisan ayında Kazan Manşet Gazetesi'nin foto galerisi kısmında tesadüfen gördüğümde büyük bir heyecanla annemi telefonla arayarak resmin bana ve babama ait olup olmadığını sordum. Önce hatırlayamadı. ' Oğlum, resmi görmeden bir şey diyemem.' dedi. Anneme resmi gösterdim. Evet, resim bana ve babama aitti. Annem de çok duygulandı. Çünkü annem de bu resmi ilk kez görüyordu. Gözleri doldu, yıllar öncesine bir yolculuk yaptı. Daha dünmüş gibi hatırladı. ' Üzerindeki kazağı ben örmüştüm oğlum. ' dedi. Kazağımın rengini bile hatırladı. Babamın ayakkabılarını da. O resim muhtemelen resmi bir bayramda çekilmiş ve babamın yanında oturan kişiler nahiye müdürü ve okul müdürleri.

Geçmiş zaman olur ki, hayali cihan değer. Babama çocuklar, ' Küçük adam ' veya 'kambur adam' derlerdi. Sakattı. Küçük yaşta geçirmiş olduğu bir kaza ve onun sonucunda yapılan yanlış tedavi sonucunda babam sakat kalmıştı. Sırtında kamburluk vardı ve boyu da oldukça kısaydı. Ama Kazan halkı tarafından çok sevilirdi. ' Nüfuscu Erdem Bey ' derlerdi. Rahmetli babam, ben henüz kundakta bebekken, 1970 yılında o zamanlar nahiye olan (1989 yılında ilçe oldu) Kazan'da 5 yıl süreyle Nüfus Katipliği yapmış. Ben 5 yaşındayken de Yenimahalle'ye taşındık. 1984-1988 yıllarında Kazan'da yatılı olarak pansiyonda kaldım. Çok değerli hocalarım sayesinde kendimi yetiştirdim. Babam, 1986 yılında genç yaşta vefat ettiğinde, pansiyon parasını veremedik. Bana, Kazan halkı sahip çıktı. Babamın ölümünden sonra, Yüce Rabbim bana yardım etti. Umudumu yitirdiğim anlarda karşıma iyi niyetli insanları çıkarttı. Kendi akrabalarımın görmediğim yakınlığı ve sevgiyi Kazan halkından gördüm. Okuldan ayrılmakla karşı karşıya kaldım. "Bizim Erdem Beyin oğlu bu, yetim kaldı, bırakmak olmaz, herkes elini cebine atsın, Erdem Bey'in hatırı büyük." dediler ve babamın Kazan'daki arkadaşları ve hayırsever kişiler sayesinde kahvehanelerde benim için para toplandı. Hem de nasıl toplandı biliyor musunuz? Babama saygısı ve sevgisi çok olan bir amca; başındaki şapkasını çıkardı ve masa masa dolaşarak, herkesten para istedi. Ben, işte o toplanan paralarla, pansiyon parasını verdim ve eğitimime devam ettim..

Şükürler olsun, her şeyimi KAZAN HALKINA BORÇLUYUM. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen babamı hep sevgiyle anarlar. Bu vesileyle KAZAN HALKINA VE DEĞERLİ ÖĞRETMENLERİME ŞÜKRANLARIMI SUNUYORUM. Daha sonra ise, beni bir iş adamı okuttu. Her zaman saygı duyduğum ve benim bu günlere gelmemde çok değerli katkısı bulunan iş adamı büyüğümü her zaman minnetle anıyorum. Aradan yıllar geçti, işleri bozulan iş adamı büyüğümün izine yıllar sonra rastladım. Arayıp buldum, Antalya'da bir başına yaşıyor. Telefonda görüşür, hal hatır sorarım. Ben kendisine, o bana hep dua eder. Dua mucizevi bir güçtür ve insanı her türlü kötülüklerden korur.

Pansiyonda kalmamı, yatılı okumamı babam istedi. Böylece disiplin altında bir özel okul havasında okuyacak ve derslerimde daha da başarılı olacaktım. İleri görüşlüydü babam. 4 yıl okudum Kazan'da. 1986'da babamı kaybettiğimde Kazan'daki arkadaşları bir minibüs tutarak evimize ziyarete geldiler Yenimahalle'ye. Un, bulgur, yiyecek getirdiler. Bizim o tarihlerde maddi durumumuz çok kötüydü. İlaç gibi gelmişti o getirdikleri yiyecekler. Vefalı, güzel, iyi yüreklidir Kazan halkı. Tuttuğu adamı tutar, bağrına basar. Babam, Kazan'da namını bıraktı, izini bıraktı. Kazan halkı beni bağrına bastı, sahip çıktı. Buradan bir konuyu daha itiraf etmek istiyorum. Mesleğe nüfus memuru olarak başlamıştım. Ben de vefa borcunu ödemek için müdürlük sınavlarına girdim. Amacım, Kazan'a yerleşmek ve babamın bıraktığı o boşluğu bir nebze doldurmak ve böylece Kazan halkına vefa borcumu ödemektir. Ancak yönetmelikte yapılan değişikliklerle, sınava girilen yerler için Müdür olma şartı getirildiği için Kazan'ın Kaymakamlık Yazı İşleri Müdürlüğü kadrosunun boşalmasını bekleyecek olmamdan dolayı sınava mecburen başka yerlerde girdim. Yüreğim sizinle. Isparta'ya her zaman beklerim. Sizleri tanısam da tanımasam da bu şartım değişmez. Çünkü sizlerle ben aynı havayı teneffüs ettik. Belki de babanız, babamla arkadaştı. Annem, annenizle komşuydu. Belki de aynı sınıfta okuduk sizlerle. Aynı okulda öğrenim gördük. Ne önemi var ki, sizler Kazan'ın bir parçasısınız. Ben de öyle. HEPİNİZİ ÇOK SEVİYORUM....

SEVGİLİYE MEKTUPLAR (2)

[ikiyanayasla]

- Sevgiye dair örnek mektup - (kurgudur)

Sevgilim; sevgi dolu gülüşün, bu soğuk kış günlerinde bile ruhuma akseden nisan yağmurları misali yağdıkça, o tatlı gülüşünle ısınıyorum.Ekmek, aş istemem, sevginle doyuyorum. Servete ihtiyacım yok benim. Bir tek sen yetersin. Sen, dünyaya bedelsin. Gündüz kurduğum hayallerde, geceleri uykularda seni görmeler benim için her şeyden daha değerli, daha güzel. Kapatıyorum gözlerimi, ılık nefesini dudağımda hissettikçe içim ürperiyor, kendimden geçiyorum. Gelişin hep kalbimin güzergahına olsun.

Tüm yolların bana çıksın, yönün de kıblen de ben olayım. Sana kollarımı açtım, haydi gel ! Senden hiç vaz geçmedim ki. Sen de gitme benden. Yeter ki hep sev beni. Ayaz gecelerde içimi ısıtan güneş gibi sev. Erit donlarımı. Aşkın badesini kadehlerde değil, dudağından içmek istiyorum.Rüyalarımın hiç çıkmayasın diye, kendimi yatağa bağlıyorum. Bir tatlı bakışın ruhuma zerk edilmiş ağrı kesici ilaç gibidir. Kollarınla sar beni. Bir ananın bebeğini şefkatle sarmalaması gibi. Öp beni. Sevgiyle öp.

Ben seni, kalbimin gizli bahçelerinde her mevsime özgü açan rengarenk mis kokulu çiçekler misali sevdim. Kışları kardelenler, baharları ise bin bir çeşit, rengarenk kır çiçekleri açar bahçemde. Her sabah, elimde tomurcuk güllerle sana gelirim. Kokun güllere siner. İçime çekerim uzun uzun. Yeter ki benden hiç gitme. Tekerlekli bir sandalyede yol alırken, aniden karşıma çıkan merdivenler gibiydi benim sevdam da. O merdivenleri yıkmak, engelleri kaldırmak istedim. Hepsine nasıl yetsin ki gücüm?

Ulvi bir dağa çıkararak,bağıra bağıra, ciğerlerim parçalanırcasına ‘Seni çok seviyorum.’ diye haykırmak istiyorum. Gökyüzü kucağını açmış ikimizi bekliyor.Elinden tutup seninle birlikte bir kuyruklu yıldızın peşine takılıp çok uzaklara gitmek istiyorum.Kimseler bulamasın, aramasın, sormasın. Bir tek ben bakayım sana. Bir tek ben seveyim. Sen benim her iki cihandaki mutluluğumsun.Bırakma ellerimi. Seninle mutlu, huzur doluyum. Gökkuşağının tüm renklerinde sen varsın. Uçan kuşun kanadında, yağın yağmur damlasında sen varsın. Ruhum seninle özgür, aklım sana takılır.Senin bende ki değerini düşündüm de, nereden başlayacağımı bilemedim.

Yazayım, en güzel sevgi sözcüklerini sana yazayım, en güzel şiirlerimi varlığına adayayım dedim de sonra vaz geçtim.Sırf sana haksızlık etmemek adına. Söz uçar yazı kalır misali, duygularımı, düşüncelerimi kayıt altına alayım, işte bu benim vasiyetimdir anlamında.Elim kaleme gitti gitmesine de, aklım sende takılıydı, kafam karışıktı.Yazamadım.Ne diyeyim ki, sözün bittiği yerdeyim. Yazılar delil oluşturur, suçlarlar, yargısız infaz ederler beni, etsinler. Her şeye rağmen, gücümü topladım ve bu mektubu yazmaya karar verdim. Sen, yürek yangınım... Sen, inci tanem... Sen, bir tanem...Bak, yine kilitlendi boğazım. Tutukluk yaptı kalemim. Yazamayacağım daha fazla. Bir sonraki mektupta buluşmak üzere, şimdilik hoşça kal, sevgimle kal, hep bende kal. Kimseler üzmesin seni.O güzel kalbin asla incinmesin. Benim biricik sevgilim, canım aşkım, gönül, ruh eşim. İşim gücüm seni sevmek, yok seni düşünmekten başka bir işim.

Mektubuma son verirken, tatlı bal dudağından öper, hasretle kucaklarım. Allah’a emanet ol benim biricik nazlı çiçeğim.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)

25/01/2014-İsparta
[/ikiyanayasla]

YAŞAMA SEVİNCİ

[ikiyanayasla]

İnsanlar birbirleriyle iyi geçinseler, kalpler kırılmasa, anlayışlı ve hoşgörülü olursa, inanınız cennete gerek kalmazdı. Mutlu olmak, huzur bulmak için ölümü beklemek niye? İşe birbirimizi sevmekle başlayalım. Katı bir kalp, bencillik, hasetlik ve soğuk bir yüz, araya engeller koyar. Herkes, öncelikle kendisini düzeltmeli. Her tür yalandan, riyadan, çıkar ve menfaat ilişkilerinden, kısacası her türlü kötü düşünceden ve davranıştan kendimizi arındıralım. Önce kendimize dürüst olalım. Bu sevgi seli ve iyi niyet çabaları dalga dalga yayıldığı zaman, işte size cennet gibi bir dünya.

'Sevmek' demek, asla cinsellik demek değildir. Önce niyetimizi arı, saf duygular içinde tutalım. Sevmekten korkan yürekler asla mutlu olamazlar, huzur bulamazlar. Ölümlü dünyada neyi paylaşamıyoruz? Bu gün varız, yarın yokuz. Ölümü merak ediyorsanız, gözünüzü şimdi 1 dakikalığına kapatın ve karanlık bir dünyada olduğunuzun farkına varın. Sonra Allah'a dua edin, tüm uzuvlarınız yerinde ve sizler sağlıklısınız. Uzuvları eksik bir insan bile yaşama tutunuyorsa, dünyaya tebessüm edebiliyorsa, siz neden bir tebessümü kendinize çok görüyorsunuz.

Hayat şartları çok zorlu ve bu zorluklar içinde dahi olsa, birbirimizden muhabbeti kesmeyelim. Sevgi her kapıyı açar. Şimdi, hemen en yakınımızdan başlayalım, siz bu yazıyı okuduktan sonra, yanınızdaki arkadaşınıza, dostunuza, tanıdığınıza veya ailenize, o an yanınızda kim varsa, sevgi dolu bir tebessümü çok görmeyin. Lütfen, kalbini kırdıklarınız varsa, şu dakika itibarıyla de gönüllerini alın. Özür dileyen siz olunuz, özür dilemek bir erdemliktir, yüceliktir. Bunu yaparken egonuzu yenin. Gurur denilen o seti aşın. Unutmayınız; zararın neresinden dönülürse kârdır. İnanınız çok mutlu olacaksınız. Hayata bakış açınız değişecektir. Şimdi şu testi yapalım: Namluyu kafanıza doğrultup, tetiğe basmayı düşünün. Ya da, dünyanın meşakkatinden ve ağır yükünden usandığınızı ve çok uzaklara gitmeyi, izinizi kaybettirmek istemenizi düşünün. Neden mi dedim? Çünkü bunları düşündüğümde, hayatın çok güzel olduğunun farkına vardım ve tabiri caizse yeniden doğdum. İnsanlara ve tüm canlılara bakış açım değişti. Maalesef, sudaki balık misali hayatın kıymetini anlayamıyoruz. Küçük, basit sorunlar peşinde koşmakla ömür tüketiyoruz. Yaşarken kendimize hayatı zulmediyoruz. Sevgiyle kalınız,, yüzünüz hep gülsün.

[/ikiyanayasla]

Vecdi Murat SOYDAN

20/02/2014- Isparta

ATATÜRK SEVGİSİ

Yıl : 1988- Lisenin son sınıfında pansiyonda yatılı olarak okuyordum.Babam rahmetli olduktan sonra, pansiyon parasını zengin hayırsever bir iş adamı üstlenmese okulda okuyamayacaktım. Okul idaresi de bu özel durumumu biliyordu. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, sınıf arkadaşlarımdan bazıları hem de ders öğretmenimizin sınıfta bulunduğu sırada Ulu Önder Atatürk'ün gıyabında özel hayatıyla ilgili çok çirkin hakaretlerde bulundular. Dayanamayıp, ağlamaklı bir şekilde şiddetle karşı çıktım ve Atatürk'ü savundum. Hem de ne savunma. Babamın bana öğrettiği şekilde. Şöyle demiştim. ' Siz, sobanın içindeki ateşi elinizle alabilir misiniz? Eliniz yanar. Maşaya ihtiyaç duyarsınız. İşte Atatürk, ateşi tutmak için kullandığımız maşaya benzer. İçki içtiğinden ve sarhoş olduğundan ve karısını boşadığından söz ediyorsunuz. Derim ki, Atatürk her şeyden önce askerdir, özel hayatı yalnızca kendisini ilgilendirir.' Ramazan ayının içindeydik ve sınavlarımız çok zorlu geçiyordu.Oruç tutmuyorum, camiye gitmiyorum, Atatürk'ü savunuyorum gerekçesinin üstü kapalı şekli olan ' okulda huzursuzluk çıkarmak ' bahanesiyle, mezun olmama 40 gün kala okuldan uzaklaştırıldım ve kendime başka bir okul buldum.

O günlerde çektiğimi ben bilirim. Hiç bir okul 40 gün kala beni kayıt etmek istemiyordu. İşin ilginç yanı, disiplin cezam yoktu ve notlarım TAKTİRNAME almama yetiyordu. Sonunda yalvara yakara ve ağlayarak, Yenimahalle'deki bir okula kaydımı yaptırdım. Anamın göz yaşlarını da asla unutmam. 'Neden böyle oldu oğlum? neden attılar seni okuldan.Kötü bir şey mi yaptın yoksa? diyordu. Anneme durumu anlattım, ' Sana ne oğlum, sana mı kalmış Atatürk'ü savunmak, bak iyi mi oldu şimdi? ' dedi.Ben de cevap olarak dedim ki : ' O savunmasın, şu savunmasın, peki kim savunacak? Şimdi olsa, yine savunurum. Çünkü babam bana böyle öğretti. Savunmasaydım, babamın kemikleri sizlardı.' Orucu da, ders notlarım düşmesin diye tutmadım.' dedim. Ben, yıllar önce bunları yaşadım. Atatürk'ün değerini en iyi bilenlerdenim.Koşullar ne olursa olsun inandığınız davadan vazgeçmeyiniz. Gerekirse tüm dünyayı karşınıza alınız ama haklı düşüncelerinizden asla taviz vermeyiniz. Çünkü babam bana Atatürk sevgisini öğretti.

Vecdi Murat SOYDAN

Hatıralarım

24.02.2014

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ

* Boyu 1.74 idi.Hayatının son dönemlerine kadar 76 olan kilosu hastalığının ilerlemeye başlamasıyla 46'ya kadar düşmüştü. 43 numara siyah rugan ayakkabı giyerdi.

* Atatürk, boğazına düşkün, çok yiyen bir insan değildi. Kendisi bir konuşmasında ziyafetlerde çok yemek yenmesini tasarrufa aykırı bulduğunu ve sağlığa zararlı olduğunu söylemiştir.

* Sabah kahvaltısında çay, kahve içer, fazla bir şey yemezdi. Yataktan kalkar kalkmaz odasındaki divanın üzerine bağdaş kurarak oturur, günün ilk kahvesini ve sigarasını burada içerdi.Bir özelliği de kendi kendine tıraş olmamasıydı. Sigara ve kahveyi severdi. Günde 10-15 fincan orta şekerli kahve ve 40-50 arası sigara içerdi.Soğuk ayranla, bir dilim ekme yerd. Bazen bir kâse yoğurt yer, sonra sütlü kahve içerdi.Öğle yemeğinde bir iki dilim ekme yerd. Etsiz kuru fasulye, pilav çok sevdiği yemekt. Kuru fasulyeye, yağlı fasulye derdi. Ayran ve limonata içerdi.İki dilim ekmeği ayrına batırarak yerd. Yoğurdu da ayrıca yiyordu."Kuru fasulyeye okulda alıştım." demiştir. Kışla yemeği, askerî yemek sayılmıştır kuru fasulye. İkinci üzeri ekmezsiz bir bardak ayran içerdi.Sofradan genellikle doymuş olarak değil, aç kalkarmış.

Akşam yemeğinin ayrı bir önemi var. Konuklarıyla birlikte yerd. Devlet görevi akşam yemeklerinde devam ediyordu. Omlet severdi.Özellikle gece geç saatlerde acıkınca peynirli omlet yermiş. Sahanda yumurtayı da severmiş. Etli taze bamyaya da sevdiği yemeklerdendi. Karnıyarık da sever, pilavla karıştırarak yermiş. Haşlanmış kuşkonmaz da sevdiği bir yemekmiş. Enginarı hiç yememiş. İsteddiği halde hiç yiyememiş. Hastayken enginar yemek istemiş. Hatay'dan ismarlamışlar. Fakat kendisi komaya girmiş ve yiyememiş. Ara sıra fava denilen zeytinyağlı, limonlu bakla ezmesinden istediği olurdu. Tatlılarla arası pek iyi değilmiş. Ama gül reçeli severmiş. Meyvelerden kavunu seviyormuş. Kavrulmuş, tuzlu leblebi, fıstık da sevdiği yiyeceklerden. Soğan, sarımsak, pastırma gibi kokulu yiyecekleri sevmiyormuş. İçkilerden rakı ve bira içiyordu. Sofrasında çeşit bol değilmiş.

* Sofrada uzun süre oturmak geleneğini Atatürk'te görmekteyiz. Bugün çağdaş ülkelerde insanlar, sofralarda uzun zaman oturmaktadırlar. Tartışır, eğlenirler, iş hallederler. Atatürk de öyle yapmıştır. Sofrayı o, ülke sorunlarını çözümlenmede bir araç olarak kullanmıştır. Sağlıklı beslenmenin koşullarından olan az yemek, Atatürk'ün de beslenme politikası olmuştur. Onun sofrasında bol çeşit olmaması da bu hususu kanıtlar. Geleneksel Türk içkisi olarak o da rakıyı seviyor ve leblebi, kavun gibi mezeler yiyor. Bunlar da onun geleneksel yanlarından birisini oluşturuyor. Beslenmesinde Türk zevkinin egemen olduğunu görüyoruz. Türk mutfağının yemekleri, mezeleri, tatlıları, içecekleri ve meyveleriyle beslenmiş, Avrupa mutfağının yiyecekleriyle beslenmemiştir.

* Onun döneminde devlet görevlilerinin sofralarında et yemeği hemen hemen yoktu. Kebaplar, yağlı ağır yemekler yemiyordu. Bazen tavuk yada hindi yeniyordu. Anadolu'da halk, eti kurban bayramında görebiliyordu. Ülke yoksul durumda idi. Halkının et yemediğini Atatürk çok iyi biliyordu. Kendi sofrasında da bazen etli yemek oluyordu. Onun, ülkenin bu yoksul durumunu göze aldığı ve bu nedenle de et yemediği söylenebilir. Yemek sofrasında ve sevdiği yemeklerde daha çok sebze ağırlıklı yemekler dikkati çekiyor. Yemeklerdeki gelenekselliği sürdürmesi onun geleneksel Türk kültüründen kopmayışının bir kanıtıdır.

* Kendine koruma önlemi aldırılmaz ve buna çok kızardı. Önemli memleket meselelerini geceleri ve yemek esnasında görüşür, hangi konu görüşülecekse o konuya vakıf kişileri çağırırdı. Hiç kimse Atatürk'ün sofrasına izinsiz, davetsiz gelemezdi. Her şeyi bilmek , her bildiğini değerlendirmek inancında idi. O nedenledir ki konuştuğu insanları rahatlatılabilmek , her şeyi konuşabilmek ve çözümlenmek için sofrasına çağırırdı. Şu inançtaydı; içki ve dostlukla rahatlamış insanlar , bir süre sonra fikirlerini cesaretle ortaya koyar, bildiklerini , işittiklerini kendi görüşlerine göre değerlendirirlerdi. Bu yüzden Atatürk; bir çok devlet, memleket, dünya meselelerini zaman zaman sofraya getirmiş , orada konuşulmuş hatta karara bağlamıştır. Devlet ,memleket, dünya olayları Atatürk sofrasının aynasıdır. Fikirler ulusal görüşlere orada dönüşürdü. Örneğin, sofrasındaki en yakın arkadaşlarını çevresinden uzaklaştırır, bakan, başbakan değiştirir, kadrosunu kurar, kadrosunu tasfiye eder, halkı aydınlatır ve devlet adamlarını uyarırdı. Mustafa Kemal, "İçkiyi severim, fakat istediğim zaman bunu keserim. Vazifem esnasında bir damlasını ağzıma koymam. Vatan işlerine içki karıştırmam. İçki ve vazife iki ayrı şeydir." derdi. Çankaya'da, çalışma vakti gelince sofradan kadeh ve meze kalkar, yerine kağıt ve kitap gelirdi.

ATATÜRK'ÜN SOFRASI İLE İLGİLİ ANILAR, DÜŞÜNCELER :

Hilmi Uran:

"Atatürk'ün sofrası umumi karakteriyle bir bilginler sofrasıydı."

Kılıç Ali:

"Sofrasının çok muntazam olmasını isterdi. Sofrasına otururken her şeyin yerli yerinde, düzgün halde bulunmasına bilhassa ve bizzat dikkat ederdi. Sofranın tanziminde, sofranın örtüsünde, tabaklarda, çatal bıçaklarda bir çarpıklık, bir yanlışlık görürse bunları bizzat düzeltir, ondan sonra sofraya otururdu."

F. Rifki Atay:

"Bu bir içki ve cümbüş sofrası değildi. Dostları ile hatta düşmanları ile sohbet ve tartışma meclisi idi. (..) Pek azı zevk ve eğlence meclisi olmuştur. Saatlerce pek ciddi şeyler okur veya yazardık. (..) "Türk dili ve Türk tarihi meselelerinin, onun sofrasında tam bir fakültelik zaman tutmuş olduğunu tahmin ediyorum."

Sabiha Gökçen:

"Şu bilinmelidir ki, Gazi Paşa'nın sofrası asla bir işret alemi yeri, bir vakit geçirme, bir zaman öldürme yeri değildi. O bu sofrayı adeta bir okul haline sokmuştu. Dünya sorunlarının, yurt sorunlarının, ilmin, felsefenin, sanatın, insanlık idealinin ve uygar Türk Ulusu'nun geleceğinin sabahlara kadar tartışıldığı bir okuldu bu sofraya. Aydınlıklarla, iyi niyetlerle dolu bir sofraya."

Soyadını Atatürk' ten alan İbrahim (ERGÜVEN), 1925 yılından ölümüne dek Atatürk' ün sofrabaşılığını yapmış ve anılarında Atatürk' ün sofralarına şöyle yer vermiştir :

"Atatürk'ün sofrası, sofradan çok bir okula benzerdi. Sofrayı hazırlarken nasıl çiçekle süslemeyi ihmal etmezsem tabakların, bıçakların yanına mutlaka birer bloknot ile kalem yerleştirmeyi de hiç unutmazdım. Yemek odasının bir köşesinde de okullardaki gibi bir de kara tahta bulunurdu. Tebeşiriyle silgisiyle o da sofranın bir parçasıydı. Belki şaşıranlar olurdu ama o kara tahtaya ben bile çağırılmıştım.

Biz sofrayı hazırlarken, Atatürk'ün davetlileri de genellikle bilardo odasına alınırlardı. Bazen Atatürk davetlilerini bilardo oynarken karşılardı. Bilardoyu çok oynardı. Davetliler tamam olunca da: "Buyurun, isterseniz sofraya oturalım." diyerek ev sahipliği yapardı. Sofrada konuşulan, yada tartışılan konular, çoğu kez şafak sökünceye kadar sürebilirdi. Tartışılan konuyu ise, düşüncelerini öğrenmek istediği misafirlerine: "Beyefendi, siz bu konuda ne buyuruyorsunuz?" diye sorardı. En uzun konuşmaları bile sabırla dinlerdi. Sonra da bir başka misafire dönerek: "Ya siz ne diyeceksiniz acaba? Ya da sizin bir diyeceğiniz var mı?" diye sürdürürdü.

Kısaca, sofrasında bulunanların gözlemleriyle de belirtmeye çalıştığımız, Atatürk'ün sofrasına çağırılanlar elbette onun değer verdiği kişilerdi. Çoğu kez kalabalık bir topluluğu oluşturan bu kişiler hepsi kendi alanlarında otoriter isim yapmış kimselerdi."

Yokluk ve savaş yıllarında yetişen Atatürk yemek seçmez ve ısrarla yemek isteği olmazdı. Bir konuşmasında ziyafetlerde çok yemek yenmesini tasarrufa aykırı bulduğunu ve sağlığa zararlı olduğunu söylemiştir. Damak zevki konusunda geleneksel yemeklere ve özellikle zeytinyağlılara önem verirdi. Hemen hepimizin bildiği gibi en sevdiği kuru fasulyeydi. Kuru fasulye ve pilav Atatürk' ün vazgeçilmezleriydi. Ana yemeklerde tereyağı kullanılmasını isterdi.

1931-1935 yılları arasında Atatürk' ün aşçılığını yapan Halit Atay anılarını şöyle anlatıyor :

"Atatürk sabaha kadar çalışırdı. Sabah, iki yumurtalı, içerisine beyaz peynir katılmış omlet yerdı. Bazen, omletin soğuk olduğunu söyler gönderirdi. Biz de tekrar yapar gönderirdik. Yemek konusunda çok titizdi ve asla soğuk yemek yemezdi."

Atatürk'ün en sevdiği yemeğin kuru fasulye olduğunu ifade eden, bu nedenle mutfaktan kuru fasulyenin eksik olmadığını kaydeden Atay, "İster Çankaya'da olsun, isterse Dolmabahçe'de, kuru fasulye yemeği yapardık. Hatta trenle yolculuk yaptığımız zamanlar bile ilk yaptığımız yemek, kuru fasulyeydi"

Halit Atay, Atatürk'ün toplantı için Yalova'ya gittiği dönemde Dolmabahçe Sarayı'nın mutfağında, ocakta unutulmuş bir tencerenin, yangın çıkmasına neden olduğunu da şöyle anlatıyor :

"O gün sabah erkenden mutfakta çalışmaya başladık. Büyük tencerelerle krema hazırlıyorduk. Ocağın üzerine bıraktığımız tencereyi unuttuk ve diğer işleri yapmaya başladık. Ocağın üzerinde unuttuğumuz tencere çok ısınmış. Bir patlama oldu. Patlamadan sonra mutfakta yangın çıktı. Yangını söndürmek için itfaiye ekipleri geldi. Yangın büyümeden söndürüldü. Bunun için çok sayıda ifade verdim. Ne kadar çok ifade verdiğimi hatırlamıyorum. Bu durum Atatürk'e ulaştı. 'Bize şimdi kızacak' diye beklerken, o bize hiç kızmadı."

İsmet BOZDAĞ Atatürk sofralarını şöyle anlatıyor :

"Atatürk, sofraya ne kadar kalabalık olursa olsun, bütün konukları ile tek tek ilgilenir, onların eksiklerini görür, isteklerini hemen fark ederdi. İçki içerken mezelerle el sürmez, sadece leblebi yemekle yetinirdi. Leblebiyi, derin bir çanakta sağ elinin üç parmağı ile alır, teker teker ağzına atar, sofrada yabancı yoksa, leblebiyi havaya atar ağız ile yakalardı.

Güzel bir fikir söyleyen, ya da güzel bir espri yapan oldu mu, elindeki birkaç leblebinin bir yada ikisini bu arkadaşının avucuna koyarak beğenisi açıklardı.

Sevdiği yemekler: Etsiz kuru fasulye (Atatürk buna "yağlı fasulye" derdi), pilav, omlet, karnıyarıktan hoşlanırdı. İçki ne kadar uzarsa uzasin yemek yemez, içki bittikten sonra yemeğe otururdu."

* Bir ders ve tedris yeri olan sofrasında sabahlayan Atatürk, ekseriya, "İnönü çalışıyor, ben rahat ediyorum" derdi. Uykunun dostu değildi. Zaman zaman geçirdiği kısa hastalıkları müstesna; sabah güneşini görmeden yatağına

girmez ve uyumazdı.

* Evinde, çevresinde hatta konuk olduğu evlerde bile eğri duran eşyaları düzeltmeden rahat edemezdi.

* Uykusu çok hafifti. Yaşamında hiç kimseyi pijamasıyla karşılamamıştır. Çalışkanlığı, zekası, kibarlığı, dürüstlüğü, hiç kimseden çekinmeden her şeyi herkesin yüzüne karşı söylemesi en büyük özellikleriydi.

* Alnı geniş, kaşları çok gür ve kalkık, dudakları ince, saçları altın sarısı, gözleri masmavi, omuzları geniş, elleri ince ve zarifti.

* Özenli ve temiz bir Türkçe konuşurdu. Ancak bazı kelimeleri Rumeli şivesiyle telaffuz ederdi. Konuşma zevki ve merakı ile renkli, neşeli ve sade anlatış üslubuna sahipti.

* Kuvvetli ve yanılmaz bir hafızaya sahipti.

* Sevdiklerine “çocuk” diye hitap ederdi.

* Frenk musikisine bağlı, alaturka musikide ise makamları ayırabilecek kadar bilgili idi.

* Yerine göre türküler de söylerdi. Sesi mat, yavaş, tatlı ve cazibeli idi. Bilhassa rumeli türküleri söylerken derin ve onulmaz bir gurbet ve sıla acısı gözlerinde yaşanırdı.

* Atatürk'ün kendisine mahsus telaffuz ettiği bazı kelimeler vardır. Mesela: Tabancaya “tapanca”, kırbaça “kırpaç”, henüze “henus”, muhakkaka “muhakkaka”, yoğurta “yuğurt”, sarhoşa “sarfiş” derdi. En ağır kelimesi “ebleh” yerine geçen “hebeneka” (ahmak) idi.

* Tevazu ve mahcupluğu ile tanınırdı.

* Mükemmel ölçülerde siyasi ve askeri kabiliyete sahipti.

* Kimi severse onlara yakınlık gösterirdi. Kendisine yakın arkadaşlarının ailelerini de toplardı.

* Manastır Askeri Lisesi yıllarından kalan bir alışkanlıkla hayatı boyunca en sevdiği yemek kuru fasulye ve pilav olarak kaldı. Tatlıya düşkün değildi, ama canı istediğinde çok sevdiği gül reçelini tercih ederdi.

* Atlardan sonra en sevdiği hayvan köpekti. “Fox” adını verdiği köpeği, Gazi'nin yatağının ayak ucunda uyurdu. Hayvanlara düşkünlüğü o derecedeydi ki bir gün misafirlerinin de görebilmesi için yeni doğmuş bir tayla annesinin Çankaya Köşkü kabul salonuna getirilmesini bile emretmişti.

* En sevdiği dans valsti. Zeybek de oynardı. Oyunu efevari ve kibardı. Müzik zevki çeşitlilik gösteriyordu. Klasik Batı müziği dışında Anadolu ezgilerini de severek dinlerdi.

* Gömleklerinin hepsi beyazdı. Bu gömlekler ilk yıllarda İsviçre'de özel olarak dikilirken sonra yerli malı kullanma kampanyasına öncülük edebilmek için Beyoğlu'nda bir terziye diktirilmeye başlanmıştı.

* Takım elbiselerinin tasarımlarını hep kendisi çizerdi. Lacivert takım giymeyi sevmezdi.

* Askeri lisede öğrenmeye başladığı Fransızca'yı sonraki yıllarda geliştirdi. Zengin bir kelime bilgisi vardı. Konuşurken araya Fransızca sözcükler de eklerdi.

* Kumardan hoşlanmaz ama arkadaşlarıyla fasulyesine poker oynardı. Oyun sonunda kazandıklarını iade ederdi.

* Sportmen kişiliği vardı. Her gün at biner, yüzmeye gider ve bilardo oynardı.

* Eğitim hayatı boyunca en başarılı dersi matematikti. Pozitif bilimlere ilgisi hayatı boyunca sürdü.

* Kuşları çok severdi. Çankaya Köşkü'nde özel bir bakıcının ilgilendiği güvercinliği vardı.

* Millî Mücadele'de millî birliği temin eden eşsiz bir liderdir.

* Büyük vazife ve mesuliyet adamı idi. Zihni daima bir düşünceye takılı idi.

* Sık sık derine inen bir felsefi düşünüş, ince bir zekanın ve titiz bir sağduyunun devamlı kontrolü altında bir mantıkçılık, duyduklarını kolayca tutup kavrayan, sonra hepsini boş bir sentez içinde yoğuran bir muhakeme, metotlu ve ilmi bir tefekkür eksikliğinin boşluğunu örtmekte idi.

* Mektep dersanelerinde olduğu gibi kara yazı tahtası daima karşısında duran feyizli sofrası; bazı geceler uzun sürerdi. Arkadaşlarının tahammüllerinin tükendiğini gözlerinden anlayan Atatürk; tuzlu leblebisinden veya şamfıstığından birkaç tane verir, uykularını giderirdi. Daha laubalilerini yüzlerini yıkamaya sevk ederdi. Fakat o gecenin ilhamının ortaya koyduğu mevzuyu neticeye bağlamadan yemek gelmesini emretmezdi. Sarhoşluktan hiç hoşlanmazdı.

* Ramazan ayı gelir gelmez Atatürk'ün emriyle, İncesaz heyeti Çankaya Köşkü'ne giremezdi. Kandil geceleri de köşkte saz çalınmazdı. Hafız Yaşar (Okur) 'u huzuruna çağırır, Kur'an-ı Kerim'den bazı sureler okuturdu. Ayrıca Peygamber efendimizin dirayetli bir devlet adamı, iyi bir başkumandan olduğunu da sık sık tekrarları.

* Gerek Kur'an, gerek mevlit okunurken çok mütehassis (duygulu) olduğu görünürdü. Hatta Mızıka heyetinde bulunan hafızlardan ramazanlarda camilerde mukabele okuyanlara bir ay müddetle izin verirdi.

* 1927 yılında Büyük Nutuk'unu yazarken akşamları yine sofraya oturuyor, herkes karşısında yiyor, içiyor; fakat o, ağzına bir damla bile içki koymamıştır. Hatta yemek yerken herkesin içişini gülümsemeyle seyretmiş, kırk sekiz saat hiç gözünü kırpmadan yazıyı dikte ettirmiştir. Öyle ki, yazı yazmaktan yorulan değişiyor, fakat o, binlerce belge arasından ayırdığı notlarıyla büyük eserini tamamlamak için uykusunu bile vermektan çekinmemiştir.

* Yakınlarının deyişlerine göre Atatürk, küçük yaşlardaki çocuklardan hiç hoşlanmaz, hele viyaklamalarına, yaramazlıklarına kesinlikle katlanamazmış. Yalnız; ömrünün sonlarına doğru, kundakta görür görmez, hayret edilecek bir yakınlıkla sevip, bağlandığı küçük Ülkü bunların dışında. Fakat yine hayret edilecek bir şey ki, genellikle küçük çocuklardan hoşlanmayan Atatürk, ömrü boyunca rastladığı kimsesiz çocukları evlat edinip bağrına basmaktan da kendini almamıştır. Atatürk, gençliğinden beri, kız, erkek dokuz çocuğu evlatlık edinmiştir. Atatürk'ün bu koruyuculuk özlemi, daha çok ömrü boyunca evlatsız kalıp, annesinin ölümünden sonra kız kardeşinden başka bir yakını bulunmayışından ileri gelmektedir. Koruyuculuk ettiklerinin hepsiyle ilgilenererek, özellikle iyi yetişmeleri için her fedakârlığa katlanan bir baba şefkatiyle severdi. O kadar ki; sofrasında daima beraber bulundurur, her arzularını yerine getirirdi.

Hesabını kitabını iyi bilmekle tanındığı halde, evlat saydıklarından hiçbir şey esirgemezdi ve etrafındakilerin de, onları sevip saymalarını isterdi. Çankaya Köşkü'nde, hepsinin bir arada bulunduğu zamanlarda, aralarına kıskançlık girmesin diye, iş taksimi yapardı. Masraflarını, Genel Sekreteri Hasan Soyak'a gördürürdü. Harçlıklarını da onun vasıtasıyla verdirirdi.

ATATÜRK KAPALI YERDE VE GECE FOTOĞRAF ÇEKTİRMEZDİ

* Atatürk'ün fotoğrafla ilgili bilinmeyen bir özelliğini Hanri Benazus şöyle anlatıyor : "Atatürk'ün gözleri mavi olduğu için çok hassastı. O zamanlar bugünkü gibi modern flaşlar yoktu. Işık olarak magnezyum çubukları yakılırdı. Fotoğrafçılar onları yakar öyle fotoğraf çekerlerdi. Atatürk'ün gözlerini bunlar rahatsız ettiği için hiçbir zaman kapalı yerde ve gece fotoğraf çekmezdi. Çok az sayıda kapalı yerde fotoğrafı vardır. Onlarda özel olarak her taraftan ışıklar açık olduğu için flaşsız çekilirdi."

* Ömrü yetseydi bir dünya turuna çıkıp Türk dili ve tarihi üzerindeki çalışmalarını genişletmek en büyük hayaluydi.

* Binlerce kitabı vardı. Ama bunların arasında bir tanesini hayatı boyunca hatta cephede bile başucundan ayırmadı. Reşat Nuri Güntekin'in ünlü Çalıkuşu romanını hep yanında taşır, her gün rast gele bir yerinden açar, birkaç sayfa okurdu.

* Hayatının çoğunu geçirdiği savaş cephelerinden sonra Cumhurbaşkanı olarak geçirdiği yıllar ona bir tecrit yaşantısı gibi geliyor, çok sevdiği halkından ve sade bir vatandaşı yaşamından uzaklaştığını düşünüyordu.

* Hoşgörülüydü. Köylünün birinin gazete kağıdına sardığı tütünü içmeye çalışırken eli yanmış bu sebepten gıyabında Atatürk'e küfretmişti. Adam mahkemeye çıkarılacaktı. Atatürk olayı dinledikten sonra "Az bile söylemiş, Onu mahkemeye vereceğinize doğru dürüst sigara içmesini temin edin." demiştir.

* Hastalığının başlangıcında kendisini muayene eden Dr. Fissinger günde kaç paket sigara içtiğini sormuş, Atatürk "sekiz" demişti. Doktor bunu günde bir pakete indirmesi gerektiğini söyleyince gülümseyerek şu cevabı cevap vermiştir. " Ben zaten bir paket içiyorum. Bundan sonra bunu sizin izninizle yapacağım."

* Bir sabah milletvekilleri ile trene bindiğinde kondüktörün milletvekillerinden bilet parası almamasına şaşırılmış ve nedenini sormuştur. Trenin milletvekillerine bedava olduğunu öğrenince epey sinirlenmiş, "Ne de güzel halkçılık ama" demiştir.

* İlk mecliste bir oturum sırasında üyelerden biri laikliğin ne manaya geldiğini anlamadığını söyleyince Gazi çok sinirlenmiş ve elini kürsüye vurarak bir din bilgini olan üyeye cevap vermiştir: "Adam olmak demektir hocam, adam olmak!"

* "Atatürk" hitabını ilk kez dönemin Türk Dil Kurumu Başkanı bir konuşmasında kullanmış, Mustafa Kemal de çok beğenerek soyadı olarak almıştı. Kendisine " Ata" diye hitap edilmesinden hiç hoşlanmazdı.

* Cephelerde düşmanla göğüs göğüse savaşmış biri olarak en ilginç özelliği savaş meydanları dışında kan görünce fenalaşmasıydı. Gittiği yurt gezilerinde kendisi için kurban edilen hayvanlara bakamaz, böyle durumlarda sırtını döner yada kesilmelerini engellerdi.

* Fransız tarihçisi Herriot Ankara'ya geldiğinde Gazi'nin kulaklarının duyuyor olmasına şaşırılmış, anılarında bunu esprili bir dille anlatmıştı: "T.C'de bir tane kulakları duyan kişi var onu da Cumhurbaşkanı yapmışlar."

* Bir gün halk arasında dolaşırken çarşafı bir kadına rastlamış, "Hafız Hanım benim için başındaki örtüyü açar mısın?" diye sormuştu. Kadın baş örtüsünü açarak , Atatürk'ün önünde eğildi ve ellerini öptü.

* Annesine çok bağlıydı. İzmir'de bulunan annesinin ölüm haberini almadan şifreli telgraf açıldığı esnada tahmin eden ve gördüğü rüyasında annesi ile birlikte yeşil kırlarda gezerken birden ortaya çıkan bir selin annesini yanlarından alıp götürdüğünü tahmin etmiştir.Öldüğünü öğrenince de gözlerini havaya kaldırarak yanaklarından sel gibi akan göz yaşlarını içlerine akıtmak istercesine;
"Millet sağ olsun. Milletın annesi benim annemdir." demiştir.

* İçinde bulunduğu şartları değerlendirmede, engelleri ortadan kaldırmada gösterdiği büyük başarı Atatürk'ün ayrı bir özelliğini teşkil etmektedir. Diyebiliriz ki Atatürk, Türk toplumunda sadece çağdaşlaşma gereğini gördüğü için değil, bu çağdaşlaşmayı en kısa zamanda gerçekleştirecek yolu gösterdiği için ve nihayet çağdaşlaşmaya engel olan etkenleri cesaretle bertaraf ettiği için büyüktür. Esasen "Modern Türkiye'nin Kurucusu" sıfatını da işte bu büyüklüğünden almaktadır.

* Muzaffer Başkomutan olarak İzmir'e girdiği gün, önüne serilen düşman bayrağını, "Bayrak bir milletin bağımsızlık alâmetidir; düşmanın da olsa saygı göstermek gerekir!" diyerek, onu yerden kaldırtmıştır.

* Bir milleti hürriyet ve bağımsızlığa kavuşturan büyük eserinin haşmeti karşısında, memleketin büyük sanatkârları, şairleri, tiyatro sanatçıları elini öpmek istedikleri zaman "Sanatkâr el öpmez; sanatkârın eli öpülür!" cevabını vermiştir.

* Çanakkale'de kendisine karşı savaşırken bir kolunu kaybeden ünlü Fransız Generali Gouraud'ya, yıllar sonra Ankara'da karşılaştıkları zaman -Generalin boş kolunu işaret ederek- : "Türk topraklarında yatan şerefli kolunuz, memleketlerimiz arasında son derece kıymetli bir bağıdır!" demiştir.

* Mısır elçisine, bir sabah, Çankaya sırtlarından doğmakta olan güneşi göstererek: "Doğudan şimdi doğacak olan güneşe bakınız! Şu anda günün ağardığını nasıl görüyorsam, uzaktan bütün doğu milletlerinin de uyanışını öyle görüyorum. Bağımsızlık ve hürriyetine kavuşacak daha çok kardeş millet vardır. Bu milletler, bütün güçlülere, bütün engellere rağmen mânileri yenecekler ve kendilerini bekleyen geleceğe ulaşacaklardır. Müstemlekecilik ve emperyalizm yeryüzünden yok olacak ve yerlerini milletler arasında hiç bir renk, din ve ırk farkı gözetmeyen yeni bir âhenk ve işbirliği çağı alacaktır!" demiştir.

* "Yurtta barış, cihanda barış" için çalışmak, Atatürk için dünyamızda yaşayan bütün insanları birbirine daha çok yaklaştırmak, daha çok sevdirmek yolundaki çabaların bir parçası idi. O, "İnsan her şeyden önce mensup olduğu milletin varlığı ve mutluluğu için çalışmalı; fakat başka milletlerin de huzur ve refahını düşünmelidir." derken, işte bu çabasını dile getiriyordu.

* Atatürk'e göre, milletleri idare edenlerin vazifesi, hayatı mutlu kılmak hususunda milletlerine yol göstermekti. Bütün insanlığın varlığını kendi şahıslarında gören adamlar mutsuzdu. Hayatta mutluluk, ancak gelecek nesillerin şerefi, varlığı ve huzuru için çalışmakla mümkündü.

* O, karşılık beklemezsizin, insanlığın mutluluğuna hizmet edebilecek adam yetiştirmenin en büyük zevk olduğunu söylüyor ve şöyle diyordu: "Bahçesinde çiçek yetiştiren insan, bu çiçekten bir şey bekler mi? Adam yetiştiren insan da, çiçek yetiştirendeki hislerle hareket etmelidir. Ancak bu tarzda düşünen ve çalışan adamlardır ki memleketlerine, milletlerine ve bunların geleceğine faydalı olabilirler."

* Atatürk'e göre, milletler arasında düşmanlıkların yerini akrabalık bilinci almalı idi. Kıt'alar ve milletler arasında ırkçı ve şoven yaklaşımlar, yerini bütün insanlığın paylaştığı bazı ortak değerlere terk etmeli idi.İnsanları mesut edecek yegâne vasıta, onları birbirine yaklaştırarak, onları birbirlerine sevdirecek karşılıklı maddî ve manevî ihtiyaçlarını temine yarayan hareket ve enerji idi. Dünya barışı içinde insanlığın gerçek mutluluğu, ancak bu yüksek ideal yolcularının çoğalması ve muvaffak olmasıyla mümkün olacaktı. Dünya vatandaşları kıskançlık, açgözlülük ve kinden uzaklaşacak şekilde eğitilmeli, insanlığın bütününün refahı, açlık ve baskının yerini almalıydı.Bütün milletlerin çağdaş uygarlık düzeyinde birleşmesi, bu ortak uygarlığa dahil olması Atatürk'ün en samimî arzusu idi. Çünkü o, insanlığın hepsini bir vücut ve her milleti bunun bir organı sayıyordu.

* Atatürk'e göre, insanlar arasında artık hiçbir renk, din ve ırk ayırımı tanımayan bir ahenk ve işbirliği çağı açılmalı, milletler bağımsızlıklarını, millî niteliklerini, millî kültürlerini kaybetmeksizin, her türlü emperyalist görüşün dışında, insanlığın ortak değerlerinde birleşmeli idi. Bu ortaklaşa değerlerin kıtaları birbirine bağlaması, insanları renk, ırk ve din farkı gözetmeksizin birbirine yaklaştırması lâzımdı. Çünkü insanlığın yükselmesi, insanlık idealinin gerçekleşmesi bu şuurun ayakta tutulmasına bağlı idi. İşte Atatürk, görüş ve düşünceleriyle, bu yönüyle de insanlık tarihi önünde aşılamayacak bir büyüklüğü temsil etmektedir.

ATATÜRK'TEN ÖZDEYİŞLER :

"Küçük hanımlar, küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı, bir mutluluk parıltısıdır! Memleketi asıl aydınlığa boğacak sizsiniz. Kendinizin ne kadar mühim, kıymetli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. Sizlerden çok şeyler bekliyoruz."

"Kadının en büyük vazifesi analıktır. İlk terbiye verilen yerin ana kucağı olduğu düşünülürse bu vazifenin ehemmiyeti layığıyla anlaşılır. Milletimiz kuvvetli bir millet olmaya karar vermiştir. Bugünün gereklerinden biri de, kadınlarımızın her hususta yükselmesini. temindir. Bu sebeple kadınlarımızda alim ve teknik bilgi sahibi olacaklar ve erkeklerin seçtikleri Bütün tahsil derecelerinden seçeceklerdir. Sonra kadınlar sosyal hayatta erkeklerle beraber yürüyecek ve birbirinin yardımcısı ve koruyucusu olacaktır. "

"Çocuklarımızı artık düşüncelerini hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye, içten inandıklarını savunmaya, buna karşılık da başkalarının samimî düşüncelerine saygı beslemeye alıştırmalıyız. Aynı zamanda onların temiz yüreklerinde; yurt, ulus, aile ve yurttaş sevgisiyle beraber doğruya, iyiye ve güzel şeylere karşı sevgi ve ilgi uyandırmaya çalışılmalıdır."

"Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."

"Bütün ümidim gençliktedir."

"Büyük başarılar, değerli anaların yetiştirdikleri seçkin çocukların yardımıyla meydana gelir. Milletın bağıında temiz bir nesil yetişiyor. Bu eseri (Türkiye Cumhuriyeti Devleti) ona bırakacağım ve gözüm arkamda olmayacak."

"Çocuk sevgisi insan sevgisi için bir ihtiyaçtır."

"Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız."

"İki Mustafa Kemal vardır: Biri ben, et ve kemik, geçici Mustafa Kemal... İkinci Mustafa Kemal, onu "ben" kelimesiyle ifade edemem; o, ben değil, bizdir! O, memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur. Ben, onların rüyasını temsil ediyorum. Benim teşebbüslerim, onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepinizsiniz. Geçici olmayan, yaşaması ve başarılı olması gereken Mustafa Kemal odur!"

"Arkadaşlarımdan tek bir dileğim var: Ben öldükten sonra beni millete unutturmasınlar. O kadar sevdiğim milletin beni unutmaması ruhum için en acı azap olur."

Vatan sana minnettardır, rahat uyu ulu önder Atatürk.

Vecdi Murat SOYDAN
10 Kasım 2011-Isparta

NASIL YAZAR VEYA ŞAİR OLUNUR?

Ünlü Rus yazar Tolstoy, “ Çevremizde öyle şeyler vardır ki, onları olduğu gibi yazmak namus borcudur.” der. Bir yazar objektif ve tarafsız olmalı, yazılarında akıcı ve güven verici bir üslup kullanmalıdır. Her şeyden önce doğruları yazmalı, okuyucularına saygılı ve kibar olmalıdır.Şairleri yazarlardan ayıran önemli özellik şairlerin daha hassas, duygusal ve biraz da bencil oluşlarıdır. Bencil oluşları diyorum, çünkü hassas olduklarından dolayı kolayca kırılabilirler.Yaşadıklarını dizelere dökerlerken içinde buldukları durumu subjektif olarak şiirlerine yansıtırlar.Çünkü şiir yazmak, yazı yazmaktan farklıdır. Şiir yazmak duygu işidir. Şiir yazmak kolay gibi görünse de zor tarafları ve kuralları vardır. Nasıl ki bir ressam hayatı boyunca yüzlerce binlerce eser verdiği halde adı sanı duyulmamıştır.Bir başka ressam ise, yapmış olduğu bir tek resimden dolayı ünlü ressamlar arasındaki yerini almış olabilmektedir. Aynı durum şairler için de geçerlidir. Örneğin ünlü şair Yahya Kemal Beyatlı'nın gazete ve mecmualarda sadece ama sadece iki şiirinin yayımlandığını, aradan uzun yıllar geçmesine rağmen adından söz ettirip, yeni şiirlerinin beklendiğini ve yayınlanan iki şiirinden dolayı aranan ve özlenen bir şair olduğunu biliyor muydunuz? Yahya Kemal Beyatlı'yı yakından tanıyanlar onu birkaç ay görmediler mi şöyle sorarlarmış:

” Üstadım, tezgahta yeni bir şeyler var mı? “

Üstat çoğu zaman şöyle cevap verirmiş:

” Nerede! ... hep o bildikleriniz... Bir türlü bağlayamadım size en son okuduğumu. Bakın son beyti nasıl değiştirdim.”

Sonra başlarmış şiirini okumaya. Ancak soruyu soranlar, şiirin önceki halini olduğu gibi ezberledikleri için, şiirin yeni hali onlara garip gelirmiş. Ve üstat bu durum karşısında:

“ Vay canına! Galiba eski hali daha güzeldi.Dur bakalım. Biraz daha dursun tezgahta.” dermiş.

Yahya Kemal Beyatlı, Rindlerin Ölümü isimli şiirinde geçen “serin” kelimesinin yerine “akşam” kelimesini getirip getirmemek hususunda yıllarca kararsız kalmış ve sonunda “serin” kelimesinde karar kılarak, şiirde geçen şu mısrayı yazmıştır:

“Ve serin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter.”

Ünlü İtalyan ressam, heykeltıraş, mimar ve şair Michelangelo “ Heykeli bir bayırdan aşağı yuvarla, ötesi berisi kırıldıktan sonra geriye kalan bize hala bir heyecan veriyorsa işte o heykelde iş var” der. Ünlü Fransız ressam Bornard ise “ Bir resim ya bir defada yapılır, ya bin defada” der.

Usta şairler hep şu öğüdü verirler: “ Şiir yazmak bir sanattır. Her akla geleni yazmak şiir değil, laf kalabalığıdır.” Günümüzde de rastlıyoruz böylesi şairlere.Her akla geleni hiçbir elekten geçirmeden, olduğu gibi yazarak sözüm ona eserler vermektedirler. Bazı şairlerimiz ise oldukça mütevazı davranıp, şiir yazdıkları halde kendilerini şair olarak görmeyip, yazdıkları için “karalama” tabirini kullanmaktadırlar.Ben her iki düşünceyi de tasvip etmiyorum. Her olayda iyi veya kötü tabirini kullanıyorsak, şairler açısından da durum böyledir. Bilindiği üzere çirak olunmadan usta olunmaz. Zaman içinde şairler de olgun eserler verip, iyi birer şair olabilirler. “Bir işe başlamak bitirmenin yarısıdır” derler. Önce bir yerlerden başlayalım, inanalım kendimize ve bol bol okuyalım. Bilgi sahibi olalım. Bilgi sahibi olunmadan okuyucumuza ne vereceğiz ki?

Yazılan her yazı veya şiir dinlendirilmeli, süzgeçten geçirilmeli, yayımlanması için acele edilmemelidir.Nasıl ki her demlenen çay aynı tadı vermeyip, lezzeti aynı oranda değilse, her yazı veya şiir de aynı lezzeti veremez.

Eskiden yayınevi sahipleri her kapısını çalan yazar veya şairlerin eserlerini hemen basmazlarmış. Hatta bir çok ünlü yazar veya şair o dönemlerde yayınevi yetkililerince kibar bir dille geri çevrilirlermiş. Şimdi ise durum o kadar değişti ki, parayı bastıranlar kitap çıkartıyor ve maalesef yayınevleri işi ticarete dökmüşlerdir. Böylesi yayınevleri bence yayınevi değil tabiri caizse, “ matbaa”dır. Ver parayı, çıkarsınlar kitabını.

İrlanda’lı ünlü yazar George Bernard Shaw’ın ünlü olmadan önce yazdığı beş romanla tam tamına 60 yayınevinden ret cevabı aldığını biliyor muydunuz?

John Kennedy Toole ise, başyapıt olarak gördüğü Alıklar Birliği isimli eserinin ardı ardına geri çevrilmesine tahammül edememiş ve 32 yaşında hayatına son vermiştir.Sonra ne mi olmuştur? Romanı, ölümünden 12 yıl sonra *Pulitzer Ödülüyle taçlandırılmıştır.

(*Pulitzer Ödülü New York şehrinde, Columbia Üniversitesi tarafından gazetecilik, edebiyat ve müzik gibi alanlarda verilen prestijli bir ödüldür.Amerikada en büyük ve prestijli ödül kabul edilen Pulitzer Ödülü, 19. yüzyılda Joseph Pulitzer adlı bir gazeteci tarafından kuruldu. İlk ödüllerin 4 Haziran 1917de verilmesine rağmen, artık Nisan ayında

açıklanmaktadır.

Ödüller 21 kategoride verilmekte olup bunların 20 tanesinin değeri 10.000 dolar karşılığı nakit para ve bir sertifikadır. Kazananlar bağımsız bir kurul tarafından seçilmektedir.)

Fransız şair, yazar, devlet adamı Victor Hugo daha 14 yaşındayken Pariste bir editörün karşısına dikilir ve şiirlerini bastırmak istediğini söyler. Ancak editör kabul etmez. Victor Hugo bunun üzerine şu ibretlik cevabı verir: Hata ettiniz. Bu ilk şiirlerimi basacak olsaydınız, sonraki bütün eserlerimin yayın hakkını size verecektim.

Küçük Kadınlar kitabının yazarı Louse May Alcott'un romanda geçen Jo karakteri ise, ilk romanını büyük hayallerle yayınevine gönderir. Editör kitabı basmayı kabul eder ancak bir şartı vardır; işaretlediği yerler çıkartılacaktır. Jo kendini bebeğin beşiğe sığabilmesi için bacaklarının kesilmesinin gerektiği söylenen bir anne gibi hisseder.

Ünlü İngiliz yazar Agatha Christie, Çölde Kar adlı polisiye olmayan romanının basımı reddedilince hemen kaldırıp bir köşeye koymuştur. Agatha Christie,yazmış olduğu dedektif romanlarıyla ve Mary Westmacott takma adıyla yazmış olduğu aşk romanlarıyla ünlenmiştir.

Tüm bu bilgilerden sonra gelelim " Nasıl Yazar veya Şair Olunur? " sorusunun cevabını vermeye. Belki bana sitem edeceksiniz. Ancak gerçek şu ki, zorlamayla yazar veya şair olunmaz. Çünkü yüce Allah, bu hassas, bu duygulu bu ince ruhlu insanlara öyle bir güç ve yetenek vermiştir ki, yazar veya şair olmak bir yetenek meselesidir. Yılmadan, usanmadan, azimle ve inatla çok okumak, bilgi sahibi olmak gerekir. Siz yazmaya başladığınız, yola çıkmışsınız demektir. Bitirmek zaman olsa da, asla pes etmemek gerekir.İnanmak, objektif olmak, konuya yoğunlaşmak ve bol bol okumak gerekir.

"Kısa sürede kitabım basılsın, kitabı olmayan yazar veya şairlerden olmayayım." diyorsanız, size bir ipucu vereyim: Paranızı cebinize koyunuz ve hemen kendinize bir yayınevi bulunuz. Paranın cazibesine kapılan yayınevi sahipleri, -pardon ben bunlara "matbaa" diyorum- kitabınızı hemen basacaklardır. Ama bu konuda dikkatli olunuz, çünkü elinizden parayı aldıktan sonra muhtemelen sizi bir süre oyalayacaklardır. Diyeceklerdir ki:

" Kitabınızın basımı için çalışmalarımız devam ediyor, bize güvenin gerisini merak etmeyin siz."

Maalesef gerçekler bunlar.Çevremden biliyorum. Dikkatli ve uyanık olunuz. Şan ve şöhret her zaman mutluluk getirmiyor. Yazar veya şair arkadaşlara tavsiyem şu olacak:

"Yazmaya devam ediniz ve asla pes etmeyiniz. Bir de, asla mütevazı olup da kendinizi yazar veya şairlerden saymamazlık etmeyiniz.O zaman adama sorarlar: " Madem bu kadar mütevazısınız, o halde bırakın yazmayı da gerçek yazar veya şairler okunsun."

Sağlıcakla kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
15 Ocak 2012-Isparta

KADIN CİNAYETLERİNİN ÇOCUKLAR VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Hemen hemen her gün gazetelerin üçüncü sayfa haberlerinde ve televizyon kanallarında vahşice işlenen cinayetlere tanık oluyoruz. Adam, ayrı yaşadığı karısının boşanmak istemesini hazmedemiyor, üzerine benzin döküp acımasızca yakıyor. Bir başka adam, sokak ortasında defalarca kere karısını bıçaklıyor. Bir başkası, gece yarısı karısı uykudayken yastıkla boğup öldürüyor. Ya da bunun tersi oluyor. Kadın, kocasını acımasızca öldürebiliyor. Bu cinayetlere her gün bir başka cinayet vakası ekleniyor ve bu vahşetler sürüp gidiyor. Yıllarca aynı yastığa baş koyan, birbirleri ile severek evlenen karı-koca nasıl oluyor da birbirlerinin canlarına kast edebiliyorlar? Bu cinayetler üzerinde ciddi araştırmalar yapılmalı, neden-sonuç ilişkisi üzerinde bilimsel toplantılar ve paneller düzenlenmeli, özellikle de televizyon kanallarında aile ile ilgili eğitici, bilgilendirici yayınlar yapılmalıdır. İlkokul çağından başlayarak öğrencilere bu konularda eğitici konferanslar verilmeli, derslerde Türk aile yapısının özellikleri işlenmeli, mantık ve psikoloji derslerine ağırlık verilmelidir.

Maalesef evlenirken medenice evleniyoruz da, ayrılırken medenice ayrılamıyoruz. Çünkü medenice yaşamayı bilmiyoruz. İletişimimizde bozukluklar var, en küçük bir münakaşa bile kan dökülmesi için yeterli oluyor. Toplumun kanayan bir yarasıdır bu. Yapılan bir araştırmaya göre, en büyük boşanma sebebi sorumsuzluk ve ilgisizliktir. Bu nedeni sırasıyla, evin ekonomik geçimini sağlayamama, aldatma, dayak, kötü muamele, içki ve kumar, eşlerin ailelerine karşı saygısız davranması, terk etme, edilme, eşin ailesinin aile içi ilişkilere karışması, çocuk olmaması, ailedeki çocuklara karşı kötü muamele izliyor. Resmi verilere göre 2013 yılında ülkemizde 28 bin kadın şiddete maruz kaldı. Kadınların yüzde 23'ü boşanmak istedikleri için öldürüldü. Resmi olmayan rakamlara göre ise Türkiye'de kadın cinayetleri son 10 yılda % 1.400 artış gösterdi. 2002 yılında öldürülen kadın sayısı 66 iken, 2013'ün sadece ilk dokuz ayında bu rakam 842'ye ulaştı. Öldürülen, tecavüze, tacize uğrayan kadınlara bu zulümleri çektirenler ya serbest kaldı ya da kadının canının da haklarının da ne kadar ucuz olduğunu gösterecek şekilde cezalandırıldı. (!) Ülkemizde durum böyleyken; Amerika Birleşik Devletlerinde her yıl yaklaşık dört milyon kadın eşleri tarafından taciz ediliyor ve bu taciz olaylarının yaklaşık dört bini kadının ölümü ile sonuçlanıyor.

Yapılan araştırmalara göre ülkemizde 2002-2013 yılları arasında tam 4 bin 885 kadın öldürüldü. Türkiye'de yılda en az 25 töre cinayeti işlenmektedir. Fakat gerçek sayı bunun çok üzerindedir. Namus ve töre adına kadınlara yönelik kötü muamele, işkence, öldürme, intihara zorlama oranı son yıllarda %25 oranında artmıştır. 2013 yılında kadın cinayetleri devam etti. Koruma altındaki kadınlar öldürüldü, tecavüzler sürdü.

*2014'te kadın ölümleri 2013'e oranla yüzde 31 artış gösterdi. 2014'te sadece 109 kadın ya da kız çocuğu yaşadıkları tecavüzü yargıya taşıdı. Tecavüze uğrayan her 3 kişiden biri 12-17 yaş aralığında. Tecavüze uğrayanların yüzde 13'ü turist ve göçmen kadınlar, yüzde 4,5 ise engelli. Tecavüz edilen kadınların yüzde 12'si ise kocaları ya da sevgilileri tarafından tecavüz edildi. 2014'te 140 cinsel taciz haberi medyaya yansıdı. (2014 yılı verileri yazıya sonradan eklenmiştir.) *

Eğitim ve gelir düzeyi arttıkça fiziksel şiddet gördüğünü söyleyen kadınların oranı azalmaktadır. Kadınlara uygulanan şiddette, tüm meslek gruplarından erkekler var. Şiddete maruz kalan ya da şiddet tehdidini hisseden kadınların başvurabileceği yer ve kurumlar oldukça sınırlıdır. Adli korumanın etkisi hem süre açısından hem de mekânsal açıdan sınırlı olduğundan devlet tarafından verilen korumalar bile cinayetlere kurban gidiyor. Sosyal hizmetlere ve belediyelere bağlı konuk evlerinin ise yetersiz olması sorunların daha da büyümesine yol açıyor. Birleşmiş Milletler'in standartlarına göre; 10 bini aşkın nüfuslu yerleşim birimlerinde en az bir kadın sığınacağı, 50 bin'i aşkın nüfuslu yerleşim birimlerinde en az bir kadın danışma merkezi, her 20 bin kadın için bir tecavüz kriz merkezi bulunmalı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'de 120 kadın sığınma evi var, 8 il'de ise sığınma evi yok. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nca Türkiye'deki 2 ilde erkekler için açılan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne (ŞÖNİM) aradan geçen 1 yılda sadece 1 erkek başvurmuş. Mağdur olduğu gerekçesiyle erkek sığınma evine yerleşen erkek, konukevinde sadece 1 hafta kalmış. Türkiye'de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı 2 erkek sığınma evi de şu anda bomboş. Aynı dönemde ŞÖNİM'lere başvuran kadın sayısı ise 3 binin üzerinde. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2013 yılı verilerine göre 76 milyonu aşkın ülkemiz nüfusunun 38 milyon 194 bin 504 kişisi kadın. Türkiye'nin kadın nüfusuna oran dikkate alındığında yaklaşık 400 kadın sığınma evine ihtiyacı var.

Bir hayatı sona erdirmenin bedelini katil olan koca hapishanede cezasını çekerek ödüyor. Kameralara yansıyan görüntülere göre, gazeteciler katil olan kocaya ' pişman mısınız? ' diye soruyor. Bence çok saçma bir soru bu. Pişman olsa ne çıkar, olmasa ne çıkar. Ölen geri geliyor mu? Gelmiyor. Pişmanlıktan veya iyi halden dolayı ceza indirimi veren kanunlarımızı da gözden geçirmemiz gerekiyor. Bir hayata acımasızca kıymanın iyi hali mi olur? Kadına karşı her türlü şiddet davalarında uygulanan "haksız tahrik indirimleri" derhal kaldırılmalıdır.

Kanunlar, içinde yaşadığımız çağa ayak uydurmalı, güncellenmeli ve yenilenmelidir. Ülkemizde işinin uzmanı bir çok

profesör var. Bir kurul oluşturulup, özellikle de ceza kanunlarının incelenerek, ciddi anlamda çalışmaların yürütülmesi, ileri seviyedeki ülkelerde uygulanan geçerli kanunların toplumumuza adaptasyonunun sağlanması gerekir. Kanunlarımızı devletin bir çok kurumunda görülen hantallıklardan ve eksikliklerden arındırmalıyız. Derme çatma, oradan buradan alınıp, monte edilen kanunların varlığı faydadan çok zarar getirir.

Bir cinayet kimlerin hayatını karartıyor biliyor musunuz? Öncelikle maktülün, yani ölen annenin, sonra geride kalan çocukların. Katil koca hapiste çürüyecek. Anne, bir daha çocuklarına şefkatle sarılamayacak. Taze fidanlar çocukluklarını yaşayamadan kendilerini yetiştirme yurtlarında buluyor. Yetiştirme yurtlarında devlet güvencesi içinde büyüyen çocuklar 18 yaşına kadar barınıyorlar. Sonra ise devlet onların bir çoğuna iş temin ediyor ve mevzuat gereği buradan ayrılan gençlerimiz tek başlarına hayatlarını sürdürmeye devam ediyorlar. Bir çoğu, devletin kendilerine sağlamış olduğu iş imkanlarını değerlendiremiyor ve işlerinden ayrılıyor. Çünkü işe ve topluma adapte olamıyorlar. Çocuk yaşta girmiş oldukları yetiştirme yurtlarında bir çoğunun psikolojisi bozuluyor. Anne mezarda, baba hapisanede. Kolay da değil, onların yerine kendimizi koyduğumuzda hangi çocuk bunları kaldırabilir? Çok acı bir gerçek de şu : Yetiştirme yurtlarında büyüyen çocuklar, devletin kendilerine sağlamış oldukları iş imkanlarından yararlanmak istemeyip başlarının çaresine bakıyorlarsa, ya kötü yola düşüyorlar ya da birer suç makinesi olup çıkıyorlar. Topluma sağlıklı bireyler kazandıralım derken, psikolojik sorunlarının üstesinden gelemeyen sağlıklı bireyler içimizde yaşamaya devam ediyor. Sonra onlar da bir aile kurmak için evleniyorlar. Evliliklerini sağlıklı bir şekilde sürdürenlerin sayısı az. Haliyle, geçmişten gelen ve telafisi mümkün olmayan psikolojik sorunlar nedeniyle boşanmalarda da artış görülüyor.

Baba, yıllar sonra hapisaneden çıkıyor ama, ne çocuklarının yüzüne bakmaya cesareti var, ne de çocuklar babalarını görmek istiyorlar. İçlerinde yılların birikimiyle oluşan bir kin var. Baba derin pişmanlıklar içinde. Yılların vermiş olduğu acı babanın yüreğine saplanan keskin bir bıçak gibi. Çocuklar yıllardır anne sevgisinden mahrum yaşamışlar. Kısaca, baba ve çocukları yıllar sonra bir araya gelse bile aralarındaki baba-evlat ilişkisi asla dikiş tutmuyor.

Benim çok beğendiğim bir atasözü var : ‘ Bir mış bir nalı kurtarır, bir nal bir atı kurtarır, bir at bir yiğidi kurtarır, bir yiğit bir orduyu kurtarır.’ Küçük gibi görünen, önemsenmeyen konular gün gelir karşımıza bir kartopu misali katlanarak gelir. Diyeceğim o ki tüm bu yaşanmışlıklardan bireylerden oluşan toplum etkileniyor. Hastalıklı ruhlar, sağlıklı insanlar toplumumuzda yaşamaya devam ediyor ve her geçen gün sayıları katlanarak artıyor. Bir çok evliliğin sona ermesinin temelinde geçim derdi var. Eşler arasındaki diyalog eksiklikleri var. Evlilik aslında üzerinde durulacak hassas ve ciddi bir konu. Evlenilecek eşi iyi seçmeliyiz. İletişimsizlik, hoşgörüsüzlük, sevgisizlik olduğu sürece hem kendimize, hem de çocuklarımıza zararı olur ve bu da topluma yansır. Bence tüm bu yaşananların eğitimle doğrudan ilgisi vardır. Herkes üniversite mezunu olmak zorunda değil. Ama eğitilmiş olmak elimizde. Bol bol kişisel gelişim kitapları okuyalım. Kendimizi geliştirelim. Hepsinden önemlisi, yetişkin bireyler olarak önce kendimize çeki düzen verelim. Beden sağlığımız kadar ruh sağlığımız da önemli. Her ikisini de koruyalım. Zararlı alışkanlıklardan ve bağımlılıklardan kurtulmak için kendimizle mücadele edelim. Böylece eve huzur gelir, neşe gelir, bereket gelir. Ölümlü dünyada neyi paylaşamıyoruz? Bir gün, her canlı gibi toprak olacağız. Hem kendi iç dünyamızı, hem de içinde yaşadığımız dünyayı kendimize zindan etmeyelim. Hiçbir evlilik, ayrılıklar üzerine inşa edilmez. Bu insanlık ne çekiyorsa sevgisizlikten, hoşgörüsüzlükten çekiyor. Sevgisiz, ilgisiz kalan insanların hata yapmaları daha kolaydır. Sevmeye, önce kendimizi severek başlayalım. Eşimizi ve çocuklarımızı sevelim. Onlara zaman ayıralım. Unutmayalım ki; Bir babanın çocuklarına verebileceği en büyük hediye annelerini sevmektir. Mutlu, huzurlu, sağlık dolu güzel günler hepimizin olsun.

Sağlıcakla ve sevgiyle kalınız.

Araştırma :Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
08/04/2014-Isparta

SEVGİLİYE MEKTUPLAR (3)

- Sevgiye dair örnek mektup - (kurgudur)

Canım, mektubuma başlarken selam eder, hasretle kucaklarım. Kucaklamak dedim de, aklıma dokunmanın o sihirli atmosferi geldi. Hep düşünürüm, acaba vücut azalarımından birini kaybedecek olsaydım veya doğuştan engelli birisi olarak hayatımı devam ettirseydim ve tek bir tercih bıraksalardı bana, akıl ve ruh sağlığım yerinde kalmak şartıyla, her şeyimden vazgeçerdim. Gözlerimden... Kulaklarımdan... Dilimden... Ayaklarımdan... vazgeçerdim. Hem de tek kalemde. Hem de hiç düşünmeden. Bana bir tek kollarım ve ellerim kalsın. Bu bana yeter. Hayır, hayır bu bir şaka değil. Neden öyle dedim peki? Anlatayım...

Şimdi çok uzaktasın. Özleyen insan görmek, sesini duymak ister sevdiğini. Dokunmak ister, hasretle sarılmak ister, kokusunu duymak ister tıpkı bir annenin, bebeğini sevgiyle kucaklaması gibi zarar vermeden, narin narin öpmek ister.

Görmek, sesini duymak, kucaklamak, öpmek... Biliyor musun sevgili, aslında hepsi de dokunmaktır bir anlamda. Gözler dokunur sevgiliye. Bakarken dokunur. Sesini duyarken de öyle. Kulaklar dokunur. Kucaklarken de öyle. Eller dokunur. Öperken de öyle. Dudaklar dokunur, özlemle dokunur. Ama bir dokunuş var ki, bu saydıklarımın hiç birinin yerini tutamaz. Kucaklarken kollarımız, ellerimiz sarıp sarmalamıyor mu birbirimizi? O dokunmak ki, sevgiyi içimizde hem de hiç bitmeyen bir heyecanla hissettirmiyor mu? İşte ben derim ki, ben seni zaten kalp gözüyle sevmişim. Gözlere ihtiyaç duymasam da olur. Kulaklarımda ahenkli ve o tatlı sesin hâlâ yankılanıyorsa, kulaklarıma da ihtiyacım yok. Elim, kolum sağlam olduktan sonra gözüm körmüş, dilsizmişim, kulaklarım sağırmış ne çıkar? Okuma yazmayı biliyorum, geriye kalem ve kağıdı bulmak kalıyor. Görmeden de yazılır, kalp gözüme yazdırır bana en güzel aşk mektuplarını. Hem biliyor musun dünyayı çirkinleştiren bazı insanların varlığını hissetmez bile insan. Kalabalıklar içinde yeterince yalnız değil miyiz? O sesler ki, kulak tırmalıyor, o görüntüler ki moral bozuyor. Görmesem, duymasam daha iyi. En azından ruh sağlığımı korumuş olurum. Dünyayı tüm güzelliğiyle hafızamda canlandırırım ve benim yaşam sevincim sen olduktan sonra hiç bitmez. Yeter ki ellerim ellerini tutsun, aşkıma sana dokunsun. Bir elektrik akımının kablolardan geçmesi gibi, bu sevgi-aşk sürsün ve kesintiye uğramasın.

Geçenlerde gencin birisi gökdelenin en üst katına çıktı, tüm televizyon kanalları yayınladı. Evlenme teklifi yaptı sevdiğine. Kocaman da bir pankart açmış. "Aşkım seni çok seviyorum. Lütfen evlen benimle." Ve ekledi : "Kabul etmezsen kendimi buradan atarım!" Çoğumuz güldü geçti gencin bu haline. "Çıldırılmış olmalı. Aklını bozmuş, böyle de evlilik teklifi mi olur." diye. Şaşırmadım doğrusu. O genci iki bakımdan kutlamak isterdim. Birincisi; sevgisinden emindi. "Aşkım" demişti sevdiğine. Niyeti de ciddiye, gönül eğlendirmiyordu, evlenmek istiyordu. Reddedilmesi halinde atar mıydı kendisini, can tatlı gelir de vazgeçer miydi? Orasını bilemem, göze almışsa yapabiliirdi. İkincisi, "Seni seviyorum" dememişti (!) " Seni çok seviyorum. " demişti. Ayrıntılar önemlidir bazen. Sevmenin derecesi önemlidir. Abartıya kaçmadan. Ama yalın da olmamak kaydıyla. "Çok" sevmek... İşte önemli olan bu. Sadece dil söylememiş, gönlü dile gelmiş gencin. Kuru gelir bana " seni seviyorum" demeler. "Çok" kelimesi olmalı içinde. Hep bir eksiklik olur yoksa.

Sevmek dedim de, "sevmek" yalnız başına yarım kalan bir kelime gibi geliyor bana. Süslemek değil de, yanına öyle bir ifade koymalıyız ki, o sevmek duygusu anlam kazansın. Buldum ben o sihirli kelimeyi: "Aşk" Aşkla sevmek... İşte sevmelerin en yüce duygusu. Örneğin bizler yaratana da seviyoruz. Görmeden, dokunmadan. Kalp gözüyle seviyoruz ve hissediyoruz varlığını. Örneğin bizler, vefat etmiş bir yakınımızı da seviyoruz. Yıllar geçse de aradan, kemikleri un ufak olsa da, büyük bir sevgiyle, aşkla seviyoruz. Aşkla sevmek, benim sevgimin zirve noktası orası.

Aslında herkesi de aynı heyecan ve duyguyla sevemezsiniz. Kalp mi seviyor? Beyin mi? Beyin önce görüyor, algılıyor, tümceler kuruyor. Beyinde başlıyor sevmeler. Sonrası tam bir romantizm. Aşkla seven ise kalbimiz. Dilimizden çıkan sözler, kalbimiz kadar etkili olamıyor. Yine yarım kalan bir şeyler oluyor. Bazen sevmeler ağır geliyor insana. Kolay değil, bir vücutta iki beden taşımak. Bu ağırlık olmalıdır da. Seven kişi tek değildir sonuçta. Hep iki kişilik yük taşır, kalbi iki kişilik atar. Savaşlar neden çıkıyor sanıyorsunuz? Birbirimizi sevmemektен... Çıkar ilişkileri olduğu sürece de çatışmalar ve savaşlar devam edecektir. Çünkü bizler sevmeyi, paylaşmayı bilmiyoruz.

Bir hususu gözden kaçırmamak gerekir, doğru bilinen yanlışlardan birisi de aşk ile cinselliği birbirine karıştırmaktır. Aşk deyince, ben her zaman cinsellikten uzak tutarım bu kelimeyi. Aşkın içinde cinsellik olmalı mıdır? Olmalıdır ama aşk deyince cinsellik anlaşılmalıdır. Bu mantığa göre, her yaşanan cinselliğin içinde aşk var mıdır? Bu konuda şüphelerim var.

Bizler ne yazık ki kavramları birbirine karıştırıyoruz. Çünkü herkesle aşk yaşanmaz. Çünkü aşk, iki bacak arasındaki et parçasına yoğunlaşılmalı bir kavram da değildir. Yoğunlaşılacaksa, kalbe giden sıcak bir esintidir aşk ve bu aşkın

parçası da kalp olmalıdır. Salt kadın teni değildir aşk. Cinselliği onunla bununla yaşar insanama aşkı yaşamak özen ister. Aşk, bu anlamda cinsellikten ayrılır.

Konu uzadıkça uzar, mektup ,mektup olmaktan çıktı farkındayım. Bu mektup da böyle olsun sevdiğim. Aşkla sevince insan, neler neler yazsa hep bir eksiklik kalıyor. Bundan sonraki mektuplarda buluşmak üzere hayatım. Mektubuma istemeyerek son verirken, hasretle kucaklarım seni. Kucaklarken de şükrederim Allah'a. Seni bana verdiği için, seni çok sevdiğim için, beden, akıl ve ruh sağlığım yerinde olduğu için.

Bir sonraki mektupta buluşmak üzere, kendine çok cici bak. Kokulu kokulu öpüyorum seni. Sevgimle kal, hep bende kal benim tatlı aşkım.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
21/01/2015- Isparta

DOSTLUK VE ARKADAŞLIK

Eskiden savaş yapılırken askerler gelebilecek herhangi bir saldırıyı kontrol edebilmek amacıyla sırtlarını bir ağaca, kayaya veya taşın vererek ok atarlarmış. Bu nedenle de sırta dayanan taşın ismi ARKA-TAŞ'dan ARKADAŞ şeklinde dilimize yerleşmiş ve bugün bile, güvenebileceğimiz bizi arkadan vurmuyacak olan samimiyetine güvendiğimiz kişilere verdiğimiz isim olmuş.

Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü'nde "arkadaş" kelimesinin anlamı şudur : 1-Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri, yâren. 2- Bir ortamda birlikte bulunanlardan her biri.

"Dost" kelimesinin anlamı ise: Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, gönüldaş, iyi görüşülen kimse.

Burada bence ince bir nüans var ve şu sonuç ortaya çıkıyor : Demek ki, her arkadaş aslında iyi bir dost olmasa da, her dost aynı zamanda bir arkadaşdır.

"Gerçek dostlar yıldızlara benzerler. Karanlık çökünce ilk onlar gözüdürler." demiş Napolyon. Bazen dostluklar, kardeşliğin bile önüne geçebilecek kadar güçlü olabilir. Gerçek dostluklar da işte böylesine sağlam temeller üzerine kurulmalıdır. Dostlar, hatalı gördükleri hususlarda birbirlerini uyarmalı ve daha çok hata işlemekten caydırmaya çalışmalıdır. Dostluklar vefa ile güçlenir ve taçlanırlar. Dostluk, insanların sahip oldukları en yüce duygudur. İnsanlar arasındaki en büyük güven kaynağıdır. Ancak önemli ve vazgeçilmez kuralları vardır. Dostluk; karşılıklı özveri ister, ikiyüzlülüğü sevmez ve yalanı bağışlamaz. "Eğer herkes dost sandığı kimselerin bir de kendi arkasından söylemiş olduklarını duysaydı, dünyada dost kalmazdı." demiş Blaise Pascal. Dostluk, zamana dayalı olarak güç oluşan bir değerdir. Gerçek dostluklarda vefa, saygı, özveri ve sevgi vardır. Dostluklar arasında hiçbir şekilde çıkar ilişkisi bulunmamalıdır. Böbrek yetmezliği nedeniyle hayatını kaybeden ve son günlerinde büyük acılar çeken Dünya eski satranç şampiyonu Bobby Fisher ölmeden önceki son anlarında yanındaki bir dostuna 'Hiçbir şey acıyı insan dokunuşu kadar hafifletmiyor' demiştir. Çek asıllı yazar Kafka'nın mutsuzluk ve yalnızlık içerisinde sürdürdüğü yaşantısında tek dostu Max Brod'muş. Ölümünde de bir tek o varmış yanında. Ünlü yazar ölmeden önce "Sevgili Max, son isteğim; benden geriye kalacak olan günlüklerimi, el yazmalarımı, benim yazdığım ve bana gelen mektupları, çizimlerimi ve diğerlerini okumadan yak" demiş. Ancak arkadaşı Brod bu son dileği yerine getirmemiş. Böylece, Kafka'nın ölümünden sonra yayımlanan eserleri 20. yüzyılda dünya edebiyatında kalıcı bir etki bırakmış oldu.

Yaşadığımız dünyada gerçek dostları bulmak o kadar zor ki. Arkadaşlık ve dostluk üzerine söylenen atasözlerimiz ve deyimlerimizde arkadaşlık ve dostluğun o sıcaklık, tarifsiz lezzetine vurgu yapılırken, bazen de en acı ilaç olarak karşımıza çıktığı ve bu durumun güven zedelenmesine yol açtığı görülmektedir. Örneğin bir atasözümüz "Dost sanma şanlı vaktinde dost olanı. Dost bil gamlı vaktinde elinden tutanı." derken, gerçek ve riyakar dostların ayrımını yapmış, iyi gün dostlarının "dost" olmayıp, bizlere hiçbir fayda sağlamadığı gibi, bir asalak misali bünyemize girerek bizlere zarar verdiklerini vurgulamıştır.

Gözlerinin ışığını çok küçük yaşlarda kaybeden, ancak manevi anlamda ışığını hiç kaybetmeden hayata tutunan, yüreği insan sevgisiyle dolu, hayat tecrübesi ve keskin zekasıyla sayısız eserler meydana getiren ünlü halk ozanı Aşık Veysel ŞATIROĞLU "Dost dost diye nicesine sarıldım, benim sadık yarım kara topraktır..." demiş. Bilindiği üzere toprakta her çeşit madde vardır. Kurşun, demir, bakır, alüminyum gibi elementler, kömür, petrol gibi madenler, çeşitli mineraller, özetle yeryüzündeki tüm maddelerin kaynağı topraktır. Kısaca, canlı madde ile cansız maddenin özü aynıdır. Kemiklerimizdeki karbon, kanımızdaki su, beynimizdeki fosfor maddesi toprakta da mevcuttur. Bedenimiz topraktan (balçıktan) yaratılmış olup, yine toprağa karışacaktır. Yaşayan bütün bitki ve hayvan türleri, öldüklerinde toprağa karışırlar ve onun bir parçası olarak bu dengede rol alırlar. Şu anlamlı sözü pek çoğumuz duymuştur. "Topraktan geldik, toprağa gideceğiz."

Bacon, "Kadın kocasının, delikanlılıkta sevgilisi, olgun çağda arkadaşı, ihtiyarlıkta da hasta bakıcısıdır." der. Bir anlamda kadını yüceleştirir bu sözyle. Kadın, anadır, yarıdır. Sevenin gözündeki baş tacıdır. Hz. Ömer (r.a) kişiye imandan sonra verilen şeylerin en hayırlısının salih kadın olduğunu söyler. Her şey sevgiyle başladığına göre, hayat arkadaşı olarak seçtiğimiz eşimiz de, bize güven veren, gönülden sevilen bir arkadaşdır, sırdaştır, dosttur. Acaba hangimiz bunun bilinciyle eşimizle gerçekten bir dost ve arkadaşız. "Dostluk mantar yemeği gibidir. Zehirli veya zehirsiz olup olmadığı ancak yendikten sonra belli olur." diyor bir Uzakdoğu atasözü.

Konu dostluk ve arkadaşlıktan açılmışken, şu örneği vermek yerinde olacaktır: Aşk ve arkadaşlık bir gün yolda karşılaşmışlar. Aşk, kendinden emin bir şekilde sormuş: "Ben senden daha şamimi ve daha cana yakınım. Sen niye varsın ki bu dünyada? Arkadaşlık cevap vermiş: "Sen gittikten sonra bıraktığın gözyaşlarını silmek için."

Büyük düşünür ve şair Fuzuli, karşılaştığı hüsransların ve uğradığı hayal kırıklıklarının yarattığı yılgınlıkla her ne kadar, "Dünyada dost yoktur dostlar !.." demişse de, sayıları az bile olsa gerçek dostluklar her zaman ve her yerde vardır. Bernard Shaw "Benim en iyi dostum terzimdir. Çünkü ne zaman beni görse, derhal o andaki ölçülerimi alır. Oysa

bütün öteki tanıdıklarım benim hala eskisi gibi olduğumu düşünürler." derken, dostluğun asla eskimeyeceğini dile getirir. "Dost acı söyler" atasözünü duymayanımız yoktur. Aslında dost acı söylemez, doğruyu söyler. Doğru ise çoğu zaman acıdır, işimize gelmez.

Sözlerimi, Çanakkale Savaşı'nın o çetin şartlarında aşağıda yaşanan şu ibretlik hadiseyle bitirmek istiyorum.

Savaşın en kanlı günlerinden biri. Asker, en iyi arkadaşının az ileride kanlar içinde yere düştüğünü görür. İnsanın, başını bir saniye bile siperin üzerinde tutamayacağı ateş yağmuru altında bulunmaktadırlar. Asker, teğmene koşar.

- Teğmenim, fırlayıp arkadaşımı alıp gelebilir miyim?

Delirdin mi sen der gibi bakar teğmen.

- Gitmeye değer mi? Arkadaşın delik deşik olmuş. Belki de ölmüştür. Kendi hayatını da tehlikeye atma.

Asker ısrar eder. İsrarına dayanamayan Teğmen:

- Peki, git o zaman der. Asker o korkunç ateş yağmuru altında arkadaşına ulaşır. Onu sırtına alıp, koşu koşu siperine döner. Birlikte siperin içine yuvarlanırlar. Teğmen, kanlar içindeki askeri muayene eder. Sonra onu siperine taşıyan askere dönerek :

- Sana, hayatını tehlikeye atmana değmez, demiştim. Bak haklı çıktım. Bu zaten ölmüş der. "Değdi teğmenim" der asker.

- Nasıl değdi? diye sorar teğmen.

- Bu adam ölmüş görmüyor musun?

- Gene de değdi komutanım. Çünkü yanına ulaştığımda henüz sağdı. Onun son sözlerini duymak dünyaya bedeldi benim için.

Ve arkadaşının son sözlerini hıçkırarak tekrarlar teğmene:

"Geleceğini biliyordum !.."

"Geleceğini biliyordum !.."

Dostça, sağlıklıca ve sevgiyle kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)

EKMEK PARASI

Benim her meslekten arkadaşlarım, ağabeylerim, tanıdıklarım var. Dilenciler haricinde herkesle konuşurum. Çünkü dilenciler çalışmayıp, kısa yoldan para kazanıp duygu sömürsü yapıyorlar. Onurlu bir insan dilencilik yapmaz, yapamaz. Ona buna el açıp duygu sömürsünde bulunmaz. Şimdilerde dilencilğin yeni bir türü yaygınlaştı. Bu tür dilenciler ellerinde birer mendil, yolda da yürüseniz, parkta da otursanız, karşınıza aniden çıkıyorlar ve sizi zorla sıkboğaz edip bir ekmek parasına mendil satmak istiyorlar. Caddeleri, parkları, köşe başlarını mesken tutmuşlar ve kendi içlerinde de buralarını parsellemişler. Kimse kimsenin mıntıkasına girmiyor, daha doğrusu giremiyor. Hastane önlerinde de durum aynı. Yanınıza birisi yanaşıyor ve yalvarır bir dille hasta olduğunu, memleketine dönecek parası olmadığını söylüyor. Bizler asil bir milletin evlatlarıyız. İçimiz parçalanıyor bu duruma ve acıyoruz hallerine. Çıkarıp onlara para veriyoruz. Diyelim ki o kişinin gerçekten de yol parası yok. Hangi il olursa olsun fark etmez, şehir içinde bindiği belediye otobüsü şoförüne durumunu anlatsa, o şoför gerçekten de mağdur olan o kişiye yardımcı olur. Şehirler arası otobüs terminallerinde zabıta amirliği noktası vardır. Diyelim ki gerçekten mağdur olan bu kişi, o zabıta noktasına gitse ve durumunu anlatsa yine kendisine yardımcı olacaklardır. Fakat amaç farklı. Amaç, kısa ve kestirme yoldan dilenerek para kazanmak.

Geçenlerde semt pazarından alışveriş yaparken de başıma geldi. 10-12 yaşlarındaki bir erkek çocuğu yanıma usulca yaklaştı ve benden bir istekte bulundu. İsteğini tahmin etmekte yanılmadım. "Okula gidiyorum, kitap, defter alacağım, yol param da yok. Bir ekmek parası verebilir misiniz acaba?" dedi. Daha önce bu çocuğu caddelerde de görmüştüm. Sadece benden değil, gözüne kestirdiği kişilerden de bu yolla para istemişti. Maalesef bu yaştaki çocukların aileleri bu duruma göz yumuyorlar. Çünkü o çocuğu bu şekilde çalıştırarak (!) daha doğrusu dilendirerek kısa yoldan para kazanmak istiyorlar. Bazı dilenciler de kucaklarında bir bebek, gelenden gidenden dileniyor. İçiniz acıyıp duygusallık olunca, siz de çıkarıp üç beş kuruş veriyorsunuz. Hesap ettim de, günde bu yolla en az 30 kişiden para alsalar, ki ortalama bu da günde en az 50 TL'ye gelir. Çünkü en az para veren 1 TL veriyor, 5 TL, hatta 10 TL verenler de var. Bakıyorlar ki muhatapları bir çocuk ve iyi niyetli olarak, sadakamız olsun, kazalar, belalar başımızdan gitsin diyerek fazla fazla para veriyorlar. Bu çocuğun ayda kazandığı para, ortalama 1.500 TL yapar ki, her aileden 2-3 kişi bu şekilde vicdanlı kişilerden para dilenseler, aylıkları en az bir genel müdürün aylığına denk gelir. Bu nedendir ki; ben dilencilere asla para vermiyorum. Alın teri dökülmeden kazanılan para, toplumda kolaycılığı, tembelliği oluşturuyor. Maddi durumları zayıf olanlar, çeşitli nedenlerle işsiz kalanlar yok mu? Var elbette. Böyleleri de en azından bulabildikleri işe girip ekmek paralarını çıkartıyorlar. Hem devletimiz bu konuda oldukça hassas. İl ve ilçelerde faaliyet gösteren Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, kısa adıyla (SYDV) bu tür yoksul ailelere gıda, eğitim ve yakacak yardımı yapıyor. Belediyelerimiz de, muhtarlıktan alınan fakirlik belgesine istinaden fakir ailelerden su parası almıyor.

Şimdi gelelim asıl konumuza: Üç beş ay önce bir amcayla tanıştım. Kendisiyle hemen hemen her sabah yolda karşılaşırım ve selamlaşırım. Hal hatır sorarım, kısa da olsa muhabbet ederiz. Ayrılma vakti geldiğinde de bana dua eder: 'Allah işini, gücünü rast getirsin.' der. Bu dua da bana yeter de artar bile. Abdestinde, namazında, kendi halinde sevimli bir ihtiyar Mehmet amca. Bağ Kur'dan emekli olmuş. Dedim ki kendisine, 'Çalışmak çok zor oluyordur sizin için. Emekli de olmuşsunuz. Şimdi evinizde dinlenmeniz gerekirdi. Yıllar zaten sizi yeterince yormuştur. Bir de milletin çöpüyle uğraşıyorsunuz. Allah korusun, her türlü hastalığa yakalanır insan.' Dikkat ettim, kağıt topluyor Mehmet amca. Nedenini sordum. Cevaben dedi ki; "Atık kağıtlar para etmiyor. Plastik ve teneke topluyorum. Biri sabah, diğeri öğleden sonra olmak üzere günde 2 kez bu işi yapıyorum. Evde oturmaktansa, kahve köşelerinde zaman öldürmektense, hem üç beş kuruş para kazanıyorum, hem de spor oluyor benim için."

Gözüme tekerlekli arabasının içindeki naylon poşet ilişti. Çöpe atılan ekmekler vardı içinde. Hem de al içinden, afiyetle ye. O derece taze. Elimle de yokladım ekmeklere. Hayretler içinde kaldım. "Biz, bunun daha da bayatını evde yiyoruz ve hiç çöpe ekmek atmıyoruz." dedim.

Samimiyetimi ve açık sözlülüğümü anlamış olacak ki bana şu cevabı verdi : "Hayvanları olan bir arkadaşım var, bu ekmekleri ona veriyorum. O da karşılığında bana yoğurt, süt veriyor. Hatta bir defasında kurbanlık koyunumu bile verdi. Bu ekmekleri çöpe atanlar, israf ediyorlar. Yiyecekleri kadar alsalar sorun da olmaz." dedi. Ben de esprili bir şekilde dedim ki; "Haklısın Mehmet amca. Ama onlar atacak ki, sen de yoğurt, süt yiyeceksin."

Sözün özü : Lütfen ekmekleri çöpe atmayalım. Sonuçta milli bir servet ekmek. Bayatladı diye ekmek çöpe mi atılır? Küflendi de attım diyenler de az ekmek alsınlar. Diyelim ki az ekmek aldınız ve ekmek kalmadı evde. Ölmezsiniz ya, o gün de ekmek yemeyin derim. İsraf yüce dinimizde de yasaklanmıştır. Akan suyun bile israf edilmemesi gerektiğini düşünen bir ecdanın torunlarıyız.

Selam ve dua ile. Sağlıcakla kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
28/05/2015

HER ŞEY DAHA GÜZEL OLACAK

Beni tanıyanlar ve yüz yüze görüştüğümüz kişiler bilir. Daha " dün " dediğimiz kısa zaman önce tükenmiş, bitmiş ve ölümün eşiğine gelmiş bir insandım. İnsan mıydım? Onu da bilmiyorum. Ruh ve beden sağlığım bozulmuş, dengem alt üst olmuştu. Gecelerim gündüzlerime karışmış, deyim yerindeyse yaşayan bir ölüye dönmüştüm. Günlerce, haftalarca kendimi toparlayamamıştım. Dışarıya bile çıkmak istemiyordum. Annemin, halime bakıp da, göz yaşları içinde " Ne olmuş sana böyle oğlum? Ben seni bu durumlara düşmen için mi doğurdum. Sana bir şey olmasın, bana olsun." deyip, hüngür hüngür ağlamasını ve benim için Allah'a dualar etmesini asla unutmadım. Biliyordum ki, annem içten ağlamıştı, benim için ağlamıştı ve yürekten dua etmişti kurtulmam için. Anneme cevap bile verememiştım. " Kurtulacağım bu durumlardan, sen ne olur üzülme." bile diyememiştım.

Yolda yürümek bile, bana çok ağır bir işkence gibi geliyordu. Başımı yerden kaldırmaya cesaretim ve isteğim dahi yoktu. Adım atacak takatim kalmamıştı. Merdivenleri çıkarken bile kaç kez sendelemiştim. Suskundum, konuşamıyordum. Davamda haklıyım, sesimi duyuramıyordum. Çünkü beni duymak istemiyorlardı. İçimden hep bağırarak geliyordu ama hep susuyordum. Biliyordum ki, ne kadar bağırırsam bağırırım, sonuç asla değişmeyecekti. Sürekli uyumak istiyordum. Uyudukça rahatlıyordum ama başım yine de çok ağrıyordu. Bedenim değil de, başım bedenime çok ağır geliyordu. Bana şu soruyu işte böyle bir halet-i ruhiye içinde sordular : "Ölmekten hiç mi korkmadın? Ya ölseydin?" O zaman onlara şu cevabı vermiştim. ' Ben, ölmekten değil; ölememekten korkarım.'

Bir suçluymuşum gibi hep yüzüme bakıyorlardı. Kimisi de halime acıyarak bakıyordu. Horlanan, dışlanan zavallı bir sokak köpeğine dönmüştüm. Yoksa benim ölümüm sokakta mı olacaktı? Gerçi bir ailem vardı ama, onlar da bana yabancı gibiydiler. Önümde iki seçenek vardı. Ya yarım bıraktığım işi tamamlayacak, ya da tam tersi kendimi değiştirecektim. Ama bunu düşünmek bile aylarımı aldı. Çünkü bir türlü düşünemiyor, kendimi toparlayamıyordum. İşe ilk önce, doktorumun bana vermiş olduğu ve beni günün 24 saati neredeyse uyutan, beynimi ve zihnimi uyuşturan ve beni aptallaştıran depresyon ilaçlarını çöpe atmakla başladım. Rus ruleti misali ya kazanacaktım, ya da kaybedecektim.Çünkü bu ilaçlar iyi kötü beni her şeye rağmen ayakta tutuyordu, en azından uyutuyordu.

"Murat, daha da kötüye gidecek. Hatta bu durum onun iş hayatını bile etkileyecek.Asla toparlanamayacak" dediler. İşte ne olduysa bu cümleyi duyduktan sonra oldu. Bunu anlatan samimi bir arkadaşşıma dedim ki : " Toparlanacağım ve bu cümleyi söyleyenleri mahcup edeceğim. O an bir şimşek çaktı sanki kafamda. Yeni bir şeyler yapmam gerekiyordu. Ruh sağlığım, beden sağlığımı da olumsuz olarak etkiliyordu. Bu duruma bir ' dur!' ' demeliydim. Düşündüm, taşındım ve kendi kendimi iyileştirmeye karar verdim. Ama nereden ve nasıl başlayacaktım? İlaçları da çöpe atmış olmama rağmen, kendime şunu söyledim: ' Murat; sen hayatta ne zorluklar atlattın. Bunu da atlatacaksın. Önce kendini sev. Kendine saygı duy. Hayatta senden başka bir ' sen ' yok ve bu anlamda teksin. Geçmişte yaşadıklarını unut ve kendini yeniden doğdu farz et."

SONUÇ : Geçen aylar boyunca pek çok kişisel gelişim kitabı okudum. Okumaya da devam ediyorum. Hayata ve olaylara kesinlikle olumsuz yönden bakmıyorum. Bana mutsuzluk veren, beni üzen ve karamsarlığa iten her bir şeyi hayatımdan çıkardım. Dinlediğim müzik türünü dahi çöpe attım. Şimdi, ruhumu dinlendiren müzikler dinliyorum, doğa resimlerine bakıyorum. Doğada geziyorum. Caddelerde saatlerce yürüyorum. Kuşların ötüşünü, kedilerin miyavlamasını, kelebeklerin havada uçuşmasını gördükçe mutlu oluyorum. Rüzgarın sesini dinliyorum. Daha önce nasıl da fark etmemişim. Rüzgarın sesi meğer çok güzelmiş. Arı vızıltısını hiç bu kadar yakından fark etmemiştim. Çiçekler de bir harikaymış, hepsi de rengarenkler ve çok güzeller. Kaynağından akan pınarları, derelerden geçen suları hiç bu kadar güzel görmemiştım.Meğer pınarların suyu ne kadar da soğukmuş. Ağaçlar,çiçekler, çimenler daha önce hiç bu kadar yeşil değildi, nasıl da görmemişim.

Çarşıda yürürken kalabalıklar bana ' ben ' olduğumu hatırlatıyor. İnsanlar çok telaşlı ve bir koşuşturma peşindeler. Ben ise, o kalabalıklar içinde bile kendi ruh sesimi dinliyorum. Arabaların ve insan seslerinin o gürültülü atmosferinden kendimi soyutladım. Her şeyi dolu dolu yaşıyorum. Aylar önce aynaya dahi bakmak istemezken, şimdi geçiyorum aynanın karşısına, tebessümümün güzelliğine, gözlerimin ışıltısına bakıyorum ve mutlu oluyorum. İşte diyorum, aradığım Murat'ı en sonunda buldum. İşte bu ' ben'im. Arkadaş çevremi tekrar gözden geçirdim. Kalmalı gerekenler dışında pek çoğunu hayatımdan çıkardım. Kötü dönemlerimde bana manevi destek verenleri, beni önemseyenleri ve bana inananları asla unutmadım. Onları şimdi daha çok seviyorum. Öfkemi, kinimi toprağa gömdüm. Hiç kimseye kötü zan beslemiyorum. Biliyorum ki, her arkadaş aslında dost olamıyor. Dostluk bambaşka bir duygu ve değer.

Sözün özü : Hayata tutundum hem de çok sıkı bir şekilde tutundum, bırakmaya da niyetim yok. Çünkü benden başka bir ' ben ' yok. İşte beni hayata bağlayan esrarengiz cümle :

" Her şey daha güzel olacak."

Sağlıkla ve sevgiyle kalınız...

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
17/06/2015- Saat : 00:27-Isparta

LAZ OĞLU ONBAŞI ZAFER VE SAHANDA TEREYAĞLI SUCUKLU YUMURTA FASLI

Laz oğlu Onbaşı Zafer'in anısına...

Yıl 1997... Ankara neresi, Patnos neresi? Haritada bile yerini zar zor bulduğum Ağrı ilinin Patnos ilçesindeki usta birliğinde çavuş rütbesiyle bölük yazıcısı olarak askerlik görevimi yapıyordum. Ben askere yaşitlarımdan yedi yıl sonra gitmişim ve yaşça da bir çoğundan büyüktüm. Terhis olmamıza kırkbeş gün vardı. Kokusuna, lezzetine aylardır hasret kalmıştık, canımız öyle bir sucuklu yumurta çekmişti ki, düşünmesi bile karnımızı acıktırmıştı. Başka bir bölükten elektrik ocağı bulmuştuk. İlk ve son kez kendi ellerimizle yemeğimizi hazırlayıp afiyetle yiyelim demiştik. 'Laz oğlu Onbaşı Zafer' -komutanlar kendisine öyle hitap ederdi- ve Zafer'in başka bölüklerden iki laz hemşehrisi ile birlikte bir hafta sonu gece yarısı ortalıktan el ayak çekilince yemekhanede sahanda tereyağlı sucuklu yumurta yapıp karadenizden gelen halis muhlis çayımızı da demlemiştik. Dikkat çekmemek için yemekhanenin ışıklarını yakmamıştık. Koridordan süzülen loş ışıkta yemeğimizi yemeye başladık. Onbaşı Zafer karadenizlilere özgü o sevimli şivesiyle :

- Murat Çavuş, sevildiğini bil daaa! Aramıza asker ocağında başka kimseyi almayız ama sen de bızdensun, harbi delikanlı arkadaşsun, demişti.

Ekmeğimizi tereyağına bandıra bandıra büyük bir iştahla yedik. Yemeğimizi bitirmeden, daha keyif çayımızı içmeden nöbetçi komutanın postasına yakalandık. Aniden yemekhaneye girip ışıkları yaktı ve bizlere burada ne yaptığımızı sordu. Posta, komşu bölükten Adanalı bir onbaşıydı. Zaman zaman da selamlaşırđık. Ben de durumu izah edip bizi idare etmesini söyledim. "Peki" deyip gitti fakat beş dakika sonra geri dönüp yanında getirdiğı kalemlerle bir kâğıda tek tek isimlerimizi yazdı ve nöbetçi subaya vereceğini söyledi. Önce şaka yaptığını sanmışım, alt tarafı yemek yiyip çay içmişim, isimlerimizi vermez diyordum, gidip ispiyon etmiş bizi. Zafer'in iki laz arkadaşı o gece misafirimiz olduğı için onların da zarar görmesini istemedik ve suçlu Zafer ile birlikte üzerimize aldık. Hakkımızda disiplin cezası uygulandı.

Suçumuz : 'Emirlere ve talimatlara aykırı şekilde hareket ederek devletin elektriğini özel işimizde kullanmak.' idi.

Önce yedi gün olarak belirlenen cezamız, askerdeki başarılarımız nedeniyle bölük komutanımızca üç güne indirildi. Onbaşı Zafer, Rize-İyidere'li olduğı için çok iyi silah kullanırdı ve bölükte atış birincisiydi. İşin enteresan tarafı ben de bölüğün en başarılı örnek çavuşu seçilmişim ve koridordaki duvarda çerçeve içinde ikimizin de fotoğrafı asılmıştı.

Silah bana her zaman soğuk gelmiştir. Elime alınca ürperirdim. Zafer için ise su içmek, yemek yemek kadar doğaldı. Bir defasında bana silah kullanmanın püf noktalarını da öğretmişti.

- Bak, coreymisun uşağım, ha buna 'cez' derler. Ha bu 'cöz' ha bu da arpacuktur. İyice yaslayacaksun silahi omzına. Ha burdan cöreceksun hedefi, tutacaksun nefesuni basacaksun tetuğ. Ahaaa, bu kadar basittir. Şimdi sıra sende, yap bakayım deduklerumi.

Yapardım yapmasına da onun kadar marifetli değildim, hatta bir defasında denetimlerde zamana karşı atış yaptığımız için heyecanla şarjörü tersinden takmışım da, kör olasıca şarjör sıkışmış ve bunu gören bölük komutanımız, sol böğrüne hızlıca bir kaç tane tekme atmıştı. O tekmeleri yiyince gözüm kararmış, başım dönmüş, nefesim kesildi sanmışım. Sonradan düşündüm de hak verdim. Bunun anlamı 'savaş çıkarsa, öldün!' demektir. Bir defasında da tabancayla elli metre uzaktaki hedef tahtasına atış yaparken bölük komutanımızın atış komutundan önce bir anda nasıl olduysa dalgınlıkla tetiğe basmışım. Komutanımız tam önümdeydi, silahın namlusu yere doğru eğik olmasa facia olabilirdi, çok ucuz kurtulmuşum.

Yemekhanede sucuklu yumurta yapmamızın cezası olarak rütbemizi geçici olarak söktüler. Bize çuval gibi siyah askeri kıyafetler giydirdiler. Kendimize zarar vermememiz için bot bağcıklarımızı ve palaskalarımızı aldılar. Disiplin Komutanlığı, askerler tarafından kısaltılmış adıyla disko anlamına geliyormuş. Bizim bölükten askerliğim boyunca buraya kimse gitmediğinden ne anlama geldiğini de bilmiyordum. Diskoya giden yolda Zafer'e biraz da muziplik olsun diye demişim ki:

- Buradaki disko nasıl bir yer ki? Ne yapılır orada? Sivilde üç beş kere gitmişim, çok da gürültülüydü müzik, dedim gülerek.

Zafer kendine has o komik kahkahasını atarak :

- Ula Murat Çavuş amma da safsun, ciddu mi diyesun, bilmeysun öyle mi buradaki diskonun anlamını. Burası askeri cezaevu gibi bir yer. Öyle boşına umitlanma oğlum orada kari, kız bulunmaz, dans etmeye citmuyoruz daaa!

demmişti.

Diskoda üç gün Zafer'le aynı koğuştta yattık. Birlikte yerleri süpürdük, paspas çektik, yatakları düzelttik, bulaşıkları yıkadık, mintika temizliği yaptık. Sigaramız azalınca aynı sigarayı bir o, bir ben ortaklaşa içtik. Hatta bana iş yaptırmak istemezdi.

- Sen bizum çavuşumizsun. Senun yerune ha pen yaparum. Hem burdaki uşaklar ne güne durayu daa! demmişti.

Ben de kendisine itiraz ederek demıştim ki:

- Olmaz öyle şey! Anca beraber, kanca beraber. Bak omzuma! Rütbe falan kalmadı. Sende de kalmadı, bende de kalmadı. Yahu Zafer, biz yanlışlıkla film setine falan mı geldik ki? Biz hakikatten burada neyiz ki?

Disko denilen cezaevinde koğuştardaki yataklarda oturmak yasaktı. Koğuştta bir tane iskemle var, başka da yok. Sırayla o iskemlede beşer onar dakika oturuyorduk. Koğuştta bizden başka üç, beş kişi daha vardı. Bütün gün ayaktaydık ve çömelerek dinleniyorduk. Demir bir kapısı vardı koğuştun. Tuvalet ihtiyacımız olduğunda demir kapıyı yumruklayıp askeri gardiyandan izin isteyip koridordaki tuvaleti kullanıyorduk. Sigara molaları çok kısıtlıydı, adeta zamanla yarışuyorduk. Zafer karadenizli olduğü için biraz dik kafalıydı ve o da benim gibi haksızlığa gelemiyordu. Burada mecburen susmak ve bazı şeyleri yutmak zorundaydık. Hani verseler o gardiyanları Zafer'in eline, anında yere devirirdi ikisini de. İkide bir küfür ediyorlardı çünkü. Yok tuvalet ihtiyacı için şimdi zamanı mıymış, yok niye yatağın üstüne oturmuşuz, yok sigara içmenin zamanı değılmış falan, filan.

İnsanın aldığı cezayı bölük vukuat defterine kendi elleriyle yazması ne garip bir duyguymuş. Sanki ölüm fermanımı yazmıştım. Terhis olacağım hafta da tüm evraklarımı kendim hazırlamıştım. Ama bu kez içimde tarifi imkânsız bir heyecan vardı. Zamanın bir an önce geçmesini istiyordum. Hatta kendi kendime derdim ki:

- Gözümü bir kapatsam, bir açsam Ankara'da olsam.

Cezamızı bitirip Zafer'le bölüğe döndüğümüzde Adanalı askerın isimlerimizi verdiği nöbetçi subayla karşılaşmıştık. Bizi görünce:

- Ceza verilen askerlerin siz olduğunı bilmiyordum. Sonradan öğrendim, çok da üzıldüm. İkiniz de temiz, efendi, saygılı askerlersiniz. Keşke o gece veya ertesi sabah bana gelseydiniz hakkınızda işlem yapmazdım. Asker isim listesini getirince ben de işlem yaptım. Keşke çağıraysaydım, sizi sima olarak şahsen tanıyorum ama adlarınızı bilmiyordum. Oldu bir defa, kusura bakmayın arkadaşlar, deyip gönlümüzü almıştı.

Terhis olacağım son gece bölük komutanımız beni makam odasına çağırarak:

- Doğru söyle bana Murat Çavuş, sana ceza verdim diye bana kızgın mısın? diye sormuştu. Ben sessiz kalınca da sözlerine şöyle devam etmişti:

- Kızgınsın, kızgınsın. Şimdi sen Ankara'ya gideceksin, askerliğin bitti, ama benim askerliğim devam edecek. Benim yerime Kızılay'da ekmek arası döner yer misin? Benim de canım döner çekti, demiş, gülüşmüştük.

- Komutanım, size kızmak mı? Asla! Siz görevinizi yaptınız. Disiplini uyguladınız. O cezayı hak etmişim. Çünkü asker arkadaşlara örnek olmam gerekiyordu. Canımız çekince ilk ve son kez sucuklu yumurta yapalım demıştik, ama afiyetle yiyemedik. Söz komutanım, Ankara'ya gittiğimde sizin yerinize döner de yiyeceğim, ayran da içeceğim, demıştim. Sarılıp, vedalaştık. Bana sağ olsun yedi gün yol izni vermişti. Bir nevi ödüldü bu bana. O güne kadar hiç kimseye bu kadar çok yol izni verilmemişti.

Şimdiki gençler hani burun kıvırıyorlar ya yemeklere. Kıvırmazınlar. Asker ocağında nohutu da, kapuskayı da çok sevdim, mecburiyet insanın sevmediği, hoşlanmadığı şeyleri yaptırınca alışıyor zamanla insan.

Yaşadığım her olaydan ders çıkarırım. Bu da o anılardan birisiydi. Tatlı ve düşündüren bir anı. Hele ki ne zaman sahanda sucuklu yumurta görsem gözlerim dolar. Laz oğlu Zafer gelir aklıma, o daima gülen ve neşeli tavırlarıyla:

- Uyyy, Murat çavuşum gelmiş, neydeysun daaa! Ha bugün bağa nöbet var midur? Saat kaçtadır daaa! Hele bi sigara vereyum sana, kendine gel daaa! sözleri de...

Şimdi ne zaman aklıma Laz oğlu Zafer Onbaşı gelse, peşinden de sucuklu yumurta gelir. İkisini de düşündükçe içim yanar. Zafer meslek olarak uzun yol şoförlüğü yapardı. Bayramlarda seyranlarda birbirimizi arar, askerlik günlerini ve özellikle de o sucuklu yumurta faslını kahaahalar atarak yad ederdik. En son görüştüğümüzde bana, kendi bahçelerinden topladıkları özel çaydan gönderecekti. Kargoyla daha önce adresime göndermişti. Beni Rize'ye davet ettiğinde,

- Atla uçağa gel daaa! Senu misafir edeyum, demmişti.

Aradan epey bir zaman geçmişti. Kendisinden ses, seda çıkmayınca, unuttu sanırım, işleri de yoğunudur dedim, ben de üstelemedim. Bir gün yine kendisini aradım ama verdiği cep telefonuna bir türlü ulaşamadım. Bu kez çalışmış olduğü yerini aradım:

- Ben, Zafer Çelik'in asker arkadaşım. Kendisine telefonla bir türlü ulaşamıyorum. Telefon numarasını değiştirmiş olmalı. Nerede kendisi? Biliyor musunuz telefonunu? dedim.

Karşımdaki kişi önce yutkundu, sonra da:

- Zafer'e ulaşamayız, dedi üzgün bir ses tonuyla.
- Uzun yola mı gitti yoksa? Not alın, gelince ulaşırsınız. Beni arar o zaman, dedim.
- Bilmiyorsunuz demek ki siz, dedi.
- Neyi bilmiyorum? dedim merak içinde.
- Nasıl söylesem bilmem ki? dedi.
- Ne oldu, Zafer'e bir şey mi oldu yoksa? dedim.

Yutkunarak cevap verdi karşıdaki ses:

- Zafer öldü... dedi.
- Yok, şaka olmalı, Zafer sensin. Sesini değiştirme uşağum. Böyle şakalar da yapma bana, dedim.

Karşımdaki ses doğru söylüyordu. Onbaşı Zafer Çelik, kardeşiyle birlikte trafik kazası geçirmiş ve ikisi de vefat etmişti. Bunları duyduğumda sanki başımdan kaynar sular döküldü, içim yandı.Telefonda konuşamadım bile.

- Kaza nasıl oldu? diye sorabildim sadece.

Yıllardır içim hep yanar benim. Genç yaşta kardeşiyle birlikte trafik kazasında ölen Zafer, son oyununu Azrail'e karşı oynamıştı. Telefonlarda kendisini hep uyarırdım.

- Aman Zaferi'm dikkat et, hızlı gitme yollarda, derdim.

Bilirdim çünkü huyunu. Hızlı yaşardı, hızlı da öldü genç yaşta.

Allah rahmet eylesin Zafer'im. Her zaman aklımdasın. Hele ki bir defasında en az onun kadar iyi horon oynadığımı gördüğünde çok şaşırmış:

- Ula sen pu oyunu bileymiydın daha önce? demişti.

Ben de demiştim ki ona:

- Zafer, ben Ankaralı'yım, kapı gıcirtısına oynarız biz. Senden gördüm, öğrendim horon oynamasını.

Hep gülüşürdük onunla. Hep mutlu, hep güleç, hep cesurdu. O benim can arkadaşım. Ardında gözü yaşlı sevenlerini ve iki yetim çocuk bıraktı. Allah gani gani rahmet etsin.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşklerin Şairi)
09/09/2015-Isparta.

*** . *** . ***

Fotoğraf yılı: 1997- Ağrı Patnos, 34. Mekanize Piyade Tugayı Tank Taburu 1. Bölük

Not: Zafer'in ve kardeşinin ölümü o tarihlerde basına şu şekilde yansımıştı:

BASINDAN :

29/09/2009 -Trabzon'un Arsin ilçesindeki trafik kazasında hayatını kaybeden kardeşler, Rize'de toprağa verildi.

Alınan bilgiye göre, ilçenin Yeşilyalı beldesinin Yanbolu mevkinde, Rize'den Trabzon'a giden Zafer Çelik (32) yönetimindeki 34 Z 1850 plakalı otomobilin devrilerek karşı şeride geçmesi sonucu ölen Zafer Çelik ile kardeşi Ensar Çelik (30) için Rize'nin İyidere ilçesine bağlı Büyükçiftlik köyü Merkez Camisi'nde cenaze töreni düzenlendi. Törene, Çelik ailesi ile vatandaşlar katıldı.

Çelik kardeşlerin cenazeleri, kılınan cenaze namazının ardından aile mezarlığında toprağa verildi.

-ENSAR ÇELİK KANSER TEDAVİSİ GÖRÜYORDU-

AA muhabirinin edindiği bilgiye göre, Ensar Çelik'in bir yıldır kan kanseri tedavisi gördüğü, Zafer Çelik'in kardeşine kendi kemik iliğinden vermek istediği, ancak uyum sağlayamadığı için naklin yapılamadığı öğrenildi. Uygun ilik arayışları süren Ensar Çelik ile ağabeyinin, kaza günü, Ensar Çelik'in dermoid kist (kıl dönmesi) rahatsızlığı nedeniyle muayene için Karadeniz Teknik Üniversitesi Farabi Hastanesi'ne gittikleri bildirildi.

Ensar Çelik'in bir, ağabeyi Zafer Çelik'in ise iki çocuk babası olduğu belirtildi.

SİNEMAYA İLK GİDİŞİM

Yıl 1981...12 yaşındaydım. Yenimahalle'den Kızılay'a gitmek için ilk kez tek başıma belediye otobüsüne binmiştim.Kızılay'da indim. Büyük ve genişçe caddeleri vardı. Kalabalıktı. İndiğim yeri unutmamak için sağıma soluma baktım, aynı yolları dönüş için kullanacaktım. Çünkü eve gitmek için başka durak bilmiyordum. Kaybolmak ihtimalini de düşünmüştüm.En azından hangi semte gideceğimi biliyordum. Başka Yenimahalle yoktu ki.Birinci durakta da insem, son durakta da insem evi bulurdum. Kızılay'da camekanları seyrede seyrede yürüyordum.İlk kez bir film afişi görüyordum. 'İki film birden ' yazıyordu.'Sinema' diyorlarmış adına. Gişe yazan yerin önünde durdum.Sabah matinesi, öğlen matinesi, Çarşamba matinesi yazılarını okudum. Matine ne demekti ki? Bir de suare yazıyordu. Aman dedim, neyse ne. Zaten param yoktu sinemaya girmek için. Sıraya giren, biletini alıp, içeri giriyordu. Çok merak etmiştim. İçerisi nasıl bir yerdi acaba? Paramı denkleştirip o hafta sonu sinemaya gittim.Öğrenci olduğum için bileti de indirimli aldım.Film başlayalı 5 dakika olmuştu. Bir ağabeyin elinde el feneri vardı. ' Beni takip et ' dedi, ettim. Aydınlıktan, karanlık geniş bir yere girdik. O ışık tutuyordu, yer gösterdi. ' Buraya otur ' dedi ve elini açtı. Anlamamıştım ne demek istediğini. Bahşış vermek adettenmiş, bilmiyordum. O bu kez ışığı gözüme gözüme tuttu. Sinema salonundaki ses düzeni o kadar açıktı ki, mecburen bağırarak zorunda kaldım.'Oturdum ya ağabey' dedim. O da sesini yükselterek,' Yoksa sen ilk kez mi geliyorsun sinemaya ' dedi. ' Evet ' dedim.Söylene söylene gitti.

Geniş bembeyaz bir perdede film oynuyordu. Kafamı kaldırıp baktım. Tozlar içinde rengarenk hareket eden bir ışık demeti dikkatimi çekti.Işıkları gözümle takip ederek son bulduğu yere baktım. Bu rengarenk tozlar demek ki sinema perdesine yansıyor. Bu kez kafamı geriye ve yukarıya çevirip ışığın çıktığı başlangıç yerine baktım. Bir küçük delik açılmış, oraya bir alet konulmuştu ve biraz kulak kabartınca harıltıyla çalışan bir ses duydum.Demek ki, bunun adı film makinesi gibi bir şey olmalıydı. İçeride bir gölge belirdi. Demek ki bu makineyi bu amca idare ediyordu. Acaba bu çok güçlü ses nereden geliyordu?Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum ama, aniden ışıklar yandı. Film kesildi. Beyaz perdede ' 10 dakika ara ' yazısı belirdi. Demek ki, filmin tamamı bitmeden ara verilirmiş.Dışarı, salona çıktım. Kimi tuvalete gidiyor, kimi patlamış mısır, gazoz alıyordu. Demek ki bunlar burada parayla alınmış. Yol paramdan başka param yoktu. Tuvalete gidip musluktan kana kana su içtim.Filmin ikinci yarısı başladı. Dikkatimi yeni yeni çekmişti. Sinemada çıt yoktu. Demek ki sinemada gürültü olmazmış.Sonra bir ara daha verildi. Ardından ikinci film başladı. Filmdeki konuşma sahnelerinden o kadar başım ağrımişti ki, bir an önce film bitse de dışarı çıksam diyordum.Film bitti,dışarı çıkarken gözlerimi kırptırıyordum.Günyüzüne alışmam da zor olmuştu.Sonraki zamanlarda sinemaya alıştım, gazoz bile içtim.

Vecdi Murat SOYDAN
14/10/2015- Isparta
(Anılarım)[ikiyanayasla]

NASIL BULMAK İSTİYORSAN ÖYLE BIRAK!

' Nasıl bulmak istiyorsan öyle bırak ! ' Bilirsiniz, tuvalet mevzuunda söylenmiş meşhur bir atasözümüzdür. Gittiğimiz her yerde gözümüze sokarcasına kocaman bir yazıyla yazmışlardır. Aslında şunu demek istemişlerdir yazarlar : "Hani bize zahmet olmasın sizin pisliklerinizi temizlemek... Usturuplu işeyin, sağa sola sıçratmayın, alın elinize fırçayı, sifonu da çekmeyi unutmayın."

Bir de ' Arızaladır, kullanmayınız.' yazısına rastlırsınız. Arızalı falan değildir, girin rahatça görün işinizi. Yol geçen hanına dönmesin diye bulunan pratik ama bana göre modası geçmiş inandırıcı olmayan bir yazıdır bu. Şu ana kadar, bu yazıdaki gibi gerçekten de arızalı olanına rastlamadım.Paşalar gibi girdim içeri, işedim, sifonu çektim, çıktım. Hem de buralarda işemesi daha rahat oluyor, arızalı diye hiç kimse uğramıyor, ne güzel, şahsıma mahsus tuvalet gibi...

Misafirlikte durum nasıldır peki? Hiç bir ev sahibi tabii ki ne yazılı ne de sözlü böyle bir uyarıda bulunmaz. ' Yasak hemşerim. Giremezsiniz. ' diyemez ama, misafir, tuvalete girip de,ortalığı kirletecek diye ödü kopar. Kendi pisliğimiz yetmezmiş gibi, bir de bu misafir çıktı başımıza diye düşünür.Hele yatılıysa bu misafir, eyvahlar olsun, bir de tuvalet sırası bekle işin yoksa. Hele bir de duş falan alacaksa, kim ister ki duş kabinine girilmesini.Asıl türk milleti yine de misafirperverdir, kıymetinizi bilin, uçakta kokpite girmek bile yasakken, siz adamların yatak odasına bile giriyorsunuz.Örneğin benim durumum, bakın anlatayım :

O kadar yol gitmişim, adresi bulana kadar kan ter içinde kalmışım, bir de yolda sıkışmam mı?

Adres... o da ayrı mevzuu. Adres elimde yazılı da, nedense bulamam evi bir türlü Sormadığım kişi kalmaz. Bilen de yanlış adresi tarif eder durur. ' Şimdi, şu caddeyi takip et, ışıklardan sağa dön, soldaki ilk sokağa sap, oralarda bir yerde olmalı. ' derler. Önce ışıkları ararım. Nerede ulan bu ışıklar? Sağa saparım, karıştı adres. Orada tekrar sorarım. Çok gitmişimdir, haydi olmadı, tekrar başa dön. Sanki labirente girmişim. Telefon açarım ev sahibine. ' Yahu bulamadım ben bu evi. '

' Neredesin Murat? '

Cevap veririm. ' Vallahi bir market var, yanında da bir kasap. '

Muhabbet böyle devam eder. Sonunda, şükür kavuşturana.

Hoş geldin beş gittin faslı hemen bitse de kendimi tuvalete atsam. Şöyle bir diyalog her zaman yaşanır bende :

' Hoş geldin Murat. Çok mu aradın adresi?'

' Hoş bulduk, ya sonra öpüşürüz, affedersiniz de benim lavaboya gitmem lazım.'

Ayıp olmasın diye, açıktan tuvalet demem de, lavabo derim.Evin içinde lavabo ararım. Onlar peşime takılırlar.Taa benle beraber tuvalete girecekler neredeyse.

Ezberledim artık : ' Yok, siz zahmet etmeyin, ben yolu bulurum.'

Sanki adres sorar gibi, nereden bulacağım yolu? Dalarım yanlışlıkla yatak odasına falan.Ev sahibi gördüyse kesin acayip mahcup olduk.Nerede yahu bu tuvalet? Bir kaç odayı da görmüş olurum böylece. Hatta yanlışlıkla mutfığa falan da girerim.Sonra banyoya dalarım. Bayağı bir oda geçerim yani. Oh be sonunda buldum. O da ne? Sürpriz... Al işte, asri tuvalet. Yok mu ulan bunun klasiği, eski modeli? Hani klozetin üstüne çıkılmayacağını biliyorum, eşek değilim o kadar da, ben bu alafranga tuvaletlerde rahat edemem.Yani tuvaleti bulana kadar bayağı tutarım kendimi. Sonunda buldum. Ulan amma da sıkışmışım, fermuarı çekene kadar yarısı pantolonuma damladı. Neyse oldu. Suyun sesini açayım da, ayıp olmasın ele güne karşı.Hatta sifonu 2-3 kez çekerim. Belli olsun çektiğim diye.İnsanın kendi evi gibi olmuyor cancağızım.

O değil de aslında bulmak istediğimiz, nasıl bırakmışsak öyle bulabileceğimiz arkadaşlarımız, dostlarımız olmalı. Değişmişlerse biliniz ki, nedeni çoğu zaman bizleriz. Bir de, şu tuvalet temizliği alışkanlığını önce kendimiz edinelim, sonra da çocuklarımıza öğretilim. Pisuvara büyük çişini yapan kazık kadar adamlar var bu memlekette. Neyse, fazla derinlere inmeden konuyu sonlandırayım.

Sağlıcakla, sevgiyle kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşklerin Şairi)
29 Ekim 2015-İsparta- 12:57

ÇOK HASSAS D/İŞLER BUNLAR

'İnsanın neresi acıyorsa canı oradadır.' demişler. Kimlerin dediği çok önemli değil. Önemli olan bu acıları hepimizin az çok çekmiş olması. Konu acı olunca, ilk aklıma gelen kelime de haliyle " iğne " oluyor. İğne kelimesi kadar bizi rahatsız eden başka hangi kelimeler vardır ki? Çocukluk yaşlarımızda başlayan bir korku bu. Koluma iğne yapacakları zaman daha iğnenin vurulmasını beklemeden, iğne acısını duyar gibi olur, sanki kolumda iğneyle dolaşacakmışım da acısı hiç geçmeyecekmiş gibi hislere bürünürdüm. Okul yıllarında iğne vurmak için beyaz önlükleriyle sınıflarımıza sağlık görevlileri gelir, sınıf öğretmenimiz kapıyı kapatır ve iğneden kaçışımıza mani olurdu. Kızlar bile kollarını açıp, korkusuzca iğnelerini olurken, benim sınıftan kaçıp gitmem yakışır mıydı? İğne girerken de, çıkarken de canım çok yanardı. Gözümü neden kapatıp, dişimi sıkardım ki? Bilmiyorum. Dişimi sıkardım dedim de, dişçiye gitmeyenimiz, diş çektirmeyenimiz de yoktur. Dişçi koltuğuna oturup iğne olmak fobisini hangimiz yaşamadı ki? Zamanla insan iğne acısına da alışıyor. Hele ki yaşamımızda o kadar acılar varken, gün geliyor iğne acısı devede kulak kalıyor. Hatta benim için iğne olmak zamanla fobi değil, hobi oldu.

Diş deyip de geçmemek gerekir, önemli bir konu. Bilmiyorum siz de dikkat ettiniz mi, bir insan için hayati önem taşıyan organlarımıza bağıntılı olarak atasözlerimiz ve deyimlerimizin sayıları da pek çoktur. Konuyu dişten açmışken, içinde "diş" kelimesi geçen deyimlerden bazıları : Diş geçirememek, diş geçirmek, diş gıcırdatmak, diş göstermek, diş kirası, dişe dokunur, dişinden tırnağından artırmak, dişini sıkmak, dişini sökmek, dişini tırnağına takmak, dişten artırmak vb. Atasözlerimize gelince; " Toprağı işleyen, ekmeği dişler. İyi gitmeyince kişinin işi, muhallebi yerken kırılır dişi. Dedesi koruk yer, torununun dişi kamaşır. Beleş atın dişine, yaşına bakılmaz. Sarımsak da acı ama evde lazım bir dişi " sayılabilir.

Dişlerimizin kıymetini ya çürüdüğünde ya da dişsiz kalan insanları gördüğümüzde anlıyoruz. Kendimi bildim bileli dişlerimi düzenli olarak fırçalarım. Sizde de oldu mu bilmem ama, dişimi fırçalamaktan dolayı zamanla bazı dişlerim hasar gördü ve çürümeye başladı. Çürümesin dişlerim diye özen gösterip düzenli olarak fırçalarken, diş fırçasına uyguladığım fazla basınçtan mı, yoksa diş fırçalama tekniğini doğru olarak bilmediğimden midir, alt çenemdeki üç dişim, zamanla çürümeye ve diş etlerimde açılmalar oldu. Diş doktorum gerekli müdahalelerde bulundu ve o bölgelere basit tabirle yama yapmak suretiyle dişlerimin çürümesini önledi. Önledi ama, ben o dişçi koltuğuna her oturduğumda öldüm öldüm dirildim sanki. Hayır, dişçi koltuğu fobisi değil benimkisi. Sağlık olunca konu, istedikleri kadar iğne vursunlar bana. Diş sinirlerim bir de normal şekilde uyuşsalar. Kuvvetli morfin yapılması gerek bana. Benimkisi çok farklı bir durum. Ben, bir isterik gibi bir değil, iki değil, üç iğne vurulmasını istemişimdir diş doktorlarından. Neden mi? Anlatayım :

Yıllar önce dişimin birisi çürümeye başlayınca, diş doktoruna gitmiştim. Alt tarafı kanal tedavisi ve dişime yapacağı dolguyla dişim kurtulacakken, doktorun acemiliği bula bula beni buldu. Tedavi ederken, dişimi kırdı. Yahu kırılan bardak olsa, tamam. Haydi yenisini alırız. Gitti, kırıldı dişim. Parçalarını almak için bir de cerrahi müdahalede bulundu ki, düşündükçe hala beynime bir şeyler saplanır. Ne yaptıysa bir türlü uyuşturamadı. Diş inat eder mi, etti işte. Doktor hanıma can havliyle bağıyorum " Uyuşmadı dişim. Sinirime dokunuyor, sanki beynim yerinden çıktı. Durun, dokunmayın dişime! " Doktor hayretler içinde kalıyor. " Nasıl olur, uyuştu ama dişiniz." diyor. Bir kez daha tekrarlıyorum. "Hayır, uyuşmadı, uyuşsa beynime bıçak girmiş gibi ağrı niye olsun? Yaptığınız tedavi sanki diş tedavisi değil, beyin ameliyatı." diyorum. İkinci iğneyi vuruyor. Dilimi ısıyorum, dudağımı ısıyorum, ağrı hissetmiyorum, dilim dudağım ağızda sanki kocamanlaşıyor. Ama gelgelelim, diş sinirlerim yine uyuşmuyor. Doktor kaldığı yerden tedaviye devam ediyor ama yine sinirime denk geliyor elindeki alet. "Durun lütfen.Yine uyuşmadı dişim. Siz bana en kuvvetli morfini vurun." diyorum yalvararak. Üçüncü kez iğne vuruyor. Bu kez uyuşuyor. Diş doktoru şaşkınlık içinde. Sanki ben yalan söylüyorum. "Meslek hayatımda ilk kez böyle bir şeyle karşılaşıyorum." diyor. Doğaldır, acemi olmasa dişimi yanlışlıkla kırmazdı. Durduk yerde dişten olduğum yetmezmiş gibi, bir de uyuşmayan dişimin ağrısını beynimde hissediyorum. Aman Allah'ım, düşündükçe hala beynim yerinden sökülür. Üç kez iğne yapılan ben, sokağa çıktığımda, sersem, sarhoş gibi yürümüşüm yollarda. Öyle bir uyuttu ki bu morfin, sabah bir kalktım, başım yerinde değil sanki. Dudağımdaki ve dilimdeki uyuşukluk üç gün geçmedi. sarhoş gibi caddelerde sokaklarda dolaştım durdum. Hani bu vaziyette polis beni görüp de, " Ne içtin sen? Dese, haklıdır yani.

Aradan yıllar geçti. Bahsettiğim bu yanlış diş fırçalama tekniğinden olsa gerek, dişlerimde çürüme, aşınma başlayınca soluğu yine bir diş doktorunda aldım. Eli hafif olur dedim, hanım bir doktor seçtim tedavim için. İnşallah bu kez tek iğnede uyuşur diye dua ettim ama nafile. Uyuşmayınca doktor hanımı uyardım, dedim ki, "Benim dişim ancak üç iğnede uyuşur." Şaşırın tüm doktorlar da bana rastlıyor. " Nasıl olur bey efendi. Bu iğne, dişinizi uyuşturur." Bu kez dayanamadım, dedim ki, " Doktor hanım, denemesi bedava. Tamam, siz uyuştu diyorsanız, buyurun yapın tedavimi. Daha önceki yıllarda bir diş doktoruna gitmiştim, gitmez olaydım, acemiliğinden dişimi kırdı, dünyanın acısını çektim, dişim bir türlü uyuşmadı da tam üç iğne yaptı, ancak uyuşturabildi." Doktor hanım, beni dinledi mi, yoksa dinlemiş mi görüldü, orali olmayıp eline aleti edevatı aldı, sanki inşaata başlayacak. Elindeki alet diş sinirlerime öyle bir dokundu ki, beynim yerinden zonkladı. Sanırsınız ki, değil diş tedavisi, bu bir beyin ameliyatı ve bu işlemi morfinsiz

yapıyor. O derece gözüm kararı. Dünya başıma yıkıldı. O acıyı tarif edemem, ancak yaşayan bilir.

' Size demiştim, durun lütfen, durun! Ben kime ne anlatıyorum yahu !' Doktor hanım durdu. Bakışıyoruz. Sinirlerim iyice bozuldu. Hani bir de uyuşsa amenna. Hayır, güleceğim, gülemiyorum. Ağlamak da kocaman adama yakışmaz. Ama öyle bir canım yandı ki, şimdi kadına da mahcup oldum. İğneden korksam, iğne yaptırmam. Korkmuyorum ki, tekrar tekrar iğne vurmasını istiyorum. Yeter ki şu baş belası diş sinirlerim uyuşsun. Tövbe yarabbim, ne komik duruma düştüm. Baktım, eline aleti edevatı tekrar aldı, direk dalacak. Can havliyle sesimi yükselterek dedim ki : " Bana iğneyi ya bir kez daha vurursunuz, ya da ben bu koltuktan kalkarım." Ne dese beğenirsiniz? " Buyrun, kalkın o zaman. Tedaviye devam etmeyelim. " demez mi? Yahu dışı koltuğunda kuzu kuzu oturmaya devam etsem, biliyorum uyuşmadı bu sinirler. Reste restle karşılık verince, kalktım, gittim hastane bahçesine. Kendime moral veriyorum dışarda. " Sakin ol, diş tedavisi yarım kalmaz." Dinliyorum sözümü. Tekrar diş doktorunun kapısını çaldım. " Hanımefendi, bakınız siz biraz önce beni yanlış anladınız. Suç sizin değil, suç benim de değil. Suç, uyuşmayan dişimin. Lütfen, kaldığınız yerden devam ediniz, sizi kırdıysam özür dilerim. Diş sinirlerim uyuşmadı, beynim zonkladı, gözlerim kararı. Can bu" dedim. Sonunda bana hak verdi kadıncağz, " Peki, ne yapabilirim, siz söyleyin." Dedi. " Bana lütfen çok kuvvetli bir morfin yapın. " dedim. Başka bir dolaptan bir şişe daha aldı, ikinci kez iğne yaptı , çok şükür bu kez sinirlerim de uyuştu. Diş tedavim nihayete erdi.

Geçen gün de başka bir diş doktoruna gittim. Bu kez, dişimi çürüten, kırılan dişim. İğde yerken diş mi kırılır yahu? Kırıldı işte. Önemsemedim. Kırık kırık, zararı yok, kalsın dişim böyle dedim ama, iki yıl sonunda kırılan dişim, yanlardaki iki dişi de çürütmeye başlayınca, soluğu tekrar diş doktorunda aldım. Daha önceki diş doktorlarım bayandı. Bu kez erkek olsun, kadınlara laf anlatmak zor, erkek erkeği anlar dedim gittim yanına. Biliyorum ya tek iğnede uyuşmayacağını. Doktora durumu anlattım. "Bana çok kuvvetli morfin yapın, üç iğnede zor uyuşur dişim." dedim. Garip garip yüzüme baktı. " O neden o? Bir iğnede uyuşur dişiniz." Demez mi? Yahu şimdi ne denir bu söze? "Bakınız doktor bey, daha önce hep böyle oldu. Benim diş sinirlerim uyuşmuyor. Lütfen çok kuvvetli morfin yapın bana." dedim. Sanki hapçiyim ya da baliciyim gibi bir de suçluluk psikolojisine sokmaz mı beni. Bereket versin, inandı bana da çok tesirli iğne yaptı, uyuştu dişim.Sonra icraatına başladı. Randevulu olunca,haliyle kapıda bekleyen hastalarını da düşünüyor doktor. Zaman önemli tabii. Önce tamponla sağ ve solda bulunan dişlerimi besledi ve tedavime başladı. Elinde hava üfören bir aleti dişimin yanına koydu, karga buruna benzeyen ince bir aletle de çürümeye başlayan iki dişimi temizledi ve dolgu yaptı. Sonra da, yıpranan diğer üç dişime yama yaptı. Tükürüğünüz birikiyor ve tükürme ihtiyacı hissediyorsunuz. El hareketimle, tükürmek istediğimi söyledim ama nafile.. ' Tükürmek yok, az kaldı, biraz sonra bitecek ' dedi. Doktor da haklı. Tamponla beslediği pamukları plastik kokan naylon eldiveniyle almak, aleti edevatı dişimden çekmek zaman kaybı onun için. Mecburen tükürüğüm dilimin altında sanki kuyu oluşturdu.Bu işlemler sanki bir işkence. Sabredip de diş tedavim bitince bu kez morfinden dolayı oluşan ağrıların geçmesini bekledim. Eve geldiğimde yine dayanılmaz baş ağrılarım başladı. Derin bir uyku iyi geldi. Sabah kalktığımda diş ağrılarımdan eser yoktu. Dişleri de hayata benzetirim. Zorlu mücadeleyi kazanan bir sporcu gibi insan mutlu oluyor.

Şimdi dişim mişim ağrımıyor. Diş mühim bir parçamız. Tek uyuşsun da, isterse on iğne vursun. Uyuşmayınca tam bir işkence. Dişlerinize iyi bakınız.

Kalınız sağlıklıkla..

Vecdi Murat SOYDAN
08/11/2015- Saat: 02.11- Isparta

TESADÜF

Resim : Muhip Erdener SOYDAN (babam)
20/10/1943- 15/10/1986

Üç beş defadır tesadüf ediyordum.Yürüyüşü, duruşu, bakışı dikkatimi çekmişti.Bu gün de gördüm onu. Yanımdan geçti. Arkasından bakakaldım.Tüm cesaretimi toplayıp, peşinden gittim. Yanına yanaşarak dedim ki :
- Afedersiniz, merhaba,sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim. Sizi çok sevdiğim,çok değer verdiğim birisine benzettim. Hiç kimse bu kadar çok benzemezdi, yanılmamışım, tıpkı siz...
Tedirgin olmuştu, hissetmişim. Kim olsaydı yerinde ' Nedir ki bu durum? Ne demek istedi acaba? ' sorusunu sorardı. Ben, yanlış anlaşılacak için cümlelerimi en başta kurmuşum. Bir süre sessiz kaldık...
- Ortalık, malumunuz kötü niyetli insanlarla dolu. Beni de tanıımıyorsunuz. Rahatsızlık vermek istemezdim.Bir an kendimi o kötü niyetli insanlar gibi hissettim. Ama ben o kötü niyetli insanlardan değilim, dedim.
Yüzüme dikkatli dikkatli bakarak :
- Kime benzettiniz? dedi.
-Uzaktan, siz gelip geçerken de bakardım. Bir kez daha size yakından bakayım. Sizi yıllar önce genç yaşta rahmetli olan babama benzettim, dedim.
- Genç yaşta öldü demek babanız, başınız sağ olsun, dedi.
-Siz sağ olunuz, evet çok genç yaşta öldü hem de. Daha 43 yaşındaydı. Siz sağ oldukça babamı görmüş kadar mutlu olacağım, dedim.
- Şimdi mutlu oldunuz mu? dedi.
Çok mutlu oldum, anlatamam sevincimi, dedim.
- İyi bak o zaman, gördün mü babanı, benziyor mu bana? dedi gülümseyerek.
Baktım... baktım... baktım...
Sohbet ettik kaldırımda. Tekrar özür diledim kendisinden.Çünkü zamanını almış, bir de ayakta sohbet etmek zorunda bıraktığım için kendimi suçlu hissetmişim. Asker emeklisi olduğunu, üniversitede çaresi olmayan hastalıklarla ilgili araştırmalar yaptığını ve şu anda da üniversiteye gitmek için otobüs durağına yürüdüğünü söyledi. Demek ki, bu nedenle zaman zaman kendisini bu yolda görmüştüm.
Adımı, soyadımı,nerede çalıştığımı söyledim.Her zaman kendisini beklediğimi, gelirse çok mutlu olacağımı da söyledim.
- Komutanım, çok teşekkür ederim, sağ olunuz, dedim.Mutlu bir şekilde ayrıldık.
Konuşması, nezaketi,yürüyüşü, duruşu, bakışı tıpkı babam gibiydi.
'Gibiydi.' kelimesi fazla oldu. O amcada babamı görmüştüm. Yıllar önce uykusunda ölen çileli, garip babamı... Yaşasaydı babam, bu amcayla aynı yaşlarda olurdu, onun da saçları beyaz, alını derin çizgilerle ve yüzü kırışıklıklarla dolu olurdu.Yaşasaydı babam, o da tıpkı bu amca gibi bana sevgiyle, tebessümle bakardı. O amcada hayatın yorgunluğunu, yılların yüzüne yansıyan ağırlığını ve yaşamış olduğu sıkıntıları, acıları gördüm. O amcada babamın gözlerini, muhabbetini gördüm.
Ne zaman bir arkadaşımın babasını görsem, ya da ne zaman babamın arkadaşlarını görsem, babam geliyor aklıma.Onların ellerini öpmek isterdim, babam niyetine.Şimdi de öyleyim. Babamın arkadaşlarını gördükçe ellerini öpüyorum.Son yıllarda o kadar azaldı ki sayıları, bizler de yaşıyoruz galiba.. Allah mekanlarını cennet etsin. Babamın muhterem arkadaşlarına diyorum ki; " babam" diyorum, sizin arkadaşınızdı, konuştunuz, birlikte çok şeyler paylaştınız, babam elinize değdi, tokalaştı sizinle. Ben sizin elinizi öpmeyim de kimin elini öpeyim." diyorum.. Defalarca kereler öpüyorum. Babam niyetine... Gözlerim her defasında doluyor... İçim ise kan ağlıyor, sessizce ağlıyorum, kimseler bilmiyor...
Bu yazıyı kaleme alırken o kadar çok zorlandım ki, ne siz sorun, ne ben anlatayım, en güzeli ağlamak... Şunu bir kere daha anladım ki; içten dökülen gözyaşları, sığındığımız tek sağlam kalemizdir.Çünkü o gözyaşlarında riya bulunmaz.
Galiba, ağlamak isteyip de ağlayamadığım zamanlarda bu yazıyı okuyacağım. ' Galibası ' fazla oldu. Mukakkah...

Vecdi Murat SOYDAN
17/03/2016, Isparta.

NEVRUZ

Nevruz, Farsça “Yeni Gün” anlamına gelir. Baharın gelişini, tabiatın uyanışını simgeleyen Nevruz, her yıl 21 Mart’ta kutlanır. Türk dünyasının tamamında ve Türk dünyasına komşu olan coğrafyalarda kutlanan Nevruz, eski takvimlere göre yılın ve baharın ilk günüdür.

Nevruz; Türk insanını birbirine kenetleyen, bağlayan, Ergenekon'dan demir dağları eriterek dirilen atalarının ruhlariyle yanan bir ateştir. Bu ateş, hiç sönmeden binlerce yıl yandı ve gelecekte de kıvılcımlarından binlerce gönlü tutuşturarak 'ortak kültür ocağı'nda binlerce ruhu ısıtacaktır. Yeni takvime göre ise gece ve gündüzün eşit olduğu martın yirmi birine rastlamaktadır. Nevruz, Türkler'in ilk millî bayramıdır. Çin kaynaklarında; Hunlar'ın milattan yüzlerce yıl önce 21 Mart'ta hazırladıkları yemeklerle kırlara çıktıkları, bahar şenlikleri yaptıkları görülmektedir. Uygurlar'ın Nevruz kutlamalarını tasvir ettikleri tabloları bulunmaktadır. Osmanlılar'ın ise “Sultan-ı Nevruz” adı altında bizzat padişahın katılımıyla törenler yaptıkları bilinmektedir.

Nevruz,Türklerden ve İranlılardan Araplara da geçip islami inanç motifleriyle zenginleşti. İslamiyet'le birlikte Allah'ın dünyayı, Hz.Adem'i Nevruz günü yarattığına inanılmaya başlandı. Zamanla Hz.Nuh'un tufandan sonra karaya ilk bastığı gün,Hz.Yusuf'un kuyudan, Hz.Yunus'un ise balığın karnından kurtulduğu gün, Hz.Ademle Havva'nın Arafat'ta buluştukları gün inançları da Müslümanlar arasında yaygınlaşmıştır. Alevi -Bektaşî kültüründeki Hz.Ali'nin doğduğu gün,Hz.Hüseyin'in doğduğu gün,Hz.Ali'nin Hz.Fatma ile evlendiği gün, Hz.Ali'nin halife olduğu gün, inançları da Nevruz'u daha kutsal bir gün durumuna getirdi. Türkiye 'de Nevruz, “Sultan Nevruz, Navruz, Mart Dokuzu” gibi adlarla bir bayram halinde kutlanmaya başlandı.

Coğrafya, tabiat şartları, insan meşguliyetleri takvimlerin oluşmasında birinci derece önemli unsurlardır. Türkler genellikle orta iklim kuşağı veya ılıman iklim kuşağı (30°-60° enlemler arasında) adı verilen bir coğrafyada yaşayan, yirminci yüzyılın başlarına kadar genellikle tarım ve hayvancılıkla geçinen bir millettir. Takvimleri de bu coğrafya, tabiat şartları ve meşguliyetlerinden doğmuş ve gelişmiştir. Doğal olarak Nevruz, bütün Türk devlet ve topluluklarında bilinmektedir. Bir başka ifade ile Nevruz'u tanımayan, yaşatmayan, uygulaması bulunmayan herhangi bir Türk devleti veya topluluğu yoktur. Bu yönüyle Nevruz; birlik, beraberlik ve barışı ifade etmektedir.

Diğer Türk devletleri ve topluluklarında ise şu isimler altında kutlanmaktadır: Altay Türkleri: Cılgayak Bayramı; Azerbaycan: Novruz, Ergenekon Bayramı, Bozkurt Bayramı, Ölüler Bayramı; Başkurt Türkleri: Ekin Bayramı, Doğu Türkistan:Yeni Gün, Baş Bahar, Gagavuzlar:İlkyaz; Karaçay-Malkar Türkleri: Gollü, Gutan, Saban Toy, Tegri Toy; Kazakistan Türkleri: Navruz, Nevruz Bayramı, Nevruz Köce, Ulus Günü; Kazan Türkleri ve Karapapaklar/Terekemeler: Ergenekon Bayramı; Kırgızistan Türkleri:Noruz; Kumuk Türkleri:Yazbaş; Nogay Türkleri: Navruz, Saban Toy; Özbekistan Türkleri: Nevroz; Tatarlar: Nevruz; Türkmenler: Teze Yıl; Uygur Türkleri:Yeni Gün adlarıyla bu güne özel bir önem vermektedirler.

Nevruz ülkemizde Yılsırtı, Mart Dokuzu, Mart Bozumu, Sultan Nevruz, Gün Dönümü, Yeni Gün isimleriyle de bilinmektedir. Nevruz'un Türk tarihinde ve kültüründe köklü bir geçmişi bulunmaktadır. Türklerin Ergenekon'dan çıkış gününün yirmi bir marta rastladığı kabul edilmektedir. On İki Hayvanlı Türk Takviminde yıl başı da aynı güne rastlamaktadır. Oğuz Kağan'ın bu günü kutsal saydığını ve bayram gibi törenlerle karşıladığı bilinmektedir. Türklerin Nevruz kutlamaları Eski Uygur Dönemi resimlerine de konu olmuştur. Selçuklu Sultanı Sultan Celaledin Melikşah, devrin uzay bilimcilerini Selçukluların başkenti İsfahan'da toplamış, kendi adıyla anılan Celali Takvimi'ni yaptırmıştır. Şemsi Takvim adıyla İran ve Afganistan'da kullanılan bu takvime göre yılbaşı yirmi bir marttır. Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan, Nevruz gününü yılbaşı kabul etmiş, vergileri buna göre düzenlemiştir. Sultan kelimesinin Nevruzla birlikte kullanılması, padişahların halkla birlikte Nevruz kutlamalarına katılmasıyla ilgilidir. Ertugrul Gazi Törenleri, II. Abdülhamid zamanına kadar (eski takvime göre) mart dokuzu yani Nevruz günü yapılmaktaydı.

Selçuklulardan sonra Osmanlılar da Nevruz kutlamalarına çok önem verdiler. Bu dönemde pek çok Nevruziyye denilen şiirler yazıldı. Nevruziyyeler Nevruz günü önemli kişilere sunulur ve armağanlar alınır. Ayrıca, padişaha ve devlet büyüklerine “Nevruziye Pişkeşi” adı altında armağanlar sunulurdu. Manisa'da 22 Mart günü, “Nevruz bayramı” kutlanır ve mesir macunu denilen, şifalı olduğuna inanılan şekerleme dağıtılırdı. Günümüzde bu gelenek daha ileri bir tarihe (nisan ayına) alınarak yaşatılıyor. Mesir macununun asıl adı da Nevruziyye'dir. İlkbaharda karın altından boyunlarını uzatan “Kardelen” çiçeklerine ve mor renkli bir bahar çiçeğine de Nevruz adı verilmiştir.Klasik Türk müziğimizde Nevruz adında bir de makam vardır.

İstiklal Savaşı'nın karanlık günlerinde yüce Atatürk, milletimizi birlik beraberlik içinde tutmak, halkın moralini yükseltmek için sık sık at yarışları, güreş, müsamere gibi etkinlikler düzenliyor, dini bayram günlerinden, Nevruz gibi kutlamalardan yararlanıyordu. 23 Nisan 1920 tarihinde TBMM açıldıktan sonra ilk Nevruz 21 Mart 1921 tarihinde kutlandı. II. İnönü Muharebeleri öncesinde bu kutlama şenlikleri çok sönük geçti. Çünkü, Bursa-Bilecik yöresinden Yunan birliklerinin taarruza geçtikleri haberleri Ankara'ya ulaşmaktaydı. 1. İnönü Zaferi kazanılmıştı ama

henüz güçlü bir ordu yoktu.İstiklal Savaşı sırasında Ankara'da en görkemli Nevruz kutlaması Büyük Taarruz'a hazırlık yapıldığı günlerde 22 Mart 1922 tarihinde yapıldı. O gün, Taşhan Meydanı (Hakimiyet-i Milliye Meydanı) 'nda öğrencilerin katıldığı bir geçit töreni düzenlendi. Ayrıca, günümüzde Meteoroloji Genel Müdürlüğü binası olarak hizmet gören binanın, dönemin Genelkurmay Başkanlığı binasının bulunduğu tepenin altındaki düzlükte öğrenciler toplanarak halkın huzurunda spor gösterileri yaptılar, şiirler okudular. Gösterileri izleyen Ahmet Emin Yalman, Ankara'daki Nevruz kutlamalarını şu cümlelerle anlatmaktadır:

“Ankaralılar, geleneksel Nevruz şenliklerine her yıl büyük coşku ile katılır, ‘baharın gelişini sevinçle karşılardı. Geçen yıl İnönü Muharebeleri nedeniyle Nevruz şenlikleri sönük geçmişti. 1922 şenliklerinin daha canlı olması için bütün okullar haftalar öncesinden hazırlığa başladılar. Nevruz şenlikleri, Ziraat Mektebi'nin, yani Genelkurmay Başkanlığı'nın bulunduğu küçük tepenin altındaki çayırılık alanda yapıldı. Hava güneşlikti. Ankaralılar, çayırın çevresini doldurmuşlardı. Mustafa Kemal Paşa, Ankara'daki Sovyet Rusya, Azerbaycan, Afganistan ve Buhara elçileriyle birlikte büyük bir çadırdan gösterileri izledi. Gösteriler, öğrencilerin heyecanlı konuşmaları ve yurtseverlik şiirleri okumalarıyla başladı. Ankara Sultani (Lise) ve Darülmüallimin (Erkek Öğretmen Okulu) Mektepleri öğrencileri spor gösterileri yaptılar.”

Nevruz kutlamaları dolayısıyla 24 Mart1921 tarihinde Mustafa Kemal Paşa'ya şöyle bir telgraf da gönderilmişti:

“Cenubi Kafkasya komiseri,Azerbaycan Serbest Harbiye Mektebi talebeleri,iki bölüklü Süvari askerleri ve Şoşa Muhafız Taburu askerleri,Türk milletinin büyük Nevruz bayramını tebrik ediyor ve biz ümit ediyoruz ki Azerbaycan İnkilap Ordusu,kahraman türk ordusu ile beraber Garp emperyalizmi tazyikinde bulunan Şark milletlerini yakında kurtarırlar.Yaşasın Şark inkilap başları Mustafa Kemal!

Neriman Nerimanov
Azerbaycan Hükümet Başkanı”

Divan şiirinde tabiat oldukça önemli bir yer tutar. Bahar ise en çok rağbet edilen mevsimdir. Baharı konu edinen şiirler, sadece baharın getirdiği coşkunluğu, canlılığı anlatmakla kalmaz; gelenek ve göreneklerden, askeri yapıya kadar pek çok alana ayna tutar. Diğer taraftan bu şiirler tabiatın insan psikolojisi üzerindeki etkilerini de yansıtan dikkat çekici örneklerdir. Bu kapsamda, Nevruz Divan edebiyatında da işlenmiş, şairler tarafından gazel ve kaside tarzında Nevruzîyeler yazılmış, devrin hükümdarlarına ve devlet adamlarına sunulmuştur.

Halk şairlerinin Nevruz'u anlatan Nevruzîyeleri ise konuya halkın bakışını yansıtmaktadır. Bunlar içerisinde halk şairi Zaralı Ozan Ali Nebi (Zara Akören köyü 1725-1810) 'nin Nevruz Semahı, Nevruzla ilgili pek çok konuyu 18. yüzyılda gözler önüne sermesi ilgi çekicidir:

Bu gün dağlar yeşillendi
Sultan Nevruz safa geldin
Cümle kuşlar hep dillendi
Sutan Nevruz safa geldin
Bu gün bahar eyyamıdır
Nevruz Türk'ün bayramıdır
Gönülerin sultanıdır
Sultan Nevruz saja geldin
Allah deyü öten kuşlar
Dua eyler dağlar taşlar
Yeşillendi hep ağaçlar
Sultan Nevruz safa geldin

Geçti şita (kış) döndük yaza
Ali Nebi'm vurur saza
Kızanlar düştü alaza (alev)
Sultan Nevruz safa geldin

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığına kavuşan Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan Cumhuriyetleri'nde 21 Mart 1991'den itibaren Nevruz resmi bayram ilan edilmiş ve bayram kutlamaları devlet töreni durumuna getirilmiştir.

Nevruz kutlama ve uygulamaları Türk dünyasında genel olarak ortaklık arz etmektedir. Ateş kültü, su kültü ve atalar kültü temel inanışlardır. Sabahleyin ilk iş olarak ateş yakmak, dışarıda yakılan ateşin üzerinden atlamak gibi uygulamalar ateş kültü ile ilgilidir. Nevruz günü ikinci uygulama olarak çeşmeden su alınıp yola ve eve serpilmesi, geri kalan suyun ev halkınca içilmesi; ırmak, göl ve akarsuların kenarında törenler yapılması, su üzerinden atlanması ise su kültürünü yansıtmaktadır. Atalar kültü çerçevesinde bu günde eve uğurlu sayılan yaşlı bir kişi davet edilmekte, büyüklere ziyarete gidilmektedir. Mezarlıkta kutlamalar yapıpı atalar anılmaktadır.Birkaç gün önce evlerin temizlenmesi, özel yemeklerin hazırlanması, yeni elbiseler alınması; Nevruz günü törenler çerçevesinde yapılan yarışmalar ve sportif karşılaşmalar, halk oyunları ve geleneksel seyirlik oyunlarının oynanması yine Türk dünyasının ortak uygulamalarıdır.

Cumhuriyet ilan edildikten sonra 1991 yılına değin Nevruz kutlamaları kendi doğal gelenekleri içinde, insan ve doğa sevgisi, hoşgörü, yardımlaşma, konukseverlik, atalara saygı, bolluk-bereket beklentisi çerçevesinde cereyan etti. Bu yıldan itibaren Devlet, Hidrellele birlikte Nevruz kutlamalarına özel bir önem vermeye başladı. Kültür Bakanlığının koordinatörlüğünde Nevruz şenlikleri düzenlendiği görüldü. Bağımsızlıklarına kavuşan Türk Cumhuriyetlerinde resmi tatil olarak kabul edilen Nevruz, Türkiye’de de kültür tarihimizdeki özel yerini koruyarak, geleneklerimiz içindeki saygın yerini aldı.

Bazı çevrelerin Nevruz’u olumsuz noktalara çekmeye çalıştıkları görülse de, sağ duyulu vatandaşlarımız Nevruz’u gerçek niteliğinde ve anlamında kutlamaya devam etmektedir.

Nevruz Bayramınız kutlu olsun.

Sağlıcakla ve sevgiyle kalınız.

Araştıran ve yazan : Vecdi Murat SOYDAN

DAKTİLO

Ankara, Yenimahalle. Doğup, büyüdüğüm yer.

Yıllar önceydi. Bana sorarsanız her şey daha dün gibi. O vakitlerde yeni doğan bebekler büyüdüler de her birisi anne, baba oldu. Bazı anılar vardır buz kalıbından çıkarırsınız, sıcak bir yemek gibi servis edersiniz. Bazı anılar da vardır ki yaradır içinizde, sürekli kanayan bir yara.Yıllar geçer ama tazeliğini hep korur.

O kanatan yıllar her şeye rağmen yine de güzel yıllardı. Çünkü başımızda babamız vardı.İyi kötü yiyecek ekmeğimiz bulunur, ocakta tenceremiz kaynardı.Rahmetli babam ay sonunu zor getirirdi. Aylarca ev kirasını verememiştik. Elektriğimiz kesilmişti, bakkala, kasaba borcumuz birikmişti. Evimize icra gelmesin diye, kullanıla kullanıla haşatı çıkmış ev eşyalarımızın sağlam olanlarını babamın arkadaşı eskici Ömer amcaya ölü fiyatına satmıştık. O pazarlığı asla unutamam. "Al da hayrını gör." demişti babam titrek cümlelerle. İşi ucuza kapattım diye düşünen Ömer amcanın ağzı kulaklarına varmıştı. Babam ise düşünceliydi, üzgündü, dokunsalar ağlardı. Ağlamıştı ama göz yaşlarını içine atmıştı. Babam üzülmesin diye, evlatlarının karşısında mahcup duruma düştüğü anlaşılmasın diye gözlerimi kaçırmıştım. Biz üç kardeşlik en çok da ben ağlamıştım. Bir çocuk için ne derin ne büyük, ne çok acılar yaşamıştım.

Ne zaman aklıma bu olay gelse anında ağlarım. Satılan o eşyalar arasında küçük bir teybimiz, antika bir radyomuz, annemin gelinlik komodini ve hepsinden önemlisi babamın yadigâr küçük bir daktilosu da vardı. Bizim ekmeğ tekneymizdi. Babam işlerini sürdürebilmek için öz babasından yani büyükbabamdan daha sonra ödünç bir daktilo almıştı. Babam emekli olduktan sonra büyükbabamla birlikte Ankara Kızılay Karanfil sokakta bir apartman dairesini kiralamışlardı. Büyükbabam, kiraladıkları bu iş yerinde başka bir tercüme bürosundan sayfa başına tercüme işi alıyor, ingilizce türkçe tercüme yaparak para kazanıyordu. Babam ise bu iş yerinde oturuyor, çay demliyor, ortalığa çeki düzen veriyordu. Kendisine iş gelmesini günlerce, aylarca beklemişti ama nafile. Bir Allah'ın kulu bu sapa yere gelip dilekçe yazdırmak için uğramıyordu. Babamın geliri sadece emekli aylığıydı ve bu da ailemizin giderlerini karşılamıyordu. Büyükbabam muhtelif zamanlarda babama borç para veriyor, verdiği bu paraları bir deftere not alıyor ve babam emekli aylığını aldığı anda kendisine ödüyordu. İş yeri açılırken, babam depozitosu da dahil olmak üzere tüm giderlerini almış olduğu emekli ikramiyesinden karşılamıştı. Altı, yedi ay sonra burasını kapatmak zorunda kalmışlardı. Tabiri caizse öküz ölmüş, ortaklık bozulmuştu. Babam, daha sonra oturduğumuz mahallede kirası ucuz diye sokak arasından bir iş yeri kiralamıştı. Emekli olduğu Yenimahalle İlçe Nüfus Müdürlüğü'ndeki iş arkadaşları vasıtasıyla iş sahipleri ve muhtarlar babama dilekçe yazdırmak ve evlenme işlemlerini yaptırmak için geleceklerdi. Ancak burası da sapa bir yerdi ve kimse uğramıyordu. Babam öldükten sonra eşyalarına bakmak için iş yerine gittiğimde masasındaki takvimi karıştırırken babamın yazmış olduğu şu notu okumuştum: "Bugün siftah yok!" Sayfaları çevirdiğimde benzer notları okumuş, kahrolmuştum.

Babamı mezarına defnedip topluca evimize döndükten hemen sonra iş yerinin anahtarını kaşla göz arasında kız kardeşimden isteyip doğruca iş yerine gidenler de babamın öz babası ve babamın üvey annesiydi. Evde onları göremeyince anneme sormuş, annem de ağlayarak "Babanın iş yerinin anahtarını istediler, o acımla vermiş bulundum, anahtarı aldılar gittiler." demişti. Babamı defnettikten hemen sonra yangından mal kaçıran gibi oraya gitmek de neyin nesiydi? Zaman kaybetmeden koşarak iş yerine gidip kapıdan içeri girdiğimde büyükbabamı ve bizim cicianne dediğimiz üvey annesini, babamın masa çekmecesinde kilitli olarak muhafaza ettiği hatıra defterini okurlarken görmüştüm. "Babamı daha yeni defnetmişken siz burada ne yapıyorsunuz?" diye sormuş, ellerinden defteri almak istemiş, ama alamamıştım. Yalvarmış, yakarmış, o defteri onlardan geri istemişim. Ağlayarak, "O defter babamın defteri. Kimseye vermem. Size de vermem. O defteri bana verin." demiştim. Önce vermek istemedilerse de, çözümünü de o anda bulmuşlardı. Kendilerine göre sakıncalı buldukları dört sayfayı defterden gözümün önünde yırtarak kendilerine almış, "İşimize yaramaz artık bu defter!" diyerek bana vermişlerdi. Babam bu hatıra defterini gözü gibi saklar, "Zamanı gelince okursunuz." derdi.

Defter elime geçtiğinde okumak için zamanını beklemiş, kendimi hazır hisettiğimde de baştan sona okumuştum. Ben yırtılan o sayfalarda babamın neler yazdığını az çok tahmin edebiliyordum. Defteri yırttıkları sayfalarda babamın yıllarca içine atıp hiç kimseye söyleyemediği sitem dolu cümleleri vardı. Babası, öz annesi ve üvey annesi ile ilgili duygu ve düşüncelerini o dört sayfada belirtmişti. Babam çocukluğundan itibaren hep dışlanmış, tabiri caizse annesiz ve babasız büyümüşü. Babamı anneannesi büyütmişti. Babam öldükten sonra babamın kardeşleri de dahil olmak üzere kapımızı hiç çalmadılar. Bizi arayıp sormadılar.

İş bununla bitse yine iyi. Masanın üstündeki daktiloyu da gözümün önünde aldılar. Müdahale edememiştim. Çünkü fiziki olarak gücüm yetmemişti. Alt katta bulunan, yaz aylarında harçlık biriktirmek için çalıştığım kahvehaneye gidip durumu anlatmak ve birkaç kişiyle yukarıya çıkıp hem yırtılan o sayfaları hem de daktiloyu onlardan geri almayı o an düşünememiştim. Kahvehane sahibi Gecekondu Hasan ne de olsa hem patronum hem de babamın arkadaşıydı, beni de severdi. Cebirse cebir, şiddetse şiddet, onların anladıkları dilden konuşmasını bilirdi. Şimdiki aklım olsaydı bunu yapardım. Gecekondu Hasan öyle mert bir adamdı ki, haksızlığa asla tahammül etmez, bana gerekli yardımı yaptıktan sonra, şikayetçi olsalar dahi, iki şahitle olayı bağlar, "Ayakları kayıp kafalarını, gözlerini masaya vurdular." derdi.

Biliyordum ben, bu daktiloyu babam babasından ödünç almıştı. Ne olursa olsun bu daktilonun manevi değeri vardı, çünkü babamın elleri değmişti. Demek ki babamın ellerinin değdiği bu daktiloyu bizim satacağımızı düşündüler ve elimizden aldılar. Biz, emanete hıyanet etmezdik, çünkü biliyorduk ki, o daktilo ödünçtür ve sahibine geri verilmelidir. Babamın daha cesedi soğumamışken, acımız taptaze iken bazıları daktilolarının peşindeydi. Ölen başka birisi miydi yoksa? Babamdı yahu babam! Ölen ise kendi öz oğlu! Bu ne biçim bir vicdansızlıktır, bu nasıl bir davranıştır? Düşündükçe nefretim ve sitemim de artıyor. Yıllardır da içimden hiç çıkmadı bu öfke. Yapanın, edenin yanına asla kâr kalmaz ve ilahi adalet er geç tecelli eder, etti de, orası da ayrı mevzu.

Ağlamak güzeldir. Babam için ağlamak, ağlamaların en değerlisi ve özeldir.

O vakitler çocuktum, öğrenciydim. Elimden hiç bir şey gelmiyordu, çaresizdim. En azından o ödünç daktilonun bedelini o zaman ödeyebilseydim, babamın ellerinin değdiği bu hatırasına sahip olabilirdim. Keşkelerin hükmü yok ama, şimdi yaşasaydı babam, onu rahat ettirmek için her şeyi yapardım. Babamı yanımdan asla ayırmazdım. Yaş gününde daktilonun en güzelini en değerlisini hediye ederdim. "Canım babam, ne olur hiç bir şey düşünme ne olur hiç üzülme, dert etme kendine. Kötü günler geride kaldı, bunca yıl yorulduğun yeter, sen hep tebessüm et, hep mutlu ol." derdim. Babamın mutlu olması için her şeyi yapardım, her şeyi.

Şimdiki gençlere masal gibi gelir bu yazdıklarım. Ama benim için acıların en büyüğüdür. Bir şeyin değerini kaybettikten sonra anlıyor insan. İş işten geçiyor tabi. Babalarını üzen gençleri gördükçe çok üzülüyorum. Çocuklarıma da söylüyorum, "Hayatı ciddiye alın, öğütlerime kulak verin, kıymetimi öldükten sonra anlarsınız." diyorum.

"Bir musibet, bin nasihatten evladır." diye boşuna dememiş büyükler. Bazı değerleri anlamak için ille de başımıza büyük belaların gelmesi mi gerekir? Hayatta yaşanan olaylardan ibret almalı, dersler çıkarmalıyız. Vakit çok geç olmadan.

Vecdi Murat SOYDAN
25/03/2016, Isparta

Noktalı Satırlar...

Ağızları süt kokan masum yavrucaklara tecavüz ediliyor, adı adam (!) olan adamlıktan nasibini almamış insan demeye utandığım sapıklar yüzünden üç, beş yaşındaki çocuklar, bağırsakları parçalanırcasına tecavüze uğrayıp katlediliyor...

Anne demeye dilimin varmadığı, şehveti için, etini kasaptaki koyun misali teşhir eden bazı yaratıklar hamile kalınca o masum, o günahsız bebekleri acımasızca katlediyorlar. Çöpe ekmeğin bile atılmasının günah olduğu bilindiği halde, katledilerek, parçalara ayrılarak insanlar bir çöp gibi, çöp tenekelerine atılıyor...

"... Kim, bir cana veya yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya karşılık olmaksızın (haksız yere) bir cana kıyarsa bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim bir canı kurtarırsa bütün insanları kurtarmış gibi olur." ayeti kerimesi bilinmiyorsa Kuran okumanın ne anlamı var? Biliniyorsa, bu vahşeti yapanlar sağ duyardan ve idrakten yoksun, ruh hastası, kişilik bozuklukları olan insanlardır. Ne acıdır ki, bu vahşeti yapan mahlûklar ya islamiyeti bilmiyorlar, ya müslüman değiller, ya da onların anladıkları islamiyet budur. Dört hak kitapta da 'öldürmeyin!' yazdığı halde bilmemeleri ne garip...

Koruma isteyen şiddet mağduru kadınlar, sapkın, sadist kocaları ya da sevgilileri tarafından acımasızca öldürülüyor...

Cenaze nakil araçlarından kaçak sigaralar çıkıyor...

Hendekler, çukurlar kazılıyor, bombalar döşeniyor, askerimiz, polisimiz şehit ediliyor..

Eşkiyalar şehirlere inip terör estiriyor, masum insanlar katlediliyor...

Ata yadigârı vatan topraklarımız bir avuç hain yüzünden bölünmek isteniyor...

Bankalar soyuluyor, kadınlar soyuluyor, fuhuş artıyor, çocuk yaşta gelinler, babaları yaşındaki adamlara satılıyor...

Adına 'töre' denilen cahiliye devrinden kalma saçma sapan gelenekler yüzünden kan davaları, cinayetler devam ediyor...

'Eti senin, kemiği benim ' deyip de, bilgi öğrensin, kültür öğrensin diye öğretmenlerimize emanet ettiğimiz yavrularımız, bazı kendini bilmez, sapık ruhlu ve kişilik bozukluklarına sahip, -utanarak ve üzülen söyleyeyorum- eğitimden ve edepten yoksun kişiler tarafından taciz ediliyor, tecavüze uğruyorlar...

Adına şeyh, derviş veya bilmem ki başka ne ad verilir, böylesi din cahili yobaz insanlar yerden mantar gibi türüyor... Ki, son peygamberimizin Hz. Muhammed (sav) olduğu, son dinin İslam olduğu ve son kitabın mukaddes kitabımız Kuran-ı Kerim olduğu bilindiği halde...

Türbelerden medet umuluyor, ağaç dallarına bez parçaları bağlanıp, okunmuş lokumlar, bisküviler dağıtılıyor, dualar ediliyor...Fallar bakılıyor, gelecekte haberler veriliyor... Ki, gaybı yalnız ve yalnız Allah'ın bildiği bilinirken... Bilinmiyorsa şayet, bu eksiklik doğru bilinen yanlışları yapanlarıdır. Laf açıldığında müslümanlıktan, dinden, imandan ödün vermeyen, cumadan cumaya camiye gitmekle dinin tüm vecibelerini yerine getirmiş olduğuna kanaat getiren bazı yarım akıllı din cahilleri ve gösteriş meraklıları, doğru bilinen yanlışlar kendilerine hatırlatılınca neden aslan kesilirler, bu da ayrı bir konu...

Öz baba kızına, öz ağabey kardeşine, öz amca yeğenine, dede torununa tecavüz ediyor, mide bulandırıcı ensest ilişkiler yaşıyor...

Sapıklar, sadistler, katiller, ruh hastaları ellerini kollarını sallaya sallaya aramızda dolaşıyor...

Bu yazdıklarımı kaç kişi üzerine alınır? Kaç kişi kabul etmez? Kaç kişi katılır?

Bu yazılanlar ne bir senaryo ne de kurgulanmış bir roman...

Bu yazılanlar ne bir film fragmanı ne de bir tiyatro sahnesi...

Bu yazılanlar uzayda yaşanmadı...

Bu yazılanlar hâyâl değil, gerçeğin ta kendisi...

Bu yazılanlar benim cennet ülkemde yaşanan olaylar...

Düşündüm, düşündüm ve dedim ki; İstisnası mutlaka vardır, şairler de olmasa "güzel" olan her bir şeyi unutacağız, hatta lügattan falan da çıkartacağız. Güzelliklere hasret kaldığımız anlarda hassas, duygulu, güzel kalpli şairler karşımıza çıkıyor ve o şiirleri de güzel kalpli müstesna insanlar okuyor. Bizler de "İyi ki şiirler varmış, demek ki "güzel" diye bir kelime de varmış." diyoruz.

Ne mutlu böylesi güzel kalpli hanımefendilere, beyefendilere...

Ne mutlu şiirler yazan, şiirler okuyan herkese...

Ne mutlu ülkemde böyle güzel asil insanların olmasına...

Demek ki güzel insanlar bu dünyada hâlâ yaşıyor...

Bu satırları okuyan güzel kalpli, güzel düşünen, güzel niyetli güzel insanlar...
Sizi seviyorum.

Vecdi Murat SOYDAN
09/04/2016- Isparta

DİL, ANLATIM VE İMLA KURALLARI ÜZERİNE

Her dilin kendine has özellikleri vardır. İmla kuralları ve dil bilgisine önem verilmeden çala kalem yazılan her şey bir ayağı aksak, kör, sağır insana benzer.Şiir için de, hikaye için de, şarkı sözü için de, roman için de, mektup için de, nutuk veya söyleşi için de velhasıl kağıda dökülen her bir şey için de bu 'olmazsa olmaz' kuralı geçerlidir.Türkçe gibi eli ayağı düzgün, akıcı, pak, dünya ülkeleri arasında konuşulan güzel bir dilimiz var. Ne acıdır ki, kendi ellerimizle bu dünya tatlısı dilimizi boğuyoruz. Hangi gerekçeyle olursa olsun, yazım kurallarında belirtilenlerin dışına çıkılmamalıdır.

Özellikle yazarlar, şairler kendilerine has bir anlatım tarzı geliştirebilirler, ama bunu yaparlarken, dilimizi bir denek gibi kullanamazlar. Örneğin Fakir Baykurt... Türk Edebiyatına pek çok eserler kazandırmış değerli, önemli bir yazarımız. Dikkatimi çekti de belirtmek istedim, ' ya da ' bağlacını kendine mahsus özel bir kullanım olarak bitişik yazmış.Okuduğum Yılanların Öcü isimli kitabın önsözünde 'Yayımlayacağımız tüm kitaplarda ' yada ' şeklinde kullanacağız' diye açıklama yapmışlar.Yazarımız imzasını bağlaç olan bir kelime üzerine değil de, başka bir kelime üzerine atsaydı. 'Yada ' ? ' Vida, ada ' der gibi olmadı mı?Peki; yazarın kitaplarını okuyan genç nesil, bu kelimeyi yanlış şekliyle okuduğunda kafası karışmayacak mı? Bir yadadan da ne çıkar? dersek, çok şeyler çıkar efendim. Her eline kalem alan, seçmiş olduğu herhangi bir özel kelime için ' Bu benim imzam, özel kullanım şeklim' derse, güzel dilimiz ne hale gelir? ' Aman canım, bir kereden ne çıkar?' deniyorsa da, o ' bir kereler' değil midir başımıza işler açan... Ya da, ' Amma da teferruata takılıyorsun, görme sen de birader? Bak, biz görüyor muyuz? Demek ki, vardır bir bildiği yazarın. Hem bu Fakir Baykurt yahu? Yazım kuralı öğretecek değiliz ya.Kim nasıl, ne şekilde yazmak isterse yazabilir? Gözüne mi battı? Yapmışsa, yazmışsa bize de okumak düşer. Hem sen de kimsin ki? Var mı basılı eserin? Adın nerede geçiyor? Kıçı kırık iki şiir yazmakla şair mi oldun?' Sorular çok...

Haklı taraflarınız mutlaka var. Eleştirecek bir çok noksan tarafım var. Okudukça, bilgi sahibi oldukça hatalarımı görüyorum. Şu anda yapmak istediğim; kendimi özellikle dilimizin doğru ve yerinde kullanımı konularında geliştirmek. 'Damlaya damlaya göl olur.' demiş atalarımız. Bu gölü dolduracak, o kaynağı kurutmayacak bereketli yağmur tanelerini biriktirmekle meşgulüm. Zaman alacaktır, kırık fırın ekme yemekle de olmaz bu işler. Önce kendimi geliştireceğim.Büyük, çok büyük bir bilgi deposuna ihtiyacım var. Önce onu inşa etmeliyim. Zengin, akıcı, okuyanı yormayan dil kullanmalıyım. Kelime demek zenginlik demektir. Henüz o kıvama gelmedim. Çok kitap okumalıyım, dersime çok iyi çalışmalıyım.

Dilimizin yerinde ve doğru kullanılması : İşte bütün mesele de bu.' Nasıl kullanırsam kullanırım, ben yaptım, oldu ' diyenleriniz de çıkacaktır.Yapamazsınız efendim...Şiir yazarken de, makale yazarken de sözlükten ve imla kılavuzundan yararlanalım. Bizim hatamız ve yanılığımız şu : Doğru bildiğimiz kelimeleri, yanlış biliyor olmak, ama bunun farkına varamamak. Çünkü öyle öğrenmişiz.Ama bakmamışız ki imla kılavuzuna, bakmamışız ki sözlüğe. Nasılsa ' doğru ' biliyoruz ya. Bilmiyorsak öğrenelim. İnsan, hayatı boyunca hep yeni bilgiler öğreniyor mu? Romanlarda, şiirlerde argo kelimeler kullanılabilir mi? Şahsi fikrim, yazmak isterse yazar veya şair, kullanabilir. Kullanması da gereklidir.Sonuçta yaşıyor ve konuşuyorsak, hep edepli cümleler kullanmıyoruz ya.Kızdığımız zaman hiç mi söylemiyoruz?

Romanlar, hikayeler; konusu gereği kişilerle, halkla iç içedir. Romanlarda geçen karakterlere edep dersi vermek gibi bir lüksümüz olabilir mi? Nice atasözlerimiz, deyimlerimiz vardır ki, araştırılıp okunduğunda halka mal olmuş, argo kelimelerden oluşmuşlardır. Ama tadında kalmak şartıyla. Bir roman, baştan aşağı da argo kelimelerden oluşmamalı. O ölçüyü iyi belirlemek gerekir. Yemeğe çok miktarda tuz atarsanız, lezzet alamazsınız. Güzelim lezzetli yemek, en iyi aşçı elinde pişse de, ' tuz ' nedeniyle, çöpe atılmak zorunda kalmıştır.

Düşününüz bir kere, madem ki dilimizi kullanıyoruz, konuşurken ağızımızdan argo kelimeler çıkıyor, kullanılmaması, ayıklanması hata olmaz mı? Yazar veya şair çok iyi bir gözlemci olmak zorundadır. Eserlerinde can verdiği karakterlere asla yapmacık, uyduruk bir giysi giydiremez, sırtır. Olması gereken neyse, öyle olmalıdır.Sonuçta yazarların da bir imzası vardır. Onlar, maharetlerini gösterir eserlerinde. Gerisi okuyucuya kalmıştır. Bu eserlerdir ki, sinemaya, tiyatroya uyarlanır. Halk nezdinde kabul görmesi, izlenmesi, ses getirmesi de eserlerin kalitesiyle ilgilidir. Eserleri kaliteli yapan da, yazarın imzasıdır, hüneridir. Dil ve anlatım burada kendini belli eder.Yoksa, içi boş, yavan, üç yüz, beş yüz kelimeyle yazılan eserler de o derece ilgi görür.

Dikkatimi çeken bir nokta da şu oldu. Ne acıdır ki, özellikle bazı Türkçe öğretmenlerimiz gerek dilimizin doğru kullanılması ve gerekse imla kurallarını doğru olarak bilme yönünden yetersiz.Ya doğru şekilde öğrenemiyorlar, ya da gerekli özeni göstermiyorlar. Düşünsenize, bilgi kaynağından tertemiz,kana kana su içmek isteyen çocuklarımız böylesi bir eksiklikte ne derece başarılı olabilirler?Türk dilini doğru ve yerinde kullanabilmek farklıdır, konuşmak farklıdır.Çok okuyan çok bilgi öğrenebilir, asıl önemli olan, öğrenilen bilgilerin kaynaklarının doğru olmasıdır.Dilimiz de böyledir.

Sözün özü : Siz, siz olun, dilimizin genleriyle, kurallarıyla oynamayın.Oynayanlara müsamaha göstermeyin ve medeni bir insan gibi uyarın. Dil bu, başka hiç bir şeye değişilmez. Nasıl ki dinimizde kul hakkı var.. Dilimizin de hakkı var efendim. O dil sizden hesap sorar... Ya da, ne yaparsanız yapın, benden günah gitti... Konu ' dil ' olunca; değil ferîştahı, babam olsa uyarırdım...

Selam, sevgi ve saygılarımla...

Vecdi Murat SOYDAN
18/04/2016-Isparta

Futbol, Futbolcular, Hakemler

Yoktu abi eskiden böyle durumlar.Şimdi bakıyorum da hakemler nizami bir faulü veriyor, el, kol, kafa, göz, ne kadar vücut dili varsa futbolculardan itirazlar var. Sorun hakemlerde mi, yoksa milyarlık futbolcularda mı? Hakemlerin değeri, nazarımda daha çok. Öyle de olması gerekir.Yönetenlerin sorumlulukları ağır. Hakemsiz bir maç olsa, sahada curcuna olur, kan gövdeyi götürür. Gerçi sahada hakem de olsa, bu curcunalar yine yaşanıyor.İşte bütün mesele de bu. Bir tarafta aylıkla ve maç maçı ücretle tayin edilen hakemler... Diğer tarafta, sadece bir futbolcunun maddi anlamda değerinin, memlekette ne kadar halem alayı varsa, hepsinin de aylıklarına eşit bir değer taşıması. Yoksa o futbolcular niye bu kadar artistik yapıp, havalara girsinler ki? Hakemler, adı üstünde " hakim olan " sahada tek sözün ve adil değerlendirmenin kendilerine bırakıldığı kişiler. Yani gerek de yok bazı hakemlerin verdiği kararlardan sonra, sessiz sinema filmi gibi hareketi bir kez daha göstermesine. Herif, rakibinin suratına tükürüyor, dirsek atıyor, itirazlar yükseliyor. Çember içine alınan hakem oluyor. Basıyor kırmızıyı. Vay, sen misin gösteren? Hakem de, eliyle koluyla, gözünüyle yapılan hareketi anlatıyor. Sen diyor, işte böyle böyle yaptın. Al, ben de sana bunu yaptım! Hani neredeyse, futbolcunun suratına tükürecek de, terbiyesi müsaade etmiyor.

Faul yapılıyor, futbolcu iki seksen uzanmış yere. Etrafını sarıyorlar hakemin. Yahu arkadaş bir durun! Hakem,talimat mı alacak sizden? Isıklamalar başlıyor. Hakem, kronometresini durduracak ama, ondan önce, kameralara ve seyircilere gösteriyor, gözlerinin içine soka soka. Sokacak ne kadar yer varsa, sokardı da kameralar çekiyor. Spiker de diyor ki; ' Hakem oyunu durdurdu, kronometresini de durdurdu, yan hakeme ve seyircilere gösteriyor.' Yahu bu ne komedidir... Yetki sende hakem abi. Kime ne izahat vereceksin ki? Yoktu eskiden böyle komediler. Gözüme ilişen bir durum daha var. Maç bitiyor, kazanan takımın oyuncuları hakemle el sıkışıyor.Böyle bir komedi de olamaz, olmamalı. El sıkışılacak birileri varsa, o da rakip takımın oyuncuları olabilir, dostluk kazansın daima anlamında. Ya da teknik direktörü olabilir, futbolcu arkadaşları olabilir. Hakemi kutlamak da nedir? ' Tebrik ederim, çok güzel maç yönettiniz, çak o zaman..' ' Yahu hakemin görevi zaten tarafsız bir şekilde maç yönetmek. Ya da şöyle mi demek istiyor ki futbolcu : ' Abi, bak ben efendi futbolcuyum, yanına kadar geldim, tebrik ettim seni. Bi daha ki maçta bana kıyak geçersin değil mi? '

Acaba diyorum, hani mesela ben hakem olsaydım ; böyle bir durumda aşağılık kompleksi duyup, adımın öne çıkmasını, varlığımın herkesçe bilinmesini ve bir korku, bir baskı aracı olarak verdiğim kararlarda etkili olmayı ister miydim? Ya da durum şu mu açıkça? " Ulan milyarlık adamlarsınız ama, paranın geçmediği yerler de var. İşte sahalar. Ben de hakemim. Benim borum öter.Öter ötmesine de, öttürmüyorlar rahat rahat. Yoksa ben de istemem bu komediyi oynamayı."

Hepsini geçtim de; Türk futbolu kaybediyor, böyle devam ederse, dünya ülkeleri arasında futbol yönüyle itibarımız da düşmeye devam edecek.

Yüce Atatürk sahi ne demişti : ' Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim.'

Vecdi Murat SOYDAN
(Kara Kaplı Defterim)
22/04/2016, Isparta

YIKILAN HAYALLER (1. Bölüm)

Postacı zile basıp, kapıyı açan kadına “ Rasim Bey’in eşi misiniz? ” diye sorduğunda, kadının yüzünün rengi kireç gibi bembeyaz oldu. Evet anlamında başını salladı. Postacının, “Eşiniz adına bir tebligatınız var. Lütfen, zarfı aldığınıza dair şu kısmı imzalayınız.” dediğinde, kadının tedirginliği daha da arttı. Eli titreyerek, kalbi küt küt atarak postacının gösterdiği yeri imzaladı, zarfı alarak içeriye girdi. Bin bir endişe ve korkuyla zarfın kenarını yırtarak içindeki kağıdı çıkarıp bir solukta okudu. Okumaz olsaydı, keşke bu yazılanlar yalan olsaydı. Dünyası sanki başına yıkıldı, olduğu yere bir taş yığını gibi yığılıp kaldı. Başını ellerinin arasına aldı ve dakikalarca ağladı.

Kocası Rasim Bey ithalat-ihracat işleriyle uğraşan özel bir iş yerinin muhasebe bölümünde müdür olarak çalışırken iftiraya uğramış, sonunda suçsuzluğu anlaşılmış, ancak bu durumu onuruna yedirememiş, prim gün sayısını doldurmuş olduğundan üç yıl önce kendi isteğiyle emekli olmuştu. Almış olduğu emekli ikramiyesi ancak borçlarına yetmişti. Tabir yerindeyse uçan kuşa borçları vardı ve tek çözümünü de bu emekli ikramiyesiydi. Hazıra dağ mı dayanırdı? Ellerinde avuçlarında hiçbir şey kalmamış, her geçen gün sağa sola borçlanarak bu günlere gelmişlerdi. Kocası emekli olduktan sonra büyük bir boşluğa düşmüş, “ Bu günler de geçecek hanım, hele biraz daha sabir. Bir gün çok zengin olacağım, çok paramız olacak.” diyor başka bir şey demiyordu. Rasim Bey öğleye doğru evden çıkıyor, geç vakitlerde eve dönüyordu. Bazı geceler eve gelmediği de oluyordu. Kumara da alışmıştı. Üç lira kaybettiyse bir lira kazandığı günler de olmuştu ama o da deve de kulak kalırdı. Hep zarar, hep zarardı. Cebinden at yarış kuponları ve şans oyunları kağıtları çıkıyor, karısı çamaşır yıkadığı zamanlarda bu kağıtlara her rastladığında kocasını uyarıyor, “ Yapma Rasim, kurbanın olayım oynama böyle oyunlar, çoluğun çocuğun nafakasını verme böyle şeylere. Diri diri koyma beni mezara” diyor, Rasim Bey her defasında, “ Bu son hanım, şerefim, namusum üzerine söz... Bir daha oynamayacağım. Hele çıkacak olan bu büyük parayı bir alayım, söz bir Allah bir, bir daha kumar mumar oynamayacağım. İçime doğdu, çok zengin olacağız, sizi krallar gibi yaşatacağım. Bizim zenginlerden neyimiz eksik? Yıllardır it gibi el kapılarında çalıştım. Ciğerleri beş para etmezlere elpençe divan durdum. Haklıyken haksız durumlara düştüm. İtildim, kakıldım, iftiraya uğradım. Bir paçavra gibi kapı önüne atıldım. İyi kötü maaşım vardı, şimdi de var ama, yarıya indi. Ne geçti elime? Koca bir hiç... Dünün müdürü Rasim Bey, oldu sarhoş Rasim... Elbet bir gün ben de zengin olacağım, ahacık şuraya çiziyorum, o zaman paraya para demeyeceğim, el mi yaman, bey mi yaman.. Kimmiş Rasim, görsünler! ” diyor, başka bir şey demiyordu.

Bu kez durum vahimdi. Eve icra kağıdı gelmişti. Altı aydır ev kirasını ödeyememişler, ev sahibi Şeref Bey de, tüm iyi niyetine rağmen icraya vermek zorunda kalmıştı. Hayat şartlarının ağırlığı onu da etkilemişti. Şeref Bey yıllar önce bir banka şubesinden emekli olmuş, elindeki avucundakini emekli ikramiyesiyle birleştirerek iki katlı bir ev satın almış, alt katı Rasim Bey’lere kiraya vermişti. Her ay düzenli olarak kirasını ödeyen Rasim Bey, emekli olduktan sonra iyice geçim sıkıntısına düşmüş, kasaba, manava olan borcu birikmiş, üstüne üstlük kredi kartı borçlarını kredi kartlarıyla ödemeye çalışmış, borçlar azalacağına artarak devam etmişti. Bankalardan da tebligat gelmesi eli kulağında. Kurtuluş ümidi olarak kumara bel bağlamıştı. Battıkça batıyor, kumar illeti onu her geçen gün dibe çekiyordu. İcra gelsin gelmesine de, evde ne vardı da neyi alacaklardı? Çoğu kırık dökük eskimiş eşyalar... Yeni aldıkları, daha doğrusu yeni almak zorunda kaldıkları buzdolabının borcu bitmemişti. Yirmi yıllık buzdolaplarının motoru yanmasaydı eskisiyle idare ederlerdi ama, yaptırmaya kalksalar bu kez de başka arızası çıkacaktı. Kadın, icra zarfı elinde tüm gün “Bir çaresi, vardır mutlaka bir çaresi. Kurban olduğum Allah’ım sen bize yardım et. Çocuklarımın yüzüne bak, bizi ele güne rezil etme.” diyerek iki gözü iki çeşme ağladı durdu.

Biri erkek, biri kız olmak üzere iki çocukları vardı. Oğulları Kemal, üniversitede okuyor, aynı zamanda yarı zamanlı bir işte çalışıyordu. Rasim Bey, oğlundan para istemiş, Kemal ise, aldığı paranın kendisine zar zor yettiğini söyleyerek babasıyla tartışmış, annesinin araya girmesi fayda etmemiş, ceketini aldığı gibi evden çıkmış ve bir daha da eve dönmemişti. Kızları Yeşim lise son sınıfta okuyordu. Bu yıl üniversite sınavına girecekti. En büyük amacı iyi bir okula yerleşmek ve okumaktı. Tıp okumak, doktor olmak istiyordu, bir taraftan da “ Bu yokluk içinde bir de benim okul masraflarım çıkacak. Kolay mı tıpta okumak? Ey güzel Allah’ım, sen bize yardım et!” diye içinden dualar ediyordu. Ağabeyi Kemal, okuluna gelerek arkadaşlarıyla birlikte ortak bir ev tuttıklarını, akşamları işte çalıştığını, gündüzleri de üniversiteye devam ettiğini söylemişti. Bu müjdeli haberi annesine verdiğinde dünyalar Kerime Hanım’ın olmuş, “ Yeter ki oğlumun canı sağ olsun, yeter ki okusun. Kapımız her zaman ona açıktır. Bayramda babasıyla inşallah barışır. O, tek okusun, nerede mutluya orada yaşasın canım oğlum.” demişti. Babası Rasim Bey ise sessiz kalmış, ağzından bir tek söz çıkmamıştı.

Yeşim, odasından çıkıp da salona girdiğinde annesini ağlar vaziyette buldu. Annesi Kerime hanım, gözyaşlarını silmeye çalışarak masanın üzerindeki zarfı kızının görmemesi için saklamaya çalıştıysa da başaramadı. Yeşim annesinin elindeki zarfı çekercesine alıp okuduğunda, “ Olamaz! ” dedi de başka bir şey demedi, diyemedi. Anne mi kızını teselli etsin, kızı mı annesini? İkisi de bir süre sessiz kaldılar. Yeşim kendisini toparlamaya çalışsa da, ağlamaklıydı, yüzünden düşen bin parçaydı. Sert ve koşar adımlarla odasına girdi ve bir daha da dışarı çıkmadı. Düşündü, düşündü, saatlerce düşündü. Bir çözümü var mıydı? Şimdi ne olacaktı? Ağabeyi Kemal’in evi terk etmesinden sonra bir de bu durum çıkmıştı. Gece boyunca düşündü durdu. Odasının kapısına gelen annesi, kapıyı

hızlı hızlı vurdu " Bir ses ver kızım. Aç kapıyı, kurbanın olayım aç kapıyı." dedi, başka bir şey demedi. Yeşim, ağlamaktan şişmiş gözleriyle annesine kapıyı açtığında iki bahtsız kadın birbirlerine sımsıcak ve içten sarıldılar. " Annem, canım annem, yemeyip bize yediren, giymeyip bize giydiren canım annem. Kara bahtlı, talihsiz annem. Gececek bu günler, göreceksin bak, biz bu günleri atlatacağız." dedi Yeşim ağlayarak.

O gece Rasim Bey eve gelmedi. Sabaha karşı eve geldiğinde, daha doğrusu karga tulumba eve getirildiğinde zil zurna sarhoştı. Taksi şoförü de olmasaydı, evin kapısını bulamayacaktı. Bereket, taksi şoförü Rasim Bey'i tanıyordu, bu şekilde eve kendisini götürdüğü çok olmuştu. Taksici bir anlamda Rasim Bey'in özel şoförü gibiydi. O olmasaydı, değil kapının önüne, sokak ortasına sızıp kalacak, ele güne karşı yine rezil, maskara olacaktı. Kerime Hanım her zamanki gibi şimdi de kocasının koluna girdi, yer yer kusmuk bulaşmış ağır kokular içinde, ceketinin koluna yapışarak ve bir köpek leşi gibi sürükleyerek yatak odasına götürdü, son bir gayretle yatağın üzerine bir çuval gibi bıraktı. Rasim Bey'in yarı ölü bedeni öylece sızıp kaldı.

Bir keresinde taksi şoförü yine çok geç vakitlerde evinin önüne bırakmıştı da, evinin yolunu şaşırması, yanlışlıkla bir başka evin kapısını çalmış, dayak yemesine ramak kalmıştı ki, gürültüye uyananlar onu tanımışlar da, komşuların elinden zor almışlardı. Bir keresinde de, almış olduğu alkolün etkisiyle sallana sallana evine gitmek için sokakta yürürken dengesini kaybedip kafasını kaldırım taşına vurmuş, gecenin koyu karanlığında onu hiç kimse fark etmemiş, sabaha kadar sokakta baygın vaziyette yatmıştı. Okula ve işe gitmek için erken saatte yola çıkanlar Rasim Bey'i uzunlamasına sokak ortasında ölü gibi yatmış vaziyette gördüklerinde başına birikmişler, hatta emniyeti arayanlar bile olmuştu. Okula giden bir çocuk Rasim Bey'i tanımış, " Bu amcanın adını bilmiyorum ama bizim mahallede oturuyor, "Sarhoş Amca" deriz biz. Evleri de aşağı sokakta. " demişti. Polis memurları geldiğinde, durumun farkında olmayan Rasim Bey'i uyandırmışlar, bu kılıksız, bu ne idüğü belirsiz, nursuz adamın suratına tüm ahali şüphe ve kuşkuyla bakmıştı. Kimliğine bakan polis memuru, onun arananlardan olmadığını kimlik bilgisi sorgulamasından sonra anladığında, daha dikkatli olması konusunda uyarılmış, yerden toz toprak içinde kalkarak evine zar zor gidebilmişti.

Sabah olduğunda Yeşim, oda içinde hapis olup kalmış bu ağır içki ve kusmuk kokusunu fark ederek " Babam gelmiş, uyuyor olmalı." dedi. Ocağa çay koyup kahvaltıyı hazırladı. Annesi de uyanmış, uykusuz ve yorgun gözlerle düşünceli düşünceli kızının hazırladığı sofraya oturdu. Ana kız, adına kahvaltı denirse kuru bir parça ekmek, kalan üç beş tane zeytin, tabakta kalan son peynir parçasını yemeğe çalışarak yarı aç yarı tok sofradan kalktı. Yeşim, okuluna gitmek için son hazırlıklarını yaptı, kafasında bin bir soru işareti, düşünceli düşünceli, giymekten eskimış, altı delinmiş, dikişleri patlamış ayakkabısını ayağına geçirdi, başı önünde, tanımlayamadığı bir eziklik içinde evden dışarı çıktı.

(Birinci bölümün Sonu- Devam edecek)

Vecdi Murat SOYDAN
29/05/2016-Isparta

[ikiyanayasa]

YIKILAN HAYALLER (2. Bölüm)

Kafası karmakarışık, okula nasıl gittiğini bilemedi. Ders zili çaldığında sessizce sırasına oturdu. Kulağı öğretmenindeydi, akli babasında...Bu yoksulluk, darlık nereye kadar sürüp gidecekti? Çileli annesi yıllardır saçını süpürge etmiş, evlatlarını gözbebeği gibi korumuştur. Babası emekli olmadan önce böyle değildi, evde ufak tefek sorunlar olmuyor değil, oluyordu, her evde de olurdu. Kavgalar, münakaşalar hayatın tuzu biberidir diyenler, hayatın acımasızlığında tuza bibere bulananlar sadece kendileri miydi? Her ev güllük gülistanlık olmazdı ya. Kol kırılır, yen içinde kalır diyenler bir yerde hesap yanlış yapmışlardı. Yoksa bu hesapsızlıkları yapan sadece babasıydı da, onun bedelini mi ödüyorlardı? Babası değil miydi iş yerinde önce karalanan sonra aklanan? Bu zamana kadar başı dik, onurlu, gururlu, ilkeli, kendinden emin adımlarla hayatına devam eden, ailesine kol kanat geren babasıysa, bu sarhoş, bu kumarbaz adam kimdi öyleyse? Bir insan hiç bu kadar değişebilir miydi? Daha düne kadar babası kahramanı değil miydi? Evlenirsem, en az babam gibi dürüst, ince düşünceli, kibar ve hassas ruhlu bir insanla evlenirim diyen kendisi değil miydi? Babası yoksa hiç emekli olmasa mıydı? İstese tekrar işine dönebilirdi. " Hiçbir şey çözümsüz değildir, çözüm sizsiniz.." deyip çocuklarına öğütler veren o adam gitmiş, bambaşka bir adam gelmişti. Babasının kafası bir saat gibi işliyordu, tecrübeliydi. Yılların birikimi vardı, isteseydi mesleğini bir başka şirkette sürdürebilirdi. Acaba gidip konuşsa mıydı babasının eski patronuyla. Derste bunları düşündü, ne çabuk da zaman geçmişti, teneffüs zili çaldığında, biraz hava almak için okul bahçesine çıktı.

O günü zehir gibi geçti. Okul çıkışı ayakları onu babasının eski iş yerine götürdü. İş yeri sahibi Oktay Bey' i tanıyordu. Oktay Bey gençti, yakışıklıydı, bekardı, çapkındı. Hesapsızca, özgürce yaşıyor, su gibi para harcıyordu. Söylentilere göre babasının ölümüne sebep olmuş, şirketin başına geçmişti. Savurgan oluşunu, nerede akşamsa orada sabahı edişini, babasının mirasını günden güne tüketişini babası annesine evde anlatırken duymuştu. " Adam olmaz bu çocuk! Ne oldum delisi olmuş, babasından kalan miras da erir gider. Bu şirket topu ne zaman diker bilmem ama yakındır, yakın...Hiç bir suçum yoktu, kasa bana zimmetliken, yedek anahtar yaptırıp, kasanın içindekileri alıp, suçu benim üzerime atması kolaydı tabii.. Ne oldu, yanlış hesap Bağdat'tan döndü, Allah yüzümüze baktı da, suçsuzluğum ortaya çıktı. Ya karalanan adım? Koca bir leke olarak hep alнімda taşıdım durdum. Karayı çalan Oktay'dı. Gençtir, olur böyle vakalar, yapmış bir çocukluk dedim. Ekmek yediğim yere pislemem. Bu şirket bu günlere geldiyse benim hiç mi katkım olmadı? Eden bulur hanım! Oktay'dan ne köy olur ne kasaba. İşim olmaz onun gibi insanlarla." demişti. Dediğini de yaptı Rasim Bey. Tazminatını aldı ve çıkış o çıkış. Bir daha da dönmedi işine.

Bir film şeridi gibi Yeşim'in gözünün önünden bunlar geçti. Ne olursa olsun, sonu nereye varırsa varsın Oktay Bey'le konuşacaktı. Babasından özür dilese, gönlünü alsın, babası hayır mı diyecekti sanki. Paraya ihtiyaçları vardı, babası bunu bilmiyor muydu? Şirketten içeri girdiğinde Oktay Bey'in odasını sordu. Sekreter hanım değişmişti, demek ki eski sekreter ya işten ayrılmış ya da kovulmuştu. " Konu nedir? Nasıl yardımcı olabilirim size? " dedi sekreter. Yeşim kısa ve öz olarak babasının eskiden burada çalıştığını, emekli olduğunu, Oktay Bey ile görüşmeye geldiğini söyledi. " Oktay Bey dışarı kadar çıktılar, ne zaman dönerler bilemem. Bir notunuz varsa iletirim. Size dönüş yaparız." diye cevapladı sekreter. Dönüş yapmak? Nasıl yapacaktı ki? Cep telefonu kullanmıyordu. Arkadaşlarının elinde en pahalıları olurken, onun bir cep telefonu bile yoktu. Akıllı kızdı Yeşim. Ailesine daha fazla yük olmak istemiyordu. Telefonu olsaydı kiminle konuşacaktı ki? Gerçi peşinde bir çocuk vardı, arkadaşlık teklifini nazik bir dille, kırmadan dökmeyen reddetmiş, çocuk aylarca peşinden koşmuştu. Neden sonra peşini bırakmıştı da derin bir nefes almıştı. Şimdi gönül işlerinin zamanı değildi. Okuyacaktı o. Eline diplomasını aldığına nasılsa bir yere doktor olarak ataması yapılırdı. Bebekler bile emeklemeden yürüyemezlerdi. Daha yolun başındaydı ve zaman her şeyin ilacıydı. " Ben yarın yine uğrarım, " dedi ve evinin yolunu tuttu.

Kerime Hanım ev sahibi Şeref Bey ile konuşmaya gittiğinde, Şeref Bey'in hanımının kapıyı açmasıyla örtmesi bir oldu. Kapı gerisinden de bağıra çağıra " Diyeceğimizi dedik biz! Ya kirayı ödersiniz, ya da çıkar gidirsiniz evden! Sizin yüzünüzden dirligimiz bozuldu." Kerime Hanım gerisini duymak istemedi, koşar adımlarla eve kendisini zor attı. Yüzünden düşen bin parçaydı. Kapıda Yeşim'le karşılaştıklarında, " Ne o anne, o sesler de ne? " diyen kızına, konuyu değiştirmek için "Kızım " dedi, büyük tüp bitti, küçük tüp yarıya kadar doluydu, o da birkaç güne kadar biter. Ekmek parası bari biraksaydı baban. " Yeşim açlığını unuttu, sabah ilk işi Oktay Bey'i görmek, onunla konuşmak olacaktı. Annesine meseleyi açtığında, " Benim de aklıma gelmedi değil. Borç para istesek vermez mi ki? Elimizde büyüdü Oktay. Gerçi babasının yerini tutamaz, çok değişmiş çok... Öyle diyorlar." dedi annesi. " Gideyim annem, Oktay Bey ile konuşayım. Tüpümüzü de doldururuz, birikmiş kiramızı da veririz. Hem kasaba da uğrar, kıyma alırım, yumurta da alırım. Kıymalı yumurta yemeyeli yıl oldu annem. Yanına da yoğurt koyarız, bir de mevsim salatası, babama da sürpriz yaparız. Borç yiyen kesesinden yer. Babam bize kızmaz değil mi anne? " dedi. "Ah benim gül kokulu kızım. Babanın huyunu bilmezmiş gibi konuşuyorsun. Kızsa da, kızgınlığı çabuk geçer. Yarın sınavın yoksa, sabahleyin okula gitme, Oktay'la konuş. Elbet yardımcı olur bize." derken Kerime Hanım, yine de endişeliydi.

Yeşim sabahleyin okula gitmedi. Babası yine geç saatlerde eve gelmiş, uyuyordu. Şirkete tekrar gittiğinde sekreter hanım Yeşim'i görmezden gelerek ve ilgisiz davranarak " Notunu ilettim Oktay Bey'e. Şu sıralar çok meşguller. Telefon numarasını bırak, biz bir ara ararız onu." dedi. Sonra da masadaki evraklarla meşgul oluyormuş pozuna girdi. Yeşim'in gözleri doldu. Ağlamaklı bir sesle; " Hemen görmeliyim Oktay Bey'i. Çok acil durum. Lütfen bana yardımcı olun." dedi. Sekreter hanım duymazdan gelerek bu sülük gibi yapışan kızı başından atmak istediye de, muvaffak olamadı. Sesini yükselterek, " Burası saygın bir şirket. Seninle daha fazla uğraşamam küçük hanım. Yapılacak işlerim var. Burayı terk et, başka da bir şey demiyorum." dedi. Gürültü üzerine Oktay Bey odasından çıktı, Yeşim'le göz göze geldiler... Ne var? Ne oluyor? dercesine sekreterine baktı. " Efendim bu kız, o kız... Oktay Bey'i görmeden bir yere gitmem! " diyor da başka bir şey demiyor. Kovdum ama, anlamadı!." Derin bir sessizlik oldu, sinek uça duyulurdu...

Oktay Bey Yeşim'in yüzüne uzun uzun baktı. Bakışları, nemlenen buğulu gözlerine kilitleti. " Bu kız, o kız!" dedi içinden. Bu kız ne çabuk büyümüştü. Daha dün kadar küçücük, sümüklü, çirkin bir şeydi. Demek bu kız, o kızdı! Güzelleşmiş, boyu da uzamıştı. Manken ajanslarının arayıp da bulamadığı fıstık gibi bir genç kız olmuştu. Bunları düşünürken bir taraftan da Yeşim'e, bir tilki kurnazlığıyla yiyecekmiş gibi baktı. Baştan aşağıya gözüyle soydu. " Bu kız, o kız! " dedi mırıldanarak...

" Şey, çok afedersiniz, ben, şey... " diyebilirdi Yeşim. Sesinin tonu ağlamaklıydı. Yaralı bir kuş yavrusu gibi bitkindi, tükenmişliğini, çaresizliğini hissetti. 'Keşke buraya hiç gelmeseydim' diye düşündü. Sanki zaman o dakikada durmuş, kısacık bir zaman diliminde yaşadığı hayal kırıklığı onu çok sarsmıştı. Bu derece küçüleceğini aklının ucundan bile geçirmemişti. Çok utanmış, sıkılmıştı. Dokunsalar ağlayacaktı. Göz pınarları doldu, sesi çatallaştı, nefes alması zorlaştı. Kesik kesik " Ben.. şey... " dedi tekrar ederek. Şu bir kaç dakikadır yaşadığı durum ona bir kaç saat gibi çok uzun gelmişti. Arkasını dönüp koşar adımlarla dışarı çıkmaya hazırlanmıştı ki, Oktay Bey tatlı ve yumuşak sesiyle ' Dur ! Gitme... ' dedi. Yeşim, olduğu yerde öylece dondu kaldı... ' Sen gel benimle bakayım, konuşalım biraz.' derken Oktay Bey, sekreterine de odaya kimseyi almamasını ve telefon bağlamamasını tembih etti. Birlikte odaya geçtiler.

(İkinci bölümün sonu. Devam edecek)

Vecdi Murat SOYDAN

01/06/2016-Isparta

[ikiyanayasla]

YIKILAN HAYALLER (3. Bölüm)

[ikiyanayasa]Oktay Bey masasına doğru yönelirken, Yeşim'e de oturmasını söyledi. Yeşim'in eli yüzü ter içinde kalmıştı, cebinden mendilini çıkardı boncuk boncuk terleyen yüzünü sildi. Biraz önce yaşadıklarını düşündü, oturduğu yumuşacık deri koltukta bile rahat edememişti. Oktay Bey farkına varmış olacak ki, " Lütfen rahat ol, biraz önce yaşananlardan dolayı ben de en az senin kadar üzgünüm." dedi. Yeşim sürekli yere bakıyor, ufalmış, yerin dibine geçmiş, kendisini çok yorgun hissediyordu. Kabus dolu bir rüyadan az önce uyanmış da, bu yaşananların gerçek mi düş mü olduğunu bilememenin düşünceyi içindeydi. Öyle ya, utanacak birileri varsa, ona bunları yaşatanlar, alaycı ve küçümseyici bir gözle, ön yargıyla hareket eden sekreter hanım ve Oktay Bey olmalıydı. Bu dakikadan itibaren daha neler olacaktı, daha ne sözler duyacaktı, yoksa hiç geriye dönmemeli, bu odaya girmemeli miydi? Oktay Bey'in, " Kusurumuzu bağışla, az önce yaşananları hiç olmamış farz et. Sana ne ikram edeyim? " cümlesi biraz olsun kendisine getirdi Yeşim'i. Cevap vermedi bu soruya, başını kaldırıp, gözlerini odadaki eşyalar üzerinde gezdirdi. Böyle bir odayı filmlerde görmüştü. Çok pahalı olmalıydı odada bulunan eşyalar. Gösterişli misafir koltukları, mobilyalar, duvarlarda asılı birbirinden güzel tablolar dikkatini çekti. Oturduğu koltuğa adeta gömülmüş, hareketsiz kalmıştı. İnsan bu koltuktan kalktığında yorulurdu. Uyuması da ne güzel olurdu. Biraksalar akşama kadar uyurdu burada. " Sana söylüyorum, neden cevap vermiyorsun? Rasim Bey'in kızılım demişsin, neydi ismin?" sorusuna dahi cevap vermedi. Oktay Bey, kurulmuş bir saatin dakikalarca çalması gibi, ara vermeden konuşmasını sürdürdü. " Ah hafızam! Görmeyeli yıllar oldu, sen de büyümüş, güzelleşmiş, genç kız olmuşsun. Beni tanıdın mı cici, güzel, tatlı kız... Ben Oktay... Oktay ağabeyin..." dedi. Yeşim, neden sonra yüzüne baktı ve adını söyledi. " Yeşim... Adım Yeşim Oktay Bey. Annemin çok selamı var. Ben buraya sizinle bir konu hakkında konuşmaya gelmişim." dedi. Oktay Bey, bozulur gibi oldu, Yeşim'in gözlerinin içine bakarak : " Şimdiden anlaşalım, küserim bak, sen bana Oktay Bey diye hitap etme. Ağabeyimin senin. Tabii ki bana geleceksin, bu güne kadar gelmediğin hata. Neler yapıyorsun? Nasılsın? Sekreterin kusuruna da bakma, günde kaç dilenci geliyor kapıya. Biz de usandık. Seni onlardan birisi sandı. Onun adına senden özür dilerim." dedi. Yeşim böyle bir durumda, diyemezdi " Nereden de cicin, güzelin, tatlın oluyorum şımarık, küstah şey!" diye. Susmayı tercih etti.

Oktay Bey de fark etmişti, üç yıl önceki Yeşim'le şimdiki arasında dağlar kadar fark vardı. Serpilmiş, güzelleşmiş, bir gonca gül gibi hoş kokusu odanın içine yayılmış bir genç kız vardı karşısında. Samimi olmaya devam ederek sözünü sürdürdü : "Yahu sana dikkatlice bakınca anladım ki, sen çok güzelleşmişsin. Seni alacak adam yaşadı vallahi" diyerek uzun uzun kahkaha attı. "Eeee, neler yapıyorsun şimdi? Ne işle meşgulsün? Okulun bitti mi yoksa? Yeşim, kısa ve net yanıtlar verdi. Babasının durumundan, eve gelen icradan bahsetti. Oktay Bey yüzünü buruşturarak duymamış gibi " Kolay, kolay... Şimdi o sorunlara hiç girmeyelim, bunlar kolay şeyler, hallederiz. Ama sen de Oktay ağabeyini ihmal etme, ziyaretime her zaman gel. Baban çok namuslu bir adam. Hepimiz severiz, severiz de o bizi seviyor mu hala, bilemem. O ayrıldıktan sonra düşündüm ki hata yapmışız. Günahını aldık bir de. Gelsin, hemen yarın gelsin başlasın işe. Ahhh, bilmiyordum, ben bu durumlarda olduğunuzu bilsem hiç size uğramaz mıydım? Annen nasıl? Çok iyi bir kadın Kerime Teyze. Eee boşuna dememişler, anasına bak kızını al diye.. Sakın yanlış anlama küçük tatlı hanım. Bizde yanlış olmaz. Sen benim kardeşimsin. Yoksa bu kadar samimi, bu kadar içten konuşur muydum seninle? Maharetlidir Kerime Teyze. Az mı zeytinyağlı yaprak sarmasını, kuru fasulyesini yedim. Sen de pek güzelsin. Okulun bitsin, tatlı, güzel, cici bir doktor olursun, yarın da Oktay ağabeyini beğenmezsin ya, neyse.. " diyerek Yeşim'e maskaralık yapıyor, bu haliyle pek de gülünç oluyordu. Yeşim art arda bir makineli tüfek gibi konuşan bu adamın hangi sorusuna nasıl cevap verecekti. Dinlemede kaldı. " Karnın da acıkmıştır senin. Çıkalım dışarda bir şeyler yiyelim mi? Çekinme kız... İstersen buraya getirteyim." derken Yeşim'in takınacağı tavrı da ölçmüş oluyordu. Yeşim hayır anlamında başını salladı. " Aç değilim, eve gitmeliyim, annem merak eder." dedi. Oktay Bey duymazdan geldi, sekreterini iç hattan arayıp onunla şifreli bir şeyler konuştu. Biraz sonra da elinde bir tomar parayla içeri giren sekreter, elindekileri masaya bırakırken göz ucuyla da Yeşim'i süzdü. Sonra da patronuna " Her şey yolunda demek " anlamında göz kırptı. " Çıkabilirsin " dedi Oktay Bey, sekretere hitap ederek. Sekreter duruma bozulsa da belli etmedi, sessizce dışarı çıktı. Oktay Bey sirk maymunları gibi ağzı kulaklarında ' Bu, benden küçük bir jest. Buradaki parayla, değil altı aylık ev kirasını, bir yıllığını peşin bile ödersiniz. Paranın ne önemi var, mühim olan insanlık, tatlı dil, güler yüz canım." diyerek Yeşim'e paraları verdi. Verirken de Yeşim'in ellerine okşar gibi yaparak dokundu. Yeşim, ellerini geri çekti. Oktay Bey içinden, " Yabani bir kısrak gibi, evcilleştirmesi zaman alacak." diye düşünüyordu. Bir taraftan da maskeli yüzüyle güya bir ağabey, bir baba şefkatiyle sıkı sıkı tembihlemeyi de unutmadı : " Tatlı, cici, bir tane kardeşim benim. Oktay ağabeyini ihmal etme, sık sık buraya gel." dedi. Yeşim bir kez daha utanmış ve mahcup olmuştu. " Çok teşekkür ederim Oktay Bey. Çok mutlu ettiniz beni. Babam inşallah kabul eder de yeniden işe başlar burada. Borcumuzu da taksit taksit size öderiz." dedi. Oktay Bey, Yeşim'in ağzından çıkan " Bey " sözüne takılarak " Aaaa, olmadı ama, Bey demek yoktu, ağabeyimin senin. Bir daha Bey dersen bana, külahları değiştiriz. Hem dert etme şimdi bunları, borç olarak da düşünme " dedikten sonra avını yakalamış bir örümcek gibi, elleriyle Yeşim'in omuzlarından tutarak, iki yanağına da öpücük kondurdu. Her şey birkaç saniyede olmuş ne omuzlarına uzanan elleri çekebilmiş, ne de yanağından öpmesini engelleyebilmişti. Saf saf, içinde hiçbir kötülük olmaksızın, " Kemal ağabeyim de yanağımdan öperdi, severdi beni, insan kardeşini sevmez mi? Oktay Bey de benim bir ağabeyim. " diye geçirdi içinden ve müsaade isteyip şirketten dışarı çıktı.

Eve dönüş yolunda önce kasaba uğradı. Elindeki paranın bir miktarıyla kasaba olan birikmiş borçlarını ödedi. Önce ödedi ki, kasaba yüzü olsun. Kasabın hayreti ve şaşkınlığı gözünden kaçmamıştı. "Babam tekrar işe başlayacak da, avans almıştı iş yerinden. Kasap amca, yağsız tarafından bir kilo, yok yok iki kilo olsun, kıyma istiyorum. Bir kilo da kuşbaşı et lütfen..." dedikten sonra aldıklarının da parasını ödedi, mutlu, neşeli bir şekilde manava da uğradı. Aynı sözleri orada da ifade etti. Aynı şekilde manav da şaşırdı duruma. Birikmiş borcu ödedikten sonra eli kolu dolu bir şekilde, bakkala da uğradı. Biraz zeytin, beyaz peynir, yoğurt, salam, tereyağı aldı. Biriken bakkal borcunu da ödedi. Bakkal çok şaşırmadı, " Rasim Bey at yarışından kazanmıştır. Kedi kedi olalı bir fare yakalamış demek ki. Yoksa ayın sonu daha. Para ne gezer onda." diye düşünmüştü. Yeşim açıklama gereği duymadan yüzünde güller açarak eve doğru yol aldı. Uzun uzun zile bastı. " Geldim, geldim, kimdir o?" diye endişe ve merak içinde annesi kapıyı açtı. İçeri girer girmez bir solukta o gün neler yaşadıklarını anlattı. Kadın önce mutlu olduysa da, yüzü güldüyse de sonradan bir hüznün çöktü gözlerine. Kızına söyleyemedi. "Belki de ben yanılıyorum. Yapmaz, Oktay yapmaz, düşünmez yanlış şeyler. Çocuğun günahını almayayım. Kardeşi değil mi sonuçta. Rasim'i de tanıyor Oktay. Tabi, anladılar kocamın kıymetini. Bir nevi özür bu. " diye düşündü durdu. Tavada tereyağlı kıymalı yumurtanın mis gibi kokusuyla doydu Yeşim. Ana kız sofradan bu kez huzurluca ve karınları doyararak mutlu bir şekilde kalktılar. " Ahhh, Kemal'im de olsaydı şimdi. Ne yer, ne içer oğlum." dedi. Yeşim elindeki paraların tamamını annesine verdi. İçinden sadece yarınki simit parasını aldı. " Anne " dedi, paraları verirken. " Anne, şey diyecektim, ayakkabım yırtıldı da, arkadaşlar da her gördüklerinde bana bakıp bakıp gülüyorlar. Diyecektim ki, şöyle ucuzundan kendime bir ayakkabı alsam? Kerime Hanım, " Al tabi kızım. Ben de düşünüyordum kaç zamandır. Kör olasıca herif, para mı bırakıyor eve. Zıkkımlanıp duruyor her gün. Burnundan gelesice. İçkiyi, kumarı bıraksa da hepimiz rahat etsek. Çürüdüm ben, çürüdüm genç yaşımda. Kocadım artık. Yaşlılarım bana alaycı alaycı bakıyor. Ne olmuşsun sen böyle diyorlar. Ağzımda diş kalmadı. Oku sen kızım. Tek oku. Hayatını kurtar. Annen gibi çile çekme. " dedi. Kerime hanım, kocasının eve gelmesini bile beklemeden, koşar adımlarla üst kata çıktı, ev sahipleri Şeref Bey'in hanımı kapıyı yine yüzüne çarpıyordu ki, " Durun" dedi, " durun! Kiranın tamamını vermeye geldim. İşte bakın elimde. Tamam mı? İcra micra gelmeyecek değil mi bize?" derken bir taraftan seviniyor, bir taraftan da kuşkuyla etrafına bakıyordu. Şeref Bey sesler üzerine dışarı çıktı. Bankadan emekli olduğu için resmi işleri iyi bilirdi. " Bu parayı şimdi bize verme bacım. Koy cebine! Böyle borç ödenmez. Her işin yolu yordamı var. İcra kağıdında yazıyor nereye ne şekilde ödeyeceğiniz. Yarın ödersiniz, aceleniz ne? " dedi. Kerime hanım bunun üzerine paraları cebine koydu, " Daha düne kadar paramız yoktu borcumuzu ödemek istediğimiz halde, ödeyemiyorduk. Bu gün paramız var, ödemek istiyorum, yine ödeyemiyorum. Nasıl iştir bu?' diye söylene söylene evine girdi.

(Üçüncü bölümün sonu. Devam edecek)

Vecdi Murat SOYDAN

10/06/2016-İsparta [/ikiyanayasa]

YIKILAN HAYALLER (4.Bölüm)

Rasim Bey her zaman olduğu gibi mesaisini kumar masalarında harcıyordu. Öğleye doğru çıktığı evinden bir patron edasıyla kumarhaneye gidiyor, gecenin bir vakti evine dönüyordu. Loş, havasız, sigara dumanları ve ağır alkol kokuları içindeki salonda saatlerce kumar oynuyor, kaybettikçe daha da hırçınlaşıyor, kazandıkça ağzı kulaklarına varıyor, o sevinçle alkolün de etkisiyle sallana sallana, yıkıla yıkıla ana caddeye çıkıyor, tanıdık taksici durakta ise kendisini arabanın içine zor atıyor, durakta değilse telefon ederek, derhal gelmesini buyuruyor, ulaşamamışsa yoldan bir taksi çevirip evine doğru yol alıyordu. Taksi içindeki halleri de bir garipti. Sıkıştığı zaman şoföre durmasını söylüyor, paldır küldür arabadan inerek, bulabildiği bir ağaç veya duvar dibinde ihtiyacını giderdikten sonra tekrar taksiye biniyor, keyfinden şarkılar söylüyor, şoförü defalarca kereler öpmek istiyor, bu hal ve davranışlarıyla çok da komik oluyordu. Taksi ücretini şoföre bahşiş niyetiyle fazlasıyla veriyor, gecenin bir yarısı kapının ziline uzun uzun basıyor, daha da olmadı, avazı çıktığı kadar kapıyı açması için karısına bağırp çağırıyordu. Eve girdiği anda kapıda uyukulu gözlerle kendisini karşılayan karısına sevgiyle sarılıyor, yanağına bir öpücük kondurduktan sonra bir hazine bulmuşçasına cebindeki paranın bir kısmını veriyor, sonra da sızıp uykuya dalıyordu. Sabahları müthiş bir baş ağrısıyla uyanıyor, keyfi yerindeyse kahvaltısını yapıyor, değilse çay bile içmeden ağzında bir ton küfürle evden çıkıyor, o bilindik adrese uğruyordu. Aynı senaryo üç aşağı beş yukarı bu şekilde devam ediyordu.

Kumarbazlar böyle yaparlar. Alışkanlıklarından kolay kolay kurtulamazlar. Kurtulmak için müthiş bir irade göstermeleri, kararlı olmaları gerekir. En büyük destekçileri aileleri de olsa, akıl ve öğüt almayı sevmedikleri için kararlarını duymazdan gelerek dikkate almazlar. Hem kendilerini hem de sevdiklerine maddi ve manevi anlamda büyük eziyetler ve kayıplar yaşatırlar. Zararın neresinden dönülürse kârdır. Ama kumar alışkanlığını edinenler bu ezik, bu bayağı durumdan kurtulmak için psikiyatri desteği almak istemezlerse bir noktada eşleri de etkisiz kalır ve kaçınılmaz son başlar. Önce eşleri, sonra çocukları kendilerine düşman olurlar. İtilmiş, kakılmış, dışlanmış insanlardır. Ne acıdır ki bu zavallı insanlar, en başta kumarhane sahiplerinin ve o mekanın müdavimlerinin gözünde değerlidirler. Zahirî bir ilgi gösteren, güzel ve etkileyici cümlelerle avlarını ağlarına tutsak eden kumarhane sahipleri aslında kumar oynayanların ceplerindeki paralara gözlerini dikmişlerdir. Kumarbazlar olmasaydı, o mekanlara kilit vurulur, bu durumda kumarhane işletmeleri kendiliğinden kapanır, kumarhane işletmecileri de ekmeklerini alın terleriyle kazanacakları başka bir iş kolu bulabilirdiler. Bu durumda kim bilir kaç ailenin yuvası kurtulur, kaç bağımlı kişi, topluma kazandırılmış olurdu. Ah, böylesi bir dünya özleminin gerçekleşmesini kim istemez ki, bu zavallı insanlar keşke bu olumsuz durumlardan kurtulmak için mücadele etseler, çok mu zor sanki?

Çocuklarının nafakasını bu karanlık batakhanede tüketenler, borçlarını kredi kartlarına borçlanarak ödemeye çalışanlar aslında ailelerinin yok oluşuna zemin hazırlarlar. Bir ocak işte böyle söner. Böylesi bir durumda eşleri, bir nevi terapi uygulamalı, kocalarına sevgiyle, güvenle bakmalıdır. Kumarbazlar bu bataklıkta içinde çırpındıkça çırpınırlar. Bu bataklık günden güne insanı dibe çeker ve genelde de sonu hüsrarla biter. Aynı durum alkolikler için de geçerlidir. Hele ki bu kötü alışkanlıklar bir insanda birleşti mi, o insan için kaçınılmaz son başlar.

Gecekonduunun Kahvehanesi'nin önündeki sokaktan geçenler, görünürde küçük bir bahçe içinde üç beş masa ve sandalyeden oluşan bir kahvehane görürler. Bahçe içindeki masa ve sandalyeler sabahtan akşama değin yoldan geçen arabaların ve rüzgarın da etkisiyle toz toprak olsa da, nemli bir bezle derhal silinir. Çay bardakları ve kaşıkları her gün çamaşır suyuna yatırılır, bardaklar ve çay kaşıkları deterjanla özene bezene yıkanır, güzelce durulanır. Burada demlenen çaylar günün hangi saatinde olursa olsun asla bayat olmaz. Hile de yapılmaz çaylarda. En azından demliğin içine çayın rengini koyulaştırması için asla karbonat veya bir küp şeker atılmaz. Çünkü buranın müşterileri Rasim Bey gibi özel ve seçkin insanlardır, tertemiz yıkanmış ince belli bardaklarda taze, mis kokulu lezzetli çay içmek isterler. Taze çay, zamanında içilmeyip artmışsa, yenisi derhal demlenir, eskisi ise ocağın sol tarafındaki göze konulur. Yeni demlenen çay, ocağın sağ gözüne konulur ve bu demlikteki çayı kahvehanenin, daha doğrusu kumarhanenin seçkin müşterileri içerler ve kendilerinden asla çay ücreti alınmaz. Eski demlikteki çayı ise, burasının kumarhane olduğunu bilmeyip de, dinlenmek, nefeslenmek isteyip de yolu yanlışlıkla buraya düşen yabancı müşteriler parayla içerler.

Kahvehaneyi, kumar masasının bulunduğu dip köşeden vişne çürüğü renginde kalınca bir örtü ayırır. Bu örtünün iki ucu duvardan duvara tutturulan çiviye geçirilmiş olup, kahvehaneye giren yabancı müşteriler kahvehanenin arka kısmındaki bu zulalı yeri fark etseler bile, içeride ne olduğunu göremezler. Sadece kahve fincanı ve zar seslerini duyarlar. Zarlar burada, hile yapılmaması için kahve fincanlarının içine konularak atılır. Eğer kumar büyükse ve kağıt oyunu oynanacaksa, paketinden yeni çıkartılan gıcır gıcır deste kağıtları açılır ve masaya konulur. Nasıl ki her oyunun bir kuralı varsa, burada da işin raconu bellidir. Hile yapanlar veya hile yapmaya yeltenenler bir daha bu kapıdan içeri adım atamazlar. Aradan aylar da geçse, tekrar bu kapıdan içeri girmeyi göze alanlar en ağır hakaretleri ve küfürleri de yutmak zorundadırlar. Bu durumda eski defterler kapatılır, bir anlamda bir kereye mahsus o kişiler affedilir. Ama her şeyden önce o küfür ve hakaret faslından geçmeleri gerekir. Aynı kişi yanılıp da bir daha hile yaparsa, bu kez cezası kesinleşir : ' Bazı kemikleri ya yanlışlıkla kırılır, ya da yanlışlıkla kim vurduya gider. ' Bir daha istese de bu mekandan içeriye adım atamaz.

Bu mekanı küçük ama manevi anlamda günahı büyük işletmenin hemen karşısında, mahalle camii vardır. Camii cemaatinin çoğu burasının görünürde bir kahvehane olduğunu bilirler, camii imamı da öyle bilir. Hatta birkaç kere kahvehanenin bahçesine oturmuş, kahvehane işletmecisi Gecekondur Hasan'ın çay ikramını geri çevirmemiştir. Geleneklerimizde vardır, koşullar ne olursa olsun din adamlarına daima saygı duyulur ve o bir misafirdir, bir nevi şeref konuğudur, davete icabet ederek Gecekondur Hasan'ın çay, kahve içme teklifini geri çevirmemiştir. Keşke orada neler döndüğünü bilebilseydi de, sohbetleriyle o tatlı, hoş, gülen yüzüyle buradaki zavallı insanlara nasihatlerde bulunabilseydi, pek iyi, pek güzel olurdu. İnsanın aklına gelmiyor değil, mesela kumarbazlar veya alkolikler, örneğin vaaz dinlemek için camiye gitmiyorlarsa - ki gitmiş ve bu etkili vaazları dinlemiş olsalar pek çoğu pek tabii ki içinde buldukları buhranlardan ve kötü alışkanlıklardan kurtulmuş da olacaklardır- din adamlarımız bu tür yerleri zaman zaman ziyaret ederek, oradaki insanlarla sohbetler ederek toplumun kanayan bu yarasına pek tabii şifa olabilirler. Sonuçta bir tek insanı yanlışlarından döndürmek bile bir ailenin kurtulması demektir. Birey bile tek başına önce ailesi üzerinde sonra da toplum üzerinde bu denli etkili bir güce sahipken, bu mutluluk halkası böylesi kanayan bir yarının tedavisinde etkili rol oynayabildiğine göre, demek ki her şey insanın kendisine bağlı. Yapan da insan, yıkan da. Bu anlamda demek ki insan, kaderini bir nevi kendisi belirliyor. Demek ki insanın başına örneğin kumar ve alkol illetinden dolayı bir takım kötülükler, sıkıntılar geliyorsa, sorunu önce kendisinde aramalı. Çözümü için de mantıklıca hareket etmeli. Önce nefsiyle savaşmalı, nefsinin öldürmeli, doğru ve faydalı işler yapmak için kararlı olmalı. Nefsinin bitmek bilmeyen isteklerini dizginleyebilen insan ilk adımı atmış demektir. Yeter ki bu kıvılcımı insan en önce ruhunda başlatmalı.

Camii imamı kahvehanenin arka tarafında bulunan perdeyle örtülü kumar masasına o adımını bir kere atsın, oradaki hasta ruhlu insanların kumar masalarına bıraktıkları yıkılan hayallerini gözleriyle görsün. Bir baba şefkatiyle buradaki insanları rencide etmeden yapacağı etkili konuşmalarıyla kumar illetinin zararlarını anlatsın. İçlerinden belki birkaçı etkilenir ve kendileriyle bir hesaplaşma içine girerler de, akılları başlarına gelir. Kim bilir belki de içlerinden birisi bu bataklıktan kurtulmak için ilk adımı atmış olur. Kim bilir gözlerinden yaşlar boşanır, bir sorgulama içine girer ve ilk kıvılcım da böylece başlamış olur. Yıkılan hayaller üzerine sağlam temeller atmak, her şeye yeniden başlamak kolay değildir. Çürük ve yıkıntı halindeki boş hayalleri temizlemek zaman alır. Kıvılcım için ateş lazım olduğuna göre, bir fırsattır bu. Camii imamı o kıvılcımı elbette ateşleyebilir, elbette bu hasta ruhlu zavallı insanları nasihatleriyle kendilerine getirebilir. Her şey düşüncede başlar. Bir insanın kurtuluşu ermesi aslında tüm insanlığın kurtuluşu demektir. Kumar ve alkol bağımlısı insanların kendilerine, ailelerine ve dolayısıyla topluma yaptıkları tahribatların böylece önüne geçilmiş olur. Kolay değildir bunları gerçekleştirmek. En önce kumarhane işletmecisi buna ne der? İşe acaba kumarhane işletmecisinden mi başlamalıdır. Camii imamı, çekse bir köşeye Gecekondur Hasan'ı... Dese ki, ' Hasan Bey evladım.. Amacım akıl, öğüt vermek değil. Diyorum ki, taşı sıksan suyunu çıkartırsın. Güçlüsün, istersen başarırırsın, kapat bu günah kapısını. Vur kilidi kapısına, sana yapacak başka iş mi yok. Hem bu dünyanı, hem ahiretini ateşlere atma. Kimsenin vebalini alma, buradaki insanların halleri ortada. Kendini de ahiretini de, buradaki insanları da kurtarmış olursun. Aileler zarar görmesin, yuvalar dağılmasın. ' Gecekondur Hasan ikna olacak mıdır peki? Camii imamı, kumarın ve alkolün zararlarından söz ederken, ilk müdahaleyi ve olumsuz tepkiyi en önce kendisi vermeyecek midir? Kükremiş yaralı bir aslan edasıyla 'Hoca, hoca ! Kendine gel. Burası camii değil. Sen bizi ekmeğimizden mi edeceksin. Konuşma böyle sözler... ' demeyecek midir? Ne zor bir durum... Yukarı tükürsen bıyık, aşağı tükürsen sakal... Bir tarafta hasta ruhlu kumar ve alkol bağımlısı zavallı insanlar.. Bir tarafta işletme sahibi.. Bir tarafta camii imamı.. Bir taraf uçurum, bir taraf ferah yol. Olmalı, bir çaresi vardır mutlaka, ama nasıl olacak bu gerçekleri dile getirmek?

(Dördüncü bölümün sonu. Devam edecek)

Vecdi Murat SOYDAN

10/07/2016-Isparta

[ikiyanayasla][ikiyanayasla]

YIKILAN HAYALLER (5.Bölüm)

YIKILAN HAYALLER (5.Bölüm)

Kerime Hanım elindeki paraları nereye koyacağını düşünürken aklına yatak odasında bulunan şifonyerin üst çekmecesine geldi. Rasim nasılsa gece yarısı eve geldiğinde vurur kafasını yatar, aklına da çekmeceleri karıştırmak gelmez, öğleden sonra da icra dairesine gider borcumuzu öderim diye düşündü.

Rasim Bey gün boyunca kumar oynamış, cebindeki son parasını da tükettikten sonra mekan sahibi Gecekondur Hasan'dan borç para istemişti.

- Neye karşılık Rasim Bey? Vereceğim para neye karşılık olacak söylesene? Paran varsa oynarsın kumarı, paran yoksa oynamayacaksın paşam.

- Bulurum bir çaresini, bana on beş gün mühlet ver Hasan. Bu güne kadar paran mı kaldı bende?

- Valvar yakar daha geçenlerde de istedin, verdim. Kazanır veririm dedin, ütüldün. Ay olacak neredeyse, beyimiz kazanacak da verecek. Önce borcunu ver Rasim Efendi!

- Borcumu ödeyeceğime söz verdim, verdim ama sözümü tutamadım, haklısın. Bir şans daha ver bana.

- Söz demek, namus demektir. Namuslu adamsın, bu güne kadar bir yamuğunu görmedik. Görsek zaten buraya ayak basamazdın. Neyle ödeyeceksin? Nedir güvencen?

- Gü... Güvencem? dedi kekeleyerek,

- Güvencem ailem. Ödeyemezsem borcumu, vereyim evin adresini, alın götürün karımı da kızımı da!

Büyük bir sessizlik oldu kahvehanede. Sinek uça vızıltısı duyulurdu. Gecekondur Hasan öyle bir hışımla geldi ki Rasim Bey'in üzerine, bir eliyle gırtlığına çökerek, gök gürlemesini andırır bir sesle :

- Rasim ! Rasim ! ağzından çıkan kulağın duyuyor mu ulan senin? Sana adam dedik, bey dedik. Sen bize ne dedin şimdi? Yıllardır bu alemin içindeyim, düzülmedik bir kulağımın arkası kalmıştı, duyduğum şu lafa bak! Ulan kumarbazsak, pezevenk olmadık! Kalk ulan ayağa! Kalk! Ne yapayım şimdi seni? Elimde kalacaksın!

- Vur! Temelli öldür beni Hasan! Yaşarken ölmüşüm, vursan ne olur? derken sesi öküz böğürtüsünü andırıyordu.

- Bak hâlâ konuşuyor. Sus ulan!

Gecekondur Hasan bu kez iki elini de Rasim Bey'in gırtlığına geçirdi. Adamları derhal yanına gelerek kollarından tuttular. İri yarı uzun boylu olanı, Gecekondur Hasan'ı bir kenara çekerek kulağına fısıldadı :

- Bırak patron, bu herif zaten ölmüş. Dirisi para etmez ama ölüsü kıymete biner. Defolsun gitsin mekandan. Ya da emret, kafasına sıkalım!

Gecekondur Hasan adamının sözüne uydu, cebinden çıkardığı paranın bir miktarını Rasim Bey'in suratına tokat gibi çarparak hiddetle ve yüksek sesle son sözünü söyledi :

- Defol ulan buradan şerefsiz ! Bir daha da buralara ayak basma! Herkesin onuru, gururu var. Önce borcunu öde kavat! Kalk, git, derhal. Elimden bir kaza çıkacak şimdi.

Rasim Bey o anda çocuklar gibi ağlamaya başladı. Elini yüzüne kapattı, başını masaya koyarak uzun uzun ağladı, sonra da mekanı terk etti, evine doğru yol aldı.

Yolda yürürken aklına olmadık düşünceler geliyordu. Kalın bir ip bulayım, ağaca bağlayayım, ne olursa olsun! diyordu. Ayık kafayla ölemeyeceğini kendisi de biliyordu. Bir güzel kafayı çekeyim, sonra da ip tedarik edeyim, bu son gecem olsun diyerek meyhanenin yolunu tuttu. İçti, içti, içti.. Saatlerce içti.Kafası iyice güzelleştikten sonra yalpalaya yalpalaya dışarı çıktı, aklına evin kömürlüğünde bulunan kalın urgan geldi. Hızlı adımlarla bir o yana bir bu yana düşüp kalkarak kendisini evinin kömürlüğünün kapısında buldu. Kapı kilitliydi. Yukarı çıkıp kömürlüğün anahtarını alacaktı. Vakit bir hayli geçmişti. Karısı ve kızı uyuyor olmalıydı. Sessizce evine girdi, yatak odasına yöneldi. Duyulmasın diye ışığı açmadı. Sanki eve giren kendisi değil de, hırsızdı. Bu lanet kömürlüğün anahtarı da neredeydi? Aklına şifonyerin çekmecesini açmak geldi. Açıp baktığında karanlıkta bir şey göremediğinden el yordamıyla çekmeceyi karıştırdı. Karıştırdıkça eli kağıtlara dokundu. Parayı görmese de dokunması, parayı tanımaya yetmişti. Bir tomar para... Hem de kuru para. Hem de en müşkül durumda ilaç gibi gelen, her kapıyı açan sihirli güç. Başka

gözlerde para var mıdır diye, diğer gözlere de baktı, nafile... Anahtarı da bulamamıştı. İyi ki de bulamamıştı. Yaşamak varken, ölmek de neyin nesiydi? Paraları ceketinin cebine koyduktan sonra sessiz bir şekilde odadan çıktı, parmaklarının ucuna basa basa salonu geçti, dış kapıyı usulcacık kapatıp dışarı çıktı.

Kerime Hanım sabahleyin içinde garip bir hisle uyandı. O ne zaman bu hisse bürünse, muhakkak kötü bir şey olurdu. Gözü hemen yanındaki yastığa ilişti. Rasim demek ki bu gece eve gelmedi, yine sabahlamış olmalı kumar masasında diye düşündü. Sonra gözü çekmeceye ilişti. Çekmece açık kalmış, yere de birkaç kağıt para düşmüştü. Kan beynine sıçradı. Gözü karardı. Çekmecenin içine baktığında paraların olmadığını gördü. Derhal kocasını aradı, her zaman olduğu gibi telefonu kapalıydı. Doğruca Yeşim'in odasına gitti.

-Yeşim, Yeşim... Uyan kızım! Uyan!

- Ne var anne! Ne oldu?

- Uyan kızım, sorma başımıza geleni. Baban tüm paraları almış gitmiş!

- Neee.. ne diyorsun anne sen. Nereye koymuştun ki paraları?

- Çekmecenin içine koymuştum. Baban bulmuş. İcra Dairesine yatıracaktım bu gün. Ahhhh! Ahhh ben nerelere gideyim? Amma da çileli başım varmış. Allah canımı alsın da kurtulsam!

- Arayalım babamı. Durumu anlatalım.

-Para mı kalır şimdiye kızım. Çoktan kumara oturmuştur bile. Aradım, cevap vermiyor telefonu.

Ana kız yüzlerinden düşen bin parça düşünceli düşünceli susmayı tercih ettiler.

Rasim Bey kovulduğu kumarhaneye çalılı çalılı girdiğinde Gecekondulu Hasan'ın adamları derhal yanına yaklaşmış, kapı dışarı etmeye hazırlanıyorlardı ki, Rasim Bey " Durun, durun bir dakika! Borcumu ödemeye geldim." dedi ve cebindeki paraları göstererek, en yakın masaya oturdu. Gecekondulu Hasan'a seslenerek masasına davet etti.

- Ne var ulan! Gelme demedim mi sana! Ne işin var burada?

- Borcumu getirdim. Al, al işte para!

- Banka mı soydun sen? Nereden buldun ulan bunları?

- Nereden buldumsa buldum! Kaç kuruş sana olan borcum, sen onu söyle!

Gecekondulu Hasan ağzı kulaklarında, cebinden sigarasını çıkartarak :

- Hele bir sigara yak Rasim Bey! diyerek, sigara ikram etti. Sigarasını kendi eliyle yakarak, garsona seslendi :

- Oğlum, bak buraya! Rasim Bey'e şöyle esaslı bir içki hazırlayın da ciğerleri bayram etsin. Bundan böyle kendisine saygıda kusur edilmeyecek tamam mı? diyerek orada bulunan adamlarına talimat verdi.

Bu iltifatlara ve yakın ilgiye oldukça şaşırılmış bir o kadar da sevinmiş görünen Rasim Bey Hasan'a hitaben :

- Yahu Hasan, sen yiğit, mert bir adammışsın. Bana sövüp saydın ama, o dün kaldı. Bu gün yeni bir sayfa açıyoruz değil mi?

- Tabi, tabi, senin her zaman kredin vardır bizde.

Gevrek gevrek gülüşünü sürdürüp parayı elden tahsil ederek çelik kasaya yöneldi, evrakların bulunduğu çekmeceyi açarak senetini verdi. Rasim Bey, senete göz attıktan sonra yırtıp çöpe attı. Dün yaşanan tatsız olaylar çarçabuk unutulmuştu. Rasim Bey içkisini yudumlayıp keyif sigarasını içtikten sonra kumar masasına oturdu. Saatlerce vakit geçirdi, gün ışıken dışarı çıktı, soluğu işkembecide aldı. Bol sarımsaklı, sirkeli işkembe çorbasını içtikten sonra doğruca evine gitti.

(Beşinci bölümün sonu. Devam edecek)

Vecdi Murat SOYDAN

04/08/2016-Isparta [ikiyanayasla]

BİR FIRIN MACERASI

Antalya'dayken ismi lazım değil, bir fırından ekmek ve pohaça aldım. Parasını da çıkardım verdim. O sırada bir müşteri daha girdi içeriye, fırıncının kafası karıştı, para üstü verecek diye bekliyorum; suratıma bakıyor şüpheyile. 'Parasını verdiniz mi?' dedi. Bir mahcup oldum, anlatamam. 'Verdim, 10 TL verdim, paranın üstünü alacaktım.' dedim. 'Kamera kayıtlarına bakayım' dedi, vallahi dediğini de yaptı.. Şaka gibi ya... Geriye sardı, kadının elleri ve kalçası görüldü, kadın laf kalabalığına boğdu fırıncıyı, sonra hızlıca sarınca geriye, ben kapıdan girdim, o sırada kayıt dondu. Ayar bozuldu. Fırıncı küfür salladı ortaya. Ben bile şüphe duydum kendimden. Tekrar başa aldı, kadın bir daha girdi kapıdan, bu kez saçları da görüldü, ben ortada yokum, tezgahı almıyor kamera. Bir daha ayar bozuldu. Fırıncı kameraya açıktan küfür etti, halbuki, kumandayı yanlış kullanıyor, ben de içimden hepsine bastım kalayı... Sonra ayar düzeldi, ben içeri girdim, benden sonra da kadın.. Tezgahtan ekmek ve pohaça aldım, kadın laf kalabalığına boğdu fırıncıyı. Fırıncının aklı karıştı, kadına bakarken, elini bana uzattı, parayı verdim. Herif kamerada parayı arıyor, ben de kadını.

'Dur' dedim.. 'Dur' Herif, 'ne var? niye durayım?' dedi. 'Bak, zum yap da elimdeki para görünsün. Şimdi dersin ki, sen 10 TL vermedin? Bi de polisle molisle uğraştırma beni, yola gideceğim.' dedim. Tamam dedi herif, zum yaptı, evet, 10 TL görüldü yakından.... 5 dakika zaman kaybı.. Özür dileyeyeceği yerde, 'Bazıları para verdim diyor, kaç oldu böyle.' dedi. Paramın üzerini aldım, çıkış o çıkış... Dua etsin herif, basardım küfürü de, karşımdaki bayan değil. Erkek erkeğe küfür mü eder? Hem sonra mantığa ve biyolojik duruma ters. Mesela Isparta'da böyle bir olay yaşanmaz. Suriyeli ve dilenci değilseniz, 'karnım aç, param yok, sonra vereyim.' deyin, girin içeri afiyetle yiyin, için... Isparta esnafı hoş görülüdür, insanın halinden anlarlar. Kiminin parası, kiminin duası. Bu fırıncının suçu yok, suç anasında. Bazıları daha doğmadan orospu çocuğu oluyor...

Vecdi Murat SOYDAN
26/08/2016, Isparta

Yenimahalle O Eski Yenimahalle Değil

Ankara'dan ayrılalı çok uzun yıllar oldu. Ne zaman Ankara'ya gitsem, doğduğum topraklarda yabancılaşıyorum. Çocukluğumun geçtiği mahallede herkes değişmiş, oturduğumuz ev yıkılmış, önünde bir kestane ağacı vardı, onu da kesmişler.

Babamın muhterem arkadaşlarını Osmanlı'dan kalan son kalelere benzetirim. Gecekondu Hasan ölmüşse son kalelerden biri de düşmüş demektir. Birkaç arkadaşı daha kaldı babamın, onları her gördüğümde babamı görmüş kadar mutlu olurum, saygıda asla kusur etmem, onların ellerini iki kere öperim. Babamın elleri onların ellerine değdi, onlar babama değer verdi, ikinci kere el öpüşlerim bunun içindir.

Hoşlandığım bir kız vardı, birlikte ip atlar, yakan top, saklambaç falan oynardık. Ben, o hep gülsün, mutlu olsun diye mahsustan yere düşerdim, saklanırken bile ona sobelenmek isterdim, o hep gülmeliydi, içindeki hüznü bir tek ben biliyordum, çünkü onun da babası yoktu. Çok aradım da bulamadım, muhtemelen çoluk çocuğa karışmıştır. Arayıp da bulsam ne yapabilirim? Hiç bir şey. Ben sadece, onun gözlerindeki mutluluğu görebilseydim benim için dünyalara bedel olurdu.

Otobüs duraklarının yerleri bile değişmiş, en garibi de bindiğim dolmuşun şoförüne "Ücret ne kadar? Geçiyor mu bu dolmuş Yenimahalle 5. duraktan?" sorusunu sormuş olmamdır. Zamanla her şey değişiyor, bir ben değişmedim desem de benim de saçlarıma aklar dolmuş. Çocukluğumda Seyran sinemasına giderdim, sonradan düğün salonuna çevirmişlerdi. Son gittiğimde ise sinemanın yerinde yellere esiyordu. Yerine, koca koca apartmanlar dikilmişti. Paramı denkleştirip Çarşamba matinesi ucuz olur diye Ferdi Tayfur'un, Cüneyt Arkin'in filmlerine giderdim. Onlar rol gereği saçlarını beyaza boyatırlardı. Şimdi onlarda da ne saç kaldı, ne de baş... Benim ise yıllardır ilk günkü gibi aynı heyecanım devam ediyor, Yenimahalle'nin yerinde ise yellere esiyor.

Esen ekmek fabrikasından ekmeğin en tazesini alırdım, fırında bayat ekmek bulunacak değil ya, benimkisi de laf işte. Çınar ekmek fabrikasında sütlü ekmek çıkardı, oraya da çok gitmişliğim vardır. Babam kafa çekmeye Çalılık Meyhanesi'ne giderdi, oraya da gitmişliğim oldu, kafa çekmeye değil ama. Annem, akşam oldu mu babam eve geç kalınca beni oraya gönderir, ben de babamın koluna girip eve götürürdüm. Bir keresinde beni masaya oturtturup bana ayran söylemişti. Beyin salatasını ilk orada yemiştim. Birkaç meze daha vardı, ilk orada tatmıştım. Sonra dönerek meyhane sahibine demişti ki, "Yaz hesaba."

Vah garip babam! Cebinde parası yoktu ama gönlü zengindi, sevilen bir adamdı. Babamın genleri bana geçmiş ki şiirler yazabiliyorsam bunu babama borçluyum. Onun da şiirleri vardır, paylaşırım zaman zaman. Çocuklarımdan ikisi de şiir miir yazmasını bilmezler, okumazlar hatta. Demek ki zorlamayla şiir yazılmıyor, içten gelmeli, sevmeli insan. Sevmeden hiç bir iş başarıya ulaşmaz. Bir farklılık var bende. Çok da sordum kendime. İzah edemeyeceğim bir farklılık bu, duygu anlamında. İnsanın yüreği kendinden taşar mı? Taşıyor işte.

İnsanlar eski insanlar değil, ben Ankara'ya yabancıyım, onlar da bana. Ama anılar taptaze, canlılığını koruyor. Beni yaşatan, hayattan zevk almamı sağlayan müthiş terapi de işte bu. İçinde babamın olduğu hatıralar. İçinde o masum çocuk kalbini taşıyan hatıralar, heyecanlar, sevinçler.

Vecdi Murat SOYDAN

30/08/2016, Isparta[ikiyanayasla]

Kara Kaplı Defterimden Notlar (1)

Yaşantımızda sevdiğimizimizin, tanıdıklarımızın birer birer toprak olması, bir daha geri dönemeyeceklerini bilmiş olmamız ister istemez düşündürüyor insanı.Sayıli nefeslerimiz,adımlarımız var. Ölüm gerçeğini görmezden gelmek, hiç ölmeyecekmiş gibi yaşam sürmek, akıllıların değil, olsa olsa alıkların işidir. Şu da var tabii; kurban bayramı geldi derken, geçip gitti, yarın okullar açılacak,yine dertlerimiz başlayacak.Çocuklar da haklı, arkadaşlarından ne görüyorlarsa onu almak, onu giymek istiyorlar. Örneğin ben, o yaşlarda biri yazlık, biri de spor olmak üzere kışı da bu iki ayakkabıyla çıkartırdım.Semt pazarından siparişim üzerine, annem spor ayakkabımı alır, ben de giyerdim. Marka falan mı? ne markası? Ben asla aramazdım öyle şeyleri. Ayağıma uyuyor mu, ucuz mu? Benim için yeterliydi. Ayakkabılarım yırtılana kadar giyerdim.İşe girdim de, kışlık ayakkabım oldu.

Babam Sümerbank malı yazlık ayakkabıyla koca kışı çıkarmıştı da,yokluğun gözü kör olsun, romatizma illetinden 43 yaşında vefat etti.Babam sağ olsaydı da, her gün ayaklarına kapanıp hiçkırta hiçkırta ağlasaydım.Rahat ettirseydim, başıma taç yapsaydım, kıymetini bilseydim. Babam sağ diye şükür etseydim. Keşkelere hükmü yok maalesef yok.Keşkeler kadar ama kelimesi de beni düşündürür. Nerede bir ' keşke ' ve ' ama ' kelimesine rastlasam, yitip zamana karşı çaresizliğim aklıma gelir. Sadece benim aklıma gelmez sanırım, bu iki kelime üzerine sayfalar dolusu kitaplar yazılır.

İşte canlı şahidim biricik kız kardeşim Dilek. Bir tek kelimesi için ' yalan ' desin. ' Ağabey, dur burada, yanıldın sen, yanlış hatırlıyorsun, öyle olmadı ama' desin, ben de gerekli düzeltmeyi ' keşke ' yalan olsaydı deyip yapayım.Kız kardeşimle kurban bayramında bir araya geldiğimizde şu soruyu sordum : ' Dilek, biz babamızın sağlığında hiç kurban kestik mi? Ben hatırlayamadım, kesmiş olsak hatırlardım. ' Bana şu cevabı verdi kız kardeşim : ' Hayır ağabey, biz hiç kurban kesemedik. Komşular getirirdi bize. Evimiz kurban bayramlarında et görürdü. Getirdikleri kurban da, nerede etin yağlı, nerede kemikli tarafları varsa, onlardı.' Annem yanımdaydı o sırada, mutfakta konuştuk bu konuyu. Annem de tistik etti.. ' Hayır, babanız hiç kurban kesemedi, komşular getirirdi etimizi. ' dedi. Empati yaptım da; mesela rahmetli babamın içine dert olup çöreklenmiştir bu mesele. O adamcağız kimbilir neler düşünmüştür. Demek ki, dert sahibi olması boşuna değilmiş. Kim olsaydı onun yerine, içine atar, dert sahibi olur, vakitsizce bu dünyadan göçerdi.

Allah'a çok şükür, aldığım maaş az çok yetiyor bize. Kurban da kesiyoruz, çocuklar komşuların eline bakmasın, boyunları bükülmesin diye baba olarak bunu da çok düşünmüştüm. İşin dini boyutunu değil de, ben ilk önce hep bu konuyu düşündüm. Allah bilir ötesini. Sevap kazanmaktan önce, ben de bir babayım ve o çocuklar eve kurban eti girmediği zaman, tıpkı yıllar önce bizde olduğu gibi, boyunları bükük kalmamalıydı. Ama yapamıyorum, anılar canlanıyor, babam geliyor gözümün önüne.. O hiç kurban kesememişti. Bir baba için üzüntülerin en büyüğü bu değilse nedir? Çocuklarına karşı sevgisini sunardı, bayramlarda elini öperdik 3 kardeş.. Örneğin ben hiç hatırlamıyorum, babam bize bayram harçlığı verir miydi? Vermiş olsaydı mesela, biz 3 kardeş o parayı nerede harcamıştık? Ya da verdiği bayram harçlığına sadece dondurma mı alabilmiştik? Bir baba için bundan daha büyük ikinci bir ıstırap nedir?

Bir baba için üçüncü, dördüncü, beşinci olasılıkları yazıp da babamın ruhuna eziyet etmek gibi bir amacım yok.O da isterdi, evlatlarının rahat etmesini. Tek maaş, topu topu iki küçük odalı kiralık bir evde, yıllarca kırık dökük eşyalarla geçim sürdürmek kolay mıydı sanki? Bir baba için en acı olay, eve icra gelmek üzereyken, ikinci el eşya satın alan eskici Ömer amcanın, evimize girip, o kırık dökük eşyaların az sağlam olanlarını, hatta annemin gelinlik komidinine göz koyup, antika niyetine satın almasıdır. Elektrik faturasını ödeyemediğinden, elektriğin kesilmesidir. Biz çocukken bunları da yaşadık.

Ayın on beşine otuz gün var. Almışız bayram diye ayın dokuzunda emanet parayı, o da kuş olup uçtu. En iyisi mi düşünmemek hiç bir şeyi diyorum, yapamıyorum.Sıra bize geliyor, bir varmışız, bir yokmuşuz. Derin konu bunlar. Çocuklar ne zaman baba olurlarsa o vakit anırlar beni. O zaman onlar da diyeceklerdir ' Babamız sağ olsaydı da başımızda dursaydı, varlığı yeterdi bize.' Son pişmanlık fayda vermiyor, hayat acısıyla tatlısıyla devam ediyor. Allah kimseyi kimseye muhtaç etmesin. Ölenlere mi geride kalanlara mı oluyor olan? Bence her iki tarafa da oluyor. Hele ki bu ölümler zamansızca olursa.

Para da bir yere kadar diyoruz, önce sağlık diyoruz. Garip olan şu ki; geçim sıkıntısı ve hayatın zorlukları içinde en önce sağlığımızı kaybediyoruz, kazanmak için ise çok para sarfediyoruz. Para bile kurtaramıyor. Basit bir örnek : Vehbi Koç'un çuvalarla parası vardı, ama pazarda kilosu 75 kuruşa satılan patatesle besleniyordu.Kefenin cebi yok. Yitirilen sağlık geri gelir mi? Ya ölenler? Öyleyse neden her şeyi dert ediyoruz? Ya kırdığımız kalpler? Değer mi dünya için? Ya kurulan tuzaklar? Neyi paylaşamıyoruz? Herkes bir gün ölecek.. Ölümün de hayırlısını dilemek gerekir. Kimileri yanarak, kimileri boğularak can veriyor. Bir tek parçası bile bulunamıyor. Boş mezarları bile olmuyor.

Bu yazıdan çıkarılacak pek çok dersler var : Sevdiklerimizin değerini her zaman ve her koşulda bilmeliyiz. Babalarımız

ve annelerimiz evin temelidir, temel çökerse yıkılırız.Geçmişimizi asla unutmamalıyız.Aile bağlarımız ne kadar güçlü olursa, olumsuzluklar karşında direncimiz o denli artar. Her insan gibi bizler de ölümlüyüz.Sağlığımız en büyük hazinemizdir. Herkes yalan söyleyebilir ama hatıralar asla yalan söylemez, onlar geçmiş zamanın sessiz ve gizli tanıklarındır.

Vecdi Murat SOYDAN
(Kara Kaplı Defterim)
16/09/2016, Isparta

ŞİİR, ŞARKI VE TÜRKÜLERDE ÇOCUK İSTİSMARI

Bazı şiir, şarkı ve türkülerimizde maalesef pedofili (sübyancılık) çocuk istismarı, çocuk evlilikleri ve özellikle de kadınlarımızı cinsel yönden aşağılayan sözlere rastlıyoruz. Madem ki reşit olmayan kişiler hukuka göre de çocuktur, ki bu yaş 18 yaşın altıdır, şu soru aklımıza gelmelidir : 'Ülkemizde özellikle de 13-14 yaşındaki kız çocukları için cinselliği ön planda tutan şiirler, şarkılar türküler niçin yazılmıştır?' . Bu yaş durumunu coğrafi ve iklim şartlarını gerekçe gösterip, ' Ne var ki bunda, o zaman şartlar öyleydi' diyenler de olacaktır. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre; "Ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma hariç, 18 yaşın altındaki her insan çocuk sayılır". cümlesinin özellikle de şu kısmını bir kez daha hatırlatmakta fayda var. '....Ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma hariç ' Bu, şu demek: Bazı ülkelerin coğrafi ve iklim farklılıklarından doğan nedenleri olduğu için reşit sayılma yaşı daha genç bir yaşa indirgenebilir.Hukukun 18 yaş olarak belirlediği reşit olma yaşı bu durumda değişiklik göstererek, bu yaş altındaki çocukları da bir anlamda reşit kabul ediyor. Sorgulanması gereken nokta burasıdır.

Konu başlığındaki kavramları açıkladıktan sonra, bulabildiğim bazı şiir, şarkı ve türkü sözlerini de okuyacaksınız. Temennim, şiir de olsa, şarkı, türkü sözleri de olsa, bu yanlış düşüncelerden sakınmamız gerektiğidir.

Sübyancılık, yetişkin bir kimsenin ergenlik öncesi çocukları veya ergenliğe yeni girmişleri cinsel açıdan çekici bulması ve cinsel eğiliminin çocuklara yönelik olmasına neden olan psikoseksüel rahatsızlığa verilen isimdir.Bu rahatsızlığa sahip kişilere pedofil ya da sübyancı denir.

Sübyancılar -tipik olarak- yetişkin cinsel ilişkiden zevk almakta güçlük çekerler, özgüvenleri eksik olabilir ve çocuklarla ilişkiyi yetişkinlere nazaran daha az tehdit edici bulurlar. Sübyancının eğilimi karşı cinse veya kendi cinsine olabilir. Sübyancıların büyük çoğunluğu erkektir ve bu durum kadınlarda çok nadir görülür.

Çocuk istismarı bir çocuğa bir yetişkin tarafından fiziksel ya da psikolojik olarak kötü davranılmasıdır. Ayrıca çocuklara kötü muamele, çocuk istismarı ve ihmali ile çoğu zaman aynı anlama gelir. Dünya Sağlık Örgütü çocuk istismarını şöyle tanımlar:"Çocuğun sağlığını, fiziksel ve psikososyal gelişimini olumsuz etkileyen, bir yetişkin, toplum ya da devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek uygulanan tüm davranışlar çocuğa kötü muameledir."

Cinsel istismara maruz kalan çocukların yaşa göre dağılımları incelendiğinde; %30'unun 2-5, %40'ının 6-10, %30'unun 11 - 17 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle olguların %70'ini küçük yaş grubu oluşturmaktadır. İstismarcıların %96'sı erkek, %80'i de çocuğun tanıdığı birisidir.

Çocuk evliliği çocukların 18 yaş altında evlendirilmesi olarak tanımlanır.Küçük yaşta evlendirilme erkek çocuklar için de geçerlidir fakat bu durum kız çocuklarında daha çok görülür.Çocuk evliliğinde, özellikle yaş, statü farkı ve zorlama faktörü birlikte ele alındığında çocuğun cinsel istismarı göz ardı edilemez.

Bazı durumlarda partnerlerden birisi, (çoğunlukla da kız) çocuktur. Bu durum aile veya toplumun bekarete verdiği önemle ilişkilidir. Çocuk evliliğinin diğer sebepleri arasında fakirlik, başlık parası, çocuk evliliğine izin veren yasalar, dini ve sosyal baskılar, bölgesel alışkanlıklar, kadınların para kazanma ve çalışma hayatına katılmada yaşadığı güçlükler gösterilebilir.

Çocuk evliliği, yetişkinlerin çocuklara yönelen, yetişkinlerden cinsel haz almayan bir psikoseksüel bozukluğu olan pedofiliden ayrı bir normdur.

Konuyla ilgili yaptığım araştırmada çarpık örneğe uygun bazı şiir, şarkı ve türküler rastladım. Bulabildiklerim şunlardır :

Bağa girdim bağ budanmış/ Bağa bülbül dadanmış,
Onbeş yaşında Nazife de Hanım/ Kimlere Aldanmış

...

Henüz girmiş onüç, ondört yaşına,
Edalı, işveli köylü güzeli.

...

Kar mı yağmış şu Harput'un başına
Kurban olam toprağına taşına
Henüz girmiş onüç ondört yaşına
Küçük yaşta bir yar sevdim Ermeni
Ermeni'ye nasıl gönül vermeli.

...

Ardahanın yollarında
Güller açmış bağlarında
Öyle bir yar sevmişem ki
On üç on dört çağlarında

...
Dam üstünde un eler
Tombul tombul memeler
Memeler baş kaldırmış
Kavuşmuyor düğmeler.

...
Ar gelir Osman Ağa ar gelir
Fadime'ye karyola dar gelir

...
Halime'yi samanlıkta bastılar
Şalvarını gül dalına astılar

...
Çamdan sakız akıyor / Kız nişanlın bakıyor oy zalim nenni nenni / Koynundaki memeler / Turunç olmuş kokuyor oy zalim nenni nenni

...
Sil gözünden sürmeleri, çöz göğsünden düğmeleri, göreyim gül sineleri.

...
Haydi haydi gidelim orman aralarına, doktor derman bulamaz gönül yaralarına...

...
Bayıra karşı yatır beni, tırmala beni kaşı beni

...
İndim derelerine bilmem nerelerine, kaytan bıyıklarımı sürsem nerelerine

...
O tepeden bu tepeye oyun olur mu, on beş yaşında da Nazife de hanıma doyum olur mu?

...
Yoluna koymuşum can ile seri / Koynunda beslemiş ayvayla narı / Çözüp düğmeleri göresim gelir.

...
Demirciler demir döver ocakta / Şimdiki kızlar ne hoş olur kucakta

...

Bu örnekler çoğaltılabilir. Lütfen bu konuda çok titiz ve dikkatli olalım.

Saygılarımla.

Vecdi Murat SOYDAN
21/10/2016, Isparta

ÖLÜM VE ÖLÜM ACISI

[ikiyanayasla]

İnsan, kendisi düşünce anlıyor acıyı.Düşmeler belki de bu nedenle gereklidir.Hayatında hiç düşmemiş olan, düşmenin acısını belki de sadece yediği acı biber olarak nitelendirir.Hafifçe düşmüşse, tesiri de buna göre azdır acının.En yakınımızın kaybı içimize ateş düşürür.Belki de ölümler bu anlamda bizlere hayat dersi veriyor.Bence bir anne,baba için evladının ölümü ne ise, bir evlat için annesinin veya babasının ölümü de farklı değildir.Çünkü acıların dili ortaktır. Hayır, hiç de öyle değil dediğinizi duyar gibiyim.Haksız da sayılmazsınız, öyle hayırsız evlatlar var ki, okumuşsunuzdur gazetelerde, mesela miras için acımasızca annesini, babasını öldürüyorlar. Sözüm taş kalpli olanlar için değil. Sözüm, insan gibi insan olanlar için.Başına gelmeyince bilemiyor insan. İllaki gelecek. Ama bu gün, ama yarın, mutlaka gelecek.Babamı kaybetmekle, örneğin evladımı kaybetmek arasındaki fark, hangisinde acımın daha az olacağı anlamına gelir? Var mıdır böyle bir acı ölçer? Yanmışsa içim, yanmaya devam edecek. Ölüm aynı ölüm.Ateş aynı ateş.Şiddetini ölçemez ki bir kalp.Hele ki ateşin içine düşmüşse kalp, her iki durumda da kavrulur,kömür olur.

Ölüm denilen acıyı çocuk yaşta yaşamamış olsaydım şayet, size nasıl anlatabilirdim ki bu acıyı? Tatsız, tuzsuz, yavan şeyler olurdu ki, kendim bile inanarak, o acıyı duyumsayarak yazamazdım.Bir de ayrılık acısı var.Her ayrılık olmasa da bazı ayrılıklar ölüm acısı gibi ağır gelir insana. Ölüyoruz ve öldükten sonra acı çekmeyeceğimizi düşünüyoruz. Kimse gidip gelmedi ama, anlatılanlara göre bir de kabir azabı, acısı varmış. Demek ki kanımıza, ruhumuza işlemiş bu acılar... Demek ki, bu acılardan ne bu ne de öbür dünyada kurtuluşumuz yokmuş. Sonra o acıların hepsi bitecekmiş bir gün.O gün ise, cennete gideceğimiz günmüş. Miş,müş, diyorum, çünkü gidip gelen var da benim mi haberim yok. Bu durumda nasıl diyebilirim ki, ölünce bitecek acılar diye.Acı biber yedikten hemen sonra dilimiz yanıyor, üzerine tatlı yiyoruz, yavaş yavaş geçiyor acısı. Ama şu vakitsiz ölümler yok mu, insana mih gibi yapıyor ve acısı da artarak devam ediyor.

Mesela, ' çivi çivi söker ' diye bir atasözümüz var.Hangi inşaat işçisi denedi de, ' yetenek sizziniz' yarışmasına katılır gibi bu deneyi yaptı? Çivi çivi nasıl söker, bilmiyorum, denemedim de.Denesem de mantık olarak sökemedim çivi çiviyle. Söken varsa neden kerpeten kullanmadı da zora soktu, bunu da bilmiyorum. Çok da saçma sözler var. Kafamı bunlarla da yormak istemiyorum.Bildiğim tek bir gerçek var, ölünce acılarımız devam edecekmiş... Miş'i bizler, geçmiş zaman olarak bilirdik, demek ki bilinmeyen gelecek zamanda da kullanılıyormuş. Yeni bir şey daha öğrendiniz değil mi? Ben de, evet ben de yeni bir şeyler öğreniyorum, sizin gibi. Ölüm yeni bir şey değil ama. Ölüm acısı hiç değil. Ama bu gün, ama yarın, ölüm denilen acılarla tanışır insan ve bu tanışıklık en sonunda kendi ölümüyle noktalanır. [/ikiyanayasla]

Vecdi Murat SOYDAN
(Kara Kaplı Defterim)
04/12/2016, Isparta

GURBET

Bir insanın memleketinin olması ne güzel. Memleketinin soğuk buz gibi ayazında nefes alması, ayaklarının toprağa basması ne güzel. Gurbetlik zordur. Sılda evin, bağın, bahçen, paran, mülkün olsa ne önemi var? Memleket bağrına basar insanı. Her insanın vardır bir memleketi ama, o memlekette yaşam sürmek, havasını teneffüs etmek ve o topraklarda son nefesini vermek herkese kısmet değildir.

Götürecekler elbet bizlerin de ölüsünü, atacaklar bir çukura, yapacaklar bir mezar, diyecekler ki; ' Memleket topraklarında ölmedi ama, memleket topraklarına gömüldü bu meyyit.' Memleket toprakları kabul eder insanı. Memleketini seven insanlara ne mutlu. Türk bayrağının olduğu her yer evet bizim topraklarımızdır, ama bizim öz memleketimiz değildir, bizim köyümüz, bizim şehrimiz değildir.

Başka memleketler gurbettir. Şehir bile gurbettir bilene. İnsan köyde doğmuşsa, köyüne gömülmek ister. Memleketi neresiyse orada yaşamak ister. Hayat şartları uzaklaştırır insanı, memleketinden ayrı düşürür. Gurbette yalnızlaşır insan. Babası, annesi, kardeşleri, emmisi, dayısı, hısımları, akrabaları yoktur. Yoktur akıl alacak bir büyüğü. Eli sıkışmışsa, borç para alacak kimsesi de yoktur. Ekmek davası için gitmiştir yaban ellere. Orasını memleket yapmıştır. Bir düzen tutturmuştur, yanında karısı, çocukları vardır. İçi kan ağlasa da, 'Azıcık aşım, ağrısız başım, çok şükür buna da' der, yaşamaya çalışır yaban ellerde.

Sözlerimi "Gurbet Şairi" olarak tanınan Kemalettin Kâmi Kamu'nun Gurbet isimli şiiriyle bitiriyorum.

Gurbet o kadar acı ki ne varsa içimde
Hepsi bana yabancı, hepsi başka biçimde

Ne bir arzum ne emelim, yaralanmış bir elim
Ben gurbette değilim, gurbet benim içimde

Eriyorum gitgide, elveda her ümide
Gurbet benliğimi de bitirdi bir içimde

Ne bir arzum ne emelim, yaralanmış bir elim
Ben gurbette değilim, gurbet benim içimde

Vecdi Murat SOYDAN
03/12/2016, Isparta

MERHAMET EDENLERE ALLAH DA MERHAMET EDER.

Hadis-i Şerif

Isparta, Halikent Mahallesi'nde bulunan Halife Sultan Mezarlığı'nın önünden geçerken yedi sekiz tane köpek yavrusuna rastlamıştım. Burasını kendilerine mesken edinmişlerdi. O an düşünmeden edemedim, anaları, babaları kim bilir nerelerdedir. "Karnınız, burnunuz tok. Uykunuzu da aldınız. Haydi gezinin biraz, oynayın güzel güzel, akşama da eve geç kalmayın, gözümüzü de arkada bırakmayın çocuklar." mı demişlerdir, yoksa, "Mevsim kış, hayat şartları zor, elimizden bu kadar geliyor, biz istemez miyiz sizleri sıcacık yuvanızda etle, sütle beslemeyi. Fakirliğin gözü kör olsun. Başınızın çaresine bakın, aç karnınızı doyurun, günü kurtarmaya çalışın, unutmayın, aç kalırsanız ölürsünüz. Bizler de arkanızdan göz yaşı dökeriz. Yolunuza çiğ süt emmiş, kötü niyetli insanlar da çıkacaktır, açlığın, yokluğun ne demek olduğunu bilen iyi niyetli insanlar da çıkacaktır. Doyurun karınlarınızı yavrularım, aç kalmayın, hava kararmadan da evde olun." mu demişlerdir?

Elimde ekmekle eve giderken yoluma çıkan bu sevimli hayvanlara ekmekten bir parça kopartarak minik minik doğrayıp önlerine koyduğumda havlaya havlaya yediler. Sonra tıpkı karnı acıkan bir bebeğin acı acı ağlamasını andıran seslerle ve yalvaran gözlerle tekrar havlamaya başladılar. Yine ekmek doğradım, yine yediler. Çok acıkmışlardı. Kavgaya tutuşmalarını önlemek için, her birine ayrı ayrı ekmek parçası verdim. İçlerinden birisi peşime takıldı, mezarlığı çevreleyen dış duvarın bitimine kadar beni takip etti. Bir teşekkür, bir uğurlama merasimi sundu sanki bana. Sonra çöp konteynerinin önünde bir kediyle karşılaştılar. Kedi, minik köpek yavrusuna baktı, baktı, baktı, sonra da giriverdi çöp tenekesinin altına. Köpek yavrularıyla ilgilenirken, yanıma iki çocuk geldi. ' Biz bunlara mezarlık içinde yer yaptık, her gün ekmekle süt veriyoruz.' dediler. ' Aferin, iyi bakın bu yavrulara. Aç kalmasınlar.' dedim. Sonra ben de elimde ekmeklerle evimin yolunu tuttum. Evde benden ekmek bekleyen çocuklarım vardı.

İnsan olmanın vasıfları da büyük olmalı. İnsanlar keşke en yakınlarından başlayıp, kendi sokaklarındaki masum canlılarla ilgilenselerdi, açlıktan ve soğuktan ölümler olmaz, yaşam koşulları bu denli zorlaşmazdı. Ümit ederim ki, iyi yürekli insanlar sayıca çoğalırlar da herkes elini taşın altına koyar.

Rahmet Peygamberi (s.a.v); "İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez" (Müslim, Fedâil, 66) buyurur. Küçüklerle, güçsüzlere, yardıma muhtaç olanlara, hayvanlara... rahmet ve şefkatle davranmak Peygamberimizin en önemli özelliklerinden ve ümmeti olan bizlere tavsiye ettiği şeylerdendir: "Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir" (Tirmizi, Birr, 15), "Merhamet edenlere Allah da merhamet eder. Siz yeryüzündekilere -bütün canlılara- merhamet edin ki, göktekiler de -Allah ve melekler- size merhamet etsin" (Ebu Davud, Edeb, 58)

Orhan Kemal, Bereketli Topraklar Üzerinde isimli romanında şöyle diyordu: 'Bir insan ya insan olmalı, insanlar için canını vermeli, ya da kalabalık etmemeli dünyamıza!' Ben de bir ekleme yapmak istiyorum ve diyorum ki, ' Sadece insanlar için değil, tüm canlılar için vermeli canını.'

Vecdi Murat SOYDAN
(Kara Kaplı Defterimden Notlar)
04/12/2016, Isparta

HEPİMİZ KARDEŞİZ

Ülkemiz üzerine oynanan oyunların evliliyatını özetlersek ortaya şu tablo çıkar: Yıllardır doğu ve güneydoğu bölgelerimiz hep bir sürgün yeri olarak görüldü. Gıcık gittiğiniz bir adam mı var, yaz iki satır şikayet dilekçesi, "Sür doğuya, burnu sürtülsün!" anlayışı ile hareket edildi. O bölgelerde yaşayan halkımız ekonomik, sosyal ve kültürel yönlerden eksik kalınca maalesef zamanla ön yargılarla hareket edilerek ikinci sınıf vatandaş algısı yaratılmak istendi. Devletimizin hizmetleri oralara istenilen seviyede gitmedi. Bir de 1980 ihtilâli o bölge halkı ile askerimizi karşı karşıya getirdi. O dönemlerde cereyan eden hastalıklı kişilerin yapmış oldukları kişisel hatalar kurumlara mâl edilemez. Devlette devamlılık esastır. Kahraman, şanlı ordumuza zaman içinde iftira kampanyaları başlatıldı. Askerlerimizin köyleri yaktığı, o bölge halkına zulmettikleri algısı oluşturulmak istendi. Oralardaki toprak ağalığı saltanatının kökü bir türlü kazınamadı. Halka iş, aş imkanı zamanında sağlanamadı. Yeterli ölçüde fabrikalar kurulamadı, okullar açılmadı. Oralarda yaşayan kürt kökenli vatandaşlarımız, kardeşlerimiz okuyabilmek için bin bir zorluk ve çile ile batı illerine göç ettiler. Bir çoğu devletimizin üst kademelerinde görev aldı. Almaya da devam ediyorlar. Cumhurbaşkanı, Başbakanlar, Bakanlar, Valiler, Kaymakamlar, Müdürler, Doktorlar, Hakimler, Öğretmenler vb. her meslekten değerli insanlar, işte bu bölge coğrafyasından çıktı.

Tabi o bölgeler geçmiş yıllarda ihmal edilince, bölücü vatan hainlerine imkân doğdu. Cahil insanları kandırmak her zaman kolaydır. O bölgelerin yıllar öncesine dayanan ihmalleri maalesef bölücülerin ekmeğine yağ sürdü. Topraklarımız üzerinde rant sağladıkları için o bölgelerin masum halkını kandırdılar. Bir de buna bazı devletlerin ülkemizde karışıklıklar çıkarmak istemesi eklenince zamanla öyle bir algı oluşturuldu ki; Türkiye Cumhuriyeti Devleti toprakları üzerinde yeni bir coğrafyanın temellerini atmak için, o bölgelerde yaşayan masum halkımız üzerinde baskılar kuruldu. Askerine, polisine haince tuzaklar kuran, o bölgelerin her düzeyde kalkınmasını istemeyen malum güçler zaman zaman düğmeye basmak suretiyle halk ile güvenlik güçlerimizi karşı karşıya getirdiler ve çatışma ortamını doğurdular. Bunlara bir de geçmiş yıllardaki devlet politikalarındaki kararsızlıklar ve malum terör örgütlerini hafife almak eklenince, işte şimdiki tablo ortaya çıktı. Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı düşman bir halk oluşturmak istendi. Oysa o bölge halkıyla devletimiz arasında bir husumet asla olmamıştır. İş makineleri, kamuya ait araçlar neden yakılıp yıkılır sanıyorsunuz? Çünkü o malum güçler aldıkları emirlerle harekete geçiyorlardı da ondan. O bölgelerin kalkınmasını, gelişmesini istemiyorlardı. Durum böyle olunca bölge halkı sindirilmek, korkutulmak istendi. Yol kesen, arabaları durduran, kimlik soran ve "Buraların hakimiyeti bizden sorulur." imajı verilip, güvenlik güçlerimizi ve askerlerimizi pasifize etmeye çalışan malum güçler ortalarda cirit atmaya başladı.

Yıllardır birbirimizden kız alıp kız veriyoruz. Bizim kürt kökenli vatandaşlarımızla asla bir sorunumuz olmadı, olamaz da. Bu anlamda HEPİMİZ KARDEŞİZ. Aynı bayrak altında, aynı topraklarda ve aynı Allah'a inanarak yaşıyoruz. Mantıken anlayamadığım şu ki, örneğin bir laz veya çerkez vatandaşımız Türk olduğunu onurla gururla söylüyor, cebinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kimliğini taşıyor. Ama maalesef bazı bölücüler bu durumu reddediyorlar, ama aynı mantıkla topraklarımızda her türlü hizmetten faydalanıyorlar. Yani o kabul etmedikleri Türk topraklarında. Lütfen bu maksatlı oyunlara gelmeyelim, tuzaklara düşmeyelim. Şimdi bir de "Halkların kardeşliği" saftasını çıkardılar. TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ tek başla idare edilir. Bir insanda da bir baş bulunur. İkilik ve karışıklık yaratmak kafa bulandırır.

Türk vatandaşının tanımı şudur : "Türkiye Cumhuriyeti'nin tabiyetinde bulunan kişi." Yürürlükteki 1982 tarihli Anayasa'nın 66. maddesine göre, "Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür."

İnsan hiç namusunu satar mı ya da bir başkasına verir mi? Hele ki bu, namus gözüyle baktığımız TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ olursa.

Omuz omuza birlikte kazanmadık mı Kurtuluş Savaşı'nı? Düşman çizmesi altında işgal edilmiş vatan topraklarımızı birlikte korumak için canımızı vermedik mi? Bu ülke bizim. Barıştan, kardeşlikten, sevgiden kime ne zarar gelir ki. Zaman, birlik olmak zamanıdır. En azından yeni nesil bilinçlenmeli, sevgi ve barış tohumları yeşermelidir. Lütfen bu sinsi oyunlara gelmeyelim. Hepimiz birlik olalım. Geçmişte yapılan yanlışlıkların sorumluları pek tabi insanlardır. Fakat bundan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne düşmanlık beslemek anlamı asla çıkarılmamalıdır. İnsanlar toprak olur ama Türkiye Cumhuriyeti Devleti inşallah sonsuza dek yaşayacaktır.

Bizler; Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı, Çerkez'i, Alevisi, Sünnisi ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti Devleti içinde barış, kardeşlik, dostluk, hoş görü ve sevgi içinde yaşayan köklü bir aileyiz.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkının Şairi)
10/09/2015- Isparta

SEVGİLİYE MEKTUP (4)

Her yazılan mektup son mektup özelliği taşısa da, ne bende ki sevgin biter, ne de yazacaklarım. Bu mektubumu yazdıktan sonra, bende kalmasın istedim. Ama bende kalmalı sevgin. Söz uçar, yazı kalır. Keşke kanat takıp da yanına gelebilseydim. Keşkelerin hükmü yok, derhal gerçeklere dönmeliyim. Bu kez adrese teslim iadeli taahhütlü vereceğim postaya. Şayet değişmediyse adresin, varırsa sağ salım, unutmayıp, hatırlarsan beni, o narin, gül kokulu pamuk ellerinle imzalarsın. En son elime bulaştırmıştın, bu kez kağıda bulaşsın nefesin. Postanede mi satılırdı, nerede bulunurdu, en son ne vakit kim için ve niçin kullanmıştım, adına ne derlerdi? Unuttum bir an. Tamam şimdi hatırladım, pul da almak lazım. Dilekçelere eskisi gibi yapıştırılmıyor, hiç duymadım ama, pulsuz mektup gider mi ki ?

Pul dedim de, evde pul biber de kalmamış. Bitmiyor ki evin eksikliği gediği. Unuttum kendimi ve ne yazacağımı da unuttum. Ne vakit aklıma gelsen, o vakit her bir şeyi unutturum. Bir tek seni unutmam ve yok ki bir başkası senden başka. Neyse, konu dağılmasın, şu an kaç parçaya bölünmüşüm ve nerelere, hangi diyarlara dağılmışım, ben de bilmiyorum. Yok bir şey. Hem o tren sizin oralardan geçmiyor, çoktan müzelik olmuştur. Olsun varsın, bir sen değişmedin, değişmez ki sevilen. Bende ki sevgin yeni demlenen tomurcuk kokulu çay gibi taptaze ve her gök gürlemede ansızın bir yağmur yağar da, kim bilir bir yerlere de yıldırım düşer. Ben orada da değilim, yağmur yağdığına nasıl ki mis gibi kokar toprak, işte öyle bende ki sevgin. Sahi, hatırladım şimdi, yıldırım nikahıyla evlenmiştin de o an dünyada ne kadar yıldırım varsa, alayı da üzerime düşmüştü, o da başka mesele.

Beni soracak olursan canım seninle, vücudum meçhullerdedir. Halen kendimi kandırmaya devam ediyorum, lütfen ricam olur, sen de devam et tebessümlerine. Ola ki bir aksilik olur da, ulaşmazsa mektubum eline, -ki hiç de umudum yok- ruhlar daima birbirlerini hisseder, bu sebepten zat-i aline mahsus selam eder, gözlerinden hasretle öper, tez havadislerini beklerim. İyi bak kendine, ben bende kalan sararmış fotoğraflarına bakmakla meşgulüm. Hatırlamaz da, kim ki bu Mecnun dersen, canın sağ olsun, her daim sağ olsun, dualarım seninle benim biricik tatlı gülüşüm...

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
17/12/2016, Isparta

EV HALİ

Ortada incir çekirdeğini dolduracak bir mesele de yoktu. Rutin ve her zamanki sohbetlerinden biriydi. Adına sohbet denilirse. Hiç konuşmamaları daha iyiydi. Birbirleriyle ne vakit konuşsalar konular üzerinde mutabakat sağlayamıyorlar, birisinin ak dediğine, diğeri kara diyordu. Hiç konuşmadan da olmazdı. İşaret diliyle anlaşmak mümkün olsaydı, onu da sessiz sedasız denerlerdi ama sonunda bir çingar mutlaka çıkardı.

Yine öyle bir anda, kadın gözlerinden ateş çıkararak ve işaret parmağını sallayarak, hiddetle ' Yeter artık! Polise giderim! ' dedi. Adam anlam veremedi kadının bu saygısızca tehditvari sözlerine. Hem bir değil, bir kaç kez tekrarlanan bir senaryoydu. Polise neden, niçin ve hangi gerekçelerle gidilirdi? Polise gidilecekse çiçek demetiyle gidilmeliydi. Polise kurşunlarla gidiliyordu ve zaten adamların derdi kendilerine yetiyordu. Polise gitmek? Ortada haklı ve gidilmesini gerektirecek bir durum da yoktu. ' Lanet olsun ulan, nereye gidersen git' ' de diyemedi adam. Bilirdi, dışarısoğuktu, insanlar kurt olmuştu. Cevap verse münakaşa uzayacak, ses tonu artacak, apartmanda duymayan kalmayacaktı. Durduk yerde konu komşuya rezil olmak, gazetelere manşet olmak da vardı. Bu deli kadın polise gider miydi? Giderdi. İnsanın gözü bir defa kararmaya görsün. Bir işin sonunu göremeyen ve nereye varacağını bilemeyen insan, muhababına göz dağı vermek ve her şeyden önemlisi suç bastırmak için giderdi polise.

Adam içine attı dilindeki bin bir küfrü. Dünya böyleydi işte. Nankörlükler, riyakarlıklar almış başını gidiyordu. Adam atkısını, paltosunu eline aldı, kışlık botlarını çabuk çabuk giydi. ' Bu çirkin yüzünü gösterdikten sonra bende kendi namına sevgi, ilgi bekleme nankör kadın!' deyip çıktı gitti evden. Uzaklara, çok uzaklara gitmek istiyordu. 'Gidişim olsun da dönüşüm olmasın buralara ' derken bile, biliyordu ki, çocuklar evde ekmek beklerdi. Para olmayınca ekmek alınmaz, yemek de pişmezdi. 'Ya sabır...Çocuklar hele biraz daha büyüsünler, alsınlar ellerine ekmeklerini, gideceksem de o vakit giderim uzaklara.' dedi içinden.

Herkesin kendi evi her şeye rağmen güzel olurdu. Hem sadece kendilerine mahsus değildi ki münakaşalar. Her evde bir takım sorunlar olurdu. Kendisi de kaç kereler duymuştu komşularının münakaşalarını. 'Her köyün bir delisi olur demişler, her evde de gayet tabi olabilir. Deli, bizim delimiz, atsan atılmaz, satsan satılmaz. İdare edeceğiz mecburen.' deyip sabah çıktığı evinden, akşam ezanı okunurken geri döndü. Ortalık süt liman olmuş, gündüz yaşananlar unutulmuştu. Ocaktaki yemek pişmiş, çay da kaynamıştı.

Polise çiçeklerle gidilmeliydi, polise kurşunlarla gidiliyordu, onlar da insandı...

Vecdi Murat SOYDAN
Kara Kaplı Defterim
18/12/2016, Isparta

TERÖR BELASI

Terörün dini, dili, ülkesi, milliyeti olmaz.Allah korkusu olan bir insan değil insanlara, diğer canlılara da zarar vermez. İstanbul'daki son terör olayı görünürde ' içki içilen, eğlenilen ' bir mekandaki insanları katletmek suretiyle yapılsa da, gerçekte onlar ' içki içtiler, alkol tükettiler ' diye yapılmadı. Yani burada yapılan saldırı ve terör tamamen insan odaklı, insanların yaşam hakları ellerinden alınarak yapıldı. Konuyu da bu anlamda çarpıtan kişiler var. Sonuçta masum insanlar katledildi. İnsandır hepsi de ve yaşama hakları ellerinden alınmıştır.

Nasıl ki mesela aynı terör olayı bir dini mekanda olsaydı, bunun da orasının sinegog mu, kilise mi ya da camii mi olduğuna bakılmaz, orada toplanan insanların ibadetlerini yerine getirmek için bulduklarından hareketle, sonuçta insanlara yapılan hainlik, terör olduğu sonucu çıkardı. Mabetlerde yapılan terör ile son örnekteki gibi alkollü bir yerde yapılan terör aynıdır, sonuçta insanlar zarar görmüş, yaşama hakları ellerinden alınmıştır. Peki, bu katliamın yapıldığı yer mesela bir randevu evi olsaydı? Düşündünüz mü hiç? O zaman bazı sağır ve kör, arızalı zihniyetler şunu mu diyeceklerdi : ' Bir bataklık kurutulmuştur. ' Bu mantıkla insana değer verilmiş mi olurdu? Nerede, nasıl, ne şekilde olursa olsun terörün her çeşidini lanetliyorum ve yaşam haklarının ellerinden alındığı insanları bu şekilde rencide edenleri de şiddetle kınıyorum.

Bu terörü yapanların maksatları bellidir. Ülkemizi kaos ortamına sürüklemek kardeşi kardeşe düşman etmek, diğer ülkeler arasında güzide cennet ülkemizi töhmet altında bırakmak ve karışıklık çıkartarak bizi bölmeye çalışmaktır.

Maide Suresi / 32. ayete kulak verelim : “Kim, bir insanı, bir can karşılığı veya yeryüzünde bir bozgunculuk çıkarmak karşılığı olmaksızın öldürürse, o sanki bütün insanları öldürmüştür. Her kim de birini (hayatını kurtararak) yaşatırsa, sanki bütün insanları yaşatmıştır. Andolsun ki, onlara resûllerimiz apaçık deliller (mucize ve âyetler) getirdiler. Ama onlardan birçoğu bundan sonra da (hâlâ) yeryüzünde aşırı gitmektedir.

Vecdi Murat SOYDAN
05/01/2017,İsparta
(Kara Kaplı Defterim)

SEVGİLİYE MEKTUP (5)

'Günaydın canımın içi.'

Mektubuma bu cümleyle başladım ama, sanki ölmüşüm de, derhal kırmızı alarm verilip, tüm hastane heyeti seferber olmuş, kadavramı incelemekle meşguller gibi ilk kez itici geldi. Canımdan şu vakit kaç canlar koptu. 'Bir tanem' desem, sana haksızlık olacak. 'Kar tanem' desem, bu da çok uyduruk bir kelime. Neyse, ben şu iltifat miltifat faslını geçeyim de, militan vasıflarımdan söz edeyim. Yok, en iyisi hiç bir şey etmeyeyim, malum ortalık kötü, edebiyattan, sanattan anlamayan bazı insanlar hazır ohal mohal varken, sana yazdığım bu mektubu okudukları vakit, fesatlıklarından içeriye falan attırmasınlar. Ya da attırınsınlar. Güzel fikir bu. İçeri düşünce ne yaparım? Bol bol şiir yazarım. Sana geniş geniş zaman ayırırım. Başka işim mi var? 7/24 bu kalem emrinize amade efendim. Başka arzunuz? Sormamıştın, doğru.

Bir tek sen gülümse yeter. Tebessüm dedim de, televizyon siyah beyazdı o vakitler. Hatunu, daha doğrusu dişlerini ilk kez diş macunu reklamında görmüştüm, fena değildi dişleri. Ama içten gülümsemiyordu, ticari olduğu için reklam, bana da inandırıcı gelmemişti. Başka nerede gördüm, dur bir hatırlayayım? Hatırladım... Söylesem mi ki? Hiç görmedim ki senden önce başka birinde. Bu laf da devlet sırrı gibi oldu. Yıllanmış, tozlanmış dosyaların devlet arşivine atılıp, on yıllar sonra ortaya çıkarılması gibi. Öyle, öyle. Gülüşlerin zaten doğuştan varmış. Hatta ananın karnında başlamışsın gülmeye. Ultrasyon cihazı o vakitlerde icat edilmiş miydi, bilmiyorum ama, yaygın değildi ülkemizde. Düşünsene ya, tebessümünü ilk gören doktor bile ne kadar çok şanslı. Muhtemelen seni bir kadın ebe falan doğurtmuştur, o da hemcinsin, anlamaz ki romantizmden. Neyse konu bayağı karıştı.

Mesela caddeye çıkıyorum, bir yığın insan kalabalığı. Üzerime üzerime geliyorlar. Tebessümünü arıyorum onlarda. Hani en azından birinde bulursam, teselli olur da günüm güzel geçer. Yok, yok, yok... Ya bir kısmı rol yapıyor, ya da gülmeyi bilmiyor. Bir kısmı da güzel, tatlı gülüyor da, ağızlarında diş kalmamış. Neyse, fazla derine inmeden, göl kıyısına gidip oturayım diyorum. Tebessümlerin en güzel de göle yansıyor. Görüşürüz. Adını falan yazamam şu vakit. Deşifre edip, seni reklam etmek bana yakışmaz. 'Sen nasıl bir adamsın ya??' dediğini duyar gibiyim. Sevgilerde de asalet olur. Her adam sever ama, adam gibi sevmeler has adamlara mahsustur.. Yok, yok, konunun içinde ben yokum, sen varken lafı mı olur şekerim.

Haaa, şey diyecektim. Şu Kafka var ya? Milena'ya filan mektuplar yazmış.. Milliyetini unuttum, çok da önemi yok. Sevginin, aşkın milliyeti, dini, imanı mı olur? Şey diyecektim, adını bir gün koyarsam, sana söz, sana yemin, mektuplarım Milas'a da, Milano'ya da ulaşacak. Tebessümün her yere ulaşır senin. Hadi, ben kaçtım, Allah'a emanet ol. :)

Vecdi Murat SOYDAN

-Kalbimden Dökülen Satırlar-

19/10/2016,İsparta.

Not : 1- 'Kalbimden Dökülen Satırlar' hayali bir sevgiliye yazılmıştır. Şimdi adımlı çapkına falan çıkarmayın, edebiyat yapıyoruz burada. İleride kitap olarak basılacağına eminim. Desem de inanmayın. Nerede görülmüş, Murat'ın duygularını sattığı? :)

Not : 2- 'Canımın içi' kelimesini kullanmak en çok da değerli büyüğüm, usta şair Cevat Çeştepe ağabeyime yakışıyor. Hatta bu kelime kendisiyle o kadar özdeşleşti ki; ne vakit Cevat ağabeyin şiirine rast gelsem, hemen orada 'canımın içi' ni ararım. Yıllardır şiirlerinde bu kelimeyi kullanır. Herkese yakışmaz, sırtır çünkü. Şiirlerini lütfen okuyunuz Cevat Çeştepe ustamın. Çok beğeneceksiniz.. Ben, 'canımın içi' kelimesini ilk kez ama ilk kez, hatta hiç bir insandan duymamışken, Ferdi Tayfur'un 'Canımın İçi' isimli şarkısında duymuştum.. O kadar içten söylüyor ki, dikkat edin bakın 'canımın içi' derken, içinden bir can çıkıyor sanki.

SEVGİLİYE MEKTUP (6)

Benimkisi gönül işçiliği. Ömrümün sonuna değin de böyle kalmaya razıyım. Benim diyen ustalara da taş çıkartırım. Mimar olsaydım, en güzel inşayı üzerine kondururdum. Terzi olsaydım en güzel elbiseleri sana giydirirdim. Zengin olsaydım, tüm servetimi sana harcardım. Ziraat mühendisi olsaydım en nadide gülleri senin için bir tek sana yetiştirirdim. Doktor olsaydım en özel ve en güzel hastam sen olurdun, başka da hasta kabul etmezdim. Avukat olsaydım, başka davalara bakmazdım. Ressam olsaydım bir tek senin tablolarını yapar, bir tek sana hediye ederdim. Sarraf olsaydım en kıymetli taşları senin için işlerdim.

Kısacası ben bu kafayla hiç bir şey olamazdım. Sen söylersin, ben seve seve yazarım diye katip olmayı seçtim. İnci dizer gibi, gece gündüz hece hece, harf harf kilim niyetine seni dokudum mısralara. El emeğim, göz nurum olmasaydın elimin de, gözümün de kalemimin de önemi olmazdı. Benimkisi gönül işçiliği, bir tek sana işler bu gönül...

Bilsem ki senden başkasına yazacak, o an kalemimi kırar, bu diyarı terk eder, izimi de kaybettirirdim. Baktım ki gönlümde bir iz var, sebebi de sonucu da sensin. Yolumu kaybettirme bana, yaşama sevincimsin.

Senin mükemmel sözlerine o kadar ihtiyacım var ki, hatta hiç konuşma, sus, yeter. Yanlış anlama, 'sus, yeter..' derken, azarlar gibi filan oldu. Ah bu Türkçe... Yazı dili de olsa, konuşma dili de olsa, fark etmiyor, sus ! konuşma! Yeter ! der gibi oldu, farkındayım. Öyle değil ama. 'Yorulma ' demek istedim, kıyamam sana demek istedim. Neyse, bu mevzuyu geçtim. Ne vakit MÜKEMMEL kelimesini görsem, aklıma ilk önce, ama her şeyden de önce, sen gelirsin. Önce mi dedim? Afedersin, sen ÖNCE'den de en önce gelirsin. Ben mi? Sen varken, benim cürmüm ancak ve ancak kendimi yakar..

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
15/01/2017, Isparta

KALBE SAPLANAN OK

1994 yılında Açık Öğretim Fakültesi'nin Sosyal Bilimler bölümünde okurken sınavlara çalışıyordum. O zamanlar sadece bilgisayarın adını biliyorduk, bazı resmi dairelerde görmüş, ancak bozulur da başımıza iş alırız diye tuşlarına dokunmaya korkar olmuştuk. Teknoloji gelişmişti ama herkesin bilgisayarı, lap topu yoktu. Ağır olan dersler de vardı, üç arkadaşımınla birlikte ders çalışmaya karar verdik. Mesaiden çıktuktan sonra buluşup ders çalışıyorduk. Birimiz okuyacak, diğer ikimiz dinleyecektik. 'Sen oku, biz dinleyelim, okumak bile çok yorucu.' dediler. Anlayamayanlar için konulara geri dönüyordum bu da zaman kaybı demektir ve çok da yorucu oluyordu. Dedim ki arkadaşlarıma, 'Bu böyle olmayacak. Aklıma bir şey geldi, şayet düşündüğümü gerçekleştirebilirim, hepimiz için de çok iyi olacak. Şimdi eve gidip hazırlanayım, bana 3-4 gün süre verin.'

Evde kitapları ayrı ayrı taradım, önemli yerleri işaretledim, konuların özetini teyp kasetlerine okuyup, elimde teyp ve kasetlerle arkadaşlarımla buluşmaya gittim. Yarı şaka yarı ciddi, biraz da alaycı bir ifadeyle : 'Ne o Murat, bize şarkı mı dinleteceksin?' dediler.

'Evet, size hayatınızın şarkısını dinleteceğim ve hiç unutamayacaksınız.' dedim. Çağrışım tekniği adını koyan bendim, var mıydı böyle bir teknik, bilmiyordum. Bilgisayarımız yoktu ki, nasıl araştırıyordum? Bu metodu kullanmak o anda aklıma geldi, emin de değildim başarılı olacak mıydim? Örneğin Faruk Nafiz Çamlıbel'den soru geleceği zaman şu cümleyi kurarak, bu kitapların bu şaire ait olduğunu anlıyordum:

'Faruk'un ömrü han duvarlarında böyle geçti, tatlı sert.'

Han Duvarları, Bir Ömür Böyle Geçti, Tatlı Sert şairin kitap isimleriydi. Dedim ki arkadaşlarıma, 'Size bu şekilde cümleler hazırlayıp okuyacağım. Bu cümleleri asla unutmuyacaksınız. Hafızanız size hatırlatacaktır.' Başta saçma buldular.

Sonrasında sevdiler. Cümleyi okuduktan sonra onlara şunu soruyordum : 'Kimin ömrü han duvarlarında geçmiş?' Hep bir ağızdan cevap veriyorlardı : 'Faruk.' diye. Devam ediyordum sorulara. 'Nasıl geçmiş?' Düşünüp cevap verdiler : 'Tatlı, sert.'

'Bu iş bu kadar.' dedim. Diğer dersler için de yaptım bu tekniği. Arkadaşlarımdan birkaç gün müsaade istiyor, o süre içinde de yeni ders konularını kasetlere okuyordum. Karşıma yabancı bilim adamı da çıksa, tarih konusu da çıksa derhal kısa cümleler kuruyor ve okuyordum. Hiç bir cümlemin de benzerini kurmuyor, kafalarının karışmasını istemiyordum. Bu pratik düşüncem sayesinde derslerimiz zevkli geçiyor ve aklımızda da kalıyordu. Asılan yüzler bir anda yerini mutluluğa bıraktı. Yıl kaybı yaşamadığımız gibi bütünlemeye dahi kalmadan geçtik. En yüksek notları ben almıştım, arkadaşlarıma moral verdim, 'Siz de benim gibi sesinizi kasete alsaydınız siz de en yüksek notları alırdınız, üzülmeysin, sınıfı geçmek önemliydi, diplomalarımızı aldık ya, gerisi önemli değil' dedim.

Bir büyük hata yaptığımı aradan geçen yıllardan sonra fark ettiğimde, dünya başıma yıkıldı sanki. Öyle bir hata yapmıştım ki, telafisi asla mümkün değildi ve ben her düşündüğümde çok üzülürüm. O hatam da şuydu : Evde ses aldığım kasetlerin kimisinde şarkılar, kimisinde türküler vardı. Ben o kasetleri bozmuş, sesimi üzerlerine almıştım. O kasetlerden birinde, yalnızca birinde, beyaz olanında babamın sesi vardı. Küçük bir bölümden oluşan bu ses kaydında o vakitler 3-4 yaşında olan erkek kardeşim Hakan'ın babamla olan karşılıklı konuşmaları vardı. O ses kasetini yanlışlıkla silmiştim ve başka da ses kaydı yoktu.

Aradan yıllar geçti ama bu derin acı kalbime bir ok gibi saplandı. Babamdan miras kalan ses kaydı, artık yok... Zamanın geri alınamadığı gibi, o da geri alınamıyordu. Her aklıma geldiğinde çok üzülürüm, hatta ağlarım. 'Ben bu hatayı nasıl yaptım?' diye.

Affet beni babam, sesine dahi sahip çıkamadım. Tek tesellim de babamın kulaklarımda kalan sesi, cümleleridir. Hem de her vakit tazedir, canlıdır. Yaşadığım şu ana kadar, ne vakit zor durumda kalsam, sığınabileceğim tek liman babam oldu. Gerek adıyla, eserleriyle ve gerekse dualarıyla. Babam benim için hep hayır duasında bulunur. Ruhlar ölümsüzdür ve babamla konuşuruz.

Vecdi Murat SOYDAN
Kara Kaplı Defterim
16/01/2017, Isparta

HEY GİDİ GÜNLER

'Geçmiş zaman olur ki,
Hayali cihan değer...
Bir an acı duyar insan belki,
Sevmişse biraz eğer,
Anlar ki geçenlerin,
Rüyaymış hepsi meğer...
Rüya olsa bile o günlerin
Hayali cihan değer... ' Necip Celal ANDEL

Tam da 'Kız sen Ankara'nın neresindensin?' diyecektim, vaz geçtim. Döndüm kendime : ' Manyak mısın oğlum? Kız mı o, bir bak hele yüzüne, gözüne. Eskide kaldı o dediklerin, boyunca kıızı vardır onun.' Haklıyım yemin olsun. Bilmem ki, gitsem mi ki? Gitsem bile kaybolurum oralarda. İnsan kendi memleketine yabancı olur mu? Olur. Yıllar önce o memleketin her taşına çocukluğundan beridir ayak basmış birisi vardı. Şimdi turist Ömer gibi gidiyorum, her gitmemde ya dolmuş ya da otobüs durakları değişmiş oluyor. Elimde mesela otobüs kartı var, almışım 2 yıl önce, gidersem lazım olur diye saklamışım. Bir de ne göreyim, kart müzeliğe olmuş, geçmiyor. Her gitmemde bir şeyler ters gidiyor. Bir de metro, teleferik filan gelmiş. Bilet nereden alınır, metroya nereden binilir, nerede inilir, ücreti ne kadardır? Hiç hatırlamıyorum ki? Ücreti sorarım, garip garip suratıma bakarlar. Bir zamanlar bana da sorarlardı yabancılar. Ama ben onların suratlarına öyle bakmazdım, yol tarifi bile yapardım. Kara düzen iyiydi, bekle durakta, bin dolmuşa, uzat parayı. Şöföre koydur Ferdi Tayfur'un kasetini, offf be, paşa paşa yolculuk yap.

Ankara Yenimahalle'deki eski sokağımıza giderim, tanıdık bir kişi bile göremem Nereye gitmiş bu insanlar? Binalara ne olmuş öyle? Yahu şurada kiracı olarak oturduğumuz eski evimiz vardı, kim ne vakit yıkılmış? Kocaman at kestanesi ağacı vardı kapının önünde, kim kesmiş? Sokakta yakan top, saklambaç filan oynardık. Sokak kalmamış ki, oyun olsun. İşte şurada bakkal vardı. Karşısında kasap. Buraya bu gökdeleni kim dikmiş? Bu alt geçit de neyin nesi? Ya daha dün şurada çorba içerdim, yerine villa yapılmış. İşte şurada banka vardı, nereye uçmuş? Bu park da nereden çıktı? Hiç görmedim buralarını.

İşte şuradaki evde bir kız vardı. Onu her gördüğümde kalbime bir bıçak sokulurdu sanki. Heyecandan elim ayağıma dolaşır, "Ne yapsam da dikkatini çeksem?" Diye düşünürken, giyerdim eşofmanlarımı üzerime, dışarı çıkar, ayağımda dişli kramponlarımla kurardım taştan kalemi, geçerdim topun başına. Yoldan geçenlere, " Hele bana bir şut çekin de kurtarayım." Derdim. Sonra adamlar önlerine attığım topa abanırlar, plastik top havada döne döne kaleye gelir, ben sağıma veya soluma uçar, yakalamak isterdim topu. Yakaladığımda ve gol vuruşlarını kurtardığımda yerdeyken daha, başımı sağa çevirir, penceresine bakardım, " Gördü mü acaba golü kurtardığımı?" diyerek sevinç duyardım. Ya görmediyse? Olsun. Belki birazdan çıkar balkona veya pencereye diye düşünürdüm. Asfalt caddede dizim acırdı, kaç kez de kanamıştır. O akılla nasıl da yatardım koca yola, golü kurtarıp, sevinmek için. Bu gün olsa yine aynı şeyi yaparım. O bana değer vermiş ki balkona çıkmış beni seyretmek için. İçim içime sığmaz, kurardım evlerinin önüne taştan kaleleri, yatardım yerlere.

Gülen yüzünü dün gibi hatırlarım. O gülerdi, ben de gülerdim. Acaba salaklığıma filan mı ki gülerdi? Olsun, o tek mutlu olsun. Ben onun mutlu olması için yapardım tüm bunları. Sonra o mahalleden taşınmak zorunda kaldık, başka bir semte gittik. Tekrar döndüğümde bulamadım, onlar da taşınmıştı o evden ve nereye gittiklerini hiç öğrenemedim. Öğrensem elime ne geçecekti ki? Hem o yıllarda teknoloji bu kadar gelişmiş değildi. Bilgisayarın sadece adını bilirdik, görmemiştik bile. Cep telefonları o zamanlar dünyada icat edilmiş olsa da, ülkemize gelmemişti. Evimize zar zor bağlattığımız telefonumuz dışında PTT'nin kontrollü telefonları vardı sarı renkli. Sonradan maviye boyandı, kontrollü telefonların yerini kartlı telefonlar aldı.

Hey gidi günler... Daha dün gibi. Yahu bu anlattığım olaylar bayağı mazide kaldı. O vakitler doğan bebekler büyüdüler de evlendiler, torunları bile oldu çoğunun. Vay be. O kadar olmuş mudur? Olmuştur, olmasa neden yazayım ki? Neyse, yaşa filan takılmıyorum, insan hissettiği yaştadır ve ben hala yirmili yaşlardayım. Hatta onsekiz, ondokuz...

Ne zaman Ankara'ya gitsem, eski mahallemize de uğrarım. İçim cız eder. O sokakların dili olsa da konuşsalar. Her bir şey değişmiş şimdi. Vay anasına ya, ben sanki başka bir dünyadan gelmişim.

Vecdi Murat SOYDAN
(Kara Kaplı Defterim)
19/01/2017, Isparta

Kara Kaplı Defterimden Notlar (2)

[ikiyanayasa]

Geçim derdi, ekmek derdi, çoluk çocuğun derdi derken,kendimi unuttuğum doğrudur.Hatta bakımsız Tarzan'a döndüğüm de. O ekmek bir gün eve gelmesin bakalım, kıyametler kopar da,dünyada ne kadar beddua varsa başıma yağar. Hatta geçmiş yılları sorgulatırlar. Deşilir durur yaralarınız. Bir saniye öncesi bile geçmişte kalmışken, neden geçmiş yıllar didik didik edilir de, yüreklere hançerler sokulur ki? Bir kurşun gibi gelir o yenilir, yutulur olmayan ağır laflar. Bir sıcaklık basar sizi, önce elleriniz, ardından sesiniz ve yüreğiniz titrer. Sıkıntıdan ter içinde kalır, ' ya sabır! ' dersiniz.Yok yere hır, gür çıkarıp, pireyi deve yapanlar, ikazlara rağmen susmak nedir bilmezler, ellerine ne geçerse yere çalarlar. Bardağı, çanağı kırarlar, en sonunda insanı katil edecek boyuta getirirler.

Zafer kazanan bir komutan edasıyla muhatabınız, karşınızda sizden güçlüdür, çünkü sizin en küçük bir hatanızı kollamıştır. Savaşı başlatan da kendisidir, bahanelerle gelir üzerinize üzerinize. Mesela bir konuda haklı olsun muhatabınız ve siz haşa peygamber değilsiniz ki hiç yanlış yapmayasınız.

' Evet, sen bu konuda haklısın, haksız olan benim. Senden de özür diliyorum, senin de şu,şu hatan oldu, yoksa bu konu bu kadar uzamazdı.Konu kapansın, ne sen üzül, ne de ben. Geçmiş geçmişte kalsın.' dersiniz. Aradan aylar, yıllar geçer, muhatabınız geçmişte söylediğiniz bir kelime veya cümlelerinizi unutmamıştır. Ufacık bir kıvılcımda, fitili ateşler..Dilin kemiği yoktur, olsaydı bir ok gibi saplanmazdı ciğerinize.

Vefa, saygı,sevgi, anlayış, kitap sözlerinde mi kaldı acaba? Evrensel evlilik yemini "Hastalıkta ve sağlıkta, iyi günde ve kötü günde, yoksullukta ve bollukta, ölüm bizi ayırana kadar..." cümlesi ile başlar başlamasına da bu söze kaç kişi sadık kalır? Sadık kalanlara imrenmemek mümkün değil. Derin üzüntüler sonucu ya kanser oluyor insan, ya da içi içini yiye yiye yaşarken ölüyor.Bu ölüm şekli kadar daha acı bir ölüm yoktur...

Herkes kendisini günahlarıyla sevaplarıyla en iyi tanıyandır, bilendir. Mümkün müdür bir başkasının sizi en iyi şekilde tanıması? En yakın arkadaşlarımız, dostlarımız, aynı yastığa baş koyduğumuz eşimiz de dahil. Hatta anamız,babamız da yeterince tanımıyor bizi. Dikkat edin, bakın, herhangi bir konudaki düşünceleriniz aradan geçen zaman zarfında değişikliğe uğradığında, -ki bu çoğu zaman da olumlu bir değişikliktir- ' Sen çok değişmişsin. ' derler. İnsanlar sürekli gelişim halindedir ve olmalıdır da. Düşünceleri de duyguları da yaşa bağlı olarak değişir, zamanla oturur yerine, olgunlaşır. Aslında herkeste var olan karakterin yüksek değerinin ortaya çıkmasıdır bu durum. Ünlü Fransız cerrah ve fizyolog Alexis Carrel ' Bir insanın hayatı, onun karakteridir. ' demiş.

Şimdi size sorarım; çocukluk, gençlik yıllarınızdaki duygu ve düşüncelerinizle şimdiki düşünceleriniz arasında hiç mi fark yoktur? ' Yoktur tabi, olsa da ufak tefek ayrıntıdır bu. ' diyorsanız, kusura bakmayınız ama, yaşadığınız zamana ihanettir, sizin dünyaya gelmeniz bu durumda başlı başına bir arızadır.

Ah bu bencilliklerimiz ve küçük hesaplar peşinde koşmalarımız yok mu, en acısı da bir kandil misali tükeniyoruz, bir bozuk para gibi harcanıyoruz. Sevdiklerinizin, değer verdiklerinizin kıymetini biliniz, nankörlük etmek size ne savaş kazandırır ne de sizin karakterinizi yükseltir. Ünlü Alman edebiyatçı, politikacı, ressam ve doğabilimci. Johann Wolfgang Von Goethe'nin konuyla ilgili anlamlı bir sözü var : 'Güzel bir düşünceyle güçlü bir karakter birleşince, harikalar ortaya çıkar.'

Unutmayınız, insanın en büyük eseri kendisidir. Eserinizin değeri de içinizdeki güzel düşünceleriniz ve duygularınızla ölçülür. Kötülükten, hasetten kimseye bir yarar gelmemiştir, herkes yaptığını, ettiğini de eninde sonunda ödeyecektir.

Vecdi Murat SOYDAN

(Kara Kaplı Defterim)

08/06/2017, Isparta[/ikiyanayasa]

Kara Kaplı Defterimden Notlar (3)

[ikiyanayasa]Pencereleri demir parmaklıklarla kuşatılmış, misafirlerinden kimisi kendi kendine konuşan, kimisi oturmuş bir köşede sessizce ağlayan, sonra da hiç bir şey olmamış gibi gülen, kalkıp ayağa oynayan, sonra tekrar oturup saçlarını tarayan, parmaklarına oje sürüp kurumasını bekleyen, sabaha kadar uyumayıp sigara üstüne sigara içen, doğum gününü orada kutlayıp, yaş pasta kesenlerden müteşekkil bir oda içine hapsolmuş insanlarla bir arada bulundunuz mu? Ben bulundum. Şu kadarını söyleyeyim, o insanların çoğu cin fikirli, akıllı, insancıl, kibar ve naziklerdi. Hiç birisinden de bir kötülük görmedim.

Bana şu soruyu soracağınıza adım gibi eminim : ' Peki, sen bu anlattığın yüzlerden hangisi oldun? ' Cevaplayayım : ' Ben aynaya dahi bakmadım, bakmak istemedim. Bu sayılanların pek çoğundan olmak istedim. Kafamı dağıtmak, her türlü düşünceden uzaklaşmak için istedim bunu. En çok da, ağlamak için bir köşeye çekilip, sessizce ağlayanlardandım. Gülmeye de çalıştım ama dudaklarım izin vermiyordu, beynimden aldığım gülme sinyallerinden bir iz bile yoktu. En çok da sessiz kalmayı ve düşünceler içinde kendimi sorgulamayı denedim. Düşünmekten yorulduğumu hissettiğimde, çokça da uyumak istiyordum. Her türlü düşünceden kurtulmak için uyumak...Bir, iki saat uyuyabiliyordum, sonrasında hep ayaktaydım.

Öğle vakti geldiğinde bir saatliğine hava almamız için bahçe içinde gezmemize izin verirlerdi. Diğerlerini bilmem ama ben kendimi dışarıdan soyutlamıştım. Tehlike içeride değil, dışarıdaydı. Acıyan gözlerle dışarıdan bizlere bakanların düşüncelerini dahi okuyabiliyordum.Kendilerini şehrin gürültüsüne ve her türlü tehlikesine karşı koymaya çalışan bu cesaretli (!) ve medeni insanlara asıl acıyan bendim. Maskeli yüzlerle, kibirli kibirli gezmeleri yok muydu? Ben çoğunun maskesini daha görür görmez indirmiştim. Güzel, aydınlık yüzlü, kalplerinin güzellikleri yüzlerine yansımış insanları da kolayca seçebiliyordum. Ama en çok da şu maskeli yüzlerden kurtulmak için, onların bana bakmalarına dahi fırsat vermeden içeriye kaçardım. Böylece her türlü tehlikeden kendimi korumuş oluyordum.Huzur, bu demir parmaklıklarla örülü odanın içindeydi.

Dışarıdaki sessiz bir bakış dahi insanı rahatsız edebilir, ben o sessiz bakışlardaki iki yüzlülükleri de görebiliyordum. Ama içerideki sessiz bakışların, gülüşlerin bana bir zararı yoktu. Bizleri kontrole gelen doktorların ve hemşirelerin bakışları bile ne kadar ciddi ve yapmacıktı. Onların gözünde bizler birer hastaydık, ama hiç kimseye zararımız dokunmuyordu. Bunu onlar da biliyorlardı, sanıyorlardı ki, yemeklerden sonra verdikleri ilaçlar sakinleştiriyordu bizleri. Hayır ! Bizler zaten sakin, kendi hallerinde insanlardık, kimseye de zararımız dokunmamıştı.

Sabah, öğle ve akşam verdikleri ilaçlar çokça da uyutuyor, kafamı sersem edip, bedenimi uyuşturuyordu. Ben her şeye rağmen ayakta durmaya, vücut direncimi yüksek tutmaya çalışıyordum. Biliyordum ki en sadık dost insanın kendisidir. Böyle bir atmosferde kendime kuvvet, cesaret ve öz güven vermek için sağ elimle sol elimi tutuyorum, ' Murat'cığim, sen bir tanesin, seni çok seviyorum, üzülme lütfen, aşacaksın tüm bu zorlukları, biraz daha sabır göster. ' diyordum.

İlaç saati geldiğinde, yattığım hastane odasına elinde bir bardak su ve ilaç olan görevli hemşire girer, önce ilacı sonra suyu uzatarak içmemi söylerdi. İlacı içtikten sonra da, ağzımı açmamı ister, dilimin altına ve ağzımın içine bakar, ilacı içtiğimden emin olduktan sonra, geçmiş olsun der, oda kapısından çıkardı. Bu ilaç kontrolü, ilacı içip içmediğimizden emin olmak içindi. Demek ki ilacı yutmayıp, ağzında saklayanlar ve sonra da hemşire gittikten sonra ağızlarından çıkarıp çöpe veya lavaboya atan hastalar vardı. Bu mantığı önce kuramamıştım, düşününce anladım ki, bu ağız içi kontrolü bu nedenleydi.

Kaldığım bu hastane odasının kapısının kilidi yerinden çıkarılmış, camları ise demir parmaklıklarla kuşatılmıştı. Demek ki bu da hastaların kendilerine olası bir zarar vermelerini önleyen bir tedbirdi.

Dışarıya, sahte dünyaya ne vakit çıktım, yine delirtmeye çalıştılar. Her şeye rağmen dimdik ayaktaım ve beni süründürmelerine de acımalarına da asla fırsat vermeyeceğim. İnsan; onuru, şerefi, namusu,haysiyeti için yaşar. Karakterimi her zaman ve her koşulda koruyacağıma, her türlü zorluğu yeneceğime, kinime, öfkeme yenilmeyeceğime, dün olduğu gibi bu gün de, yarın da hiç kimseye en ufak bir zarar vermeyeceğime ant içtim.

Halil CİBRAN'ın kısa hikayelerinden birisinde şu olay geçer :

Bu, tımarhanenin bahçesinde oldu: solgun benizli, harika görünümlü, hayranlık uyandıran bir delikanlıya rastladım, oturduğu sıraya, yanına oturdum ve dedim:

'Niçin buradasın?'

Bana şaşkınlıkla baktı ve dedi ki: 'Bu yakışsız bir soru, fakat buna rağmen cevap vereceğim.Babam, kendisinin bir kopyası olmamı istedi, amcam da öyle. Annem ise ünlü babasının bir sureti olmamı istedi ve kızkardeşim de denizci kocasından izlemem gereken en mükemmel model çıkarmak istiyordu benim için. Erkek kardeşim de kendisi gibi

dikkate değer kahraman bir sporcu olmam gerektiğini dūşündü.Hocalarımın durumu da aynı. Felsefe doktorundan, mûsiki üstadına ve mantıkçıya kadar. hepsi kararlıydılar. Her biri kendisinin aynadaki yansıması olmamı istedi ve bu yüzden bu yere geldim ve burayı daha huzurlu ve sıhhatli buluyorum.En azından başkası değil kendim olabiliyorum burada.'

Sonra birden bana döndü ve dedi ki: 'Fakat söyle bana; seni de buraya başkalarının nasihatleri ve seni eğitme istekleri mi sürükledi?'

Ona cevap verdim: 'Hayır ben ziyaretçiyim.'

Dedi ki : ' Öyleyse sen de duvarın öte tarafında bulunan tımarhanede yaşayanlardan birisin.'

Vecdi Murat SOYDAN
(Kara Kaplı Defterim)
09/06/2017, Isparta[/ikiyanayasla]

ŞU AŞK FİLAN DEDİKLERİ MESELE ÜZERİNE BAYAĞI CİDDİ NOTLAR

Ulan dedim kendime kızarak, "Bir kedi kadar olamadın." O kedinin yerinde olmak vardı, girip koynuna mışıl mışıl uyumak. Kediler pek tabii ki kendi cinslerine ilgi gösterirler. Zaten ben de, o kediyi değil, kendimi kastettim. Bir kedi sizi kucağına almaz ama, kucağa alınan, sevilen, okşanan pek çok kedi var. Ben bunlara şanslı kediler diyorum. Bu mesele de nereden çıktı demeyin, piyangodan çıkmadı, konu bayağı karışık olunca, örnek vererek başlamak istedim. Sonuçta kalbi olan her canlının sevgiye ihtiyacı vardır. Kalp dedim de, düşündüm şimdi, böceklerin, sürüngenlerin de kalpleri var mı, onlar da severler mi birbirlerini diye. İnanın bilmiyorum. Bu husus biyolojiyi ilgilendiriyor. Benim ilgi ve ihtisas alanım edebiyat olunca mesela yılanlarda da kalp var mıdır, şayet yoksa neden birbirlerine dolaşırlar? Onlar da öpüşürler mi ki? Neyse bu konu beni aşar.

Para parayı her zaman çekiyor da, gönül dengini çok zor buluyor. Bulduğunda da iş işten geçiyor. Geçiyor ama, gönül bir türlü gönlünden vazgeçemiyor. Tabii sonrası hayal kırıklıkları ve hüznün. Zamansız zamana mı kızmalı, yoksa bizi vakitsizce dünyaya getiren anamıza babamıza mı?

Biraz daha ileri gidersem kadere isyan diyecekler adına. Yok, hayır, takıntılı aşk hastalığı diyorlar adına. Bir çoğunuz bu adı belki de ilk kez duydu. Tıp literatürüne girmiş, 'Saplantılı veya Takıntılı Aşk Hastalığı' diye bir hastalık var ve tedavisi basit gibi görünse de, müthiş bir irade, mantık ve beyin gücü lazım. Öyle her babayığidin de harcı değil bundan kurtulmak. Babayığit dedim de, aklınıza hemen erkekler gelmesin. Bu konu tek taraflı olarak sadece erkekleri de ilgilendirmiyor. Erkekler ve kadınlar için geçerli. Yani platonik aşk tuzacağına her iki cinsin düşmesi her zaman olağan. En çok da bu tuzığa erkekler düşüyor ve bu konuda en mantıklı düşünen taraf ise kadınlar. Şayet kadınlar bu hastalığa yakalanmışlarsa, psikolojik olarak çok daha fazla etkileniyorlar ve ciddi anlamda doktor yardımı almaları gerekiyor. Depresyon ilaçları bile tesirsiz ve yetersiz kalıyor. Sonuçta ince, hassas ruhlarında çok büyük derin yaralar açılıyor ve uzunca bir zaman alıyor tedavisi. Şayet tedaviler olumsuz sonuç vermişse, intiharlara kadar gidebiliyor. Hastalığın ilk evresinde kurtulma şansınız var. Arabanız ile yavaş seyir ediyorsanız, freniniz patlarsa dahi, ufak tefek sıyrıklarla kurtulmanız mümkün iken, ilerleyen evrelerde hızınıza bağlı olarak- ki kontrol devreden çıkmıştır- artıyor ve çok daha vahim sonuçlar doğuruyor. Hatta hayatınıza mal olabiliyor. Hani görüyorsunuz ya tvlerde, okuyorsunuz ya gazetelerde, ' çılgın aşık önce sevgilisini öldürdü, sonra da intihar etti. ' Seven insan bu sapkınlığı yaparsa varın siz düşünün ötesini. Bunun adı sevgi filan değil. Böyle sevgi olmaz. Seven hiç kıyabilir mi sevdiğine? Asla... Asla kıyamaz.

Aşk, sosyal antropologlara göre cinsel bir tutkudur. Şairlerin özlemleri ve duygulu şarkılarıdır. Psikologlara göre, aşk hem normal hem de nörotik olmaktır, yaratıcı ve yıkıcıdır. Filozoflara göre, aşk erkekler için başkadır, kadınlar için başka. Ama herkes için iyiliğin ve kötülüğün, güzelliğin ve çirkinliğin başlıca kaynağıdır veya aşık olana dek, o güne kadar hiç aşık olmadığınızı anladığınız bir durumdur.

Birbirini hiç tanımayan bazen tamamen başka ailelerden gelen ve farklı eğitimi olan iki kişinin aşk yaşaması. Günümüzde bilim adamlarının açıklamakta zorlandıkları konulardan biri bu. Bazı kişiler ilk görüşte aşık olur, bazıları da yıllarca aşkı arar durur. Aşkı başlatan "şey" nedir? Sadece karşıdaki kişinin çekiciliği, dış görünüşü veya davranış biçimi mi bunda etkili? Yani aşık olmak için karşı tarafın yakışıklı veya güzel ve bunun yanında çekici olması gerekli mi? Son zamanlarda yapılan bilimsel araştırmalar, çiftlerin aşkın başlangıcında bunlardan çok ilk karşılaşmalarında elde ettikleri izlenimin ve duyguların çok önemli olduğunu gösteriyor. Bu ilk karşılaşma sırasında her iki taraf da birbirini çocukluk çağında elde ettikleri ve artık bilinçaltında depolanmış bulunan kusursuz arkadaşın özellikleri ile karşılaştırır. Bu kusursuz arkadaş özelliklerine bir uyum sağlandığında da aşkın ilk kıvılcımları oluşur. Bilinçaltında depolanan kusursuz arkadaş özelliklerine uygun biriyle karşılaştığımızda aşkın ilk kıvılcımıyla birlikte kimyası da işin içine giriyor. Uyarılan beyin ile aşkın ilk fazı olan büyüleyici fazda feniletamin, dopamin ve norepinefrin salgılıyor. Feniletamin, aşkın molekülü olarak tanımlanıyor. İlk görüşte aşktan sorumlu kimyasal. Aşk gülücüklerinin nedeni ve bulutlar üzerinde yürüyor gibi hissetmemizin kimyasalı. Cazibe, heyecan ve her şeyin iyi olduğu duygusunda rol oynar. Romantik filmler seyretmek feniletamin düzeylerini yükseltiyor. Belki de insanların ilk aşklarını hep hatırlıyor olmalarının sebebi, bu kimyasalın salınımının en yüksek olduğu an olabilir ve böylece bu beynimize kazınıyor olabilir. Dopamin; beynin "ödül kimyasalı" olarak da bilinir. Aşık olunan kişiye karşı ilgi ve dikkatin artmasına neden olur. Dünyamız o kişi üzerine odaklanır.

İlk aşkın başlamasında; hiperaktivite, kısa süreli hafıza, uykusuzluk, konuşkan, coşkulu, öforik ve seksi olma, gıda alımının azalması, dopamin etkilerine bağlanıyor. Aşık olduğumuz kişiyi düşündüğümüzde salınımı artar. Bu üç kimyasalın karışımı ile aşk ve aşkın ilk fazı oluşur. Bu üç kimyasalın 6 ayda 3 yıl arası zaman diliminde salınımı azalır. Gerçek bir aşk var ise ikinci faza geçilir.

İkinci fazda endorfinler rol oynar. Endorfinler; ilişkide sükunet, içtenlik, sıcaklık, güven ve bağlılık verir. Ne kadar çok sever ve sevilirse endorfin salınımı o derece artar. İkinci faz birinci faz gibi heyecan verici etkileyici değildir fakat ilişkideki bağlılığın temellerinin atıldığı dönemdir. İlişkide bağlılığı artıran ve aşkın üçüncü fazında etkili olan hormon

oksitosindir.

Aşk; bugüne kadar kimsenin etkisine karşı koyamadığı, zaman zaman mantık ile kalbin birbirine düşman olmasına sebep olmuş yegane duygu. Aşk insana hayat verir, onu yüceltir, ama ya saplantılı platonik bir aşk ise?

Elena Hoyos, tüberküloz hastalığına yakalanmış genç bir kadındı, tedavi gördüğü hastanede başına gelecekleri nereden bilebilirdi ki! Carl Tanzler, Elena'yı ilk gördüğü ana kadar gayet sıradan bir yaşantısı olan başarılı bir radyologtu. Hastanede ve özel hayatında sevilen bir insandı. Elena'yı ilk gördüğü gün, hem onun hem de kendisinin hayatını sonsuza kadar değiştireceğini o da bilmiyordu, üstelik bunu yapan o değil, onun saplantılı aşkıydı.

1933 yılında Elena tüberküloz tedavisi için hastaneye geldiğinde burada radyolog olarak çalışan Carl Tanzer, Elana'yı görür görmez ona çok büyük bir aşk ile bağlanır. Çünkü Elena her gece rüyalarında gördüğü, dokunduğu, öptüğü o kadının ta kendisidir, bulmuştur onu, evet rüyalarında yaşayan o gizemli kadını bulmuştur. Elena'nın tedavisi iki yıl boyunca sürdü, bu zaman zarfında Tanzer hiçbir zaman aşkına karşılık bulamadı ve aralarındaki ilişki iki yıl boyunca hasta ve radyolog ilişkisi dışına bir türlü çıkmamıştı. Bu zaman zarfında Elena'nın başkası ile evlenmesi bile onun Elena saplantısının önüne geçemedi. Elena onundu, onun olmalıydı.O bir an bile vazgeçmeden Elena'nın hayaliyle yaşarken, taptığı kadının ölüm haberini aldı...

Ailesi Elena için özel bir türbe yaptırmıştı, buranın anahtarını bir şekilde ele geçiren Tanzler her gece sevdiği kadının yanına gidiyor ve sabaha kadar onun yanında yatıyordu. Zamanla bu Tanzler'e yetmedi ve o sevdiği kadınla evlenerek aynı evde yaşama fikrine yenik düştü. Bir gece Elena'nın cesedini olduğu yerden alarak büyük bir gizlilikle evine götürmeyi başarmıştı. Nihayet rüyalarının kadını kollarının arasındaydı ve tamamen ona aitti.

Tanzler artık çok mutludur ve günler sevdiği kadının yanında hızla akıp gitmektedir, ama ne var ki Elena'nın vücudu zamana yenik düşerek çürümeye ve kokmaya başlar. Tanzler sahip olduğu tıbbi bilgiyi kullanarak Elena'nın yok olan gözlerini yapma gözlerle değiştirir.Cildini ise özel olarak hazırlamış olduğu bal mumu ile kaplar, ağır kokuya karşı da tütsü ve parfüm kullanır.Bu saplantılı aşk yaklaşık yedi yıl boyunca aynı yoğunluk ile devam eder. Elena'nın kardeşi bir gün bu durumu öğrenerek polise haber verir. Tanzler nekrofil (ölü seveci) suçu ile tutuklanarak ceza evine gönderilir. Ancak Tanzler hiç vazgeçmeyerek ceza evinde ona benzeyen bir kukla yapmaya başlar...

Ceza evinde uzun yıllar kalan Tanzler bu aşkını anlatan bir kitap yazar ve kuklası ile 1952 yılında son nefesini verene kadar aşkını yaşamaya devam eder.

Her şey beynimizde şekilleniyor, aklımızı kandırıyor da, şu namussuz gönlümüze laf anlatamıyoruz. Bir şey söyleyeyim mi, aslında kendimizi kandırıyoruz, boş bir hayal bizimkisi.Hayallere de şiirler yazılabilir pek ala. Hatta cilt cilt romanlar da. O romanların kahramanları olmak, hele ki şiirlerin baş rol oyuncularını olmak kadar acı bir şey yok. Platonik aşk demişler adına, araştırdım bu konuyu da,hem de derinlemesine. Belki de ilk kez okuyacaksınız ve çok şaşıracaksınız. Platonik aşk, adını ünlü düşünür Platon'dan alır. Platonik aşk, sekülerlikten çıkarak tinselle (ruhsal, manevi, maddeyle ilgisi olmayan) dönüşen aşk anlamına gelmektedir. (Seküler kelimesi, dünyevi veya çağa uygun olanı belirtir ve dünyanın nesnel halinin göz önünde tutulması demektir.)

Bizde genelde karşılığı olmayan, karşılığı sorgulanmayan aşk anlamında kullanılmaktadır. Platonik kelimesi sözlükte "Gerçekte var olmayan, düste kalan, hep öyle kalması istenilen" anlamına gelmektedir. Platonik aşkta, her şey duygusal ve ruhsal düzlemde olur. Platon'a göre gerçek sevgidir. Fiziksel doyum için değil, yani ilişkide olunan kişiyle gezmek, dolaşmak, öpüşmek vb. yapılabilir ama bu sayılanların yanında seks şart değildir.- Bakınız burası çok önemli- KİŞİNİN KENDİSİNİN KENDİ OLDUĞU İÇİN ONA AŞIK OLMA DURUMUDUR.

Eskiçağ filozoflarının çoğu aşkı sadece bedensel bir istek olarak tanımlamışlardır.Eflatun'a göre, aşk güzelliğin doğurduğu bir çekiciliktir. Gerçek güzellik ise düşünce ile kavranan güzelliktir. Duyu yoluyla algılanan güzellikler gerçek güzelliğin bulanık bir taslağı, solgun bir yansımasıdır. Descartes ve Spinoza gibi klasik filozoflara göre aşk bir tutkudur ve kişi bu tutkuya akliyle egemen olmaya çalışmalı, onu duru ve temiz bir duygu haline getirmelidir.

Platonik aşkta, insan bir kişiye aşık olurken, önce onun güzelliğine aşık olur, sonra bu güzelliğin tanrıdan geldiğini anlar ve artık herkes güzel görünmeye başlar çünkü herkes tanrının verdiği o güzelliğe sahiptir. Son aşamada kişi tanrıya aşık olduğunu farkeder. Yani bu kişinin aşkı artık seküler değil, tamamen tinseldir. Tasavvufta buna "müşahhas" tan "mücerret"e ulaşma denirki,divan şiirinde çokça işlenen bir konudur.Romantik akımla birlikte aşk anlayışı da değişmiştir. Nietzsche ve Schopenhauer aşkı insan soyunu sürdürmek için insana kurulan bir tuzak olarak tanımlamışlardır. Herbert Spencer ise aşk duygusunu büyük bir ustalıkla çözümlenmiştir. Spencer cinsel sevgide yer alan öğeleri "duygulanma; hayranlık; beğenilme sevinci; kendine değer verme; sahip olma duygusu ve zevki; büyük bir eylem özgürlüğünün doğurduğu zevk; yakınlık duygusunun verdiği coşkunluk" olarak sıralamıştır.'

Ki ben, Spencer'in fikirlerine katılıyorum. Şayet bu bilgileri okumamış olsaydım ve tarihin sayfalarında yazmamış olsaydı, şu anda Spencer'in yerine adım soyadım yazıyor olacaktı.

Sözün özü : Aklınızı başınıza toplayın ve düşmeyin bu tuzağa. Biliyorum, söylemesi çok kolay da uygulaması çok zor.Siz yine de sözümü dinleyin, aksi halde sizi ben bile kurtaramam...

Kalın sağlıklıca.

Vecdi Murat SOYDAN

02/07/2017, Isparta [ikiyanayaşla][ikiyanayaşla]

MİNA'YA MEKTUPLAR (1)

Fotoğraf çekimi : Vecdi Murat SOYDAN

Öyle diyorlar, ' yaşadığın anın tadını çıkar.' Öyle olmuyor ama. Dün ölmüşken, bu gün can çekişiyorken, yarın henüz doğmamışken tat filan kursağımızda kalıyor. Hayat yoruyor Mina. Geçim derdi, milletin derdi, yaşam mücadelesi derken kendimize ayıracak zaman tükeniyor. Sağlıklıysak, namerde muhtaç değilsen ve her yapılan kötülöklere, riyakarlıklara direniyorsak, nefes dahi almanın imkansızlaştığı bu sahte, bu yalancı dünyada bir nebze mutlu olabiliyorsak, ' şükür ' diyoruz. Eksiliyoruz Mina. Zaman bizlerden çok şeyler alıp götürüyor, düşününce anlıyor ki insan, bunda zamanın suçu yok, tek suçlu, karakterleri zayıf olan, genlerine kötölöklere bulaşmış zavallı insanlar. Herkese güvenmek istiyorum, onlara zararım dokunmamış ki. Ama onlar ne yapıyor? Küçücük mutluluğumu dahi çekemiyorlar. Tırnaklarımla geldiğim bu mevkide, düşmanlar her bir yerden sarmış etrafımı. Tek başımayım Mina. Güçlü görünmekten yoruldum.

Rüzgarın sesi, dallardaki kuşların şarkılar söylemesi, uzaklardan bir kuzunun meleyişi, ritmik melodilere çingırak seslerinin karışması, gökyüzünün uçsuz bucaksız saltanatı, güneşin ıpılık tene dokunması, gök gürleyip ardından yağmur çiselemesi, yağın yağmurun toprağa dokunuşundaki o muhteşem mis gibi toprak kokusu. Rengarenk çiçeklere eşlik eden arılar, kelebekler. Bu güzellikler içinde gezinirken, anı yaşarken o sırada ayağıma bir dikenin batması. Ayakkabımın ayağıma vurması. Kan ter içinde saatlerce doğada yürüyüşüm. Tüm bunlar beni yolumdan çeviremiyor. Ben bir tek güzelliği tabiatda gördüm. Doğa sahipsiz değil. Bir gözeteni, kollayanı var. Sanırım yaratana sığınmak kadar huzur veren bir şey yok. Dünyada kalabalık insanlar içinde bizlere huzur yok Mina. Anı yaşamak, doğada tek başıma kaldığımda mutluluk veriyor, şimdilik bu da bana yetiyor. Diyorum ki, ya ayaklarım olmasaydı, ya gözlerim olmasaydı. Duyamasaydım mesela, kulaklarım sağır olsaydı. Halim ne olurdu? Şükür diyorum Mina. Her şeye rağmen şükür.

Bir kelebek düşün Mina. Rengarenk kanatları var ve havada uçuyor, uçarken adeta dans ediyor çiçeklerle. Bir bal arısı eşlik ediyor kelebeğe. Arının ömrü kelebekten uzun Mina. Sonuçta her ikisi de zamanı gelince, kendilerine verilen kısa ömrü tüketecekler. Öleceklerini onlar bilmiyor, biz biliyoruz, en azından insan ömründen çok kısa onların ömürleri. İnsan öleceğini bile bile anı yaşarken nasıl mutlu olur ki Mina. Oluyor ama. Öleceğimizi bile bile tebessümlerimize devam ediyoruz. Çok da kalp kırıyoruz insanlar olarak. Neden insanlar öleceklerini bile bile insanlara kötölöklere yapmaya devam ederler ki? Boş işte hayat. Her şeyin bir sonu var. Hiç bir canlı bu dünyadan sağ kurtulamayacak Mina. Anı yaşamak bu olsa gerek. Sayılı nefeslerimiz var, kalp atışlarımız bile sayılı. Ahhh Mina, anı yaşamak sonuçta bir aldatmaca değil midir? Kendimizi kandırıyoruz, tek bu olsun suçumuz, bizler diğer insanları kandırmadık ki. İnsan kaderini yaşıyor Mina. Gücümüz bir yere kadar. Nefes almak da anı yaşamak olduğuna göre, bu anlamda şanslıyız.

Vecdi Murat SOYDAN
(Mina'ya Mektuplar)
29/07/2017, Isparta[ikiyanayasla]

MİNA'YA MEKTUPLAR (2)

Başımı kaldırıp gökyüzüne uzun uzun baktım da yeni bir şey daha öğrendim. Baktığım, görebildiğim en son noktanın ötesinde bir sınır var ve gökyüzünün ötesi orada kesiliyor. Dağlar bu sınır çizgisini belirliyor, dağların öte taraflarında gökyüzünün varlığını sadece hayal etmekle yetiniyorum. Biliyorum ki gökyüzünü kesen sınır çizgileri orada da mevcut. Onun daha ötesinde yaşayan insanlar için de gökyüzünün varlığı biliniyor ve bu şekilde yeryüzü, adına dünya dediğimiz ve içinde yaşadığımız ortak evimiz. Aslında her canlı tek bir gökyüzü altında yaşıyor Mina. Bizleri diğer insanlardan ayıran evlerimizin çatıları ve duvarları. Oysa dünya tek bir ülkeden oluşuyor ve sınırları biz insanlar koyuyoruz. Bu dünya içinde diliyle, diniyle, rengiyle, kültürüyle farklılıklar taşısak da hepimiz sonuçta aynı anadan ve babadan meydana geldik. Bu anlamda bizler büyük bir aileyiz. O halde neyi paylaşamıyoruz? Bu savaşlar neden çıkıyor, insanlar kendi elleriyle neden kardeşlerini öldürüyor? Bu topraklar hepimize yeter de artar bile. İnsanların bitmez tükenmez ihtirasları ve doyumsuzlukları bizleri kardeş katili yapmaya devam ediyor. Ağzımın tadının bozulduğu gibi, dünyanın da tadı, tuzu kalmadı Mina.

Gökyüzünün sınırlarını bu kez diklemesine çizmeyi, nerede son bulabileceğini de düşündüm. İçinde oturduğumuz, yaşadığımız evler aklıma geldi. Evlerin odalarını düşündüm, tavanlar bir sınırdı. O sınıra başımı dayasam, ötesini aşamayacaktım, bir güç kullanmam gerekecekti. Tavanı deldiğimde ise üst kattaki komşuların odasına girmiş olacaktım. Bu şekilde delme işlemini sürdürmeye devam ettiğimde en nihayet apartmanın çatı katına ve oradan da yine gökyüzüne varmış olacaktım. Hayal ettim de, gökyüzünü dikine dele dele nereye kadar ulaşabilirdim? Uzak diyorlardı adına. Peki ya uzayın da bir son noktası, gökyüzünün bittiği ve belki de onun devamı olan başka bir yer var mıydı? Varsa tıpkı evlerimizdeki gibi duvarlarla mı örülüydü ve ondan sonrası nereye çıkıyordu? Bir uzay mekiği gönderilse en fazla nereye kadar çıkabilirdi? Yoksa sonunda infilak edip patlar mıydı? Bunları düşünürken aklıma kalbim geldi. O kalbim ki, işte bu ucu bucağı görünmeyen gökyüzüne benziyordu. Kalbim bedenimden küçüktü, dünyadan büyük olduğunu o an anladım. Bir yerden bir yere gitmeyi hayal mi ediyorum, gözümü açıp kapayınca kadar çoktan çıkarım yolculuğa ve neler neler yaşarım. Bunu sadece ben biliyorum ve kalbim de bana refakat ediyor.

Dünyanın tüm insanları bir araya gelseler gökyüzünü doldurabilirler mi Mina? Dünya kuralları beridir bu güne kadar yaşamış da ölmüş insanlar ve hatta tüm canlıları bir araya toplayıp gökyüzünde onlar için bir dünya kursak ve her biri de orada yaşasalar uçsuz bucaksız alem nasıl görünürdü? Denize düşen yağmur taneleri gibi hacimleri çok küçük olurdu da, gökyüzünün içinde kaybolup giderler miydi? Söylesene Mina, sen gökyüzünde en fazla ne kadar yer işgal edebilirsin? Cismin kadar değil mi? Daha büyük olursan, fizik kurallarına da, akla da, mantığa da terstir. Mesela oradan avazın çıktığı kadar bağırırsan sesini kim duyar?

İşte kalbimin büyüklüğü de burada başlıyor. Hiç bir birim ölçüsüyle ölçülemeyen yere göğe sığdıramadığım hayallerimin varlığı burada hayat buluyor. Biliyor musun, gökyüzüne her baktığımda seni görüyorum. Bana ne de güzel tebessüm ediyorsun, el sallıyorsun, selam gönderiyorsun. Güneş açtığında gökyüzü apaydınlık olduğunda anlarım ki, yüzün de aydınlık senin, kalbin güneş gibi sınımsız ve tebessümlerin huzur, neşe veriyor. Gökyüzü ne vakit kararsa ve bulutlar gri elbiselerini giyseler anlarım ki bir hüznün vardır sende, dokunsalar ağlarsın. Seni bir tek ben görebiliyorum, sesini sadece ben duyabiliyorum. Sen hep orada kal, orada yaşa, oradan hiç ayrılmama, dünya çok kirlendi Mina, buralara uğrama, bir de seni kirlletmesinler.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkının Şairi)
06/08/2017, Isparta

[ikiyanayasa]

EYLÜL

Mevsimplere anlamlar yükleyen bizleriz. Bu mantıkla, eğer tüm insanlar mutlu, huzurlu olacaklarsa, ayrılıklar olmayacaksa, herkesin dilekleri kabul edilecekse, o halde kaldıralım lügatlardan Eylül, Ekim, Kasım kelimelerini.

Hatta Eylül ayında hiç bir düğün yapılmasın, bayramlar da gelmesin, tehir edilsin baharlara.

O vakit boşanmalar, ayrılıklar, ölümler de olmayacaksa çıkartalım hepten Eylül'ü.

12 Eylül yerine mesela 12 ya da 22, aylardan Mayıs ya da Ağustos olsaydı ne fark ederdi ki? Rakamların hükmü yoktur, Nisan ayında olsaydı ihtilal, o vakit Nisan ayını da mı sevmeyecektik ?

Aylara anlamlar yükleyenler de bizleriz. Bir algı yanılması, çokça da psikolojimizle ilgili bir durumdur.Eylül'ü diğer aylardan ayırmam. Sarı sarı kurumuş yaprakların çıtırsını dinleyin... Eylül gecelerinde balkonunuzda çayınızı yudumlayın. Eylül ayında gezin, dolaşın, doğanın o nefis melodisi eşlik edecektir sizlere.Tatlı bir rüzgar yanaklarınızı okşayacaktır, akşam serinliği harlanan ateşinizi düşürecektir.

Şubat'ı da, Kasım'ı da severim. Her bir ayı severim. Lapa lapa yağan karı da severim. Bir genç kızın bembeyaz gelinliğini giymesi gibi soğuk kış gecelerini de severim. Karda yürürken izimi belli etmeyi, bastığımda toprağa, kulağıma gelen o tok sesi de severim.

Baharı da severim, en çok da kırk ikindi yağmurlarını severim. Deli gibi caddelerde, sokaklarda ıslanmayı da severim. Yağmurlarda ıslanmak güzeldir. En çok da aylığıma aldığım günleri severim. Hep severim. Daima severim. Her ayın, her mevsimin kendine mahsus özellikleri, güzellikleri vardır.

İşin sırrı mevsimlerde, günlerde değil. İçimizde. Sevgiyi taşıdığımız sürece her mevsim, her ay eşlik eder bize. Yaz olmuş, kış olmuş ne fark eder ki?

Sevinçleri de hüznüleri de severim. Yağmuru, karı da severim. Rüzgarı, güneşi de severim. En çok da yalnızlığı severim, başım ağrımıyor.

Franz Kafka'nın nefis bir sözü var, diyor ki;

“Dışarıya kapanmak esasen içeriye açılmaktır.
Huzur mu istiyorsun? Az eşya, az insan. “

Sağlıcakla.

Vecdi Murat SOYDAN
18/09/2017, Isparta

BİR İŞ BULMA HİKAYESİ

Yıl 1991 idi.

O zamanlar yeni evliydim, memurluk imtihanına girip kazanmış, atama bekliyordum. Ancak, atamalar ani bir kararla durdurulmuştu. Açılıncaya kadar geçici işlerde çalışmak için iş arıyordum. Ankara, Yenimahalle'den tanıdığım komşumuzun oğlu Sabri ağabey, bir bakanlıkta müşavir olarak çalışıyordu. Derhal eline kâğıt kalem almış, bir şeyler yazarak bana bir kart vermişti. Dediği gün ve saatte belirttiği yere gittiğimde kartı bizzat vereceğim ilgili kişiyi sormuştum. Demişlerdi ki, ' Koş, koş, aracı çıkış yapıyor.' Koşarak aracına yaklaştığımda soluk soluğa kalmıştım. Bir anda korumaları etrafımı sarmıştı ne oluyor ? diye. Hatta korumalardan birisi derhal silahını çıkarmıştı. Çok korkmuştum beni vuracaklar diye. " Durun " demiştim, " durun, benim amacım bu kartı vermek. " İlgili kişi makam arabasının açılan penceresinden bana eliyle işaret etmişti ' Gel, yaklaş!' diye. Koşarak gitmişim yanına. Kalbim küt küt atıyordu. İlk kez yakından bir devlet büyüğünü görmüştüm. Hem de beni çağırmişti. Kartı verdiğimde okumuş ve bana demişti ki : ' Şimdi git yemekhaneye, müdürü gör, seni garson olarak işe alsınlar.'

Koşarak yemekhaneye gitmişim. Sorumlu müdüre durumu anlatıp, kartı ona da göstermişim. Okumamıştı bile kartı. Tebessüm ederek demişti ki : " Sen, bu iş için gelen belki de 8 ci, 10 cu kişisin. Gelmeyen olursa, beklersin sıranı, sıra sana gelince başlarsın işe, ama bu aylarını, yıllarını alır." Donup kalmıştım. "Nasıl yani? " diye sorduğumda, " Arada bir bana uğra, bu şekilde seni işe alamayız." demişti. Ruhumu acıtan bu cümle üzerine kartı orada yırtıp atmıştım. Tam bir hayal kırıklığına uğramıştım. Ağlamak istemişim, gözlerim dolmuştu, göz yaşımı içime akıtmıştım.

O binadan çıkıp, karşı caddeye geçmişim. Bir başka binanın ilan panosuna "temizlik elemanı aranıyor " ilanı asmışlardı. Tamam demiştim kendi kendime. Bu iş de olur. Açık bulduğum kapıdan içeriye girdiğimde selam verip, derdimi anlatmak için müsaade isteyip oturmuştum. Özetle iş aradığımı söylemişim.' Referansın var mı?' derken üstümü başımı iyice süzmüştü. Bakışlarından bunu anlamıştım. Referansım yoktu. Kimseyi tanıımıyordum. O anda demiştim ki : ' Benim bu işte çalışmam lazım. Yeni evlendim. Referansım da Allah'tır. Merdiven de süpürürüm, temizlik de yaparım. Yeter ki iş olsun' Gayri ihtiyari, ev telefonumu almış ve bir gelişme olursa arayacaklarını söylemişti.

Yıl 1991 idi. Kaç yıl olmuş? Hala telefon edecekler.

Çok şükür o tarihten altı ay sonra, atamalar serbest bırakılmıştı da, ben de devlet memuru olabilmıştım. Ama o altı ay bayağı maddi sıkıntılar çekmişim. En büyük hayat tecrübesini de o zaman öğrenmişim : Allah darda kalan kullarına her zaman ve her koşulda yardım eder, sabırlı olalım, yeter ki kalplerimizi bozmayalım.

Sağlıcakla kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
19/09/2017-İsparta
[ikiyanayasa]

BURUNLARI BÜYÜK ŞAİRLER (!)

Otururlar, sabahtan akşama kadar bir şeyler karalarlar. Çok kibirlidirler, asla burunlarından kıl aldırılmazlar. Soru sormaya kalksanız saatlerce nutuk çekerler. Ola ki hatalarını bulsanız, medenice söyleseniz, kırk dereden su getirirler, kelime oyunları ve kıvrak zekalarıyla (!) sizi hafife alarak türlü bahanelerle ve ipe sapa gelmez gerekçelerle mazeret uydurup hatalarını kabul etmezler. Sanırlar ki siz hiç bir şey bilmiyorsunuz, mürekkep yalayanlar sadece kendileri. Baktıkları aynalar dev aynası ve sokağa çıktıkları vakit, herkes onları tanır. Onlar çok seçkin ve özel nitelikli insanlardır. Üç beş kitapları çıkmıştır piyasaya, onlarla avunurlar. Gerçi zor değildir kitap bastırmak. Paraya bakar iş. Eskidenmiş yayınevlerinin ince eleyip sık dokudukları zamanlar.

Şimdilerde ise, gidiyorlar yayınevleriyle pazarlık yapıyorlar, üç aşağı beş yukarı bir fiyatta anlaşılıyorlar. Matbaaya bastırdıktan sonra, ellerindeki onlarca, yüzlerce kitapları eşe dosta imzalayıp hediye ediyorlar. Ticari kısmı olsa da, sonuçta ellerinde patlıyor kitapları. Sözüm herkes için geçerli değildir. Reklam, isim peşinde koşanlar, bastırdıkları kitapları sözüm ona referans olarak kabul görenler ve izleyicilerin gözlerine soka soka gösterenlerdir. Sözüm, iki kelimeyi bir araya zar zor getirip, kelime dağarcıklarını geliştiremeyen, Türk dili ve edebiyatından bi haber, kendilerine mahsus yeni deyimler ve kelimeler türetip, deyimlerin özünü değiştirip, bunu da yaratıcılık adına savunanlardır.

Örneğin ünlü şair Yahya Kemal Beyatlı'nın gazete ve mecmualarda sadece ama sadece iki şiirinin yayımlandığını, aradan uzun yıllar geçmesine rağmen adından söz ettirip, yeni şiirlerinin beklendiğini ve yayınlanan iki şiirinden dolayı aranan ve özlenen bir şair olduğunu biliyor muydunuz? Yahya Kemal Beyatlı'yı yakından tanıyanlar onu birkaç ay görmediler mi şöyle sorarlarmış:

"Üstadım, tezgahta yeni bir şeyler var mı?"

Üstat çoğu zaman şöyle cevap verirmiş:

"Nerede! ... hep o bildikleriniz... Bir türlü bağlayamadım size en son okuduğumu. Bakın son beyti nasıl değiştirdim." Sonra başlarmış şiirini okumaya. Ancak soruyu soranlar, şiirin önceki halini olduğu gibi ezberledikleri için, şiirin yeni hali onlara garip gelirmiş. Ve üstat bu durum karşısında:

"Vay canına! Galiba eski hali daha güzeldi. Dur bakalım. Biraz daha dursun tezgahta." dermiş.

Yahya Kemal Beyatlı, Rindlerin Ölümü isimli şiirinde geçen "serin" kelimesinin yerine "akşam" kelimesini getirip getirmemek hususunda yıllarca kararsız kalmış ve sonunda "serin" kelimesinde karar kılarak, şiirde geçen şu mısrayı yazmıştır:

"Ve serin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter."

Eskiden yayınevi sahipleri her kapısını çalan yazar veya şairlerin eserlerini hemen basmazlarmış. Hatta bir çok ünlü yazar veya şair o dönemlerde yayınevi yetkililerince kibar bir dille geri çevrilirlermiş. Şimdi ise durum o kadar değişti ki, parayı bastıranlar kitap çıkartıyor ve maalesef yayınevleri işi ticarete dökmüşlerdir. Böylesi yayınevleri bence yayınevi değil tabiri caizse, birer matbaadır. Ver parayı, çıkarsınlar kitabını. Oh ne ala...

İrlanda'lı ünlü yazar George Bernard Shaw'ın ünlü olmadan önce yazdığı beş romanla tam tamına 60 yayınevinden ret cevabı aldığını biliyor muydunuz?

John Kennedy Toole ise, başyapıt olarak gördüğü Alıklar Birliği isimli eserinin ardı ardına geri çevrilmesine tahammül edememiş ve 32 yaşında hayatına son vermiştir. Sonra ne mi olmuştur? Romanı, ölümünden 12 yıl sonra 1981 yılında Pulitzer Ödülüyle taçlandırılarak ödül ilk defa, hayatta olmayan bir yazara verilmiştir.

Türk dili ve edebiyatı hiç kimsenin test edip, kendi çıkarları ve pek tabi bilgisizlikleri için Türk dilinin genleriyle oynama ve uygulama alanı değildir. Şairler ve yazarlar kolay yetişmese gerek.

Burada bir parantez açıp, yeri gelmişken son yıllarda gözlemlediğim ve sıkça karşılaştığım bir hususu belirtmeden geçemeyeceğim. Eğitimci şair, eğitimci yazar vb. şairlerin önüne konulan mesleki unvanlar. Bu mantıkla, örneğin mesleği kundura tamircisi veya mimar olan bir şaire de, 'kunduracı şair' veya 'mimar şair' mi diyeceğiz? Eğitimci olmak, kundura tamircisi veya mimar olmak birer meslektir ve eğitimci kelimesinden o kişinin öğretmen olduğu kanaatine varıyorum. Her meslek grubunda çalışan insanlara saygı duyuyorum, hiç bir mesleği de küçümsemiyorum. Şiir yazan kişiye şair denildiğine göre, bu üstünlüğün veya ayrıcalığın belirtilmemesi gerekir. Konuya bu açıdan baktığımızda şair veya yazar olmak zaten bir yeteneği gerektirir.

Burunları büyük şairler hususuna tekrar dönersek, bir reklam, bir poz, bir havayla karşılaşırız. Sayfalar dolusu şiirleri vardır, kitaplarının topunu bir araya getirseniz, sanat ve edebi anlamda belki, o da belki, ancak çeyrek kitap eder. Hatta adını ilk kez duyduğunuz bazı yerel televizyon kanallarına davet edilip, -ki vardır tanıdık program yapımcıları, yoksa bile- ziyaret ederler, mesaj atarlar, adam sokarlar devreye, bir şekilde kendilerini davet ettirirler. Program esnasında kitaplarından şiirler okuduklarında sohbet esnasında ders de verirler izleyicilere. Alırlar sazı ellerine, ne

vakit sunucu " Şimdi reklamlara giriyoruz. Az sonra birlikte olacağız." anonsunu yapacak olsa, reklamın içine bile girecek olur bu tipler. Acemiliklerine bile rastlarız. Kameraya mı bakıyorlar, yoksa kamerayı mı arıyorlar, bir telaş içindedirler. Televizyon kanallarına gide gele yol edenler, sonunda nereye bakacaklarını da öğrenirler. Sayfalarında da şu duyuruyu yaparlar : " Falanca günü, falanca saatte falanca televizyon kanalının davetlisiyim." İşte o anda öğrenirsiniz bilmem ne tv kanalının adını.

Üye oldukları şiir sitelerinde şiirlerine rastladığınızda, ipe sapa gelmez kelimelerden oluşmuş, çokça da oradan buradan araklanmış, değiştirilerek sofraya getirilmiş ve adına şiir denilmiş bir şeylere rastladığınızda yanlışlıkla filan onları yermeyin, eleştiri yapmayın. Kaf dağından daha büyüktür burunları. Allı, güllü yorumlar yapılmasından hoşlanırlar. Siz sabaha kadar yorum yazsanız şiirlerine, sizi görmez gözleri. Onların size vakit ayıracak zamanları yoktur, onlar bilirler kimlere, ne amaçla vakit ayıracaklarını.

"Burunları büyük şairler" diyorum bu tiplere. Mütevazı, reklam peşinde koşmayan, sanatlarını icra eden gerçek şairlerden özür dilerim. Sürç-i lisan ettim ise affola. Kim bilir, bu yazımı okuyanlar arasında bana şu yakıştırmayı yapanlar da bulunacaktır. ' Sen sadece sürç-i lisan etmekle kalmadın, özrün kabahatinden büyük, çizmeyi de aştın! '

Canları sağ olsun, ne diyeyim, görünen köy kılavuz istemez.

Vecdi Murat SOYDAN

24/09/2017, 03.45, Isparta[ikiyanayasa]

KUMBARA

Kiracılıktan kurtulalım, oturduğumuz ev ikide bir ya satılır, ya ev sahipleri ya da çocukları oturur da, bizi çıkartırlar diye yeni atandığım şehirde birikimlerimizle yeni bir ev satın almıştık. Elimizde neyimiz var neyimiz yoksa ortaya koymuş, parayı denkleştirmek için parmağımızdaki evlilik yüzüklerini dahi satmıştık. Tapu harcı masrafları, evin badanası, boyası, eksikleri derken cebimde tek kuruş, hatta ekmek alacak param kalmamıştı. Maaş almaya bir hafta vardı. Yeni atandığım için ne iş çevremde kimseyi tanıyor, ne de satın aldığımız dairedaki komşuları tanıyordum. Kredi kartıyla iki ekmek alsam, bana gülerlerdi. Kimseye borçlanmak da istemiyordum. Yarın bir gün, ' adamın ekmek alacak parası yoktu, şimdi adam oldu, para vermeseydim, karınlarını doyuramayacaklardı. ' lafını kimseden duymamak için, yakın akrabalarım da dahil kimseden borç para da istemedim. Kendim aç kalmaya razıydım ama eşim ve çocuklarımı düşünmeliydim. Bir baba için evine ekmek götürmemek ne acıdır, bunu ancak yaşayanlar bilir.

Kıvrır kıvrır kıvrırırken, ne yapacağımızı eşimle konuşurken, eşim " babamdan ev için borç para istedik verdi, bir daha mı istesek ki? " dedi. Düşündüm ve dedim ki, " Hayır, bu uygun olmaz. İkinci kez borç para istemem. Sen de isteme. Baban yapacağını yaptı." dedim. Ceplerimi karıştırmaya başladım. Birkaç bozuk para vardı, son kağıt paramız da bitmişti. Gardolabına yöneldim, kışlık, yazlık ne kadar giysim varsa, " belki kıyıda köşede kalmış para vardır. " umuduyla bir bir ceplerine baktım. Nafile... Tamtakırdı ceplerim.

Çocukların da istekleri bitmiyor, aman Allah'ım şimdi ne yapacağım? Eşim dokunsalar ağlayacak. Ben içime atıp duruyorum göz yaşlarımı. Bir şeyler yapmalıyım ama ne?

Eşim dedi ki, " evde sadece bir ekmek var, başka da yok. Hamur yoğurur börek, çörek yaparım, ama ya yarın ne olacak? Çocuklar kahvaltılık isterler, et isterler, süt isterler. " Haklısın" dedim. Düşünüyorum, düşünüyorum, bulamıyorum çaresini. Şimdi ne olacak? Kime gider borç para isterim. Kimseyi tanımıyorum ki. Yeni de atanmışım iş yerine. Meyil izninde olduğum için, daha görevime başlayamışım bile. Apartmanda da kimseyi tanımıyoruz. Yukarı katın ziline bassam, desem ki, " durumum bundan ibaret. Bir hafta sonra maaş alacağım. Kusura bakmayın, yeni de taşındık apartmana." mı desem? Kararsız kalıyorum. Susuyorum. "Bak bakayım cüzdanına, kol çantana filan. Hiç mi para yok." dedim eşime. " Hayır" dedi eşim.

Bir mucize gerek. Ama nasıl? diye düşünürken, akşama doğru mucize gibi bir şey oldu. Küçük oğlumun kartondan yaptığım bir kumbarası vardı. Evi yerleştirenken elime geçti. İçinde bozuk ve kağıt paralar vardı. Aylardır, belki de yıllardır içini açmamıştım. Sevinçle içini açtım, eşime de ' Bak dedim, bak! Allah'ın işine bak! Ekmek de alırsız, alışveriş de yaparsız.' dedim.

Bir hafta sonra maaşımı aldım, kumbarayı da yeniledim, içine de tekrar para koydum. Öyle bir zamana denk gelmişti ki bu yokluk, hatırladıkça hüzünlenirim. Yıllar sonra bu anımı çocuklarıma, hatta üst kattaki komşularımıza da anlattım. ' Ayıp ettin Murat Bey, insan gelmez mi, istemez mi hiç? Keşke isteseydin, komşuluk ne için var? ' dedi. Kayın babama olan ev borcumu da geçen bu zaman zarfında bitirdim. Çünkü borç almak üzere anlaşmıştım. Bize geldiklerinde yıllar önce çektiğimiz bu yokluğu kendisine anlattığımda, ' Bizden istemeyip de kimden isteyeceksiniz, derhal gönderirdim.' dedi.

Şu var ama. O zaman biz yokluğun değerini gerçek anlamda anlayamazdık ki?

Sağlıcakla kalınız.

Vecdi Murat SOYDAN
10/11/2017, Isparta
[ikiyanayasa]

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (4)

Bazı hatıralar uçup gitmiyordu; zorla geri geliyorlar, rüzgara karşı uçuyorlar ve zihninde inatçı bir şekilde dolanıyorlardı. Ma Jian

Sizi bilemem ama, biz yani yetmişli yılların çocukları, Cin Ali'nin ve Kemalettin Tuğcu'nun kitaplarıyla büyüdük. Beyaz yakalı, siyah renkli önlüklerimiz, okuma fişlerimiz, kara tahtalarımız, beyaz tebeşirlerimiz vardı. Ayakkabılarımız yırtılana kadar yenisini alamazdık. Anneme kaç kez pazardan spor ayakkabısı sipariş etmiştim. En ucuzundan hem de. Annem alır gelir, giyerdim. ' Oğlum, ayağını sıkıyorsa, giyme götürüp değiştireyim. ' derdi. Bir numara büyüğünü aldırırdım. Beğenmemezlik etmezdim. Rahmetli babam kaç çetin kış, ayağında yazlık ayakkabısıyla geçirmiştir. Ah garip babam. En çok da babam yaralar beni.

Saklambaç, körebe, birdir bir, yakan top, beş taş, ilik, kulaktan kulağa, hırsız polisçilik, evcilik oyunu oynardık. Bir tek televizyon kanalımız vardı, o da siyah beyazdı. Televizyon gece gündüz açık olmazdı, yayın saatleri vardı. Açılışta da, kapanışta da, rap rap rap askerler yürürlerdi. İstiklal marşımız okunurdu. Okullarda andımız okunurdu. Sokağa çıkma yasağı vardı, biz çocuğuz diye polis amcalar ve asker abiler bize bir şey demezlerdi. Silah sesleri arasında oyunlar oynardık. Küçük Ev'imiz vardı, Heidi'miz vardı. Dallas dizisi vardı, Ceyar vardı, kötü karakterli bir adamdı ve kimse onu sevmezdi.

İhtilalin olduğuna en çok da babam sevinmişti. ' Ordu, yönetime el koydu, Kenan Paşa, kardeş kavgasını bir gecede bitirdi. Sizler rahat edeceksiniz oğlum. ' derdi. O zamanlar milli güvenlik kurulu üyeleri vardı, Kenan Evren Paşa'nın silah arkadaşları... Ne oldu, ne değişti de, yıllar sonra yargılandılar? Anlamış değilim. Kardeş kardeşi öldürürken, sağ sol çatışmaları devam ederken, analar, babalar, çocuklar ağlarken çok mu iyiydi ortalık? Kurunun yanında yaş da yanmıştır, her dönemde maalesef olabiliyor, hatalar olmuştur, yok diyemeyiz. Genel perspektiften bakmak lazım olaylara. Mesela benim babamı hiç kimse hapse atmadı, babam ekmeğinin derdinde bir adamcağızdı, akıllıydı da. Uymadı kimsenin aklına. Elbet tarih bunları da yazacaktır. Ama objektif olarak, korkusuz ve tarafsız olarak yazmalı.

Biz zengin değildik, evimiz kiraydı, bir küçücük tuvalet, banyo, mutfak, iki de oda, hepsi bu kadardı. Evimize yatılıya misafir gelse, yer yatağı yapar, orada biz yatardık. Divanda misafirlerimiz yatardı. Pazar günümüz vardı. Başımızda babamız vardı, annem kahvaltı hazırlar, her zaman olmasa da, ayda bir kere sucuklu yumurta yerdik. Sobamız vardı, annem çamaşırları orada kuruturdu. Sıcak çayımız vardı. Kurban bayramında biz kurban kesemezdik, babamın parası azdı. Komşular bize etin yağı tarafını ve kemiğini verirlerdi. Yine de etin tadını alırdık. Annem nefis yemekler yapardı. Manti açardı, kuru fasulye, pilav yapardı. Bayramlarda baklava, börek yapardı.

Mahalleye yeni taşınan komşularımız olurdu. Annem beni uyarır, ' Sakın ha oğlum, hiç bir kıza aşık olayım deme. Onlar senin kardeşin. Laf, söz çıkmasın, bize laf getirme. ' derdi. Kardeş kardeş büyüdük işte kızlarla. Okul harçlığı olarak günde sadece bir simit parası alırdım. Arkadaşlarım sucuklu veya kaşarlı tost yerken, ayran içerken, ben simit alır, bir bardak suyla onu yerdim. Orta üçüncü sınıfta Nur isminde bir kız arkadaşım vardı, çok güzeldi. Üç günlük harçlığımı sırf ona tost ve ayran alabilmek için biriktirmiştim. Ben kendime simit aldığımda, sormuştu bana: ' Murat, sen kendine neden tost ve ayran almadin ki? ' Demiştim ki; ' Ben simit severim, tost yemem, ayran da içmem. '

İçimde zıpkın yemiş gibi çakılıdır; babam öldükten sonra dayılarım, teyzelerim olacak yakın akrabalarımız, bayramlarda fitrelerini anneme verirlermiş. Baktım, annemin elinde para var. Dedim ' Kim verdi? Nereden buldun? ' Oğlum ' dedi annem. ' Üzülme sen, teyzelerin, dayıların verdi. ' Anneme dedim ki, ' Sadaka verdiler, tamam kabul.. Ama daha önce nerelerdeydiler? Sadaka vermek dışında hiç yardım etmediler ki bizlere? Gitsinler fakirlere versinler. Bir daha kimseden sadaka alma' dedim. Okuldayken ben, Nazmi Hocam da vermişti. Çekmişti bir köşeye; ' Murat, aklına bir şey gelmesin, sen hassas çocuksun, bu parayı annene ver olur mu? ' Ben o gün keşke yerin yedi kat dibine girseydim. O an keşke ölseymdim. Fitre paralarını bayram harçlığı da yaptık biz. Şimdi ne zaman birisine fitre verecek olsam onun yerine de utanırım. Başımı yere eğerim. İçimden ağlamak gelir. Çıkar dağlara bir güzel ağlarım. Dağları bunun için severim. Siz ağlarken dağlar da ağlar, yalnızlığınızı paylaşır sizinle. Çok da sırdaştır.

Müzik setimiz yoktu, küçük bir teybimiz vardı, ilk aldığım kaset Ferdi Tayfur'un ' Yaktı Beni ' kasetiydi. Ev telefonu almak için aylarca sıra beklenir, hat bağlanırdı. Bizim ev telefonumuz yoktu. Jetonla çalışan telefon kulübeleri vardı. Boynuzlu trayleybüsler vardı. Sokaklarda, caddelerde bekçiler vardı. Eli çingiraklı yoğurtçular vardı. O zamanlar mektuplar vardı, kartpostallar vardı. Kaliteli dergiler, gazeteler vardı. Fotoğraf makinesi çok kıymetliydi, herkeste bulunmazdı. Şimdilerde herkeste var. Mesela benim çocukluk ve gençlik resimlerim çok çok az. Aile fotoğraflarımız o kadar az ki. Bir elin parmaklarını geçmiyor. O zamanlar Ayhan Işık vardı, Adile Naşit vardı, Fatih'in fedaisi Kara Murat vardı, Malkoçoğlu, Tarkan filmleri vardı. Kemal Sunal, Şener Şen, Hulusi Kentmen, Nubar Terziyan Zeki Müren, Bülent Ersoy, Yıldırım Gürses vardı. Özay Gönülüm, Barış Manço, Belkıs Akkale vardı. Ferdi Tayfur, Serpil Çakmaklı, Oya Aydoğan, Banu Alkan vardı. O zamanlar adam gibi adamlar vardı. Kaliteli insanlar vardı. Adını sayamadığım pek çok gerçek anlamda sanatçılar vardı. İyi ki de hepsi vardı. Onlar benim çocukluğumun ve gençliğimin unutulmazlarıydılar. Şimdi herkesin elinde bir cep telefonu, oyna babam oyna... Şimdi milletin elinde televizyon kumandası; zapla babam zapla. Teknoloji geliştikçe sorunlar büyüyor, hastalıklar artıyor. Bu günleri daha çok arayacağız, bunlar iyi

zamanlarımız...

Œimdi ok Şükür her Şeyim var... Ama eksik olan çok Şey var... Çok hem de. Giden yıllar geri gelmiyor...Bir de gerçek sevgiler...

Vecdi Murat SOYDAN
13/12/2017,Isparta

[ikiyanayasla]

BİR EHLİYET ALMA HİKAYESİ

Çok yetenezsizim, ne saz çalma ne de araba kullanma yeteneğim var. Yüzme yeteneğim de yok benim. Yüzme hocası bile illallah dedikten sonra siz düşünün artık. Problem ya benden kaynaklanıyor, ya da hocalar anlatmakta yetersiz kalıyor. Basbayağı yetenek işi bunlar. Ehliyetim var ama o da araba süremez ki. Bunlar olmayınca kendimde bir eksiklik hissediyorum. 'Peki nasıl ehliyet aldın?' dersiniz, ben de bilmiyorum, yanlışlıkla vermişlerdir. O zamanlar bu kadar zor değildi ehliyet almak. Arka koltuğa heyet oturdu. Ben vitesi filan adam gibi geçirdim, hatta ondan önce arabadan indim, heyetin gözünün içine soka soka arka lastikleri tekmeledim. Oturdum arabaya. Hatırlayamadığıma göre demek ki emniyet kemeri takmak filan zorunlu değildi o zamanlar. Arabada o kemerden var mıydı onu da bilmiyorum. Sol lamba mıydı neydi, onu yaktım. Aynayla oynayıp durdum. Heyetteki adam sordu : ' Niye aynayla oynayıp duruyorsun?' Dedim ki, ' Lastikleri tekmeledim, havası inmiş mi, inmemiş mi diye. Siz de gördünüz değil mi? Aynayla oynadığımı fark edin de, puan verin bana diye. ' Hoşuna gitmiş bu cevabım. Nerelisin dedi, Ankara'lı olduğumu öğrenince, ' Benden sana fazladan 5 puan dedi. Ben pazarlıkla 5 puanı 10 puana çıkardım. İşte ben o puan sayesinde almıştım ehliyeti. Hayatta alamazdım yoksa.

Hadi saz çalma neyse de, araba da mı sürülemez ya? Kalabalık zaten canıma yetmiş, trafikte süremiyorum, nerde duracam, nerde döneceğim, nerde geçecem karıştırıyorum. Park bile yapamam ben ya. Dur dersiniz, gaza basarım. Bir tek debriyajı karıştırmam, sol ayakla basılıyor ona. Diğerlerini karıştırdım ama. Vites filan da değiştiremem. Bir keresinde vites kutusu mu diyorlar, hani var ya sopa gibi bir şey, işte o elimde kalmıştı. Yerinden sökmüştüm o kuvvetle. Araba maceram kısa sürdü. Allah'a şükür herhangi bir canlıya zarar vermedim ama arabayı geri geri garajdan çıkarırken, garajı tutan kalın demir çubuğa vurdum. Sağ ön kapı haşat oldu. Bir keresinde de hava soğuk ve yerler buzluymuştu. Geri geri giderken lastik mi kaydı, fren mi tutmadı anlayamadım, ağaca tamponu dokundurdum. Bagaj biraz yamuldu. Son kazam da, aracı durdurayım derken fren yerine gaza basmamla önümdeki bahçe duvarına toslamam oldu. Baktım olmuyor, vura vura araba elimde iyice haşat olacak, sattım da kurtuldum. Şimdi bedava araba verseler istemem de sürmem de.

Yetmişlik hatunlar sürüyor, ağzında diş kalmamış dedeler sürüyor, yeni yetme çocuklar, gencecik hanımlar sürüyor, bende tık yok. En çok zoruma giden de eşimin her defasında başıma kakar gibi yarı şaka yarı ciddi laflar etmesi. Bu kadın milleti var ya bir punduna getirip en küçük bir eksikliği var ya adamın başına kakıyor. Aradan yıllar geçse de asla unutmuyorlar. Bozuk plak gibi geriye alıp alıp lafları saydırıyorlar. ' Araba sürmesini herkes öğrendi bir sen öğrenemedin. Millet karılarını arabayla gezdiriyor' diyor. Ulan diyorum, anandan arabayla mı doğdun? Oğlana aldık araba, o gezdirdin diyorum, yine başlıyor kaldığı yerden. Madem bu kadar kolay araba sürmek sana da alayım bir araba, yazdırayım ehliyet kursuna, sınava girip kazandın mı, sen de sürersin arabayı diyorum. Çıt yok. Sonra tekrar başa dönüyoruz. Tabi derhal odadan çıkıyorum. Ne yapayım bende demek ki başka meziyetler var ki farkım olmalı başkalarından değil mi? Mesela otururken millet dinlenir, ben yorulurum. İllaki yürümem lazım. Dağ, bayır, yağmur, çamur, kar, boran dinlemem, saatlerce yürürüm, bana mısın demem. Hatta işi o kadar iddia boyutuna götürdüm ki, şimdi, şu an, hangi branşın sporcusu olursa olsun, aynı zamanda başlayalım yürümeye, o kesilir, nefessiz kalır, yorulur, ben hala yürümeye devam ederim ve yorulmak nedir bilmem. Saatlerce, kilometrelerce yürürüm. Korkuların üzerine üzerine gidilmesi lazımmış. Çok bilmiş psikologlar öyle diyor. Ben de öyle yaptım, korkularımın üzerine gide gide sonunda şair oldum çıktım. Oh iyi yaptım.

Not : Fotoğraftaki kazanın benimle ilgisi yoktur. :)

Vecdi Murat SOYDAN

(Kara Kaplı Defterim)

10/01/2018, Isparta[[ikiyanayasa]]

SÜMÜKLÜ KIZ

Küçükken çirkinin, pasaklının, sakarın biriydi. Burnunu kollarına siler, sümüğünü de içine çekerdi.Gördükçe öğrenirdim. Şimdi öyle bir güzelleşmiş ki, yıllar sonra karşımda görünce tanıyamadım. 'Murat ağabey, nasılsın?' dedi gülerek. Baktım, baktım, bu bizim sümüklü kız, gözlerinden tanıdım. 'Kız, sümüklü kız.Sen, sen ha... hem de sen. Gözlerime inanamıyorum, ne vakit büyüdün, buldun mu kız kendine koca?' dedim. Utandı biraz.'Evde kaldım ağabey' dedi. Ulan dedim içimden, ağabeyine de sana da başlatma, nerelerdeydin daha önce? Kabahat sende kızım, bekle dersen beklerdim, ama o vakit ben evde kalırdım. Ah bi de şu sümüğün olmasaydı hayallerim de yarım kalmazdı diyecektim.

Mesela bu sümüklü kızı değil rüyalarımda görmeyi, bir kez bile hayal bile etmedim. Nereden bilebilirdim ki, büyüyecek, serpilecek, güzelleşecek, hep aynı kalmayacak ya. Eşek kadar kız olmuş diyecektim, değiştireyim ifademi, manken gibi kız olmuş, ince belli, uzun saçlı,Afrodit'in Türkiye şubesi gibi sevimli mi sevimli fıstık gibi bir kız çıktı karşıma.Hani bir zaman tüneli olsa gerisin geri işleyen. Girsek bu tünelin içine bu sümüklü kızla. O şimdiki yaşında kalsa, ben onun yaşında olsam. Vayyy be, düşünmesi bile ne güzel.

İyi ki insanın düşündüklerini muhatapları veya diğer insanlar bilemiyor. Düşünsenize bir, o anda neler neler geçirmişim kafamdan.Valla kan gövdeyi götürür,iç savaş filan çıkardı.Japonlar yarın buna da el atarlar.Ne düşünmüşsen, karşı taraf sana anında cevap bile verecek. Aman Allah'ım düşünmesi bile ne korkunç.

Sümüklü kız 'ağabey' dedi ya, ben oraya takıldım. Buna da şükür, bazıları amca, dayı diyor. Malum havalar soğuk. Sarıp sarmalanıyorum, şapka, atkı filan da olunca, suratımı seçemiyorlar. Bu kadar sarıp sarmalandığına göre olsa olsa ' amca ' dır diyorlar. Geçenlerde anam yaşında biri, ' bakar mısın amca? ' dedi. İçimden, yuh dedim ya, çıkar nüfus cüzdanını, koyalım yan yana benden büyük çıkmazsa yaşın,ben de amcan değilim diyecektim. Bir de bu sümüklü kız çıktı başıma. Git kızım başımdan dedim, rüyalarım da sakın gireyim deme, ben ağabeyin filan değilim,amcan hiç olamam.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
11/01/2018, Isparta

[ikiyanayasla]

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (5)

Sevgi öylesine değerli ve öylesine büyüğü bir kelimedir ki, istesenez de zorla kimseyi sevemezsiniz. Sevmek, içten gelen samimi duyguların bir ayna misali yansımasıdır. Sevmenin yasağı mı olur? Özgürce yaşayanlar sevmeyi pek mi biliyor? Saçma sapan kuralları kendimiz koyuyoruz, adına yasak diyoruz. Yeryüzünde hiç bir güç, bana sevmeyi yasaklayamaz. Sevdimse ben sevdim, yüreğim sevdi. Ne yani, cezayı kalbim mi çekecek? Tamam, kurulsun idam sehpa, çıkartsınlar bakalım yüreğimi. Yürek ister, yürek. Kolay değil ceza vermek. Dünyayı kendi ellerimizle kirlettik, savaşlar çıkardık. Sevmeyi bilemeyenler, hem kendilerini hem de başkalarını üzüyorlar.

Hani bana sorsalardı, sevginin rengi nedir diye. Aklıma gelen ilk üç rengi söyledim. Önce pembe derdim. Hayallerimin rengi. Hüzünlerden uzak kalmamı sağlıyor. O renk ki, sevgiliyi hep pembe pembe düşletir bana. Pembe bir çiçek vardır elinde ve gece yatmadan önce bana pembe pembe gülümser ve her defasında iyi geceler öpücüğü verir. Üzerinde pembe gecelikleri vardır.Yatak odası takımıyla gece lambası da pembedir.Beni pembe pembe uykuya daldırır, pembe pembe rüyalarından uyandırır.

Sonra mavi derdim. Bana huzur veriyor. Denizler kadar engin ve derin, gökyüzü kadar geniş ve sonsuz. Ne zaman sevdiğim aklıma gelse, gökyüzüne bakarım. Özür dilerim, " ne zaman"ı fazla oldu, her an aklımda demeliydim. Gökyüzü berrak mı, hava güneşli mi, kapalı mı, bulutlu mu? Kar mı var, tipi mi? Sevilenin ruh halini anlatan bir havadır bu. Her gün gökyüzüne bakar ve kendisiyle konuşurum. Yağmur mu çiseliyor, "Ağlama " derim, "ağlama, beni de ağlatacaksın."

Güneş yağmuru mu yağdı, "sevinçten ağlıyor olmalı." Güneş yeryüzüne mi doğdu, hemen selamlaşırım ve derim ki : " Günaydın tatlım. Bu gün de çok güzelsin." Güneş azıcık yakıp, terletti mi, derim ki; " Yine yaktın beni sevdiğim. Ne olacak halim?"

Son rengim yeşildir. Doğanın rengi. Yaşama sevinci veriyor. Sevdiğimle doğayı birlikte adımlarız. Her an yanımdadır. Ben onu kendimden hiç ayırmadım ki. Hatta sohbet ederim kendisiyle. " Canımın içi, bu gün de çok güzelsin. Hep böyle tatlı tatlı tebessüm et. Tatlı gülüşüm, yaşam kaynağım benim. Benden hiç ayrılma olur mu? "

Ayağım takılıp sendelediğimde, suçu gözlerine atarım. "Gözlerine bakmasaydım, düşmezdim. Düşmelere razıyım, yeter ki gözünden düşmeyeyim aşkım. "

Yeşil bir ağaç dalında şen şakrak öten bir kuşa mı rastladım, hemen derim ki : " Güzel kuşum, tatlı kuşum, haber mi getirdin bana sevdiğimden? Sen de selam söyle olur mu meleğime. "

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
24/03/2018, Isparta

HASTANE MACERALARI (1)

Baktım millet sanayiye falan gidiyor, kaportadır, boyadır, ciladır, bakım yaptırıyor. Arabam yok ya, altta kalır mıyım, ben de motora baktırayım diye tuttum hastanenin yolunu. Düz ayak, kolay yerde, yürüdüm gittim.

- Günaydın sekreter hanım.
- Günaydın beyefendi.
- Doktor beye bakmıştım, gelmedi mi acaba?
- Doktor bey yatan hastalarına bakmaya gitti. Siz dokuzu beş geçe gibi burada olun.
- Aaaaa, Atatürk'ün öldüğü saat.
- Anlamadım?
- Yok bir şey, zahmet olacak, ben kapının önündeyim, ilk sıra da benim.
- Tamam beyefendi,siz oturun,bekleyin.
- Ayakta da bekleyebilirim, oturunca yorulurum da, ters bende bazı şeyler.
- Nasıl isterseniz, ben sizi çağırırım.

Doktor bey koridorda görüldü, yanında da üç kişi var, tahlil filan soruyorlardır, ben de çok takılmışımdır doktorların peşine. Beni görmezden geldi, olsun. İçeride görecektir nasılsa. Sekreter de şimdi çağırır.

- Ding, dong...

Ahacık zile de bastılar, gireyim de ayıp olmasın.

- Günaydın doktor bey.
- Günaydın, hoş geldiniz. Ne için geldiniz?
- Hatırınızı sormak için geldim.
- Anlamadım, tanışıyorsunuz mu?
- Hayır ama isminizi çok duydum, Tahsin bey ölüyü diriltir diyorlar.
- Öylemi diyorlar, sağ olsunlar, evet nedir sıkıntınız?
- Yok, benim sıkıntım falan yok.

Sekreterle doktor bey göz göze geldiler, bakışlarından yakaladım, kaçmaz benden.

- Muayene için gelmediniz mi?
- Evet, evet, kalbimi kontrol ettirecektim, arada sırada iğne gibi bir şey batıyor.
- Ne zamanlar oluyor bu durum? Şimdi de var mı?
- Yok, ne hikmetse hastane kapısından ne zaman içeri girsem hastalık mastalık kalmıyor bende. Rahatlıyorum burada.
- Şöyle alalım sizi. Göğsünüzü açın, oturun beni bekleyin.
- Göğsümü mü? Perdeyi de çekeyim mi?
- Fark etmez, sadece kalbinizi dinleyeceğim.

Kulağına bi alet taktı,filmlerde görürüm de dilim dönmez adını söylemeye.Periskop desem değil. Adı ona benzer bir şey. Türkçesi kalp atışı dinleme cihazı olsa gerek.

- Hımmm... güzel... gayet güzel...

- Nasıl, beğendiniz mi kalp atışlarımı?

- Evet, emin olmak için aşağıya iniyorsunuz, sağda kalp filminizi çekecekler, sonuçları alıp bana getirin.

Aşağıya indim, hastabakıcı mıdır, temizlik görevlisi midir, anlayamadım ne olduğunu, beni karşıladı, elimdekileri aldı, beklememi söyledi. Beklemeyip de ne yapacağım, düşmüşüz kucaklarına.

- Vecihi Soydan...

Allah, Allah, Soydan'ı bi yerlerden hatırlıyorum da, bu Vecihi de kim ola ki?

Soyadı benimkiyle aynı da, adımı doğru söyleyene kadar oturup bekleyeceğim. Kapının önüne çıktı ve seslendi :

- Vecihi Soydan...

Bende tık yok.

- Beyefendi, sizin adınız Vecihi değil mi?

- Değil hanımefendi. Ama soyadlarımız tuttu. Benim adım Vecdi. Bir de Murat'ı var. İki isim. Bizde iki isim koymak gelenektir.

- Yanlış okumuşum, evet, sizsiniz.. Buyurunuz geliniz böyle.

- Geleyim öyle.

- Şu peçeteyi lütfen elinize alınız, göğsünüzü açınız, sonra da uzanınız.

- Peçete mi? Uzanmak mı? Bir yanlışlık olmasın, nereye geldim ki ben?

- Beyefendi, kalp filminiz çekilecek. Lütfen uzanınız.

Mecburen yattım aşağı, elimde peçeteyle. Görevli arkadaş da maşallah, izbandut gibi birisi. Başıyla beni selamladı, yattığım yerden ben de başımla selam verdim. Herif bir selam vermekten aciz. Hak edene hak ettiği karşılığı vermek gerekir. Eline sıvı sabuna benzer bir şey aldı, göğsüme sürmeye başladı. Ekrandan da izliyor, elindeki aleti göğsümde gezdirdi.

- İyiymiş bu alet ya, bayağı gıdıklandım.

- Konuşmayın lütfen, şimdi nefesinizi alıp bırakın. Ben alın deyince alacaksınız, verin deyince vereceksiniz. Alın.

Depderin bir nefes aldım.

- Verin.

Bir kaç kez aldırıldı verdirdi. Nefesim de kuvvetlidir, dağlarda boşuna yürümüyorum.

- Bitti mi acaba?

- Bitince söylerim, aceleniz ne?

- Acelem yok da, bu da ıstırap vallahi. Önce iyiydi, gıdıklandım falan, sonradan çıktı acısı. Al, ver, al, ver, anam ağladı.

-Beyefendi, konuşmayacaktınız, olmadı şimdi. Bir daha alın, tutun nefesinizi, ben bırakın deyince bırakın.

Depderin bir nefes daha aldım, öyle derin aldım ki bu sefer, yüzüm gözüm şekil değiştirdi muhtemelen. Tabi ben ölecekmişim gibi soluksuz kalmaya devam ediyorum.İçimden de ulan diyorum, bıraktır şu nefesi artık.

- Tamam, bırakın nefesinizi, bitti, geçmiş olsun. Alın bu çıktıları, doktorunuza götürün.

Çıktım yukarıya, daldım doktor beyin odasına.

- Doktor bey, ben geldim.

Hastasıyla ilgilenmeyi bıraktı, bana döndü :

- Verin bana, bir bakayım.

Baktı, baktı, baktı, tamam dedim garanti bir arıza çıkacak kalbimde.

- Kalbim nasıl doktor bey? Çalışacak mı?

Güldü ve neşeli neşeli bana şu soruyu sordu :

- Sen Mercedes motorunu bilir misin?

- Mercedes'i bilirim de, motorunu bilmem.

- Korkacak bir şey yok, havalardan olabilir, soğuk algınlığı. Hatta kendinle övünebilirsin, kalbin Mercedes motorundan bile kuvvetli, hadi geçmiş olsun.

- Çok sağ olunuz sayın doktorum. Çok mutlu oldum.

Sırta sırta kapıdan çıktım.O gündür bu gündür maşallah bana, mercedesim olmadı ama, ondan daha değerli bir kalbe sahibim.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
25/03/2018, Isparta

[ikiyanayasla]

HASTANE MACERALARI (2)

Telefonla muayene sırası alma kontenjanı dolmuş. Öncelikli, imtiyazlı hasta ve hasta yakınlarının oluşturacağı yoğunluğu düşünerek, saati de 05.00' e kurarak sabahleyin erkenden kahvaltı mahvaltı yapmadan hastaneye gittim.

İçeride bir kaç kişi var.Onlar da sıra alacak olan kişiler. Sekreterlerin masaları var, kendileri ortada yok. Orada bulunan bir hastayla sohbet ederken sordum :

- Abi, görevliler saat 07.30'da gelecekse ben niye 06.00'da geldim ki?

- Abim biz de gecenin 3 ünden beri buradayız, bu işler böyle.

- İyi de, hani hiç kimse beklemeyecekti kuyrukta falan.

-Telefonla muayene olmak için sıra alma kontenjanı dolu olunca, mecbur buradaki kontenjandan sıra alınıyor. Buradaki kontenjan da dolarsa, muayenen ertesi güne kalıyor. Erken gelmekten başka çare yok.

- O zaman nasıl sıra alacağız, gelen bankonun önüne diziliyor. En son gelen en başa geçiyor.

- Kimlikleri topluyoruz, boş bankoların önüne koyuyoruz. Görevli de alıyor, sırası gelene randevu veriyor. Bu işi de ben yapıyorum. Vatandaşa hizmet olsun. Hem kendi hakkımı koruyorum, hem de diğer hastaların. Gide gele öğrendim sistemi.

- Valla helâl olsun abi. Çok da hayır duası alırsın. Benim de hakkımı korursun değil mi?

Arka cebimden cüzdanımı çıkarıp, içinden kimliğimi elime alarak adama uzatarak dedim ki:

- İşte bu da benim kimliğim. Kaybolmaz değil mi?

- Yok, yok, kim ne yapsın senin kimliğini.

- Dolandırıcı filan çok da, televizyonda görüyoruz, okuyoruz gazetelerde. Şirket filan kuruyorlarmış başkalarına ait nüfus cüzdanlarıyla. Uğraş dur sonra. Aman abi bi karışıklığa gitmesin sonra.

- Bir şey olmaz. Ver bakalım, seninki benimkinin altında tamam mı?

- Tamam abi.

Bekliyoruz, yeni gelenler bankoların üzerine bırakıyor kimliklerini. Hangi bankonun sekreteri diğer sekreterlerden önce gelmişse boş bankoya koyduğumuz kimliklerimiz de o sekreterin bankosuna konuluyormuş. Saat ilerledikçe gelenlerin sayısı artmaya başladı. Benim gibi çömezler de sağa sola bakıyor boş gözlerle. Ama öğrenmişler onlar da işi. Biri geldi, "Şu masa boş, ben de buradan başlatayım koyma işine." dedi.

Konuştuğum ağabey uçarcasına adamın yanına gitti.

- Olmaz abiciim! Biz boşuna mı koyduk gecedem. Sen şimdi o masaya koyarsan, görevli seninkinden başlayacak. İkinci bir kimlik sırası yapma!

Ben de yangına körükle gittim. Fırsat bu fırsat:

- Abi, gelenler şimdi de bizimkilerin üzerine koyuyor, bu durumda mantıken, ilk önce onlar alacak sırayı. Şu işe bi el at bi zahmet.

Adam tip tip suratıma bakarak, ciddiyet içinde dedi ki:

- Yok almazlar, ben onlar üste koydukça, onlarınkini alta alıyorum.

- Valla iyi yapıyorsun abim.

- Sen ilk defa mı geliyorsun?

- Telefonla veya bilgisayardan randevu alıyordum, evet ilk oluyor bu şekilde.

- Nerelisin sen? Ne iş yaparsın? Buralı mısın?

- Abi, o konulara girmesek, sinirlerim bozuluyor da.

- Nasıl bozuluyor?

- Offfff abi, yani iyi ki bir selam verdik, nereliysem nereliyim, ne olacak? Hepimiz sonuçta insanız. Ne farkeder.

Adamın suratı birden değişti. Beni azarlar gibi sesini de yükselterek dedi ki:

- Tamam, tamam, bir şey sormadım farz et.

- Nasıl farz et ya? Sordun ama!

Adam bu kez çok kızdı.

- Sormadım, sormadım! Sana soru filan sormadım!

Adamı sorguya çeker gibi dedim ki:

- Sormadıysan peki o soruları bana kim sordu?

Adam bana cevap verme gereği bile duymadan sinirli bir şekilde aniden yönünü değiştirip ortadan kayboldu. Saat 07.30 oldu, hastane görevlileri de yavaş yavaş, aheste aheste gelmeye başladılar. Aşağı yukarı hepsinin de suratları bir karış. Sanki silah zoruyla geldiler. Birisi hemen çantasından aynasını çıkardı, makyaja başladı. Suratına şöyle bir baktım:

-Ulan manyak karı! Sen akşama kadar makyaj yapsan yine de güzelleşemezsin. Bir defa senin suratında meymenet yok.

diyecek oldum, vaz geçtim. Neme lazım. Görevli personele hakaretten işin yoksa uğraş dur. Tacize filan da sokar şimdi bu tipler. Bedava verseler almam, o da ayrı konu. Terbiyemi bozmadan sordum sorumu :

- Günaydın hanımefendi, benim kimliğim üstten ikinci, siz elinize alınca dikkat etmez de tersten başlarsanız en son gelen, en birinci sırayı alacak, karışmasın da sıramız. Tamam mı?

- Karışmaz beyefendi, geri zekâlı değilim.

- Tövbe ya, öyle bir şey demedim.

- Bilgisayarları açıyorum, bekleyin biraz!

- Ben beklemeyip de ne yapıyorum sizce?

Sessizlikten sonra, eline kimlikleri alarak isimleri okumaya başladı. İlk sırada içinden bana illallah eden abi var. Bir cenk durumu yaşanmasın diye herifin beş adım gerisinde durdum. Adam işlemini yaptırdı gidince, sıra bana geldi. Sekreter, kimliğime ve suratıma şöyle bir bakıp dedi ki:

- Hasta olan siz misiniz, başkası mı?

- Evet, hasta olan benim hanımefendi. Hasta değilmişim gibi bir halim mi var? Resimdeki kişi de benim. Benzemiyor muyum yoksa?

- Beyefendi, ne bileyim, hasta yakınları da bazen kimlik bırakıyor buraya. Nereye istiyorsunuz?

- Neyi nereye istiyorum?

Beyefendi, muayeneyi diyorum, hangi poliklinik?

- Haaa, anladım. Vallahi buraya gelirken dahiliye diye düşünmüştüm, şimdi kararımı değiştirdim, psikiyatri olsun benimkisi.

- Dalga mı geçiyorsunuz beyefendi?

- Dalga denizde olur. Buraya sağlam giren hasta çıkar yahu.

O sırada sekreter hanımın yanına sırta sırta başka bir görevli geldi.

- Ben çay alacağım. Seninki ne olsun!

- Neskafe olsun! Sabah sabah moralim bozuldu yaaa, işin yoksa uğraş dur!

Baktım, bana laf çarptı bu kadın. Ezdirir miyim kendimi bu kendini çok beğenmiş suratsız kadına. Derhal çattım:

- İşiniz bu hanımefendi. Soruları o zaman açık ve net sorun, cevaplayayım.

- Hangi doktoru istiyorsunuz?

- Ben mi seçeceğim? Oooo, iyiymiş, bayağı değişiklikler var, sevdim bu işi.
- Beyefendi, doktorunuzu kendiniz seçebiliyorsunuz. Yoksa ben sistemden seçeceğim.
- Yok! Tamam, sisteme bırakmayın. Şansım yok benim. Erkek doktor filan seçer şimdi. Bayan olsun mümkünse.
- Tamam, bir tane boşta bayan doktor var. Onu veriyorum.
- Verin vallahi, bi de bayan baksın, incelesin, tedavi etsin beni...
- ????

Suratıma bakmadan, gözü ekranda, eliyle nüfus cüzdanımı uzattı.

- Çok teşekkür ederim, kolay gelsin size.

-!!!

Kadından da bekledim "Size de kolay gelsin. Ben de teşekkür ederim." demesini. Cevap alamadım, önemli de değil, sağlık olsun, birazdan bir macera daha başlayacak.

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
28/03/2018, Isparta

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (6)

Balıkçı, balıkları koyduğu kapalı tezgah dolabının üstüne şu yazıyı yazmış : ' Balıklarımız dolaptadır.' Havaların yavaş yavaş ısınmaya başlamasıyla birlikte, balıklar da kokmaya başlarından başlayacaklarına göre, -ki bir atasözümüz öyle diyor- hani diyelim ki, başlarını kestik, çöpe attık. Kurtarabildiklerimiz bize kaldı.Kediler kokmuş balık yerler mi? Test etmedim. İnsanların yiyemeyeceği bir gıdayı hayvanlara vermesi bana çok da mantıklı ve hakkaniyetli gelmiyor. Peki balığın gerisi ne olacak? Kokmuş ise, at çöpe. Elma, armut, portakal vesaire ne kadar meyve türü varsa, çürümeye başladılar mı, yallah deyip alayını birden çöpe atmıyorum. Önce çürük yerlerini kesiyorum, sağlam yerleri bana kalıyor. Fakirlikten geldik, biliriz her bir şeyin kıymetini. Sokağa çıktığımda çöp bidonlarının yanlarında poşetler içinde atılmış ekmekler görürüm. Öyle ekmekler atılıyor ki, yediğim ekmeklerden farkı yok. Sıcaklar da ekmeklerin küflenmesini hızlandırıyor. Küflü yerlerini bıçakla kesiyorum, kalanını afiyetle yiyorum. Tutumluluk sadece kadınlara özgü olmamalı. Amannnn canım, alt tarafı bir ekmek. Hiç olmazsa kediler, köpekler de sebeplensin diyenler de var. Aslında suç bastıran tipler bunlar. Denemesi bedava, verin bakalım, kediye, köpeğe, yiyorlar mı? Onlar bile biliyorlar ağızlarının tadını. Kardeşim, ihtiyacın kadar alsana. Yok, hayır, ille de o ekmekler çöpe atılacak. Hani bu pasaklı ve vurdumduymaz kadının kocasının yerinde olsam, ' Kaynat ocakta şöyle mis gibi tarhana çorbasını, koy bakalım tabaklara, çekil şimdi kenara, doğrayayım çocukların tabaklarına bayat ekmekleri, hadi kaşıklayın şimdi. ' derdim. Kaşıklayan çıkmasa da, oturur bir güzel yerdim.

Çöpe ekmek atmak da neyin nesi? Savaş çıksa Allah muhafaza, bu günleri bile arayacağız. Hiç mi okumadık yakın tarihimizi. Dünya kadar senaryolar yazıldı, filme çekildi, hiç mi izlemedik, duymadık. Alışmış anam bu çocuklar, illa ki taptaze, çıtır çıtır ekmek yiyecekler. Bayatlıyor işte aradan bir gün geçse dahi. Bayatlar da hanımla bana kalıyor.Hem bayat ekmek, -fırıncıların tabiriyle dinlenmiş ekmek- sağlığa da faydalıymış, midede şişerek tokluk hissi veriyormuş. Dahası da var, ince bağırsakları çalıştırarak hazım imkanı sağlıyormuş.Hiç yağ içermemesinden dolayı zayıflamak için idealmiş. Zayıflamak için spor salonlarına giden, üstüne üstlük dünyanın parasını veren hanımlar, beyler, umarım bu yazım faydalı olur da, bana da dua edersiniz. Paranız çoksa, bana ne,ne yaparsanız yapın.

Balıkçıda balık satılır. Fırında ekmek. Herhalde balıkçıya şu soruyu soramayız : ' Hemşerim, evde badana, boya işleri var da, üç kilo alçı, iki kilo derz, biraz da çimento alayım. Taze mi bunlar? ' diyemeyiz.

Şiir yazarlara şair denilir. Her ne kadar bu konuda aramızda oldukça mütevazı insanlar varsa da, -ki öyle de olmalıdır- burunları büyük, kendilerini dev aynasında gören insanlar da yok değiller. Okuyucular en büyük jüridir ve bilirler balıklar bayat mı taze mi? Şairlerin tezgahlarında duyguları bulunur, hayalleri, özlemleri. Herkes kendinden bir şeyler bulur ve alması gerekenleri alır. Herhalde hiç bir şairden şunu istemeyiz, tabi mesleği baharatçı veya aktar değilse. ' Üstadım, bana şuradan ikiyüz elli gram karabiber, yüz gram kırmızı tatlı biber, biraz da hindistan cevizi verir misin? Tazesinden olsun ama.'

Kör ölünce badem gözlü olurmuş. Artistlerden, şarkıcı, türkücülerden, şairlerden biri mi öldü, derhal ölüm haberi alınır alınmaz arşivlerden çıkarılıyor tozlu resimler, gözümüzün içine soka soka paylaşıyor.Yahu adam önce bir gömülsün, acınızı bir yaşayın.Cenaze merasimi filan bir bitsin de, bol bol paylaşsınız. Madem o kadar hayranısınız, çok da seviyorsunuz, bırakın işinizi gücünüzü, en yakınınız ölmüş gibi, bulunun cenazesinde. Biz de diyelim ki,helal olsun be, çok vefalıymış.Belliydi zaten çok sevdiği. Birlikte çekindikleri boy boy resimlerini bizimle sosyal medya hesaplarından paylaştı.

Ölümler ayırt etmiyor cinsiyet minsiyet. Geçen hafta sinema artisti falanca hanım öldü, bir oradan bir buradan, bu kez de asrın şarkıcısı falanca adamda. Yok öyle bir dünya. Sırası gelen yolcu.Yaşa, mevkiye, ünlü olup olmamasına da bağlı değil. Dünyaya kazık çakmaya gelmedik, elbette sıramız geldiğinde imamın kayığına bineceğiz.Konuyu şuraya bağlayacağım: Sevdığımız, hayranı olduğumuz isim yapmış ünlü kişilerle fotoğraf çektirmek, onların yanında bulunmak, o havayı teneffüs etmek,sevinç, mutluluk verir insana. Buraya kadar normal. Anormal olanı şu : Hayranı olduğumuz kişilerle çektiğimiz resimler, onlarla tanışık olmamız hiç birimizi kaliteli şair, yazar, artist filan yapmaz.Meziyet, yetenek insanın kaleminde, duygularında, yaratıcılığındadır. Reklamın diyorum, kötüsü de olmaz. Olursa, o iyi reklam değildir.Kimse sormasa bile ben sorarım o zaman, derim ki : ' Ne aldın tezgahından?'

Bu yazdıklarım hak verenler olduğu gibi, kızanlar da olacaktır. Onlar kızacaklar diye, ben susayım mı? Ya da bana hak verenler her halde ayaklarımın altına kırmızı halı filan serip, beni de yılın şairi veya yazar adayını yapmayacaklar.Ödül törenlerini sevmem, memnunum halimden.

Hadi, kalın sağlıcakla.

Vecdi Murat SOYDAN
18 Nisan 2018, Isparta[ikiyanayasla]

6284 SAYILI AİLENİN KORUNMASI VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUN'UN AKSAYAN TARAFLARI NELERDİR?

Bir televizyon kanalında yayınlanan dizideki replikte annesi kızına diyor ki: 'Seni babanım diye mi kandırdı? Yıllar önce de beni adamım diye kandırmıştı.'

Kocayı, dolayısıyla kızının yanında babayı küçük düşüren bu repliğe RTÜK göz yumuyorsa, Türk aile yapısının çökmeye başladığının kanıtı demektir. Eğri oturup doğru konuşalım, objektif ve tarafsız olarak lütfen konu üzerinde ciddi olarak düşünelim. Hepinizin de bildiği üzere dün aile reisi kocaydı, önce bu durum eşitlendi, sonra da koca itibarsızlaştırılmaya çalışıldı. Pozitif ayrımcılıkla, yasalar önünde kadın 1-0 önde. Nasıl mı? Fiziksel şiddet olmasa dahi, 'Kocam bana hakaret ve küfür etti ' veya ' Kocam bana ve çocuklarıma psikolojik baskı yapıp eziyet ediyor.' diyen bir kadın ile ' Babam her şeyime karışıyor, bana baskı yapıyor, rahatça sokağa çıkmama bile izin vermiyor, bana bağırıp çağırıyor, psikolojimi alt üst ediyor. ' diyen çocuk, şahitsiz, ispatsız karakola gidip şikayetçi olduğunda, yasalar gereği koca aleyhine dava açılıyor ve koca suçun muhteviyatına göre üç veya altı ay süre ile müşterek konuttan uzaklaştırılıyor. Tersi durumda, yani kadın kocasına hakaret ederse veya psikolojik baskı yapıp şiddette bulunursa erkek aynı kanundan faydalanamıyor.

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun hükümleri kadına ve çocuklara şikayetçi olma ve akabinde mahkemede dava açma imkanı verirken, tersi durumda kocaya bu imkanı vermiyor. Kadına yönelik şiddet elbette olmasın. Bu yasanın olumlu tarafları yok demiyorum, benim endişem şudur : Kadın, kocasına iftira atarsa ve yalan beyanda bulunursa ne olacak? Kadının 'bana sesini yükseltti' demesi dahi yeterli bir sebep sayılıyor. Burada darp raporu gibi herhangi bir belge de aranmıyor ve erkeğin görüşüne başvurulmadan karar veriliyor. Şiddet uygulayanın tutuklanması gerekiyorsa tutuklanmalı ama ekonomik şiddet ve psikolojik şiddet tanımları oldukça vahim sonuçlar doğurmaktadır.

6284 sayılı Kanun hükümlerince şiddet mağduru sıfatı ile ilgili makamlara başvuran kadın iddiasını ispatlamaya mecbur bırakılmamıştır. Bu nedenle şiddete maruz kaldığını iddia eden kadının, ilgili makamlara kocası hakkında başvurması yeterli olmaktadır. Bunun karşılığında ise (8/3) maddesinde kocaya savunma ve ispat hakkı tanınmadan, araştırılmadan tek taraflı olarak hakkında (Üç veya altı ay süre ile müşterek konuttan uzaklaştırma kararı) verilmekte ve derhal uygulanmaktadır. Eğer kadının canı isterse kanun hükümlerinden yararlanarak kocası hakkında (Tedbir kararını ihlal ettiği) iddiası ile yeniden ve rahatça iftira yoluna başvurabilecektir. İlgili makamlar ise iddianın doğruluğunu araştırmadan, diğer tarafı dinlemeden, savunma ve ispat hakkı tanınmadan kadının tek taraflı iddiasını geçerli sayıp kocası hakkında (Üç ay daha evden uzaklaştırma) veya (Zorlama hapsine) karar verebilecektir.

Kanunun boşluklarından yararlanan kadının, (Mağdur edilmiş eş kisvesine bürünerek) ilgili makamları kendisine inandırmak suretiyle söz konusu kanunu eşine karşı şiddet aracı olarak kullandığına dair örnekleri de çokça görülmektedir. Örneğin şiddete uğrama tehlikesi olmayan eş tarafından diğer eş aleyhine otomatik olarak alınan koruma kararı, eşlerin boşanma davasında haksız yere 'şiddet uyguladığına dair delil' olarak sunulabilmektedir. Kaş yapayım derken göz çıkartılmış, kadınları koruyalım derken, erkekler mağdur edilmiştir.

Bu durumda erkek hak etmediği şekilde konutundan ve aile yaşamından mahrum bırakıldığı gibi kendisini de aşağılanmış hissedecektir. Yasalar önünde mademki herkes eşittir, bu eşitliğin cinsiyet ayrımı yapılmaksızın, eşleri tarafından mağdur olan kocaların da aynı kanundan yararlanmaları eşitlik ilkesine de ters düşmeyecektir. Adil yargılama ve evrensel hukuk ilkeleri ile bağdaşmayan, kadını kocasına karşı tavır almaya kıskırtan, Türk aile yapısını telafi edilmez şekilde temelinden sarsmaya zorlayan söz konusu kanun maddelerinde değişikliğe gidilmeli, aksayan tarafları yeniden değerlendirilerek kanun adına ' Erkek ' kelimesi de eklenerek, 6284 sayılı Ailenin Korunması, Kadına ve Erkeğe Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun şeklinde değiştirilmelidir.

Vecdi Murat SOYDAN

05 Temmuz 2018, Isparta[ikiyanayasa]

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (7)

Kazanova olmadığım doğrudur. Kaz olmasam da ovalarda gezdiğim de. Kayıplarım olmadı mı? Oldu. Mesela, aldım elime telefonumu, silinmesi gerekenleri attım tarihin çöplüğüne, ne yüzlerini görmek, ne de seslerini duymak isterim. Onlar iyi gün dostlarıydı, ne zaman işleri düşse, beni arayan, bana selam veren arkadaş, dost bildiklerimdi.

Herkes kendi işine bakarken, ben dağlarda muazzam doğayla iç içe yaşıyorum ve şehrin gürültüsünden, kirliliğinden, en çok da insanların yüzlerine taktıkları maskelerden nefret ediyorum. Parklardaki ve bahçelerdeki biçilmiş çimlerin iç bayıltan kokusu yok mu, midem altüst oluyor. İnsanların göz zevki bozulacak diye doğaya müdahale etmek niye? Çimler uzasın efendim, kime ne zararı var, yabancı otlar elle alınsın. Tabi zor geliyor ve çözüm basit, makineyle biç gitsin. İnsan elinin değdiği ve ayak bastığı kirli dünyadan kendimi arındırıp dağları mesken yaptım, yolları sırdaş.

Bir de saçma sapan bazı atasözlerinin kullanımlarının sonlandırılması lazım. Ağaca dayanma kurur, insana dayanma ölür diyorlar ya, ağaçlar bana huzur veriyor, dinlendiriyor ve ben varken asla kurumazlar. İnsanlar dersenez; onlar kime ne vakit yardım edeceklerini çok iyi bilirler, çünkü onların kirli ve ince hesapları vardır. Ben asla kimsenin yardımına tenezzül etmeyeceğim, başım dik, onurumla dimdik ayakta kalmaya devam edeceğim ve biliyorum ki, suçlu insanlar korkar. Bu saatten sonra hiç kimseden ve başıma gelebilecek hiç bir olaydan asla korkmuyorum, ne olacaksa olsun diyorum. Utanılacak, yüz kızartıcı hiç bir şey yapmadım. En önemli adalet, hak, hukuk insanın kendi vicdanıdır. Vicdanen rahatım, o halde ortada büyütülecek bir mesele de yoktur, su akar elbet yolunu bulur. Yeter ki o suya insan eli değmesin, kaynağından akmaya devam etsin.

İçli içli ağlıyorsunuz, sesimi duyun diyorsunuz, ortada bir adaletsizlik, bir tuzak var ve lütfen bana yardım edin diyorsunuz, feryatlarınızı, hıçkırıklarınızı duymazdan geliyorlar, sizi itibarsızlaştırmaya devam ediyorlar. Ortada sessiz bir çoğunluk var fakat onların kuru gürültülerini sadece ben duyuyorum, hallerinden, mimiklerinden ve konuşmalarından korktuklarını anlıyorum ve bu da bana huzur, mutluluk vermiyor, derdime çare de olmuyor.

Bir tek Allah'tan yardım dilerim, bir tek ona sığınırım, gerisi boş. Ya kazançlarım? Akıl ve ruh sağlığım yerinde, elim, ayağım tutuyor, kimseye minnet etmiyorum, etmeyeceğim de. Bundan daha büyük kazanç mı olur?

Vecdi Murat SOYDAN
27 Temmuz 2018, Isparta

[ikiyanayasla]

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (8)

Sizce kuşlar özgür müdür? Havada uçmaları, hiç karaya konmayacakları anlamına gelmediğine göre, özgürlükleri sınırlıdır. Nasıl mı? Ya bir kedi kapar, ya bir kartal ya da şahin. Ya da adına avcı dedikleri içimizden birisi, el kadar masum canlının hayatını alır elinden. Sonuçta nefesleri sayılıdır her canlı gibi. Bizler de özgür değiliz. Hiç bir canlı özgür değil. Büyük balık küçük balığı yutar misali, bizler de öğütülüyoruz hayat çarkında. Hep öyle derim, dünya bir açık hava hapishanesidir, sınırları bellidir. Evde dört duvar arasındayız, dışarda da sınırlar var. Gidebileceğimiz en son nokta sonuçta sınırları belirli alanlar. Doğada özgür olmak, doğal ve muhteşem manzaralar eşliğinde yürümek, nefes almak en çok özgürlük alanımın genişlediği yerlerdir.

Şehir içinde özgür müyüz peki? Hayır! Ben buna özgürlük diyemem. Etrafımız dört bir yandan kuşatılmış insan kalabalıklarıyla dolu ve pek azı bizlerin arkadaşı, dostu. Dost, arkadaş diyebileceğimiz insanlar ne kadar arkadaş, dost canlısı, o da tartışılır. Menfaatlerin ve kişisel egoların olduğu bir dünyada yalnız mıyız peki? Evet! Her insan yalnızdır, çünkü bir başkası kendimiz kadar tanıyamaz ki bizi. Bizim benzerlerimiz mutlaka vardır, ama aynı birebir özelliğimizi, karakterimizi yansıtan bir ikinci kopyamız yoktur, olamaz da. Kısaca özgür değiliz ve yalnızız. Etrafımızda kuru kalabalıklar var, eşimiz, dostumuz bizi ne derece tanıyabilir ki? Hele ki bazı düşüncelerimizde ve duygularımızda kendimizi daha iyi geliştirmek ve kazandığımız tecrübelerimizi hayata geçirebilmek adına olumlu değişikliklere uğruyorsak, bizi bizden başkası tanıyamaz.

Ben hayatta tekim, tıpa tıp bana benzeyenler var mıdır? Fiziksel anlamda, evet. Ya duygusal ve karakter anlamında? Buna evet diyemeyeceğim. Ben gibi siz de hayatta tekinsiz ve özgürlüğünüz de düşüncelerinizle, duygularınızla, hayallerinizle genişliyor ve bu anlamda hiç kimse sizi tutsak da edemez. Kalp bir et parçasıdır ama içine dünyaları sığdırıyorsunuz değil mi? Taşıyor sizden duygular, sevgiler, heyecanlar ve şiirler yazıyorsunuz. Aksi durumda asla kaleminizi elinize alamazdınız, yazacak bir şey bulamazdınız ki? Can sıkıntısından belki de sadece adınızı yazardınız kağıda, ya da imzanızı atardınız, belki de garip garip resimler çizerdiniz, ne anlama geldiğini bilmeden, tıpkı zaman zaman benim yaptığım gibi. Hiç düşündünüz mü, boş bir kağıt parçası nasıl dolardı sizdeki cevher, zenginlik ve kalbinizin o muhteşem taşkınlığı olmasaydı? Şimdi diyebilirsiniz ki, " Ama herkes şiir yazmıyor ki? " Elbette yazmıyor, belki de dillendirmiyor, kendisinde kalmasını istiyor, belki de duygularının açığa çıkmasını istemiyor. Tabii ki kişisel tercihleridir, hiç kimseyi zorlayamayız, " Haydi yaz bakalım, sen neler düşünüyorsun, şu duygularını bir açığa çıkar bir bakalım, anlayalım karakterini" diyemeyiz. Bu kişiler duygu ve düşüncelerini belki kağıda dökmüyor, ama onlar da düşünüyor, çünkü akılları, duyguları, heyecanları var ve belki de en yakın bildiği dostlarıyla paylaşıyorlar bunları ve adına sırdaş diyorlar. Sırdaşları da olmasın, kendileri var ve bu anlamda en yakın dostları da kendileri. Hiç bir şey yapmasak bile kendi içimizde, kendi ruh halimizle dillendiriyoruz bunları.

Bazılarımızın sesi güzel, müzik kulağı var. Bazılarımızın kabiliyeti nefis resimler çizdiriyor. Bazılarımız işlerinde usta ve matematikten anlıyor, oysa ben hesap kitap işlerinden hiç anlamam ve matematikte de başarısızım. Müzik kulağı bende de var ancak sesim buna elverişli değil. Artılarım olduğu kadar eksilerim de çok. Herkes her şeyi bilemez, ama mutlaka bir becerileri vardır ve bunlar üzerine yoğunlaşmaları gerekir. Kimisinin zeka, kimisinin el becerisidir. Özgürlük demiştim en başta. Özetleyeyim o halde, hiçbir canlı dünyada özgür değildir, her şeyin bir sonu vardır, sınırları vardır, evimizin sonuçta dört duvarı vardır ve biz istediğimiz kadar, " Özgürüm ben, hayatımı yaşıyorum " diyelim, dünya bir açık hava hapishanesidir ve özgürlüğümüz de bu açık hava hapishanesinden çıkmamıza bağlıdır. Çıkamayacağımıza göre hiç birimiz gerçek anlamda özgür değiliz, kendimizi kandırmayalım.

Vecdi Murat SOYDAN
29 Temmuz 2018, Isparta

[ikiyanayasa]

O TUZLUK, BU TUZLUKTUR

Öyle anılar vardır ki asla unutulmazlar. 1991 yılının Nisan ayında Yüksek Seçim Kurulu'nun Ankara'daki binasında bir tanıdık vasıtasıyla geçici olarak 45 günlüğüne Ankara, Dikmen semtinden mahalle arkadaşım ile birlikte çalışmaya başlamıştık. Görevimiz seçmen verilerini bilgisayara girmekti. Geniş bir oda içinde 60-70 kişi çalışıyorduk. İş arkadaşlarımın bir çoğu da benim gibi ev geçindiriyorlardı ve 45 günün sonunda hepimizin işine son verilecekti. Yani hepimiz işsiz kalacaktık. Bunu bildiğimden düğünüm olacağından hiç kimseye söz etmedim. Hiç kimsenin maddi anlamda bir zarara uğramasını istemiyordum. Çünkü zaten aldığımız çok cüzzi bir paraydı. Ancak arkadaşım durumumu oradaki arkadaşlara anlatınca işler değişti ve ömrüm boyunca unutamayacağım ve beni çok ama çok duygulandıran bir olay yaşadım. Mahalle arkadaşımın öncülüğünde, kimin gönlünden ne kopmuşsa aralarında para toplamışlar ve arkadaşım da o biriken parayı bana vermişti. Ömrümde aldığım en değerli hediye bu olmuştur. O parayla aklıma gelen ilk şeyi yapmıştım. Arkadaşım ile birlikte Kızılay'daki bir züccaciye dükkanına girip, evimde kullanmak için çay bardağı, çay kaşığı ve tuzluk almıştım. Paranın geri kalanını ise bana bir süre yetecek kadar otobüs parasında kullanmıştım. Aldığım tuzluğu, çay bardaklarını, çay kaşıklarını masama koyarak tüm arkadaşlara oda içinde topluca bir teşekkür konuşması yapmıştım. Her şey daha dün gibi... Gözlerim şimdi nasıl nemlenmişse, o zaman da aynıydı.

6 ay sonra ise devlet memuru olarak Eskişehir'in Han ilçesine atandım ve Ankara ile irtibatım işim nedeniyle kesildi. Sonra herkes bir yerlere dağıldı. Keşke o arkadaşların adlarını, soyadlarını, adreslerini alabilseydim. Ama keşkelerin hükmü yok maalesef. O yıllarda cep telefonu yoktu, iletişim aracı ya kontrollü telefon, ya mektup ya da telgraftı. Geçmişe şöyle bir gittim de aklımahemen bu anı geldi. O tuzluk, bu tuzluktur... Bu tuzluk bizimle birlikte ne olaylara şahit oldu. Bu ölümsüz hatıra ne zaman aklıma gelse, gözlerim dolar, ağlamak isterim. O tuzlukta pek çok kişinin katkısı var. Üstelik ekmek paralarından ve boğazlarından kısıp bana düğün hediyesi olarak verilen o parada alın teri, emek var. Ben ancak ve ancak dua edebiliyorum, elimden başka da bir şey gelmiyor. Hiç birisinin adresini de adını da soyadını da bilmiyorum.

Allah hepsinden razı olsun.

Vecdi Murat SOYDAN ,
(Kara Kaplı Defterimden Notlar)
19 Ağustos 2018, Isparta[ikiyanayasa]

BİR TEKZİP HABERİ

Emniyet Müdürlüğü cinayet büro amirliğinde görevli emniyet amiriyle polis memuru arasında şu konuşma geçer:

-Eeee, neymiş bana söyleyeceğin acil ve önemli haber?

- Adamın biri çıkacak başka yer bulamamış gibi dağın tepesine çıkmış başkomiserim.

- Eeee? Sonra? Düşüp ölmüş mü?

-Avcının biri yanlışlıkla keklik niyetine adamı başından vurmuş, adam olduğu yere uzanmış.

-Ölmüş mü lan adam?

-Ölmemiş de, bayağı uğraştıracak şerefsiz...

-Nasıl yani?

-Dağın tepesine helikopter lazım. 112 ye intikal etmiş olay. Hava şartları muhalefeti nedeniyle iniş yapamıyormuş. Savcı da, " Bende yükseklik korkusu var, çıkamam ben o dağlara." demiş. Bizdeki de bakımda olduğu için şu anda sevki sağlayamıyoruz, bir de sis durumu var tabi. Meteorolojiden hava durumu tahmin raporu geldi, birkaç saate kadar sisin dağılması bekleniyormuş.

- Ölür yahu adam birkaç saate kadar. Nasıl haberiniz oldu olaydan?

- Adamı yanlışlıkla vuran Savcı bizim arkadaşları aramış. Pardon başkomiserim dilim sürçtü, savcı değil tabi vuran. Avcı da korkusundan ne yapacağını şaşırılmış. Öldü bu, yaşamıyor deyip duruyormuş ama ağzı, burnu oynuyormuş adamın.

- Sen çocuklara söyle, baksınlar şu helikopterin durumuna. Acilen yola çıkın.

- Başkomiserim, az önce kroki istediler. Muhtemelen orası jandarmanın sorumluluğu altında. Bu durumda ne yapalım?

- İnsan hayatı söz konusu. Derhal gidilmesi lazım. Bir de basına malzeme olmayalım. Şimdi allandırıp pullandırılar olayı. Kabak başımıza patlar. Dalgaya düşmeyelim.

- Haklısınız başkomiserim.Bu gazetecilerin diline düştük mü hapi yuttuk demektir.

İnternet haber sitelerine anında düşen haber şöyledir:

"Resmi olmayan bilgilere göre Isparta Kent Ormanında bulunan Sidre Tepesi mevkiinde saat 17:00 sularında 35-40 yaşlarında olduğu tahmin edilen başından vurulmuş bir erkek cesedine rastlandı. Bölgenin sarp ve dağlık olması ve ayrıca hava muhalefeti nedeniyle ambulans helikopterin olay mahalline iniş yapamadığı öğrenildi. Jandarma, Afet Acil ve Durum Müdürlüğü ve sağlık ekiplerinin olay mahalline ulaşabilmesi için sisin dağılması bekleniyor. Vuran ve maktulle ilgili bilgileri veren kişinin avcı olduğu, avlanırken yanlışlıkla keklik niyetine adının Veli Murat SAYDAM olduğu öğrenilen kişiyi vurduğu, korku ve paniğe kapılıp emniyet yetkililerini cep telefonundan aradığı öğrenildi.Cinayetin yasak bir aşk nedeniyle mi işlendiği, yoksa adı geçeninin kazara mı vurulduğu konusuyla ilgili araştırma ve inceleme çok yönlü olarak devam etmektedir. "

İnternet haber sitelerine ertesi gün düşen haber ise şöyledir :

'Yetkililerden alınan bilgilere göre Isparta Kent Ormanında bulunan Sidre Tepesi mevkiinde dün saat 17:00 sularında 1969 doğumlu, adının Vecdi Murat SOYDAN olduğu anlaşılan kişinin bir avcı tarafından keklik sanılarak başından yanlışlıkla vurulduğu ve kişinin olay mahallinde öldüğü haberi gerçeği yansıtmamakta olup, söz konusu kişinin vurulmadığı, kurşunun başını sıyrıp geçtiği, silah sesinden dolayı da bayıldığı, avcının ise korku ve panikle güvenlik güçlerini aradığı ve yanlış bilgi verdiği anlaşılmıştır.

Söz konusu kişinin şu anda turp gibi olduğu, dağı tek başına indiği, avcıyla helalleşip ayağa kalkıp giderken cebinden bir kağıt parçasının düşmüş olduğu ve olay yeri inceleme ekiplerince zabıtlara delil olarak geçtiği belirtilmiştir. Kağıt parçasında şunlar yazılıdır :

"döncem dedi, gitti o gidiş,
adı bendeki bitiş, tükeniş,
soru sormayın ey ahali, dost,
bilmiyorum olsa olsa bir düş..."

Vecdi Murat SOYDAN
(Yaşanmamış Aşkların Şairi)
07/09/2018, Isparta

Not: Söz konusu öykü gerçek olmayıp tamamen kurgudan ibarettir.

[ikiyanayasa]

SEVGİ DURUŞU

Bir futbol maçını anlatsaydım, Şu klasik cümleleri ben de kurardım:

"Sayın seyirciler, ben spikeriniz Vecdi Murat Soydan hepinize keyifli, mutlu günler diliyorum.Yazdan kalma bir gün yaşıyoruz. Hava futbol oynamaya elverişli. Tribünler tıklım tıklım dolu. Oyuncular yavaş yavaş sahaya geldiler,coşku içinde taraftarlarını selamlıyorlar.

Müsabaka az sonra başlayacak.Karşılaşmanın hakemleri de orta noktaya geldiler. Son kontroller yapılıyor. Futbol için her Şey uygun. Yaslanın Şöyle koltuğunuza, bu nefis maçı keyifle izleyin."

Tam bu sırada stadyumun hoparlörünü açtırır, Şunları söylemek isterdim:

"Değerli futbelseverler ve Türk futbolunun değerli sporcuları, değerli spor adamları. Şu an burada olup bu maçı izleyen herkese sesleniyorum. Sizleri 10 dakikalığına SEVGİ DURUŞUNA davet ediyorum. Lütfen Şimdi, oturduğunuz koltuklarınızdan kalkın ve hepiniz el ele tutuşun. Siz sevgili futbolcular, değerli hakemler, teknik heyet. Lütfen sizler de el ele tutuşun.Tribünlerle bir olup sevgiye dair türküler söyleyin hep bir ağızdan.Barış, kardeşlik, sevgi, saygı içinde yaşayalım. Hayat kısa. Bu yalan dünyada neyi paylaşamıyoruz ve neden birbirimizi üzüyoruz?

Karşılaşmanın sonucu ne olursa olsun, kaybedeni olmamalı.Bu örnek davranışınızla aslında hepiniz kazandınız. Türkiye kazandı. İnsanlık kazandı.Her gününüz böyle mutlu, böyle huzurlu olsun. Her müsabakada bu asil, bu anlamlı SEVGİ DURUŞUNUZ devam etsin ve tüm spor branşlarında bir gelenek halini alsın.

TEŞEKKÜRLER TÜRKİYE, TEŞEKKÜRLER SEVGİLİ SEYİRCİLER.BUGÜN BURADA TARİH YAZILIYOR. BU TARİHİ VE ANLAMLIL GÜNDE SEVGİ DURUŞUNUZU BAŞLATTIĞINIZ İÇİN HEPİNİZE TEŞEKKÜR EDİYORUM.

Hakem işaretini verdi ve müsabaka, hakemin SEVGİ düdüğüyle başladı. İyi seyirler diliyorum sevgili seyirciler."

Vecdi Murat SOYDAN
25 Nisan 2019, Isparta[ikiyanayasa]

YAŞAMAK MI ZOR, ÖLMEK Mİ?

-Kaç gündür neden yüzün asık. Keyfin de yok. Hasta mısın yoksa?

- Ne sen sor, ne de ben söyleyeyim. Çok yorgunum, hem de çok. Kelimeler bile ağırlık yapıyor artık. Susunca da daha çok yoruluyorum. Ne tezat bir durum.

- Gören de karadenizde gemilerin battı sanır. Konuşalım biraz. Haydi anlat bana. Neyin var?

- Gemim de yok, denizim de. Boş ver, yok bir şeyim. Zaten yeterince yoruldum. Bir de seni yormayayım.

- Aaaaa, hiç öyle şey olur mu? Seni can kulağıyla dinlemek isterim. Bana anlatmayacaksın da kime anlatacaksın? Darılırim ama, lütfen anlat bana.

- Peki. Anlatacağım. İçinde bulunduğum durum şu: Yaşarken acılarımın her gün tazelenip arttığını, ağzımın tadının kaçtığını ve hiç bir şeyin eskisi gibi keyif vermediğini ve bundan sonra da vermeyeceğini farkettiğimde demlikteki taze çayın bile o anda gözümde bayatladığına çok kereler tanık oldum ve gülmeyi de çoktan unuttum.

- Hepimiz bu dünyada misafiriz. Kiminin çok parası var ama sağlığı yok. O halde en zengini sensin. Takma kafana, dert etme. Gül, geç. Mutlu olmaya bak. Unut bütün kötü düşünceleri. Aklına olumsuz hiç bir şey getirme.

- Denemedim mi sanıyorsun? Unutmayı, boş vermeyi, güzel şeyler düşünmeyi elbette ben de isterim. Keşke istemekle olsa. Nasıl anlatsam, bir hançer saplı sanki bağrımda. Nefes alıp verdikçe içimi acıtıyor gece gündüz. Bir nevi işkence ve bu kör olası işkencenin biteceği de yok. Kendi ellerimle son vereyim bu işkenceye diyorum, o da olmuyor. Yaşamakla ölememek arasında kalıyorum. Sanki bundan sonra her şey daha da kötü olacakmış, aksilikler, belalar peş peşe gelecekmış gibi bir his var içimde. Hiç mi yakamı bırakmayacak kötülükler? Hep mi beni bulacak yine.

- Böyle söyleme, pozitif düşün. Öyle şey mi olur? Çok büyütüyorsun kafanda. At, kurtul. Gülmeye, mutlu olmaya bak.

- İnsan uykusunda dahi acı çeker mi? Ben çekiyorum. Kan, ter içinde kalıyorum. Bir sağa, bir sola dönüyorum. Gecenin bir vakti ansızın uyanıyorum, bir daha da uyuyamıyorum. Yaşamak da ölmek de zor. Ama daha da zoru ölememek. Demek ki ölmek için cesaret de gerekiyormuş. Demek ki gözü kara değilim. Demek ki korkağın birisiyim. Demek ki ben hiç bir şey değilim.

- Söyleme böyle. İnsan ne yaparsa kendisine yapar. Elin ayağın tutuyor mu? Tutuyor. Sağlıklı mısın? Sağlıklısin. İşin var mı? Var. El aleme muhtaç mısın? Değilsin. Sanıyor musun ki sadece sen yaşıyorsun bu tür problemleri. Farz et ki öldün? Arkandan iki gün ağlarlar. Üçüncü gün unutulur. Olan da sana olur. Öldüğünle kalırsın. Hem sonra geride kalanları düşün. Dağılır gider yuvan. Sadece kendine değil, ailene de zarar vermiş olursun. Güçlü olmalısın ve pes etmemelisin. Sen zaten çok güçlü birisin. Aşacaksın, bu sorunları da aşacaksın.

- Haklısın galiba. Düşündüm de bir yerden başlamak gerekiyor. Hemen şimdi başlayabilir miyim mesela?

- Elbette başlayabilirsin. Daha ne bekliyorsun?

- Bilmem ki. Başarabilecek miyim bu kez?

- Tabi ki başaracaksın. Yanında ben varım. Senin dostun, arkadaşın, sırdaşın.

- Evet. İnsanın dostunun, arkadaşının olması ne güzel. Moral oluyor, güçlü hissediyor insan kendisini.

- Unuttun mu, sen de bana zamanında çok destek olmuş, moral vermiştin. Sayende benim de yüzüm gülmüş, kendimi çok iyi hissetmiştim. İyi gün dostları değiliz biz. Kötü günlerde de paylaşmalıyız sorunlarımızı. Bugüne kadar bana anlatmadığın hata.

- Doğru diyorsun. Ne bileyim sana anlatarak seni de sıkmak istemedim. Öyleyse derhal çayları tazeleyelim, deminkinden bir şey anlamadım, nasıl içtim, nereme içtim bilemedim. Şöyle karşılıklı keyifli keyifli yudumlayalım. Kim bilir tebessüm de ederim, eski neşemi bulurum.

- Kaybetmedin ki bulasın. Sen hayatın boyunca ne zorluklardan geçtin. Öyle kolayca pes etmek yok. Şimdi tebessüm etme vakti. Anlaştık mı?

- Bilmiyorum ki. Durduk yere insanın yüzü mü güler? Çay nefismiş, şimdi fark ettim. Ama kesmedi beni. Birer bardak daha içelim mi?

- İelim tabi ki. İeeğin ay olsun.Haaa Öyle yüzün gülsün. İŞte aradđđm yüz bu.

- Çok teşekkür ederim. Uzun zaman sonra sayende tekrar güldüm. Beni ve elimi hiç bırakma dostum. Her Şeye yeniden baŐlıyorum sayende.

İnsan başına geldiğinde anlıyor her bir Şeyin kıymetini ve yalnız, bir başına, çaresizce kalmanın dayanılmaz acısını sadece çeken biliyor.

Zaman her Şeyin ilacıdır ilacı olmasına da, işte o "zaman" geçmek bilmiyor. İnsanın gecesini gündüzüne karışıyor. Sen mantıklı, akıllı, planlı düşünüyorsun ama karŐındaki kişiler seni anlamıyorlar, ister istemez cepheler açıyor ve kötü oluyor. Ağzının tadı bozuluyor, sağlığından oluyor. Bir anda evet bir anda koca dünyada tek başına kalıyorsun. Haklı olduğunu "zaman" sana gösteriyor ve bu kez de keşkelerin bir hükmü kalmıyor. Hayat bizler için bir sınav ve yükümüz çok ağır.

Hiç kimse büyük konuŐup "Her bir Şeyin üstesinden gelirim." demesin. Bu hayatta yersiz, zamansız, hiç tahmin edilmeyen öyle işler başımıza geliyor ki, insan çaresizliğine yarıyor, sessiz sessiz ağlıyor, dert sahibi oluyor. Hani nerede dost bildiklerimiz? Hani nerede en yakınlarımız? Hani nerede söz dinleyen evlatlarımız? Hani nerede iyi günde olduğu kadar kötü günde de bizimle beraber olacağını sandđđımız arkadaşlarımız? Bu sınav öyle büyük, yle Őiddetli, yle etin ki ancak ve ancak bu sınavı kendi içinde yaşayanlar bilir.

Onca sıkıntıya rağmen düşündüm de bir yerden baŐlamalıydım. nce geçmiŐimi önüme koydum. Kalbini kırdıklarım, ks olduklarım, selamı sabahı kestiklerim olduğu kadar, aynı durumları bana yaşatanlar da vardı. Hem de o kadar çoktu ki. Madem ki hepimiz ölümlüyüz ve belki de yarın birbirimizden ayrılacağız. O halde değer mi kalp kırmaya? Hatalarımla, gnahlarımla, yanlıŐlarımla baş baŐayım. İsterim ki herkes geçmiŐinin ve bundan sonraki anlarının muhasebesini yapsın. Değermez, gerçekten değermez  günlük dünyada hiç kimsenin kalbini kırmaya. İsterim ki herkes herkesle güzel güzel geçsin, hiç bir kötülük düŐünmesin, maddi ve manevi zarar vermesin. Bugün benim başıma gelen musibetler, maddi ve manevi kayıplarım hiç istemem ama sizin de başınıza gelebilir. Ben dersimi çok acı da olsa aldım. Bu öylesine büyük bir dersti ki kendi adıma, bana bu ağır sınavı en yakınlarım, arkadaşlarım, dostlarım yaŐattılar ve yaŐatmaya devam ediyorlar. Yıllar boyunca yaŐadıklarımı bir ben bir de Allah biliyor. Beddua da edemiyorsun, bir tarafta canın, ciğerin var. Dönecek, dolaŐacak yine seni bulacak sıkıntıları.

Bu saatten sonra hiç kimseyle ne bir ksknlgm ne de bir kırgınlđđm yoktur. Geçmiş geçmişte kalmıştır. Bilerek veya bilmeyerek kalbini kırdıklarım, zdklerimiz varsa, -ki vardır- Őahsım adına özür diler, haklarını helal etmelerini isterim. Kim ki kalbimi isteyerek ya da istemeyerek kırmıŐsa, bana gizli veya açıktan düşmanlık yapmışsa onları da affettim ve geçmişe bir çizgi çektim.

Şimdi her Şeye yeniden, sil baştan başlama vakti. nce insanım. Ruh sağlığım kadar beden sağlığım da önemli. İnsan ikisinden birini kaybetti mi çok büyük zarardadır. Hayata yeniden tutunmak adına ama bu kez daha soğukkanlı, hoş grl ve ilerisini de düşünerek kendime ve karşı tarafa bir Şans daha verdim. Bu dünyada misafiriz. İŞte geldik, işte gidiyoruz. Yarına çıkmaya senetimiz mi var? Ruh ve beden sağlığını yüksek düzeyde koruyan insanlar dünyanın en zenginidirler. Sağlıktan daha önemli servetimiz mi var? Sağlığı ve parayı yan yana koydum. Hangisi daha önemlidir dedim, parayı ittim elimin tersiyle, SAğLIK dedim. Para yine kazanılır, ya sağlığım? Kaybedersem sağlığımı, kurtarır mı para?

Bu dünyanın ne ilesi biter, ne de kötülükleri.Aslında dünyamızı bizler insan olarak kendi ellerimizle ve hastalıklı düŐüncelerimizle kirletiyoruz. İnsanları boş yere zyoruz. fkemizi egomuzla birleŐtirip bir anda her Şeyi yıkıyoruz. Lütfen herkes hayatının muhasebesini yapsın ve önce affetmesini bilsin. Sonrası inanıyorum ki daha güzel ve yapıcı olacaktır.

Her Şey gönlünüzce olsun değerli arkadaşlarım, dostlarım.

Vecdi Murat SOYDAN
18-19 Şubat 2021, Isparta
[ikiyanayasla]

KAHVENİZİ NASIL ALIRDINIZ?

Bana da sana da o sıra mutlaka gelecek. Bilmiyorum öncelik senin de olabilir, benim de. Ne farkeder ki? Benim başıma gelen, senin de başına elbette gelecek. Acı haber tez zamanda nasılsa duyulacak. Ha benim sayfamda, ha senin sayfanda duyurulmuş ne önemi var? Sonuçta ikimizi de aynı akıbet bekliyor.

Önce üzülecekler, ah, vah edip "ışıklar içinde uyusun, Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun, Allah yerinde dinlendirsin inşallah" diyenler de olacak, sayfalarından o dakika çıkartıp, telefon rehberlerinden adını silenler de. Sonrası mı? Bilmeyecek ne var, unutacaklar seni de beni de. Vefalı bir kaç arkadaş çıkarsa paylaşır belki fotoğraflarımızı veya şiirlerimizi. O zaman ne mutlu sana da bana da. Belki bu onur sadece senin olacak, kendi nam-ı hesabıma bir şey diyemem, benden sonra ne olur orasını hiç bilemem. En azından benden şanslısın, varsa eserin ölümsüzsün bu anlamda. Benim hiç bir şeyim yok, üç beş bir şeyler karalamıştım, onlara da dönüp bakan olmaz. Olur mu dersin? Belki de haklısın. Ölenlerden biliyorum, dün öyle olmuştu, yarın da öyle olabilir tıpkı bugün olduğu gibi. Ölümler konuşamayacaklarına göre şiirler, yazılar, fotoğraflar kalacak geride senden benden birer anı misali.

Senetimiz yok ki yarına sağ salim çıkmaya. Protokol de imzalamadık Azrail'le. Ölüm ne genç dinliyor, ne yaşlı. Ne zengin dinliyor ne fakir. Aç olanı da dinlemiyor, tok olanı da. Güzel olanı da dinlemiyor çirkin olanı da. Eğriyi de dinlemiyor, doğruyu da. İlahi güç bu olsa gerek, ölümsüz hiç kimse yok, herkes eşit.

Ah ölüm! Sana da bana da o kadar yakın ki. Hiç ölmeyecekmişiz gibi yaşadığımızdan olsa gerek ya önemsemiyoruz sıranın bize de geleceğini ya da diyoruz ki, "Olmaz! Ölüm bizden uzak olsun, şimdi hiç zamanı değil!"

Oldu canım, kahvenizi nasıl alırdınız?

Vecdi Murat SOYDAN
25 Mart 2021, Isparta

AŞKIM AŞKIM

Bir "aşkım" modasıdır gidiyor. Tv' de aşkım, gazetelerde aşkım, orda aşkım, burda aşkım. Duyan da yedi yirmidört ağız kulaklarında çok mutlu bir çift sanırlar böylelerini. Hııı, tabi tabi, biz de yuttuk. Reklam kokan hareketler bunlar. İstisnaları var elbette, ama açıkçası bana çok da samimi gelmiyor. Ya da dil alışkanlığı diyelim, milletin ağızda sakız olmuş "aşkım aşkım" demek.

Yahu bir defa insan "aşkım" diye hitap ettiği kişiye hiç zarar verebilir mi? Sakınır ya gerek sözlü olarak gerekse fiziksel şiddet uygulamaktan. Görüyoruz işte, sabah "aşkım" diyenler, akşamında sudan bir sebeple alıyor eline bıçağı ya da silahı, vurup öldürüyor "aşkım" dediği insanı. Boşanan insanlar da bir zamanlar o sözü çok tekrarlıyorlardı. Ne değişti peki? Hani nerede kaldı samimiyetleri?

Bazı arkadaşlarımda da çok rastladım. Dertleşiyor benimle, karısından dert yanıyor, neredeyse bir kaşık suda boğacak. O derece öfkeli. O sırada zırrrr telefon çalıyor. Arayan arkadaşımın karısı. Görüyorum da elindeki telefonda yazıyı. "Aşkım" yazıyor. Sormadan da edemiyorum tabi. "O kadar dert yandın, o zaman kim lan bu aşkım?" diye. Ne aşkıymış yahu. Herkesin telefonunda var, bir bende yok.

Bazıları da aşkım aşkım derken çok komik oluyorlar. Ağızlarında sırtıyor kelime. Diyorum ki bunun neresi aşkım aşkım? Kimisi de kedisine, köpeğine aşkım aşkım deyip dudağından öpüyor sanki karısı ya da kocasıymış gibi. Velhasıl acayip durumlar. Gerçi bana ne. Kim kime aşkım aşkım derse desin.

Benim telefonumun rehberinde eşimin adı yazar. Onun telefonunda da benim adım. Çünkü herkesin aşkım sıfatından önce gelen bir adı vardır ve telefonlarda bu sıfatın yazılmaması o insanların birbirini sevmediği anlamına gelmez.

Telefona "aşkım" olarak kaydetmek, orda burda, laf arasında nazire yapar gibi ikide bir "aşkım aşkım" demek de hüner değildir. Aşkım denilmişse sevgiliye, eşe, bu kelimenin ağırlığını iyi bilmek gerekir. Önce kalbe yazılmalı ki bir anlamı, bir değeri olsun. Öyle lafla olmaz bu işler. Biz kalbimize yazmışız. Yazmışız ki yıllardır birlikteyiz eşimle. Bilmem anlatabildim mi? Anlatmışımdır herhalde.

Vecdi Murat SOYDAN
29 Aralık 2021, Isparta

ŞEYTAN DA ALLAH DA İÇİMİZDEDİR

Yazacaklarım tamamen şahsi fikrimdir. Düşündüğümde şöyle bir gerçeğe ulaşıyorum, aslında herkesin Allah'ı içindedir. İyiyeye veya kötüyeye; savaşa ya da barışa; kısaca negatif ve pozitif her şeye kararı veren de insanın kendisidir. Şayet öyle olmasaydı dünya kurulduğundan beridir masum insanlar ölmez; savaşları, cinayetleri, tecavüzleri, hırsızlıkları, dolandırıcılıkları, kadınlara, çocuklara şiddet olaylarını, velhasıl akla gelen her türlü kötülükleri konuşuyor olmazdık. Allah içimizde değil de dışımızda olsaydı bu olumsuzluklara engel olur, yeryüzünde hiç bir nahoş olay yaşanmazdı. Acı olan şudur ki; yapıyoruz, ediyoruz, her türlü naneyi yiyoruz, vicdanlarımızı rahatlatmak adına sonra da dönüyoruz Allah'tan af diliyoruz. Aslında kendimizden af diliyoruz. Neden mi? Şayet öyle olmasaydı, yapacağımız eylemlerin sonuçlarını önce bir düşünür, kendi içimizde sorgular; sonuçları bize ve insanlara zarar verecekse vazgeçer, yapmazdık. Her insan böyle düşünseydi dünya üzerinde kötülükler de yaşanmazdı. En basit ifadeyle ülkeleri meydana getiren insanlar olduğuna göre, savaşlar da olmazdı. Kötülükleri yapmadan önce sorguladık mı? Hayır! Muhasebe ettik mi? Hayır! Eylemlere hep bir kulp bulmadık mı? Dedik ki, "Şeytana uyduk." Şeytan aslında bizdik. Af dilemek için de Allah'a sığındık. Zamanında iç sesimizi dinleseydik şeytana da uymazdık. Suçu hep birilerine yıkmak için mazaretler üretip durduk. Adına "Bir anlık sinir, bir anlık öfke." veya "Ne yaptığımı hatırlamıyorum, sarhoştum." dedik.

Yazımın başında da belirtmiştim, bu konuda dile getirdiklerim şahsi fikrimdir, katılırsınız ya da katılmazsınız. Sonuçta hiç birimiz robot değiliz. Zaten bizleri de robotlardan ayıran en önemli fark, biz insanların düşünüyor olmasıdır. Robotlarda ise programlanmış yazılımlar vardır ve kendi düşünceleri değildir. Düşündüğüm fikirleri rahatça dile getiremeyip içimde saklayacaksam o takdirde düşünce özgürlüğünden söz etmek sadece kâğıt üzerinde kalan baskıcı bir unsurdur. İnsanlar yüzyıllardır bu şekilde birbirleri üzerinde hakimiyetlerini yaşatmak, güçlerini ispat etmek adına kendi lehlerine güçlü bir düzen kurmuşlardır, çünkü beslenecekleri başka bir kuvvet yoktur. Kanunlarla düşünce özgürlüğünü insanlara verip sonra da düşüncelerinden dolayı insanları yargılamak tezat bir durumdur. Konusu suç teşkil etmeyen, daha doğrusu eyleme dönüşmemiş her olumsuz düşünce, aslında düşünce özgürlüğü kapsamında değerlendirilmelidir. Fakat bu durum yanlış yorumlanmakta, insanlar ya kınanmakta ya da cezalandırılmaktadır.

Vecdi Murat SOYDAN
26 Şubat 2022, Isparta
Kara Kaplı Defterimden Notlar

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (9)

Sonra dedim ki kendi kendime, "Tamam, bugün de ölmeyeceğim, yarın için söz veremem ama."

Aynaya bakınca veya fotoğrafımı görünce anlıyorum gerçeği ve diyorum ki, "Yahu ben niye uzatmışım ki bunu?" Sakalı kendime yakıştırdığım için değil, iki güne bir sakal tıraşı olmamak, tembellik edip kesmemek için bırakıyorum. Bana sorarsanız hiç de hoşuma gitmiyor. Tıraş olmayı da sevmiyorum, yıllardır her şey yordu zaten beni. En çok da insanların nankörlükleri. O da ayrı mevzu.

Aynaya bakınca yüzüme uzun uzun baktım ve dedim ki kendi kendime "Ne olmuş bana böyle yahu? Yüzüm Türkiye haritası gibi olmuş. Demek ki bu tren yolun yarısını geçmiş, son istasyona doğru hızla yol alıyor." Bırakayım dedim şu tembelliği, madem kirli bir adam değilim, bir lekem de yok şöyle yüz kızartıcı cinsten, öyleyse keseyim şu kirli sakalımı, kandırayım kendimi, gençleştirm diyerekten edeyim motive, yüzüm gözüm çıksın ortaya. Psikolojik motivasyon dışında sakal kesmek bir işe yaramasa da kendimi daha zinde ve biraz daha genç hissediyorum. Gerçi hiç bir problemim yok yaşımla ilgili. Ben zaten delikanlı adamım. İnsanın ruhu genç olmalıdır, yaşama sevincini daima hissetmelidir, sağlığın en değerli servet olduğunu bilmelidir.

Yaşamak kadar ölmek de çok zor arkadaşlar. Meselâ o tetiğe basmak hiç de görüldüğü gibi kolay değil. Ya da yüksek bir yerden atlamaya karar vermek. Ölemediğinde canı çok acıyor insanın. Bir kaç kez denemiştım de ordan biliyorum. Zamanla da erteliyor insan ölmeyi. Yoğun bakımda zaman hiç geçmiyor, her tarafında alet edevat, cihaz bağlı. Kalkamıyorsun bile yerinden. Tuvalete bile gidemiyorsun. İşerken bile acı çekiyorsun, çünkü sonda bağlı. Acısı da saatlerce dinmiyor. Her tarafına iğneler batıyor, her saniye hissediyorsun bu acıyı. Ben şuna benzettim sonda takılıyken, uyuşturmadan ameliyat ediyorlar ve gece gündüz bu acıyla yaşıyorsun. Yemek de yiyemiyorsun, yasak zaten. Kollarında serum bağlı. Bir hemşire geliyor, iğne yapıp gidiyor. Bol bol uyuyorsun, uyanıyorsun, gecen gündüzüne karışıyor, sabah hiç olmuyor. Gündüzler gece gibi. Zaman kavramı orada geçerli değil. Hem çok uzun hem çok kısa her şey. Geceyle gündüzü şaşıırıyorsun. Ansızın uyanıyorsun, sanıyorsun ki sabah olmuş. Hayır, daha akşam bile olmamış.

En çok da, acıyan gözlerle bakıyorlar sana. Bazıları da moral verecekleri yerde kızıyorlar. "Ölmenin sırası mıydı, el aleme rezil ettin bizi." diye. O anda insanın bir daha öleceği geliyor. Hani elinde silah olsa direk kafana sıkarsın. Ama kolay değil. Hem bu işte ölememek, sakat kalmak da var. Koşullar ne olursa olsun her zorluğa rağmen ayakta kalmalıyız. Hayatta tekiz, özeliz, çünkü bir eşimiz, benzerimiz yok. Bu bize yaratıcının güzel bir lütfu, bir jesti, bir hediyesi. Öyleyse yalnız değiliz. Onun için de sığındığımız en güvenilir liman yaratıcımız ve bizler sadece ona el açar, yardım isteriz. Bu da aslında bir nevi psikolojik motivasyon olsa da insana çokça da huzur veriyor. Aklıma gelmişken belirtiyim, insan sevdiği işleri yapmalı, sevdiği müzikleri dinlemelidir. O ne der, bu ne der diye düşünmemelidir. Çünkü hiç kimse robot değildir.

İnsanın en büyük dostu yine kendisidir. Yoktur ondan başka bir sırdaşı. Allah'a da dua ederiz, konuşuruz onunla ama o hep sessiz kalır, cevap vermez, o zaman anlarız ki sesimizi yine biz duyarız. Bu dünyada anneler ölümüne sever evlatlarını. Ben başka da yürekli insanlar tanımıyorum. Hiç kimse bir başkası için canını vermez. Anneler istisnadır. Babalar da demek isterdim ama canını verecek baba da çok nadirdir. Ben meselâ, eşim kadar bu yürekliliği gösteremem. O bunu evlatları için yapar. Öyle olmasaydı ikide bir benimle tartışmazdı onları korumak içgüdüleriyle. Yalan yahu bu dünya. Sevgiler, aşklar filan yalan. Ben bir annenin sevgisinden daha içten, daha samimi, daha yüce ve anlamlı bir sevgi tanımam. Hiç kimse kimseyi kandırmasın, menfaatler çatıştı mı hiç kimse hiç kimseyi tanımaz, dakikasında bırakır gider.

Orhan Veli demiş ki bir şiirinde;

"Biliyorum, kolay değil yaşamak;
Ama işte
Bir ölünün hala yatağı sıcak,
Birin saati işliyor kolunda.
Yaşamak kolay değil ya kardeşler,
Ölmek de değil;
Kolay değil bu dünyadan ayrılmak."

Vecdi Murat SOYDAN
21 Kasım 2022, Isparta

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (10)

"Koşullar ne olursa olsun bana hiç yanlış yapmaz, kötü günlerimde hep yanımda olur, bana olan davranışlarında samimidir, beni çok sever, bana ve düşüncelerime çok değer verir, ona daima güvenirim." diyebileceğim insanların bir listesini hazırlamak istedim.

Sonuç: Öyle bir liste oluşmadı, çünkü kalem yazmadı. Olmayan bir şey yazılmaz.

En yakınlarım dahi bu listeye giremediyse sizin girmemeniz çok normaldir. Şaşırdınız mı yoksa? Şaşırmayın, ben hiç şaşırmadım.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da ayağımı yorganıma göre uzatıp planlı, programlı, sağlıklı bir şekilde yaşamaya devam etmeliyim. Çünkü namerte muhtaç olmamak için bu dünyada daima güçlü olmak zorundayım ve biliyorum ki para ve sağlık iki büyük güçtür. İkisinden birinin olmaması birbirini etkiler. Paran yoksa sağlığını da kaybedersen, çünkü yeterli beslenemezsin, temel ihtiyaçlarını karşılayamazsın, vücut çöküntüye uğrar. Sağlığını kaybedersen yeri gelir para bile kurtaramaz seni. Ne kadar ilginç değil mi? Paranın yokluğu zamanla hem insanın sağlığını bozuyor hem de bozulan sağlıkta yeri geliyor para bile çözüm olmuyor. Bu dünyada herkes parası ve mevkisi kadar söz sahibidir.

Paran, mevkin yoksa sen de yoksun kardeşim, ben de yokum. Hiç kimse kendisini kandırmasın."Yanlış düşünüyorsun." diyen varsa çevresine şöyle bir baksın. Örneğin ülkeleri yöneten insanlar uzaydan gelmediler. Onları da insanlar seçti. Onlar seçilene kadar o güç senin, benim ellerimdeydi, şimdi onların ellerine geçti. Onlarda para var, mevki var, yetki var. Verecekleri kararlar iki dudaklarının arasındayken senin, benim elimde şu an ne var?

Bu örneği şunun için verdim, sadece eşimiz, dostumuz, akrabalarımız değil bizleri hayal kırıklığına uğratanlar. Menfaat her yerde var. Hangimiz kullanılmıyoruz ki. Acımasız dünyanın kuralı budur. Hiç kimseden fayda yoktur.Tırnağın varsa başını kaşırsın.

Unutmayın, en büyük dost insanın kendisidir. Dünya, büyük bir sahnede küçük insanların oynadıkları tiyatro oyunudur.

Vecdi Murat SOYDAN
18 Aralık 2022, Isparta

KİTAPSIZ!

-Sözüm sözde şairlere-

Abim, ablam dünya kadar şiir yazmış. Kitapsızlardan olmayayım diye kıymış parasına, vermiş matbaacıya, bastırılmış kitaplarını. Eşlerine dostlarına, önlerine kim çıkarsa imzalayıp duruyorlar boyuna. Bir de artistik poz veriyorlar ki kitaplarını imzalarken, sanırsınız ki birer Hollywood yıldızı bunlar. Bazıları da kitap standlarında kitaplarını imzalarken sanırsınız ki dünya ülkeleri siyasi işbirliği toplantısına katılmışlar da bu ciddiyet oradan geliyor.

Bunlar paralarını basıp kitaplarını bastırılmışlar ama bırakın kâra geçmeyi, maliyetini kurtaramayıp kimseye satamayınca ellerinde patlamış. Geçmiş olsun, üzüldüm dersem yalan olur. Olacağı buydu, aman boş verin, giden paranız olsun, canınıza bir şey olmasın. Hiç mi düşünmediniz yahu, zaten eline kağıt kalem alan herkes yazıyor, bu memlekette doğru dürüst kitap, gazete, mecmua okumayanlar, sizin bir sürü yazım hatalarıyla dolu kitaplarınızı mı okuyacaklar? Kafiye uysun diye anlam ve konu bütünlüğünden koparak güzel türkçemizin genleriyle oynayıp dilimizi bozmaya hiç kimsenin hakkı yoktur.

Klasik moda oldu, abim de ablam da aynısını söylüyorlar: " Ben şair değilim." Sevsinler seni ablam, çok tatlısın. Doğru söylüyorsun abi, ben de bir şeye benzetemedim seni. İnsana sormazlar mı, madem şair değilsiniz, ne diye yazdınız o kadar şiiri? Hem paranıza yazık. Kazanan yayınevleri oldu, zararda olan sizsiniz. Bırakın bu reklâm kokan müteviziliği da, terzinin kumaştan anladığı gibi sizi okurlar değerlendirsin nasıl bir kumaş olduğunuzu. Yahu arkadaş, yıllardır bu alemin içindeyim, hep aynı senaryo. Şair değilsen yazma arkadaş. Bizler de okuma zahmetinde bulunmayalım. Zamanımıza yazık.

Kitap bastırmak kimseyi iyi şair yapmaz. Kitap bastırmakla isim de yapılmaz. Şiir yazmak yeteneğe, zekâyâ, kaleme bakar. En büyük jüri de okuyuculardır. Okumak istedikten sonra, nerde olsa seni arayıp bulurlar, teknoloji çok gelişti, artık eskisi gibi değil. Seni internette bulurlar, paylaşımlarında bulurlar, fikirlerinde bulurlar. Seni bir şekilde arayıp bulurlar. Şiirlerini okumak için eskiden olduğu gibi kitap bastırmanı beklemezler. Bekleyenler ise hazine bulmuşçasına sevinirler. İçi boşsa kitabının belki kapağını beğenirler. Ben yayın evlerine kitabım basılsın diyerek haraç verir gibi para vermem. Bana kitapsız da diyebilirsiniz, bir gün şayet bir romanım basılırsa yayın evleri beni arayıp buldukları içindir. Emek veren benim! Bu nedenle yayın evlerine cebimden para ödemem! Ben rolümü büyük oynarım, başrol oynarım, oskarlık oynarım. Yardımcı rollerle işim olmaz. Ben çıkarırsam roman çıkarırım, pişmekle meşgulüm, daha zamanı var ama asla şiir kitabı çıkarmayacağım. Çünkü benim duygularım hiç bir zaman satılık olmadı, bundan sonra da olmaz.

Vecdi Murat SOYDAN
23 Aralık 2022, Isparta

KARA KAPLI DEFTERİMDEN NOTLAR (11)

Dünya edebiyatına özellikle ölümünden sonra pek çok eser bırakmış yahudi asıllı bir yazar var. Adı Franz Kafka. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun topraklarında, Prag kentinde, Almanca konuşan Yahudi bir ailenin ilk erkek çocuğu olarak 1883 yılında doğmuş, birçok kez nişanlanmasına rağmen hiç evlenmemiş ve 1924 yılında 40 yaşındayken veremden ölmüş.Kafka 20. yüzyılın Modern Alman Edebiyatı'nın öncülerinden biridir. Dönüşüm adlı öykü kitabı Kafka'nın hayattayken basılmış tek ünlü eseridir. Yaşadığı süre boyunca çok bilinmeyen Kafka yakın arkadaşı Max Brod'a tüm eserlerini verdiği bir şartı vardır: Eserlerinin ölümünden sonra arkadaşının yakması. Arkadaşı ise Kafka'nın ölümünden sonra bu isteğine uymayarak, kendisinde bulunan yazılı eserlerin yayınlanmasını sağlamıştır. Kafka keşke daha uzun yıllar yaşasaydı. Zaten kısacık hayatında yazmış olduğu hikâyeler ve romanlar yıllardır pek çok dile çevrilip okunuyor.Bu anlamda sanatçılar, şairler, yazarlar ölümsüzdürler.

Kafka, hukuk tahsilli donanımlı, bilgili, ileriye gören, dünyaya yazmak için gelmiş önemli yazarlardan birisidir. Eserlerinde suç, özgürlük, yabancılaşma gibi dönemin edebiyatında sıklıkla işlenen temalara ve konulara değindi.Kafka'nın çok sevdiğim bir sözü var. Demiş ki, "Dışarıya kapanmak esasen içeriye açılmaktır. Huzur mu istiyorsun? Az eşya, az insan." Ben bu sözüne bayılıyorum. Kendime de bu felsefesini rehber edindim. Anlatayım. Aslında hayat çok güzel de sıfatları insan olan bazıları çok şerefsiz! Hayatın olağan akışını bozan da karakter yoksunu bu tipler. Durum böyle olunca şöyle insanca yaşamak da bana pek bir keyif vermiyor. Gerçi şerefsizliğin azı, çoğu olmaz. Şerefsizliğin cinsiyeti de olmaz. Şerefsiz, adı üstünde şerefsizdir. Bunlardan kurtuluş yok. Ulan bir bitmediler, her yerde karşıma çıkıyorlar.

Hayatım boyunca ciğerleri beş para etmez, meymenetsiz, götü başı ayrı oynayan sahte insanların sahte tavırlarından Allah'ıma, kitabıma bıktım, usandım. Bunların pis suratlarını görmemek, lakırtılarını duymamak, bir şekilde bir yerlerde karşılaştığımda hiç biriyle muhatap olmamak için körü, sağırı oynayıp duruyorum. Bunların bir defa dünyaya gelmeleri hata, her biri birer imalât hatası. Hiç de haksız olduklarını görmedim, duymadım. Çünkü empati yapıp hatalarını kabul etmiyorlar, kurnazlık yapıp sürekli bildiklerini okuyorlar, haksız olan ise nedense ben oluyorum.Böyle bir durumda diyalogu sürdürmenin de bir anlamı yok, çünkü beni çok yoruyorlar. Bunları gördükçe şalterlerim atıyor, ben, ben olmaktan çıkıyorum, fabrika ayarlarım bozuluyor, psikolojim alt üst oluyor. Bunlarla konuşmamak, maskeli yüzlerini görmemek için yolumu değiştiriyorum.

Bu haysiyet, şeref yoksunlarının suratlarına tükürmek, tüm kemiklerini kırmak istiyorum, bu kez de kanun bunları adamdan sayar, cezayı bana keser diye vazgeçiyorum.Ben bunlarla sidik yarıştıramam, onların seviyesine inemem, hepsi çok büyük oyuncu, hem de oskarlık. Bense kendi ayaklarım üzerinde kendi çapımda hiç kimseye zarar vermeden yaşamaya çalışan, her türlü kötülüklerden, kanunsuz işlerden, fesat düşüncelerden uzak durmaya çalışan bir insanım.Ben bu dünyada herkes gibi misafirim ve zamanı gelince herkes gibi öleceğim. İnsan en önce ne için yaşaması gerektiğini bilmelidir. Bir insanda zaten olması gereken değerler insan gibi yaşaması değil midir? Öyleyse bizler neyi paylaşamıyoruz? Bu dünyayı zindana çevirip hem kendimize, hem doğaya ve hem de insanlara neden zarar veriyoruz?

Vecdi Murat SOYDAN
Kara Kaplı Defterimden Notlar
18 Ocak 2023, Isparta